
STATSREVISORERNE

Endelig betænkning over statsregnskabet for 2008

Endelig betænkning over statsregnskabet for 2008

Henvendelse vedrørende denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Sekretariatet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K
Telefon: 33 37 59 87
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisorerne@ft.dk
www.ft/dk.statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan købes ved henvendelse til:

Rosendahls - Schultz Grafisk a/s
Herstedvang 12
2620 Albertslund
Telefon: 43 63 23 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

ISSN 1602-9216
ISBN 978-87-7434-334-9

INDHOLD

1. Statsrevisorernes indstilling til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2008.....	5
2. Oplysninger om indhold og opbygning af Endelig betænkning.....	7
3. Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning.....	9
4. Statsrevisorernes besigtigelse af statslig virksomhed mv.....	13
5. S sammensætningen af statsrevisorkollegiet i 2008.....	17
6. Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger	19
7. Opfølgning på beretninger vedrørende 2008.....	21
8. Opfølgning på beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008.....	267
9. Opfølgning på fortsatte beretninger vedrørende tidligere år	343
10. Oplysninger om inhabilitet i enkelte sager	427

1. Statsrevisorernes indstilling til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2008

Med afgivelse af denne endelige betænkning over statsregnskabet er revisionen af statsregnskabet for finansåret 2008 tilendebragt.

Statsrevisorerne kan herefter i overensstemmelse med grundlovens § 47, stk. 3, indstille, at statsregnskabet for finansåret 2008 godkendes.

Statsrevisorerne,
den 18. marts 2010

Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Svend Erik Hovmand
Mogens Lykketoft
Manu Sareen

2. Oplysninger om indhold og opbygning af Endelig betænkning

Statsrevisorerne forelægger med Endelig betænkning 2008 statsregnskabet til Folketingets beslutning.

Ved Kongelig resolution af 7. april 2009 og Kongelig resolution af 23. februar 2010 ændredes ressortfordelingen mellem en række ministerier, fx blev Velfærdsministeriet nedlagt og Indenrigs- og Sundhedsministeriet oprettet. Sagerne i denne endelig betænkning er opstillet efter den ressortfordeling, som var gældende i 2008.

Endelig betænkning 2008 indeholder

- Statsrevisorerne indstilling og afgivelsesbemærkning til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2008
- Afrapportering af Statsrevisorerne besigtigelser af statslig virksomhed mv.
- Ministrenes redegørelser til Statsrevisorerne for de foranstaltninger og overvejelser, som årets beretninger har givet anledning til
- Rigsrevisors bemærkninger til ministerredegørelserne
- Rigsrevisionens opfølgning på fortsatte beretningssager fra tidligere år og Statsrevisorerne evt. bemærkninger her til.

Statsrevisorerne har afgivet i alt 19 beretninger til Folketinget, som vedrørte regnskabsåret 2008. Statsrevisorerne afgav bemærkninger til alle beretninger. Beretningerne omhandler undersøgelser af statslig virksomhed mv., udarbejdet af Rigsrevisionen, enten på Statsrevisorerne anmodning eller på Rigsrevisionens initiativ.

Endelig betænkning 2008 følger op på disse beretninger på grundlag af ministrenes 5 18-redegørelser og Rigsrevisionens opfølgende notater. Statsrevisorerne har således løbende fulgt op på beretningssagerne og vurderet, om sagerne kunne afsluttes eller fortsat skulle følges op. Statsrevisorerne

eventuelle bemærkninger til de enkelte sager er optrykt efter hver sag.

Stillingtagen til om beretningssager afsluttes eller fortsat følges op

Når Statsrevisorerne behandler sager til denne betænkning, sker det ud fra et princip om, at der er knyttet statsrevisorbemærkninger til sager, hvor kritik, henstillinger eller lignende er skønnet påkrævede eller hensigtsmæssige. Undladelse af statsrevisorbemærkning er – alt efter den pågældende sags karakter – udtryk for, enten at den er tilfredsstillende afsluttet, at Rigsrevisionen fortsat følger sagen, eller at den er bragt så langt frem, som det skønnes muligt under en rimelig sagsbehandling.

Resultatet af Statsrevisorerne behandling af sager til Endelig betænkning vil enten være, at sagen afsluttes uden yderligere opfølgning eller, at sagens afslutning udsættes med henblik på en yderligere afklaring. De fortsatte sager kan fx skyldes, at der foregår et administrativt udredningsarbejde, som skal afsluttes eller, at en udvikling skal holdes under observation gennem en længere periode.

Skønner nogen af statsrevisorerne, at en sag, der omtales i denne betænkning, gør det påkrævet, at Folketinget træffer en beslutning, kan Statsrevisorerne indstille dette i forbindelse med, at de afgiver bemærkning til sagen.

Oplysninger om statsrevisorerne habilitet

En statsrevisor er inhabil i en revisions sag, hvis vedkommende har en personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse. Det gælder også i de tilfælde, hvor en statsrevisors ægtefælle, beslægtede eller besvogrede, søskendebørn eller andre nærtstående har interesse i sagens udfald. Inhabilitet

foreligger også, hvis en statsrevisor deltager eller har deltaget i ledelsen eller har været nært tilknyttet en offentlig myndighed, selskab, en forening eller anden privat juridisk person, der har særlig interesse i sagens udfald. Endvidere er en statsrevisor inhabil, når sagen vedrører revision af en offentlig myndighed, hvor den pågældende statsrevisor tidligere har medvirket ved en afgørelse hos denne myndighed eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, som revisionssagen vedrører. Det kan fx være tilfældet, hvis en statsrevisor er tidligere minister. Set over en årrække er dette den hyppigste årsag til statsrevisorernes erklæringer om inhabilitet. Endelig er en statsrevisor inhabil, hvis der i øvrigt kan opstå tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Det er den enkelte statsrevisors ansvar selv at gøre opmærksom på evt. inhabilitet. Er en statsrevisor inhabil i forhold til en revisions-sag, er det således fast kutyme, at han/hun ikke medvirker ved behandlingen af sagen. I praksis foregår det på den måde, at den pågældende statsrevisor forlader statsrevisor-mødet, mens sagen behandles. Oplysninger om inhabilitet er dels fremgået af de bemærkninger, som Statsrevisorerne har haft til

de enkelte beretninger, dels fremgår de af kapitel 10 i denne betænkning.

Særlige regnskaber

Med henblik på at sikre Folketingets indsigt i de tilfælde, hvor statslige opgaver bliver henlagt til selskaber og virksomheder uden for finansloven, men hvor staten fortsat har ansvar, har Statsrevisorerne og rigsrevisor direkte adgang til fuldt statsejede aktieselskaber og aktieselskaber, hvor staten i øvrigt har bestemmende indflydelse. For aktieselskaber, der har aktier optaget til notering på en børsfond, skal rigsrevisor indkræve regnskaberne gennem vedkommende minister.

De særligt klassificerede regnskaber for Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste har medført, at revisionen, som principielt gennemføres på samme måde som revisionen af statens øvrige regnskaber under Statsrevisorernes og rigsrevisors ansvar, foretages af en dertil særlig beskikket medarbejder i Rigsrevisionen. Der redegøres for den foretagne revision over for rigsrevisor, mens der over for Statsrevisorerne kun rapporteres i klassificeret form, hvis særlige forhold undtagelsesvis nødvendiggør dette.

3. Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning

Sager i Endelig betænkning 2008 som Statsrevisorerne gør Folketinget opmærksom på

I 2009 afgav Statsrevisorerne 19 beretninger, som vedrørte beretningsåret 2008. Heraf er 2 beretninger afsluttet i Endelig betænkning 2008.

Statsrevisorerne har fundet anledning til at gøre Folketinget opmærksom på følgende beretninger pga. deres kritiske og/ eller principielle karakter:

I *Beretning 3/2008 om SKATs indsatsstrategi* bemærkede Statsrevisorerne, at der er tale om et væsentligt strategiskift fra kontrol til forebyggelse, som har stor betydning for SKAT som virksomhed og for statens skatteopkrævning. Statsrevisorerne pegede i den forbindelse på en række risici og områder, hvor SKAT burde justere sin indsats. Statsrevisorernes bemærkning skal ses i sammenhæng med, at Statsrevisorerne tidligere har fundet det utilfredsstillende, at skatterestancerne steg med 1,2 mia. kr. i 2007, så den samlede restancemasse udgjorde 28,8 mia. kr. ved udgangen af 2008. Effekten af den nye indsatsstrategi følges op, når Rigsrevisionen udarbejder en beretning om de forventede effekter af fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning. Beretningen forventes afgivet til Folketinget i 2010.

Statsrevisorerne kritiserede skarpt i *Beretning 4/2008 om vedligeholdelse af statens broer og veje mv.*, at statens broer og veje ikke har været tilfredsstillende vedligeholdt. Statsrevisorerne henstillede, at transportministeren snarest muligt tilvejebragte en troværdig og veldokumenteret opgørelse af vedligeholdelses efterslæbet, der kunne opgøres til mindst 1,7 mia. kr. i 2007. Regeringen har efterfølgende afsat midler til en ekstraordinær vedligeholdelsesindsats, og transportministeren har iværksat en analyse af Vejdirektoratets vedligeholdelsesområde med henblik på

udvikling af metoder og et mere sikkert politisk beslutningsgrundlag.

I *Beretning 6/2008 om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig* kritiserede Statsrevisorerne Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig. Statsrevisorerne pegede bl.a. på, at en så omfattende tilskudsordning på over 500 mio. kr. burde have hjemmel i lov. Undervisningsministeren har, efter at beretningen blev afgivet, fremsat et lovforslag, der lovfæster tilskudsordningerne for det danske mindretal i Sydslesvig på Undervisningsministeriets område. Lovforslaget indeholder bl.a. bestemmelser om formålet med tilskudsordningerne, om Sydslesvigudvalget, om tilskud og lån, om adgang til at iværksætte tilskudsmæssige sanktioner, om undervisningsministerens årlige rapport og om indhentelse af oplysninger hos tilskudsmodtagerne.

Statsrevisorerne konstaterede i *Beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter*, at størstedelen - 80 % - af de 49 undersøgte projekter var gennemført uden væsentlige budgetoverskridelser. Statsrevisorerne fandt dette positivt, men fandt dog samtidig anledning til at bemærke, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, og at der ikke bør være så ensidigt fokus på budgetoverholdelse, at projektet på afgørende punkter forringes. Statsrevisorerne skal pege på, at beretningen indeholder væsentlig viden og anbefalinger, som statens virksomheder kan drage nytte af i fremtidige bygge- og anlægsprojekter.

Statsrevisorerne har med tilfredshed konstateret, at konklusioner og anbefalinger i *Beretning 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et evt. køb af nye kampfly* vil indgå i det videre arbejde med kvalificering af beslutningsgrundlaget for Danmarks evt. køb af nye

kampfly. Statsrevisorerne vil fortsat meget nøje følge den evt. anskaffelse af nye kampfly, som anses for en væsentlig økonomisk investering og et risikofyldt og komplekst projekt.

I *Beretning 12/2008 om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere* kritiserede Statsrevisorerne, at jobcentrene ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne får den indsats, som de har ret og pligt til, bl.a. jobsamtaler og aktiveringstilbud til tiden. Statsrevisorerne pegede i den forbindelse på behovet for at forenkle det komplicerede regelsæt på området. Efter at beretningen blev afgivet, har beskæftigelsesministeren arbejdet med forenkling af regelsættet og fremsat forslag til ændringer af bl.a. sygedagpengeloven og lov om aktiv beskæftigelsesindsats, som Folketinget vedtog i 2009.

Statsrevisorerne foranledigede to revisionsmæssige undersøgelser gennemført på baggrund af anmodninger fra Folketingets Finansudvalg:

Beretning 13/2008 om TV2 Danmarks A/S' økonomi viste, at TV2's økonomiske problemer skyldtes dårlig ledelse og utilfredsstillende økonomistyring hos den tidligere direktion og bestyrelse samt utilstrækkelig revision. Beretningen gav kulturministeren anledning til en række tiltag, bl.a. udskiftning af revisor, styrkelse af tilsynet med TV2 samt iværksættelse af en granskning. Granskningsmanden vurderede i sin rapport fra december 2009, at visse forhold var ansvarspådragende for den daværende konstituerede direktør og den daværende bestyrelse, men at der ikke var grundlag for at rejse et erstatningskrav, da han ikke kunne godtgøre, i hvilket omfang TV2 måtte have lidt tab. Et eksternt, uafhængigt revisionsfirma har i samarbejde med Kammeradvokaten på Kulturministeriets foranledning vurderet, at TV2 ikke har lidt et økonomisk tab.

Beretning 14/2008 om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S viste, at Finanstilsynet havde ført tilsyn med Roskilde Bank A/S i overensstemmelse med tilsynets daværende retningslinier, og at man var opmærksom på bankens problemer. Statsrevisorerne fandt det dog særdeles kritisabelt, at Finanstilsynet ikke havde fastholdt sine skøn over bankens solvensbehov og ikke systematisk havde fulgt op på bankens opfølgning på tilsynets påbud og

risikooplysninger. Statsrevisorerne fandt det positivt, at økonomi- og erhvervsministeren som opfølgning på beretningen hurtigt tog initiativ til ny lovgivning. Med lov nr. 67 af 3. februar 2009 om statsligt kapitalindskud i kreditinstitutter blev der således skabt mulighed for, at borgere og virksomheder kan få bedre indsigt i penge- og realkreditinstitutters solvens og evt. påbud fra Finanstilsynet. Statsrevisorerne vil nøje følge sagen, herunder styrkelsen af Finanstilsynet og afviklingen af Roskilde Bank A/S.

Beretning 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse omhandlede det udvidede frie sygehusvalg, Sundhedsministeriets og regionernes udgifter til erhvervelse af private sygehuseydelse, arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer mv.

Statsrevisorerne behandling af sagen var usædvanlig, især pga. at et udkast til beretningen blev lækket i høringsfasen og skabte en del medieomtale allerede 1 måned før beretningen var færdig. Statsrevisorerne skal indskærpe til alle involverede, at lækage af beretningsudkast er særdeles uheldig og bør undgås, da der er tale om et ufærdigt produkt, som ikke engang Statsrevisorerne har kendskab til. Lækage af beretningsudkast indebærer risiko for, at fejl og foreløbige vurderinger fremstilles som endelige, og at ministeren drages til ansvar for forhold, der ikke er færdigt analyserede.

Imod sædvanlig praksis var det ikke muligt for Statsrevisorerne at blive enige om en bemærkning, hvorfor der blev afgivet to bemærkninger til beretningen. Ved opfølgningen af beretningen tog Statsrevisorerne Folketingets vedtagelse den 9. december 2009 af hasteforespørgselsdebat F 20 til efterretning og afsluttede i konsekvens heraf den del af revisionssagen, som vedrører udviklingen i taksterne for de private sygehuseydelse under den udvidede fritvalgsordning.

Statsrevisorerne finder det positivt, at Rigsrevisionens erklæring om revisionen af EU-midler i 2008 og fremover afgives i en særlig beretning. *Beretning 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008* kan således være et bidrag til det arbejde, som EU-Kommissionen, Den Europæiske Revisionsret og rigsrevisionerne i EU-landene udfører med henblik på at forbedre administrationen og kontrollen med EU-midler.

Statsrevisorernes bemærkninger til den fortsatte udvikling i beretningssager fra tidligere år

Statsrevisorerne har fundet anledning til at fremhæve udviklingen i 3 beretningssager, som er afgivet tidligere år.

Statsrevisorerne finder, at opfølgningen på *Beretning 2/2002 om statsamternes produktivitet og effektivitet* har været utilfredsstillende og har taget usædvanlig lang tid. Statsrevisorerne opfordrer derfor Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at prioritere initiativer til at nedbringe sagsbehandlingstiderne i de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene til et fælles lavt niveau, så der sikres god borgerservice i hele landet.

Statsrevisorerne har i denne betænkning afsluttet *Beretning 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)* med at henlede Folketingets opmærksomhed på, at der fortsat er grundlag for at øge gennemsigtigheden i skatteudgifterne, idet skatteministeren ikke helt har været indstillet på at følge Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens anbefalinger.

Statsrevisorerne har afsluttet *Beretning 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning* med en bemærkning om, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at restancemassen er steget i alle årene siden fusionen. Sagen følges op i en ny beretning, som forventes afgivet i 2010.

4. Statsrevisorernes besigtigelse af statslig virksomhed

Onkologisk Afdelings nye stråleterapi på Herlev Hospital

Ved besøg på stedet ønsker Statsrevisorerne at se institutioner, realiserede og igangværende projekter samt møde relevante medarbejdere og samarbejdspartnere for at få indtryk af de forskellige aktiviteter og de betingelser, hvorunder statslig virksomhed bliver udført.

Besigtigelse af sygehuse

Statsrevisorerne foretog i september 2009 en besigtigelse af Herlev Hospital, Sygehus Lillebælt i Vejle og Skejby Sygehus.

De tre hospitaler redegjorde bl.a. for, hvordan man varetager opgaverne vedrørende ledelse og styring, forskning og it-understøttelse. Statsrevisorerne har på den baggrund noteret sig:

- At nogle ensartede opgaver løses forskelligt på sygehusene, og at der er basis for vidensdeling om bedste praksis

- at der er en høj grad af digitalisering i sygehusvæsenet, men
- at man fortsat har en udfordring med etablering af fælles it-løsninger på basis af fælles standarder på tværs af regionerne, især etablering af en elektronisk patientjournal, der kan anvendes på tværs af sygehuse og regioner til gavn for patienterne.

Besigtigelsen gav Statsrevisorerne indtryk af regionernes og hospitalernes indsats og resultater og gav ikke anledning til at stille yderligere spørgsmål til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, regionerne eller til rigsrevisor.

Når besigtigelsen af sygehusene ikke gav Statsrevisorerne anledning til at stille yderligere spørgsmål skyldes det bl.a., at den statslige revision i disse år har et særligt fokus

på sygehussektoren. Baggrunden er, at den statslige revision først ved etableringen af regionerne pr. 1. januar 2007 fik adgang til området. De seneste år har denne nye adgang resulteret i følgende beretninger:

- 2/2007 Beretning om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver
- 3/2007 Beretning om Cancerregisteret
- 5/2007 Beretning om maksimale ventetider på kræftbehandling
- 7/2008 Beretning om sammenhængende patientforløb
- 15/2008 Beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Status på disse beretningssager kan følges i denne betænkning, bortset fra beretning 5/2007, som blev afsluttet i Endelig betænkning 2007.

Temadebat om styring og revision af offentlige bygge- og anlægsprojekter

Statsrevisorerne havde i april 2009 intern temadebat om styring og revision af bygge- og anlægsprojekter med indlæg fra Danmarks Tekniske Universitet om "Kontrol eller coaching - nye tendenser i ledelse af bygge- og anlægsprojekter" og om "Governance og værdistyring af byggeri - med eksempler fra DR's byggeprojekter". Rigsrevisionen deltog i temadebatten med indlæg om "Budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter og ny budgetmodel" og om "Revision af større investeringsprojekter". Sidstnævnte er også beskrevet i Rigsrevisionens faktuelle notat til Statsrevisorerne af 18. marts 2009.

Statsrevisorerne ønskede at debattere revisionen af større bygge- og anlægsprojekter, da man gennem tiden havde behandlet en række sager om budgetoverskridelser og utilstrækkeligt vedligehold af statslige bygge- og anlægsprojekter. Fra de seneste år kan nævnes sagen om DR's byggeri i Ørestaden, Beretning 3/2004 om Ørestads- og Metroprojektet (2), Beretning 5/2005 om vedligeholdelse af statens bygninger, Beretning 16/2007 om forsvarsadministration af vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter, Beretning 4/2008 om vedligeholdelse af statens broer og veje mv. og Beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter.

Sidstnævnte beretning er afsluttet i denne endelige betænkning. Beretningen viste, at en relativ stor andel af de undersøgte projekter blev gennemført uden større

budgetoverskridelser. Beretningen viste imidlertid også, at der i nogle projekter havde været så stort fokus på overholdelse af budgettet, at der var risiko for, at det skete på bekostning af projektets kvalitet og formål. Beretningen indeholdt også en række anbefalinger fra Rigsrevisionen med henblik på at reducere risikoen for at overskride byggebudgetterne.

Besøg hos statsrevisorkolleger i London og Edinburgh for udveksling af erfaringer med revisionsordninger

Statsrevisorerne har i 2009 gennemgået den danske statslige revisionsordning. Et element i gennemgangen var at søge inspiration i andre lande, og derfor havde Statsrevisorerne i juni 2009 møder med den statslige revision i England og Skotland. I efteråret 2008 besøgte Statsrevisorerne de svenske og norske revisionsmyndigheder.

Det engelske og det skotske revisionssystem minder på flere områder om det danske: Politisk udpegede statsrevisorer, hvis arbejde bygger på Rigsrevisionens beretninger. Beretningerne er koncentreret om forvaltningsrevision.

Sammenlignet med andre lande er den danske revisionsordning imidlertid unik, da der i ingen af de andre revisionsordninger er statsrevisorer, der fungerer efter samme vilkår som i Danmark. Statsrevisorerne adskiller sig på den måde, at der ikke er tale om et almindeligt parlamentarisk udvalg, der behandler revisionssagerne, men en grundlovsbestemt uafhængig institution med særlig hjemmel til at foretage revision.

I England og Skotland har man større åbenhed omkring revisionsplaner, møder og høringer, der som hovedregel er offentlige. Statsrevisorerne har i de to lande en fast praksis om at høre højtstående embedsmænd i forbindelse med afgivelse af beretninger. Det betød i Skotland, at Statsrevisorerne skrev sin egen beretning om høringens resultater - og indebar 1½ års ekstra arbejde, efter Rigsrevisionens afgivelse af en beretning. Til gengæld var der ikke en formaliseret opfølgning, som den danske § 18 procedure. I begge lande gennemførte Parlamentet også en særlig revision af regioner og kommuner. Hverken i England eller Skotland besigtigede Statsrevisorerne statslig virksomhed.

Statsrevisorerne har ikke ment, at der er grund til at lade sig inspirere af den engelske

Statsrevisorerne til møde med den skotske rigsrevisor, Robert Black, i Edinburgh.

og skotske praksis for høringer. Kun i enkelte tilfælde vil det forekomme, at Statsrevisorerne anbefaler Folketingets udvalg at overveje at gennemføre en offentlig høring. Derimod vil man i det videre arbejde overveje en grundigere drøftelse af Rigsrevisionens revisionsplaner.

Sammenligninger med andre lande indgik i Statsrevisorerne gennemgang af revisionsordningen.

Statsrevisorerne gennemgang af den danske statslige revisionsordning

Statsrevisorerne afslutter i foråret 2010 en gennemgang af den danske statslige revisionsordning.

Gennemgangen blev iværksat på baggrund af en række drøftelser mellem Statsrevisorerne og rigsrevisor om, hvordan og i hvilket omfang man har tilpasset den statslige revision til de omfattende ændringer, der er gennemført i

den offentlige sektor de senere år. Formålet med gennemgangen har været at analysere den statslige revisions stærke og svage sider med henblik på at identificere forbedringspunkter og evt. problemer.

Gennemgangen har bl.a. omfattet:

- en ekspertanalyse ved professor Jørgen Grønnegaard Christensen
- centrale interessenters vurdering af den statslige revision (spørgeskema og interviews) ved konsulent Ivan Haüser
- studier af internationale anbefalinger om statslig revision og sammenligninger af revisionsordningerne i Danmark og 10 udvalgte lande ved Rigsrevisionen
- Rigsrevisionens kundeundersøgelse gennemført af Rambøll
- en workshop, hvori Statsrevisorerne og Rigsrevisionens øverste ledelse deltog.

På baggrund af gennemgangen konkluderer Statsrevisorerne, at den statslige revision

grundlæggende fungerer godt. Den statslige revision, forstået som Statsrevisorerne og Rigsrevisionen, løser de opgaver den skal. Den statslige revision har over tid tilpasset sig ganske omfattende ændringer i kravene til den. De reviderede institutioner (kunderne) respekterer den statslige revision og dens rolle som kontrollerende institution, der skal sikre regeloverholdelse og effektiv ressourceudnyttelse i staten. Endelig er den statslige revision på niveau med standarden i andre lande, ligesom den i sin helhed lever op til internationale anbefalinger om statslig revision.

Professor Grønnegaard fremhæver i sin gennemgang - notatet findes på www.ft.dk/statsrevisorerne - at den statslige revisions styrke i høj grad beror på et veludviklet sæt af uformelle, men politisk forankrede normer, der på en hensigtsmæssig måde afbalancerer forholdet mellem den politiske revision,

Statsrevisorerne, og den uafhængige revision, Rigsrevisionen. Særligt fremhæves Statsrevisorerens konsensusnorm som stærkt bevaringsværdig, da den sikrer Statsrevisorerens legitimitet og den samlede statslige revision en politisk autoritet, som det ellers kunne være vanskeligt at opbygge.

Gennemgangen har givet Statsrevisorerne anledning til at gennemføre enkelte ændringer særligt med henblik på at styrke samarbejdet mellem Statsrevisorerne og Rigsrevisionen.

Besøg fra udlandet

Statsrevisorerne har i 2009 haft besøg af og møder med:

- Grønlands Landstings Revisionsudvalg
- en parlamentarisk delegation fra Bhutan
- en delegation fra Marokko, som et led i Det Arabiske Initiativ.

5. Sammensætning af statsrevisorkollegiet i 2008

I henhold til lov om Statsrevisorerne og folketingsbeslutning om Statsrevisorerne valg og virksomhed valgte Folketinget i sit møde den 9. maj 2006 følgende til statsrevisorer og stedfortrædere for tiden fra 1. oktober 2006 til 30. september 2010:

Statsrevisorer:

Peder Larsen (udpeget af SF)
Henrik Thorup (udpeget af DF)
Helge Adam Møller (KF)
Johannes Lebech (udpeget af RV)
Svend Erik Hovmand (V)
Mogens Lykketoft (S)

Stedfortrædere:

Flemming Øberg Palsø (udpeget af SF)
Kristian Thulesen Dahl (DF)
Carina Christensen (KF)
Pia Gjellerup (S)
Kim Andersen (V)
Klaus Hækkerup (S)

Statsrevisorerne konstituerede sig den 11. oktober 2006 med Peder Larsen som formand og Henrik Thorup som næstformand. Dette valg af formand og næstformand gælder fortsat og er senest bekræftet ved Statsrevisorerne konstitution 21. oktober 2009.

Folketinget valgte i sit møde 8. januar 2008 Manu Sareen (RV) som statsrevisor i stedet for Johannes Lebech (RV) i den resterende del af funktionsperioden.

Folketingets formand meddelte den 30. januar 2007, at medlem af Folketinget Carsten Hansen (S) i stedet for Pia Gjellerup (S) var udpeget som ny stedfortræder for Johannes Lebech (RV). Folketinget valgte i sit møde 13. april 2007 medlem af Folketinget Pia Christmas-Møller (UFG) som stedfortræder for statsrevisor Helge Adam Møller (KF) i stedet for stedfortræder Carina Christensen (KF).

Sekretariatschef Gitte Korff er leder af Statsrevisorerne Sekretariat med souschef Jens Frederik Rasmussen som stedfortræder.

Statsrevisorerne, 18. marts 2010

Statsrevisorer

Peder Larsen (udpeget af SF)
Henrik Thorup (udpeget af DF)
Helge Adam Møller (KF)
Svend Erik Hovmand (V)
Mogens Lykketoft (S)
Manu Sareen (udpeget af RV)

6. Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger

Vedr. 2002

Nr. 2	Statsamternes produktivitet og effektivitet.....	346
-------	--	-----

Vedr. 2005

Nr. 2	ToldSkats indsats mod sort økonomi.....	361
-------	---	-----

Vedr. 2006

Nr. 4	Fødevarekontrollen.....	373
Nr. 6	Offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne.....	377
Nr. 9	Forbedringer af Svendborgbanen.....	381

Vedr. 2007

Nr. 1	Gennemsigthed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.).....	390
Nr. 2	It-understøttelsen af sygehusenes opgaver.....	397
Nr. 3	Cancerregisteret.....	403
Nr. 4	Fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning.....	406

Vedr. 2008

Nr. 7	Sammenhængende patientforløb.....	95
Nr. 9	Beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly.....	123
Nr. 11	Bilsyn efter liberaliseringen i 2005.....	140
Nr. 14	Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S.....	178
Nr. 15	Pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.....	216
Nr. 16	Politireformen.....	229
Nr. 18	Revisionen af EU-midler i Danmark i 2008.....	266

7. Opfølgning på beretninger vedrørende 2008

§ 29 Klima- og Energiministeriet

Nr. 1	<i>elberedskabet i Danmark og i Norden</i>	
	Klima- og energiministerens redegørelse	24
	Rigsrevisors notat	26

Flere ministerier

Nr. 2	<i>styring af statslige digitaliseringsprojekter</i>	
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	28
	Justitsministerens redegørelse	29
	Miljøministerens redegørelse.....	31
	Fødevarerministerens redegørelse	33
	Finansministerens redegørelse.....	35
	Rigsrevisors notat	37

§ 9 Skatteministeriet

Nr. 3	<i>SKATs indsatsstrategi</i>	
	Skatteministerens redegørelse	40
	Rigsrevisors notat	46

§ 28 Transportministeriet

Nr. 4	<i>vedligeholdelse af statens broer og veje mv.</i>	
	Transportministerens redegørelse	49
	Rigsrevisors notat	52

Flere ministerier

Nr. 5	<i>fiskerikontrollen og miljøovervågning i Østersøen</i>	
	Miljøministerens redegørelse	55
	Fødevarerministerens redegørelse	57
	Rigsrevisors notat	59

§ 20 Undervisningsministeriet

Nr. 6	<i>Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig</i>	
	Undervisningsministerens redegørelse	62
	Rigsrevisors notat	65

§ 16 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Nr. 7	<i>sammenhængende patientforløb</i>	
	Sundhedsministerens redegørelse	67
	Udtalelser fra regionsrådene	75
	Rigsrevisors notat	91
	Statsrevisorernes bemærkning.....	95

Flere ministerier

Nr. 8	<i>budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter</i>	
	Finansministerens redegørelse	96
	Forsvarsministerens redegørelse	98

Sundhedsministerens redegørelse	100
Videnskabsministerens redegørelse	101
Kulturministerens redegørelse	102
Miljøministerens redegørelse	103
Transportministerens redegørelse	104
Rigsrevisors notat	107
Flere ministerier	
Nr. 9 <i>beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly</i>	
Finansministerens redegørelse	112
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	114
Forsvarsministerens redegørelse	116
Rigsrevisors notat	119
Statsrevisorernes bemærkning	123
§ 24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
Nr. 10 <i>Fødevareministeriets forvaltning af landbrugsstøtte</i>	
Fødevareministerens redegørelse	124
Rigsrevisors notat	128
§ 28 Transportministeriet	
Nr. 11 <i>bilsyn efter liberaliseringen i 2005</i>	
Transportministerens redegørelse	132
Rigsrevisors notat	137
Statsrevisorernes bemærkning	140
§ 17 Beskæftigelsesministeriet	
Nr. 12 <i>kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere</i>	
Beskæftigelsesministerens redegørelse	141
Rigsrevisors notat	148
§ 21 Kulturministeriet	
Nr. 13 <i>TV 2 Danmark A/S' økonomi</i>	
Kulturministerens redegørelse	152
Rigsrevisors notat	165
§ 8 Økonomi- og Erhvervsministeriet	
Nr. 14 <i>Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S</i>	
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	170
Rigsrevisors notat	174
Statsrevisorernes bemærkning	178
Flere ministerier	
Nr. 15 <i>pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse</i>	
Finansministerens redegørelse	179
Sundhedsministerens redegørelse	183
Udtalelser fra regionsrådene	191
Rigsrevisors notat	206
Statsrevisorernes bemærkning	216
§ 11 Justitsministeriet	
Nr. 16 <i>politireformen</i>	
Justitsministerens redegørelse	217
Rigsrevisors notat	224
Statsrevisorernes bemærkning	229
Flere ministerier	
Nr. 17 <i>forsvarets understøttelse af sine militære operationer i Afghanistan</i>	
Udenrigsministerens redegørelse	230

Forsvarsministerens redegørelse	232
Rigsrevisors notat	242

Flere ministerier*Nr. 18 revisionen af EU-midler i Danmark i 2008*

Finansministerens redegørelse	246
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	247
Skatteministerens redegørelse	249
Videnskabsministerens redegørelse	253
Miljøministerens redegørelse	254
Fødevarerministerens redegørelse	255
Transportministerens redegørelse	258
Klima- og energiministerens redegørelse	259
Rigsrevisors notat	260
Statsrevisorernes bemærkning.....	266

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 1/2008

KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIETStatsrevisorerne
Christiansborg
1240 K

Dato 17. december 2008

J.nr. 6005-0035

Side 1/2

Med brev af 20. oktober 2008 har Statsrevisorerne fremsendt *beretning nr. 1 2008 om elberedskabet i Danmark og i Norden*.

Med henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. vil jeg nedenfor redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne vurderer, at der generelt er et velfungerende elberedskab i Danmark og i Norden og peger på mulighed for forbedringer for det lokale, det nationale og det nordiske elberedskab. Jeg har noteret dette med tilfredshed og kan bekræfte, at jeg vil arbejde på at forbedre beredskabet på de områder, hvor der er peget på muligheder herfor.

Det lokale elberedskab

Jeg har noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at det lokale elberedskab generelt er tilfredsstillende, men at nogle statslige og regionale institutioner kan forbedre deres lokale elberedskab, især gennem bedre vedligeholdelse.

Energistyrelsen har - selvom det ikke er en del af styrelsens ansvarsområde - tilkendegivet, at man vil udarbejde en vejledning om valg og vedligeholdelse af nødstrømsanlæg. Vejledningen udarbejdes i en arbejdsgruppe med deltagelse af Energinet.dk og relevante beredskabsaktører. Et opstartmøde herom blev afholdt allerede i november 2008.

Det nationale elberedskab

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at Energistyrelsen har sikret, at forudsætningerne for et tilfredsstillende beredskab er til stede gennem fastsættelse af rammer for det nationale elberedskab samt at Energistyrelsens og Energinet.dk's tilsyn med, hvordan rammerne bliver udmøntet, ligeledes medvirker til at sikre et tilfredsstillende beredskab. Rigsrevisionen peger samtidig på muligheder for at forbedre Energistyrelsens tilsyn med Energinet.dk, hvilket vil indgå i Energistyrelsens tilsynsarbejde fra og med 2009, bl.a. udarbejdelse af en årlig tilsynsplan.

Jeg har noteret mig, at energimyndighederne ikke kender størrelsen af de omkostninger, som elforbrugerne betaler til henholdsvis beredskab og forsyningssikkerhed. Rigsrevisionen finder på den baggrund, at Energistyrelsen bør overveje at udarbejde en metode til at opgøre omkostningsniveauet. Energistyrelsen har oplyst, at Energinet.dk vil blive anmodet om at undersøge

KLIMA- OG ENERGIMINISTERIET
Stormgade 2-6
1470 København KTlf 33 92 28 00
Fax 33 92 28 01
E-mail: kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 1/2008

KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET

mulighederne for at inddrage relevante omkostningsforhold i tilsynet med virksomhedernes beredskab. Energinet.dk har meddelt, at de vil medvirke til at udvikle en opgørelsesmetode. Rigsrevisionen finder initiativerne positive.

Jeg har efterfølgende fået oplyst, at det næppe praktisk og omkostningsmæssigt er muligt at søge at adskille foranstaltninger, der foretages med henblik på den daglige drift, forsyningssikkerhed og beredskab, således at udbyttet af udarbejdelsen af en sådan opgørelse ikke vil stå i et rimeligt forhold til omkostningerne forbundet hermed. Jeg agter på den baggrund at anmode mine embedsmænd om at drøfte spørgsmålet nærmere med Rigsrevisionen.

Det nordiske elberedskab

Rigsrevisionen finder på baggrund af den nordiske parallelrevision, at Klima- og Energiministeriet sammen med de tilsvarende nordiske ministerier bør overveje at styrke det nordiske elberedskabssamarbejde om reparationsberedskab.

Jeg kan tilslutte mig behovet for at styrke det nordiske elberedskabssamarbejde, især om reparationsberedskab og om nordisk beredskabsplanlægning. Jeg vil derfor rejse problemstillingen i regi af Nordisk Råd, ligesom Energistyrelsen vil arbejde med problemstillingen i Nordisk Beredskabsforum (NordBER). Jeg vil endvidere overveje mulighederne for en tydeligere forankring af det nordiske beredskabssamarbejde hos de involverede danske parter.

En kopi af denne redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1246 København K.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 1/2008 om elberedskabet i Danmark og i Norden

19. januar 2009

Klima- og energiministerens redegørelse af 17. december 2008

RN A601/09

I. Indledning

1. Beretningen handler om elberedskabet i Danmark og i Norden. Undersøgelsen af elberedskabet i Danmark omfatter for det første en undersøgelse af det lokale elberedskab i statslige og regionale institutioner, hvor Rigsrevisionen undersøgte, i hvilken udstrækning institutionerne havde etableret nødstrømsanlæg. For det andet omfatter undersøgelsen det nationale elberedskab, hvor Rigsrevisionen undersøgte, om rammer og forudsætninger for elberedskabet var i orden.

Undersøgelsen af det nordiske elberedskab omfatter en undersøgelse af det nordiske samarbejde. Undersøgelsen blev gennemført som en parallelrevision mellem den norske, den finske og den danske rigsrevision. Parallelrevisionen undersøgte samarbejdet med særligt henblik på en situation, hvor der skal ske genopretning efter et omfattende elsvigt (reparationsberedskab).

2. Klima- og energiministeren oplyser indledningsvist, at Statsrevisorerne vurderer, at der generelt er et velfungerende elberedskab i Danmark og i Norden, og peger på muligheder for forbedringer af det lokale, det nationale og det nordiske elberedskab.

Ministeren bekræfter, at ministeren vil arbejde på at forbedre elberedskabet på de områder, hvor der er peget på muligheder herfor.

II. Det lokale elberedskab

3. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at det lokale elberedskab generelt er tilfredsstillende, men at nogle statslige og regionale institutioner kan forbedre deres lokale elberedskab, særligt gennem bedre vedligeholdelse af deres nødstrømsanlæg.

4. Klima- og energiministeren oplyser, at Energistyrelsen har tilkendegivet, at selv om det ikke er en del af styrelsens ansvarsområde, vil styrelsen udarbejde en vejledning om valg og vedligeholdelse af nødstrømsanlæg. Vejledningen udarbejdes i en arbejdsgruppe med deltagelse af Energinet.dk og relevante beredskabsaktører. Der blev afholdt opstartsmøde i november 2008.

5. Jeg finder initiativet tilfredsstillende og vil følge Energistyrelsens arbejde med at udarbejde en vejledning om valg og vedligeholdelse af nødstrømsanlæg.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2008

2

III. Det nationale elberedskab

6. Klima- og energiministeren oplyser, at Rigsrevisionen peger på muligheder for at forbedre Energistyrelsens tilsyn med Energinet.dk, hvilket vil indgå i Energistyrelsens tilsynsarbejde fra og med 2009, bl.a. udarbejdelse af en årlig tilsynsplan.

7. Jeg finder initiativet tilfredsstillende.

8. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at energimyndighederne ikke kender til størrelsen af de omkostninger, som elforbrugerne betaler til henholdsvis beredskab og forsynings sikkerhed. Rigsrevisionen fandt det positivt, at Energistyrelsen og Energinet.dk ville igangsætte et arbejde med at afdække relevante omkostningsforhold til elberedskabet.

9. Klima- og energiministeren oplyser, at ministeren efterfølgende er blevet oplyst om, at det næppe praktisk og omkostningsmæssigt er muligt at søge at adskille foranstaltninger, der foretages med henblik på daglig drift, forsynings sikkerhed og elberedskab, så udbyttet af udarbejdelsen af en sådan opgørelse vil stå i et rimeligt forhold til omkostningerne forbundet hermed.

Ministeren agter på den baggrund at anmode sine embedsmænd om at drøfte spørgsmålet nærmere med Rigsrevisionen.

10. Jeg finder det positivt, at ministeriet hurtigt har undersøgt mulighederne nærmere for at adskille foranstaltningerne. Jeg er enig med Energistyrelsen i, at udbyttet af adskillelsen skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne forbundet hermed.

Jeg kan oplyse, at Energistyrelsen har taget kontakt til Rigsrevisionen for at drøfte forholdet nærmere.

IV. Det nordiske elberedskab

11. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at Klima- og Energiministeriet sammen med de tilsvarende nordiske ministerier bør overveje at styrke det nordiske elberedskabssamarbejde.

12. Klima- og energiministeren oplyser, at ministeren tilslutter sig behovet for at styrke det nordiske elberedskabssamarbejde, især om reparationsberedskab og om nordisk beredskabsplanlægning.

Ministeren vil rejse problemstillingen i regi af Nordisk Råd, ligesom Energistyrelsen vil arbejde med problemstillingen i Nordisk Beredskabsforum (NordBER). Ministeren vil endvidere overveje mulighederne for en tydeligere forankring af det nordiske elberedskabssamarbejde hos de involverede parter.

13. Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge udviklingen i det nordiske samarbejde om elberedskabet.

V. Afslutning

14. Jeg finder samlet set klima- og energiministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg vil følge Energistyrelsens arbejde med at udarbejde en vejledning om valg og vedligeholdelse af nødstrømsanlæg samt udviklingen i det nordiske samarbejde om elberedskabet.

Henrik Otbo

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

Statsrevisorerne
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 2 2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 2 2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 10. december 2008 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Rigsrevisionens undersøgelse omfatter bl.a. virksomhedsportalen Virk.dk, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen relancerede i marts 2008. Virk.dk-projektet blev gennemført over en periode på 1½ år og har holdt sig inden for det afsatte budget. Projektet blev gennemført med en mindre forsinkelse på to måneder, som skyldtes forhold hos leverandøren, hvilket udløste en væsentlig økonomisk bod på grund af en hensigtsmæssig kontraktstyring.

Relanceringen af Virk.dk blev på de fleste punkter gennemført i overensstemmelse med principperne for god projektstyring samt råd og vejledninger fra nationale digitaliseringsværktøjer. Jeg noterer, at dette billede bekræftes i Rigsrevisionens beretning.

Jeg har dog også noteret mig Statsrevisorernes vurdering af mulighederne for forbedringer og er enig i anbefalingen om, at beslutningsgrundlaget for igangsætning af digitaliseringsprojekter skal være grundigt, og at der skal sikres en effektiv projektstyring med løbende budgetopfølgning.

Jeg vil derfor benytte lejligheden til at påminde alle styrelserne under Økonomi- og Erhvervsministeriet om, at de i forbindelse med større it-projekter, skal følge de råd og vejledninger, som findes i de nationale digitaliseringsværktøjer, og som er stillet til rådighed af bl.a. Den Digitale Taskforce, IT- og Telestyrelsen og Finansministeriet.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45,
1264 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23 FEB. 2009
Sagsnr.: 2008-024-0107
Dok.: LB140410

Statsrevisorerne har ved brev af 19. december 2009 sendt statsrevisorernes beretning nr. 2 2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter til mig med henblik på, at jeg redegør for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver mig anledning til.

Jeg vil i den anledning gerne sige, at jeg selvfølgelig er enig i, at god og kompetent styring af digitaliseringsprojekter er særdeles vigtig, også henset til sådanne projekters ofte betydelige økonomiske omfang. Jeg tager derfor statsrevisorernes bemærkninger til efterretning.

Jeg er også enig i, at de råd og vejledninger, som er stillet til rådighed af Den Digitale Taskforce, IT- og Telestyrelsen og Finansministeriet er nyttige værktøjer til at sikre god styring, og at de derfor som udgangspunkt bør følges.

Det er imidlertid også vigtigt for mig at understrege, at forventningerne til anvendelsen af anbefalingerne efter min opfattelse ikke må blive så håndfaste, at anbefalingerne i konkrete tilfælde ikke kan fraviges, hvor dette vurderes at være hensigtsmæssigt. Eksempelvis vil kravene til gennemførelse af en behovsanalyse eller business case som beslutningsgrundlag for igangsættelse af et projekt helt naturligt ikke være de samme i projekter, der ved lov er besluttet af Folketinget at gennemføre, i forhold til andre projekter hvis primære sigte eksempelvis er at opnå konkrete effektiviseringer.

Det bør derfor efter min opfattelse indgå i vurderingen af Civilstyrelsens implementering af elektronisk Lovtidende (et projekt, der i øvrigt er afsluttet til den planlagte tid, inden for den afsatte økonomiske ramme og

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

med den ønskede funktionalitet), at der her er tale om et ved lov vedtaget projekt, jf. Lov nr. 305 af 19. april 2006.

Med hensyn til POLTACHOVIRK-projektet har Rigspolitiet oplyst, at beretningen efter Rigspolitiets opfattelse giver et retvisende billede af styringen af projektet, og at Rigspolitiet på den baggrund tager statsrevisorenes bemærkninger til efterretning.

Rigspolitiet har mere generelt oplyst, at Rigspolitiets IT og Telesektion har udarbejdet en projektmodel for styringen af it-projekter baseret på PRINCE2. Projektmodellen er i øjeblikket under implementering i it-organisationen. Det er Rigspolitiets forventning, at anvendelsen af projektmodellen og et fortsat fokus på de elementer i styringen af digitaliseringsprojekter, som påpeges i beretningen, vil styrke styringen af it-projekter. Det er dog samtidig Rigspolitiets vurdering, at det – selv med en god projektstyring – næppe er muligt helt at undgå uforudsete hændelser, der kan føre til forsinkelser eller budgetoverskridelser mv. Det gør sig selvfølgelig navnlig gældende i større og mere komplekse it-projekter.

Jeg har ingen bemærkninger til det, Rigspolitiet har anført.

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

MILJØMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

29 JAN. 2009

Redegørelse vedrørende beretning nr. 2 2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter

Jeg har med brev af 19. december 2008 modtaget beretningen om styring af statslige digitaliseringsprojekter og Statsrevisorernes bemærkninger her- til. Beretningen omhandler blandt andet Kort & Matrikelstyrelsens udvikling af et nyt matrikelsystem, miniMAKS.

MiniMAKS systemet blev sat i drift den 12. september 2008 og følger Regeringens, KL og Danske Regioners strategi for digitalisering af den offentlige sektor. Jeg er således overbevist om, at vi har en fremtidssikret digital løsning, der effektiviserer den matrikulære sagsgang i Danmark til gavn for borgere, virksomheder og den offentlige sektor.

Jeg kan tilslutte mig de normer for god projektstyring, som Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne henviser til vedrørende analyser af behov, risici, økonomi og gevinster. Jeg må konstatere, at der i forbindelse med mi- niMAKS projektet har været rum for forbedringer hvad angår anvendelse af risikostyring og cost-benefit-analyse samt opstilling af projektmål og suc- ceskriterier.

Som det fremgår af beretningen, er projektet blevet forsinket med ca. 2½ år og fordyret med ca. 20 mio. kr., hvilket overordnet set ikke er tilfredsstil- lende. I denne sammenhæng vil jeg dog gerne fremhæve, at på trods af betydelige vanskeligheder i projektet har en fokuseret projektledelse og - styring sikret, at målene er nået i form af et velfungerende system. Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det af Rigsrevisionens beretning til Stats- revisorerne fremgår, at Kort & Matrikelstyrelsen har redegjort fyldestgørende for både forsinkelsen og budgetoverskridelsen.

Som det anføres i beretningen, har projektet været præget af en række le- verandørspecifikke udfordringer herunder forsinkede leverancer, der resul- terede i anvendelse af kontraktens bodsbestemmelser, som er et sidste og meget alvorligt skridt før opsigelse af kontrakten.

De eksterne faktorer, der påvirker den rettidige implementering, har således været betydelige i dette projekt og har nødvendiggjort et stort ledelsesmæs- sigt og projektstyringsmæssigt fokus på selve kontraktstyringen. Kort & Matrikelstyrelsen har oplyst, at der i hele forløbet har været eksterne rådgivere tilknyttet arbejdet med projekt- og kontraktstyring for at sikre, at de nødvendige kompetencer var til rådighed og for at sikre kontinuiteten i

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

opgaveløsningen. Projekt- og kontraktstyring har udgjort en betydelig post i projektføreløbet.

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning har styrelsen planlagt en evaluering af projektet og en tilhørende effektivitetvurdering, når systemet er i konsolideret drift. Kort & Matrikelstyrelsen har desuden oplyst, at styrelsen har taget den anbefalede nye model for business cases i anvendelse i forbindelse med alle relevante projekter og vil anvende denne, uanset om projekterne ikke når beløbsgrænsen på 10 mio. kr., hvor det er obligatorisk at udarbejde en business case.

Med de initiativer, der er taget i regi af den Digitale Taskforce og med IT- og Telestyrelsens teknologiske anbefalinger og metodik, er der langt bedre styringsværktøjer til rådighed, end da Kort- og Matrikelstyrelsens projekt startede. Som det fremgår af anbefalingerne i Rigsrevisionens beretning, er der således et godt udgangspunkt for at forbedre projektstyringen i staten.

På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger hertil vil jeg indskærpe, at ministeriets styrelser bør anvende og indarbejde de tilgængelige projektstyringsredskaber.

Kopi af denne redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

18 FEB. 2009

Sagsnr.:12439

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministerredgørelse i beretning 2/2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter

Statsrevisorerne har den 19. december bedt mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som statsrevisorernes beretning (02/2008) om styring af statslige digitaliseringsprojekter giver anledning til.

Jeg finder, at beretningens behandling af statslige digitaliseringsprojekter er meget relevant for den videre udvikling af digitaliseringen i staten. Statslige digitaliseringsprojekter er ofte af en betydelig størrelse, der bevirker, at det er en udfordring for en institution at gennemføre projekterne, hvilket skærper kravene til ledelsen. Der er således behov for, at projektets beslutningsgrundlag er velfunderet, og at projektstyringen for hele forløbet er tilfredsstillende.

Statsrevisorerne skriver, at beslutningsgrundlaget for digitaliseringsprojekterne i flere tilfælde ikke er fyldestgørende, og at styringen af projekterne ikke i alle tilfælde lever op til begrebet om god projektstyring, og at de opstillede projektmål ikke er tilstrækkelig klare. Statsrevisorerne vurderer, at der er rum for forbedring i styringen og implementeringen af de statslige institutionernes digitaliseringsprojekter.

Beretningen indeholder en samlet vurdering af beslutningsgrundlag, projektstyring og effektvurdering af 5 statslige digitaliseringsprojekter. Fødevareministeriets CAP IT projekt er betydeligt større og mere kompliceret end de andre projekter i undersøgelsen.

Det er efter min vurdering mindre hensigtsmæssigt, at beretningens konklusioner ikke afspejler beretningens analyse af de enkelte IT-projekter på de undersøgte områder. I stedet skæres alle IT-projekterne over en kam uanset størrelse, færdiggørelsesgrad og kompleksitet. Undersøgelsen fokuserer hovedsagligt på kritiske aspekter, og har en tendens til at overse de positive virkninger og erfaringer.

For så vidt angår beslutningsgrundlaget, så viser Rigsrevisionens undersøgelse, at de undersøgte forhold er fundet i orden for CAP IT projektet. Rigsrevisionen kritiserer dog visse aspekter af projektstyringen. Kritikken går på manglende præcision i definitionen af mål, milemæle og efterlevelse af den løbende monitoring og afrapportering. Kritikpunkterne forholder sig ikke til projektets størrelse og den ledelsesmæssige fokus, som CAP IT projektet har haft selv om de er centrale for at kunne levere en færdig løsning, der virker.

Det er min vurdering, at FødevareErhverv i et meget stort omfang følger anbefalingerne om god projektstyring som fx Finansministeriet og Videnskabsministeriet er kommet med. Fødevareministeriet har i den forbindelse investeret store beløb i uddannelse af projektledere, etableret projektstyringsværktøjer bl.a. Prince 2, IT-styringshåndbøger

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

mv. Der er endvidere indkøbt professionel assistance, når det har været nødvendigt. Alt i alt har ministeriet gjort en betydelig indsats på området.

I relation til effektopgørelser, vil CAP IT projektet blive vurderet efter de opstillede succeskriterier, når projektet er sat i drift. Der vil blandt andet blive taget udgangspunkt i beslutningsgrundlaget for CAP IT projektet, hvor der er redegjort for, at projektet skal medvirke til en mere effektiv drift. Der foreligger også en aftale mellem Fødevarerministeriet og Finansministeriet om, at der skal gennemføres en budgetanalyse på baggrund af projektet.

Sammenfattende finder jeg, at Rigsrevisionens beretning samlet set peger på en tilfredsstillende håndtering af CAP IT projektet i FødevarerErhverv, på trods af de anførte kritikpunkter. Erfaringerne fra projektet vil i øvrigt bidrage til, at både FødevarerErhverv og Fødevarerministeriet som koncern får et betydeligt og mere solidt erfaringsgrundlag at bygge videre på i den fortsatte udvikling af digitaliseringen i Fødevarerministeriet.

Afslutningsvis vil jeg bemærke, at FødevarerErhverv aktuelt har konstateret, at projektet yderligere er 2-4 måneder forsinket som følge af, at leverandøren ikke har været i stand til at levere projektet som aftalt til den 17. februar 2009.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

/Jette Petersen

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Finansministeren

26 FEB. 2009

J.nr. 126-67

Redegørelse i anledning af Statsrevisorernes Beretning nr. 2 2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter

I brev af 19. december 2008 har statsrevisorerne fremsendt beretning nr. 2 2008 om styring af større digitaliseringsprojekter. Under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber m.m., vil jeg i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Finansministeriet er ikke en af de undersøgte institutioner i beretningen, men indgår idet ministeriet, sammen med flere andre aktører, spiller en koordinerende rolle i arbejdet med digital forvaltning.

Det er min vurdering, at der i stigende grad arbejdes med at opstille business cases i forbindelse med digitaliseringsprojekter. I lighed med Rigsrevisionen er det endvidere min vurdering, at der er et omfattende vejledningsmateriale, der belyser de i beretningen berørte problemstillinger. Udfordringen i de statslige digitaliseringsprojekter er derfor ikke manglende vejledningsmateriale, men snarere at få omsat vejledningernes anbefalinger til en fast praksis.

Arbejdsgruppe om bedre styring af statslige it-projekter

Jeg er samlet set enig med Statsrevisorerne i, at der er et væsentligt rum for forbedring i styringen og implementeringen af statslige digitaliseringsprojekter. Jeg kan således også oplyse, at regeringen, i forlængelse blandt andet af Rigsrevisionens undersøgelse, har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal se på, hvordan der kan komme bedre styr på de statslige digitaliseringsprojekter.

Arbejdsgruppen er forankret i Finansministeriet. Udover Finansministeriet deltager Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt Skatteministeriet i arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen skal blandt andet vurdere omfanget af budgetoverskridelser, tidsoverskridelser og manglende målopfyldelse i statslige it-projekter samt identificere faktorer, der bidrager til at forklare disse udfordringer.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 2/2008

2

Derudover skal arbejdsgruppen beskrive bedste praksis i arbejdet med it-projekter i større offentlige og private virksomheder i Danmark og internationalt. Herunder skal gruppen se på erfaringerne fra budgettering, bevilling, projektering og styring af andre investeringstunge områder i staten som eksempelvis anlæg på transportområdet.

På baggrund af ovenstående skal der gives anbefalinger til den fremtidige projektering, budgettering, styring, organisering og gennemførelse af de statslige it-projekter. Her skal blandt andet vurderes tiltag, der sikrer bedre leverandørstyring, øget anvendelse af standardløsninger samt en styrket anvendelse af relevante redskaber og metoder til budgettering, risikostyring, projektstyring og målstyring i de statslige it-projekter. Rigsrevisionens undersøgelser af statslige it-projekter vil indgå i grundlaget for arbejdsgruppen.

Jeg ser derfor frem til at arbejdsgruppen i udgangen af 2009 kommer med et sæt anbefalinger til, hvordan vi fremadrettet kan få bedre styr på de statslige digitaliseringsprojekter.

Når det er sagt, vil jeg også understrege, at problemerne med it-projekterne ikke kan løses en gang for alle. It-området er kendetegnet ved en kraftig udvikling, hvilket medfører en stigende teknologisk og organisatorisk kompleksitet i projekterne. En kompleksitet, som institutionerne og it-leverandørerne har store udfordringer med at håndtere.

Og det er ikke kun i Danmark eller i den offentlige sektor, at vi har problemer med digitaliseringsprojekterne. En international undersøgelse af private og offentlige it-projekter har således vist, at blot 36 procent er kommet i mål uden forsinkelser, budgetoverskridelser og med den ønskede funktionalitet.

Men dette skal naturligvis ikke være en sovepude, og Rigsrevisionens rapport viser samlet set, at der er brug for, at vi bliver bedre til at udnytte de værktøjer, vi allerede har, samt tage nye værktøjer i brug, hvor det er hensigtsmæssigt.

Dette brev er fremsendt til Statsrevisorerne og tillige fremsendt elektronisk til ministersvar@ft.dk. Brevet er desuden sendt i kopi til rigsrevisor

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 2/2008 om styring af statslige digitaliseringsprojekter

30. april 2009

RN A402/09

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 29. januar 2009
Miljøministerens redegørelse af 29. januar 2009
Fødevareministerens redegørelse af 18. februar 2009
Justitsministerens redegørelse af 23. februar 2009
Finansministerens redegørelse af 26. februar 2009

Grundet en ekspeditions-mæssig fejl blev Justitsministeriets redegørelse først fremsendt til Rigsrevisionen den 28. april 2009.

Finansministeriet er ikke en af de undersøgte institutioner, men har været høringspart, da ministeriet har en koordinerende rolle i relation til digitalisering i staten.

I. Indledning

1. Beretningen omhandler styring og effektvurdering af 5 statslige digitaliseringsprojekter med udviklingsbudgetter på mellem 20,6 mio. kr. og 131,5 mio. kr. De 5 projekter var udvalgt som eksempler på statslige digitaliseringsprojekter. De udvalgte digitaliseringsprojekter var:

- Elektronisk Lovtidende (20,9 mio. kr.), Civilstyrelsen (Justitsministeriet)
- CAP-projektet (131,5 mio. kr.), FødevareErhverv (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri)
- Virk.dk (27,6 mio. kr.), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (Økonomi- og Erhvervsministeriet)
- miniMAKS (20,9 mio. kr.), Kort & Matrikelstyrelsen (Miljøministeriet)
- POLTACHOVIRK (20,6 mio. kr.), Rigspolitiet (Justitsministeriet).

2. I beretningen vurderes projekterne på tværs i forhold til de 5 institutioners arbejde med beslutningsgrundlag, projektstyring og effektvurdering.

II. Ministeriernes foranstaltninger og overvejelser vedrørende beslutningsgrundlag, projektstyring og effektvurdering af digitaliseringsprojekter

3. Statsrevisorerne konstaterer i deres bemærkninger til beretningen, at beslutningsgrundlaget for de 5 digitaliseringsprojekter i flere tilfælde ikke var fyldestgørende, at styringen af projekterne ikke i alle tilfælde levede op til begrebet god projektstyring, og at de opstillede projektmål ikke var tilstrækkelig klare.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2008

2

4. Justitsministeren har i sin redegørelse oplyst, at han tager Statsrevisorernes bemærkninger til efterretning. I relation til POLTACHOVIRK har ministeren oplyst, at Rigspolitiets IT og Telesektion har udarbejdet en projektmodel for styringen af it-projekter. Det er Rigspolitiets forventning, at anvendelsen af projektmodellen og et fortsat fokus på de elementer i styringen af digitaliseringsprojekter, som påpeges i beretningen, vil styrke styringen af it-projekter i Rigspolitiet.

5. Miljøministeren har i sin redegørelse nævnt, at han kan tilslutte sig de normer for god projektstyring, som Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne henviser til. Miljøministeren oplyser endvidere, at Kort & Matrikelstyrelsen har taget den anbefalede nye model for business cases i anvendelse i forbindelse med alle relevante projekter og vil anvende denne fremover, uanset om projekterne når beløbsgrænsen på 10 mio. kr., hvor det er obligatorisk at udarbejde en business case. Miljøministeren har endvidere i sin redegørelse bekræftet, at Kort & Matrikelstyrelsen har planlagt en evaluering af miniMAKS-projektet og en tilhørende effektivvurdering, når systemet er i konsolideret drift.

6. Økonomi- og erhvervsministeren har i sin redegørelse erklæret sig enig i Statsrevisorernes anbefaling om, at beslutningsgrundlaget for igangsætning af digitaliseringsprojekter skal være grundigt, og at der skal sikres en effektiv projektstyring med løbende budgetopfølgning.

7. Fødevareministeren har i sin redegørelse oplyst, at for så vidt angår beslutningsgrundlaget viser Rigsrevisionens undersøgelse, at de undersøgte forhold er fundet i orden for CAP IT projektet. Ministeren har desuden oplyst, at Fødevareministeriet har gjort en betydelig indsats på området i form af uddannelse af projektledere, indkøb af professionel assistance og etablering af projektstyringsværktøjer. Fødevareministeren har videre i sin redegørelse oplyst, at erfaringerne fra CAP IT projektet i FødevareErhverv vil bidrage til, at både FødevareErhverv og Fødevareministeriet som koncern får et betydeligt og mere solidt erfaringsgrundlag at bygge videre på i den fortsatte udvikling af digitaliseringen i Fødevareministeriet. Fødevareministeren har endelig oplyst, at CAP IT projektets effekter vil blive vurderet efter de opstillede succeskriterier, når projektet er sat i drift. Effektivvurderingen vil bl.a. tage udgangspunkt i beslutningsgrundlaget for CAP IT projektet, hvor der er redegjort for, at projektet skal medvirke til en mere effektiv drift. Der foreligger ifølge redegørelsen også en aftale mellem Fødevareministeriet og Finansministeriet om, at der skal gennemføres en budgetanalyse på baggrund af projektet. Fødevareministeren har i den forbindelse oplyst, at FødevareErhverv aktuelt har konstateret, at CAP IT projektet er blevet yderligere 2-4 måneder forsinket.

8. Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at han er enig i, at der er et væsentligt rum for forbedring i styringen og implementeringen af statslige digitaliseringsprojekter. Regeringen har i forlængelse af Rigsrevisionens beretning nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på, hvordan der kan komme bedre styr på statslige digitaliseringsprojekter. Arbejdsgruppen er forankret i Finansministeriet med deltagelse af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt Skatteministeriet. Arbejdsgruppen forventes at afgive sine anbefalinger ved udgangen af 2009.

9. Jeg finder det positivt, at ministrene tilslutter sig Statsrevisorernes anbefaling. Jeg finder det endvidere positivt, at Rigspolitiet og Kort & Matrikelstyrelsen har taget initiativer, der fremmer fokus på god styring af digitaliseringsprojekter. Ligeledes finder jeg tilkendegivelserne om, at der planlægges effektivvurderinger af miniMAKS og CAP IT projektet, tilfredsstillende. Jeg vil afvente den nedsatte arbejdsgruppes anbefalinger til den fremtidige projektering, budgettering, styring, organisering og gennemførelse af de statslige it-projekter. I relation til de i undersøgelsen omfattede projekter vil jeg følge institutionernes arbejde med effektivvurdering.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2008

3

III. Ministeriernes foranstaltninger og overvejelser vedrørende brug af værktøjer til god projektstyring

10. Statsrevisorerne konstaterer i deres bemærkninger til beretningen, at institutioner i flere tilfælde har undladt at følge de råd og vejledninger, som findes i en lang række nationale digitaliseringsværktøjer, som bl.a. er stillet til rådighed af Den Digitale Taskforce, IT- og Telestyrelsen og Finansministeriet.

11. Justitsministeren har i sin redegørelse erklæret sig enig med Statsrevisorerne i, at de tilgængelige råd og vejledninger er nyttige værktøjer til at sikre god styring, der som udgangspunkt bør følges i forbindelse med statslige digitaliseringsprojekter.

12. Miljøministeren har i sin redegørelse oplyst, at med de initiativer, der er taget i regi af Den Digitale Taskforce og med IT- og Telestyrelsens teknologiske anbefalinger og metodik, er der langt bedre styringsværktøjer til rådighed, end da Kort & Matrikelstyrelsens projekt startede. Ministeren tilkendegiver, at disse styringsværktøjer er et godt udgangspunkt for at forbedre projektstyringen i staten.

13. Økonomi- og erhvervsministeren har i sin redegørelse nævnt, at hun vil påminde ministeriets underliggende styrelser om, at de i forbindelse med større it-projekter skal følge de råd og vejledninger, som findes i de nationale digitaliseringsværktøjer, og som er stillet til rådighed af bl.a. Den Digitale Taskforce, IT- og Telestyrelsen og Finansministeriet.

14. Fødevarerministeren har i sin redegørelse oplyst, at FødevarerErhverv i vidt omfang følger anbefalingerne om god projektstyring, som fx Finansministeriet og Videnskabsministeriet er kommet med.

15. Finansministeren har i sin redegørelse oplyst, at det er hans vurdering, at der er et omfattende vejledningsmateriale, der belyser de problemstillinger, som er behandlet i Rigsrevisionens beretning. Finansministeren finder derfor, at udfordringen ikke er manglende vejledningsmateriale, men at få omsat vejledningernes anbefalinger til fast praksis.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministrene er opmærksomme på de råd og vejledninger, som findes i nationale digitaliseringsværktøjer. Jeg vil følge ministeriernes arbejde med at fremme opmærksomheden på digitaliseringsværktøjerne. Jeg vil imidlertid afvente den nedsatte arbejdsgruppes anbefalinger til den fremtidige projektering, budgettering, styring, organisering og gennemførelse af de statslige it-projekter.

IV. Sammenfatning

17. Jeg finder samlet redegørelserne fra ministrene tilfredsstillende. Ministrene præsenterer i deres redegørelser initiativer, der peger i retningen af, at der fremover vil være fokus på god projektstyring af statslige digitaliseringsprojekter. Jeg vil afvente den nedsatte arbejdsgruppes anbefalinger til den fremtidige projektering, budgettering, styring, organisering og gennemførelse af de statslige it-projekter. I relation til de i undersøgelsen omfattede projekter vil jeg følge institutionernes arbejde med effektivitet.

18. Som det fremgår, er ministrene opmærksomme på råd og vejledninger, som findes i nationale digitaliseringsværktøjer. Jeg vil følge ministeriernes arbejde med at fremme opmærksomheden på de nationale digitaliseringsværktøjer, men vil som nævnt afvente den nedsatte arbejdsgruppes anbefalinger.

19. Jeg vil i et notat orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

SKATTEMINISTERIET

Modt. 19/2-09

Statsrevisoratet
Christiansborg
1240 København K**Skatteministeren**Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København KTelefon 3392 3392
Fax 3314 9105CVR-nr. 17146815
EAN-nr. 5798000033757

www.skm.dk

J nr. 2008-349-1324

Skatteministerens redegørelse om Statsrevisorernes beretning nr. 3/08 om SKATs indsatsstrategi

Hermed min redegørelse for de overvejelser og foranstaltninger, som beretning 3/08 om revision af SKATs indsatsstrategi giver anledning til.

Redegørelsen er ligeledes sendt til Rigsrevisionen i 1 eksemplar.

Først og fremmest kan jeg med glæde konstatere, at Rigsrevisionens undersøgelse konkluderer, at SKATs indsats er tilfredsstillende. Rigsrevisionen påpeger, at SKATs indsatsstrategi er forholdsvis ny i dansk og international sammenhæng og er udtryk for nytænkning.

Strategiskiftet har øget SKATs fokus på forebyggelse for at forbedre indsatsen mod den manglende skattebetaling.

Endvidere konkluderer undersøgelsen, at SKATs forebyggende indsats er baseret på internationale erfaringer og anbefalinger om god praksis, hvor der er fokus på at opbygge tillid til SKAT, at synliggøre kontrol samt at påvirke normer for adfærd.

Endelig kan jeg med tilfredshed konstatere, at Rigsrevisionen konkluderer, at SKATs planlægning af den landsdækkende indsats er gennemført efter en systematisk og ensartet metode til identifikation af risici. Dette styrker mulighederne for at identificere og prioritere de mest risikofyldte områder, hvilket også er i fuldt overensstemmelse med OECD's anbefalinger.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

Samtidig har SKAT iværksat løbende effektmålinger, som kan give læring om effekten af indsatsen, og gennemfører desuden en stikprøveundersøgelse, der skal øge SKATs viden om den manglende skattebetaling.

SKAT er dog på flere områder stadig i en udviklingsfase, hvor alle elementer ikke er faldet helt på plads endnu, men indsatsstrategiens værktøjer og virkemidler er løbende blevet justeret med henblik på at opnå mest muligt effekt i forhold til målet om mere regelefterlevelse.

Strategiskifte i SKAT

SKAT har parallelt med gennemførelsen af fusionen mellem den statslige og kommunale skatteforvaltning i 2005 gennemført forskellige strategiske tiltag, herunder etableret nye mål og indført en ny indsatsstrategi, som siden 2007 har udgjort grundlaget for SKATs arbejde med henblik på sikring af statens indtægter.

Jeg er meget tilfreds med, at Rigsrevisionen fastslår, at SKATs indsatsstrategi fra 2007 følger OECD's anbefalinger for god praksis, som også understøttes af udenlandske undersøgelser.

Jeg har bemærket, at såvel Rigsrevisionen som Statsrevisorerne har anført, at SKAT i indsatsstrategien bør tydeliggøre, om der skal benyttes forebyggelse eller kontrol over for forskellige skatteydere og forskellige typer af skatter og afgifter. Endvidere, at SKAT bør overveje balancen mellem forebyggelse og kontrol rettet mod manglende skattebetaling.

Det skal understreges, at det ikke er indsatsstrategien, som fastlægger, hvorvidt der skal gennemføres forebyggelse eller kontrol over for den enkelte virksomhed eller borger. Indsatsarbejdet for det enkelte år foretages på baggrund af en risikovurdering og udmeldes i indsatsplanen. Valget af værktøjer (forebyggelse og kontrol) sker ud fra en konkret vurdering af hvilket værktøj, som har størst effekt og giver størst mulig regelefterlevelse.

SKAT planlægger den samlede indsats på baggrund af en årlig risikoanalyse. Ud fra SKATs erfaring og viden foretages en identifikation og vurdering af mulige risici. Heri vil ny lovgivning, områder med mange forespørgsler og områder, hvor SKAT ved, at der traditionelt er problemer (f.eks. visse brancher, anmeldelser mv.), indgå. Fra 2009 danner risikoanalysen grundlag for hele SKATs indsatsområde. Risikoanalysen vil gennemgå en løbende udvikling for at sikre, at de områder, som udvælges til service og kontrol, er dem, hvor effekten over for det samlede skatteprovenu forventes at være størst.

Den risikobaserede indsatsmodel blev indført i SKAT i 2007. Modellen sætter en ramme for, hvordan SKAT bedst muligt kan identificere, vurdere, analysere og prioritere en række forskellige indsatsområder i forhold til hinanden. Viden om de risici, som øger skattegabet, er ofte mangelfuld. Men ved at dokumentere og analysere SKATs viden systematisk, skabes der det bedst mulige udgangspunkt. Analyserne bidrager også til at sikre, at der sættes ind der, hvor ressourcerne udnyttes mest muligt.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

Identifikationen af risici tager både højde for deres provenueæssige betydning og deres normsættende betydning.

Med risikoprioriteringen har SKAT fastlagt på hvilke områder, der skal foretages en landsdækkende indsats, som prioriteres og koordineres af SKATs Produktionsdirektion og det landsdækkende indsatsudvalg. Ud fra væsentlighed og risiko gennemfører de seks regioner i SKAT også lokale indsatsaktiviteter. Disse prioriteres og koordineres på tilsvarende vis som de landsdækkende aktiviteter. Den løbende overvågning og opfølgning på indsatsen er også forankret i Produktionsdirektionen og det landsdækkende indsatsudvalg.

I SKATs tilrettelæggelse af det konkrete indsatsarbejde indgår også anmeldelser om f.eks. sort arbejde. Ligeledes tager Fairplayarbejdet ofte udgangspunkt i anmeldelser. Konkret foretages der typisk handling på anmeldelser vedrørende biler med udenlandske nummerplader. Og anmeldelser om sort arbejde og salg af punktafgiftspligtige varer, hvor der er mistanke om, at de ikke er afgiftsberigtigede, i særlige brancher f.eks. restauranter, pizzeriaer og kiosker.

SKATs indsatsplan låser ikke alle SKATs indsatsressourcer. Det er derfor altid muligt, ud fra lokale vurderinger af væsentligheden, at allokere ressourcer hen på områder, som udgør en risiko, f.eks. anmeldelser om sort arbejde mv. Denne praksis har ikke ændret sig med den nye indsatsstrategi.

SKATs strategi tager afsæt i den erfaring, at hovedparten af borgere og virksomheder ønsker at overholde reglerne (medspillere). Indsatsen i forhold til de borgere og virksomheder, som ønsker at overholde reglerne, har fokus på service, mens indsatsen i forhold til dem, der ikke vil overholde reglerne (modspillere) har fokus på kontrol og eventuel efterfølgende sanktion. Service og kontrol er i SKAT ikke to isolerede tilgange til indsatsarbejdet. I indsatsstrategien går service og kontrol hånd i hånd.

Både service og kontrol er således vigtige bestanddele i indsatsarbejdet for at sikre en større grad af regeloverlevelse. Grundtanken i indsatsstrategien er, at SKAT anvender de værktøjer (forebyggelse eller kontrol), som har den største effekt i forhold til den konkrete indsats og den konkrete risiko. For at finde den rette balance mellem service og kontrol er det nødvendigt at forstå, hvad der driver virksomhedernes/skatteydernes handlinger. Derfor er SKAT også i gang med at udfærdige en adfærdsbeskrivelse for henholdsvis borgere og virksomheder. SKAT er også i gang med at indsamle erfaringer fra andre landes forskning og skatteadministrationer om forståelse af borgeres skatteadfærd.

En radikal ændring af måden at gennemføre en af SKATs kerneropgaver på tager tid. SKAT har derfor i forbindelse med strategiskiftet helt naturligt haft mere fokus på forebyggelse og vejledningsdelen, end strategien forudsætter, fordi der har været et behov for at ændre medarbejdernes grundlæggende tilgang til opgaven, som gennem årtier primært har haft fokus på kontrol.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

Samtidig har SKAT for sine medarbejdere gennemført adskillige initiativer, for at give læring om indsatsstrategien og tilgangen til det konkrete indsatsarbejde.

For i endnu højere grad at skærpe medarbejdernes sammenhængende forståelse af SKATs indsatsstrategi og virkemidler har SKAT udviklet en indsatsportal, hvor alle relevante informationer omkring indsatsstrategien og indsatsarbejdet i SKAT er samlet.

Målstyring af indsatsarbejdet i SKAT

Rigsrevisionen konkluderer, at SKATs mål udgør et egnet grundlag for indsatsstrategien. Såvel Rigsrevisionen som statsrevisorerne tilføjer, at målene bør udvikles yderligere, så der kan etableres en sammenhængende målstyring, der dækker alle skatter og afgifter samt skatteydere.

Skattegabet er en overordnet ledetråd for udformningen af indsatsstrategien og prioriteringen og tilrettelæggelsen af den konkrete indsats og er et styringsrelevant måltal. Men skattegabet og de øvrige effektmål på Finansloven kan ikke stå alene, og der er derfor brug for at understøtte og operationalisere styringen og indsatsen i overensstemmelse med de retningslinjer og pejlemærker som skattegabet udstikker for tilgangen af opgaveløsningen.

I SKATs tilrettelæggelse og styring af indsatsarbejdet fokuseres der således ikke kun på skattegabet, men på den samlede underdeklaration, som omfatter alle skatter og afgifter og alle typer af skatteydere.

Som en yderligere nedbrydning af målene i Finansloven, er SKAT med udgangspunkt i de anbefalinger, som Finansministeriet har udsendt, ved at opbygge et resultathierarki, som beskriver organisationens sammenhæng mellem ressourceforbrug og effekter ved at kortlægge aktiviteter, ydelser, produkter og effekter, som er elementer, der alle indgår i SKATs fremtidige økonomistyringssystem.

Styrken i systemet ligger i at synliggøre sammenhængen mellem omkostning og effekt og sammenhængen mellem bevillingerne på Finansloven og SKATs resultatkontrakt med Skatteministeriet.

Herudover har SKAT udviklet en model for risikostyring. Samtidig er arbejdet med effekt- og indikatormålinger påbegyndt. Der er tale om måling på underkomponenter. Det afgørende vil ofte være om indsatsen virker i forhold til at påvirke regelefterlevelsen på et eller flere specifikke områder. Hvis dette er tilfældet, er det SKATs klare overbevisning, at det også vil påvirke skattegabet i en udstrækning, som dog er vanskelig at kvantificere.

I praksis viser det sig imidlertid meget ofte, at selv effekten på den underkomponent til skattegabet, som man ønsker at påvirke, ikke kan opgøres. Ofte er der mange faktorer, der påvirker denne målvariabel, og det kan i mange tilfælde være svært at afgøre, hvor meget den udførte indsats bidrager til den ændring, man observerer. Den "rene" effekt kan med andre ord ikke opgøres. Så-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

danne situationer anser SKAT ikke for at være en *effektmåling* men derimod en *indikatormåling*. Der er altså tale om målinger, hvor man højst kan sige, at der er indikation(er) på effekt. Man vil ikke kunne påvise det med sikkerhed, men man forsøger at finde så mange indikatorer som muligt, der kan underbygge tesen.

Jeg mener derfor, at SKAT har taget initiativer til at nedbryde og operationalisere Finanslovens effektmål, således at de bliver direkte styringsrelevante for det konkrete indsatsarbejde og giver mulighed for at vurdere effekten af indsatsen.

Segmentering af virksomheder

Rigsrevisionen har fundet det uheldigt, at en omsegmentering foretaget på grundlag af en kontrol bliver ændret ved den årlige maskinelle segmentering. Rigsrevisionen har dog bemærket, at SKAT vil ændre denne procedure.

Rigsrevisionen finder desuden, at SKAT bør forbedre segmenteringsmodellen så den kan anvendes som redskab til planlægning og gennemførelse af indsatsarbejdet, eventuelt at den sammentænkes med risikovurderingsmodellen.

Statsrevisorerne påpeger, at det system, som SKAT anvender til den årlige gruppering af virksomhederne i med- og modspillere, bør ændres. Det bør ikke være muligt, at nogle virksomheder, der burde være grupperet som modspillere, automatisk bliver grupperet som medspillere.

SKAT har meddelt mig, at der ved seneste segmentering er anvendt en række kriterier, så modspillere i gult segment ikke automatisk placeres i medspillersegmentet.

Segmenteringsmodellen bliver årligt ajourført ud fra erfaringerne fra det daglige indsatsarbejde. I ajourføringen indgår også modvirkning af uhensigtsmæssigheder, hvor virksomheder fejlagtigt bliver placeret i et forkert segment. SKAT arbejder løbende med at udvikle en model, som tilgodeser, at flest mulige er placeret i det korrekte segment, uanset om der er foretaget manuel eller maskinel segmentering. SKAT er ved at afslutte en omfattende stikprøvekontrol, som gør det muligt at foretage en mere omfattende evaluering af de nuværende segmenteringskriterier. Segmenteringen kan herefter optimeres i forhold til de data, der er tilgængelige hos SKAT om den enkelte virksomhed.

SKATs segmenteringsmodel er ikke et risikoværktøj, og det benyttes derfor ikke til at differentiere indsatsarbejdet i SKAT. Segmenteringen er derfor heller ikke afgørende for, om en virksomhed bliver udsøgt til at få besøg af SKAT, men fortæller udelukkende om, hvilken adfærd, det må forventes, at den pågældende virksomhed har og dermed hvilken tilgang SKAT som udgangspunkt har i forhold til den.

SKATs indsatsstrategi tager som tidligere nævnt afsæt i, at virksomhederne opdeles i medspillere og modspillere, hvilket sker på baggrund af en segmen-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 3/2008

tering, som er baseret på en række objektive adfærdsvariabler. Segmenteringen giver en overordnet idé om en virksomheds evne til at følge reglerne, men ikke hvorfor de agerer, som de gør. Segmenteringen kan ikke anvendes til at forstå adfærd, herunder den præcise kortlægning af behovet for service og kontrol i de enkelte risikoområder, som er et væsentligt element i arbejdet med compliance. Segmentering har fremadrettet alene betydning for, hvilke indsatsværktøjer SKAT indledningsvis vil anvende i forhold til den konkrete virksomhed og dermed den tilgang, som SKAT møder virksomheden med.

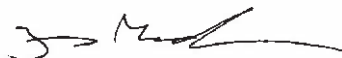
Segmenteringen omhandler den enkelte virksomheds historik i forhold til den administrative regelefterlevelse på skatteområdet. Det vil sige, om virksomhederne efterlever skattereglerne f.eks. at betale og angive til tiden. Segmenteringen er ikke et udsøgningsværktøj, der benyttes til at finde fejl i opgørelsen, således som det sker i skatterisikomodellen i erhvervs ligningsprojektet og i momsrisikomodellen.

Jeg skal derfor understrege, at segmentering af den enkelte virksomhed som medspiller ikke har betydning for, om den enkelte virksomhed er omfattet af SKATS forebyggelses- og kontrolaktiviteter.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

/ Jens Madsen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 3/2008 om SKATs indsatsstrategi

13. marts 2009

Skatteministerens redegørelse af 18. februar 2009

RN A304/09

I. Indledning

1. Beretningen handler om indsatsstrategien – SKATs nye strategi for opkrævning af skatter og afgifter – som blev indført i 2007. Rigsrevisionen har i beretningen undersøgt, hvilke mål SKAT har opstillet for indsatsstrategien, om strategien følger internationale anbefalinger vedrørende skatteopkrævning, samt hvordan SKATs konkrete indsats planlægges med henblik på at opnå den størst mulige efterlevelse af skatte- og afgiftsreglerne.

2. Statsrevisorerne påpegede i deres bemærkninger til beretningen, at det endnu er for tidligt at vurdere effekten af den nye indsatsstrategi, men at SKAT på en række områder bør justere sin indsats.

3. Skatteministeren tilslutter sig i ministerredøgørelsen Rigsrevisionens vurdering af, at SKATs indsats er tilfredsstillende. SKAT er dog stadig i en udviklingsfase, hvor alle elementer endnu ikke er faldet helt på plads.

II. SKATs mål for indsatsstrategien

4. Statsrevisorerne påpegede, at skattegabet bør omfatte alle skatteydere, skatter og afgifter, ligesom SKATs beregning af skattegabet kan udvikles yderligere.

Rigsrevisionen anførte desuden i beretningen, at SKAT bør etablere en sammenhængende målstyring, hvor de overordnede målsætninger forbindes med de enkelte indsatsprojekter, hvilket vil muliggøre en systematisk evaluering af SKATs målopfyldelse.

5. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at skattegabet og de øvrige effektmål på finansloven (kundeindeksene) ikke kan stå alene. Derfor er der brug for at understøtte og operationalisere styringen og indsatsen for at nedbryde skattegabet. Ifølge ministeren fokuserer SKATs indsats på den samlede underdeklaration, som omfatter alle områder af skattesystemet og samtlige skatteydere.

6. SKAT er ifølge ministeren ved at opbygge et resultathierarki, baseret på Finansministeriets anbefalinger om at skabe sammenhæng mellem resurseforbrug og effekter. Ministeren finder, at SKAT dermed har taget initiativer til at operationalisere finanslovens effektmål, så de bliver direkte styringsrelevante for den konkrete indsats og dermed giver mulighed for at vurdere effekten af indsatsen.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at SKAT er i færd med at opbygge en sammenhængende målstyring, og jeg vil fortsat følge dette initiativ.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2008

2

III. Tydeliggøre, om der skal benyttes forebyggelse eller kontrol

8. Statsrevisorerne pegede på, at SKATs indsatsstrategi bør tydeliggøre, om der skal benyttes forebyggelse eller kontrol over for forskellige skatteydere og forskellige typer af skatter og afgifter. Statsrevisorerne pegede endvidere på, at SKAT bør overveje balancen mellem forebyggelse og kontrol rettet mod manglende skattebetaling.

9. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at indsatsarbejdet for det enkelte år foretages på baggrund af en risikovurdering og udmeldes i indsatsplanen. Valget mellem forebyggelse og kontrol sker ud fra en konkret vurdering af, hvilken af de 2 tilgange der har størst effekt og dermed giver størst mulig regelefterlevelse.

10. Ministeren oplyser videre, at det er nødvendigt at forstå, hvad der driver virksomhedernes/skatteyderens handlinger for at finde den rette balance mellem service og kontrol. Derfor er SKAT også i gang med at udfærdige en adfærdsbeskrivelse for henholdsvis borgere og virksomheder.

11. Jeg noterer mig, at SKATs afvejning mellem forebyggelse og kontrol foretages konkret ved tilrettelæggelsen af hvert enkelt projekt ud fra SKATs viden om effekten af de forskellige værktøjer og SKATs viden om skatteyderadfærden. Jeg finder dette tilfredsstillende og vil fortsat følge SKATs arbejde på dette område.

IV. Øget viden om skatteyderadfærd

12. Rigsrevisionen fandt, at SKAT i højere grad burde analysere skatteyderadfærden og på den baggrund målrette indsatsen mod skatte- og afgiftstyper samt grupper af skatteydere.

13. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at SKATs indsats over for borgere og virksomheder vil blive differentieret ud fra en med- og modspillertilgang på baggrund af den viden, som SKAT er i gang med at tilvejebringe om borgernes og virksomheders skatteyderadfærd.

14. Jeg konstaterer, at SKAT har til hensigt at differentiere deres indsats yderligere. Jeg finder dette tilfredsstillende og vil fortsat følge SKATs arbejde med at tilvejebringe viden om borgernes og virksomheders skatteyderadfærd.

V. Sammenhængende beskrivelse af indsatsstrategien

15. Rigsrevisionen fandt, at SKAT ikke havde udarbejdet en sammenhængende beskrivelse af de strategiske elementer. SKAT oplyste, at de var ved at udarbejde en sådan beskrivelse.

16. Det fremgår af ministerens redegørelse, at SKAT, for at skærpe medarbejdernes sammenhængende forståelse af SKATs indsatsstrategi og virkemidler, har udviklet en indsatsportal, hvor alle relevante informationer omkring indsatsstrategien og indsatsarbejdet er samlet.

17. Jeg finder det tilfredsstillende, at SKAT har styrket informationen om indsatsstrategien. Jeg vil fortsat følge SKATs arbejde med at bibringe medarbejderne en sammenhængende forståelse af indsatsstrategien. Dette er væsentligt, bl.a. under hensyntagen til anvendelsen af med- og modspillertankegangen i de konkrete indsatser.

VI. SKATs gruppering af virksomheder i med- og modspillere

18. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger, at det system, som SKAT anvender til den årlige gruppering af virksomhederne i med- og modspillere, bør ændres, så virksomheder, der er grupperet som modspillere, ikke automatisk bliver omkategoriseret til medspillere.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2008

3

19. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at der ved den seneste gruppering er foretaget nogle ændringer med henblik på at imødekomme Statsrevisorernes bemærkninger.

20. Ministeren oplyser endvidere, at SKATs system til gruppering af virksomheder i med- eller modspillere ud fra objektive data fremadrettet ikke har betydning for SKATs valg af forebyggelses- eller kontrolaktiviteter.

21. Jeg finder dette tilfredsstillende.

VII. Udvikling af god praksis med effektmålinger

22. Rigsrevisionen fandt, at SKAT burde sammenholde effekter og omkostninger ved projekterne med henblik på at vurdere, hvilke projekter der kan danne grundlag for udbredelse af god praksis.

23. Det fremgår af ministerens redegørelse, at SKATs valg mellem forebyggelse og kontrol sker ud fra en konkret vurdering af, hvilken tilgang der har størst effekt og medfører størst mulig regelefterlevelse. Derudover har SKAT igangsat et arbejde med at udvikle effektmålingerne i indsatsprojekterne.

24. Jeg har noteret mig, at SKATs valg mellem forebyggelse og kontrol er baseret på en vurdering af effekten af den konkrete tilgang, og at SKAT samtidig arbejder på at forbedre effektmålingerne. Jeg vil fortsat følge udviklingen på dette område.

VIII. Afslutning

25. Jeg vil fortsat følge SKATs arbejde med at udvikle skattegabet yderligere, så det omfatter alle skatter, afgifter og skatteydere samt SKATs etablering af en sammenhængende målstyring.

Jeg vil endvidere følge SKATs arbejde med at tydeliggøre, om der benyttes forebyggelse eller kontrol, samt arbejdet med at tilvejebringe viden om skatteynderadfærd og udarbejdelsen af en sammenhængende beskrivelse af indsatsstrategien. Jeg vil ligeledes følge SKATs arbejde med at udvikle effektmålinger.

Jeg vil følge udviklingen i sagen og orientere Statsrevisorerne herom.

Henrik Otbo

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 4/2008

NOTAT

Statsrevisoratet
Christiansborg
1240 København K

MINISTEREN

Dato **14 APR. 2009**

Dok.id 798292

J. nr. 013-81

Center for Veje og Broer

Vedr. svar på Statsrevisorernes beretning 4/2008 om vedligeholdelse af statens broer og veje mv.

Statsrevisorerne har med brev af 4. februar 2009 bedt mig redegøre for hvilke overvejelser og foranstaltninger, jeg finder, at Rigsrevisionens beretning 4/2008 om vedligeholdelse af statens veje og broer samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil, måtte give anledning til.

Nedenfor følger min redegørelse, der endvidere er sendt i et eksemplar til rigsrevisor Henrik Otbo.

Formålet med Rigsrevisionens undersøgelse er at vurdere, om der er en tilfredsstillende vedligeholdelse af statens broer og veje mv. Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserer på en række punkter den hidtidige indsats og henstiller, at transportministeren snarest muligt tilvejebringer en troværdig og veldokumenteret opgørelse af vedligeholdelseefterslæbet med henblik på at tilvejebringe et sikkert grundlag for Folketingets beslutninger om bevillinger til statens broer og veje.

Jeg vil indledningsvis gerne sige, at jeg synes, at det er overordentligt vigtigt, at Vejdirektoratet klart har tilkendegivet, at der ikke er sikkerhedsmæssige problemer på statsvejnettet, hvilket Rigsrevisionen også har noteret sig.

Jeg vil samtidig sige, at jeg fuldt ud deler opfattelsen af, at der er behov for at ændre på de nuværende opgørelses- og opfølgingsmetoder på området, og at der er behov for et nyt grundlag for de fremtidige politiske beslutninger på området.

Jeg kan oplyse, at regeringen som led i aftale om grøn transportpolitik af 29. januar 2009 har igangsat en analyse af Vejdirektoratets vedligeholdelsesområde, der gennemføres med brug af eksterne konsulenter.

Hovedmålsætningerne med analysen er:

- At der sikres gennemsigtighed og sporbarhed i den bevillingsmæssige anvendelse, herunder konkret sammenhæng mellem bevilling og aktivitet.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 4/2008

Side 2/3

- At der sikres transparens og klarhed i forhold til den konkrete tilstandsudvikling for de enkelte delområder (bygværker, udstyr m.v.) i vedligeholdelsesindsatsen.
- At der opstilles velunderbyggede scenarier for den fremtidige indsats, som kan udgøre grundlaget for et oplæg til en ny politisk aftale for vedligeholdelsesindsatsen på statsvejnettet.
- At der fremlægges forslag til konkret udmøntning af et realistisk effektiviseringspotentiale såvel på drifts- og vedligeholdelsesområdet som i Vejdirektoratet generelt. Som led heri skal organisation, økonomistyring og arbejdstilrettelæggelse vurderes.

Der skal til de respektive fagområder tilknyttes en gennemsigtig og klar opgørelse af reparationsbehovet med tilhørende følsomhedsanalyser. I den sammenhæng skal en analyse af prisudviklingen indgå som et væsentligt element.

De nye opgørelsesmetoder skal sikre gennemsigtighed og sporbarhed i den bevillingsmæssige anvendelse og prioritering, herunder sammenhæng mellem bevilling og aktivitet.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at analysearbejdet, hvor det er hensigtsmæssigt, bl.a. vil inddrage såkaldte "life cycle cost" analyser for de respektive fagområder indenfor drift og vedligeholdelsesområdet med henblik på at afdække et både teknisk og økonomisk hensigtsmæssigt vedligeholdelsesniveau.

Endvidere vil der blive arbejdet med følsomhedsanalyser (prisudvikling mv.) i de fremtidige prognoser til opgørelse af efterslæbet.

Analysen skal resultere i forslag til løbende afrapportering af Vejdirektoratets indsats, resultater og reparationsbehov og skal indeholde forslag til rapporteringsmetode og frekvens.

Der skal som led i arbejdet udarbejdes et oplæg til en række velunderbyggede scenarier for det fremtidige bevillingsniveau til drift og vedligeholdelse indeholdende klare præmisser for, og konsekvenser, af de enkelte scenarier med henblik på en politisk stillingtagen.

Scenarierne forudsættes i videst muligt omfang tilrettelagt således, at der opstilles et grundniveau for den rutinemæssige drift og vedligeholdelse kombineret med den konkrete fornyelsesaktivitet.

Udarbejdelsen af analysen indgår som et resultatkrav i resultatkontrakten for Vejdirektoratet for 2009.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 4/2008

Som anført i aftalen om en grøn transportpolitik, vil partierne bag aftalen drøfte det hermed udarbejdede beslutningsgrundlaget i efteråret 2009.

Side 3/3

Der er endvidere med aftalen om en grøn transportpolitik afsat i alt 625 mio.kr. til en særlig ekstraordinær vedligeholdelsesindsats på vejnettet. Som anført i Akt 97 af 10. februar 2009 vedrørende denne del af aftalen afsættes 125 mio.kr. til en særlig "vedligeholdelsespakke" i 2009, idet en række vedligeholdelsesopgaver i forhold til visse broer og bygværker er særligt påtrængende.

Herudover afsættes yderligere 500 mio.kr. til en ekstraordinær vedligeholdelsesindsats på statsvejnettet. Vejdirektoratet igangsætter således i 2009 nye vedligeholdelsesarbejder 625 mio. kr., hvoraf langt hovedparten af arbejderne vil blive gennemført i 2009, og hvor projekteringen af de resterende arbejder vil være foretaget i 2009 med henblik på udførsel i 2010.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed
Transportminister

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 4/2008 om vedligeholdelse af statens broer og veje mv.

12. maj 2009

RN A604/09

Transportministerens redegørelse af 14. april 2009**I. Indledning**

1. Beretningen handler om Vejdirektoratets vedligeholdelse af statens broer og veje mv.

2. Regeringen indgik i oktober 2002 en flerårsaftale med Dansk Folkeparti om at indlede en indhentning af vedligeholdelseefterslæbet. Aftalen lagde for perioden 2004-2007 de økonomiske rammer for vedligeholdelse af statsvejnettet. Der blev ifølge aftaleteksten afsat en merbevilling på ca. 1,5 mia. kr. til vedligeholdelse i perioden 2004-2007.

3. I oktober 2007 var der i medierne en omtale af, at Langelandsbroen blev holdt sammen ved hjælp af plastikposer og træklodser. Det gav anledning til, at Statsrevisorerne på deres møde den 10. oktober 2007 bad Rigsrevisionen om at undersøge vedligeholdelsen af statens broer og veje.

II. Vedligeholdelse af statens broer og veje mv.

4. Statsrevisorerne kritiserede skarpt i deres bemærkning til beretningen, at statens broer og veje ikke var tilfredsstillende vedligeholdt.

Statsrevisorerne henstillede, at transportministeren snarest muligt tilvejebragte en troværdig og veldokumenteret opgørelse af vedligeholdelseefterslæbet med henblik på fremover at tilvejebringe et sikkert grundlag for Folketingets beslutninger om bevillinger til statens broer og veje.

5. Transportministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeren fuldt ud deler opfattelsen af, at der er behov for at ændre på de nuværende opgørelses- og opfølgningsmetoder på området. Ministeren oplyser ligeledes, at der er behov for et nyt grundlag for de fremtidige politiske beslutninger på området.

Ministeren oplyser videre, at regeringen som led i aftale om grøn transportpolitik af 29. januar 2009 har igangsat en analyse af Vejdirektoratets vedligeholdelsesområde. Analysen gennemføres med brug af eksterne konsulenter. En af hovedmålsætningerne med analysen er, at der opstilles velunderbyggede scenarier for den fremtidige indsats.

6. Jeg vil følge ministeriets arbejde med at analysere Vejdirektoratets vedligeholdelsesområde.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2008

2

III. Udvikling i vedligeholdelseefterslæbet

7. Statsrevisorerne bemærkede, at Vejdirektoratet ved en flerårsaftale 2004-2007 fik en ekstra bevilling til at indhente vedligeholdelseefterslæbet. Statsrevisorerne konstaterede, at den 4-årige ekstra bevilling på i alt 236 mio. kr. og de forudsatte effektiviseringer ikke var tilstrækkelige til at indhente efterslæbet.

8. Transportministeren oplyser, at der med aftalen om en grøn transportpolitik er afsat 625 mio. kr. til en særlig ekstraordinær vedligeholdelsesindsats på vejnettet. Langt hovedparten af arbejderne vil blive gennemført i 2009, og projekteringen af de resterende arbejder vil være foretaget i 2009 med henblik på udførelse i 2010.

9. Jeg finder dette tilfredsstillende.

Vejdirektoratets resultatkontrakt og planlægningsgrundlaget for flerårsaftalen

10. Statsrevisorerne kritiserede, at Transportministeriet og Vejdirektoratet indgik en resultatkontrakt med krav om, at efterslæbet skulle stige i 2004-2007, på trods af at det var forudsat at falde i flerårsaftalen.

Statsrevisorerne kritiserede videre, at det hverken af resultatkontrakten, flerårsaftalen eller finansloven for 2003 er fremgået, at årlige effektiviseringer på 2 % i Vejdirektoratet var nødvendige for at indhente efterslæbet i 2010.

11. Transportministeren oplyser, at en af hovedmålsætningerne med analysen af Vejdirektoratet er, at der fremlægges forslag til konkret udmøntning af et realistisk effektiviseringspotentiale såvel på drifts- og vedligeholdelsesområdet som i Vejdirektoratet generelt. Som led i analysen skal organisation, økonomistyring og arbejdstilrettelæggelse vurderes.

12. Jeg vil følge Vejdirektoratets resultatkontrakt og ministeriets arbejde med at udmønte et realistisk effektiviseringspotentiale.

IV. Vejdirektoratets økonomiske opgørelse af vedligeholdelseefterslæbet

13. Statsrevisorerne kritiserede, at Vejdirektoratets metoder til økonomisk at opgøre vedligeholdelseefterslæbet er forbundet med stor usikkerhed, samt at Vejdirektoratet ikke er i stand til at dokumentere, at man anvender den økonomisk mest fordelagtige vedligeholdelsesstrategi.

14. Transportministeren oplyser, at der i forbindelse med analysen af Vejdirektoratet skal tilknyttes en gennemsigtig og klar opgørelse af reparationsbehovet med tilhørende følsomhedsanalyser til de respektive fagområder. Bl.a. skal en analyse af prisudviklingen indgå som et væsentligt element.

Ministeren oplyser videre, at den nye opgørelsesmetode skal sikre gennemsigtighed og sporbarhed i den bevillingsmæssige anvendelse og prioritering, herunder sammenhæng mellem bevilling og aktivitet. Analysearbejdet vil inddrage såkaldte "life cycle cost"-analyser for de respektive fagområder inden for drifts- og vedligeholdelsesområdet med henblik på at afdække et både teknisk og økonomisk hensigtsmæssigt vedligeholdelsesniveau.

Ministeren oplyser endvidere, at der vil blive inddraget følsomhedsanalyser (prisudvikling mv.) i de fremtidige prognoser til opgørelse af efterslæbet.

15. Jeg finder dette tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2008

3

V. Opfølgning på udviklingen i vedligeholdelsesindsatsen

16. Statsrevisorerne kritiserede, at hverken transportministeren eller Vejdirektoratet har fulgt tilstrækkeligt op på den utilstrækkelige vedligeholdelse og manglende effektivisering, fx har udviklingen i efterslæbet ikke indgået i Vejdirektoratets økonomi- og ledelsessystem.

17. Transportministeren oplyser, at analysen skal resultere i forslag til løbende afrapportering af Vejdirektoratets indsats, resultater og reparationsbehov, og at den skal indeholde forslag til rapporteringsmetode og frekvens.

18. Jeg vil følge ministeriets arbejde med forslag til løbende afrapportering af Vejdirektoratets indsats, resultater og reparationsbehov.

VI. Afslutning

19. Jeg finder transportministerens redegørelse tilfredsstillende.

20. Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde med at analysere Vejdirektoratets vedligeholdelsesområde, Vejdirektoratets resultatkontrakt og udmøntningen af et realistisk effektiviseringspotentiale samt forslag til løbende afrapportering af Vejdirektoratets indsats, resultater og reparationsbehov.

21. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 5/2008

MILJØMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren
J.nr. BLS-401-00424

Den

15 APR. 2009

Redegørelse vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 5/2008 om fiskerikontrollen og miljøovervågningen i Østersøen

Ved brev af 4. februar 2009 er Statsrevisorernes beretning sendt til miljøministeren og fødevarerministeren med henblik på afgivelse af en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Beretningen har udgangspunkt i en auditeringsaftale fra november 2007 mellem rigsrevisionerne i alle østersølande. Auditeringen omfatter myndighedernes miljøovervågning i perioden 2005-07.

For god ordens skyld vil jeg bemærke, at min redegørelse alene forholder sig til miljøovervågningen i Østersøen, mens jeg for den resterende del vedrørende fiskerikontrollen henviser til fødevarerministerens redegørelse.

Statsrevisorerne konstaterer i beretningen, at miljøovervågningen i Østersøen gennemføres på en måde, så Danmark lever op til overvågningsforpligtigelserne i Helsinki-konventionen.

Jeg har med glæde noteret mig, at Statsrevisorerne konstaterer, at Danmark lever op til Helsinki-konventionens omfattende programbeskrivelse, Cooperative Monitoring in the Baltic Marine Environment – COMBINE. Programmet er vigtigt, idet det har til formål at beskrive tilstanden og identificere og kvantificere påvirkningerne af menneskeskabte udledninger og aktiviteter i Østersøen samt beskrive virkningerne af landenes tiltag for at beskytte miljøet.

Statsrevisorerne har fundet anledning til at pege på mangler og forsinkelser i Miljøministeriets indberetninger af data til miljøovervågningsprogrammet.

Hertil vil jeg bemærke, at de manglende og forsinkede rapporteringer af miljøovervågningsdata er beklagelige. Jeg lægger naturligvis stor vægt på, at dataindberetningerne sker til tiden og at data har den rigtige kvalitet. Miljøministeriet vil fortsat arbejde for, at data indsamlet i forbindelse med overvågningen af Østersøen bliver indrapporteret til tiden. Jeg forventer, at Danmark fra 2010 vil kunne indberette data rettidigt.

Jeg baserer dette på to forhold, nemlig indfasningen af en ny overfladevandsdatabase (ODA) og en strammere kontraktstyring af de serviceydelser, som DMU leverer til Miljøministeriet

Et af hovedformålene med ODA er at gøre det muligt at vise kvalitetssikrede data, at trække data ud samt sikre, at data kan sendes rettidigt til f.eks. in-

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 5/2008

ternationale aktører som EU, havkonventionernes sekretariat, Det internationale Havundersøgelsesråd (ICES) m.fl.

ODA er under udvikling og er siden 2008 gradvist sat i drift og ventes i fuld drift senest i foråret 2010. ODA skal samle alle data inden for overfladevand, der inden kommunalreformen var indeholdt i separate databaser.

Herudover lægger jeg vægt på, at der i henhold til kontrakten med DMU om de serviceydelser, der skal leveres til Miljøministeriet i perioden 2009-12 vil være en forbedret kontrol med, at ydelserne bliver leveret som aftalt. Det indgår således i kontrakten, at der forud for halvårige kontraktstatusmøder foreligger en status for gennemførelse af kontrakten på det pågældende tidspunkt.

Det fremgår endvidere i Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne, at data for biologiske forhold i 2005 og 2006 ikke er indberettet.

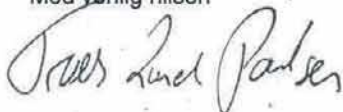
Det er beklageligt, at de pågældende data ikke er indberettet til ICES. Det skyldes manglende indberetningsmulighed hos ICES. Der er en løbende dialog mellem Helsinki-kommissionen og ICES om dette problem, da heller ingen af de øvrige lande har kunnet gennemføre en fuld indberetning af deres biologiske data. Jeg vil gerne understrege, at de biologiske data for 2005 og 2006 har været indsamlet og er indgået i de årlige rapporter fra DMU om havmiljøets tilstand.

Endelig bemærker statsrevisorerne, at "der generelt er et stærkt behov for at etablere et bedre samarbejde og en mere effektiv fiskerikontrol og miljøovervågning i landene omkring Østersøen".

Jeg kan til dette bemærke, at Helsinki-kommissionen netop har iværksat første trin af en revision af Helsinki-konventionens COMBINE program. Formålet med revisionen er blandt andet, at det skal kunne levere data til opfyldelse af de overvågningsforpligtelser, som Østersølandene får efter EU's havstrategidirektiv.

Miljøministeriet vil endelig som opfølgning på Statsrevisorernes bemærkning tage initiativ til en drøftelse i Helsinki-konventionsregi af de behov, som Rigsrevisionernes auditering af østersølandenes overvågning har afdækket.

Med venlig hilsen

Cc: Rigsrevisionen, Landgreven 4
Postboks 9009,
1022 København K.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 5/2008

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Sagsnr.: 14486

3 0 MAR. 2009

Ministerredøgørelse vedr. beretning 5/2008 om fiskerikontrollen og miljøovervågningen i Østersøen

Statsrevisorerne har den 4. februar 2009 bedt mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes beretning (05/2008) om fiskerikontrollen og miljøovervågningen i Østersøen giver anledning til. Beretningen vedrører perioden 2004-2007.

Beretningens behandling af fiskerikontrollen og miljøovervågningen er meget relevant for det videre arbejde med at gennemføre og tilrettelægge en mere effektiv fiskerikontrol mellem landene omkring Østersøen.

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne konstaterer, at fiskerikontrollen i Danmark er tilrettelagt efter reglerne, men at gennemførelsen kunne være bedre. Statsrevisorerne peger i den forbindelse på udnyttelsen af fiskerikontrolskibene, en manglende regeloverholdelse for en betydelig del af de kontrollerede fartøjer samt udvikling af kontrolstrategi og systemer til understøttelse af kontrolstrategien.

Med hensyn til udvikling af strategi og systemer kan jeg oplyse, at Fiskeridirektoratet siden 2007 har tilrettelagt kontrolarbejdet med udgangspunkt i risikobaserede kontrolstrategier, hvor systemunderstøttelse udgør en væsentlig parameter for det samlede kontrolarbejde. Der pågår fortsat et arbejde i direktoratet med at tilrette og videreudvikle systemer, der således kan medvirke til at understøtte kontrolopgaven, men det er min opfattelse, at direktoratet er rigtig godt på vej.

For så vidt angår Statsrevisorernes bemærkning om, at fiskerikontrolskibene anvender en mindre del af tiden på fiskerikontrol, selvom det er skibenes hovedopgave, kan jeg oplyse, at udover vejrforhold samt de bindinger, der gives af arbejdstidsregler og mulighederne for at bemane skibene, er den klart væsentligste del af standby tiden knyttet til skibenes deltagelse i det danske søredningsberedskab. Tre af direktoratets i alt fire skibe skal således være klar til indsats med kort varsel dækkende 24 timer i 950 driftsdøgn om året.

Det er mit indtryk, at Danmark fint kan måle sig ved EU's sammenligning mellem landene, men jeg tager til efterretning, at Statsrevisorerne påpeger, at en betydelig del af de kontrollerede fartøjer ikke lever op til EU's regler eller de supplerende danske regler. Der er fortsat god brug for Fiskeridirektoratets indsats, både i form af kontrol i havne og til søs. I den forbindelse er jeg opmærksom på, at direktoratet fortsat udvikler værktøjer til at understøtte den fysiske kontrol ved øget krydskontrol og generel systemunderstøttelse af kontrolarbejdet i øvrigt.

Jeg er helt på linje med Statsrevisorernes betragtninger om vigtigheden af, at der etableres et bedre samarbejde og en mere effektiv fiskerikontrol i landene omkring Østersøen. Dette er noget, som vi i Fødevareministeriet allerede arbejder målrettet på at få styrket i

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 5/2008

EU regi. Vi skal således bygge videre på de seneste års gode erfaringer med samarbejdet omkring fiskerikontrollen i Østersøen.

Sammenfattende har jeg med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens konklusion om, at kontrollen er tilrettelagt efter gældende regler.

Eva Kjer Hansen

Jette Petersen

Kopi af denne redegørelse er sendt til rr@rigsrevisionen.dk

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
**Statsrevisorernes beretning nr. 5/2008 om fiskerikontrollen og miljøovervågningen
i Østersøen**

12. maj 2009

RN D402/09

**Fødevareministerens redegørelse af 30. marts 2009
Miljøministerens redegørelse af 15. april 2009**

I. Indledning

1. Beretningen handler om tilrettelæggelsen af fiskerikontrollen og miljøovervågningen i Østersøen. Undersøgelsen af fiskerikontrollen omfatter en kortlægning og vurdering af kontrolsystemer, som anvendes i fiskerikontrollen. Dernæst er der foretaget en undersøgelse af fiskerikontrollens indsats i Østersøen for at vurdere, om kontrollen er gennemført tilfredsstillende.

Undersøgelsen af miljøovervågningen omfatter en undersøgelse af, om Danmark lever op til overvågningsforpligtelserne i henhold til miljøovervågningsprogrammet COMBINE.

Undersøgelsen er gennemført som et led i en parallelrevision udført af rigsrevisionerne i lande omkring Østersøen. Der er udarbejdet en fælles rapport, som sammenstiller resultaterne fra undersøgelserne i de enkelte lande.

2. Fødevareministeren har noteret, at Statsrevisorerne vurderer, at kontrollen er tilrettelagt efter gældende regler. Ministeren har taget til efterretning, at en betydelig del af de kontrolrede fartøjer ikke lever op til EU's regler eller de supplerende nationale regler, og henviser til den igangværende tilretning og udvikling af kontrolsystemerne.

3. Miljøministeren har noteret, at Statsrevisorerne vurderer, at Danmark lever op til overvågningsforpligtelserne i henhold til miljøovervågningsprogrammet COMBINE. Ministeren lægger stor vægt på, at der fremover ikke er forsinkelser og mangler ved dataindberetningerne af miljøovervågningsdata.

II. Tilrettelæggelse af fiskerikontrollen

4. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at fiskerikontrollen i Danmark er tilrettelagt i henhold til gældende regler og med elementer af en risikobaseret kontrolstrategi, men data- og kontrolsystemerne bør dog udvikles yderligere for at understøtte strategien.

5. Fødevareministeren oplyser, at Fiskeridirektoratet siden 2007 har tilrettelagt kontrolarbejde med udgangspunkt i risikobaserede kontrolstrategier, og at der fortsat pågår arbejde i Fiskeridirektoratet med at tilrette og videreudvikle systemer, der kan medvirke til at understøtte kontrolopgaven. Det er fødevareministerens opfattelse, at Fiskeridirektoratet er godt på vej.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2008

2

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Fiskeridirektoratets udvikling af data- og kontrolsystemer, der kan medvirke til at understøtte kontrolopgaven.

III. Fiskerikontrollen i Østersøen 2005-2007

6. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at fiskerikontrolskibene kun anvender en mindre del af tiden på fiskerikontrol, på trods af at fiskerikontrol er kontrolskibenes kerneopgave.

Fødevareministeren oplyser, at den væsentligste årsag til dette er fiskerikontrolskibenes deltagelse i det danske søredningsberedskab. Fiskerikontrolskibene skal derfor være klar til indsats med kort varsel.

Jeg vil følge udviklingen i anvendelsen af fiskerikontrolskibene til henholdsvis fiskerikontrol og søredning.

7. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at en betydelig del af fartøjerne ikke lever op til EU's regler eller de supplerende nationale regler.

Fødevareministeren tager til efterretning, at en betydelig del af de kontrollerede fartøjer ikke lever op til EU's regler eller de supplerende nationale regler. Fødevareministeren er opmærksom på, at Fiskeridirektoratet fortsat udvikler værktøjer til at understøtte den fysiske kontrol ved øget krydskontrol og generel systemunderstøttelse af kontrolarbejder i øvrigt.

Jeg finder fødevareministerens opmærksomhed på udvikling af kontrollen tilfredsstillende og vil følge udviklingen af kontrollen og kontrolsystemerne i Fiskeridirektoratet.

IV. Miljøovervågning i henhold til COMBINE

8. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at Danmark lever op til miljøovervågningsforpligtelserne i COMBINE, men at rapporteringen af miljøovervågningsdata ikke fuldt ud lever op til bestemmelserne i COMBINE.

Miljøministeren oplyser, at rapporteringen af miljøovervågningsdata forventes at være rettidig fra 2010. Ministeren baserer dette på indfasningen af en ny overfladevandsdatabase (ODA) om en strammere kontraktstyring af de serviceydelse, som Danmarks Miljøundersøgelser leverer til Miljøministeriet.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Miljøministeriets rapportering af miljøovervågningsdata.

V. Parallelrevision foretaget af landene omkring Østersøen

9. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at der generelt er behov for at etablere en mere effektiv fiskerikontrol og miljøovervågning i landene omkring Østersøen.

Fødevareministeren oplyser, at Fødevareministeriet allerede arbejder målrettet på at få styrket fiskerikontrollen i EU. Ministeren vil bygge videre på de seneste års erfaringer med samarbejde omkring fiskerikontrollen i Østersøen.

Miljøministeren oplyser, at Helsinki-Kommissionen netop har iværksat første trin af en revision af Helsinki-konventionens COMBINE-program. Formålet hermed er bl.a., at programmet skal kunne levere data til opfyldelse af de overvågningsforpligtelser, som lande omkring Østersøen får efter EU's havstrategidirektiv. Ministeren vil tage initiativ til en drøftelse i Helsinki-konventionsregi af de behov, som beretningen har givet anledning til.

Jeg finder fødevareministerens og miljøministerens initiativer tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2008

3

VI. Afslutning

10. Jeg finder samlet set fødevareministerens redegørelse tilfredsstillende og vil følge udviklingen af kontrollen og kontrolsystemerne i Fiskeridirektoratet. Jeg vil ligeledes følge Fiskeridirektoratets udvikling af data- og kontrolsystemer til understøttelse af en risikobaseret kontrolstrategi. Endelig vil jeg følge udviklingen i anvendelsen af fiskerikontrolskibene til henholdsvis fiskerikontrol og søredning.

11. Jeg finder samlet set miljøministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg vil følge Miljøministeriets indfasning af en ny overfladevandsdatabase og kontraktstyringen i forhold til Danmarks Miljøundersøgelser.

Henrik Otbo

Undervisningsministerens rederørelse til beretning nr. 6/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Beretning nr. 6/2008 om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig

18 MAR. 2009

Statsrevisorerne har den 18. februar 2009 fremsendt statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning nr. 6/2008 om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig.

Beretningen omhandler primært Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig, herunder lovgrundlaget for tilskuddet og ministeriets økonomiske opfølgning på anvendelsen af tilskuddet.

Jeg er enig i såvel beretningens indhold og konklusioner som statsrevisorernes bemærkninger hertil.

Jeg fremsender her min redegørelse for de væsentligste foranstaltninger og overvejelser, som beretningen og statsrevisorernes bemærkninger giver anledning til.

De overordnede rammer for forvaltningen af tilskuddet

Lovgrundlaget for tilskuddet til Sydslesvig findes i en tekstanmærkning til finansloven. Rigsrevisionen finder, at god lovgivningsskik og praktisk-administrative hensyn tilsiger, at mere omfattende tilskudsordninger har hjemmel i lov.

Jeg er enig i dette synspunkt og kan oplyse, at Undervisningsministeriet har taget initiativ til at udarbejde et forslag til lov om tilskud til Sydslesvig. Hermed vil tilskudsordningen være hjemlet i lov og ikke blot i en tekstanmærkning til finansloven.

En lov om tilskud til Sydslesvig forventes at kunne træde i kraft med virkning fra januar 2010.

Undervisningsministerens rederørelse til beretning nr. 6/2008

2

Det er en grundlæggende præmis for arbejdet med en lov om tilskud til Sydslesvig, at tilskuddet fremover skal forvaltes i overensstemmelse med god statslig tilskudsforvaltning.

Derfor vil Undervisningsministeriet i forbindelse med opfølgningen på beretningen også være meget opmærksom på, at de nuværende rammer for tilskuddet ikke udgør et tilstrækkeligt grundlag for en tilfredsstillende forvaltning. Det gælder også i forhold til at indføre procedurer for behandlingen af ansøgninger og sikre systematisk opfølgning på regnskaber for de aktiviteter, der udbetales tilskud til.

Jeg er opmærksom på det historiske udgangspunkt for tilskuddet til Sydslesvig og det særlige hensyn, som det påkalder sig. Det vil der også blive taget behørigt hensyn til i forbindelse med opfølgningen på beretningen.

Seksmandsudvalget såvel som tilskudsmodtagerne i Sydslesvig vil blive inddraget i det forestående arbejde med at etablere en tidssvarende tilskudsordning, der lever op til kravene til god statslig tilskudsforvaltning.

Grundlaget for tildeling af tilskuddet og Seksmandsudvalgets rolle
Statsrevisorerne finder, at formålet med tilskuddet, kravene til ansøgninger og kriterierne for tildelingen bør konkretiseres. Statsrevisorerne finder videre, at ansøgninger om tilskud bør indeholde konkrete oplysninger om aktiviteter, mål og resultater og bør behandles efter fastlagte procedurer.

Dette er jeg helt enig i. Det vil være hovedopgaven for det kommende arbejde at sikre denne konkretisering.

Når Rigsrevisionen vurderer, at tilskuddene har karakter af løbende driftstilskud til foreningerne, er dette fuldstændig korrekt. Jeg må dertil sige, at det er en central del af det overordnede formål med tilskuddene, at der drives et dansksproget skolevæsen, og at der eksisterer institutioner drevet af og for det danske mindretal. Dette er helt klart Folketingets hensigt.

Dette forhindrer imidlertid ikke, at der fremover kan stilles nærmere krav til mål og resultater, og at der kan følges op på, at der er en god overensstemmelse mellem aktiviteter og tilskuddenes størrelse.

Rigsrevisionen har i sin beretning vurderet, at Seksmandsudvalget reelt har en tilbager trukken rolle i fordelingen af tilskuddet og generelt ikke stiller betingelser til, hvordan foreningerne skal anvende deres tilskud, undtagen når udvalget yder tilskud til anlæg.

Undervisningsministerens rederørelse til beretning nr. 6/2008

3

Det vil også være et led i det kommende arbejde at genoverveje Seksmandsudvalgets rolle og opgaver. Jeg kan på nuværende tidspunkt sige, at jeg har modtaget tilkendegivelser fra de sydslesvigske foreninger om, at de er bekymrede over Rigsrevisionens anbefaling af, at Seksmandsudvalgets rolle reduceres til varetagelsen af forbindelsen mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig. Disse synspunkter vil også indgå i mine overvejelser om den kommende organisering af tilskudsforvaltningen.

Opfølgning på anvendelsen af tilskuddet

Beretningen nævner eksempler på mangelfulde og kritisable forhold i forbindelse med Undervisningsministeriets opfølgning på tilskudsmodtagernes anvendelse af tilskuddet, hvilket statsrevisorerne også peger på.

Det påpeges, at tilskudsmodtagernes indsendte regnskabsmateriale afviger fra bekendtgørelsens krav, og at Undervisningsministeriet ikke har oplyst Seksmandsudvalget om, at ikke alle tilskudsmodtagere har aflagt regnskab, samt om mangler i årsregnskaberne.

Det fremgår også, at ministeriet ikke har fulgt op de forhold, som foreningernes revisorer i deres beretninger gør opmærksom på. Endvidere har ministeriet ikke oplyst Seksmandsudvalget om, at tilskudsmodtagernes revisionsberetninger indirekte peger på, at flere af foreningerne ifølge Rigsrevisionen ikke bruger deres penge økonomisk hensigtsmæssigt.

Jeg erkender, at statsrevisorernes kritik er rigtig. Det finder jeg beklageligt.

Derfor har jeg pålagt Undervisningsministeriet at gennemføre en langt grundigere regnskabsgennemgang og foretage den nødvendige opfølgning på regnskaberne. Seksmandsudvalget skal også fremover orienteres om resultatet af regnskabsgennemgangen.

Jeg er endvidere enig i, at tilskudsordningen med mellemrum bør evalueres i sin helhed. Jeg finder det væsentligt, at effekten af tilskuddene bliver bedre belyst, end det er tilfældet i dag.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Kopi af denne skrivelse er sendt til rigsrevisor.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 6/2008 om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig

3. april 2009

RN A104/09

Undervisningsministerens redegørelse af 19. marts 2009

I. Indledning

1. Beretningen handler om, hvordan Undervisningsministeriet, herunder Seksmandsudvalget, forvalter det tilskud, som den danske stat hvert år giver til kulturelle anliggender i Sydslesvig.

2. Rigsrevisionen har i beretningen fokus på, at Undervisningsministeriet skal forvalte tilskuddet, så det er klart, hvad tilskuddet gives til, og om tilskuddet har effekt. Derfor har Rigsrevisionen set på 3 forhold ved Undervisningsministeriets forvaltning:

- hvilke overordnede rammer der er for tilskuddet
- hvordan tilskuddet bliver administreret
- hvordan der følges op på, hvad tilskuddet er anvendt til.

3. Undervisningsministeren har i sin redegørelse erklæret sig enig i såvel beretningens indhold og konklusioner som Statsrevisorernes bemærkninger hertil. Ministeren tilkendegiver også, at tilskuddet fremover skal forvaltes i overensstemmelse med god statslig forvaltning.

II. Rammer for tilskuddet

4. Statsrevisorerne peger i deres bemærkninger til beretningen på 2 forhold vedrørende rammerne for tilskuddet. For det første, at en så omfattende tilskudsordning bør have hjemmel i lov, og for det andet, at formålet med tilskuddet, kravene til ansøgningerne og kriterierne for tildelingen bør konkretiseres.

5. Undervisningsministeren erklærer sig i sin redegørelse enig i, at god lovgivningsskik og praktisk-administrative hensyn tilsiger, at mere omfattende tilskudsordninger har hjemmel i lov. Derfor har Undervisningsministeriet også taget initiativ til at udarbejde et forslag til lov om tilskud til Sydslesvig. Hermed vil tilskudsordningen være hjemlet i lov og ikke blot i en tekstanmærkning. Ministeren forventer, at en lov om tilskud til Sydslesvig vil kunne træde i kraft med virkning fra januar 2010.

6. Ifølge undervisningsministeren vil konkretiseringen af formålet med tilskuddet, kravene til ansøgningerne og kriterierne for tildelingen være en hovedopgave – blandt andre forhold – for ministeriets kommende arbejde med opfølgningen på beretningen.

7. Jeg vil følge ministeriets arbejde med at udforme rammerne for tilskuddet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2008

2

III. Administration af tilskuddet

8. Statsrevisorerne peger i deres bemærkninger til beretningen også på, at ansøgninger om tilskud bør indeholde konkrete oplysninger om aktiviteter, mål og resultater og bør behandles efter fastlagte procedurer.

9. Undervisningsministeren er enig i denne betragtning og finder, at der fremover kan stilles nærmere krav til mål og resultater, og at der kan følges op på, at der er en god overensstemmelse mellem aktiviteter og tilskuddenes størrelse. Ministeren peger på, at denne konkretisering af oplysningerne om mål og resultater vil indgå i det kommende arbejde.

10. Rigsrevisionen har i beretningen anbefalet, at undervisningsministeren etablerer en mere tidssvarende model for forvaltningen af tilskuddet til Sydslesvig, hvor hele den almindelige tilskudsforvaltning varetages af Undervisningsministeriet, mens Seksmandsudvalget varetager forbindelsen mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig.

11. Undervisningsministeren bemærker hertil, at det vil være et led i det kommende arbejde at genoverveje Seksmandsudvalgets rolle og opgaver.

12. Jeg vil følge ministeriets initiativer til at sikre en mere tidssvarende administration af tilskuddet.

IV. Opfølgning på brug af tilskuddet

13. Statsrevisorerne bemærker, at ministeriet bør følge op på mangler ved regnskaberne og eventuelle kritiske forhold, og at ministeriet lejlighedsvis bør evaluere tilskudsordningen.

14. Rigsrevisionen har i beretningen bl.a. konstateret, at der i forhold til den gældende bekendtgørelse på området er en række mangler ved de regnskaber, som de sydslesvigske foreninger har indsendt til Undervisningsministeriet. Rigsrevisionen finder i beretningen også, at visse af de uafhængige revisorers bemærkninger til foreningernes regnskaber og administration kunne give indtryk af, at foreningerne har administrative problemer og ikke bruger tilskuddet økonomisk hensigtsmæssigt. Rigsrevisionen vurderer, at Undervisningsministeriet burde have reageret over for foreningerne, ligesom oplysningerne om manglerne mv. burde være givet videre til Seksmandsudvalget.

15. Undervisningsministeren oplyser i sin redegørelse, at Undervisningsministeriet nu er blevet pålagt at gennemføre en langt grundigere regnskabs gennemgang og foretage den nødvendige opfølgning på regnskaberne. Hertil kommer, at Seksmandsudvalget også fremover skal orienteres om resultatet af regnskabs gennemgangen.

16. Ministeren peger i sin redegørelse også på det væsentlige i, at effekten af tilskuddet bliver belyst bedre, end det gør i dag. Derfor finder ministeren også, at tilskudsordningen med mellemrum bør evalueres.

17. Jeg vil følge ministeriets arbejde med at forbedre opfølgningen på brugen af tilskuddet.

V. Afslutning

18. Jeg finder undervisningsministerens redegørelse tilfredsstillende.

19. Jeg vil fortsat følge Undervisningsministeriets arbejde med at etablere en tidssvarende tilskudsordning, der er rodfæstet i principperne for god statslig tilskudsforvaltning.

20. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Ministeren for sundhed og forebyggelse

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sund@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Den 11. februar 2010
Sags nr.: 0905532
Dok nr.: 176504

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning nr. 7/2008 om sammenhængende patientforløb

I brev af 26. februar 2009 har Statsrevisorerne anmodet Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om en redegørelse vedr. beretning nr. 7/2008 om sammenhængende patientforløb. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse redegør hermed for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Redegørelsen erstatter den redegørelse, som Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oversendte den 26. juni 2009, idet ministeriet nu har modtaget udtalelser fra regionsrådene.

Indledende bemærkninger

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse skal indledningsvist understrege, at ministeriet er meget enig med Rigsrevisionen og Statsrevisorerne i, at sammenhængende patientforløb er af central betydning for et velfungerende sundhedsvæsen. Det er også derfor, at der er iværksat en lang række initiativer, som netop har til formål at styrke og understøtte sammenhængende patientforløb, ligesom sammenhæng mellem ydelserne også er indskrevet som en overordnet målsætning i sundhedslovens § 2.

Til statsrevisorernes konstatering af, at "Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse ikke fuldt ud har grundlag for at vurdere, om der er sammenhæng i patientforløb på tværs af sektorer – og dermed i hvilken udstrækning lovens intentioner er imødekommet" skal ministeriet understrege, at ministeriet betragter sundhedslovens øvrige bestemmelser, anden lovgivning på sundhedsområdet samt bekendtgørelser og vejledninger på ministerområdet som konkretisering af de overordnede målsætninger, der er opregnet i sundhedslovens § 2.

Såvel lovgivningen som ministeriets indsats understøtter og giver værktøjer til regionernes og kommunernes arbejde med sundhedslovens overordnede målsætning om sammenhængende patientforløb. Det gælder reglerne om sundhedskoordinationsudvalg og sundhedsaftaler samt regler og vejledninger hertil. Og det gælder en lang række initiativer og projekter, som enten har særskilt hjemmel i lov eller er aftalt mellem parterne. Som eksempler herpå kan nævnes Sundhedsstyrelsens forløbsprogrammer for kronisk syge, retningslinjer (fx for KOL-patienter), kræftpakker, MedCom, det fælles

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

2

medicinkort, de landsdækkende patienttilfredshedsundersøgelser og Den Danske Kvalitetsmodel.

Rammer for samarbejdeSundhedsaftaler

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse deler Rigsrevisionens vurdering af, at der med de obligatoriske sundhedsaftaler mellem kommuner og regioner er etableret et godt udgangspunkt for at sikre sammenhængende patientforløb. Ministeriet ser sundhedsaftalerne som det centrale værktøj til at sikre sammenhæng mellem sektorerne.

Ministeriet kan i den forbindelse oplyse, at de første sundhedsaftaler blev indgået i begyndelsen af 2007. Samtlige 98 aftaler blev i maj 2007 godkendt af Sundhedsstyrelsen under en række konkrete forudsætninger, herunder at reviderede aftaler skulle indsendes til Sundhedsstyrelsen senest den 1. oktober 2008. Samtlige 98 aftaler blev endelig godkendt af Sundhedsstyrelsen i november 2008.

Det er ministeriets vurdering, at de foreløbige erfaringer med sundhedsaftalerne er positive. Der er i kommuner og regioner gjort et stort arbejde for at få de nye samarbejdsinitiativer implementeret og for at styrke dialogen på tværs, hvilket også fremgår af udtalelserne fra regionsrådene.

På baggrund af erfaringerne med de første sundhedsaftaler har ministeriet revideret bekendtgørelsen om sundhedskoordinationsudvalg og sundhedsaftaler (bekendtgørelse nr. 778 af 13. august 2009), ligesom Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en ny vejledning på området (vejledning nr. 9698 af 21. august 2009). I forhold til den tidligere bekendtgørelse er der sket to større ændringer. For det første er der indført et nyt obligatorisk indsatsområde om opfølgning på utilsigtede hændelser på baggrund af den udvidelse af patientsikkerhedsordningen, som blev vedtaget den 17. marts 2009 (L 82). For det andet er de to tidligere indsatsområder "indlæggelsesforløb" og "udskrivningsforløb for svage ældre patienter" slået sammen til ét indsatsområde og udvidet til at omfatte alle udskrivningsforløb med henblik på at sikre, at alle udskrivningsforløb, som kræver koordinering mellem kommuner og regioner, herunder kronikerforløb, bliver omfattet af sundhedsaftalen, jf. bekendtgørelsens § 4.

Tilsvarende har Sundhedsstyrelsen udarbejdet en ny vejledning på området i dialog med kommuner og regioner. Et af de elementer, som er styrket i den nye vejledning, er opfølgningssdelen. Den nye vejledning giver også mere fleksible rammer for indgåelse af sundhedsaftaler. Vejledningen lægger således op til, at kommuner og regioner i højere grad kan sammentænke indsatsen i forhold til de forskellige obligatoriske indsatsområder, samt at sundhedsaftalerne kan beskrives på tværs af de obligatoriske indsatsområder i det omfang, det er relevant, så længe aftalerne som minimum opfylder kravene i bekendtgørelsen.

Det er ministeriets vurdering, at den reviderede bekendtgørelse og særligt den nye vejledning skaber bedre og mere fleksible rammer for regionernes og kommunernes arbejde med anden generation af sundhedsaftalerne. Ministeriet har noteret, at det også er fremhævet i udtalelsen fra regionsrådet i Region Nordjylland.

Ministeriet kan supplerende oplyse, at de næste sundhedsaftaler skal indgås og sendes til Sundhedsstyrelsen inden udgangen af januar 2011. Det er ministeriets forventning, at

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

3

den næste generation af sundhedsaftaler i endnu højere grad vil bidrage til at skabe sammenhængende patientforløb.

Endelig kan ministeriet oplyse, at det som led i regeringens kvalitetsreform er besluttet, at der skal foretages en evaluering af sundhedsaftalerne. I forbindelse med finanslovsaftalen for 2009 er afsat 3,6 mio. kr. til finansiering af evaluering af sundhedsaftalerne med det formål at fastslå sundhedsaftalernes virkning i praksis og give kommuner og regioner et bedre grundlag for at sprede de gode løsninger. Evalueringen forventes gennemført i 2010 og 2011.

Forløbsprogrammer for kronisk syge

Et andet væsentligt initiativ til at sikre sammenhængende patientforløb er forløbsprogrammer for kronisk syge.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan i den forbindelse oplyse, at Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en generisk model for forløbsprogrammer for kronisk syge (april 2008). Formålet med den generiske model er at give en overordnet ramme for indholdet i forløbsprogrammer, som kan anvendes af sundhedsfaglige ledere, administratører, beslutningstagere og sundhedspersonale i regioner og kommuner samt patientorganisationer og andre, der er involveret i udviklingen og implementeringen af forløbsprogrammer for kroniske sygdomme.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at der som led i regeringens kvalitetsreform, finanslovsaftalen med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance og økonomiaftalerne for 2009 og 2010 er afsat 590 mio. kr. til en forstærket indsats for kronisk syge i regi af kommuner, regioner og stat. Midlerne er afsat til udvikling og gennemførelse af forløbsprogrammer samt til patientundervisning og programmer for egenbehandling for kronisk syge. Bedre forløb for patienter med kroniske sygdomme er også centralt for udviklingen og kvalitetssikringen af behandlingen af ældre, medicinske patienter.

Planen vedrører den 3-årige periode 2010-2012. Udmøntningen af midler til regioner og kommuner er sket med afsæt i ansøgningspuljer, der tager sigte på at sikre mest mulig sundhed for pengene gennem fastsatte formål, tildelingskriterier og dokumentationskrav.

I projekterne i regionerne er der lagt vægt på inddragelse af primærsektoren i forhold til almen praksis og samarbejde med kommunerne. Samtlige regioners projekter omfatter forløbsprograminitiativer for de kroniske sygdomme, der i henhold til de opstillede kriterier for forløbsprogrampuljen lægges særlig vægt på, dvs. diabetes, muskel- og skeletlidelser, kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL) og hjerte-kar-sygdomme.

Det er et gennemgående træk, at kommunerne ønsker at anvende de tildelte puljemidler til at udvikle og implementere den kommunale del af forløbsprogrammerne for prioriterede kronikerområder.

De statslige opgaver i forhold til udvikling, videndeling og monitorering af indsatser på kronikerområdet varetages i regi af et særligt team i Sundhedsstyrelsen. Det bemærkes, at det bl.a. er hensigten med initiativet at fremme sammenhængende patientforløb på tværs i sundhedsvæsenet for patienter med kronisk sygdom.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

4

Målrettet indsats i forhold til ældre medicinske patienter og psykiatriområdet

Rigsrevisionens undersøgelse fokuserer særligt på ældre medicinske patienter. I forlængelse heraf vil ministeriet understrege, at regeringen målrettet har sat fokus på sammenhængende patientforløb for den ældre medicinske patient. I finansloven for 2010 er det således aftalt, at der under Sundhedsstyrelsen nedsættes en styregruppe med relevante myndigheder m.v., der bl.a. skal belyse, hvordan der kan skabes øget sammenhæng i behandlingsforløbet på tværs af kommuner og regioner. Formålet er at skabe bedre kvalitet i behandlingen for den ældre medicinske patient samt frigøre kapacitet på de medicinske afdelinger.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er i samarbejde med Sundhedsstyrelsen i gang med at udarbejde kommissoriet for denne styregruppe.

På psykiatriområdet er der ligeledes fokus på sammenhængende patientforløb og samarbejde mellem regioner og kommuner. Regeringen præsenterede i november 2009 en samlet handlingsplan for psykiatrien, som fremlægger 29 konkrete initiativer, som skal forbedre indsatsen i behandlingspsykiatrien og socialpsykiatrien. Handlingsplanens mål er at sikre sammenhængende, koordineret og effektiv behandling, indsats og støtte af høj kvalitet i sundhedsvæsenet og socialsektoren, sikre bedre tilgængelighed til psykiatrisk behandling og socialpsykiatriske tilbud samt nedbringe sværhedsgraden af sindslidelser.

Med satspuljeaftalen for 2010-2013 understøttes handlingsplanens initiativer, idet flere af aftalens projekter har fokus på bedre sammenhæng i indsatsen på tværs af sektorer. Regeringen vil også fremadrettet have fokus på sammenhæng og samarbejde på tværs af regioner og kommuner, fx i forbindelse med økonomiforhandlingerne, hvor regeringen vil drøfte en skærpet brug af sundhedsaftaler med henblik på at understøtte regioner og kommuners samarbejde omkring indsatsen for sindslidende.

Almen praksis og sammenhængende patientforløb

For så vidt angår Statsrevisorernes bemærkning om, at almen praksis ikke i tilstrækkelig grad forpligtes eller opmuntres til at understøtte sammenhængende patientforløb, kan ministeriet oplyse, at ministeriet i 2008 i bredt samarbejde med bl.a. Danske Regioner, KL og Praktiserende Lægers Organisation har gennemført et udvalgsarbejde vedrørende almen praksis' rolle i fremtidens sundhedsvæsen. Udvalget har bl.a. analyseret rammerne for kvalitetsudvikling, effektiv indsats over for kronisk syge samt rammerne for et forpligtende samarbejde om sammenhængende patientforløb mellem de alment praktiserende læger og det øvrige sundhedsvæsen. Udvalget afgav rapport i november 2008.

Ministeriet kan i den forbindelse oplyse, at der i udvalgsrapportens sammenfatning for så vidt angår spørgsmålet om samspil og samarbejde er anført følgende (side 12-13):

"Mange patientforløb går på tværs af almen praksis og det øvrige sundhedsvæsen. Det er en grundlæggende udfordring for almen praksis og det øvrige sundhedsvæsen at sikre effektive og sammenhængende patientforløb. Det er også en grundlæggende udfordring at sikre, at behandlingen sker på laveste, effektive omsorgsniveau (LEON-princippet). Det er til gavn for patienterne, og det sikrer den bedst mulige ressourceanvendelse i det samlede sundhedsvæsen.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

5

Udvalget skal på denne baggrund for det første pege på behovet for, at aftalesystemet sikrer, at almen praksis som en basal del af sektorens funktion indgår i et individuelt forpligtende samarbejde og arbejdsdeling i forhold til sygehusvæsenet, den øvrige praksissektor og det kommunale sundhedsvæsen. En gensidig forpligtelse, der også stiller krav til det øvrige sundhedsvæsen.

Mere specifikt er der behov for en overenskomstmæssig forpligtelse til, som en basal del af almen praksis' funktion, at følge retningslinjer og aftaler mv. om arbejdsdeling og samarbejde med det øvrige sundhedsvæsen. Fx i forhold til pakkeforløb for kræft- eller hjertepatienter, retningslinjer for ambulante udredning i sygehusvæsenet, forløbsprogrammer for kronisk sygdom og øvrige sundhedsaftaler mellem regionen og kommunerne i regionen.

Overholdelse af sådanne decentrale retningslinjer og aftaler for samarbejde og arbejdsdeling betyder, at alle de praktiserende læger i fremtiden skal være overenskomstmæssigt forpligtet til at følge disse, idet det dog konkret skal kunne besluttes, fx i de regionale samarbejdsudvalg, at en læge af særlige grunde kan undtages fra dele af de fastlagte eller aftalte fælles rammer.

Udvalget skal for det andet pege på hensigtsmæssigheden af, at regionen og de regionale samarbejdsudvalg har de fornødne overenskomstmæssige beføjelser og redskaber, der sikrer mulighed for effektiv opfølgning i forhold til praktiserende læger, der ikke følger de fastlagte eller aftalte fælles rammer.

Udvalget skal for det tredje pege på hensigtsmæssigheden af, at der i regionen er beslutningsstrukturer, der effektivt sikrer, at sundhedsaftaler mellem den enkelte region og kommunerne i regionen, også er forpligtende for de praktiserende læger. En mulighed er, at almen praksis bliver direkte forpligtet af sundhedsaftaler, der vedrører opgaver, som i landsoverenskomsten forudsættes varetaget af almen praksis. Og under forudsætning af, at sundhedsaftalerne forud for indgåelsen har været til høring og drøftelse i det regionale samarbejdsudvalg.

Kun i det omfang, der fra regional eller kommunal side er ønske om, at alle eller enkelte praksis skal varetage opgaver, som ikke kan rummes indenfor de i forvejen aftalte ydelser i det centrale aftalesystem, vil der være behov for at indgå en særskilt lokalaftale herom som supplement til landsoverenskomsten.

Derudover peges på hensigtsmæssigheden af målrettet brug af en række dialogbaserede rammer og redskaber, herunder praksiskonsulentordningen og de kommunalt-lægelige udvalg, til understøttelse af samspillet mellem almen praksis og det øvrige sundhedsvæsen.

Endelig peger udvalget på en række mere specifikke områder, hvor rammer og tiltag kan fremme et effektivt samspil mellem almen praksis og det øvrige sundhedsvæsen. Det vil sige i forhold til rammerne for ambulante udredning i sygehusregi, tværsektoriel behandling af patienter med kronisk sygdom, pakkeforløb for kræftpatienter, forebyggelse, opfølgning efter udskrivning fra sygehus, medicinhåndtering, palliation i primærsektoren, socialmedicinsk samarbejde og sundhedsberedskabet."

Ministeriet kan endelig oplyse, at vilkår og honorarer for de alment praktiserende lægers arbejde, herunder vilkår om samarbejde, fastlægges i regi af overenskomstsyste-

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

6

met, og at ministeriet vil arbejde for, at ovenstående rapporters sammenfatning vedrørende samspil og samarbejde vil komme til at indgå i kommende overenskomstforhandlinger imellem overenskomstparterne på området, Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Praktiserende Lægers Organisation.

Ministeriet har noteret sig, at behovet for, at almen praksis i højere grad indgår i et forpligtende samarbejde, også efterspørges i flere af udtalelserne fra regionsrådene.

Rammer for kommunikation - it-understøttelse af kommunikationen på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner

Statsrevisorerne påpeger, at kommunikationen på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner endnu ikke er it-understøttet og standardiseret. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse deler ikke denne konklusion, som man heller ikke finder belæg for i Rigsrevisionens beretning. Det danske sundhedsvæsen er tværtimod kendetegnet ved en høj grad af it-understøttelse, hvilket er med til at fremme sammenhængende patientforløb.

I Rigsrevisionens beretning nr. 2/2007 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver konkluderes det således også (s. 2), at *"Der er en høj grad af digitalisering i sygehusvæsenet, idet en lang række centrale funktioner indenfor sygehusenes kerneopgaver er it-understøttet"*.

Hvad netop angår kommunikationen mellem almen praksis, sygehuse og kommuner, vil ministeriet fremhæve MedCom-projektet, som også er nævnt i Rigsrevisionens beretning. Gennem MedCom er opbygget et fælles sundhedsdatanet til brug for sygehuse, almen praksis og kommuner og desuden tilvejebragt en lang række standarder for de almindelige meddelellestyper mellem de relevante parter. Det kan oplyses, at der p.t. sendes ca. 4 mio. standardiserede, elektroniske meddelelser om måneden via sundhedsdatanettet. Projektet har givet Danmark en ubestridt global førerstilling i tværgående elektronisk kommunikation i sundhedsvæsenet, navnlig i praksissektoren. MedCom-projektet og sundhedsdatanettet har vakt betydelig international opmærksomhed og principperne herfra er kopieret i flere lande.

Som eksempel herpå kan nævnes rapporten "Benchmarking ICT use among General Practitioners in Europe" fra april 2008, som er udarbejdet for EU-kommissionen.

Rapporten sammenligner på en række centrale områder praktiserende lægers brug af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i de 27 medlemslande samt i Norge og Island. Det fremgår af rapporten, at Danmark har den højeste samlede score på 4,3 (ud af 5 mulige) efterfulgt af Holland med den næsthøjeste score på 3,6. Fra rapportens sammenfatning (s. 61) kan fremhæves følgende: *"From the eHealth use data included in this scoreboard, Denmark, the Netherlands, Finland, Sweden and UK emerge as the European frontrunners in eHealth use by General Practitioners. Within this group, Denmark takes a leading role as the only Member States where all the applications analysed here are utilised to a large extent"*.

Tilsvarende vil ministeriet gerne fremhæve den Personlige Elektroniske Medicinprofil og Det Fælles Medicinkort, som også er fremhævet i Rigsrevisionens beretning. Begge projekter har netop til formål at understøtte sammenhængende patientforløb på tværs af sektorer.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

7

Ministeriet ønsker ligeledes at fremhæve, som det fremgår af udtalelserne fra regionsrådene, at der også regionalt er stort fokus på løbende at understøtte og videreudvikle den elektroniske kommunikation på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner.

Rammer for finansiering af sundhedsydelser – økonomiske incitamenter

For så vidt angår statsrevisorernes bemærkning om, at finansieringsmodellerne for sygehuse og kommuner ikke i tilstrækkelig grad giver økonomiske incitamenter til at fremme sammenhængende patientforløb, kan Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyse, at der som opfølgning på aftalen om regionernes økonomi for 2009 er nedsat et udvalg, der skal vurdere mulighederne for at styrke det generelle kommunale incitament gennem ændringer af den nuværende model for kommunernes medfinansiering på sundhedsområdet.

Ministeriet kan ligeledes oplyse, at der i forlængelse af aftalen om regionernes økonomi for 2009 blev nedsat en arbejdsgruppe om effektiv styring på sygehusområdet. Arbejdsgruppen, som bestod af Danske Regioner og KL, Finansministeriet, Sundhedsstyrelsen og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, udarbejdede en rapport om effektiv styring på sygehusområdet (juni 2009).

Rapporten indeholder en række anbefalinger om udvikling af DRG-systemet, økonomisk styring på sygehusområdet, samt synliggørelse og udbredelse af omkostningseffektive behandlinger.

I rapporten adresseres bl.a. DRG-systemets dækningsområde, dvs. hvorvidt DRG-systemet bør dække andre områder end det specialiserede sygehusvæsen. I rapporten argumenteres der for, at en udbredelse af DRG-systemets dækningsområde vil indebære en massiv udfordring i forhold til gruppering og data, som det inden for en nærmere årrække umiddelbart er vanskeligt at overskue rækkevidden af. Desuden bemærkes det, at en samling af data i DRG-systemet ikke i sig selv nogen løsning på den problemstilling, som handler om etablering af en hensigtsmæssig incitamentsstruktur i overgangen mellem forskellige delsektorer. Denne udfordring vil være der, uanset om ydelserne er en del af DRG-systemet eller ej.

DRG-systemet dækker således alene aktiviteter, der foregår i regi af sygehusvæsenet, og som udgangspunkt inden for sygehusets fysiske rammer. Arbejdsgruppen bemærker på den baggrund, at det er et lokalt ledelsesmæssigt ansvar at udbrede effektive patientforløb, og at det gennem løbende tilpasninger skal sikres, at DRG-systemet understøtte dette. Afregningen med DRG-takster må således ikke være begrænsende for, at opgaver løses på et lavere specialiseringsniveau..

Af rapporten fremgår det desuden, at det til enhver tid er et regionalt ansvar at tilbyde patienterne behandling, der lever op til god klinisk praksis, herunder understøtte sygehusene i at foretage flere undersøgelser og behandlinger samme dag med kortere ventetid for patienterne. Det fremgår endvidere, at indretningen af DRG-systemet ikke må være en begrundelse for, at patienten ikke tilbydes den rette behandling.

Det er således ministeriets opfattelse, at finansieringsmodellerne på sundhedsområdet understøtter regionerne og kommunerne i at fremme sammenhængende patientforløb.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

8

Udtalelser fra regionsrådene

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har indhentet udtalelser til beretningen fra regionsrådene i de fem regioner. Kopi af de fem udtalelser er vedlagt.

Det er ministeriets vurdering, at regionsrådenes udtalelser afspejler, at der også regionalt er stort fokus på at sikre sammenhængende patientforløb, samt at der er igangsat og løbende igangsættes en række initiativer i samarbejde med bl.a. kommuner og almen praksis, der kan bidrage til at sikre dette.

Afslutning

Sammenfattende er Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse enig med Statsrevisorerne og Rigsrevisionen i, at sammenhængende patientforløb er af afgørende betydning for kvalitet og effektivitet i sundhedsvæsenet. Sammenhæng er imidlertid ikke en enkel egenskab, der let lader sig måle, men en sammensat målsætning, som aldrig vil være endeligt løst, rummer mange aspekter og til stadighed kræver en bred vifte af indsatser: It-understøttelse, sundhedsaftaler, forløbsprogrammer, økonomiske incitamenter m.m. Det er netop baggrunden for de initiativer, der er omtalt ovenfor og i Rigsrevisionens beretning. Disse initiativer vil blive videreført med det sigte, at enhver patient, så vidt det er muligt, vil opleve sit forløb som sammenhængende og veltilrettelagt.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Chefkonsulent
Lene Brøndum Jensen
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Regionssekretariatet
Kontaktperson: Jenny Krogh
Jenny.Krogh@regionsyddanmark.dk
regionssekretariat@regionsyddanmark.dk
Direkte tlf. 76631102

26. januar 2010
Journal nr.
Side 1 / 3

Region Syddanmarks udtalelse til Rigsrevisorernes beretning om sammenhængende patientforløb med statsrevisorernes bemærkninger.

Region Syddanmark finder, at der generelt er tale om et godt og gennearbejdet materiale, som opfanger mange af de problemer, vi står/ har stået overfor i det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i 1. generation af sundhedsaftaler, som blev indsendt til Sundhedsstyrelsen den 1. april 2007. Disse aftaler giver for Region Syddanmark ikke et retvisende billede af samarbejdet i dag, idet der var tale om "udviklingsaftaler", som lagde op til en lang række udviklingsarbejder på alle centrale områder. Parterne havde derfor allerede ved indsendelse af aftalerne planlagt at indgå nye aftaler i 2008. Disse aftaler er indgået og er væsentligt forskellige fra de første aftaler og mere præcise.

På baggrund af ovenstående forhold kombineret med det ret "smalle" undersøgelsesdesign, som kun involverer en sygehusafdeling, en kommune og en almen praktiserende læge pr. region, kan Region Syddanmark tilslutte sig Statsrevisorernes forventning om, at undersøgelsen gennemføres igen om et par år, når parterne har fået implementeret og indarbejdet de nye samarbejdsrelationer.

Region Syddanmark har følgende bemærkninger til de tre områder, som Statsrevisorerne peger på som barriere for det sammenhængende patientforløb:

Implementering af fælles standarder for kommunikation mellem it-systemer, der anvendes hos almen praksis, sygehus og kommune:

Region Syddanmark har i marts 2007 sammen med regionens 22 kommuner og de praktiserende læger udarbejdet en fælles it-strategi for it-understøttelse af det sammenhængende patientforløb på tværs af sektorerne. Strategien indeholder både fælles visioner og fælles konkrete handleplaner, som alle sygehuse og kommuner har vedtaget.

Udmøntningen af denne aftale har resulteret i en omfattende digitalisering af den samarbejdsaftale om indlæggelses- og udskrivningsforløb, som regionens sundhedsaftaler indeholder. Al aftalt kommunikation i forbindelse med indlæggelses- og udskrivningsforløb foregår således digitalt ved hjælp af MedCom's kommunikationsstandarder:

Ved indlæggelse sendes automatisk et indlæggelsesadvis til kommunen (såfremt patienten er kendt i det kommunale system). Fra kommunen sendes automatisk indlæggelses svar med

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

information om kontaktperson og senere en mere udførlig indlæggelsesrapport til sygehusets elektroniske patientjournal.

Indenfor 48 timer fastlægger sygehusafdelingen en forløbsplan for indlæggelsen og udskrivningen. Denne sendes elektronisk til kommunen og sendes igen såfremt der foretages opdatering. Den kommunale hjemmepleje kan således løbende være opdateret med patientens tilstand og forberede udskrivelsen. Hjemmeplejen kvitterer elektronisk på modtagelsen af forløbsplanen.

Ved udskrivning sendes automatisk udskrivningsadvis og der sendes en udskrivningsrapport til kommunen. Ved udskrivning sendes endvidere i relevante tilfælde en elektronisk genoptræningsplan.

Alle sygehuse og alle kommuner kommunikerer nu alt elektronisk efter en omfattende implementeringsproces, hvor alt personale er blevet undervist i de nye og digitale arbejdsgange.

Der er endvidere etableret elektronisk kommunikation mellem hjemmeplejen i næsten samtlige kommuner og praktiserende læger (receptfornyelse og korrespondance).

Der er i Region Syddanmark i oktober 2009 sendt 19.141 meddelelser fra sygehusene til kommunerne og 19.445 meddelelser fra kommunerne til sygehusene. Tilsvarende er der sendt 5.569 meddelelser fra lægepraksis til hjemmeplejen og 4.672 fra hjemmeplejen til lægepraksis.

Også mellem sygehusene og lægepraksis er kommunikationen digitaliseret, således at alle henvisninger (både elektive og akutte) og alle epikriser (på indlæggelser, ambulante besøg og skadestuebesøg) sendes elektronisk mellem parterne.

Finansieringsmodellerne for kommunerne og sygehusene ikke giver økonomiske incitamenter til sammenhængende patientforløb.

Manglen på økonomiske incitamenter konkluderes i Rigsrevisionens beretning på baggrund af, at DRG-systemet ikke værdisætter

- Flere besøg samme dag i samme ambulatorium
- Telemedicinske ydelser, der kan begrænse patienternes søgning til sygehusene
- Behandling udenfor sygehusene – hjemmebesøg
- En differentiering mellem nemme og svære ambulante besøg, hvor de nemme kunne foregå i praksis.
- Kommunerne har ikke specielle økonomiske incitamenter til at tage patienterne hurtigere hjem.

Når rammerne for de sammenhængende patientforløb vurderes ud fra finansieringsmodeller, er det vigtigt ikke kun at se på DRG-systemets værdisætning, men også på de tiltag, der gøres i praksis for at fremme sammenhængende patientforløb. DRG-systemets regulering af regionernes økonomi er meget lille, da aftalens rammer for finansieret vækst, er at forstå som egentlig rammefinansiering af regionerne.

I forhold til sygehusene har Region Syddanmark valgt en aktivitetsbestemt finansieringsmodel, som understøtter øget aktivitet og produktivitetsudvikling, idet dette er det væsentligste i forhold til

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

ønskerne i Sundhedsloven. Der arbejdes løbende på at tage højde for DRG-systemets uhensigtsmæssigheder i forhold til at give patienterne et godt og sammenhængende forløb.

Der er rigtigt at DRG-systemet ikke specifikt værdisætter alle aktiviteter, der kunne fremme mere sammenhængende patientforløb. Der arbejdes imidlertid med flere tiltag i denne retning fra centralt hold:

Allerede i 2010 indføres en række sammedagstakster for visse veldefinerede ydelser. Region Syddanmark ser helst, at der skelnes mellem sammedagstakster og værdi af flere ydelser samme dag, og at det sidste bliver den generelle tilgang til denne forbedring.

DRG-systemet forholder sig alene til ydelser på sygehusematriklerne og derfor ikke til tælemedicinske ydelser eller hjemmebesøg. Det vil dog kræve tilpasninger i registreringen af sygehusaktiviteten, og en vurdering af taksterne for disse besøg, hvorfor det vil tage noget tid at ændre denne del.

Muligheden for at udføre behandlinger i privat praksis i stedet for på sygehuse er grundlæggende et klinisk spørgsmål. De økonomiske fordele for regionerne til at lade mere ske i praksis er allerede tilstede, men ressourcerne i privat praksis er ikke store nok til at kunne tage fra i alle tilfælde. Derfor vil yderligere økonomisk regulering af dette område gennem nationale finansieringssystemer alene skævvride de økonomiske vilkår for regionerne.

Endelig er det rigtigt, at kommunerne ikke har store økonomiske incitamentter til at fremme sammenhængende patientforløb. Dertil er deres medfinansiering – og dermed deres risiko – for spredt, for lille og for uoplyst til at de kan arbejde systematisk med det. Med den stramme kommunale økonomi er interessen for friktion i sygehusevæsenet derimod blevet større.

Almen praksis er ikke i tilstrækkelig grad forpligtet til at understøtte et sammenhængende patientforløb:

Region Syddanmark kan tilslutte sig Statsrevisorernes bemærkninger om, at overenskomsten for almen praksis trænger til en omfattende revision, hvor der sikres incitamentter og forpligtelser i relation til almen praksis centrale rolle i det sammenhængende patientforløb. Der er behov for, at der snart indgås en ny overenskomst med bl.a. en ny honorarstruktur og med beskrivelser af forventningerne til den alment praktiserende læges tovholderrolle med henblik på at understøtte patientforløbsaftaler og forbedret kronikeromsorg.

Afslutningsvis skal Region Syddanmark pege på, at en væsentlig barriere i forhold til at sikre sammenhængende patientforløb er, at de kommunale tilbud er meget forskellige, idet servicen fastlægges indenfor rammerne af det kommunale selvstyre. I praksis betyder det, at det er svært for sygehuse og praktiserende læger at forholde sig til forskelligskiftende kommunale tilbud.

Venlig hilsen

Carl Holst
regionsrådsformand

Kjeld Zacho Jørgensen
adm. direktør

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

REGION HOVEDSTADEN

Fra: Jens Harder [jens.harder@regionh.dk]
Sendt: 20. januar 2010 21:09
Til: Lene Brøndum Jensen
Emne: Anmodning om en udtalelse over Rigsrevisionens beretning vedrørende sammenhængende patientforløb.
Vedhæftede filer: Sag nr 5.doc

Vedlagt fremsendes som svar på ministeriets anmodning vedrørende ovennævnte en kopi af den mødesag hvormed ministeriets henvendelse blev forelagt regionsrådet.

Regionsrådet beslutning indgår til slut i mødesagen.

Med venlig hilsen

Jens Harder

Region Hovedstaden

Koncern økonomi - økonomisk afdeling

Kongens Vænge 2

3400 Hillerød

Tlf. 48 20 50 20

Mobil: 21 63 65 20

e-post: jens.harder@regionh.dk

www.regionhovedstaden.dk

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Den 27. oktober 2009

REGIONSRADET

Forretningsudvalget den 20. oktober 2009, sag nr. 7

SAG NR. 5

**UDTALELSE TIL MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE
VEDR. RIGSREVISIONENS BERETNING OM SAMMENHÆNGENDE
PATIENTFORLØB**

ADMINISTRATIONENS INDSTILLING

1. at ministeriet orienteres om de tidligere afgivne kommentarer til Rigsrevisionen, og
 2. at ministeriet orienteres om igangværende initiativer i Region Hovedstaden om styrkelse af den tværsektorielle elektroniske kommunikation, implementering af forløbsprogrammer for kronisk sygdom og initiativer vedr. ældre medicinske patienter samt forløbsorientering i den kommende sundhedsaftale.
-

RESUME

Statsrevisorerne har fremsendt Rigsrevisionens beretning nr. 7/2008 om sammenhængende patientforløb til Ministeriet for Sundhed og forebyggelse.

Ministeriet skal nu afgive en redegørelse til Statsrevisorerne for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning – inklusive Statsrevisorerne bemærkninger til beretningen - har givet anledning til. Ministeriet har i den forbindelse anmodet regionsrådet om en udtalelse vedrørende beretningen.

Beretningen søger at belyse, om de rammer, som henholdsvis Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og regionerne har etableret for økonomi, organisation og kommunikation, understøtter det sammenhængende patientforløb. Forretningsudvalget er tidligere i formandsmeddelelse på mødet den 27. januar 2009 blevet orienteret om beretningen, herunder om administrationens kommentering af beretningen.

Siden administrationens kommentering af beretningen er der i Region Hovedstaden taget en række initiativer, som vil understøtte sammenhængende patientforløb. Det drejer sig om:

- Intensivering af hospitalernes anvendelse af MEDCOM-standarderne i den elektroniske kommunikation med almen praksis og kommunerne,
- Ansøgning om støtte fra Sundhedsministeriets kronikerpuljer til implementering af forløbsprogrammer for personer med kronisk sygdom,
- Implementering af initiativer til en forstærket indsats over for ældre medicinske patienter,
- Udformning af næste generation sundhedsaftale, der planlægges opbygget ud fra tankegangen om sammenhængende forløb.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Det foreslås, at ministeriet orienteres om den tidligere afgivne udtalelse til Rigsrevisionen samt om de ovenfor nævnte nye initiativer. Statsrevisorernes bemærkninger giver ikke anledning til umiddelbar iværksættelse af yderligere initiativer.

SAGSFREMSTILLING

Indledning

Rigsrevisionen startede i foråret 2008 en undersøgelse vedrørende sammenhængende patientforløb på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner.

Formålet med undersøgelsen var at undersøge, om de rammer, som henholdsvis Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og regionerne har etableret for økonomi, organisation og kommunikation, understøtter det sammenhængende patientforløb. Det var endvidere formålet at undersøge, hvordan samarbejdet på tværs af almen praksis, sygehus og kommune fungerer i praksis.

Undersøgelsen fokuserer særligt på ældre medicinske patienter, der henvises til sygehus fra egen læge eller vagtlæge og efter endt behandling udskrives til egen læge eller kommunal pleje. Denne patientgruppe er valgt, da der er tale om en gruppe, der ofte har lange komplicerede patientforløb, og som i udtalt grad krydser sektorgrænserne i deres behandlingsforløb.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at undersøgelsens resultater trods fokus på ældre medicinske patienter er alment gældende. Det er samtidig Rigsrevisionens vurdering, at der for andre patientgrupper kan være særskilte problemer, som ikke beskrives i nærværende revisionsnotater.

Undersøgelsen fokuserer alene på overgangen mellem den alment praktiserende læge, sygehuset og kommunen og dermed ikke på interne arbejdsgange på fx sygehuse, når patienter bliver overført fra en afdeling på sygehuset til en anden. På samme vis fokuserer undersøgelsen heller ikke på arbejdsgange internt i kommunerne. Endelig skal det fremhæves, at der ikke indgår privathospitaler eller speciallæger i undersøgelsen. Endvidere er der ikke interviewet patienter i forbindelse med undersøgelsen.

Administrationen har tidligere kommenteret beretningsudkastet overfor Rigsrevisionen og påpeget i den anledning, at Region Hovedstaden finder, at beretningen fokuserer på en række væsentlige problemstillinger, som også indgår centralt i regionens arbejde med sammenhængende patientforløb. Det drejer sig om anvendelsen af sundhedsaftalerne, den elektroniske kommunikation, medicinhandling og de økonomiske incitamenter.

Omtalen af sundhedsaftalerne er dog misvisende, da den bygger på forældet materiale ved alene at forholde sig til de oprindeligt indsendte sundhedsaftaler.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Beretningsudkastet tager ikke højde for, at regionerne i perioden fra april 2007 til 2008 har gennemført et særdeles omfattende udviklingsarbejde, som er indarbejdet i de reviderede sundhedsaftaler, der blev indsendt til Sundhedsstyrelsen den 1. oktober 2008, og som Sundhedsstyrelsen har godkendt ultimo november 2008. Det er blevet henstillet til Rigsrevisionen, at beretningen ændres på dette punkt. Det er kun sket i begrænset omfang.

Statsrevisorerne finder det i deres bemærkninger til Rigsrevisionens beretning utilfredsstillende, at der fortsat eksisterer en række barrierer for sammenhængende patientforløb, idet

- Kommunikation på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner endnu ikke er it-understøttet og standardiseret,
- Finansieringsmodellerne for sygehuse og kommuner ikke i tilstrækkelig grad giver økonomiske incitamenter til at fremme sammenhængende patientforløb,
- Almen praksis ikke i tilstrækkelig grad forpligtes eller opmuntres til at understøtte sammenhængende patientforløb gennem overenskomsten med almen praksis, regionernes supplerende aftaler e.l.

Statsrevisorerne finder i deres bemærkninger endelig sammenhæng i patientforløb så væsentligt, at de forventer, at Rigsrevisionen inden for et par år følger op på udviklingen.

Administrationen anbefaler, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse orienteres om det tidligere afgivne svar til Rigsrevisionen samt om en række nye initiativer, som Region Hovedstaden har taget for at styrke sammenhængende patientforløb.

Det drejer sig om følgende initiativer:

1. Regionsadministrationen har besluttet at understøtte en intensiveret anvendelse af hospitalernes elektroniske kommunikation til almen praksis og kommuner ved hjælp af MedCom-standarderne. Der etableres støtte til implementeringen, og der sker løbende opfølgning af brugen af den elektroniske kommunikation. Opfølgningen indgår i virksomhedernes dialogaftaler med koncerndirektionen. Støttefunktionen søges delvist finansieret af Sundhedsministeriets kronikerpulje.
2. Region Hovedstaden har søgt om midler fra Sundhedsministeriets puljer til forstærket kronikerindsats. Hovedelementer er tværsektoriel implementering af forløbsprogrammerne gennem fælles kompetenceudvikling, forløbskoordination og andre initiativer, der binder indsatsen på hospitaler, kommuner og almen praksis sammen, herunder styrket elektronisk kommunikation.
3. Sammen med kommunerne og almen praksis er Region Hovedstaden ved at implementeringsmodne initiativer i forhold til ældre medicinske patienter i form af følge-hjem-ordning, opfølgende hjemmebesøg af praktiserende læge og kommunal hjemmesygeplejerske samt ringe-hjem ordning. Formålet med disse ordninger er at sikre bedst mulig overgang mellem sektorerne for personer med særlige behov. Ordningerne forventes indarbejdet i den næste generation sundhedsaftaler.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

4. Den næste generation sundhedsaftale, der dækker perioden 2011-2014, vil efter beslutning i Sundhedskordinationsudvalget blive søgt udformet ud fra en forløbstankegang. Det er regionsadministrationens opfattelse, at det vil styrke gennemførelsen af sammenhængende forløb og få sat fokus på de områder, hvor der er behov for en særlig indsats.

Statsrevisorernes bemærkninger giver ikke anledning til umiddelbar iværksættelse af yderligere initiativer.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

SAGEN AFGØRES AF

Regionsrådet.

FORRETNINGSUDVALGETS BESLUTNING

Forretningsudvalget tog til efterretning, at Henrik Thorup (O) erklærede sig inhabil og forlod mødelokalet under sagens behandling.

Anbefales.

REGIONSRADETS BESLUTNING

Regionsrådet tog til efterretning, at Henrik Thorup (O) erklærede sig inhabil og forlod mødelokalet under sagens behandling.

Tiltrådt.

Lene Kaspersen (C), Anna Rosbach (O) og Britta Due Andersen (O) deltog ikke i sagens behandling.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Bilagsfortegnelse:

1. Ministeriets skrivelse af 13. august 2009 (FU)
2. Rigsrevisionens beretning nr. 7/2008 inkl. Statsrevisorernes bemærkninger (FU)
3. Formandsmeddelelse nr. 24.12 på forretningsudvalgets møde den 27. januar 2009 (FU)
4. Notat om beretningsudkast (FU)
5. Notat om igangværende initiativer i Region Hovedstaden til at styrke sammenhængende patientforløb (FU)

Sagsnr: 08000925

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

04 / 12 / 2009

REGION
SJÆLLAND Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K**Udtalelse om Rigsrevisionens beretning om sammenhængende patientforløb**

Dato: 03-12-2009

Sagsnummer: 1-15-1-83-0033-08
Brevid: 756853

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har anmodet om Regionsrådets udtalelse til Rigsrevisionens beretning om sammenhængende patientforløb.

Alléen 15
4180 Sorø
kvalitetudvikling@
regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

Regionsrådet har på sit møde i dag besluttet følgende udtalelse:

Helt grundlæggende kan Region Sjælland bekræfte Rigsrevisionen i vurderingen af sundhedsaftalerne som et vigtigt redskab til at bringe sundhedsvæsenets tre væsentligste aktører sammen om løsning af opgaven med at skabe det sammenhængende patientforløb. Rigsrevisionens beretning bygger på første generation af sundhedsaftalerne fra 2008, som blev aftalt kort tid efter regionernes og kommunernes etablering, og det er vores klare forventning, at samarbejdet i regi af sundhedsaftalerne vil blive udbygget yderligere i næste generation. Det er desuden Region Sjællands klare indtryk, at kommunerne også vægter de indgåede sundhedsaftaler højt.

Men ligesom Rigsrevisionen og statsrevisorerne vurderer Region Sjælland, at der fortsat ligger forhindringer i vejen for et sammenhængende patientforløb. Det drejer sig dels om, at de modeller, der ligger til grund for sygehusenes og kommunernes finansiering af sundhedsvæsenet, nok giver økonomiske incitamenter til levering af særskilte ydelser (som fx diabetesydelser), men ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for at opnå at fremme et sammenhængende patientforløb.

Der er desuden behov for videreudvikling af den elektroniske kommunikation mellem de tre parter: Kommuner, sygehuse og almen praksis. Der er dog siden Rigsrevisorernes undersøgelse sket væsentlige forbedringer. Region Sjælland har med succes indført fælles elektronisk platform for alle regionens sygehuse, og Region Sjællands sygehuse kan i dag kommunikere elektronisk med almen praksis i hele regionen. Kommunerne har tilsvarende anskaffet IT-løsninger, som kan anvendes til håndtering af den elektroniske kommunikation.

Der er i Region Sjælland gennemført aftestninger af overførsel af elektroniske genoptræningsplaner, og dette vil blive udbredt til alle regio-

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

04 / 12 / 2008

nens kommuner i løbet af 2010. Der er endnu utilstrækkelig understøttelse af det samlede ind- og udskrivningssamarbejde mellem sygehuse og kommuner. Men der er i Medcom-samarbejdet nu også etableret nationale standardiseringsaktiviteter for disse kommunikationsstrømme, og såvel Regionen, som kommunerne, vil efterfølgende tilrette deres systemer i forhold til disse.

En væsentlig forhindring ligger også i regionens ringe mulighed for at forpligte almen praksis gennem overenskomsten på at efterleve de indgåede sundhedsaftaler. Selvom Region Sjælland har mulighed for at indgå § 2-aftaler med almen praksis, kan lægernes organisation sige nej, hvilket i vid udstrækning er sket i Region Sjælland.

Med venlig hilsen

Jens Andersen
Administrerende direktør

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Regionalt Sundhedssamarbejde
Skottenborg 26
Postboks 21
DK-8800 Viborg
Tel. +45 8728 5000
www.regionmidtjylland.dk

**Regionsrådet for Region Midtjyllands svar udtalelse vedr.
Rigsrevisionens beretning nr. 7/2008 om sammenhængende
patientforløb**

Region Midtjylland har modtaget ministeriets anmodning om udtalelse den 13. august 2009.

Nedenfor følger Regionsrådets bemærkninger.

Bemærkning 1: Rigsrevisionens pkt. 3: Rigsrevisionen angiver at "... det er en væsentlig forudsætning for kvalitet og effektivitet i sundhedsvæsenet, at patientforløb er sammenhængende. Sammenhængende patientforløb kan blandt andet mindske risikoen for unødvendigt lange indlæggelser, hvor patienterne risikerer en forværring i deres tilstand, unødige genindlæggelser samt sikre en bedre ressourceudnyttelse i sundhedsvæsenet..." Sundhedsloven § 2 taler om sammenhæng mellem ydelser og definerer ikke, hvad der skal forstås ved sammenhængende patientforløb. Region Midtjylland værdsætter Rigsrevisionens forsøg på at definere sammenhængende patientforløb, som vi dog ikke finder, gør begrebet mere klart. Den manglende klare definition finder Region Midtjylland er et analytisk udfordring for Rigsrevisionens undersøgelse af om der er skabt sammenhængende patientforløb.

Bemærkning 2: Rigsrevisionens pkt. 5: Punktet angiver at "... Formålet med Rigsrevisionens undersøgelse er at vurdere, om Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt regionerne har etableret rammer for samarbejde, kommunikation og finansiering af sundhedsydelser, som understøtter sammenhængende patientforløb mellem almen praksis, sygehus og kommune.

Det er Region Midtjyllands opfattelse, at der heri ligger kimen til den misforståelse, at regionerne egenhændigt kan etablere rammer for samarbejde, kommunikation og finansiering, der sikrer sammenhængende patientforløb, blandt andet igennem udarbejdelse af sundhedsaftaler, snitfladekataloger, forløbsbeskrivelser og kronikerstrategier.

midt
regionmidtjylland

Dato 30.09.2009
Sagsbehandler: Jens Bejer Damgaard
Tel. +45 87 28 46 70
Jens.Damgaard@stab.rm.dk
Sagsnr.

Side 1/3

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Region Midtjylland har på et flertal af områder skabt formelle samarbejdsstrukturer med deltagelse af blandt andre almen praksis og kommunerne i overensstemmelse med Sundhedslovens § 203, der siger, at "... Regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen samarbejder om indsatsen på sundhedsområdet og om indsats for sammenhæng mellem sundhedssektoren og de tilgrænsende sektorer...".

Region Midtjylland ønsker at fremhæve, at sundhedsaftalerne, snitfladekataloger, forløbsbeskrivelser og kronikerstrategier afspejler forhandlede løsninger indgået mellem to myndigheder. Det er afgørende, at arbejdet med og samarbejdet om sundhedsaftaleteksten m.v. sker i et gensidigt samarbejde mellem regionerne, almen praksis, hospitalerne og kommunerne. Sundhedsaftalerne m.v. er således ikke resultat af et arbejde udfoldet alene hos regionerne, men i et tæt samarbejde med kommunerne.

Sammenhængende patientforløb etableres kun gennem et godt og hensigtsmæssigt samarbejde mellem medarbejdere i sundhedsvæsenet; på hospitalerne, i kommunerne og hos de praktiserende læger. Hvad der er godt og rigtigt kan ikke sættes på en formel. Derfor finder Region Midtjylland, at Rigsrevisionens udgangspunkt er forkert. Sundheds- og Forebyggelsesministeriet kan ikke sætte en ramme, der sikrer sammenhængende patientforløb. Ministeriet kan fastsætte rammer, der ikke hindrer sammenhængende patientforløb. At gøre ministeriet ansvarlig er ikke i overensstemmelse med ansvarsplaceringen for udførelsen af ydelserne i sundhedsloven. Ansvar for sammenhængende patientforløb ligger hos de driftsansvarlige myndigheder og institutioner. Regionen har – som driftsansvarlig for hospitaler og praktiserende læger – dermed et stort ansvar – som naturligvis skal forvaltes i samarbejde med regionens kommuner. Rammerne er naturligvis vigtige – men de bedste forløb opnås kun ved et konkret samspil om den konkrete patient i den konkrete situation. Det er opfattelsen hos Region Midtjylland og hos kommunerne i regionen, at de bedste løsninger opnås ved en mere værdibaseret tilgang til samarbejdet end den tilgang Rigsrevisionen anlægger. Det er således opfattelsen, at Ministeriet i sin bekendtgørelse om sundhedsaftaler har lavet en detaljeret forskrift for indholdet i sundhedsaftalerne – og dermed regulerer samarbejdet på en så detaljeret måde, at det ikke er effektivt og udviklende for at opnå hensigtsmæssige patientforløb.

Bemærkning 3. Det bør tilføjes, at Region midtjylland har vedtaget forløbsprogrammer for KOL, Diabetes og på hjerte-kar området.

Bemærkning 4. Det bør tilføjes, at Region midtjylland i første omgang ensidigt vil opbygge en mindre task-force på it-

midt
regionmidtjylland

Side 2/3

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

kommunikationsområdet. Det bliver task-forcen opgave at hjælpe kommunerne i gang med at implementere MedCom-standarderne.

Venlig hilsen

Bent Hansen
Regionsrådsformand

midt
regionmidtjylland

Side 3/3

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

Ministeriet for Sundhed og
Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Udtalelse vedr. Rigsrevisionens beretning om sammenhængende patientforløb.

Regionsrådet har på sit møde den 28. september 2009 haft Rigsrevisionens beretning til orientering. Vi har med stor interesse læst og drøftet beretningen.

Vi er enige i mange af de udfordringer som beretningen peger på. Vi vil knytte beretningerne til de overvejelser vi allerede har gjort os i forhold til sammenhængende patientforløb.

Vi er meget opmærksomme på de udfordringer og muligheder der findes indenfor kommunikation, særligt hvordan elektronisk kommunikation kan lette samarbejdet og øge sikkerheden for den enkelte patient. Sundhedskoordinationsudvalget har løbende drøftet, hvordan disse udfordringer kan løses bedst muligt til gavn for patienterne.

Allerede i 2007 nedsatte Sundhedskoordinationsudvalget en tværsektorielt arbejdsgruppe og det har betydet at der i dag allerede sker udveksling af elektronisk kommunikation mellem sygehusene og den enkelte kommune. Kommunikationen fra de regionale sygehuse lever op til de definerede MedCom-standarder.

Vi er nu klar med endnu en udvidelse af den elektroniske kommunikation i form af indførelsen af elektroniske genoptræningsplaner, således planen hurtigt og effektivt komme ud til kommunerne. Det giver mulighed for hurtigt opfølgning og iværksættelse af de relevante tiltag.

For at sikre både kommunikationen og samarbejdet mellem sygehusene og kommunerne har det været meget vigtigt for regionen fra starten at få udarbejdet en samarbejdsaftale for ind- og udskrivningsforløb. Målsætning har været, at udskrivelser starter ved indlæggelse, således at patienterne ikke bare oplever sammenhængende, men også velkoordinerede overgange mellem sygehusindsatsen og den kommunale opfølgning.

I det hele taget vægter vi i vores samarbejdsrelationer, at patienterne oplever kvalitet, sammenhæng og et højt informationsniveau.

Vi er meget stolte af vores Kronikerenhed, der er oprettet i samarbejde med kommunerne. Det betyder, at vi fra udgangen af 2009 forventer at have forløbsbeskrivelser og konkrete aftaler for indsatser med alle kommuner i forhold til patientgruppen med kroniske sygdomme. Region Nordjylland har allerede forløbsbeskrivelser for 4 grupper og resten er på vej i 2010.

Det har været en stor udfordring, at udarbejde og indgå sundhedsaftaler, men vi har lært meget de seneste år. Vi vil eksempelvis gerne i større omfang end det var muligt i 1. generation af sundhedsaftaler kunne inddrage og

**Regionssekretariatet
Kommunedialog**

Niels Bohrs Vej 30
Postboks 8300
9220 Aalborg Øst
Tlf.: 9635 1000
Fax: 9815 2009
www.m.dk

E-mail: ika@m.dk

Direkte: 9635 1071

Ref.: Inge Kjær Andersen

Journalnummer: 1-22-0058-08

Dato: september 2009

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 7/2008

ansvarliggøre de alm. praktiserende læger. Men det faktum, at sundhedsaftalerne indgås mellem to parter, gør det vanskeligt. I relation til Rigsrevisionens bemærkninger jf. § 2 aftaler med lægerne, kan vi også ønske, at der sker justeringer i Regionens mulighed for at forpligte alm. praksis. Vi har dog en konstruktiv og løbende dialog i vores samarbejdsudvalg for alm. læger, som vi sætter stor pris på.

I forhold til 2. generation af sundhedsaftaler har vi allerede nu iværksat en statusevaluering, hvori alle samarbejdspartner inddrages, herunder også de praktiserende læger. Vores fokus er, at skabe et konstruktivt og fagligt velkvalificeret grundlag for de fremtidige sundhedsaftaler. Derfor er vi også glade for den nye vejledning som åbner for en mere visionær tilgang.

Vi er godt på vej og er hele tiden opmærksomme på hvorledes vi kan forbedre og udvikle os, således at patienterne i endnu højre grad kan opleve sammenhængende patientforløb. Derfor er vi også glade for Rigsrevisionens rapport, som både bekræfter at vi er på rette vej og give anledning til nye overvejelser.

På vegne af Regionsrådet

Ulla Astman
Regionsrådsformand

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 7/2008 om sammenhængende patientforløb

3. marts 2010

Ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse af 11. februar 2010 inkl. redegørelser fra regionerne

RN A303/10

I. Indledning

1. Dette notat erstatter mit tidligere notat til Statsrevisorerne af 30. juli 2009, da Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har afgivet en ny redegørelse den 11. februar 2010, der indeholder regionernes høringssvar.

Beretningen handlede om Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses og regionernes arbejde med at understøtte sammenhængende patientforløb på tværs af 3 sektorer: almen praksis, sygehus og kommune.

2. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, om Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og regionerne havde etableret rammer for samarbejde, kommunikation og finansiering af sundhedsydelser, som understøtter sammenhængende patientforløb mellem almen praksis, sygehus og kommune.

II. Rammer for samarbejdet

3. Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkninger til beretningen, at der er iværksat initiativer, som fremmer arbejdet med sammenhængende patientforløb.

4. Statsrevisorerne konstaterede videre, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse ikke fuldt ud har grundlag for at vurdere, om der er sammenhæng i patientforløb på tværs af sektorer – og dermed i hvilken udstrækning lovens intentioner er imødekommet. Det fremgik af beretningen, at ministeriet har taget en række initiativer, som skal støtte regionernes og kommunernes arbejde med sammenhængende patientforløb. Endvidere fremgik det af beretningen, at ministeriet endnu ikke har tilvejebragt et klart overblik over, i hvilken udstrækning der er sammenhæng mellem ydelserne.

5. Ministeren anfører i sin redegørelse, at såvel lovgivningen som ministeriets indsats understøtter regionernes og kommunernes arbejde med sundhedslovens overordnede målsætning om sammenhængende patientforløb. Det gælder reglerne om sundhedskoordinationsudvalg og sundhedsaftaler, hvor ministeriet har revideret bekendtgørelsen på området på baggrund af erfaringer fra de første sundhedsaftaler (bekendtgørelse nr. 778 af 13. august 2009). En større ændring i forhold til den tidligere bekendtgørelse er, at der er indført et nyt obligatorisk indsatsområde om opfølgning på utilsigtede hændelser. Sundhedsstyrelsen har ligeledes på baggrund af erfaringer fra de første sundhedsaftaler udarbejdet en revideret vejledning for sundhedsaftalerne i dialog med kommuner og regioner (vejledning nr. 9698 af 21. august 2009). Opfølgningsdelen er styrket i den nye vejledning,

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2008

2

og den giver mere fleksible rammer for regionernes og kommunernes arbejde med 2. generation af sundhedsaftalerne. I forbindelse med finanslovsaftalen for 2009 er der desuden afsat 3,6 mio. kr. til evaluering af sundhedsaftalerne i 2010 og 2011.

6. Ministeren peger videre på en række allerede igangsatte initiativer såsom kræftpakker, MedCom (skabeloner for elektronisk kommunikation), Det Fælles Medicinkort og patienttilfredshedsundersøgelser, der skal sikre sammenhængende patientforløb. Ministeriet oplyser videre, at der som led i regeringens kvalitetsreform er afsat 590 mio. kr. i en ansøgningspulje for 2009 og 2010 til udvikling og gennemførelse af forløbsprogrammer mv. Hensigten med initiativet er at fremme sammenhængende patientforløb på tværs i sundhedsvæsenet for patienter med kronisk sygdom.

Endelig oplyser ministeren, at det i finansloven for 2010 er aftalt, at der under Sundhedsstyrelsen nedsættes en styregruppe med relevante myndigheder, som skal belyse, hvordan der kan skabes øget sammenhæng i behandlingsforløbet på tværs af kommuner og regioner.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet og regionerne har taget en række initiativer, som skal understøtte regionernes og kommunernes arbejde med sammenhængende patientforløb. Jeg ser frem til at følge evalueringerne af sundhedsaftalerne, ligesom jeg fortsat vil følge ministeriets arbejde med at forbedre grundlaget for at vurdere sammenhæng i patientforløb på tværs af sektorerne.

III. Rammer for kommunikationen

8. Statsrevisorerne fandt det tilfredsstillende, at der fortsat er barrierer for et sammenhængende patientforløb. Barriererne vedrører kommunikationen på tværs af almen praksis, sygehus og kommune, der endnu ikke er it-understøttet og standardiseret.

9. Ministeren deler ikke denne konklusion og tilføjede, at det danske sundhedsvæsen er kendetegnet ved en høj grad af it-understøttelse, hvilket er med til at fremme sammenhængende patientforløb. Ifølge ministeren har MedCom-projektet, hvorigennem der er opbygget et fælles sundhedsdatanet, givet Danmark en global førerstilling i tværgående elektronisk kommunikation i sundhedsvæsenet, navnlig i praksissektoren. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at MedCom-projektet har vakt betydelig international opmærksomhed, og principperne herfra er kopieret i flere lande.

10. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, bl.a. via formandskabet i MedCom, har medvirket til, at kommunikationen på tværs af sektorerne kan it-understøttes. Rigsrevisionen konstaterede videre, at MedCom-standarderne endnu ikke er fuldt implementeret, hvilket er en væsentlig barriere for sammenhængende patientforløb. Ministeriet har stillet krav om, at regioner og kommuner i 2008 skulle vedtage fælles strategier for, hvordan de vil øge anvendelsen af elektronisk kommunikation. Regionerne har i samarbejde med kommuner og almen praksis udarbejdet planer for overgang til elektronisk kommunikation med anvendelse af MedCom-standarder. Rigsrevisionen fandt, at regionerne burde fremme implementeringen af MedCom-standarderne mest muligt.

11. Regionerne oplyser i deres redegørelser, at it-kommunikation i sundhedsvæsenet fortsat er et udviklingsområde, men at der i alle regioner er gjort fremskridt. Som eksempel har regionerne oplyst, at alle sygehuse og kommuner i Region Syddanmark kommunikerer elektronisk, og at sygehusene i Region Sjælland kommunikerer elektronisk med almen praksis.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har medvirket til at opbygge et fælles sundhedsdatanet og tilvejebragt en række standarder for de almindelige meddelellestyper mellem de relevante parter. Jeg finder det dog mindre tilfredsstillende, at standarderne endnu ikke er fuldt implementeret og dermed ikke i tilstrækkelig grad understøtter sammenhængende patientforløb på tværs af almen praksis, sygehus og kommuner.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2008

3

13. Jeg har noteret mig, at ministeren og regionerne i deres redegørelser henviser til, at sundhedsvæsenet i høj grad er it-understøttet. Denne betragtning er jeg enig i, men skal – som det også fremgår af beretningen – tilføje, at kommunikationen, herunder udveksling af information mellem sektorerne, ikke er fuldstændig elektronisk. Jeg vil fortsat følge initiativerne på området, herunder udbredelsen af kommunikationsstandarderne.

IV. Rammer for finansiering af sundhedsydelse

14. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger til beretningen på, at finansieringsmodellerne for sygehuse og kommuner ikke i tilstrækkelig grad giver økonomiske incitamenter til at fremme sammenhængende patientforløb. Videre fandt Statsrevisorerne, at almen praksis ikke i tilstrækkelig grad forpligtes eller opmuntres til at understøtte sammenhængende patientforløb gennem overenskomsten med almen praksis, regionernes supplerende aftaler e.l.

15. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at det som opfølgning på aftalen om regionernes økonomi for 2009 er besluttet at nedsætte et udvalg, der skal vurdere mulighederne for at styrke det generelle kommunale incitament gennem ændringer af den nuværende model for medfinansiering.

16. Region Sjælland oplyser i sin redegørelse, at de modeller, der ligger til grund for sygehusenes og kommunernes finansiering af sundhedsvæsenet, lægger forhindringer i vejen for et sammenhængende patientforløb. Region Syddanmark anfører i sin redegørelse, at kommunerne ikke har store økonomiske incitamenter til at fremme sammenhængende patientforløb.

17. Ministeren oplyser vedrørende overenskomsten med almen praksis, at der i 2008 blev gennemført et udvalgsarbejde vedrørende den rolle, almen praksis skal have i fremtidens sundhedsvæsen. Det fremgår af udvalgsrapportens sammenfatning, at der mere specifikt er behov for en overenskomstmæssig forpligtelse til – som en basal del af den funktion, almen praksis har – at følge retningslinjer og aftaler mv. om arbejdsdeling og samarbejde med det øvrige sundhedsvæsen, fx i forhold til pakkeforløb for kræft- eller hjertepatienter, retningslinjer for ambulante udredning i sygehusvæsenet og forløbsprogrammer for kronisk sygdom.

18. Flere regioner bakker op om rapportens anbefalinger, idet de oplyser, at en væsentlig hindring for at opnå sammenhængende patientforløb er regionernes manglende mulighed for at forpligte almen praksis på at overholde sundhedsaftalerne gennem overenskomsten. Ministeriet har noteret sig regionernes tilkendegivelse. Ministeren oplyser desuden, at vilkår om samarbejde og honorarer for de alment praktiserende læger er ved at blive fastlagt i regi af overenskomstsyste

19. Videre oplyser ministeren, at der som led i økonomiaftalen med regionerne for 2009 er udarbejdet en rapport om effektiv styring på sygehusområdet (juni 2009). Rapporten indeholder en række anbefalinger om udvikling af DRG-systemet og peger i øvrigt på, at det er et ledelsesmæssigt ansvar at udbrede effektive patientforløb, og at det gennem løbende tilpasninger skal sikres, at DRG-systemet understøtter dette. Afregning med DRG-takster må således ikke være begrænsende for, at opgaver løses på et lavere specialiseringsniveau. Afslutningsvis oplyser ministeren, at finansieringsmodellerne på sundhedsområdet understøtter regionerne og kommunerne i at fremme sammenhængende patientforløb.

20. Region Syddanmark gør opmærksom på, at der løbende arbejdes på at tage højde for DRG-systemets uhensigtsmæssigheder i forhold til at give patienterne et godt og sammenhængende forløb. I 2010 indføres der fx mulighed for at få udbetalt DRG-takst for flere ambulante besøg på samme dag.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2008

4

21. Jeg finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har nedsat et udvalg, der skal vurdere mulighederne for at ændre den nuværende model for kommunal medfinansiering. Jeg vil fortsat følge udviklingen i forhold til at forpligte almen praksis i arbejdet med at sikre effektive og sammenhængende patientforløb samt følge op på eventuelle initiativer til udvikling af DRG-systemet.

V. Afslutning

22. Jeg finder Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses og regionernes redegørelser tilfredsstillende. Jeg vil fortsat følge ministeriets og regionernes arbejde med at sikre sammenhængende patientforløb på tværs af sektorerne.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 7/2008 om sammenhængende patientforløb

Statsrevisorerne finder anledning til at præcisere, at det kritisable i denne sag er, at kommunikationen på tværs af almen praksis, sygehuse og kommuner endnu ikke i tilstrækkelig grad foregår elektronisk og efter fælles standarder. Statsrevisorerne vil derfor følge Indenrigs- og Sundhedsministeriets fortsatte arbejde med at tilvejebringe et fælles sundhedsdatanet, fælles standarder for elektronisk kommunikation mv., som kan benyttes på tværs af sektorerne - til gavn for en styrket sammenhæng i patientforløb.

Statsrevisorerne vil også følge ministerens øvrige initiativer, som er igangsat med henblik på at sikre sundhedslovens intentioner om sammenhæng i patientforløb, herunder udvalgsarbejdet om bedre økonomiske incitamenter til at fremme sammenhængende patientforløb.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

Finansministeren

Den 14. maj 2009

J.nr. 09/00637-1

Finansministerens svar på statsrevisorernes bemærkninger til beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter

Statsrevisoratet har ved e-mail af 25. april 2009 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 8 2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter. Finansministeriet har tidligere afgivet bemærkninger til udkast til beretningen.

Her fremsendes min redegørelse for de overvejelser og foranstaltninger som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Statsrevisorerne bemærker, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, men at der heller ikke bør være så ensidig fokus på budgetoverholdelse, at projektet på afgørende punkter forringes. Jeg skal hertil bemærke, at jeg finder det afgørende, at budgetterne for de statslige bygge- og anlægsprojekter overholdes.

Statsrevisorerne opfordrer til, at de statslige bygge- og anlægsprojekter planlægges og gennemføres under iagttagelse af de anbefalinger, der er opstillet i beretningen. Jeg er enig i, at anbefalingerne i beretningen er relevante og hensigtsmæssige og at de med fordel kan anvendes i forbindelse med de statslige bygge- og anlægsprojekter.

For så vidt angår Statsrevisorernes anbefaling om *"i højere grad at synliggøre de risici, der er ved projektet, bl.a. ved at udarbejde og bruge af projektspecifikke risikotillæg på baggrund af konkrete analyser"* har jeg noteret mig, at det i Rigsrevisionens beretning, som ligger til grund for Statsrevisorernes bemærkning, er bemærket, at der på anlægsområdet er anvendt erfaringsbaserede korrektionstillæg siden 2007 og at det anbefales, at det efterhånden, som der foreligger konkrete erfaringer med anvendelsen af korrektionstillæg, bør overvejes om modellen med fordel vil kunne videreudvikles ved at erstatte de erfaringsbaserede korrektionstillæg med projektspecifikke. Jeg har endvidere noteret mig, at det i beretningen er bemærket, at brugen af projektspecifikke korrektionstillæg kun vil være relevant på byggeområdet i forbindelse med store og/eller komplicerede byggerier.

I forhold til Statsrevisorernes anbefaling om *"systematisk at indsamle og anvende nøgletal om embedspriser på anlægsområdet, fx på vej og baneområdet"* har jeg noteret mig, at det i

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

2

Rigsrevisionens beretning er anført, at der for nærværende registreres centrale nøgletal for enkelte projekter i en central database på vejområdet og at en lignende database er ved at blive indført på baneområdet.

Jeg er enig i anbefalingen om *"at minimere tiden mellem beslutningen og igangsættelsen af et projekt"*, men skal dog hertil bemærke, at den politiske beslutningsproces i nogle tilfælde kan betyde, at der kan komme til at gå tid fra et projekt er besluttet og til det kan igangsættes.

Vedrørende anbefalingen om *"at udarbejde kataloger over mulige besparelser i den indledende projektfase med henblik på at kunne finansiere evt. uforudsete forhold"* hæfter jeg mig ved de meget positive erfaringer, som Kulturministeriet har opnået med dette styringsværktøj i forbindelse med opførelsen af Skuespillhuset.

For så vidt angår Statsrevisorernes anførte anbefaling om *"systematisk at indsamle nøgletal og erfaringer om entreprenører og rådgivere mv. med henblik på at forebygge fejl og forglemmelser fra byggherre, entreprenører og rådgiver"* har jeg noteret mig, at anbefalingen i Rigsrevisionens beretning alene adresserer anlægsområdet, da der på byggeområdet allerede bliver foretaget en sådan erfaringsopsamling.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

FORSVARSMINISTERIET
DANISH MINISTRY OF DEFENCEStatsrevisorernes
Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

27. maj 2009

MINISTERREDEGØRELSE – BERETNING NR. 8/2008 OM BUDGETOVERSKRIDELSER I STATSLIGE BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER

Statsrevisorernes Sekretariat har den 3. april 2009 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 8 2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter. Hermed fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Jeg kan generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, og skal i tilslutning hertil bemærke, at forsvaret fremadrettet vil tage hensyn til disse i bygge- og anlægsprojekter. Forsvarskommandoen vil endvidere tilse, at anbefalingerne medtages i sagsbehandlingen.

Jeg har noteret mig Statsrevisorernes bemærkning om, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, og at der heller ikke bør være så ensidigt fokus på budgetoverholdelse, at projektet på afgørende punkter forringes. Forsvarskommandoen har oplyst, at dette ikke har været eller er anvendt praksis inden for bygge- og anlægsområdet i Forsvarskommandoens regi.

Jeg enig i, at det kan være relevant at anvende projektspecifikke risikotillæg i forbindelse med store og/eller komplicerede byggerier. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste er netop nu ved at implementere forsvarets nye projektstyringssystem inden for bygge- og anlægsområdet. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste vil vurdere, hvorvidt anvendelsen af projektspecifikke risikotillæg kan implementeres. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste bemærker i den forbindelse, at forhold, der kan eller burde forudses af bygherren, som udgangspunkt bør imødegås ved korrekt og systematisk styring af projekterne.

Rigsrevisionen anfører, at anbefalingen om at indsamle og anvende nøgletal om enhedspriser kan danne grundlag for mere præcise budgetoverslag og bedre ekstern kvalitetssikring heraf for institutioner med en betydelig anlægsaktivitet. Da anlægsarbejder kun udgør en mindre del af forsvarets bygge- og anlægsaktiviteter, finder jeg, at denne anbefaling ikke er relevant for forsvaret for indeværende.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

Hvad angår anbefalingen om at sikre en kort tidsmæssig afstand mellem beslutningen om at gennemføre et projekt og igangsættelsen, er jeg enig heri.

Vedrørende anbefalingen om at udarbejde kataloger over mulige besparelser, har Forsvarskommandoen oplyst, at forsvaret allerede i et vist omfang arbejder med et princip, der har sammenfald med dette forslag. En væsentlig del af de strukturrelaterede projekter, der gennemføres i indeværende forsvarsforlig, gennemføres efter et "design to cost" princip, som indebærer, at projektet tilpasses den rådige økonomi, idet der på forhånd er defineret en række konkrete sparemuligheder.

Forsvarskommandoen har oplyst, at det er forsvarets erfaring, at et sådant princip er velegnet i forbindelse med mindre besparelser. Større besparelser vil dog som oftest være i konflikt med projektets grundlæggende idé, da forsvarets projekter er baseret på opfyldelse af minimumsbehov. En større besparelse vil derfor som udgangspunkt indebære, at projektet i givet fald enten må tilføres flere midler eller opgives. Forsvarskommandoen finder dog ideen med et sparekatalog velegnet i et vist omfang. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste vil derfor iværksætte en systematisk registrering af sparemulighederne i større projekter inden for de rammer, der ligger til grund for projektet.

Jeg er også enig i Rigsrevisionens anbefaling om systematisk at indsamle nøgletal og erfaringer om entreprenører og rådgivere mv., men noterer mig, at den retter sig mod institutioner med betydelig anlægsaktivitet. Forsvarets bygge- og anlægsvirksomhed omfatter, i det væsentligste, byggearbejder, hvorfor Rigsrevisionens anbefaling ikke umiddelbart ses at være relevant for forsvaret med den nuværende fordeling af aktiviteterne. Skulle dette forhold ændre sig, vil Forsvarskommandoen anvende denne anbefaling.

Jeg noterer mig, at 11 ud af forsvarets 12 projekter har overholdt den givne bevilling, mens et enkelt projekt har overskredet bevillingen med et mindre beløb. Der er således ingen af forsvarets 12 projekter, der har overskredet bevillingen med mere end 10 %, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen om byggeprojektet "Flyvevåbnets hoveddepot på Flyvestation Skrydstrup" konkluderer, at den opnåede besparelse på ca. 32,4 mio. kr., skyldtes, at forsvaret på daværende tidspunkt anvendte for høje enhedspriser. Jeg er, som anført ovenfor, helt enig i, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering. Derfor noterer jeg med tilfredshed, at forsvaret de senere år har intensiveret udarbejdelsen af nøgletalsanalyser til brug for bl.a. budgetoverslag, hvilket har bevirket, at ankerbudgetterne nu ligger tættere på licitationsresultaterne og de efterfølgende indgåede entreprenørkontrakter.

Søren Gade

/Peter Pilgaard

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

Statsrevisorerne

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsarbejder.

I brev af 3. april 2009 har Statsrevisorerne anmodet Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om en redegørelse vedr. beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsarbejder.

I den anledning skal Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyse, at ministeriet finder Rigsrevisionens forslag/anbefalinger brugbare og relevante, og at disse vil indgå i ministeriets/Serum Institutets styring af kommende byggeprojekter.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: **16 JUNI 2009**
Kontor: Sekretariatet
J.nr.:

Sagsbeh.: kt
Fil-navn: Dokument 2

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministry of Science
Technology and Innovation

Vedr. beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter

5 MAJ 2009

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har modtaget Statsrevisorernes bemærkninger til rigsrevisionens beretning om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter. Videnskabsministeriet er enig i beretningens anbefalinger for at undgå budgetoverskridelser. Universitets- og Bygningsstyrelsen benytter i forvejen disse redskaber, herunder har man senest systematisk indsamlet nøgletal om entreprenører og rådgivere.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1250 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Det skal retfærdigvis bemærkes, at nybyggeriet til Bioteknologisk Forskningscenter på Københavns Universitet ikke kan betegnes som et byggeprojekt med overskredet budget. Grunden til dette er, at Universitets- og Bygningsstyrelsen efter finansudvalgets godkendelse af akt 146 23/2 2000 vedrørende etablering af bioteknologisk forskningscenter i København, blev kontaktet af Hovedstadens Sygehusfællesskab (HS), som ønskede at donere 40 mio. kr. samt et grundareal på 2.400 m², hvis projektet blev udvidet til brug for HS. Projektet kom derfor til at omfatte betydelige aktiviteter for HS's eksperimentelle forskningsenheder. Derfor fremlagde Universitets- og Bygningsstyrelsen et nyt aktstykke (akt 140 21/5 2003) med forhøjet budget. Dermed overskrider regnskabstallet for byggeprojektet ikke det reviderede ankerbudget.

Sagsnr. 09-052488
Dok nr. 904654
Side 1/1

Videnskabsministeriet har ligeledes sendt et eksemplar af besvarelsen til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Helge Sander

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

AFSENDT MED
E-post 12/5-09 13:11Statsrevisorernes sekretariat
Christiansborg
1240 København K**Kulturministeren**
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København KTlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

12 MAJ 2009

Redegørelse i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 3. april 2009 skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter giver anledning til.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen og senere statsrevisorerne har fundet anledning til at fremhæve Kulturministeriets udarbejdelse af katalog over mulige besparelser ved igangsættelse af nye statslige byggeprojekter, som det blev anvendt ved byggeriet af det nye skuespilhus til Det Kongelige Teater.

Jeg har yderligere noteret mig statsrevisorernes anbefaling om at indsamle og anvende diverse nøgletal og synliggøre risici ved kommende byggerier. Jeg har på den baggrund sendt Rigsrevisionens og statsrevisorernes anbefalinger videre til de byggefaglige medarbejdere i Kulturministeriet, herunder byggeenheden i Kulturministeriets Koncerncenter.

I forbindelse med oprettelsen af Kulturministeriets Koncerncenter blev der samtidig oprettet et kontor bestående af byggesagkyndige, hvis opgave det er at varetage planlægning og rådgivning af større og mindre byggeprojekter under Kulturministeriets koncern. Kontoret bistår alle Kulturministeriets institutioner med vejledning om projektering, håndteringen af og bistand ved byggeprojekter gennemførelse. Vi har instrueret kontoret om i fremtiden at tage højde for, at de i beretningen nævnte råd medtages i ethvert byggeprojekt under Kulturministeriet.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

MILJØMINISTERIET

Departementet

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Den 27 MAJ 2009

Vedrørende beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter

Jeg har med Statsrevisoratets skrivelse af 3. april 2009 modtaget Statsrevisorernes beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter.

I henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.v. skal jeg bemærke følgende:

Beretningen omfatter 49 bygge- og anlægsprojekter, hvoraf et enkelt nemlig Kalø, fase 2 vedrører Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. Jeg har noteret mig, at budgetoverskridelsen for Kalø projektet var mindre end 10 %, der af Rigsrevisionen i beretningen anses som mindre væsentlig og ikke kræver forelæggelse for Folketingets Finansudvalg.

Jeg har endvidere noteret mig Statsrevisorernes og Rigsrevisionens anbefalinger for at mindske risikoen for budgetoverskridelser i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter. Jeg har samtidig bedt Skov- og Naturstyrelsen om at lægge anbefalingerne til grund i relevant omfang og ved fremtidige større bygge- og anlægsarbejder.

Beretningen giver mig ikke herudover anledning til bemærkninger eller særlige foranstaltninger.

Nærværende redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Troels Lund Poulsen

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

MINISTEREN

Dato 25. maj 2009
Dok.id
J. nr. 013-83
Deres ref.Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K
ministersvar@ft.dk

Kopi til:

Rigsrevisor Henrik Otbo
Landegreven 4
Postboks 9009
1022 København K**Svar på Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter**

Statsrevisoratet har med brev af 25. marts 2009 bedt mig om at redegøre for hvilke overvejelser og foranstaltninger, jeg finder, at Rigsrevisionens beretning 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil måtte give anledning til.

Nedenfor følger min redegørelse herfor, der endvidere er sendt i et eksemplar til rigsrevisor Henrik Otbo.

Formålet med Rigsrevisionens beretning er at undersøge årsagerne til, at det endelige regnskab i visse projekter væsentligt har overskredet det budget, der er baseret på den oprindelige bevilling, samt at undersøge hvordan planlægning og gennemførelsen af statslige bygge- og anlægsprojekter forbedres.

Rigsrevisionen kommer i deres beretning med fem anbefalinger til at sikre, at gennemførelsen af statslige bygge- og anlægsprojekter forbedres:

1. I højere grad at synliggøre de risici, der er ved projektet, bl.a. ved at udarbejde og bruge projektspecifikke risikotillæg på baggrund af konkrete analyser
2. Systematisk at indsamle og anvende nøgletal om enhedspriser på anlægsområdet, fx på vej- og baneområdet
3. At minimere tiden mellem beslutningen om og igangsættelsen af et projekt
4. At udarbejde kataloger over mulige besparelser i den indledende projektfase med henblik på at kunne finansiere evt. uforudsete forhold

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

5. Systematisk at indsamle nøgletal og erfaringer om entreprenører og rådgivere mv. med henblik på at forebygge fejl og forglemmelser fra bygherre, entreprenør og rådgiver

Side 2/3

Som det fremgår af beretningen, er Transportministeriet i øjeblikket ved at implementere en række nye budgetteringsprincipper under overskriften "ny anlægsbudgettering", jf. akt 16 af 24. oktober 2006. Som jeg vil redegøre for nedenfor, er Transportministeriet allerede ved at implementere en række af Rigsrevisionens anbefalinger. Rigsrevisionens samlede beretning vil indgå i det videre arbejde med udformning og implementering af ny anlægsbudgettering.

Ad 1) Synliggørelse af risici ved projekter

Rigsrevisionens anbefaling er indarbejdet i ny anlægsbudgettering på to måder. For det første tillægges der en generel reserve på enten 50 eller 30 pct. (afhængig af projektets modenhed) til bygherrens mest realistiske budget, dvs. det budget som bygherren faktisk mener at kunne gennemføre projektet for. Ud af den samlede reserve tilgår 1/3 bygherren som et projektspecifikt tillæg, mens 2/3 tilgår en central reserve til at imødegå fordyrelser på tværs af Transportministeriets samlede projektportefølje. Tillæggene er fastsat på baggrund af en analyse af en række tidligere gennemførte bane- og vejprojekter. Transportministeriet vil løbende følge op på, om tillæggene skal korrigeres på baggrund af erfaringer med projekter gennemført under ny anlægsbudgettering.

For det andet er der som led i implementeringen af ny anlægsbudgettering et krav, at der skal foretages en systematisk risikoanalyse og -opfølgning gennem hele projektets liv. Som en del af den systematiske risikoanalyse skal bygherren overveje, om der skal afsættes midler til at imødegå særlige risici ud over det, der lægger i de generelle tillæg. Dermed synliggøres helt særlige risici ved det enkelte projekt.

Ad 2) Systematisk indsamling og anvendelse af enhedspriser

Udgangspunktet for ny anlægsbudgettering er, at budgetteringen skal ske på baggrund af erfaringsbaserede priser. Derfor er hhv. Banedanmark og Vejdirektoratet ved at indsamle og dokumentere enhedspriser, der kan anvendes hertil. På nuværende tidspunkt er populationen, der ligger til grund for enhedspriserne på såvel bane- som vejområdet, ikke tilstrækkeligt, hvorfor tilvebringelsen af flere og mere valide nøgletal er et centralt element i implementeringen af ny anlægsbudgettering.

Ad 3) Minimere tiden mellem beslutningen om og igangsættelsen af et projekt

I forbindelse med ny anlægsbudgettering arbejdes der med en række tidsgrænser for, hvornår et beslutningsgrundlag skal opdateres, således at der træffes beslutning på baggrund af et aktuelt grundlag. Vurderingen af beslutningsgrundlagets aktualitet vil altid være en konkret vurdering henset til den meget

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 8/2008

store forskel i såvel størrelse som kompleksitet af de projekter, der gennemføres på Transportministeriets område.

Side 3/3

Ad 4) Udarbejde kataloger over mulige besparelser i den indledende projektfase så evt. uforudsete forhold kan finansieres

Det følger af ny anlægsbudgettering, at det altid skal overvejes, om der er potentielle reduktioner, forenklinger og besparelser, som kan anvendes, hvis forudsætningerne for projektet ændres. Endvidere skal dette indgå i den eksterne kvalitetssikring af projektgrundlaget, der skal gennemføres for alle projekter med en totaludgift på 250 mio. kr. eller derover.

I forbindelse med implementeringen af ny anlægsbudgettering arbejdes der med, hvorledes ovenstående princip mest hensigtsmæssigt implementeres, idet der kan være en række projekter, hvor det i udgangspunktet ikke er muligt at pege på sådanne besparelser.

Ad 5) Systematisk at indsamle nøgletal og erfaringer om entreprenører og rådgivere mv. med henblik på at forebygge fejl og forglemmelser fra bygherre, entreprenør og rådgiver

Som nævnt tidligere indgår det som en integreret del af ny anlægsbudgettering, at der skal udarbejdes en systematisk risikoanalyse, som der løbende skal følges op på. Rigsrevisionens rapport, herunder anbefalingen om at følge op på entreprenører og rådgivere - evt. på baggrund af nøgletal - for at forebygge fejl, vil indgå i institutionernes fremtidige risikostyring af konkrete projekter.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 8/2008 om budgetoverskridelser i statslige bygge- og anlægsprojekter

16. juli 2009

RN A201/09

Videnskabsministerens redegørelse af 5. maj 2009
Kulturministerens redegørelse af 12. maj 2009
Finansministerens redegørelse af 14. maj 2009
Transportministerens redegørelse af 25. maj 2009
Forsvarsministerens redegørelse af 27. maj 2009
Miljøministerens redegørelse af 27. maj 2009
Sundhedsministerens redegørelse af 16. juni 2009

I. Indledning

1. Beretningen handler om omfanget af og årsagerne til budgetoverskridelser inden for statslige bygge- og anlægsprojekter, samt hvordan planlægning og gennemførelse af statslige bygge- og anlægsprojekter kan forbedres.

2. Rigsrevisionen har i beretningen identificeret en række risici for, at budgetterne ikke overholdes. På den baggrund har Rigsrevisionen udarbejdet 5 anbefalinger til, hvordan institutionerne kan kvalificere arbejdet med at sikre budgetoverholdelse. Statsrevisorerne opfordrer til, at statslige bygge- og anlægsprojekter planlægges og gennemføres under iagttagelse af Rigsrevisionens anbefalinger. Risikoen for budgetoverskridelser kan mindskes ved:

- i højere grad at synliggøre de risici, der er ved projektet, bl.a. ved at udarbejde og bruge projektspecifikke risikotillæg på baggrund af konkrete analyser
- systematisk at indsamle og anvende nøgletal om enhedspriser på anlægsområdet, fx på vej- og baneområdet
- at minimere tiden mellem beslutningen om og igangsættelsen af et projekt
- at udarbejde kataloger over mulige besparelser i den indledende projektfase med henblik på at kunne finansiere eventuelle uforudsete forhold
- systematisk at indsamle nøgletal og erfaringer om entreprenører og rådgivere mv. med henblik på at forebygge fejl og forglemmelser fra bygherre, entreprenør og rådgiver.

3. Statsrevisorerne bemærker, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, men at der heller ikke bør være så ensidigt fokus på budgetoverholdelse, at projekter på afgørende punkter forringes.

II. Videnskabsministerens redegørelse

4. Det fremgår af videnskabsministerens redegørelse, at ministeren er enig i Rigsrevisionens anbefalinger for at undgå budgetoverskridelser. Hertil bemærker ministeren, at Universitets- og Bygningsstyrelsen allerede benytter disse redskaber, herunder indsamling af nøgletal om entreprenører og rådgivere.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2008

2

5. Ministeren bemærker videre, at nybyggeriet til Bioteknologisk Forskningscenter på Københavns Universitet ikke kan betegnes som et byggeprojekt med overskredet budget, idet regnskabstallet for byggeprojektet ikke overskrider det reviderede ankerbudget.

Ministerens redegørelse giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet jeg dog skal oplyse, at der i vurderingen af det ovenstående byggeprojekt er taget udgangspunkt i det oprindelige budget for projektet, hvorfor der ud fra Rigsrevisionens definition er tale om en budgetoverskridelse.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

III. Kulturministerens redegørelse

6. Det fremgår af kulturministerens redegørelse, at ministeren har noteret sig Rigsrevisionens anbefalinger om at indsamle og anvende diverse nøgletal og synliggøre risici ved kommende byggerier. Ministeren har på den baggrund sendt anbefalingerne videre til de byggefaglige medarbejdere i Kulturministeriet, herunder byggeenheden i Kulturministeriets Koncerncenter.

Ministeren oplyser videre, at der i forbindelse med oprettelsen af Kulturministeriets Koncerncenter samtidig er blevet oprettet et kontor bestående af byggesagkyndige, hvis opgave er at varetage planlægning og rådgivning af større og mindre byggeprojekter under Kulturministeriets koncern. Kontoret bistår alle Kulturministeriets institutioner med vejledning om projektering, håndtering af og bistand ved byggeprojekters gennemførelse. Ministeren har instrueret kontoret om i fremtiden at tage højde for, at Rigsrevisionens anbefalinger medtages i ethvert byggeprojekt under Kulturministeriet.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

IV. Finansministerens redegørelse

7. Finansministeren er enig med Statsrevisorerne i, at de anbefalinger, der fremgår af beretningen, er relevante og hensigtsmæssige og med fordel kan anvendes i forbindelse med de statslige bygge- og anlægsprojekter.

8. For så vidt angår den 1. anbefaling har ministeren noteret sig, at det anbefales at erstatte de erfaringsbaserede korrektionstillæg med projektspecifikke korrektionstillæg, efterhånden som der foreligger konkrete erfaringer med anvendelsen af korrektionstillæg. Ministeren noterer sig endvidere, at brugen af projektspecifikke korrektionstillæg kun vil være relevant på byggeområdet i forbindelse med store og/eller komplicerede byggerier.

9. I forhold til den 2. anbefaling har ministeren noteret sig, at der for nærværende registreres centrale nøgletal for enkelte projekter i en central database på vejområdet, og at en lignende database er ved at blive indført på baneområdet.

10. Ministeren er enig i den 3. anbefaling, men skal dog hertil bemærke, at den politiske beslutningsproces i nogle tilfælde kan betyde, at der kan komme til at gå tid, fra et projekt er besluttet, til det kan igangsættes.

11. Vedrørende den 4. anbefaling hæfter ministeren sig ved de meget positive erfaringer, som Kulturministeriet har opnået med dette styringsværktøj i forbindelse med opførelsen af Skuespilhuset.

12. For så vidt angår den 5. anbefaling har ministeren noteret sig, at anbefalingen alene adresserer anlægsområdet, da der på byggeområdet allerede bliver foretaget en sådan erfaringsopsamling.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2008

3

13. Statsrevisorerne bemærker, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, og at der heller ikke bør være så ensidigt fokus på budgetoverholdelse, at projekter på afgørende punkter forringes. Hertil bemærker finansministeren, at ministeren finder det afgørende, at budgetterne for de statslige bygge- og anlægsprojekter overholdes. Rigsrevisionen er enig heri, men finder, at der ud over fokus på budgetoverholdelse også bør være fokus på funktionalitet og tidsplaner i styringen af statslige bygge- og anlægsprojekter.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

V. Transportministerens redegørelse

14. Ministeren bemærker, at Transportministeriet i øjeblikket er ved at implementere en række nye budgetteringsprincipper under overskriften "Ny anlægsbudgettering", og at Transportministeriet allerede er ved at implementere en række af Rigsrevisionens anbefalinger. Ministeren bemærker videre, at Rigsrevisionens samlede beretning vil indgå i det videre arbejde med udformning og implementering af ny anlægsbudgettering.

15. Vedrørende 1. anbefaling bemærker ministeren, at anbefalingen er indarbejdet i ny anlægsbudgettering på 2 måder. For det første tillægges budgettet en generel reserve på enten 50 % eller 30 % afhængigt af projektets modenhed. Tillæggene fastsættes på baggrund af en analyse af en række tidligere gennemførte bane- og vejprojekter. Transportministeriet vil løbende følge op på, om tillæggene skal korrigeres på baggrund af erfaringer med projekter gennemført under ny anlægsbudgettering. For det andet er det som led i implementeringen af ny anlægsbudgettering et krav, at der skal foretages en systematisk risikoanalyse og risikopfølgning gennem hele projektets liv. Som en del af den systematiske risikoanalyse skal bygherren overveje, om der skal afsættes midler til at imødegå særlige risici ud over det, der lægges i de generelle tillæg. Dermed synliggøres helt særlige risici ved det enkelte projekt. Rigsrevisionen finder, at dette tiltag i vid udstrækning er i overensstemmelse med anbefalingen om projektspecifikke risikotillæg.

16. For så vidt angår den 2. anbefaling oplyser ministeren, at udgangspunktet for ny anlægsbudgettering er, at budgetteringen skal ske på baggrund af erfaringsbaserede priser. På nuværende tidspunkt er populationen, der ligger til grund for enhedspriserne på såvel bane- som vejområdet, ikke tilstrækkelig, hvorfor tilvejebringelsen af flere og mere valide nøgletal er et centralt element i implementeringen af ny anlægsbudgettering.

17. Vedrørende den 3. anbefaling oplyser ministeren, at der i forbindelse med ny anlægsbudgettering arbejdes med en række tidsgrænser for, hvornår et beslutningsgrundlag skal opdateres, så der træffes beslutninger på baggrund af et aktuelt grundlag.

18. For så vidt angår den 4. anbefaling oplyser ministeren, at det følger af ny anlægsbudgettering, at det altid skal overvejes, om der er potentielle reduktioner, forenklinger og besparelser, som kan anvendes, hvis forudsætningerne for projektet ændres. Dette indgår i den eksterne kvalitetssikring af projektgrundlaget for større projekter. Ministeren oplyser videre, at der arbejdes med, hvorledes ovenstående princip mest hensigtsmæssigt implementeres, idet der kan være en række projekter, hvor det i udgangspunktet ikke er muligt at pege på sådanne besparelser.

19. Vedrørende den 5. anbefaling oplyser ministeren, at det indgår som en integreret del af ny anlægsbudgettering, at der skal udarbejdes en systematisk risikoanalyse, der løbende skal følges op på. Rigsrevisionens anbefaling vil indgå i institutionernes fremtidige risikostyring af konkrete projekter.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2008

4

VI. Forsvarsministerens redegørelse

20. Det fremgår af forsvarsministerens redegørelse, at ministeren kan tilslutte sig beretningens konklusioner og anbefalinger, og at forsvaret fremadrettet vil tage hensyn til disse i bygge- og anlægsprojekter. Forsvarskommandoen vil endvidere tilse, at anbefalingerne medtages i sagsbehandlingen.

21. Ministeren er enig i den 1. anbefaling og bemærker, at Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste netop nu er ved at implementere forsvarets nye projektstyringsystem inden for bygge- og anlægsområdet. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste vil vurdere, hvorvidt anvendelsen af projektspecifikke risikotillæg kan implementeres. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste bemærker i den forbindelse, at forhold, der kan eller burde forudses af bygherren, som udgangspunkt bør imødegås ved korrekt og systematisk styring af projekterne.

22. Vedrørende den 2. anbefaling bemærker ministeren, at da anlægsarbejder kun udgør en mindre del af forsvarets bygge- og anlægsaktiviteter, finder ministeren, at denne anbefaling ikke er relevant for forsvaret for indværende.

23. Hvad angår den 3. anbefaling er ministeren enig i at sikre en kort tidsmæssig afstand mellem beslutningen om at gennemføre et projekt og igangsættelsen.

24. For så vidt angår den 4. anbefaling oplyser Forsvarskommandoen, at forsvaret allerede i et vist omfang arbejder med et princip, der har sammenfald med dette forslag. En væsentlig del af de strukturrelaterede projekter, der gennemføres i indværende forsvarsforlig, gennemføres efter et "design to cost"-princip, som indebærer, at projektet tilpasses den rådige økonomi, idet der på forhånd er defineret en række konkrete sparemuligheder. Forsvarskommandoen oplyser videre, at det er forsvarets erfaring, at et sådan princip primært er velegnet i forbindelse med mindre besparelser. Større besparelser vil dog som oftest være i konflikt med projektets grundlæggende idé, da forsvarets projekter er baseret på opfyldelse af minimumsbehov. En større besparelse vil derfor som udgangspunkt indebære, at projektet i givet fald må tilføres flere midler eller opgives. Forsvarskommandoen finder dog idéen med et sparekatalog velegnet i et vist omfang. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste vil derfor iværksætte en systematisk registrering af sparemulighederne i større projekter inden for de rammer, der ligger til grund for projektet.

25. Ministeren er enig i den 5. anbefaling, men noterer sig, at anbefalingen retter sig mod institutioner med betydelig anlægsaktivitet. Forsvarets bygge- og anlægsvirksomhed omfatter i det væsentligste byggearbejder, hvorfor anbefalingen ikke umiddelbart ses at være relevant for forsvaret med den nuværende fordeling af aktiviteterne. Skulle dette forhold ændre sig, vil Forsvarskommandoen anvende denne anbefaling.

26. Ministeren har noteret sig Statsrevisorernes bemærkninger om, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering, og at der heller ikke bør være så ensidigt fokus på budgetoverholdelse, at projekter på afgørende punkter forringes. Forsvarskommandoen har oplyst, at dette ikke har været eller er anvendt praksis inden for bygge- og anlægsområdet i Forsvarskommandoens regi.

Ministeren har noteret sig Rigsrevisionens konklusion om, at forsvaret anvendte for høje enhedspriser i budgetteringen af byggeprojektet *Flyvevåbnets hoveddepot på Flyvestation Skrydstrup*. Ministeren er – som anført ovenfor – helt enig i, at budgetoverholdelse ikke bør være et resultat af systematisk overbudgettering. Ministeren oplyser, at forsvaret de senere år har intensiveret udarbejdelsen af nøgletalsanalyser til brug for bl.a. budgetoverslag, hvilket har bevirket, at ankerbudgetterne nu ligger tættere på licitationsresultatet og de efterfølgende indgåede entreprenørkontrakter.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2008

5

VII. Miljøministerens redegørelse

27. Det fremgår af miljøministerens redegørelse, at ministeren har noteret sig Rigsrevisionens anbefalinger om at mindske risikoen for budgetoverskridelser. Ministeren oplyser videre, at ministeren har bedt Skov- og Naturstyrelsen om – i relevant omfang – at lægge anbefalingerne til grund for fremtidige større bygge- og anlægsarbejder.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

VIII. Sundhedsministerens redegørelse

28. Det fremgår af sundhedsministerens redegørelse, at ministeren finder Rigsrevisionens anbefalinger relevante, og at disse fremover vil indgå i ministeriets styring af byggeprojekter.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

IX. Sammenfatning

29. Det fremgår af ministrenes redegørelser, at de generelt kan tilslutte sig Rigsrevisionens 5 anbefalinger til, hvordan institutionerne kan kvalificere arbejdet med at sikre budgetoverholdelse. En del ministerier har allerede implementeret eller er ved at implementere flere af Rigsrevisionens anbefalinger. Jeg har endvidere noteret mig, at Transportministeriet allerede er ved at indarbejde en række af Rigsrevisionens anbefalinger i forbindelse med implementeringen af ny anlægsbudgettering. Endelig har jeg noteret mig, at 2 ministerier har fremført, at der kan forekomme tilfælde, hvor et besparelseskatalog kun er velegnet i et mindre omfang, idet større besparelser vil være i modstrid med projektets grundlæggende idé.

30. Sammenfattende kan jeg konstatere, at ministrene generelt har tilsluttet sig Rigsrevisionens anbefalinger, og at der er generel enighed om, at anbefalingerne er relevante og hensigtsmæssige.

Jeg betragter hermed beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Finansministeren

18 MAJ 2009

Statsrevisorernes beretning nr. 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt indkøb af nye kampfly

Statsrevisorerne har ved e-mail af 21. april 2009 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 9/2008 om beslutningsgrundlaget for eventuelt indkøb af nye kampfly samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 25. marts 2009.

Under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber m.m., vil jeg i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes beretning samt ledsagende statsrevisorbemærkninger giver anledning til inden for Finansministeriets område.

Jeg noterer mig de forhold, som Statsrevisorerne i deres bemærkninger finder, kan nyttiggøres i det videre arbejde med beslutningsgrundlaget og i de politiske forhandlinger.

Det fremgår af Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne, at forsvaret beregner, hvad det vil koste at anskaffe og bruge nye kampfly over 30 år, og at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe vurderer de økonomiske konsekvenser ved et varierende antal nye kampfly. Jeg noterer mig dette og er i øvrigt enig i Rigsrevisionens opfattelse af, at forudsætningerne, som forsvaret lægger til grund i forhold til opgørelsen af behovet for antallet af kampfly, bør vurderes kritisk for at sikre gennemsigtighed i beregningerne og eventuelt udvirke besparelser i det samlede antal fly.

Rigsrevisionen peger i beretningen på, at det norske forsvarsministeriums tal for levetidsomkostningerne for Joint Strike Fighter ligger på et væsentligt højere niveau end forsvarets nuværende beregninger. På baggrund heraf vurderer Rigsrevisionen, at Forsvarsministeriet bør kunne forklare forskellen på et overordnet niveau. Jeg er enig i denne vurdering.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen i beretningen finder, at den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppes bidrag til at håndtere usikkerheder og risici er en væsentlig forudsætning for at udarbejde et så fyldestgørende økonomisk grundlag som muligt.

Som beskrevet i Rigsrevisionens beretning bidrager Finansministeriet i regi af den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe med dette bidrag, der bygger på for-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

2

svarets oplysninger om bl.a. den økonomiske konsekvens af de enkelte usikkerheder og risici samt sandsynligheden for, at de indtræffer.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet i den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe fastlægger forudsætningerne for at kunne beregne valutarisiko, reallønvekst, brændstof og inflation.

Kopi af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

11 MAJ 2009

Ministerredegørelse – Statsrevisorernes beretning nr. 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 25. marts 2009 vil jeg i det følgende, under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber m.m., redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen og bemærkninger giver anledning til inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets område:

Statsrevisorerne bemærker, at såfremt Folketinget beslutter at anskaffe Gripen NG eller Super Hornet eller levetidsforlænge F-16, bør vurderingen af kandidaternes industrisamarbejde afspejle de uens vilkår i forhold til industrisamarbejdet især i forhold til Joint Strike Fighter-programmet, der er undtaget fra det almindelige regelsæt for industrisamarbejde.

Den vurdering er jeg enig i. I forbindelse med arbejdet i den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe vedr. kampfly og det skriftlige beslutningsgrundlag, der vil blive udarbejdet, vil de forskellige vilkår for kandidaterne eksplicit blive beskrevet.

Statsrevisorerne vurderer, at analysen af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved køb af kampfly bør omfatte vurdering af centrale usikkerheder, herunder at det er afgørende, at usikkerhederne afklares løbende også under eventuelt kommende kontraktforhandlinger med en leverandør.

Jeg er enig i vurderingen. Økonomi- og Erhvervsministeriet har identificeret en række usikkerheder, hvad angår omfanget og karakteren af inddragelsen af danske virksomheder ved en eventuel kampflyanskaffelse. Disse behandles i den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe vedr. kampfly. I evalueringen af de forskellige kandidatfly vil Økonomi- og Erhvervsministeriet lægge vægt på, at danske virksomheder bliver inddraget i et tilfredsstillende omfang og på et teknologisk niveau, der er med til at fastholde højt kvalificerede arbejdspladser i Danmark. Uanset hvilket kampfly Danmark måtte vælge at anskaffe, vil denne målsætning ligeledes tegne ministeriets tilgang til leverandøren frem mod en egentlig kontraktindgåelse.

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET

Som det fremgår af beretningen, er arbejdet i den tværministerielle arbejdsgruppe endnu ikke afsluttet. Erhvervs- og Byggestyrelsen bidrager i denne arbejdsgruppe med en analyse og vurdering af omfanget og karakteren af dansk industriel deltagelse og industrisamarbejde samt heraf afledte samfundsøkonomiske konsekvenser ved en anskaffelse af enten JSF, Gripen NG eller Super Hornet eller levetidsforlænge F-16. Overordnet set er jeg enig i Statsrevisorernes kommentarer vedrørende den tværministerielle arbejdsgruppe, og jeg støtter således de anbefalinger, der fremføres, for så vidt angår behovet for detaljeringsgraden i det skriftlige beslutningsgrundlag.

Kopi af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

11 MAJ 2009

MINISTERREDEGØRELSE - BERETNING 9/2008 OM BESLUTNINGSGRUNDLAGET FOR ET EVENTUELT KØB AF NYE KAMPFLY

Statsrevisorerne har den 25. marts 2009 givet bemærkninger til Rigsrevisionens beretning 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly. Hermed fremsendes min redegørelse, der adresserer beretningens konklusioner.

Formålet med Rigsrevisionens undersøgelse var at vurdere Forsvarsministeriets og forsvarets foreløbige arbejde med at udarbejde et beslutningsgrundlag om nye kampfly til forsvaret. Rigsrevisionen har i den forbindelse besvaret følgende tre spørgsmål, som beretningen ligeledes er struktureret efter:

- Hvordan opgør forsvaret det fremtidige behov for eventuelle nye kampfly?
- Hvordan evaluerer forsvaret kampflykandidaterne?
- Hvordan beregner forsvaret, hvad nye kampfly koster?

Rigsrevisionens undersøgelse adskiller sig fra tidligere undersøgelser, idet Rigsrevisionen har undersøgt en igangværende proces, der først afsluttes efter Rigsrevisionens beretning er afgivet. I sagens natur har Rigsrevisionen derfor ikke kunnet undersøge det færdige beslutningsgrundlag, hvorfor en række af beretningens konklusioner skal anskues i dette perspektiv.

I forlængelse heraf skal det fremhæves, at Forsvarsministeriet anvender en omfattende ekstern kvalitetssikring af beslutningsgrundlaget og de bagvedliggende evalueringer m.v. Den eksterne kvalitetssikring udføres af Deloitte Business Consulting og Teknologisk Institut i fællesskab. Kvalitetssikring pågår, indtil beslutningsgrundlaget er færdiggjort og klar til fremlæggelse. Jeg har i den forbindelse med tilfredshed noteret mig, at Statsrevisorerne finder anvendelsen af ekstern kvalitetssikring en væsentlig styrke ved processen, ligesom Rigsrevisionen finder Forsvarsministeriets anvendelse af ekstern kvalitetssikring tilfredsstillende.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

Det er min opfattelse, at de sidste 1½ års samarbejde med Rigsrevisionen i forbindelse med undersøgelsen og udarbejdelse af beretningen er forløbet konstruktivt, hvilket gennem den løbende dialog har medvirket til at optimere processen. Jeg kan generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, hvilket tydeliggøres efterfølgende i nærværende redegørelse. Samtlige anbefalinger ses således enten at være imødekommet i beslutningsgrundlaget eller planlagt håndteret i forbindelse med de eventuelt kommende kontraktforhandlinger.

Hvordan opgør forsvaret det fremtidige behov for eventuelle nye kampfly?

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at beslutningsgrundlaget bør være baseret på de fremtidige opgaver for kampfly.

Forsvarskommissionen af 2008 offentliggjorde sin beretning "Dansk forsvar, Globalt engagement" den 26. marts 2008 – dvs. dagen efter Statsrevisorernes gav bemærkninger til Rigsrevisionens beretning. I beretningen fremgår det blandt andet, at kommissionen ser et fremtidigt behov for kampfly til nationale og internationale operationer, samt at kampfly i forbindelse med internationale operationer kan varetage relevante opgaver inden for alle områder af opgavespektret. I kraft af Forsvarskommissionens beretning foreligger der efter Forsvarsministeriets opfattelse en afklaring af de fremtidige opgaver for kampfly, hvilket beslutningsgrundlaget vil være baseret på i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefaling.

Jeg noterer endvidere, at Rigsrevisionen har konstateret, at analysearbejdet af mulighederne for levetidsforlængelse af F-16 flyene ikke var fuldstændigt på tidspunktet for beretningens udfærdigelse. Rigsrevisionen peger endvidere på, at beslutningsgrundlaget ikke på nuværende tidspunkt inddrager andre muligheder for eventuelt at videreføre kampfly baseret på F-16.

Som tidligere nævnt stoppede Rigsrevisionens undersøgelse før beslutningsgrundlaget var færdiggjort, hvilket selvsagt har betydning for Rigsrevisionens observationer og efterfølgende konklusioner i beretningen. Beslutningsgrundlaget vil således indeholde en række analyser i relation til at videreføre kampfly baseret på F-16. Det omhandler blandt andet analyser, der belyser mulighederne for at anskaffe nye eller brugte F-16 fly samt mulighederne for levetidsforlængelse og forlænget anvendelse af forsvarets F-16 fly, hvor man ved en ændret anvendelse af flyene kan anvende disse i længere tid end den nuværende planlægning foreskriver.

Hvordan evaluerer forsvaret kampflykandidaterne?

Vedrørende forsvarets evaluering af kampflykandidaterne har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen påpeger, at forsvaret inden evalueringen burde have fastlagt, hvilke egenskaber ved flyene, der tillægges mest vægt.

Evaluering af kampfly og anskaffelse af disse er en kompleks begivenhed, der forekommer så sjældent, at man næppe kan tale om, at der eksisterer standarder herfor. Det er blandt andet årsagen til, at Forsvarsministeriet valgte at få foretaget ekstern kvalitetssikring af beslutningsgrundlaget samt de bagvedliggende evalueringer. Forsvarets evaluering af kampflykandidaterne samt det baggrundsmateriale, der danner udgangspunkt for forsvarets evaluering, er således genstand for en gennemgribende ekstern kvalitetssikring, der blandt andet har til formål at sikre gennemsigtighed, sporbarhed og ligebehandling i forsvarets evaluering. Endeligt stiller den valgte fremgangsmåde krav til, at det klart og udførligt beskrives, hvordan den endelige vægtning er foretaget, ganske som Rigsrevisionen også anbefaler i beretningen.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 9/2008

Jeg har endvidere noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler, at forsvaret i løbet af eventuelt kommende kontraktforhandlinger sikrer, at der er sammenhæng i de økonomiske oplysninger, som producenten afgiver. Jeg kan med tilfredshed notere, at forsvaret agter at inddrage dette forhold i strategien for eventuelt kommende kontraktforhandlinger.

I den forbindelse er det væsentligt at holde for øje, at kampflyprocessen er usædvanlig blandt andet i kraft af det potentielle omfang samt den naturligt store politiske bevågenhed. Det betyder, at processen på dette tidlige tidspunkt er langt mere omfattende end sædvanligt i forbindelse med forsvarets anskaffelser, ligesom indholdet er anderledes. Den endelige politiske beslutning om eventuel anskaffelse af nye kampfly foretages først, når kontraktforhandlingerne er så fremskredne, at der foreligger et udkast til kontrakt, hvilket tidligst forventes omkring 2012. Et kontraktudkast vil i sagens natur indeholde bindende oplysninger fra producenten om blandt andet prisen på flyene.

Hvordan beregner forsvaret, hvad nye kampfly koster?

Jeg noterer med tilfredshed, at både Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at det er en væsentlig styrke, at de økonomiske forhold i beslutningsgrundlaget behandles i en tværministeriel arbejdsgruppe. Det skal dertil nævnes, at Finansministeriet i regi af den tværministerielle arbejdsgruppe fastlægger, hvordan usikkerheder og risici skal håndteres i de økonomiske beregninger, hvilket jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

Afsluttende bemærkninger

Det er således min opfattelse, at udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget vedrørende anskaffelse af nye kampfly er i god gænge. Som nævnt i indledningen tager beslutningsgrundlaget og processen for de efterfølgende kontraktforhandlinger hånd om samtlige af beretningens anbefalinger. Jeg har da også med stor tilfredshed noteret mig, at både Statsrevisorerne og Rigsrevisionens beretning konkluderer, at beslutningsgrundlaget for anskaffelse af nye kampfly forventes at være væsentlig bedre end ved tidligere større materielanskaffelser i forsvaret.

Med venlig hilsen

Søren Gade

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly

29. maj 2009

RN A501/09

Forsvarsministerens redegørelse af 11. maj 2009
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 11. maj 2009
Finansministerens redegørelse af 18. maj 2009

I. Indledning

1. Beretningen handler om, hvordan Forsvarsministeriet og Forsvaret forbereder et beslutningsgrundlag for eventuelt at anskaffe kampfly til Forsvaret.

Rigsrevisionen har i beretningen set på Forsvarets vurderinger af behovet for nye fly, hvordan Forsvaret til sin tid vil begrunde at pege på et bestemt fly som det mest egnede til at afløse de nuværende F-16 kampfly og på Forsvarets beregninger af, hvor meget nye kampfly vil koste i flyenes samlede levetid.

Jeg afgav beretningen til Statsrevisorerne, før Forsvarsministeriet og Forsvaret havde afsluttet arbejdet med beslutningsgrundlaget. Ministeriet og Forsvaret arbejder fortsat på at færdiggøre grundlaget. Jeg har ikke indhentet yderligere oplysninger siden afgivelsen af beretningen.

2. Forsvarsministeren tilslutter sig generelt beretningens konklusioner og anbefalinger. Ministeren slår fast, at samtlige anbefalinger enten vil være imødekommet i beslutningsgrundlaget eller er planlagt håndteret ved eventuelt kommende kontraktforhandlinger i det tilfælde, at Folketinget beslutter, at Forsvaret skal købe nye fly.

3. Økonomi- og erhvervsministeren erklærer sig enig i de vurderinger i beretningen, der vedrører ministerens ressort, og støtter de anbefalinger, der vedrører behovet for detaljering af det skriftlige beslutningsgrundlag.

4. Finansministeren noterer sig de forhold, som Statsrevisorerne i deres bemærkninger finder kan nyttiggøres i det videre arbejde med beslutningsgrundlaget og i de politiske forhandlinger.

II. Det fremtidige behov for eventuelle nye kampfly

5. Statsrevisorerne peger i deres bemærkninger til beretningen på 2 forhold om det fremtidige behov for kampfly. For det første, at forberedelsen af beslutningsgrundlaget har fundet sted uden en politisk afklaring af behovet, og at grundlaget vil blive tilpasset, når der er truffet politisk beslutning om de fremtidige opgaver for kampfly. For det andet, at beslutningsgrundlaget kun vil indeholde en enkelt vurdering af, hvordan F-16 flyene kan levetidsforlænges i en kortere periode.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2008

2

6. Forsvarsministeren tilkendegiver om det første forhold, at der med Forsvarskommissionens beretning nu foreligger en politisk afklaring af de fremtidige opgaver for kampfly. Jeg kan konstatere, at det af Forsvarskommissionens beretning fremgår, at kommissionen ser et fremtidigt behov for kampfly til nationale og internationale operationer, og at kampfly i internationale operationer kan varetage opgaver inden for alle områder af opgavespektret.

Om F-16 alternativer fastslår ministeren, at Forsvarsministeriet og Forsvaret udvider analyserne af F-16 i beslutningsgrundlaget. Der vil derfor indgå flere analyser af at videreføre kampfly baseret på F-16. Det omhandler bl.a. mulighederne for at købe nye eller brugte F-16 fly, forlænge anvendelsen af F-16 ved at gennemføre færre flyvninger eller forlænge deres levetid ved at øge det antal timer, flyene kan flyve. Det finder jeg tilfredsstillende.

7. Jeg vil følge, hvordan Forsvarsministeriet og Forsvaret tilpasser beslutningsgrundlaget efter den endelige politiske stillingtagen til behovet for kampfly og flyenes fremtidige opgaver. Jeg vil desuden følge, hvilke analyser af mulighederne for at videreføre kampfly baseret på F-16 ministeriet inddrager i beslutningsgrundlaget, og hvordan Forsvarsministeriet dokumenterer fravalget af øvrige beslutningsmuligheder.

III. Forsvarets evaluering af kampflykandidaterne

8. Statsrevisorerne påpeger i deres bemærkninger til beretningen, at Forsvaret ikke på forhånd har fastlagt, hvilke egenskaber ved flyene man vil lægge afgørende vægt på, hvilket kan medføre manglende gennemsigtighed i evalueringen af kandidaterne til at erstatte F-16.

Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at Forsvarsministeriet ved offentliggørelsen af beslutningsgrundlaget udarbejder en klar og udførlig beskrivelse af, hvilke områder der er blevet lagt vægt på for hver kandidat, og at den eksterne kvalitetssikring omfatter rangordningen af kandidaterne.

Forsvarsministeren erklærer sig enig i, at den valgte fremgangsmåde stiller krav til, at Forsvarsministeriet klart og udførligt beskriver, hvordan den endelige vægtning er foretaget. Samtidig henviser ministeren til, at den eksterne kvalitetssikring har til formål at sikre gennemsigtighed, sporbarhed og ligebehandling i Forsvarets evaluering.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvarsministeriet har fokus på at sikre gennemsigtighed i evalueringen af kandidaterne og i det beslutningsgrundlag, der skal offentliggøres. Når evalueringsarbejdet til brug for beslutningsgrundlaget er tilendebragt, vil jeg følge op på Forsvarets evaluering og endelige rangordning af kandidaterne, den eksterne kvalitetssikring heraf samt ministeriets præsentation af resultaterne af evalueringen.

9. Statsrevisorerne bemærker, at flyproducenternes oplysninger om flyenes økonomi og operative forhold ikke er bindende, og at sikkerheden i oplysningerne varierer mellem de 3 kandidater.

Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at Forsvaret løbende i processen frem mod en eventuel kontrakt sikrer, at der er sammenhæng i de oplysninger, producenten løbende har afgivet om økonomiske forhold. Forsvarsministeren bekræfter i sin redegørelse, at Forsvaret vil inddrage dette forhold i strategien for eventuelt kommende kontraktforhandlinger. Samtidig peger forsvarsministeren på, at et kontraktudkast – der tidligst forventes i 2012 – vil indeholde bindende oplysninger fra producenten om bl.a. prisen på flyene.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvaret som en del af kontraktstrategien har fokus på at sikre sammenhæng i de oplysninger, producenten afgiver. Jeg vil fortsat følge, hvordan Forsvaret efterprøver sikkerheden af især de økonomiske oplysninger, der indgår i beslutningsprocesserne omkring et eventuelt indkøb af nye kampfly. Jeg vil endvidere følge, hvordan ministeriet beskriver sikkerheden af de oplysninger, der indgår i beslutningsgrundlaget.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2008

3

IV. Forsvarets beregninger af, hvad nye kampfly koster

10. Statsrevisorerne peger i deres bemærkninger til beretningen på, at Forsvaret arbejder målrettet med analysen af levetidsomkostninger for de 3 kampfly, der kandiderer til at afløse F-16, og søger at afdække risiko- og usikkerhedsmomenter. Statsrevisorerne påpeger endvidere, at det er en væsentlig styrke ved processen, at det økonomiske beslutningsgrundlag behandles i en tværministeriel arbejdsgruppe, og at der anvendes ekstern kvalitetssikring af det samlede beslutningsgrundlag.

Forsvarsministeren henviser i sin redegørelse til, at den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe behandler de økonomiske forhold i beslutningsgrundlaget, og at Forsvarsministeriet i regi af arbejdsgruppen fastlægger, hvordan usikkerheder og risici skal håndteres i de økonomiske beregninger.

Rigsrevisionen peger i beretningen på en række af de udfordringer, Forsvaret har med at beregne, hvad det i givet fald vil koste at anskaffe og bruge hvert af de 3 kandidatfly. Jeg kan konstatere, at arbejdet i den tværministerielle arbejdsgruppe endnu ikke er afsluttet, og at det økonomiske grundlag fortsat er under udvikling. Jeg vil derfor følge op på resultatet af den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe og den eksterne kvalitetssikring af det økonomiske grundlag. Rigsrevisionen har i beretningen en række anbefalinger til den økonomiske del af beslutningsgrundlaget. Med det udgangspunkt vil jeg specifikt følge op på:

- hvordan Forsvaret opgør det antal fly, det er nødvendigt at anskaffe til at løse opgaverne, herunder om forudsætningerne for at opgøre antallet af fly er vurderet kritisk
- hvordan arbejdsgruppen beskriver sammenhængen mellem antal fly og hvilke opgaver, det er muligt at løse
- resultatet af Forsvarets sammenligning af de danske og norske beregninger af levetidsomkostningerne
- Forsvarets beregning af F-16 flyenes driftsomkostninger og vurdering af, hvilken betydning det har for Forsvarets bevillinger og råderum at anskaffe nye kampfly
- hvordan arbejdsgruppen beslutter at behandle risici og usikkerheder i de økonomiske beregninger
- hvordan Forsvaret og arbejdsgruppen tilrettelægger analyserne af, hvor følsomme levetidsomkostningerne er over for ændringer i forhold med store usikkerheder som fx brændstof.

11. Finansministeren har i sin redegørelse erklæret sig enig i Rigsrevisionens opfattelse af, at forudsætningerne, som Forsvaret lægger til grund i forhold til opgørelsen af behovet for antallet af kampfly, bør vurderes kritisk for at sikre gennemsigtighed i beregningerne og eventuelt udvirke besparelser i det samlede antal fly. Ministeren erklærer sig også enig i Rigsrevisionens anbefaling om, at Forsvarsministeriet på et overordnet niveau bør kunne forklare forskellen mellem de danske og norske beregninger af levetidsomkostninger for Joint Strike Fighter.

Jeg vil følge, hvordan Finansministeriet fastlægger forudsætningerne for at beregne valuta-risiko, reallønsvækst, brændstof og inflation. Desuden vil jeg som bemærket i pkt. 10 følge, om Forsvaret vurderer forudsætningerne for at opgøre antallet af fly kritisk.

12. Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at vurderingen af kandidaternes industrisamarbejde bør afspejle de uens vilkår, som flyproducenterne står over for, og at analysen af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved at købe kampfly bør omfatte en vurdering og løbende afklaring af centrale usikkerheder.

Økonomi- og erhvervsministeren erklærer sig i sin redegørelse enig heri.

Jeg vil følge arbejdet med at vurdere de samfundsøkonomiske konsekvenser ved at købe kampfly.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2008

4

V. Afslutning

13. Jeg finder samlet set forsvarsministerens, økonomi- og erhvervsministerens og finansministerens redegørelser tilfredsstillende.

Jeg vil fortsat følge ministeriernes arbejde med beslutningsgrundlaget. Som jeg har redegjort for, vil jeg især følge op på:

Opgørelsen af behovet for kampfly

- hvordan Forsvarsministeriet tilpasser beslutningsgrundlaget efter en politisk stillingtagen til behovet for kampfly og kampflyenes fremtidige opgaver
- hvordan Forsvarsministeriet inddrager analyser af mulighederne for at videreføre kampfly baseret på F-16 i beslutningsgrundlaget, og om ministeriet dokumenterer fravalget af øvrige beslutningsmuligheder.

Evalueringen af kampflykandidaterne

- Forsvarets evaluering og endelige rangordning af kandidaterne, den eksterne kvalitets sikring heraf samt ministeriets præsentation af resultaterne af evalueringen
- hvordan Forsvaret efterprøver sikkerheden af især de økonomiske oplysninger, der indgår i beslutningsprocesserne omkring et eventuelt køb af nye kampfly, og hvordan ministeriet beskriver sikkerheden af de oplysninger, der indgår i beslutningsgrundlaget.

Det økonomiske grundlag for en eventuel anskaffelse

- udviklingen i det økonomiske grundlag, herunder resultatet af arbejdet i den tværministerielle økonomiske arbejdsgruppe og resultatet af den eksterne kvalitetssikring af det økonomiske grundlag.

14. Det vil være relevant at følge op på beretningen på forskellige tidspunkter. Når Forsvarsministeriet har offentliggjort beslutningsgrundlaget, vil det være naturligt, at jeg følger op på mine anbefalinger om beslutningsgrundlaget i beretningen. Der vil i tiden efter en eventuel principbeslutning om at anskaffe nye kampfly være andre milepæle, hvor det kan komme på tale at følge op. Det gælder fx det tidspunkt, hvor Forsvaret fremlægger et aktstykke om indkøbet, så Folketinget kan træffe en endelig politisk beslutning, efter at resultatet af Forsvarets forhandlinger med den foretrukne leverandør er kendt.

15. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly

Statsrevisorerne kan med tilfredshed konstatere, at beretningens konklusioner og anbefalinger vil indgå i det videre arbejde med kvalificering af beslutningsgrundlaget for Danmarks evt. køb af nye kampfly. Statsrevisorerne betragter den evt. anskaffelse af kampfly som en væsentlig økonomisk investering og et risikofyldt og komplekst projekt, som de fortsat vil følge meget nøje.

Statsrevisorerne, den 17. juni 2009

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 10/2008

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K.

København, den **28 AUG. 2009**

Sagsnr.: 11222

Statsrevisorerne har i brev af 30. april 2009 anmodet mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 10/2008 om Fødevarerministeriets forvaltning af landbrugsstøtte giver anledning til.

På trods af den bredt formulerede titel omhandler beretningen ministeriets administration af enkeltbetalingsstøtteordningen og - især - krydsoverensstemmelsessystemet.

Enkeltbetalingsstøtteordningen blev indført i 2005 og afløste den hidtidige hektarstøtteordning. Formålet med enkeltbetalingsordningen var bl.a. afkobling af landbrugsstøtten fra produktionen, således at landbrugsproduktionen sker på grundlag af markedsforholdene uden påvirkning fra landbrugsstøtten. Endvidere skulle landmændene opfylde kravene om krydsoverensstemmelse for at modtage den fulde direkte landbrugsstøtte.

Siden introduktionen i 2005 er der sket væsentlige ændringer af ordningen, især drevet af ønsket om forenkling af reglerne. Dette er senest sket i forbindelse med det såkaldte sundhedstjek af EU's landbrugspolitik ved årsskiftet 2008/2009.

Administrationen af enkeltbetalingsordningen er ligeledes løbende blevet tilpasset med henblik på bl.a. at forenkle ansøgningsprocessen ved at opfordre ansøgerne til at anvende det elektroniske ansøgningsystem, der indeholder en række faciliteter, der kan opfangte åbenlyse fejl i forbindelse med udfyldning af ansøgningen.

Med hensyn til statsrevisorernes bemærkninger skal jeg derfor gøre opmærksom på, at der på nogle punkter er sket ændringer siden Rigsrevisionens gennemgang. Endvidere arbejdes der fortsat på yderligere forenkling af reglerne i EU.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 10/2008

Statsrevisorernes bemærkninger fokuserer for så vidt angår ansøgningsfasen på:

- at FødevareErhverv ikke i alle tilfælde har opdaterede oplysninger om arealernes størrelse

og for så vidt angår krydsoverensstemmelsessystemet:

- at Fødevareministeriet ikke har forvaltet krydsoverensstemmelseskontrollen helt tilfredsstillende, idet:
 - Fødevareministeriet har valgt at decentralisere krydsoverensstemmelseskontrollen til flere myndigheder, som i forvejen udøver kontrol på de pågældende områder. Kontrolmodellen er ifølge beretningen ressourcekrævende og indebærer risiko for at øge kontrolbyrden hos støttemodtagere. Kontrolmyndighederne udfører således flere kontroller, end EU kræver, ligesom myndighederne i visse tilfælde udfører de samme opgaver.
 - Fødevareministeriet ikke kan dokumentere valget af de nationale krav vedrørende god landbrugs- og miljømæssig stand.
 - vurderingen af, om krydsoverensstemmelseskravene er opfyldt, bygger i for høj grad på skøn.
- at krydsoverensstemmelse indtil 2007 blev gennemført på baggrund af mangelfulde og for sent udarbejdede risikoanalyser, at risikoanalyserne fortsat er mangelfulde, og at der stadig er mangler ved dokumentation, indberetning og kvalitetssikring af den udførte kontrol.
- at Fødevareministeriet bør genoverveje den valgte kontrolmodel.

På den baggrund vil jeg gerne fremhæve følgende indsatser i forbindelse med administrationen af enkeltbetalingsordningen, samt kontrollen af de krav, der indgår i krydsoverensstemmelse:

For så vidt angår oplysninger om de støtteberettigede arealers størrelse, så kan arealernes støtteberettigelse ændre sig fra år til år på grund af ændringer i landskabet eller overgang til ikke landbrugsmæssig anvendelse. Det er derfor altid ansøgerens ansvar at anføre arealerne korrekt i ansøgningen, hvilket forordningsreglerne også forudsætter.

Alle støtteberettigede landbrugsarealer er registreret i markblokregisteret, som ansøgerne om enkeltbetaling har adgang til via Internet Markkort (IMK). Der er i Danmark ca. 300.000 markblokke. Markblokkene opdateres løbende med henblik på at sikre, at de afspejler de faktiske forhold i landskabet. FødevareErhverv fik ultimo 2006/primo 2007 foretaget en gennemgang af markblokkene med henblik på at opdatere systemet. Dette arbejde fortsætter med henblik på løbende at vedligeholde og forbedre systemet. Opdateringen sker bl.a. på grundlag af anmodninger fra landmænd samt resultater af den administrative kontrol og kontrolbesøg på stedet samt luftfotos.

Markbloksystemet udgør en vigtig del af grundlaget for den administrative kontrol af, at der kun udbetales støtte for støtteberettigede arealer, samt at der ikke sker udbetaling til flere landmænd for det samme areal.

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 10/2008

Uanset arbejdet med at opdatere markblokkene, således at markblokken afspejler det støtteberettigede areal så præcist som muligt, så kan en ansøger ikke ukritisk anmelde en markbloks areal som støtteberettiget. Dette skyldes, at en markblok kan indeholde ikke-støtteberettigede delarealer, der kan variere fra år til år fx på grund af tilgroning af arealer, hvilket ikke altid vil fremgå af tidligere års luftfotos. Det er derfor til enhver tid ansøgers eget ansvar at anmelde det korrekte areal, der søges enkeltbetaling for, da kun ansøger på forhånd har mulighed for at vurdere, om det pågældende areal opfylder betingelserne for enkeltbetaling. Ansøgerne kan foretage en vejledende opmåling af arealerne ved anvendelse af det elektroniske opmålingsværktøj, som FødevarerErhverv har stillet til rådighed, og som udgør en del af IMK. Jeg skal imidlertid understrege, at det stadig er ansøgers ansvar, at kun det støtteberettigede areal indgår i det ansøgte areal. Som nævnt fremgår dette også af forordningsgrundlaget.

Jeg kan tilføje, at der via aktstykke nr. 176/2009 er blevet bevilget yderligere midler til arbejdet med at opdatere markbloksystemet, således at dette i størst muligt omfang afspejler de aktuelle forhold på bedriften, da dette er af stor betydning for både administrationen og landmanden.

Vedrørende krydsoverensstemmelse blev det den decentrale kontrolmodel, som fandt anvendelse i Danmark, da de forskellige krydsoverensstemmelseskrav også efter reformen hører under de forskellige myndigheder, som i henhold til den nationale ressortfordeling også før 2005 havde ansvaret for administrationen og kontrollen af disse krav. Herved er det sikret, at det samme kontrolbesøg kan danne grundlag for såvel administration af de nationale regler som administrationen af krydsoverensstemmelse. I modsat fald kunne man risikere, at samme forhold blev vurderet forskelligt af flere kontrolmyndigheder. Modellen bevirker dog, at flere ansøgere udtages til kontrol, end hvad EU-reglerne foreskriver. Til gengæld kontrolleres kun et udsnit af kravene hos den enkelte landmand, svarende til del af krydsoverensstemmelseskravene, som kontrolmyndigheden i forvejen er ansvarlig for. I samråd med kommunerne - på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse - er det tanken fra 2010 at lade FødevarerErhverv udarbejde en fælles, central risikoanalyse på det område (miljøområdet), som kontrolleres af kommunerne og derved spare kommunerne for at udarbejde hver sin risikoanalyse. Herved vil antallet af landbrug, der kontrolleres for krydsoverensstemmelse, blive reduceret med ca. 400.

Det skal dog bemærkes, at manglende overholdelse af krydsoverensstemmelseskrav, der konstateres som led i kontrolmyndighedens almindelige kontrol om overholdelse af de nationale regler, skal indrapporteres til FødevarerErhverv med henblik på beregning af en eventuel støttereduktion som følge af manglende overholdelse af krydsoverensstemmelse.

For så vidt angår valget af kravene om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) skete det på grundlag af ministeriets og dets institutioners samlede viden på området. Jeg kan oplyse, at der som følge af sundhedstjekket fra og med 2009 er indført yderligere GLM-krav vedrørende bekæmpelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo, forbud mod afbrænding af halm mv. på marker samt krav om 2 meter dyrkningsfrie zoner omkring fredede fortidsminder.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 10/2008

Det er korrekt, at visse af de EU-retsakter, som indgår i krydsoverensstemmelsessystemet, og derfor også de danske gennemførelsesbestemmelser, i et vist omfang indeholder muligheden for skøn, som kan medføre variation i kontrolmyndighedernes bedømmelser. Jeg arbejder derfor i EU for yderligere forenkling af reglerne om krydsoverensstemmelse, herunder at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare. I 2007 og senere i forbindelse med sundhedstjekket blev der allerede indført flere forenklinger. Mindre overtrædelser kan fx nu bedømmes som bagateller, der ikke medfører støttereduktioner. Ministerrådet vil igen i november måned 2009 drøfte behovet for forenklinger, specielt på krydsoverensstemmelsesområdet. Et element heri vil være det danske ønske om at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare. Også EU's Revisionsret har fremført ønsket om mere målbare krydsoverensstemmelseskrav.

For så vidt angår beretningens kritik af de udførte risikoanalyser kan jeg oplyse, at FødevareErhverv har styrket samarbejdet og koordineringen samt informationen til kontrolmyndighederne i 2008 og 2009. Som følge heraf kan der konstateres en stor forbedring af kvaliteten af risikoanalyserne. Kravet til dokumentationen af den gennemførte kontrol fremgår af EU-reglerne, og FødevareErhverv har siden 2005 foretaget kvalitetskontrol af et udsnit af kontrolrapporterne. Denne kvalitetskontrol er intensiveret i 2007, ligesom FødevareErhverv har udarbejdet en standard kontrolrapport, der fra 2008 skal anvendes af alle kommuner. Det er på denne baggrund min opfattelse, at det ikke er korrekt at sige, at indberetningerne samt kvalitetssikringen af den udførte kontrol på nuværende tidspunkt skulle være mangelfuld. Der kan naturligvis ske fejl i forbindelse med kontrolmyndighedernes indberetning, men eventuelle fejl opdages under sagsbehandlingen i FødevareErhverv, der foretager en grundig gennemgang af alle indberetninger af kontroller, hvor kontrolmyndigheden har konstateret overtrædelser af krydsoverensstemmelseskravene.

Statsrevisorerne finder, at Fødevareministeriet bør genoverveje den valgte kontrolmodel. Så vidt ses vedrører beretningens kritik af den decentrale kontrolmodel helt overvejende kvaliteten af de udførte risikoanalyser og antallet af kontroller. Disse kritikpunkter kan efter min opfattelse løses ved at lade FødevareErhverv udføre en fælles, central risikoanalyse på alle kommuners vegne og udpege de landbrug, som kommunerne skal kontrollere for krydsoverensstemmelse i 2010. Herved sikres ensartede risikokriterier for alle landbrug, ligesom der ikke udtages flere til krydsoverensstemmelseskontrol hos kommunerne end foreskrevet i EU-reglerne.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Kopi: rigsrevisor

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 10/2008 om Fødevareministeriets forvaltning af landbrugsstøtte

30. september 2009

RN A202/09

Fødevareministerens redegørelse af 28. august 2009**I. Indledning**

1. Beretningen handler om Fødevareministeriets forvaltning af EU's landbrugsstøtte under enkeltbetalingsordningen, der blev indført efter EU's landbrugsreform, som trådte i kraft i 2005. Med reformen knyttes hovedparten af støtten til størrelsen af landbrugsarealet på den enkelte bedrift. Dernæst skal ansøger nu overholde en række krav vedrørende landbrugsproduktionen. Kravene betegnes samlet set som krydsoverensstemmelseskrav.
2. Formålet med undersøgelsen var at vurdere, om Fødevareministeriets behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen og forvaltningen af krydsoverensstemmelseskontrollen er tilfredsstillende.
3. Der er i Danmark ca. 60.000 modtagere af landbrugsstøtte under enkeltbetalingsordningen, og EU udbetaler ca. 7,2 mia. kr. om året i støtte til Danmark.
4. FødevareErhverv har det overordnede ansvar for forvaltningen. Plantedirektoratet udfører fysisk kontrol med, om ansøgerne angiver korrekte oplysninger om det areal, der søges støtte til. Krydsoverensstemmelseskontrollen udføres af Plantedirektoratet, Fødevarestyrelsen og kommunerne. FødevareErhverv, By- og Landskabsstyrelsen samt Skov- og Naturstyrelsen har ansvar for at udarbejde enkelte risikoanalyser i forbindelse med kontrollen.

II. Behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen

5. Det fremgik af beretningen, at FødevareErhverv ikke i alle tilfælde har opdaterede oplysninger om størrelsen af de arealer, der søges støtte til. Det skyldes bl.a., at ansøger ikke altid indsender oplysninger om ændringer i arealet. Plantedirektoratet udfører kontrol af, om ansøgers oplysninger er korrekte, men Plantedirektoratets opmålingsmetode er ikke tilgængelig for ansøger. Det fremgik af beretningen, at Fødevareministeriet overvejer at gøre Plantedirektoratets opmålingsmetode tilgængelig for ansøger. Rigsrevisionen anbefalede, at FødevareErhverv tilstræber at gøre brug af fx hyppigere fysisk opmåling eller satellitfotos, som vil tilvejebringe mere opdaterede oplysninger om de arealer, der søges støtte til.
6. Fødevareministeren fremhæver i sin redegørelse, at det er ansøgers ansvar at oplyse den korrekte størrelse af arealet, der søges støtte til, hvilket fremgår af forordningsgrundlaget. Fødevareministeren oplyser, at der er bevilget yderligere midler til arbejdet med at opdatere FødevareErhvervs oplysninger om størrelsen af de støtteberettigede arealer, jf. Akt 176 25/6 2009. Midlerne vil bl.a. blive anvendt til forbedring og kvalitetssikring af det eksisterende markblokregister.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2008

2

7. Jeg finder det positivt, at Fødevareministeriet tager initiativ til at gennemgå oplysningerne om arealernes størrelse. Jeg vil følge op på, om FødevareErhvervs oplysninger om arealernes størrelse bliver mere opdaterede.

Jeg vil også følge, hvad Fødevareministeriets overvejelser om at gøre opmålingsmetoden tilgængelig for ansøger resulterer i.

III. Rammerne for krydsoverensstemmelseskontrollen

8. Statsrevisorerne fandt, at Fødevareministeriet ikke har forvaltet krydsoverensstemmelseskravene helt tilfredsstillende. Ministeriet har valgt at decentralisere kontrollen, hvilket er unødigt resursekrævende, da der derved udføres flere kontroller, end EU kræver, og myndighederne i visse tilfælde udfører samme opgaver. Desuden kan Fødevareministeriet ikke dokumentere valget af de nationale krav vedrørende god landbrugs- og miljømæssig stand. Vurderingen af, om krydsoverensstemmelseskravene er opfyldt, bygger i høj grad på et skøn. Statsrevisorerne fandt, at Fødevareministeriet bør genoverveje den valgte kontrolmodel.

9. Det fremgik endvidere af beretningen, at FødevareErhverv først i 2007 indgik aftaler med de myndigheder, der udfører kontrollen. FødevareErhverv har imidlertid ikke indgået aftaler med kommunerne, der udfører kontrol med 18 af de i alt 113 krydsoverensstemmelseskrav. Rigsrevisionen vurderede, at FødevareErhvervs bekendtgørelse bør indeholde oplysninger om, hvilke institutioner der har det faktiske ansvar for kontrollens gennemførelse. Det anførtes også i beretningen, at omkring halvdelen af krydsoverensstemmelseskravene vedrører lovgivning under andre ministeriers ressortområder. Fødevareministeriet har rettet henvendelse til disse ministerier med henblik på at gøre kravene mere målbare. Rigsrevisionen konkluderede, at Fødevareministeriet bør følge op på disse henvendelser.

10. Fødevareministeriet overvejer ikke en ny kontrolmodel, men fødevareministeren oplyser, at det fra 2010 er hensigten at reducere antallet af kontroller med ca. 400 ved at udarbejde en fælles central risikoanalyse for den krydsoverensstemmelseskontrol, som kommunerne udfører.

Fødevareministeren oplyser desuden, at der siden Rigsrevisionens beretning er indført yderligere krav om god landbrugs- og miljømæssig stand. De nye krav vedrører bekæmpelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo, forbud mod afbrænding af halm mv. på marker samt krav om 2 meter dyrkningsfrie zoner omkring fredede fortidsminder. Som følge af de nye krav har Kulturarvsstyrelsen, som ikke tidligere var en kontrolmyndighed, nu fået ansvaret for at kontrollere et enkelt af de nye krav.

Endelig oplyser fødevareministeren, at der ved kontrol af krydsoverensstemmelseskravene er mulighed for skøn, som kan medføre variation i kontrolmyndighedens bedømmelser. Ministeren vil i EU arbejde for at forenkle EU's regler, som de danske krydsoverensstemmelseskrav udspringer af. Fødevareministeren gør opmærksom på, at Ministerrådet i november 2009 skal drøfte behovet for forenklinger, og det vil her være et ønske fra dansk side, at krydsoverensstemmelseskravene gøres mere målbare.

11. Jeg konstaterer, at den faktiske fordeling af ansvar for kontrollens gennemførelse nu fremgår af bekendtgørelsen, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

Jeg finder det positivt, at Fødevareministeriet overvejer at udarbejde en central risikoanalyse på den del af kontrollen, som kommunerne udfører, og jeg vil følge dette arbejde. Desuden konstaterer jeg, at Fødevareministeriet ikke har indgået aftale med kommunerne om udførelse af kontrollen, hvilket jeg vil følge op på. Jeg er dog opmærksom på, at den nuværende kontrolmodel betyder, at der på trods af den planlagte reduktion i antallet af kommunale kontroller stadig vil blive udført et væsentligt større antal kontroller end påkrævet. Ifølge beretningens tabel 2 udførte kontrolmyndighederne i 2007 ca. 2.000 flere kontroller end

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2008

3

påkrævet. De mange kontrolmyndigheder udfører endvidere identiske opgaver, og jeg kan i den forbindelse konstatere, at Fødevareministeriet i 2009 har udpeget en ekstra kontrolmyndighed. Jeg vil derfor fortsat følge Fødevareministeriets initiativer for at nedbringe resurseforbruget.

Jeg finder det positivt, at fødevareministeren vil arbejde for at forenkle EU's regler med henblik på at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare. Jeg vil i den forbindelse påse, om Fødevareministeriet følger op på ministeriets henvendelser til de ressortministerier, som er ansvarlige for de øvrige krydsoverensstemmelseskrav.

IV. Gennemførelse af krydsoverensstemmelseskontrollen

12. Statsrevisorerne fandt, at krydsoverensstemmelseskontrollen indtil 2007 blev gennemført på baggrund af mangelfulde og for sent udarbejdede risikoanalyser, at risikoanalyserne fortsat er mangelfulde, og at der stadig er mangler ved dokumentation, indberetning og kvalitetssikring af den udførte kontrol.

13. Det fremgik endvidere af beretningen, at FødevareErhverv har taget initiativ til at forbedre kontrollen, men at navnlig kommunernes risikoanalyser fortsat er mangelfulde. FødevareErhverv har fra 2008 øget omfanget af kvalitetssikringen af den udførte kontrol. Beretningen viste også, at FødevareErhverv ikke inden for de påkrævede 2 måneder har sikret sig oplysninger om de kontrolresultater, der kunne have dannet grundlag for udbetaling af støtten.

14. Fødevareministeren oplyser, at FødevareErhverv har styrket samarbejdet og koordineringen samt informationen til kontrolmyndighederne i 2008 og 2009, og at risikoanalyseme som følge heraf er forbedret. Desuden foretager FødevareErhverv en grundig kvalitetssikring af den udførte kontrol.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at FødevareErhverv har taget initiativer til at forbedre kontrollen, og jeg forventer, at FødevareErhverv fortsat arbejder for at sikre en tilfredsstillende udført kontrol. Jeg vil følge kvaliteten af de udarbejdede risikoanalyser.

Jeg vil ligeledes følge, om FødevareErhverv tager initiativ til at sikre sig oplysninger om kontrollens resultat, så de kan danne grundlag for udbetaling af støtten.

V. Sammenfatning

16. Jeg finder samlet set fødevareministerens redegørelse tilfredsstillende og konstaterer, at ministeriet har iværksat en række initiativer for at imødekomme Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger. Der er dog nogle områder, hvor ministeriet endnu ikke har taget initiativer, eller hvor det er for tidligt at vurdere resultatet af de iværksatte initiativer. Jeg vil derfor følge udviklingen på følgende områder:

Behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen

- FødevareErhvervs initiativer for at opdatere oplysninger om de støtteberettigede arealers størrelse
- FødevareErhvervs initiativer for at gøre Plantedirektoratets opmålingsmetode tilgængelig for ansøger.

Rammerne for krydsoverensstemmelseskontrollen

- Fødevareministeriets overvejelser om at udarbejde en central risikoanalyse på kommunernes område af kontrollen
- FødevareErhvervs indgåelse af aftaler med kommunerne om udførelse af kontrollen
- Fødevareministeriets tiltag for at nedbringe resurseforbruget i forbindelse med gennemførelse af kontrollen
- Fødevareministeriets koordinering med de andre ministerier om at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2008

4

Gennemførelse af krydsoverensstemmelseskontrollen

- Kvaliteten af kontrolmyndighedernes risikoanalyser
- Fødevarerhvervs initiativer for at sikre sig oplysninger om kontrollens resultat inden for de påkrævede 2 måneder.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 11/2008

MINISTEREN

Dato 28. august 2009
Dok.id 841265
J. nr. 413-8
Deres ref. 09-000410-5Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisoratet
Christiansborg
1240 København K**Vedr. svar på Statsrevisorernes beretning nr. 11/2008 om bilsyn efter liberaliseringen i 2005**

Statsrevisorerne har ved brev af 30. april 2009 bedt mig redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, jeg finder, at Rigsrevisionens beretning 11/2008 om liberaliseringen af bilsyn efter 2005 måtte give anledning til.

Nedenfor følger min redegørelse, der endvidere er sendt i et eksemplar til rigsrevisor Henrik Otbo.

Rigsrevisionens undersøgelse har haft til formål at undersøge bilsynsmarkedet efter liberaliseringen i 2005 og særligt Færdselsstyrelsens tilsyn med syns- og omsynsvirksomhederne. Herudover er departementets tilsyn med Færdselsstyrelsen tilsyn blevet undersøgt.

Generelt finder Rigsrevisionen, at forventningerne til liberaliseringen af markedet kun er indfriet i begrænset omfang. Rigsrevisionen kritiserer på forskellige punkter Færdselsstyrelsens tilsyn med virksomhederne og departementets overordnede tilsyn med Færdselsstyrelsen.

1. Effekten af liberaliseringen

Jeg vil gerne indledningsvist nævne, at jeg grundlæggende finder, at liberaliseringen af bilsynsmarkedet har været en succes.

Det er en vurdering, som også understøttes af at forbrugerne i Forbrugerredøgørelsen for 2008 har placeret bilsynsbranchen som den sjette bedste branche foran f.eks. realkreditinstitutter, pensionselskaber, flytransport, tandlæger m.v. Til sammenligning er autoreparation placeret som nr. 43. Forbrugernes vurdering af bilsynsbranchen er forbedret de seneste år. Fra en placering som nr. 16 i 2006 over en placering som nr. 10 i 2007 til placeringen som den sjette bedste branche i 2008.

Der er sket klare og mærkbare forbedringer på bilsynsområdet i forhold til tiden før liberaliseringen. Antallet af synssteder er knap tredoblet og der er ingen ventetid for bilisterne. Det kan sammenlignes med situationen før liberaliseringen, hvor der som hovedregel var en ventetid på 5-15 dage og i Storkøbenhavn helt op til 90 dage.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 11/2008

Side 2/5

Med hensyn til prisniveauet er det nu i alle området af landet muligt at vælge et synssted, som er billigere end før liberaliseringen. Det er også muligt at vælge synssteder, som er dyrere. Det afspejler, at selv om det grundlæggende produkt – et bilsyn – er det samme, kan forbrugerne af andre årsager vælge at anvende et synssted, som er dyrere end det billigst tilgængelige. Det kan f.eks. dreje sig om særligt gunstige åbningstider, placering eller tillægsprodukter.

Bilsynsmarkedet er liberaliseret. Det indebærer bl.a. efter min opfattelse, at der ikke er en særskilt offentlig forpligtelse til prisinformation på området, hvis der i øvrigt er tilstrækkelig gennemsigtighed i priserne. Der er jo heller ikke nogen særskilt offentlig informationsforpligtelse om f. eks. mælkepriser, selvom det for de fleste husholdninger er en større udgift end bilsyn. Bilsynspriserne kan findes på de enkelte synsvirksomheders hjemmesider på internettet. Dertil kommer, at der på nuværende tidspunkt eksisterer en privat drevet hjemmeside www.bilsynspriser.dk. Denne hjemmeside findes meget enkelt af forbrugerne, idet den er den første søgeforekomst på Google såfremt søgeordet "bilsynspriser" indtastes.

I tabellen nedenfor er sammenfattet på en række områder situationen på bilsynsmarkedet før og efter liberaliseringen.

Område	Før	Efter
Pris for syn af lette køretøjer	441,- kr.	340,- til 550,- kr.
Pris for omsyn af lette køretøjer	276,- kr.	200,- til 325,- kr.
Ventetid for syn	5- 15 dage, Storkøbenhavn op til 90 dage	0 dage overalt
Synssteder, lette køretøjer	125	330
Omsynssteder, lette køretøjer	241	475

* Alle oplysninger om situationen før liberaliseringen er baseret på 2004 tal, hvor priserne er opregnet til 2009 niveau. For situationen efter liberaliseringen er alle tal og priser baseret på juni 2009 tal.

Jeg er derfor samlet set af den overbevisning, at liberaliseringen af bilsynsmarkedet har været en succes. Men man glemmer hurtigt, hvordan forholdene var i "de gode gamle dage" med Statens Bilinspektion.

Rigsrevisionen lægger i sin beretning vægt på, at forventningerne til fortsat høj kvalitet af bilsynet efter Rigsrevisionens opfattelse ikke kan dokumenteres af Transportministeriet. I den forbindelse vil jeg nedenfor knytte en række bemærkninger til dels det mere principielle forhold mellem færdselssikkerhed og bilsyn, dels hvilke aktiviteter Transportministeriet fremadrettet vil iværksætte på området.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 11/2008

2. Bilsyn og færdselssikkerhed

Side 3/5

I statsrevisorernes bemærkninger fremhæves det, at det har stor betydning for færdselssikkerheden, at bilsyn gennemføres rettidigt, og at de er ensartede, objektive og af høj kvalitet.

Jeg vil gerne understrege, at jeg og mit ministerium lægger meget stor vægt på færdselssikkerheden. Transportministeriet arbejder derfor løbende med at undersøge og gennemføre tiltag, som er omkostningseffektive og dermed giver den største effekt på sikkerheden i forhold til omkostningerne.

Derfor er jeg også helt enig i, at vi skal have et system, hvor bilsyn gennemføres efter ensartede, objektive kriterier og med høj kvalitet. Der er imidlertid også behov for at være realistisk omkring bilsynets betydning for den samlede færdselssikkerhed.

Den internationale organisation af synsvirksomheder "CITA" udsendte i januar 2007 en rapport om syn i fremtiden. Rapporten er udarbejdet på bestilling af EU-Kommissionen.

Det fremgår af rapporten, at mellem 2,5 og 9,1 % af uheldene antages at have sammenhæng med tekniske fejl, og at 60 % af disse fejl antages at kunne opda- ges ved periodisk syn. Med andre ord kan ca. 3,5 % af færdselsuheldene påvirkes af syn ifølge denne kilde.

En norsk undersøgelse fra 2006¹, udarbejdet på bestilling af Vegdirektoratet, konkluderer, at tekniske fejl i køretøjer er forbundet med en lille, omend stati- stisk signifikant, stigning i antallet af ulykker. Det kan også dokumenteres, at periodiske syn fører til, at flere fejl bliver repareret. Imidlertid konstateres det også, at for så vidt angår nysynede køretøjer ses der ikke, som det kunne for- ventes, et fald – men derimod en lille stigning – i uheldsforekomsten.

Disse tilsyneladende ulogiske resultater kan muligvis forklares med, at føreren tilpasser sig den fejlbehæftede bils tilstand, og kører mere forsigtigt.

Undersøgelser som disse giver mig lejlighed til at understrege, at det generelt ikke er tekniske fejl ved køretøjer, som er årsag til færdselsulykker. Det, som dræber i trafikken, er hovedsageligt bilisternes adfærd herunder fart, spiritus- kørsel, manglende selebrug, mv. Effekten af periodisk syn er i sammenligning hermed begrænset og usikker.

Af bemærkningerne til lovforslaget fra 1994, hvor periodisk syn blev indført fremgik det da også, at effekten på færdselssikkerheden ville være begrænset, idet det om færdselssikkerhed anførtes at:

¹ Peter Christensen, Rune Elvik "Effects on accidents of periodic motor vehicle in- spection in Norway", Transportøkonomisk Institut (TØI), Norge, 2006

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 11/2008

Side 4/5

"Flere udenlandske undersøgelser tyder på, at ved periodisk syn vil den dårligste del af personbilkøretøjet forsvinde, og bilernes vedligeholdelsestilstand vil blive forbedret.

Det kan ikke på det foreliggende grundlag afvises, at periodisk syn fører til en forbedring af færdselssikkerheden, og at den vil altovervejende virke for personbiler, som er mere end 10 år gamle".

3. Opfølgning på Rigsrevisionens beretning.

Transportministeriet har – blandt andet på baggrund af Rigsrevisionens beretning - iværksat en række initiativer, der skal medvirke til at effektivisere tilsynet og skabe større klarhed omkring kvaliteten af de gennemførte syn.

For det første vil Færdselsstyrelsen fremover øge andelen af målrettede tilsyn væsentligt. Således er antallet af målrettede tilsyn i styrelsens resultatkontrakt for 2009 øget markant i forhold til 2008. Der vil således i højere grad blive gået efter "de bråne kar", altså de virksomheder, hvor der er en begrundet mistanke om, at forholdene ikke er i orden.

Man skal dog her være opmærksom på, at denne fremgangsmåde alt andet lige vil medføre, at der bliver fundet flere fejl i forbindelse med tilsynsbesøgene, men at dette ikke kan tages som udtryk for, at kvaliteten generelt er faldende hos bilsynsvirksomhederne.

Jeg tillader mig at påpege, at der i perioden for Rigsrevisionens opgørelse netop er sket en stigning i antallet af registrerede, målrettede tilsyn, der som ventet leder til, at der findes flere fejl.

For det andet kan jeg nævne, at Færdselsstyrelsen har igangsat et kvalitetsprojekt, som skal medvirke til en forbedring af dokumentationen for de gennemførte tilsyn og i højere grad formalisere risikovurderingen end det er tilfældet i dag.

Rigsrevisionens rapport konkluderer, at der er sket en stigning i antallet af tilsyn med syn, som ikke er i orden. Rigsrevisionens opgørelser i denne forbindelse efterlader det indtryk, at kvaliteten af bilsyn ikke er tilstrækkelig. Ved et tilsyn er der imidlertid tale om mange forskellige forhold, der kan lede til en konklusion om, at et syn ikke er i orden – fra administrative forglemmelser til forhold på bilen, der kan have betydning for sikkerheden. De hidtidige registreringer af tilsynsresultaterne gør det imidlertid ikke muligt at skelne mellem de forskellige årsager.

Det er derfor et område hvor Færdselsstyrelsen fortsat skal udvikle kvaliteten i sit tilsyn. Det er væsentligt, at Færdselsstyrelsen forbedrer og præciserer opgørelsesmetoderne for derved på en retvisende måde at kunne dokumentere kvaliteten af bilsyn.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 11/2008

Som Transportministeriet også har givet udtryk for i sine høringssvar til Rigsrevisionen, er det ministeriets opfattelse, at kvaliteten generelt set er uændret i forhold til før liberaliseringen. Denne opfattelse er blandt andet baseret på vurderinger fra inspektører, der har erfaring med bilsyn både før og efter liberaliseringen, men det kan som nævnt desværre ikke dokumenteres med tal. Målet er, at udviklingen fremover skal kunne dokumenteres

Side 5/5

Fremadrettet vil man således kunne opgøre såvel resultatet af de målrettede syn som resultatet af tilfældigt udvalgte syn. Sidstnævnte vil være en indikator for den generelle kvalitet af bilsyn på markedet.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at den forbedrede dokumentation af tilsynsprocessen i den første del af 2009 har bekræftet, at det er væsentligt at isolere de målrettede tilsyn ved opgørelser for at kunne vurdere bilsynsbranchens generelle præstationer.

Endeligt, for det tredje, har Færdselsstyrelsen nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra synsbranchen, der skal se på en mulig differentiering af tilsynsresultaterne A, B og C. Undersøgelserne har vist et behov for en større klarhed af, hvad der ligger i de enkelte kategorier. Særligt for så vidt angår C-resultater er der et behov for at udvide denne kategori således, at den dårligste karakter reserveres til de alvorlige fejl relateret til færdselssikkerhed. Som systemet er i dag, indeholder C-resultater også fejl, der ikke har direkte indflydelse på færdselssikkerheden, f. eks. fejl af administrativ karakter.

Færdselsstyrelsen vil tillige – sammen med branchen – have fokus på kvaliteten af bilsyn generelt.

Med de ovenfor nævnte aktiviteter vil der ske en styrkelse af tilsynet med et – efter min opfattelse – generelt set velfungerende synsmarked.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 11/2008 om bilsyn efter liberaliseringen i 2005

30. september 2009

Transportministerens redegørelse af 28. august 2009

RN A606/09

I. Indledning

1. Beretningen handler om bilsyn efter liberaliseringen i 2005.

2. Folketinget vedtog i 2004 at liberalisere bilsyn. Før liberaliseringen var det udelukkende Statens Bilinspektion, der udførte bilsyn. Liberaliseringen skete i forlængelse af en generel debat om, at myndighedsopgaven i årene op til liberaliseringen genererede et årligt overskud på omkring 130 mio. kr.

Liberaliseringen af omsyn trådte i kraft den 1. september 2004 og liberaliseringen af syn den 1. januar 2005. Statens Bilinspektion blev solgt i marts 2005 for 480 mio. kr. Derved kunne private virksomheder efter godkendelse syne og omsyne biler, mens Færdselsstyrelsen fik til opgave at føre tilsyn med disse syns- og omsynsvirksomheder. Styrelsens tilsyn bliver finansieret af gebyrer på syn og omsyn.

3. Forventningerne til det liberaliserede bilsynsmarked var, som det fremgik af bemærkningerne til lovforslaget, både, at bilsyn fortsat blev udført med høj kvalitet, at ingen kom til at betale mere for at få synet sin bil, og at synsmulighederne blev mere fleksible, herunder at der kom flere syns- og omsynssteder.

II. Udviklingen på bilsynsmarkedet

Prisen på bilsyn

4. Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkninger til beretningen, at Transportministeriet ikke aktivt fulgte op på liberaliseringen af bilsyn. Statsrevisorerne konstaterede videre, at forventningerne til pris kun delvist var indfriet. Bilejerne kunne få synet og omsynet deres biler billigere end før liberaliseringen. I praksis betalte mere end 50 % af bilejerne dog mere for et syn end før liberaliseringen, og bilejerne havde ikke et tilstrækkeligt overblik over priserne på syn.

5. Transportministeren oplyser i sin redegørelse, at det er muligt at vælge et synssted, som er billigere eller dyrere end før liberaliseringen. Forbrugeren kan af andre årsager vælge at anvende et synssted, som er dyrere end det billigst tilgængelige. Det kan fx dreje sig om særligt gunstige åbningstider, placering eller tillægsprodukter.

Ministeren oplyser videre, at det er ministerens opfattelse, at der ikke er en særskilt offentlig forpligtelse til prisinformation på området, hvis der i øvrigt er tilstrækkelig gennemsigtighed i priserne.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2008

2

6. Jeg er enig med transportministeren i, at der ikke er en særskilt offentlig forpligtelse til prisinformation på området, hvis der i øvrigt er tilstrækkelig gennemsigtighed i priserne. Det er min opfattelse, at der er en offentlig forpligtelse til prisinformation om bilsyn, fordi borgeren har pligt til at få synet sin bil, og fordi gennemsigtighed i priserne på bilsyn netop sløres af, at det ikke umiddelbart er muligt at lave en nem prissammenligning, og at prisen også kan rumme fx tillægsprodukter ud over det grundlæggende bilsyn.

7. Jeg finder derfor fortsat, at Færdselsstyrelsen bør overveje tiltag, der skaber større priggennemsigtighed.

Kvaliteten af bilsyn

8. Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkninger til beretningen, at forventningerne til fortsat høj kvalitet i bilsyn ikke kunne dokumenteres af Transportministeriet.

Transportministeren oplyser, at det er væsentligt, at Færdselsstyrelsen forbedrer og præciserer styrelsens opgørelsesmetoder for derved på en retvisende måde at dokumentere kvaliteten af bilsyn.

9. Jeg finder svaret tilfredsstillende og vil følge Transportministeriets arbejde med udviklingen af opgørelsesmetoder.

Tilgængelighed til bilsyn

10. Transportministeren oplyser, at antallet af synssteder er knap tredoblet, og at der ingen ventetid er for bilisterne. Det kan sammenlignes med situationen før liberaliseringen, hvor der som hovedregel var en ventetid på 5-15 dage og i Storkøbenhavn helt op til 90 dage.

11. Jeg er enig med transportministeren i, at antallet af synssteder er øget markant.

III. Usynede biler og færdselssikkerhed

12. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at der ikke fandtes sammenlignelige oplysninger om, i hvilket omfang biler udeblev fra syn, og anbefalede derfor, at Transportministeriet burde overveje, om det harmonerede med, at bilsyn skulle medvirke til at sikre færdselssikkerheden.

13. Transportministeren oplyser på baggrund af 2 udenlandske undersøgelser, at det generelt ikke er tekniske fejl ved køretøjer, som er årsag til færdselsulykker. Derfor er effekten af periodiske syn sammenlignet med bilisternes adfærd begrænset og usikker.

14. Jeg finder ikke desto mindre, hvis tekniske fejl ved køretøjer er en medvirkende årsag til færdselsulykker, at det er vigtigt, at Transportministeriet tilvejebringer oplysninger om, i hvilket omfang biler udebliver fra syn og dermed ikke synes rettidigt.

Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at Færdselsstyrelsen sammen med Rigspolitiet vurderede en mulig forsøgsordning, der tilvejebringer oplysninger om, hvorvidt nysynede biler, som er indblandet i større færdselsuheld, har tekniske fejl.

Jeg kan konstatere, at ministeren i redegørelsen ikke oplyser om resultatet af vurderingerne.

Jeg finder det fortsat vigtigt at få tilvejebragt en mere sikker indsigt i effekten af periodiske syn. Denne indsigt kan herefter anvendes som én blandt flere parametre til at vurdere kvaliteten af netop den danske bilsynsordning.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2008

3

IV. Færdselsstyrelsens tilsyn med bilsyn og departementets opfølgning på Færdselsstyrelsens effektivitet

15. Statsrevisorerne kritiserede i bemærkningerne til beretningen, at Færdselsstyrelsen ikke havde tilrettelagt sit tilsyn med bilsyn tilfredsstillende, og påtalte, at departementet ikke havde sikret rammer for en effektiv tilrettelæggelse af Færdselsstyrelsens tilsyn med et liberaliseret marked.

16. Transportministeren oplyser, at ministeriet har iværksat en række initiativer, der skal medvirke til at effektivisere tilsynet og skabe større klarhed omkring kvaliteten af gennemførte syn.

Det fremgår af ministerens redegørelse, at Færdselsstyrelsen fremover vil øge andelen af målrettede tilsyn væsentligt. Endvidere har styrelsen igangsat et kvalitetsprojekt, som skal medvirke til at forbedre dokumentationen for de gennemførte tilsyn og i højere grad formalisere risikovurderingen, end det er tilfældet i dag. Endelig har styrelsen nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for synsbranchen, der skal se på en mulig differentiering af tilsynsresultaterne A, B og C.

17. Jeg finder transportministerens svar tilfredsstillende og vil på et senere tidspunkt og i samarbejde med ministeriet vurdere, om initiativerne er tilstrækkelige til at effektivisere Færdselsstyrelsens tilsyn med bilsyn.

V. Afslutning

18. Jeg finder samlet set transportministerens redegørelse tilfredsstillende.

19. Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- om Transportministeriet medvirker til at skabe større gennemsigtighed i priserne for bilsyn
- ministeriets arbejde med udviklingen af opgørelsesmetoder
- ministeriets overvejelser om at tilvejebringe sammenlignelige oplysninger om biler, der udebliver fra bilsyn
- resultatet af Færdselsstyrelsens og Rigspolitiets vurdering af hensigtsmæssigheden ved at iværksætte en forsøgsordning, der tilvejebringer oplysninger om, hvorvidt nysynede biler, som er indblandet i større færdselsuheld, har tekniske fejl
- departementets og Færdselsstyrelsens initiativer til at effektivisere styrelsens tilsyn med bilsyn.

20. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 11/2008 om bilsyn efter liberaliseringen i 2005

Statsrevisorerne vil nøje følge Transportministeriets arbejde med at effektivisere og kvalitetssikre Færdselsstyrelsens tilsyn med bilsyn. Statsrevisorerne vil også følge ministeriets overvejelser om, hvordan der kan tilvejebringes sammenlignelige oplysninger om, i hvilket omfang biler udebliver fra bilsyn og dermed ikke synes rettidigt.

Statsrevisorerne, den 21. oktober 2009

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

23 SEP. 2009

J.nr. 2009-0004084

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 12/2008 om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere

Statsrevisoratet har i brev af 29. maj 2009 anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser beretningen har givet anledning til. Redegørelsen vil forholde sig til såvel beretningens indhold og konklusioner som til statsrevisorernes bemærkninger.

Statsrevisorerne kritiserer i beretningen, at jobcentrene ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til ifølge loven.

Statsrevisorerne vurderer endvidere, at

- Det er utilfredsstillende, at nogle kommuner i strid med reglerne hjemtager statsrefusion for kontanthjælpsmodtagere, der ikke er rettidigt aktiveret.
- Det er kritisabelt, at der er stor forskel i jobcentrenes vurdering af, om arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere står til rådighed for arbejdsmarkedet, herunder stor spredning i anvendelsen af sanktioner.
- Beskæftigelsesministeriet mere aktivt bør søge at nyttiggøre de oplysninger, man har om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere.
- Der er behov for at forenkle det komplicerede regelsæt på området.

Det fremgår endvidere af beretningen, at det er vurderingen, at det særlige lovbestemte tilsyn ikke dækker helt centrale og problemfyldte dele af indsatsen, fx aktiveringstilbud og jobsøgning.

Generelle bemærkninger

Rigsrevisionen har udarbejdet en omfattende beretning. Undersøgelsen viser på linje med vores egne løbende målinger i Beskæftigelsesministeriet, at der endnu er jobcentre, som ikke sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne modtager den aktive indsats, som de har krav på. Det er naturligvis ikke tilfredsstillende. Alle borgere, og

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

det gælder ikke mindst dem, der har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, skal have en hyppig og aktiv hjælp af jobcentrene.

For at understøtte arbejdet med den aktive beskæftigelsesindsats i kommunerne lancerede jeg umiddelbart efter offentliggørelsen af beretningen en handlingsplan. Handlingsplanen indeholder seks punkter, der skal understøtte den allerede igangværende særlige indsats, der skal sikre en aktiv indsats til tiden. Derudover skal den adressere problemet vedrørende ukorrekt kontering af kontanthjælp, som Rigsrevisionen har gjort opmærksom på. Punkterne i handlingsplanen er:

1. Kraftig indskærpelse over for landets borgmestre om at rette op hurtigst muligt på ukorrekt kontering af kontanthjælpsudgifter
2. Kommunal fokusrevision af den aktive beskæftigelsesindsats
3. Task force til effektivisering af arbejds gange i jobcentrene
4. Intensiv formidling af best practice på tværs af jobcentrene
5. Målretning og intensivning af visitationstilsynet
6. Bemyndigelse til beskæftigelsesministeren til at fastsætte nærmere retningslinjer om de kommunale revisorers tilsyn på beskæftigelsesområdet

Det er min overbevisning, at initiativerne i handlingsplanen bidrager til at forbedre arbejdet i kommunerne med den aktive beskæftigelsesindsats.

Beskæftigelsesministeriet følger løbende, hvordan initiativerne fra handlingsplanen slår igennem. Det foregår bl.a. via portalen Jobindsats.dk, der er et unikt overvåningssystem, som gør det muligt på månedsbasis at følge udviklingen i målingerne for, hvor vidt beskæftigelsesindsatsen gives til tiden. Målingerne er offentlige, og der stilles således aktuel ledelsesinformation om beskæftigelsesindsatsen til rådighed for alle jobcentre og kommuner.

Herudover har ministeriet to særlige tilsyn - visitationstilsynet og rådighedstilsynet – der via stikprøveundersøgelser af godt 4.000 konkrete sager årligt bidrager til at give ministeriet en god indsigt i kommunernes håndtering af beskæftigelsesindsatsen og i kvaliteten heraf.

Vi følger således udviklingen i kommunernes beskæftigelsesindsats, og vil være klar til at tage yderligere initiativer, hvis det viser sig nødvendigt for at sikre, at alle ledige får den aktive indsats, de har ret og pligt til.

Jeg vil i det følgende forholde mig til Statsrevisorernes bemærkninger punkt for punkt og relatere mine bemærkninger til initiativerne i min handlingsplan.

Jobcentrenes indsats overfor kontanthjælpsmodtagerne

Statsrevisorerne kritiserer i beretningen, at jobcentrene ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til ifølge loven. Undersøgelsen er på dette punkt på linje med Beskæftigelsesministeriets løbende målinger, og kommer ikke bag på mig. Vi har derfor igennem et stykke tid arbejdet målrettet på at rette op på problemerne.

Allerede i efteråret 2008 lancerede Beskæftigelsesministeriet en handlingsplan, med det særlige formål at sikre ledige kontant- og starthjælpsmodtagere en aktiv indsats til tiden. Handlingsplanen har medført, at Beskæftigelsesregionerne siden

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

efteråret 2008 har fulgt særligt intensivt op på den aktive indsats på deres løbende dialogmøder med jobcentrene. Langt de fleste af de jobcentre, der ikke i tilstrækkeligt omfang har formået at give kontanthjælpsmodtagere en aktiv indsats til tiden, har i løbet af foråret 2009 udarbejdet en jobcenterspecifik plan med fokus på, hvordan jobcentret genopretter indsatsen. De regionale beskæftigelsesråd inddrages løbende i den politiske dialog om indsats til tiden, med det formål at styrke de politiske signaler om indsatsens vigtighed.

Arbejdet med at forbedre den aktive indsats i kommunerne er begyndt at give resultater og jobcentrene melder om igangsatte initiativer, der forventes at give yderligere resultater i den nærmeste fremtid. Målingerne af indsats til tiden har udviklet sig på følgende vis:

- Andelen af jobsamtaler, der gives til tiden er steget til 84 pct. i 2. kvartal 2009 fra 75 pct. i 2. kvartal 2008.
- Andelen af første aktiveringstilbud, der gives til tiden er steget til 67 pct. i 2. kvartal 2009 fra 59 pct. i 2. kvartal 2008.
- Andelen af gentagne aktiveringstilbud, der gives til tiden er steget til 65 pct. i 2. kvartal 2009 fra 63 pct. i 2. kvartal 2008.

Disse forbedringer skal tillige ses i lyset af de seneste måneders stigende ledighed, som har øget aktivitetspresset på jobcentrene betydeligt. Eksempelvis er antallet af jobsamtaler, der gives til tiden, steget fra 61.000 i 2. kvartal 2008 til 80.000 i 2. kvartal 2009. Jobcentrene har på landsplan således øget antallet af samtaler til tiden med godt 30 pct.

Med lanceringen af min handlingsplan i maj 2009 er der kommet nye initiativer til, som skal understøtte det fortsatte arbejde med at sikre, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til ifølge loven:

Task force til effektivisering af arbejdsgange

Der er blevet oprettet en task force med eksterne eksperter i hver beskæftigelsesregion. Task forcen skal bidrage til at effektivisere jobcentrenes arbejdsgange i forbindelse med organiseringen af jobsamtaler og afgivelsen af aktive beskæftigelsestilbud til borgerne. Task forcen skal fokusere på organiseringen og styringen af det individuelle kontaktførelse, fritagelsespraksis for borgere fra tilbud, ledelsesmæssig fokus på en aktiv indsats til tiden, it-understøtning, datadisciplin og uddannelse af medarbejdere. Task forcen starter med at gennemgå de jobcentre, der har størst problemer i hver region.

Der er pr. dags dato indledt task force-projekter i 11 jobcentre.

Intensiv formidling af best practice på tværs af jobcentre

På tværs af landet er der jobcentre, der håndterer den aktive beskæftigelsesindsats godt. Beskæftigelsesregionerne vil nu tage yderligere initiativer til at formidle best practice. De gode jobcentre skal inspirere de mindre gode jobcentre.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

Målrkning og intensivning af visitationstilsynet

Det lovbestemte visitationstilsyn bliver målrettet de kommuner, der har særlige problemer med at afholde samtaler til tiden. Det betyder også, at de kommuner, der har tilfredsstillende resultater, slipper. De første ca. 1.000 sager er allerede udtrukket til det målrettede tilsyn.

Hjemtagelse af statsrefusion for kontanthjælpsmodtagere, der ikke er rettidigt aktiveret

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt, at kommuner modtager refusion, hvis de ikke gennemfører den indsats, som de har pligt til. Det går ikke kun ud over statens penge. Det går også ud over de borgere, som ikke får de tilbud, som de har krav på. Vi har derfor indskærpet meget kraftigt overfor landets borgmestre, at det ikke er godt nok.

Allerede den 3. april i år sendte Arbejdsmarkedsstyrelsens direktør et brev til alle landets borgmestre om denne problemstilling. I brevet blev det indskærpet, "...at kommunerne i henhold til lov om aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 17, er forpligtet til at afholde jobsamtaler og påbegynde aktiveringstilbud inden for de i loven fastsatte frister". Det blev endvidere i brevet indskærpet, "...at kommunerne fremover i henhold til § 100, stk. 2, i lov om en aktiv socialpolitik og i overensstemmelse med god forvaltningsskik, på eget initiativ foretager kontering på en ikke-refusionsberettiget konto af den del af udgiften til kontanthjælp, der ikke er refusionsberettiget".

Kommunal fokusrevision af den aktive beskæftigelsesindsats

Et af initiativerne i handlingsplanen er derudover, at Beskæftigelsesministeriet vil iværksætte en fokusrevision af refusionsområdet i regnskaberne for 2010, hvor de kommunale revisorer foretager en særlig stikprøvebaseret revision af den aktive beskæftigelsesindsats.

Fokusrevisionen skal undersøge, om kontering og hjemtagelse af refusion sker i overensstemmelse med reglerne, så kommunerne ikke modtager refusion for aktive tilbud til kontanthjælps- og starthjælpsmodtagere, som ikke er blevet givet.

Rådighedsvurderinger og sanktioner

Beskæftigelsesministeriet har allerede sat fokus på, at der er stor forskel i kommunernes rådighedsvurderinger, og at spredningen i brugen af sanktioner er stor kommunerne imellem. Fra den 1. januar i 2009 har kommunerne derfor skulle registrere og indberette hver gang en ledig udebliver fra samtaler eller aktiviteter, afviser et aktiveringstilbud, mangler at registrere oplysninger som jobsøgende og andre situationer, der rejser tvivl om en persons rådighed for arbejdsmarkedet. Kommunerne skal også registrere, hvilken konsekvens eller sanktion fx udeblivelse har for kontanthjælpsmodtageren.

De nye regler er indført for at skabe mere viden om jobcentrenes rådighedsvurderinger, så der kan ske en sammenligning mellem de enkelte kommuner. Oplysninger om kommunernes rådighedsvurderinger vil løbende blive offentliggjort på Arbejdsdirektoratets hjemmeside. På den måde får vi et bedre grundlag for at se forskelle i kommunernes administration af rådighedsområdet.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

Jeg er helt enig med Rigsrevisionen i, at det skal undersøges nærmere, om nogle jobcentre foretager for få rådighedsvurderinger. Arbejdsdirektoratet er ved at undersøge, hvordan denne problemstilling kan indgå i det kommunale rådighedstilsyn.

Nyttiggørelse af oplysninger om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere

Arbejdsdirektoratet fører lovpligtige visitationstilsyn og rådighedstilsyn med kommunernes administration af reglerne. Herudover fører ministeriet via Arbejdsmarkedsstyrelsen mere generelle tilsyn på området. Statsrevisorerne skriver, at Beskæftigelsesministeriet mere aktivt bør søge at nyttiggøre de oplysninger, man via tilsyn og overvågning har om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere.

Det har altid været et klart mål for Beskæftigelsesministeriet, at resultaterne af vores tilsyn og overvågning skal nyttiggøres.

For det første arbejdes der meget bevidst med at stille data til rådighed. Dels på nettet, dels via skriftlige rapporter. Målet er, at alle aktører på området skal kunne drage nytte af de mange oplysninger, og at man skal kunne benchmarke resultaterne fra et område med resultaterne fra et andet.

For det andet gøres der en stor indsats for at sikre, at de mange resultater samles og bearbejdes, så de kan indgå konstruktivt i beskæftigelsesregionernes løbende dialog med jobcentrene.

Herudover indgår resultaterne fra tilsyn og overvågning ved udformning af ny lovgivning og regler i øvrigt. Fx har erfaringerne fra det kommunale rådigheds- og visitationstilsyn været inddraget i forbindelse med den afbureaukratisering af sanktionsreglerne for kontant- og starthjælpsmodtagere, der er beskrevet nærmere i næste afsnit.

I forbindelse med intensiveringen af visitationstilsynet udvælges de jobcentre, der skal omfattes af tilsynet, nu i samarbejde med Beskæftigelsesregionerne. Herved nyttiggøres Beskæftigelsesregionernes viden om kommunernes indsats i tilsynet.

Derudover er et af mine initiativer i handlingsplanen, som nævnt, at udspredte best practice fra de jobcentre, der håndterer den aktive beskæftigelsesindsats godt. På tværs af landet skal de gode jobcentre således inspirere de mindre gode jobcentre. Det kan bl.a. dreje sig om at sprede gode ideer til metoder og processer, som har givet resultater i nogle jobcentres beskæftigelsesindsats.

Forenkling af komplicerede regelsæt på beskæftigelsesområdet

Jeg er enig i, at regelsættene på beskæftigelsesområdet er komplicerede og også enig i, at der er behov for forenkling. Derfor iværksatte regeringen allerede i begyndelsen af 2007 et projekt med det formål at forenkle reglerne og mindske bureaukratiet på beskæftigelsesområdet. Projektet – kaldet ”Afbureaukratiseringsprojektet” – tog udgangspunkt i forslag fra medarbejdere og ledere i jobcentrene. Medarbejdere og ledere i alle jobcentrene fik mulighed for at komme med forslag til forenklinger af regler og procedurer, og der blev arbejdet med forslagene på konferencer og i workshops. Resultatet var i alt 169 forslag. Knap halvdelen af for-

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

slagene kunne gennemføres administrativt, og langt størstedelen af disse forslag er gennemført. Desuden var der en lang række forslag, som jobcentrene selv kunne gennemføre, da de handler om sagsgange, der kan ændres lokalt.

Endelig var der forslag, der krævede lovændringer, og der blev udvalgt 4 områder, hvor der var et særligt stort forenklingspotentiale: Ungereglerne, sanktionsområdet, sygeopfølgingsområdet og jobcentrenes modtagelse af borgere.

På disse områder har konsulentfirmaet Deloitte gennemført analyser og workshops med jobcentre mv. for at klarlægge forenklingsbehovene, og der blev for hvert af de 4 områder udarbejdet en rapport med en række forslag til forenklinger.

Forslag om afbureaukratisering på sygedagpengeområdet indgår i aftalen af 5. november 2008 om nedbringelse af sygefravær mellem regeringen og partierne bag Jobplanen. Aftalen er udmøntet i et selvstændigt lovforslag om ændring af sygedagpengeloven m.fl. love. Lovforslaget blev vedtaget den 29. maj 2009 og forenklingerne træder i kraft mellem den 6. juli 2009 og den 4. januar 2010.

Den 24. februar 2009 blev der indgået en aftale mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og De Radikale om afbureaukratisering og forenkling af reglerne om aktivering af unge, sanktioner for kontant- og starthjælpsmodtagere og forenkling af sagsbehandlingen i forbindelse med jobcentrenes modtagelse af borgere. Aftalen blev udmøntet i et lovforslag om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.fl. love. Lovforslaget blev vedtaget 28. maj 2009 og forenklingerne er for størstedelen af områderne trådt i kraft den 1. august 2009.

Forenklingerne af sanktionsreglerne for kontant- og starthjælpsmodtagere træder dog først i kraft den 1. oktober 2009. De nye regler på dette område gennemfører generelt mange af de forslag, som jobcentrenes medarbejdere og ledere har foreslået. Jeg forventer derfor, at jobcentrenes administration af reglerne på dette område fremover bliver væsentligt enklere og dermed mere effektiv.

Som det fremgår, har regeringen haft stort fokus på behovet for forenklinger af regelsættene på området, og dette fokus vil helt klart blive fastholdt også i fremtiden.

De særlige lovbestemte tilsyn

De særlige statslige tilsyn er oprettet på områder, hvor det politisk er besluttet, at det er særligt vigtigt at føre statslige tilsyn med indsatsen. Tilsynene – som er rådigheds- og visitationstilsynene - blev indført som led i den brede politiske aftale om Flere i Arbejde fra 2002.

Jeg er ikke enig i, at der er behov for flere særlige lovbestemte tilsyn. Vi må jo ikke glemme, at beskæftigelsesindsatsen i kommunerne er undergivet de generelle kommunale tilsyn, der varetages af den kommunale revision.

Kommunernes beskæftigelsesindsats er omfattet af det kommunale selvstyre. Ansvar for, at lovgivningen bliver overholdt, er i første omgang kommunalbestyrelsens. Alle områder med statsrefusion bliver kontrolleret af den kommunale revision, og finder revisorerne fejl af refusionsmæssig betydning, skal der ske berigtigelse, jf. de regler der er fastsat herom i bekendtgørelse nr. 1246 af 15. december 2008 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på bl.a. Beskæf-

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 12/2008

tigelsesministeriets område. Og med hensyn til lovligheden af den kommunale forvaltning har vi kommunaltilsynet, jf. den kommunale styrelseslov.

Da hovedansvaret for tilsynet med kommunerne er placeret hos den kommunale revision, er det naturligvis vigtigt, at Beskæftigelsesministeriet nøje følger resultaterne fra revisorernes gennemgang. Derfor skal de kommunale revisorer i form af revisionsberetninger sende resultaterne fra deres revisionsgennemgange til Beskæftigelsesministeriet. Alt efter indholdet i disse revisionsberetninger følger ministeriet op overfor de enkelte kommuner.

Jeg har som led i min handlingsplan besluttet at fremsætte lovforslag med henblik på at sikre en generel bemyndigelse til at fastsætte nærmere retningslinier om de kommunale revisorers tilsyn på beskæftigelsesområdet. Det betyder, at der efter behov vil være mulighed for at iværksætte yderligere målrettede tilsynsaktiviteter. Det kan fx være nærmere retningslinier om de kommunale revisorers finansielle tilsyn, herunder undersøgelsestema, stikprøvestørrelse, berigtigelse og hvilke kommuner, der skal føres mere intensivt tilsyn med. Herved vil jeg hurtigt kunne gennemføre yderligere stramninger via de kommunale revisorer, hvis kommunerne ikke retter op på problemerne.

Kommunernes administration af 300-timers reglen

Som led i undersøgelsen af jobcentrenes beskæftigelsesindsats overfor kontanthjælpsmodtagere undersøgte Rigsrevisionen særskilt kommunernes administration af 300-timers reglen.

Jeg finder det meget tilfredsstillende, at Rigsrevisionens undersøgelse viser, at kommunerne administrerer 300-timers reglen tilfredsstillende, og at der er fokus på kvalitetskontrol af de afgørelser om bortfald af hjælpen, som træffes.

Beskæftigelsesministeriet vil naturligvis fortsat følge administrationen af 300/450-timers reglen nøje.

Afsluttende bemærkninger

Ovenfor er beskrevet de initiativer, som Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning har givet anledning til. Det er min bestemte opfattelse, at der hermed er taget initiativer, der vil skabe forbedringer i kommunernes administration af beskæftigelsesindsatsen.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Venlig hilsen

Inger Støjberg

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
**Statsrevisorernes beretning nr. 12/2008 om kommunernes beskæftigelsesindsats
over for kontanthjælpsmodtagere**

12. oktober 2009

RN A105/09

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 23. september 2009**I. Indledning**

1. Beretningen handler om de kommunale jobcentres indsats for at få kontanthjælpsmodtagerne i arbejde og Beskæftigelsesministeriets tilsyn med indsatsen. Beretningens fokus var på, om jobcentrene sikrede, at kontanthjælpsmodtagerne fik den beskæftigelsesindsats, de havde ret og pligt til. Rigsrevisionen havde i undersøgelsen set på følgende 4 forhold:

- jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere
- jobcentrenes rådighedsvurderinger af arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere
- kommunernes administration af 300-timers-reglen
- beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats.

2. Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen indeholdt kritik af jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere. Desuden fandt Statsrevisorerne, at Beskæftigelsesministeriet mere aktivt burde søge at nyttiggøre de oplysninger, som ministeriet har om kommunernes beskæftigelsesindsats, og at der var behov for at forenkle regelsættet på beskæftigelsesområdet.

3. Beskæftigelsesministeren har i sine generelle bemærkninger til beretningen tilkendegivet, at det naturligvis ikke er tilfredsstillende, at der er jobcentre, som ikke sikrer, at kontanthjælpsmodtagere får den aktive indsats, som de har krav på. Ministeren oplyser i redegørelsen, at ministeren umiddelbart efter offentliggørelsen af beretningen lancerede en handlingsplan med 6 indsatsområder, som skal understøtte jobcentrenes beskæftigelsesindsats og håndtere de konstaterede problemer.

II. Jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere

4. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger til beretningen, at jobcentrene ikke sikrede, at kontanthjælpsmodtagerne rettidigt fik den indsats, de havde ret og pligt til ifølge loven. Desuden fandt Statsrevisorerne det utilfredsstillende, at nogle kommuner i strid med reglerne hjemtog statsrefusion for kontanthjælpsmodtagere, der ikke var rettidigt aktiveret.

5. Beskæftigelsesministeren har i sin redegørelse oplyst, at Rigsrevisionens undersøgelse for så vidt angår jobcentrenes rettidighed i indsatsen er på linje med ministeriets egne målinger. Beskæftigelsesministeriet havde derfor allerede i efteråret 2008 intensiveret opfølgningen over for de jobcentre, som ikke leverede en indsats til tiden, hvilket allerede har givet målbare resultater på landsplan.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2008

2

6. Endvidere har beskæftigelsesministeren i sin handlingsplan iværksat 3 initiativer, som skal understøtte det fortsatte arbejde med at sikre, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til. Det drejer sig om:

- en taskforce, som skal bidrage til at effektivisere arbejdsgangene i de enkelte jobcentre
- en intensiveret formidling af best practise gennem beskæftigelsesregionerne
- målrettet visitationstilsyn – rettet mod jobcentre med problemer med at holde samtaler til tiden.

7. Beskæftigelsesministeren finder det helt uacceptabelt, at nogle kommuner modtager refusion af kontanthjælp, hvis jobcentrene ikke gennemfører den indsats, som de har pligt til. Ministeren har i et brev til landets borgmestre indskærpet reglerne. Desuden har ministeren som led i sin handlingsplan taget initiativ til at iværksætte en fokusrevision af refusionsområdet i regnskaberne for 2010, hvor de kommunale revisorer skal foretage en særlig stikprøvebaseret revision af den aktive beskæftigelsesindsats.

8. Jeg vil følge beskæftigelsesministerens initiativer med henblik på at sikre, at kontanthjælpsmodtagerne får en aktiv indsats til tiden. Desuden vil jeg følge de kommunale revisorer fokusrevision af den aktive beskæftigelsesindsats.

III. Jobcentrenes rådighedsvurderinger af arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere

9. Statsrevisorerne kritiserede også i deres bemærkninger til beretningen, at der var stor forskel i jobcentrenes vurderinger af, om arbejdsmarkedsparete kontanthjælpere stod til rådighed for arbejdsmarkedet. Ministeren er helt enig i, at dette forhold skal undersøges nærmere for at vurdere, om nogle kommuner foretager for få rådighedsvurderinger. Ministeren oplyser, at Arbejdsdirektoratet er ved at undersøge, hvordan denne problemstilling kan indgå i det kommunale rådighedstilsyn.

10. Beskæftigelsesministeren oplyser desuden, at kommunerne fra den 1. januar 2009 har skullet registrere og indberette, hver gang en ledig udebliver fra jobsamtaler, aktivering eller lignende situationer, der rejser tvivl om en persons rådighed for arbejdsmarkedet. Ifølge ministeren er de nye regler indført for at skabe mere viden om jobcentrenes rådighedsvurderinger. Desuden vil oplysningerne om jobcentrenes rådighedsvurderinger løbende blive offentliggjort på Arbejdsdirektoratets hjemmeside for at skaffe et bedre sammenligningsgrundlag af kommunernes administration af rådighedsområdet.

11. Jeg vil følge ministerens arbejde med at skaffe bedre information om kommunernes administration af rådighedsvurderinger og med at udvikle ministeriets tilsyn på området. Desuden vil jeg følge udviklingen i forskellen mellem kommunernes rådighedsvurderinger.

IV. Kommunernes administration af 300-timers-reglen

12. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at kommunernes administration af 300-timers-reglen for ægtepar på kontanthjælp skete i overensstemmelse med loven.

13. Beskæftigelsesministeren tilkendegiver, at dette er meget tilfredsstillende. Ministeren finder det endvidere tilfredsstillende, at kommunerne har fokus på kvalitetskontrol af de afgørelser om bortfald af kontanthjælp, der træffes. Ministeren oplyser, at ministeren vil følge administrationen af 300-timers-reglen nøje.

14. Jeg vil følge beskæftigelsesministerens opfølgning vedrørende administrationen af 300-timers-reglen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2008

V. Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats

15. Rigsrevisionen fandt i sin beretning, at Beskæftigelsesministeriet bør overveje om det særlige lovbestemte tilsyn er tilrettelagt på en måde, som tjener til at forbedre de kommunale jobcentres beskæftigelsesindsats.

16. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger på, at Beskæftigelsesministeriet mere aktivt burde søge at nyttiggøre de oplysninger, det har om kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere.

17. Beskæftigelsesministeren bemærker, at det altid har været et klart mål for Beskæftigelsesministeriet, at resultaterne af ministeriets tilsyn og overvågning skal nyttiggøres. Ifølge ministeren gøres det bl.a. ved at stille diverse data til rådighed for fx kommunerne og beskæftigelsesregionerne. Ministeren tilkendegiver samtidig, at der ikke er behov for flere særlige lovbestemte tilsyn.

18. Beskæftigelsesministeren har imidlertid som led i sin handlingsplan taget initiativ til at målrette og intensivere Beskæftigelsesministeriets visitationstilsyn. Det lovbestemte visitationstilsyn bliver fremover rettet mod de kommuner, der har særlige problemer med at afholde jobsamtaler med kontanthjælpsmodtagere til tiden. Ligeledes er Arbejdsdirektoratet som tidligere nævnt ved at undersøge, hvordan direktoratet ved rådighedstilsynet kan undersøge, om nogle jobcentre foretager for få rådighedsvurderinger.

19. Beskæftigelsesministeren anfører i sin redegørelse, at de kommunale revisorer har hovedansvaret for at føre tilsyn med kommunerne. Ministeren har derfor som led i sin handlingsplan besluttet at fremsætte et lovforslag med henblik på at sikre en generel bemyndigelse til at fastsætte nærmere retningslinjer om de kommunale revisoreres tilsyn på beskæftigelsesområdet. Det giver ifølge ministeren mulighed for hurtigt at kunne gennemføre yderligere stramninger via de kommunale revisorer, hvis kommunerne ikke retter op på problemerne.

20. Jeg vil følge det målrettede og intensiverede visitationstilsyn. Endvidere vil jeg følge ministerens arbejde med at få en generel bemyndigelse til at fastsætte regler for de kommunale revisoreres tilsyn på beskæftigelsesområdet.

VI. Regelforenkling

21. Statsrevisorerne fremhæver i deres bemærkninger behovet for at forenkle det komplicerede regelsæt på beskæftigelsesområdet.

22. Beskæftigelsesministeren er enig i, at regelsættene på området er komplicerede, og at der er behov for regelforenkling. Ministeren bemærker, at regeringen allerede i 2007 i gangsatte et såkaldt "afbureaukratiseringsprojekt" med det formål at forenkle og mindske bureaukratiet på beskæftigelsesområdet. På baggrund af projektet er der fremkommet en lang række konkrete forslag til forenkling af regler og procedurer. Flere forslag har kunnet gennemføres administrativt i jobcentrene og er ifølge ministeren gennemført. Andre regelforenklinger har krævet lovændringer. Disse lovændringer træder først i kraft i 2009 og 2010.

23. Beskæftigelsesministeren vurderer, at regeringen har haft stort fokus på behovet for forenklinger af regelsættene på området, og at dette fokus vil blive fastholdt i fremtiden.

VII. Afslutning

24. Jeg finder beskæftigelsesministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg konstaterer, at ministeren med sin handlingsplan har taget en række initiativer, der skal understøtte kommunernes aktive beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2008

4

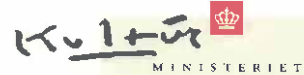
Jeg vil derfor følge udviklingen på følgende områder:

- ministerens initiativer med henblik på at sikre, at kontanthjælpsmodtagerne får en aktiv indsats til tiden samt de kommunale revisorers fokusrevision af den aktive beskæftigelsesindsats
- ministerens arbejde med at skaffe bedre information om kommunernes administration af rådighedsvurderinger og med at udvikle ministeriets tilsyn på området
- hvordan ministeren har fulgt kommunernes administration af 300-timers-reglen
- det målrettede og intensiverede visitationstilsyn samt ministerens arbejde med at få en generel bemyndigelse til at fastsætte regler for de kommunale revisorers tilsyn på beskæftigelsesområdet.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

10 SEP. 2009**Statsrevisorernes beretning nr. 13/2008 om TV 2/DANMARK A/S' økonomi**

Statsrevisorernes Sekretariat har ved brev af 11. juni 2009 anmodet mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes beretning nr. 13/2008 om TV 2/DANMARK A/S' økonomi giver anledning til.

Jeg har i anledning af anmodningen indhentet en udtalelse fra TV 2's bestyrelse, jf. Rigsrevisorlovens § 18, stk. 3. Kopi af udtalelsen vedlægges.

Jeg vil i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til, idet redegørelsen forholder sig til såvel beretningens indhold og konklusioner som til Statsrevisorernes bemærkninger. Herudover indeholder redegørelsen mine kommentarer til udtalelsen fra TV 2's bestyrelse.

Rigsrevisionens og Statsrevisorernes konklusioner og bemærkninger omhandler dels den tidligere ledelse af TV 2 – dvs. TV 2's tidligere bestyrelse og direktion – dels Kulturministeriet.

Den tidligere ledelse af TV 2

Rigsrevisionen og Statsrevisorerne konkluderer samlet, at årsagen til TV 2's økonomiske problemer i 2007 og 2008 skyldtes den tidligere direktion og bestyrelses håndtering af TV 2's økonomi.

Rigsrevisionen konkluderer overordnet, at ledelsens håndtering af TV 2's økonomi i 2007 har været særdeles utilfredsstillende og ikke har levet op til principperne for god statslig selskabsledelse. Endvidere konkluderer Rigsrevisionen, at en række konkrete dispositioner fra ledelsens side har været kritisable. Bestyrelsen forholdt sig i vidt omfang ukritisk til iværksættelsen af initiativerne og til udviklingen i TV 2's økonomi og levede dermed ikke op til sit ledelsesansvar.

Statsrevisorerne finder det særdeles kritisabelt, at den daværende bestyrelse forholdt sig for ukritisk og passivt til:

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 2

- at den daværende direktion i 2006 og 2007 iværksatte en række nye forretningsinitiativer, fx TV 2 Radio, på baggrund af urealistiske budgetter og ringe beslutningsgrundlag
- at TV 2's konstituerede administrerende direktør i strid med tegningsreglerne indgik en tillægsaftale om TV 2's lejemål, som var og fortsat er økonomisk belastende og ufordelagtig for TV 2 – og at den konstituerede direktør indgik flere usædvanlige aftaler om distribution af tv-kanaler, som påvirkede TV 2's økonomi negativt, og undlod at informere bestyrelsen tilstrækkeligt om den økonomiske status.

Statsrevisorerne bemærker endvidere, at TV 2's nuværende direktion og bestyrelse siden december 2007 har arbejdet på at forbedre TV 2's økonomi.

Kritikken mod den tidligere ledelse af TV 2 er af så alvorlig karakter, at jeg allerede på tidspunktet for offentliggørelsen af beretningen om TV 2's økonomi den 20. maj 2009 tilkendegav, at regeringen ville iværksætte en nøjere undersøgelse af, om der foreligger et juridisk grundlag for at gennemføre et erstatningskrav mod TV 2's tidligere bestyrelse og direktion for tab, som selskabet måtte have lidt som følge af selskabets økonomiske og forretningsmæssige dispositioner. I løbet af sommeren har Kulturministeriet i samarbejde med Kammeradvokaten arbejdet med at udforme et kommissorium for en sådan undersøgelse, og jeg har den 20. august 2009 på Kulturministeriets hjemmeside offentliggjort kommissoriet for undersøgelsen. Da kritikken primært retter sig imod forhold i perioden 2006-2007, er undersøgelsen rettet imod denne periode samt budgetlægningen for 2008.

Undersøgelsen vil have form af en granskning efter aktieselskabslovens regler og vil indeholde en erstatningsretlig vurdering af de forhold, der er fremhævet i Statsrevisorernes beretning, særligt beretningens kapitel V, herunder

- en vurdering af om ledelsens (bestyrelse og direktion) behandling af virksomhedens budgetter for 2006, 2007 og 2008 baserede sig på et forsvarligt beslutningsgrundlag
- en vurdering af om virksomhedens ledelse (bestyrelse og direktion) i forsvarligt omfang fulgte udviklingen i TV 2's økonomi og reagerede i relevant omfang på udviklingen i løbet af 2007
- en vurdering af, om ledelsen (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag forud for beslutning af en række nye forretningsinitiativer, herunder etableringen af TV 2 Radio og en række "New Bizz Areas"-initiativer
- en vurdering af direktionens indgåelse af tillægsaftale af 29. oktober 2007 til lejekontrakt om leje af Teglnholmen, - herunder om direktionen har haft den fornødne kompetence og om virksomhedens ledelse (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag herfor, og

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 3

- en vurdering af direktionens indgåelse af aftaler om distribution af tv-kanaler i efteråret 2007 - samt en tillægsaftale til aktionæroverenskomsten vedrørende TV 2 Sport A/S, herunder om dette er sket i virksomhedens interesse - og om ledelsen (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag herfor.

Det indgår i den forbindelse i kommissoriet, at såfremt granskningsmanden på baggrund af en gennemgang af ovenstående forhold måtte vurdere, at den daværende ledelse (bestyrelse og direktion) har handlet erstatningsretligt ansvarspådragende, ønskes der en vurdering af, hvorvidt ledelsens informationer til og dialog med eneaktionæren (Kulturministeriet) kan give anledning til begrænsninger i mulighederne for at gennemføre et erstatningskrav mod den daværende ledelse.

Granskningsmanden skal således – hvis han på baggrund af en gennemgang af de undersøgte forhold finder det relevant – undersøge, om den daværende ledelses informationer til og dialog med Kulturministeriet kan begrænse mulighederne for at gennemføre et erstatningskrav.

Granskningsmanden vil blive valgt efter et åbent udbud i henhold til tilbudsloven. Der sigtes imod, at undersøgelsesrapporten foreligger inden udgangen af indeværende år.

Der vil, når der efter et udbud er fundet en granskningsmand til at forestå undersøgelsen, blive afholdt en ekstraordinær generalforsamling i TV 2, så granskningen hurtigst muligt kan sættes i værk.

Den nuværende ledelse af TV 2

Jeg har som indledningsvist nævnt indhentet en udtalelse fra TV 2's nuværende bestyrelse, jf. Rigsrevisorlovens § 18, stk. 3.

Det fremgår af udtalelsen, at TV 2's bestyrelse har valgt ikke at kommentere konklusionerne i beretningen, og at bestyrelsens bemærkninger derfor koncentrerer sig om ændringerne i selskabets ledelse m.v., og hvilke tiltag den nuværende ledelse har iværksat.

For så vidt angår ændringerne i selskabets ledelse m.v. og de iværksatte tiltag oplyser TV 2 følgende:

TV 2|DANMARK A/S' ledelse

Der har været udskiftning i TV 2|DANMARK A/S' direktion. Merete Eldrup blev ansat som administrerende direktør for TV 2|DANMARK A/S den 1. december 2007, og Peter Normann tiltrådte som finansdirektør den 1. april 2008.

Der har endvidere været udskiftning i TV 2|DANMARK A/S' bestyrelse. Den 14. december 2007 blev formandskabet udskiftet, idet Lars Liebst tiltrådte som formand og Tine Roed som næstformand. Endvidere indtrådte Frank Jensen, mens Jess Myrthu og Gina Øbakke udtrådte. Ved medarbejdervalget i februar 2008 blev Jørgen Badstue valgt

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 4

ind i bestyrelsen. Han erstattede Martin Iversen. På generalforsamlingen i april 2009 indtrådte Bodil Nyboe Andersen og Steffen Kjærulff-Schmidt i stedet for Ulla Dahlerup og Arne Bang Mikkelsen.

TV 2 | DANMARK A/S' revision

På generalforsamlingen i april 2008 blev antallet af revisorer reduceret fra 2 til 1, og det er blevet præciseret, at revisionen skal foretage en generel vurdering og gennemgang af kontinuiteten i de procedurer, som anvendes ved udarbejdelsen af halvårsrapporten og 3. kvartalsregnskabet. På generalforsamlingen i april 2009 blev det endvidere besluttet at skifte revisor, så TV 2 | DANMARK A/S' regnskaber fremover revideres af Deloitte.

Vedtægter, forretningsorden, direktionsinstruks, intern og ekstern rapportering m.v.

Den nye ledelse foranledigede, at selskabets forretningsorden af 14. januar 2004 og direktionsinstruks af 7. marts 2003 blev ændret i april 2008. Ændringerne bestod hovedsagelig af en forenkling, ensretning og ikke mindst opdatering af procedurereglerne.

Derudover blev selskabets vedtægter ændret på generalforsamlingen i april 2008.

Bestyrelsen har gennemgået OMX Nordic Exchange Copenhagen A/S' ajourførte anbefalinger for god selskabsledelse, og bestyrelsen har valgt som udgangspunkt at følge anbefalingerne.

Direktionen har udvidet økonomirapporteringen til bestyrelsen bl.a. derved, at rapporteringen nu også omfatter likviditetsudviklingen i koncernen.

Derudover har ledelsen besluttet at udvide den eksterne økonomirapportering i halv- og helårsrapporterne, og bestyrelsen har derudover besluttet at offentliggøre kvartalsregnskaberne.

Ledelsen besluttede endvidere, at direktionens beretning på bestyrelsesmøderne fremover skulle afgives skriftligt og udsendes forud for bestyrelsesmøderne. Derudover blev det besluttet at supplere bestyrelsesreferaterne med en liste over udestående sager, bestyrelsen skal følge op på.

I februar 2009 opdaterede direktionen reglerne for, hvorledes aftaler behandles og underskrives på TV 2, og i dette regelsæt er det indskærpet, at aftaler skal forelægges juridisk afdeling til godkendelse, inden de underskrives.

TV 2 | DANMARK A/S' økonomi

TV 2 har i flere omgange gennemført sparerunder for at begrænse TV 2s omkostninger og anlægsinvesteringer, hvilket bl.a. har resulteret i en betydelig stillingsreduktion og en afvikling af TV 2 Radio, og derudover er TV 2s New Bizz-afdeling blevet nedlagt, og hovedparten af aktiviteterne lukket ned, så TV 2 fremover har fokus på TV 2s kerneaktiviteter.

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 5

På bestyrelsesmødet i marts 2008 blev der foretaget en gennemgang af byggeriet på Teglnholm Allé, og bestyrelsen har efterfølgende løbende modtaget orientering om byggerierne i henholdsvis Odense og København.

Endelig betyder den omstrukturingsplan, der blev fremsendt til EU-Kommissionen den 4. februar 2009 som opfølgning på tildeling af redningsstøtten i august 2008, at TV 2 frem til udgangen af omstrukturingsperioden bl.a. ikke må starte nye kanaler, og at TV 2 skal afhænde sendenetten for derigennem at nedbringe sin gæld, og TV 2 er i omstrukturingsperioden underkastet intensiv kontrol.

Kommunikationen mellem TV 2/DANMARK A/S og Kulturministeriet

Den nye ledelse redegjorde på et møde den 18. januar 2008 i Kulturministeriet for TV 2s økonomiske situation, og der har efterfølgende været afholdt kvartalsvise møder mellem TV 2s ledelse og Kulturministeriet med henblik på en orientering om TV 2s forhold.⁷

Endelig fremgår det af TV 2's bestyrelses udtalelse, at TV 2's bestyrelse finder det vigtigt at pointere, at det også fremover er bestyrelsen og direktionen, der forestår ledelsen af TV 2 i overensstemmelse med aktieselskabslovens bestemmelser.

TV 2's bestyrelses udtalelse giver mig anledning til at bemærke, at TV 2's bestyrelse har iværksat en række tiltag, som er relevante i forhold til centrale kritikpunkter af TV 2's tidligere ledelse m.v. i beretningen og i Statsrevisorernes bemærkninger. Jeg kan tilslutte mig, at det er bestyrelse og direktion, der efter aktieselskabslovens ordning forestår ledelsen af TV 2. Jeg finder derfor også – som jeg har redegjort for nedenfor –, at tilsynet med TV 2 skal tilrettelægges på en måde, der fuldt ud respekterer den grundlæggende arbejds- og ansvarsfordeling mellem bestyrelse og aktionær, der er fastlagt i aktieselskabsloven.

For så vidt angår de af TV 2's bestyrelse nævnte vedtægtsændringer på generalforsamlingen i april 2008 kan jeg oplyse, at disse vedrørte nogle mindre ændringer af vedtægterne således, at det blev muligt at lade selskabets regnskab revidere af en enkelt revisor.

Kulturministeriets tilsyn med TV 2

For så vidt angår Kulturministeriets tilsyn med TV 2 har jeg noteret, at Rigsrevisionen i beretningen konkluderer, at ministeriet som eneejer har etableret et overordnet tilsyn med TV 2, som tager udgangspunkt i principperne for udøvelse af statsligt ejerskab. Rigsrevisionen finder også, at Kulturministeriet aktivt har forholdt sig til TV 2's strategiske overvejelser om iværksættelse af en række nye initiativer i 2006 og 2007 – og Rigsrevisionen konstaterer, at ministeriet sammen med Finansministeriet i en nedskrevet styringsmodel har fastlagt de overordnede rammer for udøvelsen af det statslige ejerskab.

Samtidig kan jeg konstatere, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne dog har to specifikke kritikpunkter af Kulturministeriet.

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 6

For det første finder Rigsrevisionen og Statsrevisorerne, at Kulturministeriet i 2006 og 2007 burde have spurgt mere ind til TV 2's økonomi. For det andet burde Kulturministeriet hurtigere have iværksat en bagudrettet undersøgelse af TV 2's tidligere ledelses dispositioner.

Jeg vil i det følgende redegøre for de tiltag, som jeg vil iværksætte som følge af kritikpunkterne. Samtidig skal jeg gøre opmærksom på, at jeg har haft lejlighed til over for Folketingets Finansudvalg på et samråd i udvalget den 23. juni 2009 at redegøre for min holdning til kritikpunkterne. Jeg tillader mig i den forbindelse at henvise til mit svar af 26. juni 2009 på spørgsmål nr. 50 stillet af Folketingets Finansudvalg den 23. juni 2009, hvorved jeg til Finansudvalget oversendte mit talepapir fra samrådet.

Tilsynet med TV 2's økonomi

Rigsrevisionen finder på dette punkt, at Kulturministeriet i forbindelse med drøftelser med TV 2 om selskabets strategiovervejelser i 2006 og 2007 burde have efterspurgt flere oplysninger om, hvorvidt projekterne samlet set kunne rummes inden for selskabets økonomiske ramme. Statsrevisorerne bemærker, at de finder det naturligt, at Kulturministeriet i 2006 og 2007 ikke bare havde forholdt sig til TV 2's strategi og investeringer, men også til spørgsmålet om, hvorvidt investeringerne kunne rummes inden for TV 2's økonomi.

Jeg tager naturligvis dette til efterretning. Jeg har derfor sammen med både mine og andre relevante ministeriers embedsmænd set på, hvordan Kulturministeriet kan tilrettelægge tilsynet med TV 2's økonomi på en sådan måde, at ministeriet fremover på alle punkter kan leve op til de krav, som Rigsrevisionen opstiller i beretningen.

Samtidig hermed skal det dog sikres, at tilsynet tilrettelægges på en måde, der fuldt ud respekterer den grundlæggende arbejds- og ansvarsfordeling mellem bestyrelse og aktionær, der er fastlagt i aktieselskabsloven. Inden jeg omtaler de konkrete initiativer, som jeg vil iværksætte som følge af kritikpunkterne, vil jeg kort redegøre for rammerne for denne arbejds- og ansvarsfordeling.

En ministers pligter i forhold til statslige selskaber er gennemgået i dels publikationen "Statslige selskaber – tilsyn, ansvar og styring" (Finansministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet, Trafikministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet) fra september 2003, dels publikationen "Staten som aktionær" (Finansministeriet, Trafikministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet) fra januar 2004. Sidstnævnte publikation fokuserer især på det statslige ejerskab ud fra en operationel synsvinkel. Der er herved etableret en samlet styringsramme for selskaber med statslig deltagelse. Jeg vil i det følgende skitsere de relevante hovedelementer i denne styringsramme.

Efter aktieselskabslovens ordning er det bestyrelse og direktion, der forestår ledelsen af aktieselskabet. Det er således bestyrelse og direktion, der har retten til og ansvaret for at drive selskabet, og de overlades dermed ansvaret for at forvalte de midler, som staten har indskudt i selskabet bedst muligt. Heri ligger også, at det er selskabets ledelse, der

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 7

træffer investeringsbeslutninger, og skal sørge for, at disse investeringer kan finansieres på en hensigtsmæssig måde.

Rigsrevisionen anerkender i beretningen denne grundlæggende arbejds- og ansvarsfordeling mellem bestyrelse og aktionær, herunder at staten som ejer – ikke mindst af hensyn til bestyrelsens lovsikrede uafhængighed – ikke bør påtage sig den faktiske ledelse af selskabet.

En minister, der varetager statens ejerskab, antages at have pligt til at udøve de beføjelser, der tilkommer enhver aktionær – dvs. deltage i og afgive stemme på generalforsamlingen. I den forbindelse er det centralt i forhold til statens økonomiske interesser, at den bestyrelse, der vælges, er sammensat af kompetente personer.

Da ministeren dermed ikke er ansvarlig for selve driften af virksomheden, udgør ministerens pligt til at varetage statens økonomiske interesser forsvarligt et overordnet tilsynsansvar. Det overordnede tilsynsansvar indebærer videre en pligt til dels at følge den overordnede økonomiske udvikling i selskabet, dels til – inden for de gældende retlige rammer, herunder aktieselskabsloven, – at gribe ind over for en økonomisk udvikling, der truer statens midler i selskabet.

Med hensyn til pligten til at følge den overordnede økonomiske udvikling i selskabet vil ministeren almindeligvis kunne basere sit tilsyn på de ordinære oplysninger, som ministeren modtager på f.eks. generalforsamlingen og via selskabets helårs- og halvårsrapporter. Derimod ses der ikke at være en pligt til, at ministeren har pligt til generelt at kræve flere oplysninger af selskabet, end de oplysninger, som selskabet er forpligtet til at meddele ministeren.

Jeg har i mine overvejelser omkring ministeriets fremtidige tilsyn med TV 2 lagt vægt på at respektere princippet om, at en minister almindeligvis vil kunne basere tilsynet med statslige aktieselskaber på den information, som selskaberne er forpligtet til at offentliggøre i medfør af aktieselskabsloven og årsregnskabsloven.

TV 2 aflægger i dag regnskab hvert halve år. Jeg agter at foranledige selskabets vedtægter ændret, så TV 2 fremover skal aflægge regnskab hvert kvartal. En regnskabsaflæggelse på kvartalsbasis vil give ministeriet mulighed for bedre at kunne følge den økonomiske udvikling i selskabet samtidig med, at ansvarsfordelingen mellem staten som aktionær og selskabet – som jeg har redegjort for ovenfor – respekteres. Jeg har i den forbindelse noteret, at TV 2's bestyrelse i sin udtalelse anfører, at bestyrelsen har besluttet at offentliggøre kvartalsregnskaber.

Herudover vil jeg iværksætte en yderligere formaliseret mødekadence mellem TV 2's ledelse og Kulturministeriet med faste dagsordenspunkter.

Jeg vil i den forbindelse foranledige, at der skriftligt bliver fastsat udbyggede retningslinier for kommunikationen mellem TV 2 og Kulturministeriet. De forskellige kommunikationsformer og -krav vil omfatte:

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 8

- *Løbende information om udvikling og strategi:* Kulturministeriet skal automatisk modtage relevant information, der offentliggøres af TV 2 i medfør af lovgivningen, herunder aktieselskabsloven.
- *Faste møder mellem ministeren/ministeriet og TV 2:* Der skal afholdes mindst 2 faste møder årligt mellem ministeren og TV 2's bestyrelsesformand m.h.p. drøftelse af selskabets udvikling (herunder afrapportering af økonomi) og strategi, bestyrelsens sammensætning samt andre forhold af væsentlig betydning. *Faste dagsordenspunkter* for disse møder vil omfatte 1) status for TV 2's rammevilkår, 2) afrapportering af den økonomiske udvikling, herunder i forhold til selskabets ordinære rapportering, 3) status for TV 2's strategiarbejde og forventninger til større investeringsprojekter, og 4) bestyrelsens forhold. Herudover skal der afholdes kvartalsvise møder, hvor TV 2's økonomidirektør orienterer ministeriet om regnskabsaflæggelse.
- *Forhåndsorientering af ministeren om væsentlige forhold:* Ud fra princippet "ingen overraskelser" skal der ske en orientering af ministeren forud for større strategiske beslutninger, eller hvis den økonomiske udvikling afviger væsentligt fra det hidtil udmeldte.

Jeg agter yderligere at formalisere kravet om, at der skal ske en forhåndsorientering af ministeren om væsentlige forhold, ved at foranledige, at der i selskabets vedtægter indsættes en bestemmelse herom.

De udbyggede retningslinier vil give ministeriet mulighed for bedre at kunne følge med i den forretningsmæssige udvikling for TV 2, herunder overvejelser omkring strategi m.v. Det forhold, at bestyrelsesformanden og direktionen for TV 2 på møderne fast vil skulle gennemgå de forskellige væsentlige ledelsesmæssige dispositioner, der er foretaget siden sidste møde, samt redegøre for den fremadrettede strategi og forventninger om eventuelle større investeringsprojekter, må formodes at øge ministeriets muligheder for at forudse eventuelle problematiske forhold. Samtidig vil møderne øge fokus på ledelsens arbejde og dermed antagelig også skærpe ledelsens opmærksomhed på egne dispositioner.

Endvidere vil jeg fremover sikre mig, at alle nye bestyrelsesmedlemmer i TV 2 gøres bekendt med statens anbefalinger, krav og forventninger til statslig selskabsledelse, jf. publikationen "Staten som aktionær".

Endelig kan jeg oplyse, at Finansministeriet netop har igangsat et arbejde med en opfølgning på "Staten som aktionær", der som nævnt sammen med publikationen "Statslige aktieselskaber – tilsyn, ansvar og styring" de sidste 5 år har etableret en samlet styringsramme for selskaber med statslig deltagelse. Arbejdet gennemføres i samarbejde med relevante ministerier, herunder Kulturministeriet.

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Side 9

Arbejdet har karakter af et serviceeftersyn af de anbefalinger, krav og forventninger, der er formuleret i "Staten som aktionær", i lyset af erfaringerne, udviklingen i lovgivningen og i anbefalingerne til børsnoterede selskaber i de forløbne 5 år. På baggrund heraf er det hensigten at opstille et opdateret sæt af anbefalinger m.v. rettet dels mod ministerier, der udøver statens ejerskab i selskaber, dels mod selskaberne, dvs. i første omgang medlemmerne af selskabernes bestyrelser.

Kulturministeriet ser frem til at bidrage til dette arbejde, og ministeriet vil imødesee de evt. præciseringer, moderniseringer m.v., der som resultat af arbejdet måtte blive foretaget i de nuværende anbefalinger, krav og forventninger, samt indrette ministeriets tilsyn med TV 2 i overensstemmelse hermed.

Iværksættelse af bagudrettet undersøgelse af TV 2's tidligere ledelse

For så vidt angår dette kritikpunkt anfører Rigsrevisionen i sine konklusioner, at Kulturministeriet ikke har varetaget ejerskabet af TV 2 tilstrækkeligt aktivt efter det primo 2008 kom til ministeriets kendskab, at forretningsførelsen i TV 2 det foregående år havde været kritisabel. Statsrevisorerne kritiserer, at kulturministeren var for passiv i rollen som ejer af TV 2, da kulturministeren primo 2008 blev bekendt med den kritisable forretningsførelse i TV 2.

Endelig bemærker Statsrevisorerne, at de finder det særdeles relevant, at ministeren nu har igangsat en række initiativer, der skal sikre, at statens midler forvaltes forsvarligt, og at staten ikke lider tab.

Jeg har forstået kritikken således, at ministeriet primo 2008 burde have iværksat, eller foranlediget iværksat, en form for nærmere undersøgelse af TV 2's ledelses dispositioner i efteråret 2007.

Som opfølgning på den alvorlige kritik, der rettes mod den tidligere ledelse af TV 2, – og de i beretningen i den forbindelse tilvejebragte oplysninger – har jeg som redegjort for ovenfor besluttet at iværksætte en undersøgelse af, om der foreligger et juridisk grundlag for at gennemføre et erstatningskrav mod TV 2's tidligere bestyrelse og direktion for tab, som selskabet måtte have lidt som følge af selskabets økonomiske og forretningsmæssige dispositioner. Det vil således med undersøgelsesrapporten blive klagt om der er grundlag for at anlægge en erstatningssag ved de ordinære domstole.

Kopi af denne redegørelse med den bilagte udtalelse fra TV 2's bestyrelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Bilag til kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Att.: Afdelingschef Jesper Hermansen

Odense, den 31. august 2009

Vedr.: Statsrevisorernes beretning nr. 13/2008 om TV 2 DANMARK A/S' økonomi

Hermed anerkendes modtagelsen af Kulturministeriets mail af 27. august d.å., hvori ministeriet anmoder TV 2|DANMARK A/S' bestyrelse om bemærkninger til Statsrevisorernes beretning nr. 13/2008 om TV 2|DANMARK A/S' økonomi.

TV 2|DANMARK A/S' nuværende bestyrelse har valgt ikke at kommentere konklusionerne i rapporten, og bestyrelsens bemærkninger vil derfor koncentrere sig om ændringerne i selskabets ledelse m.v., og hvilke tiltag den nuværende ledelse har iværksat.

TV 2|DANMARK A/S' ledelse

Der har været udskiftning i TV 2|DANMARK A/S' direktion. Merete Eldrup blev ansat som administrerende direktør for TV 2|DANMARK A/S den 1. december 2007, og Peter Normann tiltrådte som finansdirektør den 1. april 2008.

Der har endvidere været udskiftning i TV 2|DANMARK A/S' bestyrelse. Den 14. december 2007 blev formandskabet udskiftet, idet Lars Liebst tiltrådte som formand og Tine Roed som næstformand. Endvidere indtrådte Frank Jensen, mens Jess Myrthu og Gina Øbakke udtrådte. Ved medarbejdervalget i februar 2008 blev Jørgen Badstue valgt ind i bestyrelsen. Han erstattede Martin Iversen. På generalforsamlingen i april 2009 indtrådte Bodil Nyboe Andersen og Steffen Kjærulff-Schmidt i stedet for Ulla Dahlerup og Arne Bang Mikkelsen.

TV 2|DANMARK A/S

ODENSE
Rugårdsvej 25
5100 Odense C · Danmark
Tel. +45 65 91 91 91

KØBENHAVN
Teglnholm Allé 16
2450 København SV · Danmark
Tel. +45 39 75 75 75

CVR-nr. 10 41 34 94
www.tv2.dk
www.tv2mediaforum.dk

Bilag til kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

TV 2 | DANMARK A/S' revision

På generalforsamlingen i april 2008 blev antallet af revisorer reduceret fra 2 til 1, og det er blevet præciseret, at revisionen skal foretage en generel vurdering og gennemgang af kontinuiteten i de procedurer, som anvendes ved udarbejdelsen af halvårsrapporten og 3. kvartalsregnskabet. På generalforsamlingen i april 2009 blev det endvidere besluttet at skifte revisor, så TV 2 | DANMARK A/S' regnskaber fremover revideres af Deloitte.

Vedtægter, forretningsorden, direktionsinstruks, intern og ekstern rapportering m.v.

Den nye ledelse foranledigede, at selskabets forretningsorden af 14. januar 2004 og direktionsinstruks af 7. marts 2003 blev ændret i april 2008. Ændringerne bestod hovedsagelig af en forenkling, ensretning og ikke mindst opdatering af procedurereglerne.

Derudover blev selskabets vedtægter ændret på generalforsamlingen i april 2008.

Bestyrelsen har gennemgået OMX Nordic Exchange Copenhagen A/S' ajourførte anbefalinger for god selskabsledelse, og bestyrelsen har valgt som udgangspunkt at følge anbefalingerne.

Direktionen har udvidet økonomirapporteringen til bestyrelsen bl.a. derved, at rapporteringen nu også omfatter likviditetsudviklingen i koncernen.

Derudover har ledelsen besluttet at udvide den eksterne økonomirapportering i halv- og helårsrapporterne, og bestyrelsen har derudover besluttet at offentliggøre kvartalsregnskaberne.

Ledelsen besluttede endvidere, at direktionens beretning på bestyrelsesmøderne fremover skulle afgives skriftligt og udsendes forud for bestyrelsesmøderne. Derudover blev det besluttet at supplere bestyrelsesreferaterne med en liste over udestående sager, bestyrelsen skal følge op på.

Bilag til kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

I februar 2009 opdaterede direktionen reglerne for, hvorledes aftaler behandles og underskrives på TV 2, og i dette regelsæt er det indskærpet, at aftaler skal forelægges juridisk afdeling til godkendelse, inden de underskrives.

TV 2 | DANMARK A/S' økonomi

TV 2 har i flere omgange gennemført sparerunder for at begrænse TV 2s omkostninger og anlægsinvesteringer, hvilket bl.a. har resulteret i en betydelig stillingsreduktion og en afvikling af TV 2 Radio, og derudover er TV 2s New Bizz-afdeling blevet nedlagt, og hovedparten af aktiviteterne lukket ned, så TV 2 fremover har fokus på TV 2s kerneaktiviteter.

På bestyrelsesmødet i marts 2008 blev der foretaget en gennemgang af byggeriet på Teglholt Allé, og bestyrelsen har efterfølgende løbende modtaget orientering om byggerierne i henholdsvis Odense og København.

Endelig betyder den omstrukturingsplan, der blev fremsendt til EU-Kommissionen den 4. februar 2009 som opfølgning på tildeling af redningsstøtten i august 2008, at TV 2 frem til udgangen af omstrukturingsperioden bl.a. ikke må starte nye kanaler, og at TV 2 skal afhænde sendenet for derigennem at nedbringe sin gæld, og TV 2 er i omstrukturingsperioden underkastet intensiv kontrol.

Kommunikationen mellem TV 2 | DANMARK A/S og Kulturministeriet

Den nye ledelse redegjorde på et møde den 18. januar 2008 i Kulturministeriet for TV 2s økonomiske situation, og der har efterfølgende været afholdt kvartalsvise møder mellem TV 2s ledelse og Kulturministeriet med henblik på en orientering om TV 2s forhold.

Ppppppppppp

Bilag til kulturministerens redegørelse til beretning nr. 13/2008

Som nævnt indledningsvis, ønsker TV 2|DANMARK A/S' bestyrelse ikke at kommentere indholdet af Statsrevisorernes beretning, men det er imidlertid vigtigt at pointere, at det også fremover er bestyrelsen og direktionen, der forestår ledelsen af TV 2|DANMARK A/S i overensstemmelse med aktieselskabslovens bestemmelser.

Med venlig hilsen
Lars Liebst
Bestyrelsesformand

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 13/2008 om TV 2 Danmark A/S' økonomi

9. oktober 2009

Kulturministerens redegørelse af 10. september 2009

RN A403/09

I. Indledning

1. Beretningen handler om det statslige aktieselskab TV 2 Danmark A/S (TV 2), som kom ud af 2007 med et underskud på 213,5 mio. kr. og som følge heraf fik behov for midlertidig statslig låntagning i 2008.

2. I beretningen vurderede Rigsrevisionen udviklingen i TV 2's økonomi siden etableringen som aktieselskab i 2003 samt ledelsens (dvs. direktionen og bestyrelsen) håndtering af TV 2-koncernens samlede økonomi, udvalgte forretningsaktiviteter og aftaler. Beretningen fokuserede primært på den daværende ledelse, men tiltag foretaget af den nuværende ledelse blev også inddraget. Desuden vurderede Rigsrevisionen, om Kulturministeriet havde udøvet et tilstrækkeligt tilsyn med TV 2's økonomi.

3. I forbindelse med afgivelse af ministerredegørelsen har kulturministeren indhentet en skriftlig udtalelse fra TV 2's bestyrelse, hvor ministeren anmoder om bestyrelsens bemærkninger til beretningen.

Ministeren opdeler sin besvarelse i et afsnit om den tidligere ledelse af TV 2, et afsnit om den nuværende ledelse af TV 2 samt et afsnit om Kulturministeriets tilsyn med TV 2. Ministerredegørelsen vil blive behandlet i overensstemmelse hermed.

II. Den tidligere ledelse af TV 2

4. Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkninger til beretningen, at TV 2's økonomiske problemer skyldtes dårlig ledelse og utilfredsstillende økonomistyring hos den daværende direktion og bestyrelse samt utilstrækkelig revision. Statsrevisorerne fandt det særdeles kritisabelt, at den daværende bestyrelse forholdt sig for ukritisk og passivt til, at den daværende direktion i 2006 og 2007 iværksatte en række nye forretningsinitiativer, fx TV 2 Radio, på baggrund af urealistiske budgetter og ringe beslutningsgrundlag.

5. Statsrevisorerne fandt det særdeles kritisabelt, at TV 2's konstituerede administrerende direktør i strid med tegningsreglerne indgik en tillægsaftale om TV 2's lejemål, som var og fortsat er økonomisk belastende og ufordelagtig for TV 2. Hertil kom, at den konstituerede direktør indgik flere usædvanlige aftaler om distribution af tv-kanaler, som påvirkede TV 2's økonomi negativt, og undlod at informere bestyrelsen tilstrækkeligt om den økonomiske status.

6. Ministeren anfører i sin redegørelse, at kritikken mod den tidligere ledelse af TV 2 er af så alvorlig karakter, at ministeren på tidspunktet for offentliggørelsen af beretningen om TV 2's økonomi den 20. maj 2009 tilkendegav, at regeringen vil iværksætte en nøjere un-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2008

2

dersøgelse af, om der foreligger et juridisk grundlag for at gennemføre et erstatningskrav mod TV 2's tidligere bestyrelse og direktion for tab, som selskabet måtte have lidt som følge af selskabets økonomiske og forretningsmæssige dispositioner. Da kritikken primært retter sig mod forhold i perioden 2006-2007, er undersøgelsen rettet mod denne periode samt budgetlægningen for 2008.

7. Det fremgår videre af ministerredegørelsen, at undersøgelsen vil have form af en granskning efter aktieselskabslovens regler og vil indeholde en erstatningsretlig vurdering af:

- om ledelsens (bestyrelse og direktion) behandling af virksomhedens budgetter for 2006, 2007 og 2008 baserede sig på et forsvarligt beslutningsgrundlag
- om virksomhedens ledelse (bestyrelse og direktion) i forsvarligt omfang fulgte udviklingen i TV 2's økonomi og reagerede i relevant omfang på udviklingen i løbet af 2007
- om ledelsen (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag forud for beslutning af en række nye forretningsinitiativer, herunder etableringen af TV 2 Radio og en række "New Bizz Areas"-initiativer
- direktionens indgåelse af tillægsaftale af 29. oktober 2007 til lejekontrakt om leje af Teglholmen, herunder om direktionen har haft den fornødne kompetence, og om virksomhedens ledelse (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag herfor
- direktionens indgåelse af aftaler om distribution af tv-kanaler i efteråret 2007 – samt en tillægsaftale til aktionæroverenskomsten vedrørende TV 2 Sport A/S, herunder om dette er sket i virksomhedens interesse – og om ledelsen (bestyrelse og direktion) havde tilvejebragt et forsvarligt beslutningsgrundlag herfor.

8. Det indgår i kommissoriet, at såfremt granskningsmanden på baggrund af en gennemgang af ovenstående forhold måtte vurdere, at den daværende ledelse (bestyrelse og direktion) har handlet erstatningsretligt ansvarspådragende, ønskes der en vurdering af, hvorvidt ledelsens informationer til og dialog med aktionæren (Kulturministeriet) kan give anledning til begrænsninger i mulighederne for at gennemføre et erstatningskrav mod den daværende ledelse. Der sigtes mod, at undersøgelsesrapporten foreligger inden udgangen af indværende år.

9. Jeg forstår en granskningsundersøgelse efter aktieselskabslovens § 86 som en undersøgelse, der fortrinsvis baserer sig på skriftligt materiale, som TV 2 og ministeriet måtte være i besiddelse af. Granskningsundersøgelsen vil i modsætning til Rigsrevisionens revisionsundersøgelse fokusere på muligheden for at gøre et eventuelt erstatningsansvar gældende. Jeg vil følge sagen og orientere Statsrevisorerne, når resultatet af undersøgelsen foreligger.

III. Den nuværende ledelse af TV 2

10. Statsrevisorerne konstaterede i sine bemærkninger til beretningen, at TV 2's nuværende direktion og bestyrelse siden december 2007 har arbejdet på at forbedre TV 2's økonomi.

11. Det fremgår af TV 2's udtalelse til ministerredegørelsen, at TV 2 har ansat en ny administrerende direktør i december 2007 og en ny finansdirektør i april 2008. I perioden ultimo 2007 - primo 2009 er hele bestyrelsen blevet skiftet ud. Udskiftningen af formandskabet skete i december 2007.

12. Ministeren har i sin redegørelse oplyst, at den nuværende ledelse i TV 2 har iværksat følgende tiltag:

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2008

3

Udskiftning af revisor og dennes gennemgang af procedurer

13. På generalforsamlingen i april 2008 blev antallet af revisorer reduceret fra 2 til 1, og det er blevet præciseret, at revisionen skal foretage en generel vurdering og gennemgang af kontinuiteten i de procedurer, som anvendes ved udarbejdelsen af halvårsrapporten og 3. kvartalsregnskab. På generalforsamlingen i april 2009 blev det besluttet at skifte revisions-selskab.

Ændringer af vedtægter, forretningsorden, direktioninstruks, intern og ekstern rapportering mv.

14. TV 2's nye ledelse foranledigede i april 2008 en forenkling, ensretning og opdatering af procedurereglerne i selskabets forretningsorden og direktioninstruks.

Herudover har TV 2's direktion udvidet økonomirapporteringen til bestyrelsen, bl.a. ved at rapporteringen nu også omfatter likviditetsudviklingen i koncernen. Derudover har ledelsen besluttet at udvide den eksterne økonomirapportering i halv- og helårsrapporterne, og bestyrelsen har derudover besluttet at offentliggøre kvartalsregnskaberne.

15. I februar 2009 opdaterede direktionen reglerne for, hvorledes aftaler behandles og underskrives på TV 2, og i dette regelsæt er det indskærpet, at aftaler skal forelægges juridisk afdeling til godkendelse, inden de underskrives.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at TV 2 har taget initiativer, der medfører klare regler for håndtering af aftaler, samt at bestyrelsen sikres flere relevante informationer. Dermed sikres bl.a., at TV 2's bestyrelse og direktion til stadighed har det bedst mulige udgangspunkt for drøftelser og beslutninger.

Tiltag i forhold til TV 2's økonomi

17. TV 2 oplyser i sin udtalelse til ministerredegørelsen, at TV 2 har gennemført flere spare-runder for at begrænse TV 2's omkostninger og anlægsinvesteringer, hvilket bl.a. har resulteret i en betydelig stillingsreduktion og en afvikling af TV 2 Radio. Derudover er TV 2's New Bizz-afdeling blevet nedlagt, og hovedparten af aktiviteterne lukket ned, så TV 2 fremover har fokus på TV 2's kerneaktiviteter.

18. På bestyrelsesmødet i marts 2008 blev der foretaget en gennemgang af byggeriet på Tegholm Allé, og bestyrelsen har efterfølgende løbende modtaget orientering om byggerierne i henholdsvis Odense og København.

19. Endelig betyder den omstrukturingsplan, der blev fremsendt til Europa-Kommissionen den 4. februar 2009 som opfølgning på tildeling af redningsstøtten i august 2008, at TV 2 frem til udgangen af omstrukturingsperioden bl.a. ikke må starte nye kanaler, at TV 2 skal afhænde sendenetet for derigennem at nedbringe sin gæld, og at TV 2 i omstrukturingsperioden er underkastet intensiv kontrol.

20. Jeg finder det tilfredsstillende, at den nuværende ledelse i TV 2 har taget en række initiativer, der kan forbedre styringen af selskabet. Jeg vil følge resultatet af Europa-Kommissionens behandling af omstrukturingsplanen og orientere Statsrevisorerne herom.

IV. Kulturministeriets tilsyn med TV 2

21. Statsrevisorerne fandt det i deres bemærkning til beretningen naturligt, at Kulturministeriet i 2006 og 2007 ikke bare havde forholdt sig til TV 2's strategi og investeringer, men også til spørgsmålet om, hvorvidt investeringerne kunne rummes inden for TV 2's økonomi. Statsrevisorerne kritiserede, at kulturministeren var for passiv i rollen som ejer af TV 2, da kulturministeren primo 2008 blev bekendt med den kritisable forretningsførelse i TV 2.

Statsrevisorerne fandt det endvidere særdeles relevant, at ministeren havde igangsat en række initiativer, der skal sikre, at statens midler forvaltes forsvarligt, og at staten ikke lider tab.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2008

4

Tilsynet med TV 2's økonomi

22. Ministeren anfører i sin redegørelse, at det er bestyrelse og direktion, der efter aktieselskabslovens ordning forestår ledelsen af TV 2. Ministeren finder derfor også, jf. kap. VI i beretningen om Kulturministeriets tilsyn med TV 2, at tilsynet med TV 2 skal tilrettelægges på en måde, der fuldt ud respekterer den grundlæggende arbejds- og ansvarsfordeling mellem bestyrelse og aktionær, der er fastlagt i aktieselskabsloven. Det fremgår ligeledes af TV 2's bestyrelses udtalelse, at bestyrelsen finder det vigtigt at pointere, at det også fremover er bestyrelsen og direktionen, der forestår ledelsen af TV 2 i overensstemmelse med aktieselskabslovens bestemmelser.

Jeg er enig i den principielle arbejdsdeling mellem minister og ledelsen i et statsligt selskab.

23. Ministeren har i sine overvejelser omkring ministeriets fremtidige tilsyn med TV 2 lagt vægt på at respektere princippet om, at en minister almindeligvis vil kunne basere tilsynet med statslige aktieselskaber på den information, som selskaberne er forpligtet til at offentliggøre i medfør af aktieselskabsloven og årsregnskabsloven.

24. TV 2 aflægger i dag regnskab hvert halve år. Ministeriet agter at foranledige selskabets vedtægter ændret, så TV 2 fremover skal aflægge regnskab hvert kvartal. En regnskabsaflæggelse på kvartalsbasis vil give ministeriet mulighed for bedre at kunne følge den økonomiske udvikling i selskabet, samtidig med at ansvarsfordelingen mellem staten som aktionær og selskabet respekteres. Ministeren har i den forbindelse noteret, at TV 2's bestyrelse anfører, at bestyrelsen har besluttet at offentliggøre kvartalsregnskaber.

25. Herudover vil ministeren iværksætte en yderligere formaliseret mødekadence mellem TV 2's ledelse og Kulturministeriet med faste dagsordenspunkter. I den forbindelse vil ministeren foranledige, at der skriftligt bliver fastsat udbyggede retningslinjer for kommunikationen mellem TV 2 og Kulturministeriet.

26. Retningslinjerne indebærer bl.a., at Kulturministeriet automatisk skal modtage relevant information, der offentliggøres af TV 2 i medfør af lovgivningen, herunder aktieselskabsloven. Herudover indebærer de, at der skal afholdes mindst 2 faste møder årligt mellem ministeren og TV 2's bestyrelsesformand med henblik på drøftelse af selskabets udvikling (herunder afrapportering af økonomi) og strategi, bestyrelsens sammensætning samt andre forhold af væsentlig betydning. Faste dagsordenspunkter for disse møder vil omfatte:

- status for TV 2's rammevilkår
- afrapportering af den økonomiske udvikling, herunder i forhold til selskabets ordinære rapportering
- status for TV 2's strategiarbejde og forventninger til større investeringsprojekter
- bestyrelsens forhold.

Herudover skal der afholdes kvartalsvise møder, hvor TV 2's økonomidirektør orienterer ministeriet om regnskabsaflæggelse.

27. Ministeren agter yderligere at formalisere kravet om, at der skal ske en forhåndsorientering af ministeren om væsentlige forhold, ved at foranledige at der i selskabets vedtægter indsættes en bestemmelse herom.

28. Ministeren anfører, at de udbyggede retningslinjer vil give ministeriet mulighed for bedre at kunne følge med i den forretningsmæssige udvikling for TV 2, herunder overvejelser omkring strategi mv. Ministeren anfører desuden, at møderne vil øge fokus på ledelsens arbejde og dermed antagelig også skærpe ledelsens opmærksomhed på egne dispositioner.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2008

5

29. TV 2 har i sin udtalelse til ministerredegørelsen anført, at den nye ledelse redegjorde for TV 2's økonomiske situation på et møde den 18. januar 2008 i Kulturministeriet, og at der efterfølgende har været afholdt kvartalsvise møder mellem TV 2's ledelse og Kulturministeriet med henblik på en orientering om TV 2's forhold.

30. Jeg finder det samlet tilfredsstillende, at ministeriet har iværksat en række tiltag i forhold til ministeriets tilsyn med TV 2. De udbyggede retningslinjer vil kunne danne et godt grundlag for en øget informationsudveksling mellem ministeriet og selskabet og for ministeriets tilsyn med TV 2.

V. Afslutning

31. Jeg finder samlet set kulturministerens redegørelse tilfredsstillende.

Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- resultatet af granskningsundersøgelsen
- resultatet af Europa-Kommissionens behandling af omstruktureringsplanen for TV 2.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København KØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

09/04742-1

- 2 OKT. 2009

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning 14/2008 om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/SØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

På baggrund af Statsrevisorernes beretning nr. 14 af 2008 om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. - redegøre for de overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkning, at Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Finanstilsynet har ført tilsyn med Roskilde Bank A/S i overensstemmelse med tilsynets daværende retningslinjer, og at man var opmærksom på bankens problemer. Statsrevisorerne finder det særdeles kritisabelt, at Finanstilsynet ikke fastholdt sit skøn over bankens solvensbehov og ikke systematisk fulgte op på bankens opfølgning på tilsynets påbud og risikooplysninger.

Jeg har taget Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes kritik til efterretning.

I relation til opfølgningen på Finanstilsynets påbud til Roskilde Bank A/S kan jeg oplyse, at revisionen i finansielle virksomheder i revisionsprotokollatet til årsrapporter skal opsummere samtlige bemærkninger, som revisionen har givet anledning til at fremføre over for bestyrelsen. Af revisionsbekendtgørelsen fremgår det endvidere eksplicit, at lovovertrædelser og manglende efterlevelse af påbud skal give anledning til bemærkninger af relevans for bestyrelsen.

Som en del af det løbende tilsyn med Roskilde Bank A/S har Finanstilsynet oplyst, at tilsynet årligt har gennemgået bankens årsrapporter og revisionsprotokollater. Disse indeholdt ikke nogen bemærkninger om lovovertrædelser og manglende efterlevelse af de ved inspektionerne i Roskilde Bank afgivne påbud. Da banken og dens revision således angav, at Finanstilsynets påbud blev efterlevet, fandt Finanstilsynet ikke grundlag for at antage, at der var problemer i relation til påbuddene.

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2008

Finanstilsynet har imidlertid tilkendegivet overfor mig, at Finanstilsynet fremover vil følge mere aktivt og systematisk op på de påbud, der afgives.

Samtidig vil jeg tage initiativ til, at revisionsbekendtgørelsen med virkning fra årsrapporterne for 2009 bliver skærpet. Skærpelsen af reglerne indebærer, at der fremover vil være en pligt for revisionen til i revisionsprotokollatet positivt at forholde sig til hver enkelt af de afgivne påbud, herunder om påbuddet er efterlevet, og særligt hvordan påbuddet konkret er blevet efterlevet.

For så vidt angår det andet kritikpunktet om, at Finanstilsynet ikke fastholdt sine skøn over bankens solvensbehov skal jeg bemærke, at Roskilde Bank A/S forhøjede sit solvensbehov betydeligt, efter at Finanstilsynet havde vurderet bankens solvensbehov.

Roskilde Bank A/S havde i 2006 selv fastsat bankens solvensbehov til 8,5 pct. Finanstilsynet meddelte banken, at tilsynet vurderede, at bankens solvensbehov var mindst 10,99 pct. Roskilde Bank A/S forhøjede på den baggrund bankens solvensbehov til 10,75 pct., hvilket Det Finansielle Virksomhedsråd efter indstilling fra Finanstilsynet accepterede på et møde den 11. december 2006.

I praksis udgjorde forskellen mellem Roskilde Bank A/S' oprindelige vurdering af solvensbehovet på 8,5 pct. i 2006 og det endelige solvensbehov på 10,75 pct., en forøgelse på knap 750 mio. kr. Til sammenligning var der en forskel på 0,24 procentpoint mellem solvensbehovet på 10,75 pct. og Finanstilsynets vurdering på 10,99 pct. svarende til 80 mio. kr.

Som det også bemærkes i Rigsrevisionens undersøgelse, så er der knyttet en vis usikkerhed til de forskellige metoder for opgørelsen af solvensbehovet - dette gælder også for den metode, som anvendes af Finanstilsynet. Denne usikkerhed var medvirkende til, at Finanstilsynet og Det Finansielle Virksomhedsråd accepterede et solvensbehov på kun 10,75 pct. Jeg kan i øvrigt oplyses, at bankens faktiske solvens på daværende tidspunkt var på 12,8 pct.

Jeg kan endvidere oplyse, at jeg allerede - med bred politisk opbakning i Folketinget - har taget en række initiativer, der skal styrke Finanstilsynets kontrol med pengeinstitutterne, herunder at styrke opfølgningen. Med lov nr. 67 af 3. februar 2009 om statsligt kapitalindskud i kreditinstitutter er der åbnet mulighed for, at Finanstilsynet kan påbyde penge- og realkreditinstitutter at offentliggøre Finanstilsynets vurdering af instituttet i form af påbud, påtaler og risikooplysninger.

Der er med loven tillige truffet beslutning om, at Finanstilsynet kan fastsætte regler for penge- og realkreditinstitutters offentliggørelse af deres opgørelse af det individuelle solvensbehov, hvilket vil ske med virkning fra og med årsrapporten for 2009.

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2008

Desuden har Finanstilsynet fået tilført yderligere ressourcer, der medfører en styrkelse af Finanstilsynets arbejde. Fremover skal Finanstilsynet blandt andet gennemgå solvensbehovet for kreditinstitutter mindst én gang om året. Dette gælder alle kreditinstitutter bortset fra de allermindste.

Endvidere arbejder Økonomi- og Erhvervsministeriet med at gøre det lettere for Finanstilsynet at anvende de øvrige redskaber, som Finanstilsynet har til rådighed i relation til afgivelse af påbud. Det drejer sig blandt andet om mulighederne for at afskedige bestyrelsesmedlemmer eller direktøren i pengeinstitutter, der ikke følger de påbud, der er udstedt af Finanstilsynet.

Dette sker samtidig med, at Finanstilsynet har igangsat et arbejde med yderligere stramminger af Finanstilsynets arbejde med inspektioner af kreditinstitutterne. På baggrund af Rigsrevisionens vurdering har Finanstilsynet tilkendegivet overfor mig, at Finanstilsynet fremover særskilt vil følge op på påbud og særlige risikoplysninger, hvad angår banker, der figurerer på observationslisten, eller som er under et skærpet tilsyn.

I forhold til Statsrevisorernes bemærkninger om at overveje yderligere tiltag kan jeg oplyse, at advokaterne Mogens Skipper-Pedersen og Henrik Stenbjerre på vegne af Roskilde Bank A/S' bestyrelse har gennemført en "Redegørelse om advokatundersøgelse af visse forhold i Roskilde Bank A/S" i august 2009. Det vurderes i undersøgelsen, at ledere i Roskilde Bank A/S, enkelte medlemmer af bankens daværende bestyrelse samt intern og ekstern revision i enkelte tilfælde har handlet kritisabelt og ansvarspådragende for banken. På baggrund af undersøgelsen har bestyrelsen i Roskilde Bank A/S besluttet at indlede retslige skridt over for de pågældende.

I forlængelse heraf har Finanstilsynet tilkendegivet, at de vil starte processen med at udarbejde udkast til politianmeldelser til forelæggelse for Det Finansielle Virksomhedsråd. Finanstilsynet har lagt vægt på at behandle sagerne hurtigst muligt. Af efterforskningsmæssige årsager har Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet bedt om, at Det Finansielle Virksomhedsråds afgørelse ikke offentliggøres.

Jeg kan oplyse, at jeg på baggrund af statsrevisorernes kritik, har taget initiativ til at igangsætte en uvildig forundersøgelse af, om der kan places et tjenstligt ansvar hos ledelsen i Finanstilsynet. Jeg forventer, at forundersøgelsen kan iværksættes indenfor den nærmeste fremtid, og at den vil blive gennemført af en uvildig advokat.

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2008

Afslutningsvist vil jeg i øvrigt bemærke, at det fremgår af advokatundersøgelsen af Roskilde Bank A/S, at banken ikke har givet en reel beskrivelse af virkeligheden, (Roskilde Bank A/S' situation) i svar til Finanstilsynet.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4,
Postboks 9009, 1022 København K.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 14/2008 om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S

29. oktober 2009

RN A204/09

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 2. oktober 2009**I. Indledning**

1. Beretningen omhandlede Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S, herunder hvorvidt Finanstilsynet var opmærksom på problemerne i Roskilde Bank A/S. Rigsrevisionen undersøgte i den forbindelse grundlaget for Finanstilsynets tilsyn med pengeinstitutterne, herunder Finanstilsynets planlægning og gennemførelse af tilsyn. Desuden indeholdt beretningen en vurdering af rammerne for Finanstilsynets virksomhed og indgrebet over for Roskilde Bank A/S.

II. Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S*Finanstilsynets tilsyn med pengeinstitutter*

2. Det fremgik af beretningen, at Finanstilsynet har ført et risikobaseret tilsyn på tilfredsstillende vis, men at tilsynets planlægning af tilsynsaktiviteter kan forbedres, fx ved at inddrage data fra kvartalsvise overvågninger af pengeinstitutterne. Tilsynet vil derudover kunne forbedres, ved at Finanstilsynets procedurer for opfølgning skærpes.

3. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at Finanstilsynet fremover vil følge mere aktivt og systematisk op på de påbud, der afgives. Finanstilsynet har tilkendegivet over for ministeren, at det fremover særskilt vil følge op på påbud og særlige risikoplysninger, hvad angår pengeinstitutter, der figurerer på observationslisten, eller som er under skærpet tilsyn.

4. I forhold til Finanstilsynets opfølgning på påbud vurderede Rigsrevisionen i beretningen, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis pengeinstituttets eksterne revisor havde pligt til at redegøre for instituttets efterlevelse af påbud og ikke som i dag, hvor revisor kun skal angive bemærkninger i revisionsprotokollatet, hvis påbuddet ikke er efterkommet.

5. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser i den forbindelse, at revisionsbekendtgørelsen med virkning fra årsrapporterne for 2009 vil blive skærpet. Skærpelsen af reglerne indebærer, at der fremover vil være en pligt for revisionen til i revisionsprotokollatet positivt at forholde sig til hvert enkelt af de afgivne påbud, herunder om påbuddet er efterlevet, og særligt hvordan påbuddet konkret er blevet efterlevet.

6. Ministeren oplyser endvidere i sin redegørelse, at ministeriet har igangsat en række initiativer, der skal styrke Finanstilsynets kontrol med pengeinstitutterne, herunder styrke opfølgningen. Med lov nr. 67 af 3. februar 2009 om statsligt kapitalindskud i kreditinstitutter har Finanstilsynet fremover mulighed for at påbyde penge- og realkreditinstitutter at offentlig-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2008

2

liggøre Finanstilsynets vurdering af instituttet i form af påbud, påtaler og risikoplysninger. Der er med loven tillige truffet beslutning om, at Finanstilsynet kan fastsætte regler for penge- og realkreditinstitutters offentliggørelse af deres opgørelse af det individuelle solvensbehov, hvilket vil ske med virkning fra og med årsrapporten for 2009. Ministeren oplyser også, at Finanstilsynet fremover bl.a. skal gennemgå solvensbehovet for kreditinstitutter mindst én gang om året. Dette gælder alle kreditinstitutter bortset fra de allermindste. Samtidig har Finanstilsynet igangsat et arbejde med yderligere stramninger af Finanstilsynets arbejde med inspektioner af kreditinstitutterne.

7. Jeg vil følge op på effekten af opstramningerne af Finanstilsynets kontrol med pengeinstitutter. Jeg vil derudover følge op på anvendelsen af data fra kvartalsvise overvågninger af pengeinstitutterne.

Finanstilsynets tilsyn med Roskilde Bank A/S

8. Statsrevisorerne fandt det særdeles kritisabelt, at Finanstilsynet ikke fastholdt sine skøn over bankens solvensbehov og ikke systematisk fulgte op på bankens opfølgning på tilsynets påbud og risikoplysninger. Statsrevisorerne konstaterede endvidere, at en række fremadrettede tiltag var iværksat sideløbende med Rigsrevisionens undersøgelse, samt at der kunne være mulighed for at overveje yderligere tiltag, når forløbet i Roskilde Bank A/S var yderligere undersøgt.

9. Det fremgik af beretningen, at Finanstilsynets afrapportering til pengeinstitutterne kunne gøres mere klar, så det er tydeligt, hvornår der er tale om forhold af alvorlig karakter.

10. I forhold til fastholdelse af solvenskrav bemærker økonomi- og erhvervsministeren i sin redegørelse, at Roskilde Bank A/S forhøjede sit solvensbehov betydeligt, efter at Finanstilsynet havde vurderet bankens solvensbehov. Endvidere oplyser ministeren, at der er knyttet en vis usikkerhed til de forskellige metoder for opgørelsen af solvensbehovet, hvilket også gælder for den metode, som anvendes af Finanstilsynet. Denne usikkerhed var ifølge ministeren medvirkende til, at Finanstilsynet og Det Finansielle Virksomhedsråd accepterede et solvensbehov på kun 10,75 %.

11. I beretningen konstaterede Rigsrevisionen, at Finanstilsynet alene anvendte påbud og risikoplysninger over for Roskilde Bank A/S, idet tilsynets øvrige redskaber ikke blev bragt i anvendelse over for banken. Det fremgik ligeledes af beretningen, at Finanstilsynet burde forbedre modellen for fastsættelse af værdien af fast ejendom samt fastsætte procedurer for, hvornår solvensbehov eller nedskrivninger skal korrigeres.

12. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeriet arbejder med at gøre det lettere for Finanstilsynet at anvende de øvrige redskaber, som Finanstilsynet har til rådighed i relation til afgivelse af påbud. Det drejer sig bl.a. om mulighederne for at afskedige bestyrelsesmedlemmer eller direktøren i pengeinstitutter, der ikke følger de påbud, der er udstedt af Finanstilsynet.

13. Statsrevisorerne fandt, at der kunne være mulighed for at iværksætte yderligere tiltag, når Finanstilsynets undersøgelse af, om den interne og den eksterne revision har udfyldt deres roller på forsvarlig vis, og Finanstilsynets særlige redegørelse om forløbet omkring Roskilde Bank A/S var blevet offentliggjort.

14. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser, at der er foretaget en advokatundersøgelse på vegne af Roskilde Bank A/S' bestyrelse. Det vurderes i undersøgelsen, at ledere i Roskilde Bank A/S, enkelte medlemmer af bankens daværende bestyrelse samt intern og eksternt revision i enkelte tilfælde har handlet kritisabelt og ansvarspådragende for banken. På baggrund af undersøgelsen har bestyrelsen i Roskilde Bank A/S besluttet at indlede retslige skridt over for de pågældende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2008

3

Ministeren oplyser i forlængelse heraf, at Finanstilsynet vil starte processen med at udarbejde udkast til politianmeldelser til forelæggelse for Det Finansielle Virksomhedsråd. Af efterforskningsmæssige årsager har Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet bedt om, at Det Finansielle Virksomhedsråds afgørelse ikke offentliggøres.

15. Finanstilsynet har derudover foretaget en intern undersøgelse af, om den interne og eksterne revision har udfyldt deres roller på forsvarlig vis, som ligger til grund for tilsynets udarbejdelse af udkast til politianmeldelser. Dette fremgår ikke af ministerredegørelsen. Jeg har ingen bemærkninger hertil, men jeg vil for en god ordens skyld indhente resultaterne af den interne undersøgelse og rapportere til Statsrevisorerne herom.

16. Endelig oplyser økonomi- og erhvervsministeren, at ministeren vil igangsætte en uvildig forundersøgelse af, om der kan placeres et tjenstligt ansvar hos ledelsen i Finanstilsynet. Ifølge ministeren forventes det, at forundersøgelsen kan iværksættes inden for den nærmeste fremtid, og at den vil blive gennemført af en uvildig advokat.

17. Jeg vil følge op på ministerens arbejde med at lette Finanstilsynets mulighed for at anvende andre redskaber over for pengeinstitutter, der ikke følger Finanstilsynets påbud. Jeg vil endvidere følge de retslige tiltag over for den tidligere ledelse og revisorerne i Roskilde Bank A/S samt Finanstilsynets eventuelle politianmeldelser og ministeriets undersøgelse af, om der kan placeres et tjenstligt ansvar hos ledelsen i Finanstilsynet. Endelig vil jeg følge Finanstilsynets initiativer i forhold til at forbedre afrapporteringen til pengeinstitutterne samt Finanstilsynets arbejde med at forbedre modellen til fastsættelse af værdien af fast ejendom.

Indgrebene over for Roskilde Bank A/S

18. Det fremgik af beretningen, at de 2 indgreb over for Roskilde Bank A/S blev udviklet ad hoc og gennemført ud fra en række forudsætninger, som Økonomi- og Erhvervsministeriet havde opstillet. Økonomi- og Erhvervsministeriet tilvejebragte den nødvendige lovhjemmel til at overlade selve afviklingen af Roskilde Bank A/S til det statslige afviklingselskab Finansiell Stabilitet.

19. Jeg vil som en del af min opfølgning give en status på afviklingen af Roskilde Bank A/S.

Rammerne for Finanstilsynets virksomhed

20. Det fremgik af beretningen, at Finanstilsynet har haft tilstrækkelige økonomiske resurser, men har vanskeligt ved at tiltrække og fastholde bl.a. kreditspecialister. Endvidere fremgik det, at reglerne om Finanstilsynets tavshedspligt er blevet ændret, så offentligheden fremover har mulighed for at få bedre kendskab til de finansielle virksomheders økonomiske situation.

21. Jeg har noteret mig, at økonomi- og erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at Finanstilsynet har fået tilført yderligere resurser, der ifølge ministeren vil medføre en styrkelse af Finanstilsynets arbejde.

22. Jeg vil følge op på Finanstilsynets mulighed for at tiltrække og fastholde bl.a. kreditspecialister.

III. Afslutning

23. Jeg finder samlet set økonomi- og erhvervsministerens redegørelse tilfredsstillende.

Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

Finanstilsynets tilsyn med pengeinstitutter

- ministeriets initiativer til at styrke Finanstilsynets kontrol med pengeinstitutter
- anvendelsen af data fra den kvartalsvise overvågning af pengeinstitutter.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2008

4

Finanstilsynets tilsyn med Roskilde Bank A/S

- Finanstilsynets muligheder for at anvende andre redskaber over for pengeinstitutter, der ikke følger Finanstilsynets påbud
- resultatet af Finanstilsynets interne undersøgelse af, om den interne og eksterne revision har udfyldt deres roller på forsvarlig vis
- resultatet af de retslige tiltag over for den tidligere ledelse og revisorerne i Roskilde Bank A/S samt Finanstilsynets eventuelle politianmeldelser
- resultatet af ministeriets undersøgelse af, om der kan placeres et tjenstligt ansvar hos ledelsen i Finanstilsynet
- initiativerne til at forbedre Finanstilsynets afrapportering til pengeinstitutterne
- arbejdet med at forbedre modellen til fastsættelse af værdien af fast ejendom.

Indgrebene over for Roskilde Bank A/S

- afviklingen af Roskilde Bank A/S.

Rammerne for Finanstilsynets virksomhed

- Finanstilsynets mulighed for at tiltrække og fastholde bl.a. kreditspecialister.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 14/2008 om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S

Statsrevisorerne finder det positivt, at der med vedtagelsen af lov nr. 67 af 3. februar 2009 om statsligt kapitalindsud i kreditinstitutter er skabt mulighed for, at borgere og virksomheder kan få bedre indsigt i penge- og realkreditinstitutternes solvens og evt. påbud fra Finanstilsynet. Loven indebærer, at Finanstilsynet nu kan kræve, at institutterne offentliggør Finanstilsynets påbud, risikoplysninger, påtaler mv. Loven indebærer også, at Finanstilsynet kan fastsætte regler for penge- og realkreditinstitutternes offentliggørelse af deres solvensbehov.

Statsrevisorerne vil nøje følge initiativerne til at styrke Finanstilsynets kontrol med penge- og realkreditinstitutter samt ministeriets og Finanstilsynets fortsatte opfølgning i forbindelse med afviklingen af Roskilde Bank A/S.

Statsrevisorerne, den 25. november 2009

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Finansministeren

26 OKT. 2009

Finansministerens redegørelse vedrørende beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Ved brev af 25. juni har Statsrevisorerne fremsendt beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse samt anmodet mig om en redegørelse vedr. beretningens indhold og konklusioner samt Statsrevisorernes bemærkninger.

Mine bemærkninger skal ses i lyset af, at beretningen vedrører Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses ressort. Bemærkningerne vedrører derfor primært de områder, hvor Rigsrevisionen har forholdt sig til det af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Finansministeriets fælles hørings svar af 5. maj 2009.

Indledningsvist noterer jeg med tilfredshed Rigsrevisionens konklusion om, at udmøntningen af det udvidede frie sygehusvalg, herunder fastsættelse af priser og aftaler, er sket i overensstemmelse med sundhedslovens bestemmelser, som de blev fastsat i 2002.

Dengang udgjorde ventetider et stigende problem for det danske sygehusvæsen. Regeringens overordnede formål med det udvidede frie sygehusvalg var således at give den enkelte patient en ny og væsentlig rettighed til hurtig behandling.

Formålet med ændringerne i Sundhedsloven var at give patienterne en mulighed for at vælge et alternativ, såfremt det offentlige ikke kunne sikre behandling inden for 2 måneder (i dag gælder ordningen efter 1 måned).

Ønsket om at sikre patientens rettighed og reelle valgfrihed via et bredt tilbud af sygehusedydelser har således været den væsentligste præmis for det udvidede frie sygehusvalg. Disse hensyn var baggrunden for lovgivningens udformning, herunder rammerne for aftalevilkår under ordningen.

Jeg vil i den forbindelse påpege, at ordningen og dens formål er beskrevet, fastlagt og vedtaget via den lovgivning, som et bredt flertal i Folketinget har vedtaget, jf. bemærkningerne til lovforslaget om ændring af lov om sygehusvæsenet (L64) af 29. januar 2002.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

2

Jeg vil i forlængelse heraf gøre opmærksom på, at jeg ikke er enig i Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik af, at de private sygehuse ikke er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

Jeg mener ikke, at Rigsrevisionens beskrivelse af, at aftalerne med de ca. 100 private leverandører, som Amtrådsforeningen havde indgået inden forhandlingernes sammenbrud med SPPD januar 2006, stort set dækkede alle de mest efterspurgte behandlinger med undtagelse af hjerteområdet, er korrekt. Dette anføres som ét af argumenterne for, at markedet for sygehuse i 2006 muliggjorde lavere priser end de fastsatte takster. Det ligger dermed i Rigsrevisionens kritik, at patientens rettighed kunne være blevet realiseret ved aftalerne med de ca. 100 klinikker.

Det er ikke en retvisende beskrivelse, idet hovedparten af de godt 100 sygehuse og klinikker var små klinikker og privatpraktiserende speciallæger indenfor bl.a. øjen- og hudsygdomme med en begrænset omsætning under det udvidede frie sygehusvalg. Det drejer sig bl.a. om ca. 30 øjenlægeklinikker, 20 ortopædkirurgiske klinikker og 16 klinikker, der havde hudområdet som primær behandlingsområde. Rigsrevisionen pointerer også selv i § 43, at hovedparten af aftalerne blev indgået med mindre private klinikker.

Det understøttes desuden af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses oplysning om, at mere end halvdelen af klinikkerne havde en omsætning på mindre end 250.000 kr. under det udvidede frie sygehusvalg i 2006, og at deres samlede omsætning formentlig udgjorde ca. 20-25 pct. af den samlede aktivitet under ordningen. Jeg skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse efter offentliggørelsen af Rigsrevisionens beretning har skønnet over, hvor stor en andel de private klinikker mv., der ikke var medlem af SPPD, udgjorde i forhold til den samlede omsætning under det udvidede frie sygehusvalg i 2006. Disse skøn ligger i forlængelse af Amtrådsforeningens notat fra 2006 vedr. en DUT-sag som følge af indenrigs- og sundhedsministerens afgørelse om taksterne under det udvidede frie sygehusvalg.

I lyset heraf er forudsætningen om, at leverandørerne uden for SPPD kunne øge kapaciteten til det efterspurgte under ordningen, næppe holdbar, *jf. beretningens § 43*. Aftalerne alene med de ca. 100 private leverandører kunne således ikke sikre patienternes ret til hurtig behandling under det udvidede frie sygehusvalg, såfremt det offentlige ikke kunne behandle indenfor tidsfristen. Og som nævnt var netop sikringen af patientens rettighed og et reelt valg det primære formål med lovgivningen.

Efter anmodning fra SPPD fastsatte sundhedsministeren taksterne primo 2006 indenfor lovgivningens rammer. Taksterne blev fastsat således, at de i gennemsnit svarede til ca. 95 pct. af de offentlige DRG-takster, som også Rigsrevisionen konstaterer.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

3

I forhold til Rigsrevisionens beskrivelse af det tværministerielle udvalg i 2007, herunder anbefalingen om rammeudbud under udvidet frit sygehusvalg, dækker den over en mindretalsudtalelse fra Danske Regioner, som alene vedrører konkurrenceudsættelse af behandlinger foretaget under det udvidede frie sygehusvalg.

De øvrige udvalgsmedlemmer, heriblandt Sundhedsministeriet, Finansministeriet, Konkurrencestyrelsen, Sundhedsstyrelsen m.fl., fandt derimod ikke, at overvejelserne vedr. udbud kun skulle begrænses til at omfatte de behandlinger, der foretages under det udvidede frie sygehusvalg svarende til 2,5 pct. af al sygehusbehandling i 2008. De anbefalede derfor en model for strategisk udbud af udvalgte sygehusydelser generelt.

I den forbindelse er det vigtigt for mig at pointere, at der ikke er noget i den gældende lovgivning, der forhindrer regionerne i at konkurrenceudsætte sygehusydelser generelt. Regionerne kan uden for den udvidede fritvalgsordning udbyde og indgå rammeaftaler om løsningen af bestemte behandlingsopgaver og dermed opnå lavere takster end de aftaletakster, der er gældende under det udvidede frie sygehusvalg.

Regionerne har således allerede kunnet købe private sygehusydelser under skyldig hensyntagen til en omkostningsbevidst anvendelse af offentlige midler. Regionerne har dog hidtil kun i meget begrænset omfang gjort brug af dette instrument inden suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg.

For så vidt angår den fremtidige tilrettelæggelse af samarbejdet mellem Danske Regioner og de private sygehuse, herunder sikringen af de nye rammer for det udvidede frie sygehusvalg, har regeringen aftalt en tostrengt proces med Danske Regioner den 1. april d.å.

Aftalens fase to vedrører perioden efter 1. januar 2010 og bygger på primært to hensyn: 1) en fortsat sikring af patientens rettighed under det udvidede frie sygehusvalg med takstfastsættelse, der tager udgangspunkt i referencetakster og 2) en øget konkurrenceudsættelse på udvalgte ydelser i den samlede sygehusaktivitet.

Regionernes forhandlinger med de private aftaleparter vil således fra 2010 tage udgangspunkt i referencetakster, som fastsættes ud fra omkostningsniveauet i den del af de offentlige sygehuse, der udfører de forskellige typer behandlinger billigst og mest omkostningseffektivt. Dermed skal de private sygehuse matche de mest effektive offentlige sygehuse og således i højere grad konkurrere på markedsvilkår i forhold til de offentlige sygehuse.

I lyset heraf mener jeg ikke, at Rigsrevisionens konstatering af "*at aftalen, som den foreligger ikke sigter på konkurrence mellem de private sygehuse*" er relevant. Den form for konkurrenceudsættelse, der ligger i de nye rammer, sikrer princippet om, at de offentlige sygehuse ikke skal betale mere for behandlingen i privat regi, end det de kan levere ydelsen for i eget regi.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

4

Aftalen af 1. april følger ligeledes op på anbefalingen om strategisk udbud generelt fra det tværministerielle udvalg i 2007, idet regionerne opfordres til øget anvendelse af strategisk udbud på udvalgte områder. Det skal også ses i lyset af regionernes indhøstede erfaringer i suspensionsperioden, hvor de har opnået aftaler om køb af aktivitet på private sygehuse og klinikker til lavere priser.

Det er forventningen, at regionerne fremover vil bruge strategisk udbud, herunder rammeudbud, på udvalgte områder som et styringsinstrument i tilpasningen af sygehusaktiviteten generelt. Regionerne kan med fordel udbyde en del ukomplicerede og planlagte operationer på eksempelvis det ortopædkirurgiske område fx knæ- og hofteoperationer og/eller grå stær. Dvs. behandlinger, hvor der i forvejen er erfaringer med lange ventelister. Via rammeudbud på disse områder kan regionerne opnå fordelagtige priser, bl.a. pga. den mængdesikkerhed, de private sygehuse og klinikker får. Øget brug af strategiske udbud kan således bruges i tilpasningen af sygehusaktiviteten generelt og dermed i efterlevelsen af at kunne tilbyde patienter adgang til behandling inden for en måned.

Sammenfattende mener jeg således ikke, at Rigsrevisionens og flertallet af Statsrevisorernes argumentation om, at de private sygehusydelse er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien kan underbygges.

En kopi af redegørelsen er sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Statsrevisorerne
Prins Jørgens Gård 2
Folketinget, Christiansborg
DK-1240 København K

Redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Statsrevisorerne har med brev af 25. juni 2009 fremsendt Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse redegør hermed for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Indledende bemærkninger

Det vil fremgå af det følgende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse på en række punkter ikke er enig i Rigsrevisionens og især Statsrevisorernes konklusioner og vurderinger i beretningen. Det er ministeriets opfattelse, at uenigheden har sammenhæng med en forskellig vurdering af lovgivningen om det udvidede frie sygehusvalg, herunder af lovgivningens sigte og af ministeriets opgaver og råderum i forbindelse hermed.

Ministeriet finder derfor anledning til indledningsvis at redegøre for lovgivningen vedrørende det udvidede frie sygehusvalg.

Af sundhedslovens § 87, stk. 1, fremgår:

"En patient, som er henvist til sygehusbehandling, kan vælge at blive behandlet på et af de sygehuse, klinikker m.v., som regionsrådene har indgået aftale med efter stk. 4, hvis regionsrådet i bopælsregionen ikke inden for 1 måned efter, at henvisningen er modtaget, kan tilbyde behandling ved egne sygehuse eller et af de i § 79 nævnte specialsygehuse, som regionsrådet samarbejder med eller sædvanligvis benytter."

Af de generelle bemærkninger til lovforslaget (L 64 af 29. januar 2002) fremgår det desuden, at ordningen "giver en ny og væsentlig rettighed for den enkelte patient og umiddelbart vil medvirke til at nedbringe urimelige ventetider".

Ligeledes fremgår følgende af bemærkningerne:

"Med den foreslåede § 5 g, som er ny, indføres en ny rettighed for patienterne. Efter bestemmelsen opnår patienter, som det offentlige sygehusvæsen ikke kan tilbyde behandling inden for 2 måneder efter henvisning, ret til at få behandling på et privat sygehus eller et sygehus i udlandet betalt af bopælskommunen."

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sun@sun.dk
Hjemmeside www.sun.dk

Dato: 22. oktober 2009
Sags nr.: 0905611
Sagsbch.: SU-
MENR/Sygehuspolitisk center
Dok nr.: 121097

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

2

Om de takster og øvrige vilkår, der skal gælde for de private sygehuse, der vil være med i ordningen, fastlægger loven en aftalemodel, således at regionsrådene i forening indgår aftale med de private sygehuse og klinikker, som ønsker det. Kan parterne ikke opnå enighed, fastsættes vilkårene af ministeren for sundhed og forebyggelse, jf. sundhedslovens § 87, stk. 4.

Om niveauet for taksterne under ordningen hedder det i lovforslagets bemærkninger:

"Hvad angår takster, vil udgangspunktet være de samme takster (DRG), som benyttes mellem de offentlige sygehusejere. De medregner ikke forrentning og afskrivning eller indgående moms, som en privat udbyder nødvendigvis skal have dækket. Til gengæld har de private sygehuse ingen akutforpligtelser eller udgifter til uddannelse af personale."

Der er således *ikke* tale om en ordning, der regulerer regionernes muligheder for at købe sygehusydelse til deres borgere på de bedst mulige vilkår, f.eks. gennem udbud. En sådan regulering er der heller ikke behov for. Det har amterne/regionerne kunnet gøre såvel før som efter indførelsen af det udvidede frie valg.

Efter lovens ordlyd og bemærkninger er formålet derimod at give *patienterne* købermagt ved at give dem mulighed for at vælge behandling på privat sygehus *for de penge, behandlingen ellers ville have kostet i det offentlige*. Der er i bemærkningerne givet en kortfattet begrundelse for, at DRG-taksterne i den forbindelse er et rimeligt udgangspunkt.

Det er Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses overordnede opfattelse, at man i administrationen af ordningen har handlet fuldstændigt i overensstemmelse med lovgivningen og dens formål, herunder i forbindelse med takstfastsættelsen i 2006, både hvad angår processen og det fastsatte takstniveau.

Ministeriet finder derimod, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne på afgørende punkter har anvendt en sammenligning med en almindelig indkøbsordning via udbud som grundlag for at vurdere takstfastsættelsen under det udvidede frie sygehusvalg. Denne målestok har efter ministeriets opfattelse ikke grundlag i lovgivningen om det udvidede frie sygehusvalg.

Ministeriets redegørelse vedrørende delelementerne i Statsrevisorerens bemærkninger og Rigsrevisionens beretning

1. Vedr. takstfastsættelsen i 2006 og spørgsmålet om kvalitet

Statsrevisorerens bemærkning: Statsrevisorerne kritiserer, at Sundhedsministeriet og regionerne ikke i tilstrækkelig grad har taget hensyn til pris og kvalitet, når man har erhvervet private sygehusydelser.

Det bemærkes indledningsvis, at Statsrevisorerens kritik af ministeriet hvad angår *kvalitet* ikke har grundlag i Rigsrevisionens beretning, som ikke kritiserer ministeriet på dette punkt, idet det er regionernes ansvar at stille de nødvendige kvalitetskrav og følge op herpå.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

3

Hvad angår kritikken af ministeriet for ikke at have taget hensyn til *pris*, forstår ministeriet af sammenhængen, at dette punkt i Statsrevisorernes bemærkninger vedrører ministerens fastsættelse af taksterne i 2006. Statsrevisorerne omtaler, at indenrigs- og sundhedsministeren i 2006, da amterne og Sæmmenslutningen af Privathospitaler og Privatklinikker i Danmark (SPPD) ikke kunne nå til enighed, fastsatte taksterne under det udvidede frie sygehusvalg til 95 pct. af de offentlige DRG-takster. Som følge heraf var det ikke muligt at opretholde de ca. 100 aftaler, der var indgået til (i gennemsnit) ca. 80 pct. af den offentlige DRG-takst.

Det omhandlede forløb er beskrevet nærmere i kap. III i Rigsrevisionens beretning. Ministeriet konstaterer, at Rigsrevisionen *ikke* ved denne gennemgang har fundet anledning til kritik af ministeriet, men tværtimod har konstateret, at fastsættelsen af taksterne i 2006 er sket efter bestemmelserne herom i loven.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse finder det navnlig væsentligt at fremhæve, at ministeriet *ikke* i 2006 havde mulighed for at fastsætte taksterne på SPPD-området til i gennemsnit 80 pct. af DRG, sådan som Amtsrådsforeningen havde aftalt med en række andre sygehuse og klinikker.

For det *første* udgjorde de ca. 100 sideløbende aftaler samlet set formentlig 20-25 pct. af omsætningen under det udvidede frie sygehusvalg. Det indebærer, at de 100 sygehuse og klinikker i 2006 har haft en gennemsnitlig omsætning på godt 1 mio. kr. Der var derfor, jf. også side 14 i beretningen, hovedsageligt tale om mindre klinikker, herunder praktiserende speciallæger, som havde deres hovedindtægt under sygesikringen.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse finder det ikke godtgjort i Rigsrevisionens beretning, at disse private sygehuse og klinikker ville kunne udvide kapaciteten i tilstrækkeligt omfang til at sikre patienterne ret til hurtig behandling og mulighed for behandlingsalternativer.

Medlemmerne af SPPD stod derimod for størstedelen af omsætningen på de private sygehuse og klinikker i 2005. For at sikre patienter en reel valgmulighed under det udvidede frie sygehusvalg, fandt ministeriet det derfor afgørende, at der også blev indgået aftale mellem Amtsrådsforeningen og SPPD's medlemmer. Det modsatte ville medføre en drastisk indskrænkning af patienternes frie valg og mulighed for at opnå kortere ventetider.

For det *andet* er det efter loven ministerens opgave - efter anmodning - at fastsætte vilkårene mellem to parter, som ikke har kunnet opnå enighed. Det er ministeriets opfattelse, at bestemmelsen må forstås således, at vilkårene skal fastsættes mellem de positioner, parterne ved deres forhandlinger selv er nået frem til.

Indenrigs- og sundhedsministeren fastsatte på baggrund heraf taksterne, så de i gennemsnit svarede til ca. 95 pct. af de offentlige DRG-takster beregnet på ydelsessæmmensætningen i 2005, hvilket var et niveau, der lå mellem Amtsrådsforeningens og SPPD's respektive bud, der omregnet til DRG-værdi svarede til hhv. 91 og 98 pct. af den offentlige DRG-takst. Som det også fremgår af Rigsrevisionens beretning blev Folketinget orienteret om baggrunden for takstfastsættelsen.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

4

Ministeriet opfatter gennemgangen i kap. III af Rigsrevisionens beretning således, at Rigsrevisionen er enig i, at ministerens takstfastsættelse efter den ordning, der er beskrevet i loven, må ligge inden for parternes forhandlingspositioner, og at der på den baggrund ikke er grundlag for kritik af ministerens fastsættelse af taksterne i 2006.

Sammenfattende må ministeriet således afvise, at der er grundlag for kritik af ministeriet på dette punkt. Hvis man finder anledning til at kritisere takstfastsættelsen i 2006, er det en kritik af lovgivningen, ikke ministeriet.

Hvad dernæst angår Statsrevisorernes kritik af ministeriet og regionerne for ikke i tilstrækkelig grad at have taget hensyn til *kvalitet*, bemærkes, at kritikken for ministeriets vedkommende som nævnt *ikke* har grundlag i Rigsrevisionens beretning, som på dette punkt alene kritiserer regionerne, som man ikke finder i tilstrækkelig grad har taget hensyn til kvalitet i de fællesaftaler, som regionerne har indgået med de private sygehuse under det udvidede frie sygehusvalg.

Uanset om kritikken alene vedrører regionerne eller ej, er ministeriet *ikke* enig i, at der ikke er taget *tilstrækkelige* hensyn til kvalitet i aftalerne om udvidet frit sygehusvalg. Kravene i aftalerne må naturligvis ses i sammenhæng med de krav, der under alle omstændigheder gælder for sundhedsfaglig virksomhed i henhold til lovgivning, regler og retningslinjer. Disse krav er grundlæggende de samme til offentlige og private sygehuse, sådan som det også er beskrevet i Rigsrevisionens beretning, s. 24-25.

Det fremgår ligeledes af beretningen, at de private sygehuse i fuldt omfang vil være omfattet af akkrediteringsordningen Den Danske Kvalitetsmodel, som er under indførelse på alle landets sygehuse. Herudover har regionerne med den nye standardkontrakt for 2009 skærpet en række kvalitetskrav til de private sygehuse.

Rigsrevisionen har baseret sin vurdering på, at regionerne i de aftaler, de individuelt har indgået med private sygehuse har opstillet yderligere kvalitetskrav. Ministeriet er ikke enig i, at man deraf kan slutte, at de generelle krav ikke er *tilstrækkelige*.

2. Vedr. overvejelserne om aftalemodellen efter 2006

Statsrevisorernes bemærkning: Statsrevisorerne kritiserer, at Sundhedsministeriet ikke har sikret, at private sygehusydelse kan erhverves til lavere priser end de fastsatte takster - på trods af at ministeriet har haft viden herom og mulighed herfor siden 2006. Statsrevisorerne må derfor påtale, at sundhedsministeren ikke har sikret, at ydelserne er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse bemærker, at ministeriet - bortset fra et tilfælde i 2008 vedr. taksten for grå stær-operationer på en række klinikker - ikke siden 2006 er blevet anmodet om at fastsætte takster under det udvidede frie valg. Ministeriet har således ikke i denne forstand haft mulighed for at fastsætte taksterne siden 2006. Det bemærkes endvidere for god ordens skyld, at ordningen under det udvidede frie valg ikke er til hinder for, at de enkelte regioner uden for det udvidede frie valg kan erhverve sygehusydelse til deres borgere til lavere priser, f.eks. gennem udbud.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

5

Ministeriet forstår det dog således, at Statsrevisorernes kritik og påtale på dette punkt knytter sig til kap. IV i Rigsrevisionens beretning og således vedrører det forhold, at ministeriet ikke efter takstfastsættelsen i 2006 har søgt gennemført ændringer i den gældende aftalemodel – f.eks. en udbudsmodel – som man formoder, kunne medføre lavere takster end lovgivningens nuværende ordning.

Rigsrevisionen baserer sin formodning om, at de private sygehusedydelser under det udvidede frie sygehusvalg ville kunne erhverves til lavere takster under en anden ordning end den nuværende aftalemodel, på især tre forhold:

For det *første*, at der i 2006 blev indgået ca. 100 aftaler med uorganiserede sygehuse og klinikker til takster på i gennemsnit 80 pct. af DRG. For det *andet*, at et tværministerielt udvalg i 2006-07 i et *udkast* til rapport om vilkår for den udvidede fritvalgsordning anbefalede rammeudbud som metode til fastlæggelse af taksterne. Og for det *tredje*, at regionerne under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg fra 8. november 2008 til 30. juni 2009 gennem udbud har opnået væsentlige besparelser i forhold til de tidligere aftalte takster.

Ministeriet bemærker, at de takster, der blev opnået med de uorganiserede klinikker i 2005-06, ikke uden videre kan lægges til grund for en vurdering af taksterne på det bredere område, som SPPD repræsenterede, jf. bemærkningerne ovenfor. Heller ikke resultaterne af udbuddene i suspensionsperioden kan umiddelbart sammenlignes med vilkårene under det udvidede frie valg.

Rigsrevisionen har tillagt det stor vægt, at et tværministerielt udvalg i 2006-07 i et *udkast* til rapport om vilkår for den udvidede fritvalgsordning som nævnt anbefalede rammeudbud som metode til fastlæggelse af taksterne. Det er der efter ministeriets opfattelse ikke grundlag for. Der er, som det også fremgår af Rigsrevisionens beretning, klart redegjort for, hvorfor de ministerielle repræsentanter ikke kunne støtte denne model i den *endelige* rapport.

Årsagen er, at en udbudsmodel ville afskære nogle af de private sygehuse og klinikker, som måtte ønske aftale under ordningen, fra at få det, hvilket ville begrænse patienternes frie valg betydeligt. Udvalget med undtagelse af Danske Regioners repræsentanter pegede i stedet på, at regionerne har alle muligheder for at bruge udbudsinstrumentet til at købe sygehusedydelser til deres borgere uden for reglerne om det udvidede frie valg.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er imidlertid enigt med Rigsrevisionen i, at markedet for private sygehusedydelser i Danmark siden 2002 og navnlig i de seneste år har udviklet sig sådan, at der er grundlag for at fastsætte lavere takster end hidtil under det udvidede frie valg. Som det også fremgår af beretningen, har ministeriet og regeringen imidlertid valgt en anden metode, som ikke på samme måde som en udbudsmodel vil indskrænke patienternes valgmuligheder.

Retningslinjerne fremgår - som omtalt i beretningen - af regeringens aftale med Danske Regioner af 1. april 2009 om genindførelsen af det udvidede frie valg. Hovedpunkterne er, at der fortsat er tale om en aftalemodel, men fra 1. januar 2010 vil udgangspunktet for de enkelte takster ikke længere være gennemsnittet for alle offentlige sygehuse (= DRG), men derimod referencetakster, der afspejler omkostningerne på de mest effektive offentlige sygehuse på den pågældende ydelse.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

6

Samtidig ændres loven, så det ikke vil være ministeren, men et voldgiftsnævn, der skal fastlægge taksterne ved uenighed. Herved bliver der tillige lejlighed til i et lovforslags bemærkninger at erstatte de bemærkninger fra det oprindelige lovforslag, der har sat normen for taksternes hidtidige niveau.

Danske Regioner har i juni måned 2009 indgået ny aftale - nu med Brancheforeningen for Privathospitaler og Klinikker (BPK) - på grundlag af aftalen med regeringen og har på grundlag af tilkendegivelserne heri opnået takstreduktioner på ca. 17 pct. - foreløbigt gældende til 31. december 2009.

Rigsrevisionen og Statsrevisorerne har kommenteret den kommende, nye aftaleordning og konstateret, at den ikke bygger på udbud og dermed konkurrence mellem de private sygehuse. Dette er korrekt, men er, som der er redegjort for, begrundet i ønsket om ikke at indskrænke patienternes frie valg samtidig med, at regionernes muligheder for at anvende strategiske udbud uden for det udvidede frie valg er blevet understreget.

Ministeriet finder, at det allerede med den nye aftale er sandsynliggjort, at det med det reviderede aftalesystem er muligt at opnå betydelige takstreduktioner, og at der dermed er taget de skyldige hensyn til økonomien *uden* den begrænsning af det frie valg, som en udbudsmodel ville indebære.

Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er grundlag for Rigsrevisionens kritik og Statsrevisorerens kritik og påtale. Ministeriet har i et og alt handlet inden for lovens rammer og intentioner, hvorimod en udbudsmodel ville svække den tilsigtede valgfrihed for patienterne og dermed være i strid med lovgivningens intentioner.

3. Vedr. skattefritagelse for private sundhedsforsikringer

Statsrevisorerens bemærkning: Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Sundhedsministeriet ikke har fulgt op på, hvordan stigningen i antallet af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer har påvirket borgeres adgang til sygehjælp.

Ministeriet bemærker, at Rigsrevisionen ikke har kritiseret ministeriet på dette punkt, allerede fordi spørgsmål om konsekvenserne af skattefritagelsen for sundhedsforsikringer henhører under Skatteministeriets ressort. Rigsrevisionen har derimod udtrykt tilfredshed med, at ministeriet fremover vil vurdere sammenhængen mellem anvendelsen af sundhedsforsikringer og ventetiden i det offentlige sundhedsvæsen, jf. side 30 i beretningen.

Statsrevisorerne begrundet deres utilfredshed med, at arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer er forudsat at nedbringe ventetiderne på behandling i det offentlige sygehjælp og konstaterer, at der har været et fald i den gennemsnitlige ventetid på operationer i perioden 2001-2003, men ikke i perioden 2005-2008, da antallet af sundhedsforsikringer steg markant. (Ministeriet bemærker for god ordens skyld, at beretningen viser et betydeligt fald i ventetider frem til 2005, ikke 2003 som anført. Faldet er tværtimod størst fra 2003 til 2005.)

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

7

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er enig med Rigsrevisionen i, at ministeriet ikke har haft nogen pligt til at følge op på effekterne af en ændring i skattelovgivningen.

Ministeriet skal i øvrigt bemærke, at ventetiderne i sygehusvæsenet er et nettoresultat af en lang række faktorer på såvel udbuds- som efterspørgselssiden. Det lader sig ikke umiddelbart gøre at dokumentere effekten af en enkelt faktor som f.eks. skattefritagelsen for arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer. Den ventetidsopgørelse, der er omtalt i beretningen, viser således ikke, hvad ventetiden havde været, såfremt der ikke havde været skattefritagelse for sundhedsforsikringer. De patienter, som bliver behandlet på grundlag af en skattefritaget sundhedsforsikring, ville dog i langt de fleste tilfælde have ret til i stedet at blive behandlet i det offentlige, da det kræver en lægehenvi- sning for at være omfattet af skattefritagelsen, jf. ligningslovens § 30 A, stk. 4.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har som nævnt i beretningen tilkendegivet over for Rigsrevisionen, at ministeriet fremover vil vurdere sammenhængen mellem anvendelsen af sundhedsforsikringer og ventetiden i det offentlige sundhedsvæsen. Af de nævnte grunde må man dog forudse, at det vil være vanskeligt at dokumentere sikre sammenhænge på dette område.

Sammenfatning

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan sammenfatte sine bemærkninger til beretningen på følgende måde:

Ministeriet finder, at man ved *takstfastsættelsen i 2006* har handlet fuldstændigt efter lovgivningens ordlyd og intentioner, både hvad angår processen og de fastsatte taksters niveau. Ministeriet konstaterer, at Rigsrevisionen ikke har kritiseret denne takstfastsættelse. Ministeriet finder således ikke, at der er grundlag for Statsrevisorernes kritik af ministeriet på dette punkt.

Ministeriet finder videre, at man i *overvejelserne om aftalemodellen og taksterne efter 2006* ligeledes har handlet inden for lovens rammer og intentioner og med aftalen med Danske Regioner af 1. april 2009 har revideret aftalesystemet, så det er muligt at opnå betydelige takstreduktioner, og at der dermed er taget de skyldige hensyn til økonomien uden den begrænsning af det frie valg, som en udbudsmodel ville indebære. Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er grundlag for Rigsrevisionens kritik og Statsrevisorernes kritik og påtale.

Ministeriet finder om de to punkter under ét, at den kritik, der er fremført, snarere retter sig mod den vedtagne lovgivning end mod ministeriet. Ministeriet er selvfølgelig indforstået med, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne kan rejse spørgsmål om lovgivningens hensigtsmæssighed, navnlig hvis man finder, at lovgivningen er til hinder for, at der kan administreres med skyldige økonomiske hensyn. Man finder det imidlertid ikke rimeligt eller berettiget, som det er sket, at rette kritik eller endog påtale mod et ministerium, som til punkt og prikke har administreret efter lovgivningen og dens intentioner.

Om kritikken vedr. kravene til *kvalitet* i aftalerne med de private sygehuse bemærkes, at Rigsrevisionen har kritiseret regionerne, mens Statsrevisorerne har kritiseret både regi-

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

8

onerne og ministeriet. Ministeriet er enig med Rigsrevisionen i, at dette er regionernes ansvar, men ikke enig i, at der ikke er stillet tilstrækkelige krav.

Hvad endelig angår spørgsmålet om skattefritagelse for arbejdsgiverbetalte *sundhedsforsikringer*, er ministeriet enig med Rigsrevisionen i, at ministeriet ikke har haft nogen pligt til at følge effekterne heraf.

Udtalelser fra regionsrådene

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har indhentet udtalelser til beretningen fra regionsrådene i de 5 regioner. På baggrund af sagens særlige karakter finder ministeriet det rigtigst, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen får adgang til de fem udtalelser i deres helhed snarere end i et referat fra ministeriet. Der vedlægges tillige et notat af 17. juni 2009 fra Danske Regioner om kvalitets- og dokumentationskrav til private leverandører under udvidet frit valg.

Regionernes synspunkter er selvsagt ikke alle på linje med ministeriets, men da ministeriets synspunkter allerede er gennemgået i denne redegørelse, finder man ikke behov for at gentage dem ved at kommentere regionernes enkelte udtalelser.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

John Erik Pedersen

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

NOTAT

DANSKE
REGIONER

17-06-2009

Sag nr. 09/1035

Dokumentnr. 33638/09

Kvalitets- og dokumentationskrav til private leverandører under udvidet frit valg

Det har fremgået af flere medier, at der ikke stilles krav til de private leverandører under det udvidede frie valg. Det er ikke rigtigt. Der stilles en lang række krav, og med de nye aftaler gældende fra juli 2009 er kravene på visse områder blevet skærpet.

Danske Regioner vil tage initiativ til at vurdere yderligere kvalitets- og dokumentationskrav hen over efteråret med henblik på de nye aftaler, der skal gælde fra januar 2010. Det fremgår bl.a. af den hensigtserklæring, Danske Regioner har udarbejdet sammen med de to brancheforeninger for private hospitaler mv. (BPK og SPPD) ([link](#))

Nedenfor er eksempler på kvalitets- og dokumentationskrav for de private leverandører under udvidet frit valg:

- Den private leverandør skal kunne redegøre for behandlingserfaring, faglige kvalifikationer, vagtberedskab, apparaturstand, behandlingsprincipper, kvalitetsudviklingsinitiativer mv.
- Den private leverandør skal omfattes af akkrediteringssystemet Den Danske Kvalitetsmodel, når det stilles til rådighed for det enkelte hospital. Modellen implementeres fra 2010.
- Den private leverandør er forpligtet til at indberette til de relevante kliniske kvalitetsdatabaser og til at overholde de relevante faglige referenceprogrammer. Det private hospital mv. skal kunne redegøre for, at de faglige referenceprogrammer overholdes.
- Den private leverandør skal kunne dokumentere tilstedeværelsen af nødstrømsanlæg.
- Den private leverandør skal kunne dokumentere instrukser for forholdsregler vedr. brand, hjertestop, akut overflytning af patient til et offentligt sygehus, håndtering af akutte komplikationer.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

- Den private leverandør skal sikre patienternes rettigheder efter Sundhedslovens bestemmelser, herunder at den enkelte patient informeres løbende om sygdomsforløbet bl.a. i forhold til risiko for komplikationer og bivirkninger. Ingen behandling må indledes uden samtykke fra patienten.
- Hvis den private leverandør har indlagte patienter, stilles der krav om, at der skal være et vagtberedskab.
- Den private leverandør skal ved patientens første fremmøde oplyse patienten om navn på kontaktsygeplejersker eller kontaktlæge.
- For specialiserede behandlinger (lands- og landsdelsfunktioner mv.) er den private leverandør forpligtet til at dokumentere forhold vedr. lægelig kompetence, kapacitet, dimensionering samt overholdelsen af gældende lovgivning. Danske Regioner vil på baggrund heraf indhente vejledning fra Sundhedsstyrelsen vedr. hospitalet.
- Den private leverandør skal senest 8 hverdage efter at have modtaget henvisning, oplyse om dato og sted for undersøgelse eller behandling.
- Den private leverandør skal indberette behandling mv. til Landspatientregisteret. Indberetning er en forudsætning for afregning.
- Den private leverandør skal udarbejde en genoptræningsplan til patienten, hvis der vurderes at være et behov. Genoptræningsplanen skal sendes til bopælskommunen og den praktiserende læge og indberettes til Landspatientregisteret.
- Den private leverandør skal på linje med de offentlige sygehuse indrapportere eventuelle utilsigtede hændelser.
- Ved udskrivning er det private hospital mv. forpligtet til at sikre, at bopælskommunen er orienteret i nødvendigt omfang, således at patienten er sikret, at kommunen har mulighed for at reagere i forhold til genoptræning eller hjælp i øvrigt.

Side 2

I forhold til den rent lægefaglige kvalitet, er det Sundhedsstyrelsens autorisation, der gælder. Det er her Sundhedsstyrelsen der giver autorisationen til de konkrete læger mv., og Sundhedsstyrelsen kan fratage autorisationen og eventuelt iværksætte undersøgelser og kontrolforanstaltninger af den enkelte.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotholmsgade 10-12

1206 København K

Koncern Økonomi

Økonomisk afdeling

Kongens Vænge 2
DK - 3400 Hillerød

Opgang Blok A
Afsnit stuen

Telefon 48 20 50 00
Fax 48 20 50 97
Mail oekonomi@regionh.dk

Web www.regionh.dk

CVR/SE-nr: 30113721
J.nr. 09003602
1-15-1-78

Dato: 29. september 2009

Udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har med skrivelse af 18. august 2009 anmodet regionsrådet om en udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse og statsrevisorernes bemærkninger.

Regionsrådet har på sit møde den 22. september 2009 behandlet sagen og har i den anledning besluttet at opfordre ministeriet til fremadrettet at øge fokus på kvalitetsopfølgning af behandlinger foretaget på private sygehuse og klinikker ligesom Regionsrådet finder, at der bør skabes gennemsigtighed og ensartede forudsætninger for prisdannelsen mellem de private sygehusydelse og offentlige sygehusydelse.

Regionsrådet tilslutter sig Rigsrevisionens vurdering af, at ministeriet ikke ved fastsættelsen af takster i forbindelse med det udvidede frie sygehusvalg har sikret, at ydelserne er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

Til støtte for regionsrådets opfattelse bemærkes, at Region Hovedstaden i sine udbud i forbindelse med suspension af det udvidede frie sygehusvalg stillede krav om kvalitet, og at det beregnede besparelspotentiale ved udbuddene grå stær, MR scanninger og ortopædi udgjorde 55 mio. kr.

Til orientering vedlægges kopi af mødesagen fra Regionsrådets møde den 22. september 2009 samt en bekræftet kopi af beslutningsprotokollen.

Med venlig hilsen

Jens Harder

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Den 22. september 2009

REGIONSRÅDET

Forretningsudvalget den 15. september 2009, sag nr. 20

SAG NR. 15**UDTALELSE TIL MINISTERIET FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE
VEDR. RIGSREVISIONENS BERETNING OM PRIS, KVALITET OG
ADGANG TIL BEHANDLING PÅ PRIVATE SYGEHUSE****ADMINISTRATIONENS INDSTILLING**

at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse svares:

1. at Region Hovedstaden støtter ønsket om fremadrettet at øge fokus på kvalitetsopfølgning af behandlinger foretaget på private sygehuse og klinikker, og
2. at Region Hovedstaden finder, at der bør skabes gennemsigtighed og ensartede forudsætninger for prisdannelsen mellem private sygehusydelse og offentlige sygehusydelse.

RESUME

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har anmodet regionsrådet om en udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse og statsrevisorernes bemærkninger.

Forretningsudvalget er tidligere i formandsmeddelelse på mødet den 24. juni 2009 blevet orienteret om beretningen.

Beretningen omhandler det offentlige sygehusvæsens køb af private sygehusydelse og kvaliteten af ydelserne. Endvidere omhandler beretningen Sundhedsministeriets opfølgning på konsekvenserne af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer for borgernes adgang til sygehusydelse.

Det foreslås at udtalelsen til ministeriet opfordrer til at der skal være et fremdrættet fokus på kvalitetsopfølgningen, og at der skabes gennemsigtighed og ensartede forudsætninger for prisdannelsen mellem private og offentlige sygehusydelse.

SAGSFREMSTILLING**Indledning**

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har med skrivelse af 18. august 2009 anmodet regionsrådet om en udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse og statsrevisorernes bemærkninger.

Forretningsudvalget er tidligere i formandsmeddelelse på mødet den 24. juni 2009 blevet orienteret om beretningen.

Beretningen omhandler det offentlige sygehusvæsens køb af private sygehusydelse og kvaliteten af ydelserne. Endvidere omhandler beretningen Sundhedsministeriets opfølgning på konsekvenserne af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer for borgernes adgang til sygehusydelse.

Hovedformålet med undersøgelsen var at vurdere, om Sundhedsministeriet og regionerne havde tilrettelagt købet af private sygehusydelse under den udvidede fritvalgsordning, således at der blev taget hensyn til pris og kvalitet. Derudover beskæftiger beretningen sig med Sundhedsministeriets overblik over, i hvilken udstrækning den øgede anvendelse af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer har påvirket borgernes adgang til sygehusydelse.

Undersøgelsens hovedresultater er gengivet i beretningen på siderne 2 til 5. Blandt andet fremfører Rigsrevisionen, at undersøgelsen har vist, at Sundhedsministeriet siden 2006 har haft viden om, at de private sygehusydelse, på baggrund af ændrede markedsmæssige vilkår, kunne erhverves til lavere priser end de fastsatte takster. Rigsrevisionen konstaterer, at de ændrede vilkår ikke er anvendt som udgangspunkt for at fastsætte lavere takster under den udvidede fritvalgsordning. Det er på den baggrund Rigsrevisionens vurdering, at Sundhedsministeriet ikke har sikret, at de private sygehusydelse er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien. Rigsrevisionen påpeger endvidere, at de eksisterende aftaler med de private sygehuse m.v. ikke i tilstrækkelig grad har fokus på kvaliteten i behandlingerne.

Det bemærkes herved, at Region Hovedstaden i sine udbud i forbindelse med suspension af det udvidede frie sygehusvalg stillede krav om kvalitet. Det beregnede besparelspotentiale ved udbuddene af grå stær, MR scanninger og ortopædi udgjorde i alt 55 mio. kr.

På den baggrund anbefales det, at Region Hovedstaden i udtalelsen til ministeriet opfordrer til fremadrettet at øge fokus på kvalitetsopfølgning af behandling foretaget på private sygehuse og klinikker og at Region Hovedstaden finder, at der bør skabes gennemsigtighed og ensartede forudsætninger for prisdannelsen mellem de private sygehusydelse og offentlige sygehusydelse.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

SAGEN AFGØRES AF

Regionsrådet.

FORRETNINGSUDVALGETS BESLUTNING

Oversendes til regionsrådet.

REGIONSRADETS BESLUTNING

Regionsrådsformanden satte administrationens indstilling under afstemning suppleret med følgende udtalelse:

"Regionsrådet tilslutter sig Rigsrevisionens vurdering af, at ministeriet ikke ved fastsættelsen af takster i forbindelse med det udvidede frie sygehusvalg har sikret, at ydelserne er erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

Til støtte for regionsrådets opfattelse bemærkes, at Region Hovedstaden i sine udbud i forbindelse med suspension af det udvidede frie sygehusvalg stillede krav om kvalitet, og at det beregnede besparelspotentiale ved udbudene grå stær, MR scanninger og ortopædi udgjorde 55 mio. kr."

For stemte: A (13), B (5), F (3), Ø (2), i alt 23.

Imod stemte: C (6), O (3), V (7), i alt 16.

Undlod at stemme: Y (1).

I alt: 40.

Forretningsudvalgets indstilling med den supplerende udtalelse herefter tiltrådt.

Partierne Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti begrundede deres stemmeafgivning med følgende, og ønskede begrundelsen medsendt til Sundhedsministeriet som mindretalstilkendegivelse:

"VKO finder den daværende sundhedsministers indgriben helt "efter bogen", da det er sket efter sundhedslovens bestemmelser. Vi konstaterer, at den udmeldte prisfastsættelse skete som et snit mellem hvad amtsrådsforeningen og SPPD dengang var nået frem til inden forhandlingerne brød sammen. Vi konstaterer samtidig, at regionerne kan benytte såkaldte strategiske udbud som instrument, hvorved man kan opnå lavere priser. Vi finder, at Rigsrevisionen helt ser bort fra, at regionerne under gældende lovgivning kan foretage udbud af sygehusydelser generelt og derved optimere priserne. Det er også uforståeligt, at Rigsrevisionen alene har set på prisdannelsen i mindre specialklinikker og ikke på de store privathospitaler, som hele konflikten handlede om.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Efter VKO's mening burde Rigsrevisionen i sin beretning også have vurderet om samfundet som helhed har tjent på, at de offentlige hospitaler har fået konkurrence og er blevet mere effektive. Det ville have givet et mere klart billede af den samlede økonomiske effekt af den indgåede aftale. VKO konstaterer ligeledes, at Region Hovedstaden – sammen med de øvrige regioner – bør stramme op på kvalitetskravene til behandlingen på privathospitaler og klinikker og at dette bør ske ved nye aftaler.”

Flemming Pless (A), Abbas Razvi (B) og Bente Møller (Ø) deltog ikke i sagens behandling.

Bilagsfortegnelse:

1. Ministeriets skrivelse af 18. august 2009. (FU)
2. Statsrevisorernes bemærkning til beretning og pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse. (FU)
3. Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 (FU)
4. Brev til Rigsrevisionen den 29. april 2009 med bilag. (FU)

Sagsnr: 09003602

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotholmsgade 10-12,
1216 København K.

Regionshuset
Viborg
Sundhedsplanlægning

Skottenborg 26
8800 Viborg
Tel. +45 8728 5000
kontakt@rm.dk
www.regionmidtjylland.dk

midt
regionmidtjylland

Udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

8. september 2009

j.nr. 1-31-72-376-08

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har den 18. august 2009 anmodet om en udtalelse fra Regionsrådet i Region Midtjylland vedrørende Rigsrevisionens beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.

Side 1

Regionsrådet forholder sig i udtalelsen til den kritik, som Statsrevisorerne rejser af regionernes opfølgning på kvaliteten af de private sygehusydelser.

Kvalitetskrav til private sygehuse

Statsrevisorerne kritiserer, at regionerne ikke har fastsat kvalitetskrav i fællesaftalerne med de private sygehuse, hvorfor man ikke har haft et ordentligt grundlag for at vurdere, om de private sygehuse leverede den ønskede kvalitet.

I Danske Regioners fællesaftaler er der opstillet en række mindstekrav til privathospitalerne. Der er bl.a. tale om krav vedr. lægefaglig patientbehandling, sundhedsfaglig virksomhed og indrapportering til de relevante kliniske databaser. Rigsrevisionens vurdering er, at kvalitetskravene ikke er nærmere specificeret, og at regionerne derfor ikke har haft et tilstrækkeligt grundlag for at følge op på kvaliteten.

For Region Midtjylland har været vanskeligt at følge op på kvaliteten på de private sygehuse, da henvisningerne har været spredt på en række forskellige private hospitaler og klinikker. Og fordi det enkelte privathospital behandler forholdsvis få patienter inden for den enkelte diagnose, har det vanskeliggjort en systematisk opfølgning.

Der er derfor ikke generelt fulgt op på kvaliteten på det enkelte privathospital, men forventningen har været, at privathospitalerne opfylder minimumskravene i fællesaftalerne. Enkeltsager om kvalitet og service på

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

private hospitaler er behandlet sådan som enkelt-sager behandles på alle øvrige hospitaler.

Regionen har fulgt Sundhedsstyrelsens rådgivning i sager om forhold på privathospitaler.

Fremtidig opfølgning på kvaliteten

Region Midtjylland tager Rigsrevisionens vurdering af kvalitetsopfølgningen til efterretning, og vil fremover i højere grad følge op på kvaliteten hos de private leverandører, som regionen benytter.

Som Rigsrevisionens beretning viser, stilles der allerede større kvalitetskrav i regionernes frivillige aftaler indgået i suspensionsperioden. Det vil også gælde for Region Midtjyllands frivillige aftaler.

For at følge yderligere op på kvaliteten vil Region Midtjylland – via regionens samarbejdsudvalg med privathospitaler – tage initiativ til en tættere opfølgning på bl.a. indberetningen til de kliniske databaser, herunder opfyldelse af kravene i Den Danske Kvalitetsmodel.

Endelig vil regionen i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning stille større kvalitetskrav til privathospitaler, der ønsker at varetage specialiserede funktioner i et formaliseret samarbejde med regionens hospitaler.

I forlængelse heraf finder Regionsrådet det centralt, at det med regeringen er aftalt, at der fra 1. januar 2010 stilles de samme kvalitetskrav til de private sygehuse, som der stilles til de offentlige sygehuse.

Med venlig hilsen

Bent Hansen
Regionsrådsformand

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

REGION NORDJYLLAND

NOTATARK

Budget og finans

Notat: Udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet, og adgang til behandling på private sygehuse.J.nr.: 1-42-72-0056-07
Ref.: CKP
Dato: 4. september 2009
e-mail: ckp@rn.dk

Region Nordjylland kan på baggrund af jeres anmodning om en udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet, og adgang til behandling på private sygehuse og Statsrevisorernes udtalelser herom, bemærke følgende.

Til beretningen

Region Nordjylland gør i høringsvarene i forbindelse med rapporten opmærksom på, at der ikke i beretning er anvendt en omkostningsanalyse, til at bestemme forskellen mellem de faktisk afregnede priser og omkostningerne hos privathospitalerne.

Region Nordjylland påpeger ligeledes potentielle problemer omkring anvendelsen af udbud i et marked med udvidet frit sygehusvalg.

Beretningen giver ellers et retvisende billede af forholdene for samspillet mellem det privat og offentlige sundhedsvæsen.

Til Statsrevisorernes udtalelser

Flertalsudtalelsen

I flertalsudtalelsen bliver regionerne kritiseret for ikke i tilstrækkelig grad, at have fastsat kvalitetskrav i forbindelse med fællesaftalerne med de private sygehuse. Det bliver bemærket, at der i de bilaterale aftaler har været et større fokus på kvalitet.

Statsrevisorernes udtalelse skal ses i lyset af, at Region Nordjylland har den opfattelse, at vi ikke er tilsynsmyndighed for private sundhedsudbydere, men at Sundhedsstyrelsen er tilsynsmyndighed. Dette kan anskueliggøres ved, at det Sundhedsstyrelsen der i forbindelse med speciale planlægningen godkender de enkelte privathospitaler til at kunne varetage specifikke behandlinger. Det er således Sundhedsstyrelsen opgave at sikre, at private udbydere af sundhedsydelser lever op til de kvalitetskrav, der er i Danmark, eller i hvert fald sikrer, at den sundhedsfaglige kvalitet er forsvarlig. Region Nordjylland vil i fællesskab med de andre regioner indarbejde kvalitetskrav til de private sundhedsudbydere, der ønsker at indgå aftale om behandling af patienter henvist i forbindelse med udvidet frit sygehusvalg. Region Nordjylland vil ligeledes indarbejde et større fokus på kvalitet i forbindelse med de bilaterale aftaler, der bliver indgået med private aktører.

Statsrevisorerne bemærker, at de fremtidige takster skal tage udgangspunkt i omkostningsniveauet hos de mest omkostningseffektive offentlige sygehuse og ikke ved markedsprøvning i form af udbud. Forhandlingerne vil ikke sigte

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

på konkurrence mellem de private sygehuse i form af rammeudbud e.l., selv om det ville kunne føre til lavere priser.

Region Nordjylland tager til efterretning, at der nu tages udgangspunkt i omkostningerne på de mest omkostningseffektive offentlige sygehuse, men regionen må stadig fastholde, at skal priserne ikke findes gennem en markedsprøvning, så bør taksterne tage udgangspunkt i de faktiske omkostninger, de enkelte behandlinger medfører og ikke blive beregnet på baggrund af de offentlige DRG takster.

DRG-taksterne og de omkostninger, der indgår heri, kan ikke sammenlignes med de omkostninger til de enkelte behandlinger, som private må afholde for at levere disse behandlinger.

En markedsprøvning, der skal sikre de korrekte priser, skal foregå i et marked uden et udvidet frit sygehusvalg, da det ellers ikke kan sikres, at de sande priser i marked fremkommer.

Beregnings af de faktiske omkostninger bør gennemføres selv med en markedsprøvning, da det vil vise, om priserne, der fremkommer gennem en markedsprøvning, er korrekte.

Mindretalsudtalelsen

Mindretalsudtalelsen tager afstand fra flertalsudtalelsen på to områder, der vedrører regionerne. Det første punkt vedrører ansvaret for sikring af kvalitet, mens det andet område vedrører regionernes brug af udbud.

Mindretallet mener ikke, at sundhedsministeriet kan kritisere for ikke at tage tilstrækkelig hensyn til kvaliteten i forbindelse med aftalerne med de private sygehuse. Mindretallet mener, at det udelukkende er regionerne, der har ansvaret for at sikre kvaliteten i forbindelse med de aftaler, der er indgået.

Igen kan det konstateres, at der er forskellige opfattelser af hvem, der har ansvaret for sikring af kvaliteten. Region Nordjylland deler ikke mindretallets opfattelse af, at Sundministeriet ikke har et ansvar for kvaliteten hos de private aktører. Sundhedsstyrelsen og dermed Sundhedsministeriet har ansvaret for, at kvaliteten hos alle private sundhedsaktører, om de har aftale med Danske Regioner eller ej, er inden for de krav, der stilles i lovgivningen om behandling ydet af sundhedsfagligt personale.

Region Nordjylland indarbejder kvalitetskrav i de bilaterale aftaler, der indgås.

Mindretallet fremfører ligeledes, at Sundhedsministeriet ikke kan kritisere for, at regionerne ikke har anvendt strategiske udbud.

Region Nordjylland har i forbindelse med høringssvar til beretningen gjort opmærksomt på, at udbud i et marked, hvor der eksisterer et udvidet frit sygehusvalg ikke med sikkerhed giver de samme priser, som udbud uden det udvide frie sygehusvalg vil give. Det er derfor ikke sandsynligt, at en øget brug af strategiske udbud i et marked med udvidet frit sygehusvalg vil give priser, der afspejler den faktiske pris på markedet og derved sikre at det offentlige ikke betaler en pris, der ligger over markedsprisen.

Region Nordjylland har ikke yderligt at tilføje til Rigsrevisionens beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet, og adgang til behandling på private sygehuse og Statsrevisorernes udtalelser derom.

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Regionsrådets udtalelse vedr. Rigsrevisionens beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har anmodet om Regionsrådets udtalelse til henholdsvis Rigsrevisionens beretning og Statsrevisionernes bemærkninger.

Regionsrådet har på sit møde den 24. september 2009 behandlet og vedtaget følgende udtalelse:

Regionsrådet vil fremhæve to aspekter af sagen, som har haft og stadig har væsentlig betydning for driften af sundhedsvæsenet i Region Sjælland.

For det første kan Region Sjælland bekræfte, at anvendelsen af parallelle rammeudbud under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg har ført til priser hos private sygehuse og klinikker, der i gennemsnit ligger 25 procent under de hidtidige aftalte takster. Samtidig har patienterne haft adgang til at vælge mellem flere private alternativer. For at sætte dette i perspektiv kan det anføres, at regionens udgifter til benyttelse af private sygehuse, hvor det udvidede frie valg er en væsentlig og stigende baggrund for dette forbrug, blev fordoblet opgjort i DRG-værdi fra 2007 til 2008, indtil suspensionen trådte i kraft i november 2008.

Det vil derfor være særdeles hensigtsmæssigt, at udbud indgår som et bærende element i den fremtidige model for Region Sjællands køb af sundhedsydelser på private sygehuse.

For det andet er det Region Sjællands opfattelse, at kritikken vedrørende manglende kvalitetskrav i fællesaftalerne i et vist omfang kan henføres til, at Sundhedsstyrelsens politik under det udvidede frie sygehusvalg indebærer en forskelsbehandling af offentlige og private sygehuse. Offentlige sygehuse skulle af hensyn til kvaliteten samle behandlingen på færre og større enheder for at få volumen og dermed erfaring og ekspertise i den specialiserede behandling. Private sygehuse fik derimod adgang til at lave højt specialiseret behandling uden den samme målestok for volumen, erfaring og ekspertise, hvilket in-

Dato: 28. september 2009

Sagsnummer: 1-15-1-83-0043-09
Brevid: 736490

Kvalitet og Udvikling

Alléen 15
4180 Sorø
kvalitetudvikling@
regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

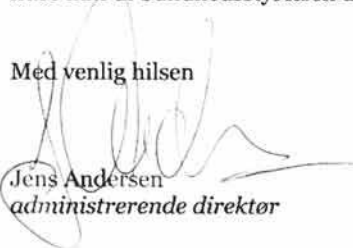
POR@regionsjaelland.dk
Tlf. 70 15 50 00
Dir.tlf. 57 87 52 53

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

debar en anden standard for kvalitetskrav. Et eksempel herpå er fedmekirurgi, som flere privatsygehuse fik adgang til at lave, men som de offentlige sygehuse i Region Sjælland ikke måtte tage op.

Region Sjælland har gode erfaringer med at fastlægge specificerede kvalitetskrav i sine egne udbud af sygehusbehandlinger, men det vil være vanskeligt at gøre nationalt, hvis de private sygehuse ikke af Sundhedsstyrelsen underlægges samme overordnede kvalitetskrav.

Med venlig hilsen

Jens Andersen
administrerende direktør

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Regionssekretariatet
Kontaktperson: Jenny Krogh
Jenny.Krogh@regionsyddanmark.dk
regionssekretariat@regionsyddanmark.dk
Direkte tlf. 76631102

1. oktober 2009
Journal nr. 09/12185
Side 1 / 2

Høringssvar til Sundhedsstyrelsen til rigsrevisionens beretning om pris, Kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.

I brev af 18. august 2009 beder Sundhedsministeriet om bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.

I beretningen undersøger Rigsrevisionen hvorvidt man har fulgt tre væsentlige hensyn for sundhedsvæsenet: Tilgængelighed, omkostningsminimering og kvalitetskontrol.

I beretningen konkluderes:

- At Sundhedsministeriet i 2006 greb ind i forhandlingerne mellem Amtrådsforeningen og en mindre del af de private sygehuse, da parterne var for langt fra hinanden. Ved at gøre dette ophævedes alle andre indgåede aftaler, som derefter blev dyrere end oprindeligt aftalt. Rigsrevisionen mener ikke at tilgængelighedsprincippet burde have været for omkostningsminimeringen på det tidspunkt. Dels fordi det private marked for sygehusedydelser i 2006 var tilstrækkeligt stort til at man kunne prismæssig konkurrere mellem leverandørerne, og dels fordi det var tydeligt at priserne kunne være lavere end indgrebet foreskrev. Det konstateres dog at det er sket i overensstemmelse med sundhedsloven.
- At der i de aftaler Danske Regioner/Amtrådsforeningen og Sundhedsministeriet har indgået med de private sygehuse ikke er taget tilstrækkeligt hensyn til eller fulgt op på kvaliteten af de behandlinger, som private sygehuse har udført under det udvidede frie sygehusvalg. Derimod har de lokalt indgåede aftaler taget vare på dette hensyn i tilstrækkelig grad.
- At Sundhedsministeriet ikke har fulgt op på om arbejdsgiverbetalte forsikringer har været med til at reducere ventelisterne til behandling på de offentlige sygehuse og dermed den almindelige adgang til sygehusevæsenet.

Det er uomtvisteligt at indgrebet i forhandlingerne i 2006 medførte generelt højere priser for behandlinger udført under reglerne om det udvidede frie sygehusvalg, også for de områder som allerede var færdigforhandlede. Dette indgreb kan dog ikke ses isoleret, da viljen til indgreb fra

Bilag til sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2008

Region Syddanmark

1. oktober 2009
Journal nr.
Side 2 / 2

Regeringens side har svækket Danske Regioners forhandlingsposition overfor privathospitalerne flere år efter.

For Region Syddanmark vurderes det ikke at have været ødelæggende for økonomien, da strategien i forhold til udvidet frit sygehusvalg efter 2 måneders ventetid til behandling har været at opfylde behandlingsbehovet på egne sygehuse. Derudover har vi i perioden efter udbud haft aftaler med private sygehuse i regionen om kapacitet indenfor de områder hvor vores egen kapacitet ikke har slået til. Derfor har det været forholdsvist begrænset hvor meget de nationale aftalers merpris har betydet for økonomien i de tidligere amter og Region Syddanmark.

Det er ligeledes uomtvisteligt, at der ikke har været mange kvalitetshensyn i de nationale aftaler.

Region Syddanmark finder det tilfredsstillende at de lokale aftaler generelt vurderes som havende tilstrækkelige kvalitetshensyn i sig, selv om der er et betydeligt potentiale i videreudvikling af kvalitetskravene i vore udbud.

Vurderingen af, at arbejdsgiverbetalte forsikringer skulle give kortere ventetider på de offentlige sygehuse, giver mening indenfor en forståelse af, at efterspørgslen efter sygehusedydelser er konstant. Det er der ikke belæg for, men derimod for at ventetidsgarantien medfører øget efterspørgsel efter sygehusedydelser.

I det lys vil øget tegning og brug af private sundhedsforsikringer alene betyde øget efterspørgsel efter sygehusedydelser uden påvirkning af ventetiden for andre borgere. Derimod forventes det, at ressourcerne i sundhedsvæsenet rettes imod mere attraktive arbejdspladser, som dermed sætter det offentlige sygehusevæsen og behandlingen af de mest syge patienter under et væsentligt rekrutteringsmæssigt pres, som tillige er skadelig for økonomien.

Region Syddanmark finder derfor ikke, at den manglende opfølgning på dette område vil påvirke beslutningsgrundlaget for det syddanske sundhedsvæsen.

Venlig hilsen

Carl Holst
Regionsrådsformand

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse**

27. november 2009

RN A311/09

**Sundheds- og forebyggelsesministerens redegørelse af 22. oktober 2009
De af sundheds- og forebyggelsesministeren indhentede udtalelser fra regionerne
Finansministerens redegørelse af 26. oktober 2009****I. Indledning**

1. Beretningen handlede om det offentlige sygehusvæsens køb af private sygehusedelser og om kvalitetskrav i aftalerne med de private sygehuse og klinikker. Desuden handlede beretningen om opfølgningen på konsekvenserne af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer for borgernes adgang til sygehusedelser.

2. I beretningen konstaterede Rigsrevisionen, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (benævnes i det følgende Sundhedsministeriet) siden 2006 havde haft viden om, at de private sygehusedelser, på baggrund af ændrede markedsmæssige vilkår, kunne erhverves til lavere priser, men at de ændrede vilkår ikke var anvendt som udgangspunkt for at fastsætte lavere takster under den udvidede fritvalgsordning. På den baggrund vurderede Rigsrevisionen, at Sundhedsministeriet ikke havde sikret, at de private sygehusedelser var erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

3. Ministeren for sundhed og forebyggelse (benævnes i det følgende sundhedsministeren) og finansministeren har i deres redegørelser tilkendegivet, at de på en række punkter ikke er enige i Rigsrevisionens og Statsrevisorernes konklusioner og vurderinger i beretningen.

Sundhedsministeriet har indhentet udtalelser til beretningen fra regionsrådene i de 5 regioner. Regionerne har i deres udtalelser forholdt sig til hele eller enkelte dele af Rigsrevisionens beretning. Regionerne er generelt enige i Rigsrevisionens vurderinger.

4. I perioden 2005-2009 har der været 4 forhandlingsforløb om afregning til private sygehuse og klinikker for behandling af fritvalgspatienter. Sundhedsministeren har i perioden grebet ind 2 gange, fordi parterne i forbindelse med forhandlingerne i 2005 og 2007 ikke kunne nå til enighed.

De 2 seneste forhandlinger fandt sted i foråret og efteråret 2009. Forhandlingerne i foråret tog udgangspunkt i de indhøstede erfaringer i suspensionsperioden. Resultatet blev en generel reduktion af afregningstaksterne på 17 % for det udvidede frie sygehusvalg pr. 1. juli 2009. Forhandlingerne i efteråret om taksterne for 2010 tager som noget nyt udgangspunkt i referencetakster udmeldt af Sundhedsministeriet. Hovedparten af referencetaksterne ligger i intervallet 70-90 % af den offentlige DRG-takst. Referencetaksterne fastsættes ud fra om-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

2

kostningsniveauet i den del af de offentlige sygehuse, der udfører de forskellige typer af behandlinger mest omkostningseffektivt. Forhandlingerne er endnu ikke afsluttet.

Forhandlingsforløbene er nærmere beskrevet i bilag 1.

II. Lovgrundlaget

5. Det fremgik af beretningen, at Sundhedsministeriet og regionerne havde fastsat priser og indgået aftaler under den udvidede fritvalgsordning efter sundhedslovens bestemmelser. Regionerne havde indgået aftaler efter aftalemodellen i sundhedsloven. Sundhedsministeren fastsatte i februar 2006 priserne for de private sygehusedydelser efter bestemmelsen herom i sundhedsloven.

6. Sundhedsministeren oplyser i sin redegørelse, at der ikke er tale om en ordning, der regulerer regionernes muligheder for at købe sygehusedydelser til deres borgere på de bedst mulige vilkår, fx gennem udbud. Ministeren finder videre, at man i administrationen af ordningen har handlet fuldstændig i overensstemmelse med lovgivningen og dens formål.

7. Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at ønsket om at sikre patientens rettighed og reelle valgfrihed via et bredt tilbud af sygehusedydelser var den væsentligste præmis for det udvidede frie sygehusvalg. Disse hensyn var baggrunden for lovgivningens udformning, herunder rammerne for aftalevilkår under ordningen.

8. Jeg er enig med ministrene i den generelle fremstilling af lovgrundlaget. Jeg skal videre bemærke, at jeg er enig med sundhedsministeren i, at administrationen af ordningen skete efter bestemmelserne i loven. Det er samtidig ministerens ansvar at medvirke til, at lovens formål gennemføres med skyldig hensyntagen til økonomien. Det var denne forpligtelse, der var genstand for Rigsrevisionens undersøgelse. Rigsrevisionens undersøgelse havde derimod ikke til formål at anbefale en særlig model til fastsættelse af priserne under den udvidede fritvalgsordning.

III. Sundhedsministeriets opfølgning på udviklingen i priserne

9. Det fremgik af beretningen, at Sundhedsministeriet havde fulgt udviklingen i markedet for private sygehusedydelser og derigennem havde opnået viden om, at ydelserne fra 2006 kunne erhverves til lavere priser end de fastsatte takster. Der var imidlertid ikke fastsat lavere takster inden for den udvidede fritvalgsordning, hvorfor Rigsrevisionen vurderede, at Sundhedsministeriet ikke havde sikret, at ydelserne var erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

I deres bemærkninger kritiserede Statsrevisorerne, at Sundhedsministeriet ikke havde sikret, at private sygehusedydelser kunne erhverves til lavere priser end de fastsatte takster, på trods af at ministeriet havde haft viden herom og mulighed herfor siden 2006. Statsrevisorerne påtalte, at sundhedsministeren ikke havde sikret, at ydelserne var erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien.

10. Sundhedsministeren og finansministeren er ikke enige i Rigsrevisionens vurdering og Statsrevisorernes påtale. Efter sundhedsministerens opfattelse var det ikke muligt at fastsætte taksterne på SPPD-området til i gennemsnit 80 % af DRG-taksten, som Amtsrådsforeningen havde aftalt med en række andre private sygehuse og klinikker uden for SPPD. Finansministeren fremfører det samme synspunkt.

11. Ifølge sundhedsministeren er det endvidere ikke godtgjort i Rigsrevisionens beretning, at de ca. 100 private sygehuse og klinikker uden for SPPD ville kunne udvide kapaciteten i tilstrækkeligt omfang til at sikre patienterne ret til hurtig behandling og mulighed for behandlingsalternativer.

SPPD er Sæmmenslutningen af Privathospitaller og Privatklinikker i Danmark, som er en brancheorganisation for nogle af de private sygehuse og klinikker.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

Jeg skal hertil bemærke, at sigtet med Rigsrevisionens undersøgelse ikke var at vurdere, hvorvidt – eller hvor hurtigt – det samlede marked for private sygehuse ville kunne imødekomme efterspørgslen under den udvidede fritvalgsordning. For Rigsrevisionen var det væsentlige, at aftalerne med de ca. 100 private sygehuse og klinikker uden for SPPD på daværende tidspunkt indikerede, at der var et marked, som var fleksibelt og muliggjorde lavere priser.

12. Region Syddanmark har specifikt kommenteret takstfastsættelsen i 2006. Regionen har i sin udtalelse til sundhedsministeren anført, at det er uomtvisteligt, at indgrebet i 2006 medførte generelt højere priser for behandlinger udført under reglerne om det udvidede frie sygehusvalg, også for de områder, som allerede var færdigforhandlede. Regionen oplyser videre, at dette indgreb ikke kan ses isoleret, da viljen til indgreb fra regeringens side har svækket Danske Regioners forhandlingsposition over for privathospitalerne flere år efter.

13. Jeg skal for god ordens skyld præcisere, at hverken Rigsrevisionen eller Statsrevisorerne har tilkendegivet, på hvilket niveau taksten skulle fastsættes i 2006. Jeg finder det særligt vigtigt at fremhæve, at det var på baggrund af en gennemgang af den samlede udvikling i perioden 2006-2009, at Rigsrevisionen vurderede, at Sundhedsministeriet ikke havde sikret, at de private sygehuse var erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien. Særligt 3 forløb indikerede, at der var opbygget et marked for private sygehuse, som muliggjorde, at ydelserne under den udvidede fritvalgsordning kunne erhverves til lavere priser.

Den første indikation var de ca. 100 aftaler med private sygehuse og klinikker, som Amtsrådsforeningen indgik sideløbende med de forhandlinger med SPPD, der brød sammen i januar 2006. Forløbet viste, at markedet for sygehuse i 2006 muliggjorde lavere priser, jf. pkt. 57 og 58 i beretningen.

Den anden indikation var Sundhedsministeriets vurdering af, at markedet allerede i 2006 var modent til, at en række af de behandlingsområder, der er omfattet af det udvidede frie sygehusvalg, kunne sendes i udbud. Vurderingen blev foretaget i forbindelse med udvalgsarbejdet om vilkår for den udvidede fritvalgsordning, der er beskrevet i beretningen, jf. pkt. 46-50 og 63-68. Rigsrevisionen omtalte i beretningen både udkastet til og den endelige rapport fra udvalget. Udvalget vurderede, at en rammeudbudsmodel kunne være gavnlig for konkurrencen på området. I den endelige rapport anbefalede flertallet af udvalget brug af udbud i den almindelige sygehusdrift – de såkaldte strategiske udbud. Udkastet og den endelige rapport viste, at der efter udvalgets vurdering var etableret et marked for private sygehuse på daværende tidspunkt. Sundhedsministeriet havde dermed kendskab til, at markedet muliggjorde lavere priser under den udvidede fritvalgsordning.

Den tredje indikation var de priser på sygehuse, som regionerne opnåede under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg i perioden 7. november 2008 - 30. juni 2009. Regionernes erfaringer med at sende behandlinger i udbud bekræftede, at der kunne opnås priser, som lå væsentligt under det tidligere forhandlede niveau, jf. beretningens pkt. 60.

14. Jeg finder på den baggrund, at Sundhedsministeriet på et tidligere tidspunkt kunne have udnyttet potentialet på markedet for private sygehuse for at opnå lavere priser inden for den udvidede fritvalgsordning.

15. Jeg kan konstatere, at sundhedsministeren i sin redegørelse erklærer sig enig med Rigsrevisionen i, at markedet for private sygehuse i Danmark siden 2002, og navnlig i de seneste år, har udviklet sig sådan, at der er grundlag for at fastsætte lavere takster end hidtil under det udvidede frie sygehusvalg.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

4

16. Jeg kan videre konstatere, at regeringen har indgået en aftale med Danske Regioner den 1. april 2009, der vedrører rammerne for genindførelsen af det udvidede frie sygehusvalg. Aftalen indeholder initiativer, som har været mulige inden for de eksisterende lovgivningsmæssige rammer.

Aftalen tager i fase 1 sigte på at udnytte regionernes erfaringer under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg, hvor der er opnået aftaler om køb af private sygehusedydelser til lavere priser. Aftalen har muliggjort, at afregningstaksterne pr. 1. juli 2009 er reduceret med 17 %.

Aftalen tager i fase 2 sigte på, at afregningen for patienter, der benytter det udvidede frie sygehusvalg, skal ske til en forhandlet pris med udgangspunkt i referencetakster. Ministeriet har dermed vist, at det inden for lovgivningens rammer var muligt at tilpasse udgangspunktet for parternes takstforhandlinger.

17. Flere regioner har i deres udtalelser til sundhedsministeren kommenteret prisfastsættelsen under den udvidede fritvalgsordning, herunder muligheden for anvendelse af udbud.

18. Region Sjælland konstaterer, at anvendelsen af parallelle rammeudbud under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg har ført til priser hos private sygehuse og klinikker, der i gennemsnit ligger 25 % under de hidtidige aftaletakster. Samtidig har patienterne kunnet vælge mellem flere private alternativer. Regionen anfører, at udgifter til benyttelse af private sygehuse, hvor det udvidede frie valg er en væsentlig og stigende baggrund for dette forbrug, blev fordoblet (opgjort i DRG-værdi) fra 2007 til 2008, indtil suspensionen trådte i kraft i november 2008. Ifølge regionen vil det derfor være særdeles hensigtsmæssigt, at udbud indgår som et bærende element i den fremtidige model for Region Sjællands køb af sundhedsydelse på private sygehuse.

19. Region Nordjylland tager til efterretning, at der i forbindelse med den nye aftalemodel nu tages udgangspunkt i omkostningerne på de mest omkostningseffektive offentlige sygehuse, men fastholder, at hvis priserne ikke skal findes gennem en markedsafprøvning, så bør taksterne tage udgangspunkt i de faktiske omkostninger og ikke blive beregnet på baggrund af offentlige DRG-takster.

Region Nordjylland oplyser videre, at der kan være potentielle problemer omkring anvendelsen af udbud i et marked med det udvidede frie sygehusvalg. Endelig oplyser regionen, at udbud i et marked, hvor der eksisterer et udvidet frit sygehusvalg, ikke med sikkerhed giver de samme priser, som udbud uden det udvidede frie sygehusvalg ville give. Det er derfor ikke sandsynligt ifølge Region Nordjylland, at en øget brug af strategisk udbud i et marked med udvidet frit sygehusvalg ville give priser, der afspejler den faktiske pris på markedet og derved sikrer, at det offentlige ikke betaler en pris, der ligger over markedsprisen.

20. Region Hovedstaden finder, at der bør skabes gennemsigtighed og ensartede forudsætninger for prisdannelsen mellem de private og offentlige sygehusedydelser.

21. Region Syddanmark oplyser, at regionen efter suspensionsperioden har haft aftaler med private sygehuse i regionen om kapacitet inden for de områder, hvor deres egen kapacitet ikke har slået til. Det har derfor været forholdsvis begrænset, hvor meget de nationale aftalers merpris har betydet for regionens økonomi.

22. Region Midtjylland har ikke kommenteret prisfastsættelsen.

23. Jeg kan konstatere, at der i suspensionsperioden skete en reel markedsafprøvning af priserne på de private sygehusedydelser. Jeg konstaterer videre, at flere af regionerne på den baggrund, og på forskellige måder, peger på fordelene ved at anvende udbud. Samtidig peger de på begrænsninger forbundet med at anvende udbud inden for den udvidede fritvalgsordning. Jeg finder regionernes overvejelser om udbud velbegrundede og er principielt enig i,

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

5

at udbud er den direkte måde, hvorpå markedspriser kan afdækkes. Dette er imidlertid ikke muligt inden for ordningen.

Jeg konstaterer videre, at anvendelsen af udbud inden for den udvidede fritvalgsordning vil kunne indebære, at ikke alle private sygehuse og klinikker vil have ret til en aftale, jf. aftalerechten i loven.

Det er min opfattelse, at sundhedsministeren og finansministeren har læst Rigsrevisionens beretning som om, at Rigsrevisionen anbefaler udbud inden for den udvidede fritvalgsordning. Dette er ikke tilfældet.

Sammenfatning

24. Jeg må sammenfattende konstatere, at ministrenes bemærkninger især vedrører forhold, som Rigsrevisionen ikke behandlede i beretningen. Rigsrevisionen har således ikke vurderet, om det samlede marked for private sygehusedydelser ville kunne imødekomme efterspørgslen under den udvidede fritvalgsordning. Rigsrevisionen har ligeledes ikke anbefalet, hvordan potentialet på markedet for private sygehusedydelser bedst udnyttes.

Rigsrevisionens vurdering af, at Sundhedsministeriet ikke havde sikret, at de private sygehusedydelser var erhvervet under skyldig hensyntagen til økonomien, baserede sig på en gennemgang af den samlede udvikling i perioden 2006-2009. Særligt 3 forløb indikerede, at der var etableret et marked for private sygehusedydelser, der muliggjorde, at ydelserne under den udvidede fritvalgsordning kunne erhverves til lavere priser. Det første forløb vedrørte Amtsrådsforeningens indgåelse af aftaler med ca. 100 private sygehuse og klinikker. Det andet forløb vedrørte udvalgsarbejdet om vilkår for den udvidede fritvalgsordning, herunder Sundhedsministeriets egen vurdering af, at markedet allerede i 2006 var modent til, at en række behandlingsområder kunne sendes i udbud. Det tredje forløb vedrørte regionernes erfaringer med at opnå lavere priser under suspensionen af det udvidede frie sygehusvalg. Jeg finder derfor, at Sundhedsministeriet på et tidligere tidspunkt kunne have udnyttet potentialet for at opnå lavere priser inden for den udvidede fritvalgsordning. Først i 2009 har ministeriet med aftalen mellem regeringen og Danske Regioner af 1. april søgt at udnytte potentialet.

IV. Kvalitetskrav til private sygehusedydelser

25. Statsrevisorerne kritiserede, at regionerne ikke havde fastsat kvalitetskrav i fællesaftalerne med de private sygehuse. Dermed havde regionerne ikke et ordentligt grundlag for at vurdere, om de private sygehuse leverede den ønskede kvalitet.

26. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at regionerne ikke i tilstrækkelig grad tog hensyn til kvalitet i de fællesaftaler, som regionerne indgik med de private sygehuse vedrørende behandling af patienter under den udvidede fritvalgsordning. Det skyldtes bl.a., at fællesaftalerne i henhold til udvidet frit sygehusvalg var kendetegnet ved, at kvalitetskrav ikke var nærmere specificeret. Regionerne stillede i højere grad kvalitetskrav i de frivillige aftaler uden for den udvidede fritvalgsordning, hvilket muliggjorde opfølgning på kvaliteten af sygehusedydelserne. Eksempler på mere specifikke kvalitetskrav var, at sygehuse skulle gennemføre et vist antal operationer årligt på det pågældende behandlingsområde og udarbejde dokumentation for det seneste års komplikationer til brug for opfølgningen.

27. Sundhedsministeren bemærker i sin redegørelse, at Statsrevisorernes kritik af ministeriet, hvad angår kvalitet, ikke har grundlag i Rigsrevisionens beretning, som ikke kritiserer ministeriet på dette punkt, idet det er regionernes ansvar at stille de nødvendige kvalitetskrav og følge op herpå. Ministeren oplyser, at uanset om kritikken alene vedrører regionerne eller ej, er ministeriet ikke enig i, at der ikke er taget tilstrækkelige hensyn til kvalitet i aftalerne om udvidet frit sygehusvalg. Ifølge ministeren er der en række krav, der grundlæggende er de samme til offentlige og private sygehuse. Videre oplyser ministeren, at Rigsrevisionen baserede sin vurdering på det forhold, at regionerne i de aftaler, de individuelt

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

6

indgik med private sygehuse, opstillede yderligere kvalitetskrav. Ministeriet er ikke enig i, at man deraf kan slutte, at de generelle krav ikke er tilstrækkelige.

28. Sundhedsministeriet har oplyst, at regionerne har skærpet en række kvalitetskrav til de private sygehuse med den nye standardkontrakt for 2009. Danske Regioner har videre oplyst, at de vil tage initiativ til at vurdere yderligere kvalitets- og dokumentationskrav henover efteråret med henblik på de nye aftaler, der skal gælde fra 1. januar 2010.

29. Regionerne peger i deres udtalelser til beretningen på en række problemstillinger, der har vanskeliggjort opfølgningen på kvaliteten.

30. Region Syddanmark oplyser, at det er uomtvisteligt, at der ikke har været mange kvalitets hensyn i de nationale aftaler (der i beretningen benævnes fællesaftaler).

31. Region Nordjylland udtaler, at regionen i fællesskab med de andre regioner vil indarbejde kvalitetskrav til de private sundhedsudbydere, der ønsker at indgå aftale om behandling af patienter henvist i forbindelse med udvidet frit sygehusvalg.

32. Ifølge Region Sjælland indebar Sundhedsstyrelsens politik under det udvidede frie sygehusvalg en forskelsbehandling af offentlige og private sygehuse. Offentlige sygehuse skulle af hensyn til kvaliteten samle behandlingen på færre og større enheder for at få volumen og dermed erfaring og ekspertise i den specialiserede behandling. Private sygehuse fik derimod adgang til at foretage højt specialiseret behandling uden den samme målestok for volumen, erfaring og ekspertise, hvilket indebar en anden standard for kvalitetskrav. Ifølge regionen er et eksempel herpå fedmekirurgi, som flere private sygehuse fik adgang til at udføre, men som de offentlige sygehuse i Region Sjælland ikke måtte tage op.

33. Ifølge Region Midtjylland har det været vanskeligt at følge op på kvaliteten på de private sygehuse, da henvisningerne har været spredt på en række forskellige private sygehuse og klinikker. Da det enkelte private sygehus behandler forholdsvis få patienter inden for den enkelte diagnose, har det vanskeliggjort en systematisk opfølgning.

Region Midtjylland tager Rigsrevisionens vurdering af kvalitetsopfølgningen til efterretning og vil fremover i højere grad følge op på kvaliteten hos de private leverandører, som regionen benytter. For at følge op på kvaliteten vil regionen desuden – via regionens samarbejdsudvalg med privathospitaler – tage initiativ til en tættere opfølgning på bl.a. indberetningen til de kliniske databaser, herunder opfyldelse af kravene i Den Danske Kvalitetsmodel.

34. Region Hovedstaden oplyser, at regionen har besluttet at opfordre Sundhedsministeriet til fremadrettet at øge fokus på kvalitetsopfølgning af behandlinger foretaget på private sygehuse og klinikker.

35. Samlet set tager regionerne Rigsrevisionens vurdering af kvalitetsopfølgningen til efterretning. De vil fremover i højere grad følge op på kvaliteten af behandlinger foretaget på private sygehuse og klinikker.

36. Jeg har noteret mig, at sundhedsministeren i modsætning til regionerne ikke anerkender Rigsrevisionens vurdering om hensynet til kvalitet i fællesaftalerne.

Det fremgik af beretningen, at hensynet til kvalitet er mere udtalt og specificeret i de frivillige aftaler end i fællesaftalerne. Gennemgangen af de frivillige aftaler viste, at regionerne opstillede yderligere kvalitetskrav for derved at opnå et bedre grundlag for at udvælge private sygehuse og følge op på de sygehusydelse, de leverede. Dette til trods for at det er de samme sygehusydelse, der købes, fx MR-skanninger eller ortopædkirurgiske operationer. Dermed er udgangspunktet for regionernes opfølgning forskelligt og vidner om, at regionerne som direkte aftalepartner viser et større ansvar for at følge op i de frivillige aftaler, mens de er mere usikre på deres ansvarsområde i forhold til fællesaftalerne.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

Sammenfatning

37. Sundhedsministeren er ikke enig med Rigsrevisionen i, at der ikke er taget tilstrækkelige hensyn til kvalitet i aftalerne under den udvidede fritvalgsordning. Jeg har noteret mig, at regionerne ikke er på linje med sundhedsministeren. Regionerne har med de nye aftaler for 2009 og 2010 taget ansvar for at skærpe en række kvalitetskrav, hvilket kan understøtte opfølgningen på de private sygehusydelse, der leveres. Dette finder jeg tilfredsstillende.

Jeg havde fundet det mere konstruktivt, hvis sundhedsministeren havde lagt vægt på at understøtte regionernes tiltag til en styrket kvalitet i aftalegrundlaget med de private sygehuse.

V. Opfølgning på konsekvenserne af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer

38. Det fremgik af beretningen, jf. pkt. 117, at der i bemærkningerne til loven om indførelse af skattefritagelse for arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer står, at ventelisterne forkortes til gavn for de grupper i samfundet, der ikke kan betale sig fra en behandling på et privathospital eller har en arbejdsgiver, som vil betale for en sådan behandling. Det fremgik endvidere, at Sundhedsministeriet ikke havde fulgt op på, om stigningen i antallet af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer havde påvirket borgernes adgang til sygehusydelse.

39. Sundhedsministeriet og Finansministeriet oplyste i beretningen, jf. pkt. 125, at Sundhedsministeriet ville analysere udviklingen i såvel udbredelsen af sundhedsforsikringer som udviklingen i ventetiden i det offentlige sygehusvæsen. Ministeriet vil tage kontakt til de private sygehuse med henblik på at tilvejebringe et grundlag for at vurdere sammenhængen mellem anvendelsen af sundhedsforsikringer og udviklingen i ventetiden i det offentlige sygehusvæsen.

40. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at ventetiderne i sygehusvæsenet er et nettoresultat af en lang række faktorer på såvel udbuds- som efterspørgselssiden. Det lader sig derfor ikke umiddelbart gøre at dokumentere effekten af en enkelt faktor som fx skattefritagelsen for arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer. Ministeren bemærker videre, at man af de nævnte grunde må forudse, at det vil være vanskeligt at dokumentere sikre sammenhænge på dette område.

Jeg må opfatte sundhedsministerens oplysninger som om, at ministeren nu finder det vanskeligt at følge op på sammenhængen mellem arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer og udviklingen i ventetiden. Jeg anerkender, at ventetiden påvirkes af mange faktorer, jf. beretningens pkt. 122, men må henlede opmærksomheden på, at ministeriet i beretningen klart tilkendegav, at udviklingen ville blive analyseret.

Sammenfatning

41. Jeg har noteret mig, at sundhedsministeren i sin redegørelse oplyser, at det vil være vanskeligt at dokumentere sikre sammenhænge på området. Jeg forventer, at ministeren følger op på konsekvenserne af arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer, når det indgår som en væsentlig forudsætning for lovgivningen på området.

VI. Afslutning

42. Jeg har noteret mig, at sundhedsministeren og finansministeren på en række punkter ikke er enige i Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens vurderinger. I den forbindelse må jeg konstatere, at ministrenes bemærkninger i betydeligt omfang vedrører forhold og synspunkter, som ikke er behandlet i beretningen. Rigsrevisionen har således ikke behandlet eller vurderet kapaciteten på det samlede marked for private sygehusydelse i perioden 2006-2009 eller anbefalet en særlig aftalemodel for den udvidede fritvalgsordning.

43. Jeg finder det godt gjort, at Sundhedsministeriet på et tidligere tidspunkt kunne have udnyttet potentialet på markedet for private sygehusydelse med henblik på at sikre, at der kunne opnås lavere priser inden for den udvidede fritvalgsordning.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

8

44. Jeg har særligt bemærket, at sundhedsministeren i sin redegørelse erklærer sig enig med Rigsrevisionen i, at markedet for private sygehusydelse i Danmark siden 2002, og navnlig i de seneste år, har udviklet sig således, at der er grundlag for at fastsætte lavere takster end hidtil under det udvidede frie sygehusvalg. På baggrund af beretningens konklusion om den manglende udnyttelse af de markeds-mæssige muligheder må det vurderes som væsentligt og positivt, at der er foretaget en generel reduktion af taksterne på 17 % pr. 1. juli 2009, og at Sundhedsministeriet forud for de endnu ikke afsluttede forhandlinger om taksterne i 2010 har udmeldt referencetakster på 70-90 % af de offentlige DRG-takster. Jeg konstaterer samtidig, at lovgivningen ikke har udgjort nogen hindring for at ændre udgangspunktet for takstforhandlingerne, som det nu er gjort.

45. Sundhedsministeren er ikke enig med Rigsrevisionen i, at der ikke er taget tilstrækkelige hensyn til kvalitet i aftalerne under den udvidede fritvalgsordning. Jeg har noteret mig, at regionerne ikke er på linje med sundhedsministeren. Regionerne har med de nye aftaler for 2009 og 2010 skærpet en række kvalitetskrav, der understøtter opfølgningen på de sygehusydelse, der leveres. Dette finder jeg tilfredsstillende.

46. Jeg er tilfreds med regionernes udtalelser til Statsrevisorernes bemærkninger og til beretningen og har samtidig noteret mig, at regionerne generelt er fremkommet med meget konstruktive bidrag om pris og kvalitet i aftalerne med de private sygehuse.

47. Jeg vil fortsat følge udviklingen på følgende områder:

- udviklingen i taksterne for de private sygehusydelse under den udvidede fritvalgsordning
- initiativerne vedrørende kvalitetskrav i aftalerne med de private sygehuse og klinikker
- sundhedsministerens arbejde med at vurdere sammenhængen mellem anvendelsen af sundhedsforsikringer og ventetiden i det offentlige sundhedsvæsen.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

Bilag 1. Forhandlinger og initiativer i perioden 2005-2009

For at give et fyldestgørende billede af den periode, som Rigsrevisionen har undersøgt, er forløbet omkring de seneste aftaleindgåelser og initiativer på området beskrevet nedenfor.

Takstforhandlinger i 2005

Forhandlingerne mellem Amtsrådsforeningen og en brancheforening for nogle af de private sygehuse og klinikker, Sammenslutningen af Privathospitaler og Privatklinikker i Danmark (SPPD), brød sammen den 2. januar 2006, hvorefter brancheforeningen anmodede ministeren om at fastsætte taksterne. Sideløbende med takstforhandlingerne indgik Amtsrådsforeningen aftaler med ca. 100 private, overvejende mindre sygehuse og klinikker til en lavere takst end de takster, ministeren fastsatte pr. 2. februar 2006. Konsekvensen blev, at de indgåede aftaler til lavere priser ikke kunne opretholdes.

Udvalgsarbejde i perioden 2006-2007

På baggrund af forløbet omkring takstfastsættelsen i 2006 nedsatte Sundhedsministeriet et udvalg om vilkår for den udvidede fritvalgsordning til at se på de fremtidige procedurer for takstfastsættelse og konfliktløsning. Sundhedsministeriet varetog formandskabet af udvalget. I udvalget deltog desuden bl.a. Finansministeriet, Amtsrådsforeningen (Danske Regioner fra januar 2007), repræsentanter fra SPPD samt en række andre interessenter.

Takstforhandlinger i 2007

Efter planen skulle Amtsrådsforeningen og de private sygehuse i efteråret 2006 have forhandlet taksterne for 2007. Udvalgsarbejdet om vilkår for den udvidede fritvalgsordning blev imidlertid forsinket, og de takster, som ministeren fastsatte for 2006, blev derfor forlænget frem til 1. oktober 2007. Parterne forhandlede i september 2007. Resultatet blev nye takster, der lå meget tæt op ad de takster, som ministeren fastsatte i 2006. Taksten for grå stær, som med aftalen blev sænket med ca. 30 % i forhold til 2006, måtte dog genforhandles med en gruppe af øjenlæger, der stod uden for SPPD, idet størstedelen af de indgåede aftaler om grå stær fra før 1. oktober 2007 blev opsagt af klinikkerne. Disse forhandlinger endte med, at ministeren i juni 2008 måtte fastsætte taksten efter anmodning fra flere øjenlæger.

Ændring af tidsfrist for behandling i 2007

Patienter har siden 2002 haft ret til tilbud om behandling på private sygehuse og klinikker, hvis de ikke fik et tilbud i det offentlige sygehusvæsen inden for en tidsfrist på 2 måneder. Denne tidsfrist blev ændret til 1 måned med virkning fra 1. oktober 2007.

Suspension af udvidet frit sygehusvalg i 2008

For at nedbringe den ventetidspukkel, som opstod i forlængelse af overenskomstkonflikten i foråret 2008, blev det udvidede frie sygehusvalg suspenderet i perioden 7. november 2008 - 30. juni 2009. I suspensionsperioden valgte regionerne at sende udvalgte sygehusedydelser i udbud. Det fremgik af beretningen, at regionerne i forbindelse med suspensionen opnåede priser, der lå væsentligt under de tidligere forhandlede priser i henhold til reglerne om udvidet frit sygehusvalg.

Genindførelse af udvidet frit sygehusvalg i 2009

Regeringen indgik den 1. april 2009 en aftale med Danske Regioner om tilrettelæggelsen af samarbejdet med de private sygehuse i forbindelse med, at det udvidede frie sygehusvalg skulle genindføres den 1. juli 2009. Hermed blev der taget en række nye initiativer, der justerer samarbejdet mellem regionerne og den private sygehussektor efter en tostrengt proces. I fase 1, der vedrører perioden 1. juli - 31. december 2009, tager forhandlingerne om aftaler under det udvidede frie sygehusvalg bl.a. udgangspunkt i de erfaringer, som regionerne har fået med at sende behandlinger i udbud i suspensionsperioden. I fase 2, der vedrører perioden efter 1. januar 2010, skal forhandlingerne tage udgangspunkt i referencetakster, der udarbejdes af Sundhedsministeriet. Referencetaksterne fastsættes ud fra omkostningsniveauet i den del af de offentlige sygehuse, der udfører de forskellige typer af behandlinger mest omkostningseffektivt.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2008

10

Takstforhandlinger i foråret 2009

På baggrund af aftalen med regeringen af 1. april 2009 indgik Danske Regioner og 2 brancheforeninger for private sygehuse og klinikker en aftale, der indebærer en generel reduktion af afregningstaksterne på 17 % for det udvidede frie sygehusvalg pr. 1. juli 2009.

Internt udredningsarbejde i perioden 2008-2009

Sideløbende med Rigsrevisionens undersøgelse har Sundhedsministeriet gennemført et internt udredningsarbejde om afregning med private sygehuse. Sundhedsministeriet har oplyst, at udredningsarbejdet blev afsluttet i foråret 2009, men blev som følge af aftalen af 1. april ikke færdiggjort, da det i arbejdet bl.a. blev konkluderet, at der var behov for yderligere kvalificering af grundlaget for referencetaksterne. I det interne udredningsarbejde anbefales det bl.a., at afregningen med de private sygehuse bør tage udgangspunkt i omkostningerne for de billigste og mest omkostningseffektive blandt de offentlige sygehuse (referencetakster). Det blev videre anbefalet, at referencetaksterne fastlægges på et niveau svarende til 65-72 % af den offentlige DRG-takst.

Takstforhandlinger i efteråret 2009

Samtidig med offentliggørelsen af udredningsarbejdet har ministeriet offentliggjort et katalog over referencetakster, der skal danne udgangspunkt for forhandlinger om aftaler under det udvidede frie sygehusvalg gældende fra 1. januar 2010. Hovedparten af referencetaksterne ligger i intervallet 70-90 % af DRG-taksten. Forhandlingerne er endnu ikke afsluttet.

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Folketinget havde den 9. december 2009 en hasteforespørgselsdebat F 20 til ministeren for sundhed og forebyggelse:

"Vil ministeren redegøre for, hvorfor der ikke blev taget skridt til at opnå lavere priser inden for den udvidede frit valgsordning, efter at en arbejdsgruppe med blandt andre Konkurrencestyrelsen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet i 2006 dokumenterede, at dette var en mulighed, sådan som Rigsrevisionen har peget på senest i »Notat til Statsrevisorerne om beretning om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse«?"

Forespørgslen var stillet af Carsten Hansen (S), Ole Sohn (SF), Margrethe Vestager (RV) og Per Clausen (EL). Efter at Sophie Hæstorp Andersen (S) som ordfører for forespørgerne havde fremført begrundelsen for forespørgslen, besvarede ministeren denne. Herefter blev ministerens svar debatteret i ca. to timer.

Et flertal i Folketinget vedtog den 10. december 2009 på baggrund af forespørgselsdebatten følgende forslag til vedtagelse V 26:

"Folketinget tager redegørelsen til efterretning og konstaterer, at det udvidede frie sygehusvalg har givet patienterne en ny og væsentlig rettighed, der har sikret patienter hurtigere behandling.

Aftalen af 1. april 2009 har skabt forbedrede rammer med mulighed for lavere priser, ligesom aftalen har opfordret til øget konkurrenceudsættelse af sygehusydelse".

Statsrevisorerne tager Folketingets vedtagelse til efterretning og afslutter i konsekvens heraf den del af revisionssagen, som vedrører udviklingen i taksterne for de private sygehusydelse under den udvidede fritvalgsordning.

Statsrevisorerne, den 16. december 2009

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

Dato: 21 JAN. 2010
Sagsnr.: 2009-024-0130
Dok.: JRH40752

Statsrevisorerne har ved brev af 27. august 2009 sendt Statsrevisorernes beretning nr. 16 2008 om politireformen til mig. Statsrevisorerne har samtidig anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til, jf. § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber.

Statsrevisorerne konstaterer i overensstemmelse med konklusionerne i beretningen, at politireformen indebærer omfattende ændringer i den måde, hvorpå dansk politi er styret og organiseret, og at det derfor kunne forventes, at reformen i en overgangsperiode ville have negative konsekvenser for politiets virksomhed.

Jeg ved, at der både i politikredsene og i Rigspolitiet er brugt mange kræfter på forberedelsen og gennemførelsen af politireformen, og derfor er jeg meget tilfreds med, at beretningen anerkender, at forberedelsen og store dele af opfølgningen på politireformen har været tilfredsstillende.

Jeg ved også, at der både i politikredsene og i Rigspolitiet er gjort meget for at forbedre politiets resultater over det seneste år. Politiet har, som beretningen viser, haft et produktionstab i reformårene 2007 og 2008 i forhold til 2006, der var sidste år inden politireformen. Denne udvikling er, som det også fremhæves i beretningen, nu vendt. Politireformen begynder for alvor at virke. Det viser tallene for politiets opgavevaretagelse i 1. kvartal 2009, som Rigsrevisionen og Statsrevisorerne har haft adgang til. Men også de seneste tal for hele 1. halvår 2009, som bl.a. forligskredsen bag aftalen om gennemførelse af politireformen og styrkelse af politiets indsats er blevet orienteret om, viser, at den negative udvikling er vendt i 2009.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

Som eksempel kan det nævnes, at den gennemsnitlige responstid i 1. halvår 2009 var på 9 minutter og 32 sekunder. I 2. halvår 2006 var den gennemsnitlige responstid på 10 minutter og 56 sekunder, og den gennemsnitlige responstid er således forbedret med 13 procent.

Et andet eksempel, som jeg gerne vil nævne, er resultatet af den i november 2009 gennemførte brugerundersøgelse blandt forurettede i sager vedrørende vold, indbrud i beboelse og tyveri, der viser, at brugertilfredsheden er steget væsentligt i 2009 i forhold til niveauet i 2008, og at niveauet for brugertilfredsheden blandt anmeldere nu næsten ligger på niveau med resultatet i 2006.

I forhold til Statsrevisorernes kritik skal jeg bemærke følgende:

Statsrevisorerne kritiserer, at Rigspolitiet ikke kan godtgøre, at der i 2008 er frigjort 200 politiansatte fra administrative funktioner til operativt politiarbejde, hvilket var planen.

Dette tager jeg til efterretning. Der skal imidlertid ikke herske tvivl om, at jeg finder, at det er et meget væsentligt element i implementeringen af politireformen, sådan som det også fremgår af politiets og anklagemyndighedens flerårsaftale 2007-2010, at der i takt med politireformens implementering og indførelse af ny IT mv. i politiet gradvist frigøres 800 årsværk til operativt politiarbejde. Derfor igangsatte Justitsministeriet og Finansministeriet primo 2009 – som opfølgning på finanslovsaftalen af 6. november 2008 om gennemførelse af politireformen og styrkelse af politiindsatsen – forskellige analyser, som med ekstern konsulentbistand bl.a. skulle redegøre for understøttelsen af politireformens implementering.

I analysen fra Boston Consulting Group (BCG), som blev afsluttet den 7. september 2009, vurderer BCG, at der er sket en forøgelse af tiden til "operativt politiarbejde" svarende til 100-200 årsværk. BCG konkluderer samtidig, at årsværksmålinger på "operative" konti ikke er en retvisende måde at opgøre politireformens egentlige effekter, og at man ikke kan forvente, at en realisering af de 800 årsværk til fulde ville kunne måles som en forøgelse på "operative" tidskonti. BCG anbefaler derfor en mere nuanceret fremgangsmåde ved måling af, hvorvidt fremtidige forbedringsforslag er realiseret. Det er således BCG's forslag, at man fremover i højere grad bør lægge vægt på produktivitetsfremgang end på forøgelse af medgået tid, altså fokusere på, hvilke resultater politiet rent faktisk har

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

opnået med den tilgængelige tid snarere end at fokusere på den medgåede tid i sig selv.

Rigspolitiet vil følge anbefalingen ved fremover i højere grad at styre via outputmål (produktion og produktivitet mv.) i stedet for på inputmål (antal anvendte årsværk). Ved at flytte fokus fra årsværksforbrug (styrketal) til resultater, vurderes det, at det er muligt at opnå et bedre og mere effektivt politi, hvor resultaterne er i fokus.

Forligskredsen bag aftalen om gennemførelse af politireformen og styrkelse af politiindsatsen er på et møde den 23. september 2009 blevet orienteret om resultatet af BCG's analyse – og de øvrige analyser, der er gennemført af Deloitte og Conmoto – og forligskredsen vil herefter løbende som en del af resultatopfølgningen for 2010 blive orienteret om Rigspolitiets, Rigsadvokatens og politikredsens opfølgning på såvel BCG's som Deloitte og Conmotos effektiviserings- og forbedringsforslag.

Statsrevisorerne kritiserer endvidere, at Rigspolitiet ikke i tilstrækkelig grad har fulgt op på og bistået politikredsene med at løse de problemer, som opstod som følge af reformen.

Som anført indledningsvis ved jeg, at der både i politikredsene og i Rigspolitiet er brugt mange kræfter på forberedelsen og gennemførelsen af politireformen. Derfor er det naturligvis ærgerligt, at Statsrevisorerne udtrykker kritik af Rigspolitiets opfølgning på de problemer, som opstod som følge af reformen. Jeg tager imidlertid kritikken til efterretning.

Statsrevisorerne kritiserer herudover, at politiets mål- og resultatstyring ikke er tilstrækkeligt forankret.

Jeg noterer mig Statsrevisorerne kritik, samt at Rigsrevisionen konkluderer, at politiets mål- og resultatstyring er på et indledende stadie, hvor der udestår et betydeligt arbejde med at forankre dette i politiet. Jeg mener imidlertid ikke, at vurderingen er fuldt ud berettiget.

Justitsministeriet har udviklet et samlet styringskoncept for politiet, og der er indført kontrakter med politidirektørerne. Dette ligger i forlængelse af en række øvrige styringsmæssige tiltag over de seneste år, som har forbedret datagrundlaget og styrket mål- og resultatopfølgningen betydeligt, herunder ved indførelsen af POLIS (Politiets Ledelsesinformations-

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

system), PRES (Politikredsens Resultatevalueringssystem), RUKO (Rigspolitiets Understøttelse af KerneOpgaverne) mv.

Det er min opfattelse, at man rent faktisk er kommet langt med at forbedre styringsgrundlaget. Jeg er imidlertid opmærksom på, at styringen løbende skal udbygges og forbedres i takt med, at politireformen indkøres. Det gælder både i relation til målenes indhold, tilblivelse og forankring i politiets og anklagemyndighedens organisation. Derfor har politiets og anklagemyndighedens styringskoncept, herunder samspillet mellem de forskellige styringselementer, også været et tema i den ledelsesanalyse af politiet og anklagemyndigheden, som blev iværksat som opfølgning på finanslovsaftalen, jf. ovenfor. I rapporten fra BCG konkluderes det, at det væsentligste strategiske fokusområde for politiets økonomistyring samt mål- og resultatstyring de kommende år bør være, at der udvikles en samlet styringsmodel for hele politiet, som fokuserer på styringen af produktionen, økonomien og personalet.

Med udgangspunkt i Rigsrevisionens beretning og konklusionerne i BCG's analyse har Rigspolitiet og Rigsadvokaten i den overordnede strategiske plan for politiets og anklagemyndighedens arbejde i 2010 bl.a. fastsat følgende overordnede indsatsområder for politiets økonomistyring samt mål- og resultatstyring:

- Der skal udvikles en samlet styringsmodel for hele politiet og anklagemyndigheden, der fokuserer på økonomi, personale, produktion og resultater, herunder kvaliteten i den samlede koncernbudgettering og regnskabsaflæggelse
- Mål- og resultatstyringen i politiet og anklagemyndigheden skal styrkes og fremtidssikres – og særligt skal kontaktstyringssystemet justeres således, at målostillingen i højere grad tilpasses lokale forhold, og kontoplanen for politiets tidsregistrering skal forenkles og justeres
- Den styringsrelevante ledelsesinformation skal videreudvikles, så den understøtter den nye styringsmodel, og der skal udvikles et samlet koncept for opfølgning på datakvaliteten

Rigspolitiet har endvidere i løbet af efteråret 2009 arbejdet med en omfattende organisationsændring i Rigspolitiet, der er trådt i kraft den 1. januar 2010, og som skal gøre det muligt for Rigspolitiet i højere grad at sætte retningen for hele dansk politi. Et vigtigt element i den nye organisation er etableringen af staben Koncernstyring, der skal styrke den stra-

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

tegiske styring af hele politiet og således skal udvikle, implementere og fastholde en sammenhængende styringsmodel i hele dansk politi og varetage samtlige overordnede opgaver vedrørende strategi, personale- og ledelsesudvikling, økonomistyring/controlling, mål- og resultatstyring og ledelsesinformation. Koncernstyring skal desuden understøtte politikredsene med rådgivning og kompetenceudvikling i forbindelse med styringen af kredsene.

Koncernstyring har til opgave snarest muligt at iværksætte følgende otte centrale initiativer med henblik på løbende at forbedre styringen:

- Justering af politiets og anklagemyndighedens nuværende kontraktstyringskoncept.
- Forenkling af kontoplanen for tidsregistrering samt en tilpasning af kontiene, så de bedre understøtter opgavevaretagelsen i Rigspolitiet.
- Videreudvikling af den styringsrelevante ledelsesinformation.
- Systematisering af Rigspolitiets opfølgning på datakvaliteten.
- Styrkelse af Rigspolitiets understøttelse af og tilsyn med politikredsene.
- Styrkelse af kvaliteten i den samlede koncernbudgettering.
- Styrkelse af den regnskabs- og budgetmæssige systemunderstøttelse.
- Gennemførelsen af anbefalingerne i BCG's og Deloitte's analyser om understøttelse af politireformens implementering.

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at politiets økonomistyring er utilfredsstillende.

Jeg tager kritikken til efterretning. Jeg skal i den anledning bemærke, at Rigspolitiet siden konstateringen af underskuddet i begyndelsen af 2009 har iværksat en række tiltag for at styrke kvaliteten i den samlede koncernbudgettering. Det er særligt sket med Rigspolitiets nye model for finansiel styring – KLAPS (Koordinering, Ledelsesmæssig forankring, Ansvarliggørelse, Prioritering og Synlighed), der har til hovedformål at

- styrke den basale økonomiske styring i politiet med henblik på at sikre den fornødne kvalitet i regnskabsaflæggelsen, forbedre den interne kontrol og sikre en løbende og fyldestgørende budgetopfølgning for hele koncernen

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

- sikre, at der på det øverste strategiske niveau i politiet og anklagemyndigheden sker den fornødne prioritering og koordinering i overensstemmelse med de overordnede strategier og mål
- skabe grundlaget for en sammenhængende styringsmodel, der – sammen med PRES og RUKO – for såvel politikredsene som Rigspolitiet synliggør sammenhængen mellem ressourceanvendelse og resultater. Modellen udgør således fundamentet for en modernisering af styringen, som gradvist vil skulle udbygges og forbedres i de kommende år

I 2010 skal den løbende budgetproces, der skal sikre, at der hvert kvartal foreligger reviderede og fuldstændige budgetter for alle budgetansvarlige enheder i politiet og anklagemyndigheden, være fuldt implementeret.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der som grundlag for en eventuel ny flerårssaf-tale fra 2011 er igangsat en gennemgribende budgetanalyse af politiet og anklagemyndigheden med inddragelse af eksterne konsulenter. Budget-analysen forestås af en styregruppe med eksternt formandskab og repræ-sentanter for både Finansministeriet og Justitsministeriets koncern. Bud-getanalysen skal i forlængelse af de analyser, som blev iværksat som op-følgning på finanslovsaftalen, jf. ovenfor, kortlægge politiets og ankla-gemyndighedens ressourceanvendelse, anvise effektiviseringsmuligheder og føre til større gennemsigthed og bedre styring af økonomien. Bud-getanalysen skal konkret opstille implementerbare anbefalinger til en sammenhængende styringsmodel i politiet, der kan sikre, at politiets budgetlægning og finansielle opfølgning fremadrettet er effektiv og sker på et grundlag, der understøtter den decentrale såvel som den centrale budgetoverholdelse.

Rigsrevisionen har endvidere anført, at Rigspolitiet bør genoverveje for-delingen mellem driftsbevillingen og lønbevillingen til kredsene. Rigspo-litiet har i den anledning oplyst, at såvel fordelingen af såvel lønbevillin-gen som bevillingen til øvrig drift vil blive genovervejet i forbindelse med udløbet af den indeværende flerårssaf-tale. Til brug herfor er der igangsat et arbejde i samarbejde med BCG med henblik på at belyse, hvorvidt den nuværende bevillingsmodel er hensigtsmæssig.

Det fremgår endvidere af beretningen, at Rigsrevisionen finder, at der er behov for kompetenceudvikling i politikredsenes økonomifunktioner. Rigspolitiet har oplyst, at man kan tiltræde denne vurdering, og at der er igangsat et arbejde med henblik på kortlægning af kompetencebehovet

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2008

og det nuværende kompetenceniveau. Den arbejdsgruppe, der med deltagelse af repræsentanter fra politikredsene udfører dette arbejde, vil tillige fremkomme med forslag til kompetenceudviklingstiltag.

Jeg skal endvidere bemærke, at jeg er enig med Rigsrevisionen og Statsrevisorerne i, at Justitsministeriet bør føre et styrket tilsyn med politiet i resten af reformperioden, herunder tilsyn med økonomistyring, regnskabsaflæggelse og Rigspolitiets støtte til politikredsenes opgavevaretagelse. Som følge heraf blev der allerede i rigspolitechefens direktørkontrakt for 2009 fastsat en række skærpede krav til Rigspolitiets finansielle styring i 2009, ligesom der blev aftalt en række tiltag i forhold til den fremadrettede økonomistyring i politiet.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at jeg naturligvis med tilfredshed kan konstatere, at beretningen konkluderer, at oplysningerne til Folketinget om reformens fremdrift har været korrekte, og at Statsrevisorerne finder det relevant, at rapporteringen om reformen fremover vil tilgå Folketinget hvert halve år, og at den også vil omfatte projekter, der er gennemført til tiden, og oplysninger om, hvorvidt de fungerer.

Denne redegørelse er samtidig hermed sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 16/2008 om politireformen

19. februar 2010

Justitsministerens redegørelse af 21. januar 2010

RN A403/10

I. Indledning

1. Beretningen handler om, hvordan Justitsministeriet, Rigspolitiet og politikredsene har forberedt og implementeret samt fulgt op på politireformen. Med politireformen, der trådte i kraft den 1. januar 2007, blev der etableret 12 nye politikredse. Formålet med reformen var at skabe de bedst mulige rammer for et mere moderne og effektivt politi.

2. Statsrevisorerne konstaterede i bemærkningerne til beretningen, at reformen indebærer omfattende ændringer i den måde, hvorpå dansk politi styres og organiseres, hvorfor det måtte forventes, at reformen i en overgangsperiode ville have negative konsekvenser for politiets virksomhed. Statsrevisorerne konstaterede endvidere, at politireformen først skulle være fuldt gennemført i 2011, og at formålet med reformen derfor ikke er opnået endnu.

II. Justitsministerens initiativer og overvejelser vedrørende forberedelse og opfølgning af reformen

3. Statsrevisorerne kritiserede, at Rigspolitiet ikke i tilstrækkelig grad har fulgt op på og bistået politikredsene med at løse de problemer, der opstod som følge af reformen. Rigsrevisionen fandt i beretningen, at Rigspolitiet ikke i tilstrækkeligt omfang havde bistået kredsene med udfordringer i relation til kompetencegab og organiseringen af politikredsene.

4. Ministeren oplyser, at kritikken tages til efterretning, men at kritikken findes beklagelig, idet politikredsene og Rigspolitiet har brugt mange ressourcer på forberedelsen og gennemførelsen af politireformen. Endvidere har Rigspolitiet pr. 1. januar 2010 oprettet staben "Koncernstyring", som skal understøtte politikredsene med rådgivning og kompetenceudvikling i forbindelse med styring af kredsene. Ministeren oplyser videre i redegørelsen, at han er meget tilfreds med, at beretningen anerkender, at forberedelsen og store dele af politireformen har været tilfredsstillende.

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at justitsministeren tager kritikken til efterretning, og at der pr. 1. januar 2010 er blevet oprettet en koncernstyringsstab, der skal understøtte og rådgive kredsene.

6. Statsrevisorerne kritiserede, at Rigspolitiet ikke kunne godtgøre, at politiet havde levet op til målet om at frigøre 200 politiansatte til operativt politiarbejde i 2008. I beretningen fandt Rigsrevisionen desuden, at ledelsestygden i politiet var reduceret med 76 årsværk, men at tidsforbruget til ledelsesopgaver ikke var nedbragt fra 2006 til 2008.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2008

2

7. Ministeren tager kritikken til efterretning og oplyser i sin redegørelse, at den gradvise frigørelse af 800 årsværk til operativt politiarbejde er et meget væsentligt element i implementeringen af reformen. På denne baggrund igangsatte Justitsministeriet og Finansministeriet, med ekstern konsulentbistand, analyser af understøttelsen af politireformens implementering.

8. I en af analyserne, udarbejdet af Boston Consulting Group (BCG), der blev afsluttet den 7. september 2009, vurderede BCG, at tiden til operativt arbejde var forøget med det, der svarer til 100-200 årsværk. BCG konkluderede endvidere, at en realisering af de 800 frigjorte årsværk ikke til fulde ville kunne måles som en forøgelse af tiden til operativt politiarbejde. Derfor anbefalede BCG, at man ved fremtidige målinger af, om forbedringsforslag er realiseret, benytter en mere nuanceret fremgangsmåde og lægger mere vægt på den egentlige produktivitsfremgang end på forøgelse af medgæet tid. Ministeren oplyser, at Rigspolitiet fremover vil følge BCG's anbefalinger ved i højere grad at styre via outputmål (produktion og produktivitet mv.) i stedet for inputmål (antal anvendte årsværk). Ministeren oplyser desuden, at forligskredsen i september 2009 blev orienteret om resultatet af BCG's analyse og de øvrige analyser gennemført af Deloitte og Conmoto. Rigspolitiet, Rigsadvokaten og politikredsene vil følge op på konsulentundersøgelsesernes effektiviserings- og forbedringsforslag, og forligskredsen vil løbende blive orienteret om opfølgningen.

9. Jeg forstår, at ministeren vil overveje, hvordan effektiviseringsgevinster fremover skal opgøres, og jeg finder det positivt, at ministeren løbende vil orientere forligskredsen om opfølgningen på konsulentundersøgelsesernes effektiviserings- og forbedringsforslag. Jeg vil følge Rigspolitiets realisering af det oprindelige effektiviseringskrav om frigørelse af 800 årsværk til operativt politiarbejde.

III. Justitsministerens initiativer og overvejelser vedrørende politiets mål- og resultatstyring

10. Statsrevisorerne kritiserede, at politiets mål- og resultatstyring ikke er tilstrækkeligt forankret i politiet. Rigsrevisionen fandt fx, at ikke alle kredse har defineret mål for kredsens virksomhed med udgangspunkt i politidirektørkontrakten og mål defineret på baggrund af lokal kriminalitetsudvikling. Ligeledes er der ikke i alle politikredse en systematisk opfølgning og afrapportering på de samlede mål.

11. Ministeren noterer sig kritikken, men mener ikke, at vurderingen er fuldt ud berettiget, idet der allerede er udviklet et samlet styringskoncept for politiet, og at dette er styrket ved bl.a. indførelsen af POLIS (Politiets Ledelsesinformationssystem) PRES (Politiets Resultat-EvalueringsSystem), RUKO (Rigspolitiets Understøttelse af KerneOpgaverne) mv. Ministeren oplyser dog i sin redegørelse, at han er opmærksom på, at styringen løbende skal udbygges og forbedres i takt med politireformens implementering, både i relation til målenes indhold, tilblivelse og forankring, hvorfor politiets og anklagemyndighedens styringskoncept også har indgået som tema i konsulentanalyserne. BCG konkluderede i sin rapport, at det væsentligste fokusområde for politiets økonomistyring samt mål- og resultatstyring bør være at udvikle en samlet styringsmodel, som dækker styring af produktion, økonomi og personale.

12. Med udgangspunkt i Rigsrevisionens beretning og BCG's analyse har Rigspolitiet og Rigsadvokaten fastsat 3 overordnede indsatsområder i den strategiske plan for politiets og anklagemyndighedens arbejde i 2010:

- en samlet styringsmodel for hele politiet, der dækker både økonomi, personale, produktion og resultater, herunder fokuserer på kvaliteten af koncernbudgettering og regnskabsaflæggelse

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2008

3

- en styrket og fremtidssikret mål- og resultatstyring, herunder justering af kontraktstyrings-systemet, så målostillingen i højere grad tilpasses de lokale forhold, og justering og for-
enkling af kontoplanen for politiets tidsregistrering
- en videreudvikling af den styringsrelevante ledelsesinformation, så den understøtter den
nye styringsmodel, og udvikling af et samlet koncept for opfølgning på datakvaliteten.

13. Det fremgår endvidere af redegørelsen, at staben "Koncernstyring" skal styrke den stra-
tegiske styring af politiet og anklagemyndigheden og udvikle, implementere og fastholde
en sammenhængende styringsmodel. Koncernstyring vil varetage overordnede opgaver
vedrørende strategi, personale- og ledelsesudvikling, økonomistyring/controlling, mål- og
resultatstyring samt ledelsesinformation.

14. Jeg finder ministerens initiativer vedrørende forbedring og styrkelse af styringen i poli-
tiet tilfredsstillende og vil følge udviklingen i politiets arbejde med mål- og resultatstyring.

IV. Justitsministerens initiativer og overvejelser vedrørende politiets økonomi- styring

15. Statsrevisorerne kritiserede skarpt, at politiets økonomistyring er utilfredsstillende, her-
under at Rigspolitiet ikke har foretaget budgetopfølgning, og at politikredsene ikke har haft
de nødvendige kompetencer til at varetage de nye økonomistyringsopgaver. Rigsrevisionen
fandt yderligere i beretningen, at politiets økonomistyring ikke lever op til Økonomistyre-
lensens krav om god økonomistyring i staten.

16. Ministeren tager kritikken til efterretning og oplyser, at Rigspolitiet siden konstateringen
af underskuddet i 2009 vedrørende finansårene 2007 og 2008 har iværksat en række tiltag,
der skal styrke kvaliteten af den samlede koncernbudgettering. Rigspolitiet har bl.a. indført
en ny model for finansiel styring, KLAPS (Koordinering, Ledelsesmæssig forankring, Ansvar-
liggørelse, Prioritering og Synlighed).

17. Rigsrevisionen kan oplyse, at modellen KLAPS blev udviklet i maj 2009 og er omtalt i
beretningen.

18. Det fremgår af ministerredegørelsen, at den løbende budgetproces, der skal sikre, at
der hvert kvartal foreligger reviderede og fuldstændige budgetter for alle budgetansvarlige
enheder i politiet og anklagemyndigheden, skal være fuldt implementeret i 2010.

19. Ministeren oplyser i øvrigt, at der som grundlag for en eventuel ny flerårsaftale fra 2011
er igangsat en gennemgribende budgetanalyse af politiet og anklagemyndigheden. Budget-
analysen forestås af en styregruppe med eksternt formandskab og repræsentanter fra både
Finansministeriet og Justitsministeriets koncern. Budgetanalysen skal kortlægge politiets
og anklagemyndighedens resurseanvendelse, anvisse effektiviseringsmuligheder og føre til
større gennemsigtighed og bedre styring af økonomien. Herudover skal analysen konkret
opstille implementerbare anbefalinger til en sammenhængende styringsmodel for politiet.

20. I beretningen anførte Rigsrevisionen, at Rigspolitiet bør genoverveje fordelingen mel-
lem driftsbevillingen og lønbevillingen i kredsene. Hertil oplyser ministeren, at Rigspolitiet
vil genoverveje fordelingen mellem lønbevillingen og bevillingen til den øvrige drift i forbin-
delse med udløbet af den indeværende flerårsaftale. Det vil herunder, med eksternt konsu-
lentbistand, blive undersøgt, hvorvidt den nuværende bevillingsmodel er hensigtsmæssig.

21. Beretningen viste endvidere, at der er behov for kompetenceudvikling i politikredsenes
økonomifunktioner. Ministeren oplyser hertil, at Rigspolitiet tiltræder Rigsrevisionens vurde-
ring, og at der er nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra politikredsene, som vil
kortlægge kompetencebehovet og det nuværende kompetenceniveau og fremkomme med
forslag til kompetenceudviklingstiltag.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2008

4

22. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu er gennemført tiltag til forbedringer af politiets økonomistyring, og at der er planlagt yderligere initiativer og tiltag på området, bl.a. i forbindelse med vurderingen af hensigtsmæssigheden af politiets bevillingsmodel og kortlægning af kompetencebehovet. Jeg vil afvente resultaterne af den igangsatte budgetanalyse og følge Rigspolitiets og politikredsens videre arbejde med at styrke og forbedre økonomistyringen.

V. Justitsministerens initiativer og overvejelser vedrørende ministeriets tilsyn

23. Rigsrevisionen og Statsrevisorerne vurderede, at Justitsministeriet bør føre et styrket tilsyn med politiet i resten af reformperioden, herunder tilsyn med økonomistyringen, regnskabsafleggelsen og Rigspolitiets støtte til politikredsens opgavevaretagelse.

24. Ministeren erklærer sig enig i Rigsrevisionens og Statsrevisorernes vurdering af, at der bør føres et styrket tilsyn med politiet i resten af reformperioden, herunder tilsyn med økonomistyring, regnskabsafleggelse og Rigspolitiets støtte til politikredsens opgavevaretagelse. Ministeren oplyser i øvrigt, at der i rigspolitichefens direktørkontrakt for 2009 er fastsat en række skærpede krav til den finansielle styring i 2009.

25. Rigsrevisionen kan i forhold til rigspolitichefens direktørkontrakt, som er underskrevet den 30. april 2009, konstatere, at kontrakten indeholder følgende 3 mål, der ved opfyldelse resulterer i en målopfyldelsesgrad på 50 %:

- 1) at der udarbejdes en beskrivelse af en ny model for økonomistyring inden udgangen af maj 2009
- 2) at rigspolitichefens samlede plan for nedbringelse af det akkumulerede negative resultat iværksættes og følges i den resterende del af 2009
- 3) at det akkumulerede underskud nedbringes i overensstemmelse med planen.

Af kontrakten fremgår der yderligere følgende 2 mål, der sammen med opfyldelse af de førnævnte krav resulterer i en målopfyldelsesgrad på 100 %:

- 4) at den nye model for økonomistyringen er forelagt for politiets koncernledelse, og implementeringen er påbegyndt inden udgangen af juni 2009
- 5) at Rigspolitiet foretager månedlige vurderinger af budgetoverholdelsen og følger op i forhold til eventuelle afvigelser fra det forudsatte samt redegør for budgetopfølgningen og forløbet af genopretningsplanen over for Justitsministeriet.

26. Rigsrevisionen skal hertil bemærke, at forudsætningerne for de 2 af målene i direktørkontrakten (2+3) vedrørende nedbringelsen af underskuddet vurderes at være ændrede, idet der i juni 2009 blev indgået en politisk aftale om at tilføre politiet 651 mio. kr. til dækning af underskuddet og merforbruget på driftsområdet. Dette kan vanskeliggøre Justitsministeriets vurdering af målopfyldelsesgraden, som endnu ikke er gennemført. I sammenhæng hermed kan Rigsrevisionen endvidere bemærke, at vurderingen af målopfyldelsesgraden for rigspolitichefens direktørkontrakt for 2008 ligeledes ikke er gennemført endnu.

27. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren har taget initiativer til at styrke tilsynet med politiet bl.a. gennem en skærpelse af kravene i rigspolitichefens direktørkontrakt. Jeg vil følge ministeriets tilsyn med politiet i resten af reformperioden.

VI. Sammenfatning

28. Jeg finder samlet set justitsministerens redegørelse tilfredsstillende. Ministeren præsenterer i sin redegørelse en række tiltag til at understøtte og forbedre den resterende reformperiode samt flere fremadrettede initiativer til at styrke og forbedre styringen i politiet. Der er gennemført en række tiltag, men da flere af initiativerne er fremadrettede, vil jeg følge udviklingen på området i forhold til følgende punkter:

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2008

5

Forberedelse og opfølgning af politireformen

- Rigspolitiets realisering af det planlagte effektiviseringskrav.

Politiets mål- og resultatstyring

- Rigspolitiets forbedring og styrkelse af politiets mål- og resultatstyring, herunder:
 - udvikling af en samlet styringsmodel for hele politiet og anklagemyndigheden
 - styrkelse af kontraktstyringssystemet, så målopstillingen i højere grad tilpasses lokale forhold
 - videreudvikling af den styringsrelevante ledelsesinformation
 - udvikling af koncept for opfølgning på datakvaliteten
 - koncerntyringsstabens arbejde med at styrke den strategiske styring af politiet.

Politiets økonomistyring

- Rigspolitiets regnskabsaflæggelse og budgetopfølgning, herunder budgetanalysen
- Rigspolitiets og politikredsnes videre arbejde med at styrke og forbedre økonomistyringen, herunder vurderingen af hensigtsmæssigheden af den nuværende bevillingsmodel
- Rigspolitiets understøttelse af kredsnes opgavevaretagelse, herunder kortlægning af kompetencebehovet.

Justitsministeriets tilsyn

- Justitsministeriets tilsyn med politiet i resten af reformperioden.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 16/2008 om politireformen

Statsrevisorerne finder det positivt, at Rigspolitiet vil følge Boston Consulting Group's anbefalinger og i højere grad vil fokusere på og styre efter resultater i stedet for at have fokus på årsværksforbrug (styrketal).

Statsrevisorerne er enige med justitsministeren i, at den brede vifte af ambitiøse planer og tiltag for at opnå et bedre og mere effektivt politi kræver, at Justitsministeriet fører et styrket tilsyn med udviklingen af politiets mål- og resultatstyring - herunder ledelse, økonomistyring, regnskabsafklæggelse og opgavevaretagelse. Statsrevisorerne vil følge resultatet af initiativerne.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

UDENRIGSMINISTERIETStatsrevisoratet
Christiansborg
1240 København KAsiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag

Journalnummer
181.D.1

Kontor

19. januar 2010

Vedr. beretning nr. 17/2008 om Forsvarets understøttelse af sine militære operationer i Afghanistan

Jeg har modtaget beretning fra Rigsrevisor om Forsvarets understøttelse af sine militære operationer i Afghanistan samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil.

Beretningen viser, at Danmark i perioden 2006-2008 har øget forbruget til det civil-militære samarbejde og samtækningsindsatsen i Helmand. Antallet af civile rådgivere ansat af Udenrigsministeriet er også øget i perioden. Endvidere fastslår undersøgelsen at Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet har udarbejdet en strategi for den militære og civile indsats i Afghanistan og Helmand med opstilling af mål for indsatsen.

Jeg noterer med tilfredshed, at Rigsrevisionen finder det positivt, at Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet har udarbejdet årlige planer for den militære og civile indsats i Helmand med opstilling af mål. Udenrigsministeriet vil fortsat samarbejde tæt med Forsvarsministeriet om udarbejdelsen af Helmand planen for 2010, hvor det civile-militære samarbejde og samtækningsindsatsen udgør en væsentlig del. Hvordan disse indsatser konkret udmøntes er baseret på tidligere erfaringer samt en løbende evaluering, således nødvendige tilpasninger kan foretages over tid.

Rigsrevisionen bemærker, at Udenrigsministeriet har placeret civile rådgivere i tilknytning til den danske bataljon, samt at det medvirker positivt til at fremme samarbejdet mellem den militære og den civile indsats. For at sikre kontinuitet i den civile indsats er det, bl.a. på grund af rådgivernes orlov, vigtigt, at der er ansat flere civile rådgivere.

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

2

Jeg er enig i Rigsrevisionens vurdering for så vidt angår vigtigheden af, at der kontinuert er rådgivere tilstede, der kan understøtte det civile militære samarbejde. Jeg vil gerne understrege, at de danske rådgivere indgår i en samlet indsats med andre internationale rådgivere, der netop sikrer en sådan fleksibilitet i forbindelse med fravær. Derudover og helt i tråd med den danske Helmand plan for 2009, er der blevet ansat flere stabiliseringsrådgivere til Helmand, således at det samlede antal rådgivere i Helmand nu er oppe på 6. Endvidere henvises til, at fastlæggelse af antallet af civile rådgivere altid baseres på det aktuelle behov.

Beretningen bemærker, at Forsvaret kun i meget begrænset omfang har aflagt regnskab for samtækningsprojekterne for perioden 2006-2008. For at imødekomme dette har Udenrigsministeriet og Forsvaret medio 2009 aftalt nye procedurer for regnskabsaflæggelse, således at regnskabet fremadrettet aflægges rettidigt.

Afslutningsvis vil jeg fremhæve, at beretningen er et velkomment indspil til det fortsatte arbejde med at sikre, at Danmarks indsats i Afghanistan bedst muligt bidrager til at fremme sikkerheden og udviklingen i landet, således det på sigt selv kan varetage disse opgaver til fulde.

Med venlig hilsen

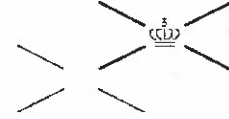

Per Stig Møller

cc: Rigsrevisor
St. Kongensgade 45
1264 København

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

8. december 2009

MINISTERREDEGØRELSE – BERETNING 17/2008 OM FORSVARETS UNDERSTØTTELSE AF SINE MILITÆRE OPERATIONER I AFGHANISTAN

Statsrevisorernes Sekretariat har den 8. oktober 2009 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 17 2008 om Forsvarets understøttelse af sine militære operationer i Afghanistan. Hermed fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Jeg tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes anbefalinger til efterretning, og anbefalingerne vil fremadrettet blive taget med i sagsbehandlingen i Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen.

En stor del af de fremsatte anbefalinger vil i øvrigt blive håndteret i den kommende forligsperiode som en del af udmøntningen af forsvarsforliget for 2010 - 2014. Det skal bemærkes, at forligsimpliceringsprocessen er pågående.

Har Forsvarsministeriet sikret, at målene i forsvarsforliget er opfyldt vedrørende internationale operationer?

Jeg noterer med tilfredshed, at Statsrevisorerne finder, at Danmark opfylder NATO's målsætning fra 2008 om, at 50 % af det enkelte lands landtropper skal kunne udsendes, samt at de finder det tilfredsstillende, at Danmark allerede i 2007 kunne udsende 50,2 %.

Rigsrevisionen vurderer, at "Forsvaret har øget antallet af udsendte soldater i internationale operationer væsentligt i perioden 2005-2008, og forsvaret lever op til NATO's målsætninger for antallet af soldater, der kan udsendes til internationale operationer. Forsvaret har dog ikke været i stand til at udsende kapaciteter svarende til 2.000 soldater i internationale operationer i 2009. Forsvaret har opgjort de samlede omkostninger til internationale operationer til i 2008 til 2,4 mia. kr. Opgørelsen er behæftet med usikkerhed, der skyldes den valgte omkostningsmodel."

Målsætningen i forsvarsforliget 2005 – 2009 er, at forsvaret har evnen til at opretholde udsendte kapaciteter svarende til 2.000 mænd. Med andre ord går målsætningen ikke på, hvor mange mænd forsvaret skal kunne udsende ad gangen, men på hvor mange kapaciteter (personel og materiel) forsvaret skal

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

kunne holde udsendt over en given periode. Det afgørende er således, hvorvidt forsvaret gennem opbygning af den fornødne struktur har etableret evnen til at kunne gennemføre længerevarende operationer med kapaciteter svarende til op til 2.000 mand udsendt på samme tid. Hvorvidt der på et givent tidspunkt reelt er eller skal udsendes kapaciteter svarende til op til 2.000 mand, er således alene en politisk beslutning.

Forsvarskommandoen har oplyst, at det er forsvarets målsætning fortsat at øge andelen af personel, der kan udsendes – ikke alene inden for hæren, men også inden for flyvevåbnet og søværnet. Andelen af personel, der kan udsendes, vil øges i takt med, at forsvaret tilpasses som skitseret i forsvarsforliget 2010 – 2014. Stigningen sker i takt med, at forsvaret gennemgår enkelte tilpasninger (nedlæggelse af enheder). Uddannelsen af sergenter og yngre officerer er endvidere øget, og i 2009 viser de foreløbige tal, at afgang fra eksempelvis hæren er mindre end året før, hvilket samlet set gør, at strukturen opbygges, hvorved antallet af soldater, der kan udsendes, også øges.

Jeg noterer, at Statsrevisorerne kritiserer, at forsvaret ikke mere præcist kan opgøre det faktiske resurseforbrug til internationale operationer, samt at " Forsvaret har opgjort de samlede omkostninger til de internationale operationer til 1,2 mia. kr. i 2005 og til 2,4 mia. kr. i 2008, dvs. en stigning på 100 %. Statsrevisorerne bemærker, at det er uklart, hvor stor en del af denne stigning, der kan henføres til øgede aktiviteter, og hvor stor en del der kan henføres til, at Forsvaret har ændret principper for omkostningsfordeling."

Forsvarskommandoen har – bl.a. i forbindelse med implementeringen af forsvarsforliget 2010 – 2014 – iværksat et arbejde med udvikling af forsvarets budgetmodel. I dette arbejde indgår en revidering af de benyttede omkostningsfordelingsmodeller samt en præcisering af, hvilke omkostningselementer der specifikt skal henføres til internationale operationer.

Videreudviklingen af budgetmodellen vil ifølge Forsvarskommandoen finde sted i foråret 2010, herunder med henblik på øget gennemsigtighed i omkostningsrammer mv. Hensigten er, at eventuelle ændringer implementeres forud for Forsvarskommandoens årsprogram for 2011.

Rigsrevisionen anfører endvidere, at "Internationale operationer er en af Forsvarets vigtigste opgaver. Forsvaret bør derfor i årsrapporterne redegøre for de væsentligste aktiviteter for internationale operationer, herunder hvilke kapaciteter der er til rådighed." Rigsrevisionen anfører videre at "Det er muligt at opgøre antallet af faktisk udsendte soldater, men Forsvaret har ikke i årsrapporterne systematisk redegjort for status for kapacitetsopbygningen, dvs. hvor mange der kan udsendes."

Forsvarskommandoen har i årsrapporten for 2008 rapporteret på det opstillede mål "Opretholdelse af indsættelsesevnen". I relation til Forsvarskommandoens årsrapport for 2009 og fremadrettet vil dette mål udgå, og afrapportering vil i stedet ske i forhold til et nyt opstillet mål benævnt "Opstilling af operative kapaciteter", hvor der rapporteres på følgende: Forsvarskommandoen vil anføre hvilke kapaciteter, der er til rådighed og hvornår. Forsvarskommandoen vil opgøre antallet af soldater, der har været udsendt samt hvornår. Endvidere vil Forsvarskommandoen opgøre, hvor mange der er udsendt. Endelig vil Forsvarskommandoen opgøre antallet af soldater, der planlægges udsendt samt hvornår.

Har forsvaret sikret en tilfredsstillende forsyning til de udsendte soldater, og løser forsvaret forsyningsopgaven effektivt?

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

Hærens Operative Kommando har i længere tid arbejdet med at effektivisere genforsyningen af enheder i Afghanistan. Tiltagene skal ses som led i den kontinuerlige proces, der foregår både ved Hærens Operative Kommando og andre myndigheder, og som har til formål at optimere hærens operationer og enhedernes vilkår for at løse forsvarets opgaver i internationale operationer. Af tiltag kan nævnes:

- Det nationale støtteelement er under flytning fra Kandahar Airfield til Camp Bastion, hvorved det nationale støtteelement vil frigøre kampgruppen for en del af de logistiske opgaver, således at kampgruppen bedre kan fokusere på de operative opgaver og den taktiske logistik.
- Reservebeholdningerne ved det nationale støtteelement sammenlægges med reservebeholdningerne ved kampgruppen, og det nationale støtteelement overtager ansvaret for de samlede beholdninger. Dette muliggør, at behovet for logistiske specialister med stor erfaring i anvendelse af DeMars reduceres markant, og der bliver bedre grundlag for at optimere størrelsen af den sammenlagte reservebeholdning.
- Den nuværende placering af reservebeholdninger på to såkaldte "fabrikker" i DeMars er i juni 2009 ændret, således at alle beholdninger nu er placeret på én "fabrik". Dette medfører en mere optimal anvendelse af SAP, reducerer tasteopgaver og redundans i datagrundlaget.
- Der er iværksat en omlægning af de strategiske flytransporter, således at disse flyver helt til Camp Bastion og ikke kun til Kandahar Airfield. Dette medfører, at forsyninger kommer 2 – 7 dage hurtigere frem og kun skal håndteres en gang i DeMars i forbindelse med modtagelsen.
- Hærens Operative Kommando har nedsat en koordinationsgruppe vedrørende ammunition til udsendte enheder med henblik på at optimere forsyningsikkerheden, forbedre monitoringen samt i muligt omfang forenkle forvaltningen af området.

Rigsrevisionen vurderer, at "Forsvaret forsyner styrkerne i Afghanistan med store mængder varer og reservedele. Forsyningen bygger på, at der er relativt store lokale beholdninger, og størrelserne af beholdningerne er baseret på Forsvarets erfaringer med forbruget i missionsområdet. De lange forsyningsveje og behovet for tilstrækkelige beholdninger betyder, at det er en hensigtsmæssig tilgang til forsyningsopgaven. Rigsrevisionen finder, at Forsvaret samlet set løser forsyningsopgaven tilfredsstillende, men at opgaven på nogle områder kan løses mere effektivt."

Jeg noterer med tilfredshed, at Rigsrevisionen vurderer, at forsvaret har en hensigtsmæssig tilgang til forsyningsopgaven, og at forsvaret samlet set løser forsyningsopgaven tilfredsstillende.

Rigsrevisionen anfører, at "Forsvarets data viser, at der i alt var op mod 30.000 bestillinger fra Afghanistan til Danmark i 2008. I Afghanistan modtog depotet i Camp Bastion ca. 65 % af deres bestillinger inden for de ønskede leveringstider i 2007 og 2008. Datagrundlaget er meget usikkert, og målingerne af leveringstiderne skal tages med et vist forbehold. De var oprindeligt rettet mod Forsvarets forsyningsvirksomhed i Danmark og er ikke tilpasset forsyningen til internationale operationer."

Forsvarskommandoen har oplyst, at de udsendte enheder genforsynes fra deres reservebeholdninger og råder over reservemateriel, hvilket muliggør, at enhederne kontinuerligt kan løse deres operative opgaver.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

De målte leveringstider i beretningen giver derfor ifølge Forsvarskommandoen ikke et billede af den samlede forsyningssituation. Forsvaret har iværksat, at der udvikles rapporter, således at der fremover kan trækkes en rapport, der viser genforsyningssituationen. Forsvarskommandoen forventer, at rapporterne vil blive implementeret primo/medio 2010.

Rigsrevisionen anfører, at "Det britiske forsvar måler deres leveringstider anderledes end det danske forsvar. Briterne måler deres leveringstider på baggrund af opstillede mål for leveringstiden og måler den samlede leveringstid for forsyningerne. Rigsrevisionen finder, at viden om de samlede leveringstider og opstilling af relevante mål vil kunne medvirke til et mere effektivt forsyningssystem".

Forsvarskommandoen har oplyst, at rapporterne fra SAP/DeMars aktuelt ikke fuldt ud er tilpasset forholdene i forbindelse med internationale operationer. Forsvaret er imidlertid i gang med at tilpasse DeMars rapporterne, således at de også omfatter de specielle forhold, der kendetegner internationale operationer. Herved vil der være stærke støtteværktøjer til rådighed for såvel de udsendte enheder som de enheder, der støtter udsendte enheder fra Danmark. Disse målinger vil fremover indgå i forsvarrets ledelsesinformation.

Rigsrevisionen anfører, at "Forsvaret bør etablere et bedre datagrundlag på forsyningsområdet og opstille relevante mål for forsyningen. Det vil bl.a. gøre det muligt at måle den samlede leveringstid for forsyningen til Afghanistan og systematisk følge op på beholdningernes størrelser."

Statsrevisorerne konstaterer, at forsvaret har en stor udfordring med at sikre tilstrækkelige forsyninger til de militære enheder i Afghanistan. Statsrevisorerne anfører endvidere, at forsvarrets systemer kan tilrettelægges, så de i højere grad understøtter forsyningsopgaven, fx kontrollen med størrelsen af beholdninger og udestående leveringer.

Forsvarskommandoen har oplyst, at indførelse af rapporter primært på indkøbs- og omlagringsområdet vil gøre det muligt at måle tider (f.eks. sagsbehandlingstid og leveringstid) på de enkelte led i forsyningskæden. Rapporter vedrørende indkøb er indført medio 2009 og kan bl.a. anvendes til opfølgning på, hvilke varer, der købes hos hvilke leverandører, samt i hvilket omfang forespørgsler og rammeaftaler benyttes. Rapporterne kan endvidere benyttes til opfølgning på indkøb, der mangler varemodtagelse eller fakturamodtagelse, og om den bestilte mængde modtages, samt at der er overensstemmelse mellem leveret mængde og faktureret mængde.

Rapporterne på omlagringsområdet viser omlagringsordrer, som ligger i transit, modtagelsestiden for en ordre, hvilke ordrearter, der anvendes og udleveringer af omlagringsordre. Rapporterne forventes implementeret i DeMars ultimo 2009, hvorefter Forsvarets Materieltjeneste skal gennemføre brugeruddannelse. Medio 2010 ventes endvidere implementeret en rapport, der viser modtagelsestid ved omlagring. Rapporten vil kunne vise, hvor lang tid, der går fra varen er udleveret, og til modtagelsen er tastet i DeMars. Den vil således kunne udvise transporttider, men også kunne måle, hvor der går uhensigtsmæssig lang tid, inden modtagelse testes.

Forsvarskommandoen oplyser videre, at de eksisterende udleveringsgradsrapporter udvides til også at omfatte beregning af tid, fra rekvirenten har indtastet bestilling, til udlevering er sket. Endvidere beregnes eventuelle forsinkelser som, hvor mange dage en udlevering er forsinket i forhold til den ønskede leveringsdato. Disse udvidelser ventes implementeret medio 2010.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

Samtidigt har Forsvarets Materieltjeneste iværksat revidering af de bestemmelser, der beskriver behandlings- og leveringstid set i forhold til den prioritet, den enkelte bestilling er afgivet med. De justerede bestemmelser vil således fastsætte ekspeditionstider for forsyninger angivet ved maksimal ekspeditionstid uden forsendelsestid til internationale operationer, Grønland og Færøerne. Forsvarets Materieltjeneste forventer udsendelse af de nye bestemmelser med ikrafttrædelse første halvår af 2010.

Der vil primært blive "controllet" på leveringstid/-evne, hvilket er dimensionerede for beholdningsstørrelsen ved de enkelte led i forsyningskæden. Denne controlling vil være med til at optimere processerne og dermed sikre de mest effektive leverancer til forsvarrets enheder, herunder primært enheder i internationale operationer.

Rigsrevisionen anfører, at "Forsvarets it-system bør i højere grad understøtte forsyningen af de udsendte enheder. Forsvaret har oplyst, at den nuværende version af it-systemet kun på enkelte områder er tilpasset de behov og vilkår, de udsendte enheder arbejder under. Forsvaret har fokus på disse forhold ved fremtidige opgraderinger af it-systemet."

Som anført ovenfor er rapporterne fra SAP/DeMars aktuelt ikke fuldt ud tilpasset forholdene i forbindelse med internationale operationer. Forsvaret er imidlertid i gang med at tilpasse DeMars rapporterne, således at de også omfatter de specielle forhold, der kendetegner internationale operationer.

Til brug for den kommende opgradering af DeMars er der ifølge Forsvarskommandoen allerede udarbejdet en række Business Cases om tilpasning af DeMars, herunder også på logistikområdet. Disse vil blive vurderet under den igangværende konsolidering af forsvarsforliget 2010 - 2014.

Rigsrevisionen anfører, at "Forsvaret bør forbedre uddannelsen af det udsendte forsyningspersonel, da en del af de udsendte mangler rutine og erfaring i at bestride funktionerne i missionen, herunder ikke mindst erfaring i anvendelse af it-systemet."

Det kan nævnes, at Hærens Operative Kommando har iværksat nye uddannelser for forsynings- og vedligeholdelsespersonel på alle niveauer. Uddannelserne omhandler både de forvaltningsmæssige dele af forsyningstjenesten og logistik, samt uddannelse i anvendelsen af DeMars.

I forbindelse med Hærens Operative Kommandos oplæg til den kommende forligsperiode er det endvidere hensigten at oprette flere stillinger for forsyningspersonel. Forsvarskommandoen har oplyst, at dette skal sikre en tilfredsstillende frekvens for udsendelse og give bedre mulighed for, at der oparbejdes rutiner og erfaringer.

Har forsvaret sikret, at der er tilstrækkeligt personel med de rette kvalifikationer til internationale operationer, og at rammerne for gennemførelse af uddannelsen før udsendelse er hensigtsmæssig?

Rigsrevisionen vurderer, at "Hæren har været i stand til at uddanne og udsende kompagnier som planlagt, men personelsituationen i Forsvaret er under pres, især på specialistområdet. Uddannelsesforløbet er komprimeret, og kompagnierne yder en stor indsats for, at soldaterne kan gennemføre uddannelsen. Uddannelsesforløbet kan dog forbedres på en række områder. Bl.a. kan Hærens Operative Kommando for-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

bedre planlægningen og tilrettelæggelsen af uddannelsen og øge den administrative støtte til de kompagnier, som skal udsendes.”

Statsrevisorerne konstaterer, at hæren samlet set har udsendt og uddannet det antal kompagnier, som var planlagt, og at man løbende har tilpasset uddannelsen af personel i forhold til de indhøstede erfaringer fra tidligere internationale operationer. Forsvaret har dog i flere tilfælde haft vanskeligheder med at udpege og udsende personel til missionen i Afghanistan, primært pga. personelmangel inden for befalingsmænd og specialistfunktioner som f.eks. forsyning.

Forsvarskommandoen har oplyst, at der er for få specialister og befalingsmænd inden for fagområder som for eksempel forsyning. Årsagerne til, at der på netop disse personelkategorier er en ekstra stor belastning skyldes:

- Der forefindes som udgangspunkt et begrænset antal specialister og befalingsmænd, og produktionstiden af dem er lang.
- De samme personer spiller en central rolle i den hjemlige opbygning af bidrag til indsættelse i fremtidige missioner.
- Specialister og befalingsmænd indgår i løsning af nationale opgaver, der fortsat skal løses.

De kapaciteter, forsvaret styrkeproducerer, søges dimensioneret i forhold til forsvarets materiel- og personelmæssige indhold, herunder antal af specialister og befalingsmænd. I det omfang forsvaret pålægges at udsende kapaciteter, der ikke umiddelbart forefindes i den normale styrkeproduktion, vil der ske et større træk på personellet end ventet. Da produktionstiden på specialister og befalingsmænd som nævnt er lang, er det den samme pulje af personer, der trækkes på, hvilket forstærker problematikken.

Forsvaret har en ambition om, at ansat personel maksimalt bør udsendes én gang pr. tre år. Denne hensigt er til for at give ansatte i forsvaret mulighed for at føre et normalt familieliv samt for at give mulighed for psykisk og fysisk restitution mellem udsendelser. Den ovenfor nævnte situation for specialister og befalingsmænd vanskeliggør forsvarets ambition om en acceptabel udsendelsescyklus for forsvarets ansatte, og bidrager derved til oplevelsen af manglende kapacitet inden for disse personelkategorier.

Forsvaret søger endvidere gennem Task Force Enkeltmandsudsendelse, som er en arbejdsgruppe etableret med henblik på udarbejdelse af en plan for udsendelse/afgivelse af enkeltmand i internationale operationer, at besætte stillinger i internationale bidrag, som den ansvarshavende myndighed ikke selv kan bemande. Eksempelvis en mekaniker fra flyvevåbnet, der besætter en stilling i hærens bidrag til Afghanistan.

Rigsrevisionen anfører, at ”personelmanglen har betydet, at Forsvaret i flere tilfælde har haft vanskeligt ved at udpege og udsende personel til missionen i Afghanistan. Forsvarsforliget 2010-2014 forudsætter derfor en styrkelse af bl.a. de personelgrupper, der i særlig grad anvendes i internationale operationer.”

Forsvarskommandoen bemærker i den forbindelse, at der i indeværende forlig er iværksat en forøget produktion, samt nye funktionsuddannelser inden for de kritiske områder med henblik på at imødekomme behovet for uddannet personel.

Forsvarsforliget 2010 – 2014 vil medføre en større robusthed dels på personel inden for specialistområderne, dels på officers- og særligt befalingsmandsområdet. Niveaulet for produktionen af de strukturbe-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

stemte uddannelser vil blive fastholdt på et højt niveau i starten af forligningsperioden 2010-2014 med henblik på inddækning af personelmanglerne hurtigst muligt.

Derudover indebærer forligningsændringer i hærens struktur, og hæren forudses organiseret modulært med henblik på internationale operationer. Hensigten er, at der i højere grad opstilles og uddannes i "enhedsmoduler", som kan sammensættes til den/de specifikke missioner. Forsvarskommandoen vurderer, at denne tilgang vil bevirke, at der ikke i samme grad som hidtil vil være behov for udpegning af enkeltpersoner. Samlet vurderes organiseringen at give et mindre træk på tværs af organisationen/den øvrige struktur. Dette bør ifølge Forsvarskommandoen – såfremt strukturen udnyttes som helhed ved udsendelse af hærens opstillede kapaciteter – give mulighed for at tilgodese en tilfredsstillende periode mellem personellet's udsendelser.

Rigsrevisionen anfører, at "Antallet af soldater, som får en midlertidig udnævnelse, når de udsendes til Afghanistan, har været stigende. Det skyldes primært mangel på personel i Forsvaret. Forsvaret har oplyst, at alle midlertidige udnævnelser er et resultat af en individuel bedømmelse af, om den enkelte soldat kan løse de konkrete opgaver tilfredsstillende."

Forsvarskommandoen har oplyst, at de midlertidige udnævnelser blandt andet har fundet sted med baggrund i mangel på personel. Derfor forventes andelen af midlertidige udnævnelser at falde i takt med en forbedret personelsituation. For at matche gradsniveauet for kolleger fra andre nationer vil der dog altid være behov for, at et mindre antal personer tillægges midlertidig højere grad.

Forsvaret har en veletableret procedure for anvendelse af personel på midlertidigt højere funktionsniveau. Ingen tillægges en midlertidig grad, uden at forsvaret konkret vurderer, at vedkommende er i stand til at løse den specifikke opgave tilfredsstillende. Forsvaret har desuden iværksat en række tiltag, herunder udpegning af personel til udsendelse med et års horisont, hvilket giver forbedrede muligheder for uddannelse til det ønskede funktionsniveau. Det fremgår i øvrigt af Rigsrevisionens rapport, at personel på midlertidigt højere funktionsniveau selv oplever, at de kan løse deres opgaver under udsendelsen på tilfredsstillende vis.

Rigsrevisionen anfører, at "Hovedparten af personellet udpeges i god tid før udsendelsen. Der er dog enheder, der har fået udpeget noget personel sent i uddannelsesforløbet. Det har betydet, at dette personel ikke har kunnet deltage i dele af uddannelsen samtidig med deres kolleger. Forsvaret har med opstillingen af en reserve taget et vigtigt skridt i retning af at kunne udsende soldaterne i henhold til planerne og samtidig sikret, at de udsendte soldater har trænet sammen, inden de bliver udsendt."

Forsvarskommandoen har oplyst, at forsvaret har søgt at udpege personellet mindst et år og oftest flere år, før de skulle udsendes. Dog er der nogle soldater, der falder fra midt i eller sent i uddannelsen, eksempelvis fordi de ikke har kunnet leve op til kvalifikations- eller helbredskravene, eller fordi de af personlige/familiære årsager ikke har villet udsendes alligevel. Det betyder, at en ny må træde til med forholdsvis kort varsel. Forsvaret har dog sikret sig, at de, der skal udsendes, har de nødvendige kvalifikationer til at kunne løse deres specifikke opgave.

Som Rigsrevisionen også anfører i beretningen, har Hærens Operative Kommando medio 2009 gennemført tiltag, som betyder, at personel er udvalgt ca. 12 måneder før udsendelse. Disse tiltag har bl.a. betydet, at der er etableret halvårslige "rullemøder" for kommende bidrag til internationale operationer. Formå-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

let med møderne er at etablere en 12 måneders planlægning med hensyn til udpegning af enkeltpersoner til de enkelte missioner.

På det første rulle møde i februar 2009 blev bemandingen af bidragene til februar og august 2010 behandlet. Ambitionen for bemandingsprocenterne var, at holdene til udsendelse i februar 2010 skulle blive 90 % bemandet og august 2010 skulle blive 80 % bemandet. Mødet resulterede i en bemandingsprocent på henholdsvis 94,3 % for ISAF og 98,6 % for KFOR for holdene til udsendelse i februar 2010. Den opstillede målsætning for udpegningen på ét års horisont blev således til fulde indfriet på det første rulle møde. Afviklingen af rulle møderne med udpegning af personel med ca. et års horisont forventes at give arbejdsro ved enhederne samt tidlig varsling af personellet.

Rigsrevisionen vurderer, at "Forsvaret, på baggrund af problemerne med at udpege personel med de rette kvalifikationer til internationale operationer, bør fortsætte den igangværende udvikling med at anvende flere civile til forsyningsopgaver i internationale operationer under hensyn til den konkrete opgavevaretagelse."

Forsvaret har hele tiden fokuseret på at finde specialister andre steder end i hæren. Men særligt missionen i Afghanistan har krævet, at det primært er soldater fra hæren, der skal løse opgaven, da denne mission fordrer militære kompetencer, der er kendetegnet for hærens personel. Civile og personel fra de to andre værn har derfor primært aflastet hæren i de andre missioner, f.eks. i Kosovo. Anvendelsen af civile er dog ikke et mål i sig selv. I visse indsatsområder skal det udsendte personel til løsning af forsyningsopgaver tillige kunne løse egentlige militære opgaver.

Forsvarskommandoen har oplyst, at der til ISAF i perioden 2008 – 2009 har været udsendt ca. 30 civile per år, hvilket er en stigning i forhold til de 23 civilt udsendte på hold 1 – 6 som beskrevet i Rigsrevisionens beretning.

Rigsrevisionen anfører, at "Forsvarets evalueringer af hærens reaktionsstyrkeuddannelse fremhæver, at uddannelsesforløbet er meget sammenpresset. De påpeger, at det er vanskeligt at gennemføre uddannelsen inden for den nuværende tidsramme under forhold med mangel på materiel og manglende administrativ støtte til kompagnierne". Rigsrevisionen bemærker endvidere, at "Planlægningen af uddannelsesforløbet kan forbedres, og administrationsbyrden under uddannelsen har for især nøglepersonellet været meget stor. Forsvaret bør derfor overveje, hvordan det kan lette de administrative byrder for nøglepersonel."

Statsrevisorerne bemærker, at de kompagnier, der skal udsendes, mangler støtte i forberedelsesperioden til en lang række administrative opgaver. Statsrevisorerne er enige med Hærens Operative Kommando i, at såvel uddannelsesstøtten som den administrative støtte skal øges.

Forsvarskommandoen har oplyst, at vilkårene for gennemførelse af Hærens Reaktionsstyrke Uddannelse (HRU) fortsat er i positiv udvikling. Udpegning af personel og normering af materiel med en 12 måneders horisont før udsendelse, samt det igangsatte arbejde med at skabe en bedre balance mellem rådig uddannelsesetid og uddannelsesmål i HRU har resulteret i bedre og mere optimale uddannelsesvilkår. Gennemførelse af HRU ved særligt de mekaniserede infanterikompanier og logistikenhederne er bragt i bedre balance, men vil også fremover være en udfordring, hvor den rådige tid er begrænset i forhold til de nødvendige uddannelsesmål.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

Herudover skal tilføjes, at det af forsvarsforliget 2010 - 2014 fremgår, at der er enighed om, at værnepligtsuddannelsen skal forbedres yderligere. Dette forudsættes bl.a. at ske ved, at uddannelsen af de værnepligtige, der ønsker at fortsætte i forsvaret, styrkes i retning af disses efterfølgende opgaver, mens uddannelsen af de værnepligtige, der ikke fortsætter i forsvaret, styrkes i retning af løsning af opgaver relateret til samfundets samlede krise- og katastrofeberedskab. Således kan den sidste måned af værnepligtsuddannelsen målrettes mod den efterfølgende reaktionsstyrkeuddannelse for de værnepligtige, der ønsker at tegne reaktionsstyrkekontrakt. Denne styrkelse forudses alt andet lige også at forbedre vilkårene for gennemførelsen af HRU.

Forsvarskommandoen vurderer, at enhedernes muligheder for at kunne gennemføre en optimal uddannelse vil forbedres i takt med at puljen af uddannelsesmateriel øges. Gennemførelsen af materieleftersyn udført af mekanikeruddannet personel, vedligeholdelse samt materielrotation vil kunne gennemføres hensigtsmæssigt og uden at forstyrre igangværende uddannelse. Efteruddannelse af befalingsmænd vil kunne afsluttes forud for tiltræden ved enheden, og omfanget af uddannelse efter ankomst til missionsområdet vil kunne reduceres til et minimum. Endelig vil brigadernes og underafdelingernes behov for at skulle gennemføre stram koordination og prioritering af tildeling af kritisk materiel blive reduceret.

Forsvarskommandoen vurderer endvidere, at den aktuelle mangel på personel til uddannelsesstøtte med de nødvendige kompetencer giver anledning til, at enhederne oplever HRU forløbet som komprimeret, særligt for det faste uddannelsesstøttepersonel. Uddannelsen af oversergenter og yngre officerer er øget, og i 2009 viser de foreløbige tal, at afgangene fra eksempelvis hæren er mindre end året før, hvilket samlet set gør, at strukturen fyldes, og at kapaciteten opbygges over tid. Uddannelsesrapporteringen fra august 2009 fra HRU-enheder indikerer en positiv udvikling i bemanningen af personel til uddannelsesstøtte. Hærens Operative kommando er på nuværende tidspunkt i gang med at undersøge mulighederne for bedre at kunne imødekomme behovet for administrativ og uddannelsesmæssig støtte.

Rigsrevisionen anfører, at "Der er på nogle områder mangel på materiel i uddannelsesforløbet. Det betyder, at der er kritisk materiel, som soldaterne først træner med, når de ankommer til missionsområdet. I forsvarsforliget 2010-2014 er der derfor afsat 600 mio. kr. til indkøb af uddannelsesmateriel".

Forsvarskommandoen har oplyst, at tilførslen af en uddannelsesramme forventes at medføre en bedring på et prioriteret område. En stor del af det kritiske materiel er uddannelsesmateriel, og i takt med at puljen af uddannelsesmateriel øges, vil manglen på kritisk materiel naturligt reduceres. Enhedernes muligheder for at kunne gennemføre en optimal uddannelse forbedres dermed, og omfanget af uddannelse efter ankomst til missionsområdet vil herefter kunne reduceres.

Hvordan har Forsvarsministeriet tilrettelagt det civilt-militære samarbejde (CIMIC), og hvordan har Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet tilrettelagt samtækningsindsatsen.

Rigsrevisionen vurderer, at "Danmark har i perioden 2006-2008 øget forbruget til det civilt-militære samarbejde og samtækningsindsatsen i Helmand. Antallet af civile rådgivere ansat af Udenrigsministeriet er også øget i perioden. Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet har udarbejdet en strategi for den militære og civile indsats i Afghanistan og i Helmand med opstilling af mål for indsatsen."

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2008

Rigsrevisionen anfører endvidere, at "Forsvaret har kun i meget begrænset omfang aflagt regnskab for samtækningsprojekterne for perioden 2006-2008. Forsvarsministeriet, Forsvaret og Udenrigsministeriet har medio 2009 aftalt, at regnskabet fremadrettet aflægges rettidigt".

Endvidere noterer Statsrevisorerne, at Danmark har øget forbruget til det civilt-militære samarbejde og samtækningsindsatsen i Helmand. Statsrevisorerne henstiller, at forsvaret snarest aflægger et regnskab for det samlede forbrug til samtækningsprojekter.

Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen og Udenrigsministeriet har medio 2009 aftalt den fremadrettede proces for regnskabsafregninger. Aftalen sigter mod at sikre rettidige regnskabsafregninger over for Udenrigsministeriet. Forsvarsministeriet forventer, at dette sker primo 2010.

Rigsrevisionen anfører, at de ikke har "vurderet effekten af det civilt-militære samarbejde og samtækningsindsatsen. Rigsrevisionen finder det vigtigt, at Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet fortsat evaluerer og tilpasser indsatsen på området".

Forsvarsministeriet er i samarbejde med forsvaret og Udenrigsministeriet i færd med at udarbejde et sæt af strategiske målepunkter for Helmand-plan 2010. Målepunkterne dækker alle hovedområder inden for den danske indsats, herunder også sikkerhed og stabilisering. Det er i sidste ende disse målepunkter, der sammen med den øvrige afrapportering fra indsatsen i 2009 redegør for effekten af den danske indsats i Afghanistan. ISAF udarbejder herudover effektmåling af operationerne på tværs af og regionalt i Afghanistan. Effekten af den danske indsats kan ikke stå alene og vil nødvendigvis være forbundet med andre aktørers indsats. Forsvarsministeriet finder det væsentligt, at den danske samtækningsindsats synkroniseres med ISAF og øvrige aktører, herunder FN.

Forsvarsministeriet udarbejder sammen med forsvaret og Udenrigsministeriet i forlængelse af afrapportering på indsatsen i Afghanistan en justeret plan for den danske indsats i Helmand. Denne plan koordineres med Danmarks nærmeste alliancepartnere i Helmand og vil fremadrettet skulle synkroniseres med ISAF samlede plan på området.

En kopi af redegørelsen er sendt til Rigsrevisionen.

Søren Gade

/Peter Pilgaard

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 17/2008 om Forsvarets understøttelse af sine militære operationer i Afghanistan

17. februar 2010

RN A502/10

Forsvarsministerens redegørelse af 8. december 2009
Udenrigsministerens redegørelse af 19. januar 2010

I. Indledning

1. Beretningen handlede om, hvordan Forsvaret understøtter sine militære operationer i Afghanistan på forsynings- og uddannelsesområdet. Rigsrevisionen undersøgte også, i hvilken grad Forsvarsministeriet opfylder målene for internationale operationer i forsvarsforliget (2005-2009). Beretningen redegjorde i øvrigt for omfanget af det civil-militære samarbejde og samtækningsindsatsen i Afghanistan.

Forsvarsministeren vil tage Rigsrevisionens og Statsrevisorernes anbefalinger til efterretning, og anbefalingerne vil i fremtiden blive taget med i sagsbehandlingen i Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen. Det finder jeg tilfredsstillende.

Udenrigsministeren har fremhævet, at beretningen er et velkomment indspil til det fortsatte arbejde med at sikre, at Danmarks indsats i Afghanistan bedst muligt bidrager til at fremme sikkerheden og udviklingen i landet.

II. Overordnet styring af internationale operationer

2. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger til beretningen, at Forsvaret ikke mere præcist kunne opgøre resurseforbruget til internationale operationer. Kritikken skal ses på baggrund af, at Forsvaret har opgjort de samlede omkostninger til de internationale operationer til 1,2 mia. kr. i 2005 og til 2,4 mia. kr. i 2008. Statsrevisorerne bemærkede hertil, at det er uklart, hvor stor en del af denne stigning der kan henføres til øgede aktiviteter, og hvor stor en del der kan henføres til, at Forsvaret har ændret principper for omkostningsfordeling.

Forsvarsministeren oplyser i sin redegørelse, at Forsvarskommandoen er i gang med at udvikle Forsvarets budgetmodel og i den forbindelse præcisere, hvilke omkostninger der skal henføres til internationale operationer. Forsvaret vil implementere eventuelle ændringer i regnskabet for 2011. Jeg finder initiativet tilfredsstillende, og jeg vil følge Forsvarets arbejde med at forbedre budgetmodellen.

3. Rigsrevisionen anførte i beretningen, at Forsvaret ikke havde været i stand til at udsende kapaciteter svarende til 2.000 soldater i internationale operationer i 2009. Rigsrevisionen konstaterede, at internationale operationer er en af Forsvarets vigtigste opgaver, og konkluderede derfor, at Forsvaret i årsrapporterne burde redegøre for de væsentligste aktiviteter for internationale operationer, herunder hvilke kapaciteter der er til rådighed. Rigsrevisionen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2008

2

anførte endvidere, at det er muligt at opgøre antallet af faktisk udsendte soldater, men at Forsvaret ikke i årsrapporterne systematisk har redegjort for status på kapacitetsopbygningen, dvs. hvor mange der kan udsendes.

Forsvarsministeren svarer hertil, at Forsvarets målsætning stadig er at øge andelen af personel, der kan udsendes både inden for hæren, flyvevåbnet og søværnet. Andelen af personel, der kan udsendes, vil stige, i takt med at Forsvaret tilpasser sig forsvarsforliget 2010-2014. I forsvarsforliget 2010-2014 fastslås det, at Forsvaret vil kunne udsende kapaciteter svarende til op til ca. 2.000 soldater.

Ministeren oplyser, at Forsvarskommandoen i årsrapporten fra 2009 vil rapportere:

- hvilke kapaciteter der er til rådighed og hvornår
- antallet af soldater, der har været udsendt og hvornår
- antallet af udsendte soldater
- antallet af soldater, der planlægges udsendt og hvornår.

Jeg finder forsvarsministerens initiativ tilfredsstillende.

III. Den forsyningsmæssige understøttelse af internationale operationer

4. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at Forsvaret samlet set løser forsyningsopgaven tilfredsstillende. Opgaven kan dog på nogle områder løses mere effektivt.

Forsvarsministeren oplyser, at Hærens Operative Kommando i længere tid har arbejdet med at effektivisere genforsyningen til Afghanistan. De væsentligste tiltag, som ministeren nævner, er en række tiltag, som vedrører, at Det Nationale Støtteelement flyttes fra Kandahar til Camp Bastion. Flytningen betyder, at der bliver et led mindre i forsyningsvejen, da forsyningerne til Camp Bastion ikke skal omlades i Kandahar. Behovet for logistiske specialister reduceres dermed.

5. Rigsrevisionen påpegede i beretningen, at datagrundlaget for måling af leveringstider er meget usikkert, og at Forsvarets målinger af leveringstider derfor skal tages med et vist forbehold. Statsrevisorerne konstaterede i den forbindelse, at Forsvarets systemer kan tilrettelægges, så de i højere grad understøtter forsyningsopgaven, fx kontrollen med størrelsen af beholdninger og udestående leveringer.

Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at Forsvaret bør etablere et bedre datagrundlag på forsyningsområdet og opstille relevante mål for forsyningen. Det vil bl.a. give Forsvaret et overblik over, om Forsvarets relativt mange udestående bestillinger stadig er relevante. Rigsrevisionen fandt det positivt, at Forsvaret har identificeret et behov for at få evalueret genforsyningsprocessen med henblik på at optimere denne.

Forsvarsministeren bemærker, at Forsvarets nuværende måling af leveringstider ikke giver et billede af den samlede forsyningssituation. Forsvaret vil udvikle rapporter, som fremover kan vise forsyningssituationen.

Ministeren oplyser endvidere, at Forsvaret vil udvikle en række rapporter, som gør det muligt at måle sagsbehandlingstid og leveringstid på de enkelte led i forsyningsvejen. Derudover vil Forsvaret udvide de eksisterende rapporter, som viser, om de enkelte led kan udlevere forsyninger inden for de fastsatte leveringsdatoer (udleveringsgrader).

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvarets har iværksat initiativer for at forbedre målingen af leveringstider og udleveringsgrader. Jeg vil følge Forsvarets arbejde med at optimere genforsyningsprocessen, herunder udviklingen i leveringstider, udleveringsgrader og udestående bestillinger.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2008

IV. Uddannelse af personel til internationale operationer*Udpegning af personel*

6. Statsrevisorerne konstaterede i bemærkningerne til beretningen, at Forsvaret i flere tilfælde har haft vanskeligt ved at udpege og udsende personel til missionen i Afghanistan, primært på grund af personelmangel inden for befalingsmænd og specialistfunktioner, fx til forsyningsområdet. Rigsrevisionen anførte i den forbindelse, at antallet af soldater, som får en midlertidig udnævnelse, når de udsendes til Afghanistan, har været stigende.

Forsvarsministeren oplyser, at der er for få specialister og befalingsmænd. Forsvaret vil uddanne flere i indeværende forsvarsforlig (2010-2014) og oprette nye funktionsuddannelser inden for kritiske områder for at imødekomme behovet for personel. For de øvrige uddannelser vil antallet af uddannede blive fastholdt på et højt niveau i starten af forligsperioden for at løse personelmanglerne hurtigst muligt.

Forsvarsministeren bemærker, at de midlertidige udnævnelser bl.a. har fundet sted med baggrund i mangel på personel. Forsvarskommandoen forventer, at andelen af midlertidige udnævnelser vil falde i takt med en forbedret personsituation. Forsvaret vil dog altid have behov for at tillægge et mindre antal soldater en midlertidig højere grad for at kunne matche graderne for kolleger fra andre nationer.

Rigsrevisionen konstaterede, at hovedparten af personellet udpeges i god tid før udsendelse. Der er dog enheder, der har fået udpeget personel sent i uddannelsesforløbet.

Forsvarsministeren bemærker, at Hærens Operative Kommando medio 2009 etablerede halvårige såkaldte rulle møder for de kommende bidrag til internationale operationer. Formålet med møderne er bl.a. at få udpeget personel 12 måneder før udsendelse. Bemandingsprocenten var efter mødet i februar 2009 på over 90 % for holdene, som skulle udsendes i februar 2010.

Jeg finder Forsvarets opmærksomhed på personsituationen tilfredsstillende og vil følge udviklingen på området.

Uddannelsesforløbet før udsendelse

7. Statsrevisorerne bemærkede, at de kompagnier, der skal udsendes, mangler støtte i forberedelsesprocessen til en lang række administrative opgaver.

Forsvarsministeren oplyser, at Hærens Operative Kommando er ved at undersøge mulighederne for bedre at kunne imødekomme behovet for administrativ og uddannelsesmæssig støtte under uddannelsen.

Forsvarsministeren bemærker endvidere, at vilkårene for hærens reaktionsstyrke er i positiv udvikling. Ministeren nævner, at enhedernes uddannelse vil blive forbedret, i takt med at Forsvaret køber mere uddannelsesmateriel. Det vil også reducere omfanget af uddannelsen, som soldaterne gennemfører efter ankomst til missionsområdet.

I forsvarsforliget 2010-2014 fremgår det, at den sidste måned af værnepligtsuddannelsen målrettes mod den efterfølgende reaktionsstyrkeuddannelse for de værnepligtige, der ønsker at blive udsendt.

Jeg finder de forskellige tiltag for at forbedre uddannelsesforløbet tilfredsstillende, og jeg vil følge ministeriets tiltag for at imødekomme behovet for administrativ støtte under uddannelsen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2008

4

Uddannelsen af forsyningspersonel

8. Rigsrevisionen anførte i beretningen, at Forsvaret bør forbedre uddannelsen af det udsendte forsyningspersonel, da en del af de udsendte mangler rutine og erfaring i at bestrebe funktionerne i missionen, herunder ikke mindst i anvendelsen af it-systemet.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Hærens Operative Kommando har iværksat nye uddannelser for forsynings- og vedligeholdelsespersonel, og at Forsvaret forventer at oprette flere stillinger for forsyningspersonel.

V. Civilt-militært samarbejde og samtænkning

9. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at det er vigtigt, at der er ansat flere civile rådgivere for at sikre kontinuitet i den civile indsats, bl.a. på grund af rådgivernes orlov. Udenrigsministeren oplyser, at der nu som planlagt er blevet ansat flere rådgivere i Helmand, så der i alt er 6 rådgivere. Det finder jeg tilfredsstillende. Derudover understreger ministeren, at de danske rådgivere indgår i en samlet indsats med andre internationale rådgivere, der netop sikrer en fleksibilitet i forbindelse med fravær.

10. Statsrevisorerne bemærkede, at Danmark har øget forbruget til det civilt-militære samarbejde og samtækningsindsatsen i Helmand. Statsrevisorerne henstillede, at Forsvaret snarest aflægger et regnskab for det samlede forbrug til samtækningsprojekter.

Forsvarsministeren og udenrigsministeren oplyser, at Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen og Udenrigsministeriet medio 2009 har aftalt den fremtidige proces for at aflægge regnskab. Aftalen skal sikre, at regnskabet aflægges rettidigt over for Udenrigsministeriet. Forsvarsministeriet forventer, at dette sker primo 2010. Jeg vil følge Forsvarets regnskabsaflæggelse af samtækningsprojekterne.

VI. Sammenfatning

11. Jeg finder samlet set redegørelserne fra forsvarsministeren og udenrigsministeren tilfredsstillende.

Forsvarsministeren har i sin redegørelse præsenteret flere initiativer til at forbedre Forsvarets understøttelse af sine internationale operationer. Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- videreudviklingen af Forsvarets budgetmodel
- arbejdet med at optimere genforsyningsprocessen, herunder udviklingen i leveringstider, udleveringsgrader og udestående bestillinger
- personelsituationen for de internationale operationer
- tiltag for at imødekomme behovet for administrativ og uddannelsesmæssig støtte under uddannelsen
- regnskabsaflæggelsen for samtækningsprojekterne.

Jeg anser sagen for afsluttet i forhold til udenrigsministeren.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København KFinansministeren
- 3 FEB. 2010

Statsrevisorerne har med brev af 3. december 2009 fremsendt beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008. Statsrevisorerne anmoder i samme brev om en redegørelse vedrørende beretningen.

Jeg kan i den forbindelse meddele, at jeg ikke har bemærkninger til de dele af beretningen, der vedrører Finansministeriets ansvarsområde. Jeg skal i øvrigt bemærke, at Finansministeriet er i en løbende dialog med Rigsrevisionen om udvikling af EU-regnskabet med henblik på at forøge dets informationsværdi.

Kopi af dette brev er samtidig fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTEREN

08 FEB. 2010

Redegørelse om Statsrevisorernes beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark 2008.

På baggrund af Statsrevisorernes beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008 vil jeg i det følgende – under henvisning til §18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de overvejelser, som beretningen giver anledning til.

I beretningens afsnit VII omtales forvaltning af midler fra Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Regionalfond.

Jeg noterer mig med tilfredshed, at Statsrevisorerne konstaterer, at regnskaberne for EU-indtægter og EU-udgifter for 2008 er udarbejdet i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler, og at regnskaberne giver et retvisende billede af indtægter og udgifter samt af den finansielle stilling ved årets udløb.

Jeg noterer endvidere med tilfredshed, at Rigsrevisionens overordnede vurdering er, at regnskabsforvaltningen for midlerne fra Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Regionalfond generelt fungerer tilfredsstillende.

Jeg tager Statsrevisorerne og Rigsrevisionens bemærkning om, at forretningsgange og interne kontroller for Den Europæiske Socialfond kan forbedres på visse områder til efterretning.

Jeg kan endvidere oplyse, at Erhvervs- og Byggestyrelsen har iværksat følgende konkrete initiativer på de områder, hvor Rigsrevisionen har haft bemærkninger:

- For at få forbedret de operationelle mål i projekterne sker der nu en præcisering og udbygning af vejledningen i ansøgningsskemaerne om opstilling af mål, således at ansøgerne får bedre vejledning til beskrivelsen af målene i projektansøgningen. Erhvervs- og Byggestyrelsen har iværksat et pilotprojekt vedrørende opstilling og måling af effekter i projekter. 6 projekter bliver i forbindelse

ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET

2/2

med ansøgningsprocessen tilknyttet et konsulentfirma, der skal bistå ansøger med at udarbejde et solidt evalueringsdesign med effektmåling og løbende monitorering. Dette pilotprojekt er iværksat i kølvandet på et seminar for vækstforumsekretariaterne og en evalueringsguide, som styrelsen har udarbejdet. Guiden giver de regionale aktører (vækstforasekretariater og ansøgere) inspiration til og viden om alle faser i et effektmålingsforløb.

- Med henblik på at sikre en mere ensartet kvalitet af indstillingerne fra De Regionale Vækstfora har Erhvervs- og Byggestyrelsen præciseret og ajourført manualer og tjeklister, som udfyldes ved behandling af ansøgninger. Dette skal sikre en bedre vurdering af de centrale forudsætninger og indholdet i projekterne. Endvidere tilbyder Erhvervs- og Byggestyrelsen løbende kompetenceudvikling til medarbejderne i De Regionale Vækstfora.
- Erhvervs- og Byggestyrelsen vil fremover ikke alene kræve uretmæssigt udbetalte strukturfondstilskud tilbagebetalt, men i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefalinger opkræve renter i de tilfælde, hvor der uretmæssigt er udbetalt tilskud fra Social- eller Regionalfonden. Det betyder, at Erhvervs- og byggestyrelsen eksempelvis vil opkræve renter i forbindelse med gennemførelsen af et projekt med tilskud fra fondene, hvor der er afgivet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder, der er af betydning for berettigelsen af det ydede tilskud fra fondene.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Kopi: Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

SKATTEMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg,
1240 København K.

Skatteministeren

Nicolai Eigveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Telefax 3392 4258

www.skm.dk
skm@skm.dk

CVR-nr 17146815
EAN.NR. 579800033757

Dato :
J. nr. 09-194743 og 2009-349-1763

Skatteministerens redegørelse vedr. beretning 18 2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008.

Hermed min redegørelse vedrørende beretning 18/08 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008.

Redegørelsen er også svar på Statsrevisorernes kritik i Beretning 19/2008 vedrørende revision af statsregnskabet for 2008. Statsrevisorerne kritiserer i beretning 19/2008, at der er mange men dog beløbsmæssigt mindre fejl i toldangivelserne.

I min redegørelse vedrørende beretningen om Statsregnskabet henviser jeg derfor til nærværende redegørelse for så vidt angår antallet af beløbsmæssige fejl i toldangivelserne.

Først og fremmest har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at regnskabsforvaltningen for EU-udgifter generelt er tilfredsstillende, samt at Skatteministeriets departements forretningsgange og SKATs afregning af EU-udgifter er meget tilfredsstillende og tilfredsstillende.

Rigsrevisionens positive vurdering af afregningen af EU-udgifter, er jeg meget tilfreds med.

Endvidere har jeg også noteret mig, Statsrevisorernes henholdsvis kritik af og bemærkninger om:

1. At der fortsat kan konstateres mange beløbsmæssigt mindre fejl i virksomhedernes toldangivelser samt
2. At Rigsrevisionen finder, at retningslinjerne for ufærdige toldangivelser er uklare.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Nedenfor forholder jeg mig til såvel Statsrevisorernes bemærkninger såvel som Rigsrevisionens konklusioner.

Herunder også de anbefalinger som Skatteministeriets interne revision er kommet med vedrørende aflæggelse af B-regnskabet, og som Rigsrevisionen gengiver i sin beretning.

Fejl i virksomhedernes toldangivelser

Flertallet af importørerne i Danmark foretager elektronisk fortoldning, hvor de via internettet indberetter de oplysninger, der er nødvendige for fortoldningen. Angivelserne i importsystemet kan opdateres løbende og ændre statuskode. Fejlene i toldangivelserne kunne alene tilskrives manglende kvalitet i importørernes indberetninger.

SKAT gennemførte både i 2007 og 2008 generelle informationskampagner og kontroltiltag for at få nedbragt fejlomfanget.

I 2009 har SKAT iværksat yderligere 3 nye initiativer:

- For det første en landsdækkende indsats over for store virksomheder med det formål at begrænse risici og afklare tvivl på forhånd og inden angivelsen sendes til SKAT. Indsatsen er iværksat, da de 100 største indbetalere af told tegner sig for 75 % af det samlede provenu, og at de 20 største indbetalere tegner sig for over 40 % af provenuet. Systemfejl eller misforståelser af de ofte komplicerede regler kan derfor få betydelige konsekvenser for den korrekte afregning. Indsatsen skal ifølge planen være afsluttet med udgangen af 2009 og afrapporteres ved udgangen af første kvartal 2010.
- For det andet har SKAT startet et projekt "Compliance told" (dvs. told ifølge reglerne), der skal kortlægge niveauet for regelefterlevelse for de oplysninger på toldangivelserne, der har betydning for afregningen af tolden. Endvidere skal projektet afdække årsagerne til manglende regelefterlevelse. SKAT vil på baggrund af disse oplysninger planlægge målrettede initiativer til styrkelse af regelefterlevelsen. Projektet skal ifølge planen være afsluttet ultimo juni 2010
- For det tredje har SKAT påbegyndt et projekt til at højne kvaliteten af fortoldningsangivelserne, Mofia (Monitoreringsprojekt for importangivelser). Projektet skal medvirke til en målrettet daglig kontrol og opfølgning og dermed reducere fejl og mangler i toldangivelserne, inden angivelsen er antaget, og varerne frigivet. Kontrollen vil bestå i en stikprøvevis dokumentkontrol af angivelser. Resultatet af kontrollen skal indberettes til en nyetableret database, og oplysningerne vil kunne bruges som grundlag for den fremtidige indsatsplanlægning mv.

De tre initiativer er valgt, så SKAT kan få større viden om, hvor det er vanskeligt for virksomhederne at angive korrekt, og derved løbende målrette initiativer til styrkelse af regelefterlevelsen, øge kvaliteten i fortoldningerne og forbedre vejledning af virksomhederne.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Der foreligger endnu ikke nogen resultater af de tre initiativer. De foreløbige tendenser for de to projekter Mofia og Compliance told tyder dog på en vis forbedring i kvaliteten af fortoldningerne i forhold til 2008.

Jeg er tilfreds med SKATs initiativer.

Forekomsten af ufærdige toldangivelser

Af beretningen fremgår at Skatteministeriets interne revision konstaterede, at SKATs procedurer for behandling af ufærdige angivelser ikke var helt tilfredsstillende, og Rigsrevisionen har erklæret sig enig i denne vurdering.

SKAT's tilgang til behandlingen af ufærdige angivelser har taget afsæt i, at ansvaret for færdiggørelsen af importkladderne ligger hos importøren. Denne tilgang giver i følge revisionsmyndighederne en risiko for manglende fastlæggelse af toldindtægter til EU, og det anbefales derfor, at procedurerne herfor omlægges.

SKAT har derfor allerede udsendt nye retningslinjer og iværksat nye procedurer, således at SKAT følger op på importkladder – udfærdiget af importørerne.

Endvidere er der udsendt et nyhedsbrev i december 2009 til speditørerne/virksomhederne for at få dem til selv at slette de kladder (ufærdige toldangivelser), der ikke skal anvendes samt fremhæve de mulige konsekvenser af at modtage varer, der ikke er færdigfortoldet.

Disse tiltag skal minimere det antal kladder (ufærdige toldangivelser) i toldsystemet, som virksomhederne enten skulle have afsluttet eller slettet.

- Nye retningslinier og procedurer er udsendt i december 2009 som Intern Meddelelse.
- Nyhedsbrev om behandling af kladder i toldsystemet er udsendt til virksomheder i december 2009.

Dette finder jeg tilfredsstillende.

Skatteministeriets interne revisions anbefalinger vedrørende B-regnskabet

I forbindelse med en delrevision konstaterede interne revision, at der var svagheder ved nogle interne procedurer og kontroller i forbindelse med samarbejdsrelationer imellem de forskellige skattecentre og betalingskontoret. Som følge heraf vurderede den interne revision, at der var risiko for, at der kunne forekomme myndighedsfejl, som ville kunne medføre finansielt ansvar. På baggrund heraf kom intern revision med en række anbefalinger til efterretning vedrørende interne kontroller og procedurer for det særlige B-regnskab.

Skatteministeriets interne revision har blandt andet anbefalet, at SKAT i større grad fastlægger procedurer, snitflader og interne kontroller vedrørende B-regnskabet. SKAT er ved at udarbejde procesbeskrivelser/vejledninger hertil og indføre interne kontroller.

SKAT har således forholdt sig til samtlige af intern revisions anbefalinger og er i fuld gang med at implementere Skatteministeriets interne revisions anbefalinger.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Alt i alt mener jeg, at SKAT har taget en række initiativer på toldområdet, som imødegår Rigsrevisionens konklusioner og Statsrevisorernes kritik og bemærkninger.

Dette finder jeg tilfredsstillende.

Redegørelsen er ligeledes sendt til Rigsrevisionen i 1 eksemplar.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

Jens Madsen

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministry of Science
Technology and Innovation

- 4 JAN. 2010

Til Statsrevisorerne

Jeg har modtaget Statsrevisorernes beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008. Jeg har følgende bemærkninger:

Statsregnskabets opgørelse af EU-indtægter og EU-udgifter

Jeg har bemærket, at der er opstået en fejlkontering på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings område vedrørende EU-udgifter. Jeg kan oplyse, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen efterfølgende har ændret konteringspraksis, således at fejlen ikke bør opstå for 2009 og frem.

Revision af EU-projekttilskud under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Jeg har noteret mig, at revisionen kun i få tilfælde har givet anledning til forbedring eller supplerende oplysninger omkring EU-tilskud på universiteterne.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til Statsrevisorerne om beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008.

Dette brev er ligeledes fremsendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-073247
Dok nr. 1171216
Slide 1/1

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

MILJØMINISTERIETStatsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København KMinisteren
J.nr. 049-00186

Den 8. januar 2010

Redegørelse for overvejelser og foranstaltninger i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 18/2008 om revisionen EU-midler i Danmark 2008

Jeg har ved brev den 3. december modtaget den ovennævnte beretning og i henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. vil jeg bemærke følgende:

Det er på baggrund af den samlede revision Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen for projekttilskud fra Europa-Kommissionen generelt er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen fandt dog at institutionerne under Miljøministeriet havde vanskeligt ved at aflægge rigtige projektrenskaber, inden de bliver forelagt til revision, og at disse fejl blandt andet skyldtes manglende kendskab til EU-reglerne.

Miljøministeriet planlægger i 2010 at gennemføre et projekt for at forbedre medarbejdernes kompetencer på området.

Beretningen giver mig ikke yderligere anledning til bemærkninger eller særlige foranstaltninger.

Nærværende redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Troels Lund Poulsen

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1040 København K

København, den 27 JAN. 2010
Sagsnr.: 3544
Dok.nr.: 45159

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008

Statsrevisorerne har den 25. november 2009 anmodet mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008 giver anledning til inden for Fødevareministeriets ressort. Beretningen omfatter en række landbrugsordninger, og jeg er meget tilfreds med, at Statsrevisorerne konstaterer, at regnskabsforvaltningen af disse ordninger generelt fungerer tilfredsstillende.

Statsrevisorerne bemærker imidlertid, at forvaltningen af arealkontrollen, herunder enkeltbetalingsordningen og krydsoverensstemmelseskontrollen ikke fungerer helt tilfredsstillende, hvilket også indgik i Statsrevisorernes bemærkninger til beretning nr. 10/2008 vedrørende administrationen af enkeltbetalingsordningen og krydsoverensstemmelse. Jeg skal derfor henvise til min redegørelse af 28. august 2009 vedrørende den nævnte beretning, hvor jeg redegør for en række indsatser i forbindelse med administrationen af enkeltbetalingsordningen samt kontrollen af de krav, der indgår i krydsoverensstemmelse.

Med hensyn til statsrevisorernes bemærkninger om Kommissionens tilbagebetalingskrav af tidligere modtagne EU-midler i størrelsesordenen 1 mia. kr. vedrører det bl.a. hektarstøtten for 2002 – 2004, hvor Kommissionen har inddraget ca. 750 mio. kr. begrundet med manglende vedligeholdelse af braklagte arealer og problemer med telemålingskontrollen. Denne sag er i juni 2009 indbragt for EF-Domstolen, hvilket Rigsrevisionen har udtrykt tilfredshed med.

Desuden har Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikterne foreslået en underkendelse på 32,5 mio. kr. vedr. kontrollen af krydsoverensstemmelse i 2005 og 2006. Denne underkendelse er dog endnu ikke vedtaget af Kommissionen.

Kommissionen har ligeledes kritiseret kontrollen af enkeltbetalingsordningen, der erstattede hektarstøtteordningen i 2005. Der er imidlertid endnu ikke modtaget konkret forslag fra Kommissionen om underkendelse vedrørende 2005 og de efterfølgende år. Fødevareministeriet vurderer, at der består en risiko for, at Kommissionen på grundlag af EU-revisionen af udbetalingerne i 2005 – 2006 vil foreslå en flat rate underkendelse for de to år i størrelsesordenen 2 pct. af den udbetalte støtte på grund af mangler ved kontrollen, hvilket vil svare til ca. 280 mio. kr.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

EU-revisionen har også gennemført revisionsbesøg af de arealbaserede støtteordninger i 2008 og 2009, og resultatet af disse revisionsbesøg drøftes for nærværende med Kommissionen. Efter det seneste revisionsbesøg omkring månedsskiftet august/september 2009 tilkendegav EU-revisorerne, at der var sket fremskridt, men at der stadig udestod detaljer og justeringer. Jeg kan tilføje, at Fødevareministeriet arbejder ihærdigt på at undgå eller begrænse en eventuelle underkendelse ved at udarbejde supplerende analyser og redegørelser for mere konkret at beregne, hvad der eventuelt måtte være udbetalt med urette i de pågældende år.

Jeg kan på den baggrund oplyse, at Fødevareministeriet til det formål i efteråret 2009 har fået foretaget en ekstern analyse af kontrollen af de arealbaserede landbrugs- og landdistriktsordninger, herunder *enkeltbetalingsordningen*. Analysen omfatter følgende områder:

- *Fysisk kontrol*: For at leve op til kravene til kontrol med den arealbaserede landbrugsstøtte, herunder enkeltbetalingen, både for så vidt angår kontrollen via satellitbilleder og kontrollen på stedet, har Fødevareministeriet iværksat kvalitetsforbedrende foranstaltninger, herunder indført flere opfølgende kontroller med henblik på at imødegå Kommissionens kritik. For så vidt angår telemålingskontrollen har Plantedirektoratets kontrollører siden 2008, foretaget en efterfølgende besigtigelse af alle græsarealer.
- *Forbedring af markbloksystemet*: Kommissionen har ved revisionsbesøg fundet, at markblokkene indeholdt store arealer, der ikke var støtteberettigede. Fødevareministeriet har derfor fra midten af 2009 iværksat yderligere initiativer til forbedring af markbloksystemet med henblik på at imødegå Kommissionens kritik. Markblokkene blev tidligere ajourført eksternt af COWI, men allerede i 2007 blev denne opgave overført til FødevareErhverv, hvor der blev etableret en markkortgruppe, der har til formål at forbedre markbloksystemet og løbende at opdatere det på grundlag af ændringer i det åbne land, ændringsforslag fra landmændene og kontrollører samt at foretage kvalitetssikring af markblokkene.
- *Genberegning af betalingsrettigheder*: Fejlene vedrørende markbloksystemet indebærer, at der i 2005 i et vist omfang er tildelt betalingsrettigheder og udbetalt støtte for et for stort areal og som følge deraf også i de efterfølgende år er udbetalt støtte på et forkert grundlag. FødevareErhverv har indledt et arbejde med at genberegne ca. 2.000 ansøgninger om udbetaling af landbrugsstøtte. Resultatet af dette arbejde forventes at foreligge i løbet af 2010.

Jeg vil gerne fremhæve, at der på grundlag af analysen er sket væsentlige yderligere opstramninger af koordineringen og gennemførelsen af kontrollen. En række af de ovennævnte initiativer er igangsat i efteråret 2009, og der vil i 2010 blive igangsat en række yderligere tiltag, der skal rette op på kritikpunkterne fra Kommissionen, og som forventes at kunne bidrage til at begrænse betalingskrav som følge af svagheder ved kontrollen. Der er aftalt finansiering for tiltagene i 2009 ved aktstykke nr. 176 af 25. juni 2009, mens finansieringen for 2010 indgår på finansloven for 2010.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

Analysen omfatter ligeledes kontrollen af *krydsoverensstemmelse*, hvor Fødevareministeriet har iværksat aktiviteter for at styrke kontrolområdet ved at centralisere risikoudtagningen på kommunernes område samt styrke planlægning og opfølgning af kontrollen.

Jeg lægger stor vægt på, at administrationen af EU-midlerne foregår korrekt, og samlet set finder jeg, at Fødevareministeriet allerede har taget en lang række initiativer, der i væsentligt omfang har styrket kontrollen med EU-midlerne. Med de igangsatte og planlagte initiativer, er jeg overbevist om, at Fødevareministeriets kontrol med EU-midlerne vil være væsentligt styrket. Samtidig skal jeg henlede opmærksomheden på, at kravene fra Kommissionens side til medlemsstaternes kontrol med EU-midlerne fortsat skærpes. Der er derfor fremadrettet brug for en løbende og vedholdende styrket indsats for at imødegå yderligere kritik. Dette vil medføre øgede kontrolomkostninger for Danmark, men vil også bidrage til at sikre, at der ikke sker misbrug af EU-midler, samt reducere risikoen for underkendelser.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

c/c: Rigsrevisor

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

MINISTEREN

Dato **- 8 FEB. 2010**
Dok.id
J. nr. 2010-1386
Deres ref.Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K**Redegørelse og foranstaltninger i anledning af beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008**

Jeg har med brev af 3. december 2009 modtaget ovennævnte beretning.

Transportministeriet har kun været genstand for undersøgelser i forbindelse med en mindre del af beretningen. Således har Rigsrevisionen på Transportministeriets område, som 1 ud af 5 ministerområder, revideret de projektreknskaber, som skal aflægges i forbindelse med modtagelse af EU-tilskud.

Rigsrevisionen har fundet, at Transportministeriets aflæggelse af projektreknskaber er rigtig.

Transportministeriet er opmærksomt på, at det er vigtigt, at de rette kompetencer til aflæggelse af projektreknskaber er til stede på ministerområdet.

Kopi af denne redegørelse er samtidig fremsendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 18/2008

**KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET**

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

**Klima- og energiministerens redegørelse til Statsrevisorernes beretning
nr. 18/2008 om revision af EU-midler i Danmark i 2008**

Ministeren

10. februar 2010

Statsrevisorerne har ved skrivelse af 3. december 2009 fremsendt beretning nr. 18/2008 om revision af EU-midler i Danmark i 2008.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer at institutionerne under Klima- og Energiministeriet har aflagt tilfredsstillende projektrejsninger, samt at institutionerne har oparbejdet en god styring og administration af projekter, herunder kvalitetssikring og et godt kendskab til regelsættet.

Derudover har jeg ingen bemærkninger til beretningen for Klima- og Energiministeriets område.

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Lykke Friis

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008

8. marts 2010

RN C101/10

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 4. januar 2010
Miljøministerens redegørelse af 8. januar 2010
Skatteministerens redegørelse af 25. januar 2010
Fødevareministerens redegørelse af 27. januar 2010
Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010
Transportministerens redegørelse af 8. februar 2010
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 8. februar 2010
Klima- og energiministerens redegørelse af 10. februar 2010**I. Indledning**

1. Beretningen handlede om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008, dvs. revisionen af de indtægter, som Danmark har modtaget fra EU (EU-indtægter), og de bidrag, som Danmark har betalt til EU (EU-udgifter).

Revisionen omfattede EU-indtægter fra dels landbrugsordninger under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, dels Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Regionalfond (strukturfondene) under Økonomi- og Erhvervsministeriet og endelig projektilskud givet direkte fra Europa-Kommissionen til institutioner under 5 ministerier. Endvidere omfattede revisionen EU-udgifter under Skatteministeriet.

2. Beretningens fokus var på, om regnskabsforvaltningen for EU-midlerne i Danmark samlet set fungerede tilfredsstillende, og Rigsrevisionen undersøgte derfor regnskabsforvaltningen for følgende 4 områder:

- landbrugsordningerne
- strukturfondene
- projektilskud
- EU-udgifterne.

Beretningen indeholdt endvidere Rigsrevisionens erklæring om revisionen af EU-midler i Danmark. Erklæringen indeholdt supplerende bemærkninger dels om toldområdet (vedrører EU-udgifterne), dels om at Europa-Kommissionen inden for de seneste år på landbrugsområdet har rejst en række sager, hvor der er risiko for underkendelser (dansk tilbagebetaling af tidligere modtagne EU-finansiering).

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

2

II. Regnskabsforvaltningen for landbrugsordningerne

Statsrevisorernes bemærkninger

3. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger til beretningen på, at Europa-Kommissionen inden for de seneste år har rejst en række sager med krav om, at Danmark tilbagebetaler tidligere modtagne EU-midler i størrelsesordenen 1 mia. kr. Statsrevisorerne pegede endvidere på, at dette skyldes, at der fortsat er nogle områder, hvor forvaltningen ikke fungerer helt tilfredsstillende:

- Under enkeltbetalingsordningen er der eksempler på, at der er givet støtte til landbrugsarealer, som ikke har været støtteberettigede, eller som ikke har været korrekt opmålt.
- Kontrollen af kravet om krydsoverensstemmelse (EU-støtten gives kun, hvis nationale krav til landbruget er opfyldt) har ikke haft en tilfredsstillende kvalitet.

Af beretningen fremgik det, at de 3 beløbsmæssigt mest betydningsfulde sager med risiko for tilbagebetaling af tidligere modtaget EU-finansiering vedrører hektarstøtteordningen, krydsoverensstemmelseskontrollen og markbloksystemet. Indtil nu foreligger kun en underkendelse vedrørende hektarstøtteordningen på 750 mio. kr. De danske myndigheder er uenige i underkendelsen og har indbragt underkendelsen om hektarstøtte for EF-domstolen. Rigsrevisionen anførte i beretningen, at det er berettiget at indbringe sagen for EF-domstolen med henblik på domstolens vurdering af underkendelsen.

Enkeltbetalingsordningen

4. Rigsrevisionen fremhævede i beretningen supplerende om enkeltbetalingsordningen, at der ved revision af arealkontrollen i flere tilfælde var fundet eksempler på, at der var givet støtte til arealer, der ikke var støtteberettigede, og til markblokke, der ikke var korrekt afgrænsede. Endvidere har arealkontrol via telemåling vist sig at være unøjagtig i de tilfælde, hvor der var opmålt marker med ikke-støtteberettigede arealer, og Plantedirektoratets kontrollører havde i flere tilfælde fejlagtigt medtaget ikke-støtteberettigede arealer i deres opmåling.

5. Fødevareministeren oplyser i sin redegørelse, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i efteråret 2009 har fået foretaget en ekstern analyse af kontrollen af de arealbaserede landbrugs- og landdistriktsordninger, herunder enkeltbetalingsordningen.

Analysen har givet anledning til følgende initiativer:

- *Fysisk kontrol:* For at leve op til kravene til kontrol med den arealbaserede landbrugsstøtte, herunder enkeltbetalingen, både for så vidt angår kontrollen via satellitbilleder og kontrollen på stedet, har Fødevareministeriet iværksat kvalitetsforbedrende foranstaltninger, herunder indført flere opfølgende kontroller med henblik på at imødegå Europa-Kommissionens kritik. For så vidt angår telemålingskontrollen har Plantedirektoratets kontrollører siden 2008 foretaget en efterfølgende besigtigelse af alle græsarealer.
- *Forbedring af markbloksystemet:* Europa-Kommissionen har ved revisionsbesøg fundet, at markblokkene indeholdt store arealer, der ikke var støtteberettigede. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har derfor fra midten af 2009 iværksat yderligere initiativer til forbedring af markbloksystemet med henblik på at imødegå Europa-Kommissionens kritik. Markblokkene blev tidligere ajourført eksternt af COWI, men allerede i 2007 blev denne opgave overført til FødevareErhverv, hvor der blev etableret en markkortgruppe, der har til formål at forbedre markbloksystemet og løbende at opdatere det på grundlag af ændringer i det åbne land, ændringsforslag fra landmændene og kontrollører samt at foretage kvalitetssikring af markblokkene.
- *Genberegning af betalingsrettigheder:* Fejlene vedrørende markbloksystemet indebærer, at der i 2005 i et vist omfang er tildelt betalingsrettigheder og udbetalt støtte for et for stort areal og som følge deraf også i de efterfølgende år er udbetalt støtte på et forkert grundlag. FødevareErhverv har indledt et arbejde med at genberegne ca. 2.000 ansøgninger om udbetaling af landbrugsstøtte. Resultatet af dette arbejde forventes at foreligge i løbet af 2010.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

Fødevareministeren fremhæver, at der på grundlag af analysen er sket væsentlige yderligere opstramminger af koordineringen og gennemførelsen af kontrollen. En række af de ovennævnte initiativer er igangsat i efteråret 2009, og der vil i 2010 blive igangsat en række yderligere tiltag, der skal rette op på kritikpunkterne fra Europa-Kommissionen, og som forventes at kunne bidrage til at begrænse tilbagebetalingskrav som følge af svagheder ved kontrollen.

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at fødevareministeren har taget initiativer, der skal forbedre forvaltningen af enkeltbetalingsordningen.

7. Jeg vil følge effekten af initiativerne.

Krydsoverensstemmelseskontrollen

8. Rigsrevisionen fremhævede i beretningen supplerende om krydsoverensstemmelseskontrollen, at kontrolmyndighedernes risikoanalyser ikke havde en tilfredsstillende kvalitet, og at kontrolmyndighedernes dokumentation for de gennemførte kontroller ikke var tilfredsstillende og ikke levede op til EU-forordningens krav. Endvidere blev en væsentlig del af kontrolresultaterne ikke, som påkrævet, rapporteret til FødevareErhverv senest 2 måneder efter, kontrolbesøget fandt sted.

9. Fødevareministeren oplyser i sin redegørelse, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har iværksat aktiviteter for at styrke kontrolområdet ved at centralisere risikoudtagningen på kommunernes område samt styrke planlægning og opfølgning af kontrollen.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at fødevareministeren har taget initiativer, der skal forbedre forvaltningen af krydsoverensstemmelseskontrollen.

11. Jeg vil følge effekten af initiativerne.

III. Regnskabsforvaltningen for strukturfondene

12. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger til beretningen på, at forretningsgange og interne kontroller på visse områder kan forbedres for Den Europæiske Socialfond.

13. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at Erhvervs- og Byggestyrelsen ikke i tilstrækkeligt omfang vejledte projektansøgerne om opstilling af operationelle mål for projekterne. Endvidere havde Erhvervs- og Byggestyrelsen ikke sikret sig, at De Regionale Vækstforas indstillinger blev udarbejdet efter en fast standard. Rigsrevisionen konstaterede endelig, at Erhvervs- og Byggestyrelsen ikke hidtil havde opkrævet renter i strukturfondssager med tilbagebetalinger og ikke havde formuleret en skriftlig politik for rentetilskrivning.

14. Økonomi- og erhvervsministeren nævner i sin redegørelse, at hun tager Statsrevisorerne og Rigsrevisionens bemærkninger om, at forretningsgange og interne kontroller på visse områder kan forbedres, til efterretning. Ministeren beskriver i sin redegørelse, hvilke konkrete initiativer Erhvervs- og Byggestyrelsen har iværksat på de områder, hvor Rigsrevisionen har haft bemærkninger.

15. Det drejer sig bl.a. om følgende initiativer:

- præcisering og uddybning af ansøgningskemaernes vejledning om opstilling af mål med henblik på at sikre en bedre beskrivelse af målene samt gennemførelse af pilotprojekt vedrørende opstilling og måling af effekter i projekter
- præcisering og ajourføringer af manualer og tjeklister for behandlingen af ansøgninger for dermed at sikre bedre vurderinger af de centrale forudsætninger og indholdet i projekterne fra De Regionale Vækstfora samt løbende kompetenceudvikling til medarbejdere i De Regionale Vækstfora
- opkrævning af renter i de tilfælde, hvor der uretmæssigt er udbetalt tilskud.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

4

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at økonomi- og erhvervsministeren har taget initiativer, der skal forbedre forvaltningen af strukturfondene.

17. Jeg vil følge effekten af initiativerne.

IV. Regnskabsforvaltningen for projektilskud

Projektilskud under Klima- og Energiministeriet

18. Jeg finder klima- og energiministerens redegørelse tilfredsstillende.

Projektilskud under Miljøministeriet

19. Miljøministeren oplyser i sin redegørelse, at Miljøministeriet i 2010 planlægger at gennemføre et projekt for at forbedre medarbejdernes kompetencer på området.

20. Jeg finder miljøministerens redegørelse tilfredsstillende.

Projektilskud under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

21. Jeg finder redegørelsen fra ministeren for videnskab, teknologi og udvikling tilfredsstillende.

Projektilskud under Transportministeriet

22. Transportministeren nævner i sin redegørelse, at Transportministeriet er opmærksom på, at det er vigtigt, at de rette kompetencer til aflæggelse af projektreknskaber er til stede på ministerområdet.

23. Jeg finder transportministerens redegørelse tilfredsstillende.

V. Regnskabsforvaltningen for EU-udgifterne

24. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger til beretningen på, at der fortsat må konstateres mange, beløbsmæssigt mindre fejl i virksomheders toldangivelser og problemer med ufærdige toldangivelser.

Fejl i toldangivelserne

25. Til Statsrevisorerens bemærkninger om fejl i virksomheders toldangivelser oplyser skatteministeren i sin redegørelse, at SKAT både i 2007 og 2008 gennemførte generelle informationskampanjer og kontroltiltag for at få nedbragt fejlomfanget. I 2009 har SKAT iværksat yderligere 3 nye initiativer.

For det første en landsdækkende indsats over for store virksomheder med det formål at begrænse risici og afklare tvivl på forhånd, inden angivelsen sendes til SKAT. Indsatsen er iværksat, da de 100 største indbetalere af told tegner sig for 75 % af det samlede provenu, og de 20 største indbetalere tegner sig for over 40 % af provenuet. Systemfejl eller misforståelser af de ofte komplicerede regler kan derfor få betydelige konsekvenser for den korrekte afregning. Indsatsen skal ifølge planen være afsluttet med udgangen af 2009 og afreporteres ved udgangen af 1. kvartal 2010.

For det andet har SKAT startet et projekt "Compliance told" (dvs. told ifølge reglerne), der skal kortlægge niveauet for regelefterlevelse for de oplysninger på toldangivelserne, der har betydning for afregningen af tolden. Endvidere skal projektet afdække årsagerne til manglende regelefterlevelse. SKAT vil på baggrund af disse oplysninger planlægge målrettede initiativer til styrkelse af regelefterlevelsen. Projektet skal ifølge planen være afsluttet ultimo juni 2010.

For det tredje har SKAT påbegyndt et projekt til at højne kvaliteten af fortoldningsangivelserne, Mofia (Monitoreringsprojekt for importangivelser). Projektet skal medvirke til en målrettet daglig kontrol og opfølgning og dermed reducere fejl og mangler i toldangivelserne, inden angivelsen er antaget, og varen frigivet. Kontrollen vil bestå i en stikprøvevis doku-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

mentkontrol af angivelser. Resultatet af kontrollen skal indberettes til en nyetableret database, og oplysningerne vil kunne bruges som grundlag for den fremtidige indsatsplanlægning mv.

SKAT har efterfølgende oplyst, at tidsfristen for færdiggørelse af den afsluttende evalueringsrapport fra Mofia er blevet skubbet fra 1. februar 2010 til primo april 2010.

Ifølge skatteministeren er de 3 initiativer valgt, så SKAT kan få større viden om, hvor det er vanskeligt for virksomhederne at angive korrekt, og derved løbende målrette initiativer til styrkelse af regelefterlevelsen, øge kvaliteten i fortoldningerne og forbedre vejledning af virksomhederne. Skatteministeren oplyser, at der endnu ikke foreligger nogen resultater af de 3 initiativer. De foreløbige tendenser for de 2 projekter, Mofia og Compliance told, tyder dog på en vis forbedring i kvaliteten af fortoldningerne i forhold til 2008.

26. Jeg finder det tilfredsstillende, at skatteministeren har taget initiativer, der skal forbedre kvaliteten af fortoldningen.

27. Jeg vil følge effekten af initiativerne.

Ufærdige angivelser

28. Til Statsrevisorernes bemærkninger om, at der fortsat må konstateres problemer med ufærdige toldangivelser, oplyser ministeren, at SKATs tilgang til behandlingen af ufærdige angivelser har taget afsæt i, at ansvaret for færdiggørelsen af importkladderne ligger hos importøren. Denne tilgang giver ifølge revisionsmyndighederne (Den Europæiske Revisionsret, Rigsrevisionen, Skatteministeriets interne revision samt Europa-Kommissionen) risiko for manglende fastlæggelse af toldindtægter til EU, og det anbefales derfor, at procedurerne herfor omlægges. SKAT har derfor allerede udsendt nye retningslinjer og iværksat nye procedurer, så SKAT følger op på importkladder – udfærdiget af importørerne.

Endvidere er der udsendt et nyhedsbrev i december 2009 til speditorerne/virksomhederne for at få dem til selv at slette de kladder (ufærdige toldangivelser), der ikke skal anvendes, og fremhæve de mulige konsekvenser af at modtage varer, der ikke er færdigfortoldet.

Disse tiltag skal minimere det antal kladder (ufærdige toldangivelser) i toldsystemet, som virksomhederne enten skulle have afsluttet eller slettet.

29. Rigsrevisionen anførte i beretningen, at SKAT endnu ikke har aflagt rapport til Europa-Kommissionen om ufærdige angivelser for 2005 og 2006. Ministerens redegørelse indeholder ikke særskilt stillingtagen hertil. Jeg forventer, at emnet vil indgå i SKATs videre arbejde med ufærdige toldangivelser.

30. Jeg finder det tilfredsstillende, at skatteministeren har taget initiativer, der skal forbedre behandlingen af ufærdige toldangivelser.

31. Jeg vil følge effekten af initiativerne.

B-regnskabet

32. Bogføring i B-regnskabet sker, hvis der er tvist om toldskyldens størrelse, eller der er opstået toldskyld, forudsat toldbeløbet er over 10.000 euro, svarende til 75.000 kr. Skatteministeren nævner i sin redegørelse, at SKAT har taget en række initiativer i forhold til B-regnskabet. SKAT er således i gang med at udarbejde procesbeskrivelser og vejledninger, der fastlægger procedurer, snitflader og interne kontroller vedrørende B-regnskabet, og indføre interne kontroller i relation hertil.

33. Jeg finder det tilfredsstillende, at skatteministeren har taget initiativer, der skal forbedre de interne kontroller og procedurer for B-regnskabet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2008

6

VI. Statsregnskabet oversigt over EU-indtægter og EU-udgifter

34. Finansministeren bemærker i sin redegørelse, at Finansministeriet er i en løbende dialog med Rigsrevisionen om udvikling af EU-regnskabet med henblik på at forøge dets informationsværdi.

35. Jeg finder det vigtigt, at udviklingen af EU-regnskabet prioriteres højt, og jeg vil følge det videre arbejde.

36. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling oplyser i sin redegørelse, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen har ændret konteringspraksis, så den fejl, Rigsrevisionen konstaterede i regnskabet for 2008, ikke bør opstå for 2009 og frem.

37. Dette finder jeg tilfredsstillende.

VII. Afslutning

38. Det er min generelle vurdering, at de afgivne ministerredegørelser er fyldestgørende og tilfredsstillende.

39. Jeg vil i de årlige beretninger om revisionen af EU-midler i Danmark følge sagerne omtalt i notatets pkt. 3-11, 12-17, 24-31 og 34-35.

40. Jeg betragter de øvrige sager som afsluttet.

41. Jeg betragter derfor samtlige omtalte sager som afsluttet i relation til beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008

Statsrevisorerne afslutter beretningen om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008, da ministrene har taget en række tilfredsstillende initiativer, som vil blive fulgt op af rigsrevisor i de kommende års beretninger om revisionen af EU-midler i Danmark. Rigsrevisors opfølgning vedrører initiativer på fødevareministerens, økonomi- og erhvervsministerens, skatteministerens og finansministerens område.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

8. Opfølgning på beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008

Indhold

§ 5 Statsministeriet	
Statsministerens redegørelse	269
§ 6 Udenrigsministeriet	
Udenrigsministerens redegørelse	270
Udviklingsministerens redegørelse	272
§ 7 Finansministeriet	
Finansministerens redegørelse	273
§ 8 Økonomi- og Erhvervsministeriet	
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	283
§ 9 Skatteministeriet	
Skatteministerens redegørelse	284
§ 11 Justitsministeriet	
Justitsministerens redegørelse	295
§ 12 Forsvarsministeriet	
Forsvarsministerens redegørelse	302
§ 15 Indenrigs- og Socialministeriet	
Indenrigs- og Socialministerens redegørelse	306
§ 16 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	
Sundhedsministerens redegørelse	309
§ 17 Beskæftigelsesministeriet	
Beskæftigelsesministerens redegørelse	310
Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse	312
§ 18 Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	
Integrationsministerens redegørelse	313
§ 19 Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	
Videnskabsministerens redegørelse	314
§ 20 Undervisningsministeriet	
Undervisningsministerens redegørelse	317
§ 21 Kulturministeriet	
Kulturministerens redegørelse	319

§ 22 Kirkeministeriet	
Kirkeministerens redegørelse	320
§ 23 Miljøministeriet	
Miljøministerens redegørelse	321
§ 24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
Fødevareministerens redegørelse	323
§ 28 Transportministeriet	
Transportministerens redegørelse	324
§ 29 Klima- og Energiministeriet	
Klima- og energiministerens redegørelse	328
Rigsrevisors notat	330

Statsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

København, den 11 JAN. 2010

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

ministersvar@ft.dk

Statsrevisorerne har ved brev af 3. december 2009 fremsendt beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008. Statsrevisorerne anmoder i samme brev om en redegørelse til Statsrevisorerne vedrørende beretningen.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningen for Statsministeriets område.

Kopi af dette brev fremsendes til Rigsrevisionen til orientering.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Løkke Rasmussen'.

Lars Løkke Rasmussen

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

UDENRIGSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Astatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
	102.G.319	OKO	1. februar 2010

Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Med henvisning til brev af 3. december 2009 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008 blev fremsendt, redegøres herved for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til rigsrevisor. For udviklingsbistandens område henvises til særskilt redegørelse fra udviklingsministeren.

Jeg har med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens positive vurdering af regnskabsaflæggelsen og regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område. Det er ligeledes tilfredsstillende at konstatere, at Statsrevisorerne ikke har fundet anledning til at afgive bemærkninger om Udenrigsministeriet. Dette forhold understreger, lige som sidste år, at kvaliteten af Udenrigsministeriets økonomiforvaltning og regnskabsaflæggelse generelt fortsat har et tilfredsstillende niveau.

For så vidt angår de områder, hvor Rigsrevisionen konstaterede forhold, som gav anledning til bemærkninger enten i hjemmetjenesten eller på repræsentationerne i udetjenesten, er der gjort opmærksom på, at gældende regler skal følges. Det glæder mig, at Rigsrevisionen har kontrollet interne kontroller og forretningsgange herunder vedrørende tjenesterejser og fundet det meget tilfredsstillende, at der nu er etableret gode procedurer og vejledninger.

På baggrund af Rigsrevisionens bemærkninger om kontroller og afstemninger er der nu et øget fokus på, at disse gennemføres på en måde, så risikoen for fejl er reduceret mest muligt. Der gennemføres fx nu løbende stikprøvekontrol af enhedernes elektroniske godkendelser af delregnskaber og kasseeftersyn. Ligeledes er der særlig opmærksomhed omkring

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

2

periodeafgrænsningsposter, som forud for regnskabsaflæggelse vil være kontrolleret så fejl undgås.

Vedrørende hensættelser til skyldigt overarbejde kan jeg oplyse, at der har været en dialog mellem Økonomistyrelsen og Udenrigsministeriet. Der udestår endnu en afklaring af, i hvilket omfang en hensættelse til skyldigt overarbejde er hensigtsmæssig ud fra en væsentlighedsbetragtning. Det er min forventning, at der i løbet af 2010 vil ske en afklaring.

Rigsrevisionen har i beretningen haft bemærkninger i forbindelse med kontoen for EU-rådsrejser. Jeg kan oplyse, at Udenrigsministeriet i november 2009 har haft besøg af EU's rådsrevisorer. Der pågår i forlængelse af revisionen en dialog om spørgsmål, som også relaterer sig til Rigsrevisionens bemærkninger. Det er min forventning, at der i løbet af 2010 vil ske en afklaring af kontoen for EU-rådsrejser. Udenrigsministeriet vil holde Rigsrevisionen orienteret om udviklingen i arbejdet med EU-rådsrejser.

Rigsrevisionens afsluttende årsrevision af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheders regnskab viste, at der fortsat var udfordringer vedrørende regnskabsaflæggelsen, men jeg har også noteret mig, at Rigsrevisionen finder de iværksatte initiativer tilfredsstillende samt, at det er konstateret, at ledelsen har haft den nødvendige bevågenhed vedrørende handleplanens implementering. Angående løn og ansættelsesforhold i Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder er det pointeret, at Personalestyrelsens regler skal følges.

Med venlig hilsen

Per Stig Møller

Udviklingsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

UDENRIGSMINISTERIETStatsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København KAsiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
	102.G.319	OKO	30. januar 2010

Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Med henvisning til brev af 3. december 2009 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008 blev fremsendt, anmodes der om, at jeg redegør for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til rigsrevisor. For Udenrigsministeriets område henvises til særskilt redegørelse fra udenrigsministeren.

Jeg finder det glædeligt, at regnskabsaflæggelsen og regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område vurderes positivt og at kvaliteten af økonomiforvaltningen generelt har et tilfredsstillende niveau.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer vedrørende håndteringen af tilgodehavendet hos Mellemløst Samvirke tilfredsstillende.

Med venlig hilsen

Ulla Tørnæs

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Finansministeren

03/02-2010

Finansministerens redegørelse for beretning om revision af statsregnskabet for 2008 - 19/2008

I det følgende redegøres for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne og Statsrevisorernes bemærkninger giver mig anledning til.

Afsnit II. De væsentlige sager under ministerområderne

Jeg finder det af stor vigtighed, at staten generelt har en korrekt, effektiv og veltilrettelagt regnskabsforvaltning. Det er derfor betryggende, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen konstaterer, at størstedelen af de statslige virksomheder har en tilfredsstillende regnskabsforvaltning. Jeg har dog samtidig noteret, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at der er sket en mindre nedgang i kvaliteten af den generelle regnskabsforvaltning, bl.a. som følge af tilpasninger til de omkostningsbaserede regnskabsprincipper og overgangen til et Økonomiservicecenter (ØSC).

Finansministeriet er opmærksom på, at implementeringen af store reformer på regnskabsområdet kræver særlig opfølgning. Derfor blev introduktionen af omkostningsreformen fulgt af rådgivning om tilrettelæggelsen af de nye arbejdsgange i de statslige virksomheder. Denne opfølgning på implementeringen er nu afløst af mere generel vejledning om institutionernes arbejdsgange. I den forbindelse foretages løbende en evaluering af, om regelsættet er for besværligt at administrere, eller reglerne ikke har den tilsigtede effekt. I 2010 vil der blive gennemført en større gennemgang og modernisering af Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning for også derigennem at give virksomhederne lettere adgang til regler og vejledninger, og der vil ske en forenkling af dele af omkostningsreformen herunder afskaffelse af it-bunker samt forenkling af likviditetsordningen og opgørelsen af feriepengeforpligtelsen. Hertil kommer, at Økonomistyrelsen fra efteråret 2009 har styrket den regnskabsmæssige rådgivningsfunktion over for de statslige virksomheder.

I forbindelse med implementeringen af Økonomiservicecentret (ØSC) har Økonomistyrelsen særligt fokus på også at understøtte de tilbageværende opgaver i de statslige virksomheder for at sikre en fortsat tilfredsstillende regnskabsforvaltning. Dette gøres gennem konkret rådgivning i den enkelte virksomhed omkring tilrettelæggelsen af virksomhedens økonomistyring, interne kontrol og regnskabsfor-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

2

valtning. Denne rådgivning sker i forbindelse med selve overgangen til ØSC suppleret med en efterfølgende opfølgning for at sikre, at der ikke er processer som overses, eller som af en eller anden årsag ikke fungerer efter hensigten.

Afsnit III.C. § 7. Revision af pensionsadministration i Økonomistyrelsen

Statsrevisorerne kritiserede i beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007, at det for 4. år i træk måtte konstateres, at Økonomistyrelsens dokumentation i sager om tjenestemandspensioner var mangelfuld. Det glæder mig, at Rigsrevisionen på baggrund af sin seneste revision af statsregnskabet i november 2008 konkluderer, at de gennemgæede forretningsgange, interne kontroller og dokumentation af sager på tjenestemandspensionsområdet er tilfredsstillende og generelt opfylder de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning på området.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Personalestyrelsens administration af ministervederlag og ministerpensioner

Jeg har noteret mig, at Personalestyrelsens forretningsgange og interne kontroller på området for ministerpension og eftervederlag generelt er fundet tilfredsstillende, og at dispositionerne samlet set er i overensstemmelse med lov om vederlag og pensioner mv. for ministre.

Afsnit III.C. § 7. Bevillingskontrol ved Personalestyrelsen af § 36.31.02. Københavns kommunale skolevæsen

Det fremgår af Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne vedrørende Personalestyrelsens bevillingskontrol med refusion til Københavns Kommune af udlagte pensioner til pensionerede københavnske lærere, at Rigsrevisionen vurderer, at Personalestyrelsen for sent har reageret på manglende revisionspåtegninger for 2006 og 2007 på fremsendte refusionskrav. Rigsrevisionen kritiserer endvidere, at to måneders standsede refusionsbetalinger ikke er optaget på balancen som skyldige, udestående udgifter.

Personalestyrelsen er – som anført i Rigsrevisionens beretning – i dialog med Københavns Kommunes økonomiforvaltning og Interne Revision med henblik på at sikre, at refusionskrav fremtidigt opgøres brutto under samtidig forudsætning om, at der af hensyn til interne forretningsgange i Københavns Kommune kan gennemføres regnskabsafklæggelse i to tempi i det efterfølgende regnskabsår i månederne april og september.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder Personalestyrelsens initiativer i denne anledning tilfredsstillende og kan samtidig oplyse, at udbetaling af refusion til Københavns Kommune fortsat er stillet i bero, indtil staten modtager tilfredsstillende revisionspåtegnede opgørelser. Rigsrevisionen vil blive orienteret om den fremtidige ordning, når forholdene er bragt endeligt på plads.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

3

Afsnit III.C. § 7. Revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen

Revisionsresultater

Rigsrevisionen vurderer, at de beskrevne forretningsgange og procedurer vedrørende de interne kontroller på de gennemgåede områder samlet set er tilfredsstillende og generelt opfylder de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning og dermed kan medvirke til at sikre, at regnskabet bliver rigtigt.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen konstaterer, at Slots- og Ejendomsstyrelsen fortsat er inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretningen af regnskabsforvaltningen, herunder planlægningen af årsafslutningen.

Rigsrevisionen påpeger, at implementeringen af de nye forretningsgangsbeskrivelser for områderne huslejeadministration, drift af ejendomme, likvid styring, debitorområdet, anlæg og løn ikke var tilendebragt i 2008 og dermed heller ikke havde den fulde effekt i 2008 som forventet.

Jeg skal hertil bemærke, at de nævnte forretningsgange er fuldt implementeret i 2009, og at styrelsen herudover i 2009 fortsat har arbejdet med forretningsgangsbeskrivelser og på det grundlag har udarbejdet og implementeret en række nye forretningsgange. Alle centrale processer fremadrettet er således beskrevet og dokumenteret.

Ledelsesinformation

Rigsrevisionens gennemgang af procedurene for udarbejdelse og afrapportering af ledelsesinformation viser, at Slots- og Ejendomsstyrelsen foretager en god og omfattende ledelsesrapportering. Det er vurderingen, at styrelsen har et godt grundlag for det videre arbejde med ledelsesinformationen, men at den på nogle områder kan forbedres og gøres mere informationsvenlig.

Rigsrevisionen anbefaler, at opfølgningen på byggesager også omfatter en rapportering om fremdriften i sagerne, så det i højere grad bliver muligt at vurdere, om budgettet kan overholdes, samt at der i større omfang bliver fokuseret på de sager, der ikke udvikler sig som forventet. Endvidere vurderer Rigsrevisionen, at oplysningerne vedrørende byggesagerne bør kvalitetssikres bedre, inden de indgår i afrapporteringen til ledelsen.

Jeg skal hertil bemærke, at der løbende igennem 2008 og 2009 har været fokus på at få udviklet og implementeret en hensigtsmæssig ledelsesinformation. Styrelsen har udviklet et egentligt byggesagsstyringssystem, som er tilpasset de overordnede og de enkelte byggesagsansvarliges styringsbehov, og som giver bedre mulighed for at udarbejde en hensigtsmæssig byggesagsopfølgning og -rapportering, herunder om status på fremdrift. Herudover har styrelsen implementeret et budgetsystem (SAS FM), som understøtter budgetudarbejdelsen, såvel godkendelsesproces som øvrige funktionsbehov. Arbejdet fortsætter i 2010, hvor bl.a. SAS FM også anvendes til den løbende budgetopfølgning og rapportering, og hvor udbyt-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

4

tet af et datawarehouse med et rapporteringsværktøj tilknyttet giver yderligere muligheder for rapportering og kontrol.

Afsluttende årsrevision

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder det uheldigt, at der ved årsafslutningen ikke blev sikret en overensstemmelse mellem årsregnskabet og statsregnskabet. Jeg har endvidere noteret mig, at Rigsrevisionen forventer, at styrelsens planer for tilrettelæggelsen af årsafslutningen fremover vil sikre en korrekt og hurtigere regnskabsaflæggelse.

Rigsrevisionen vurderer, at selvom Slots- og Ejendomsstyrelsens har skabt et bedre grundlag for planlægning af aflæggelse af et rigtigt regnskab, har dette ikke vist sin fulde effekt i 2008.

Jeg er enig i, at det ikke var ønskeligt, at der var difference mellem årsregnskabet og statsregnskabet. En væsentlig årsag hertil var dog, at en ændring i regnskabspraksis vedr. huslejeordningen først blev endelig fastlagt tæt på årsafslutningen og dermed påvirkede regnskabstilrettelæggelsen, herunder forsinkede afstemning og dokumentation af samme. Således blev omlægning af regnskabspraksis for så vidt angår styrelsens håndtering af ejendomme og gæld først endelig fastlagt medio november.

Hertil kommer, at der i 2008 blev implementeret en finanslovsteknisk omstrukturering.

Jeg skal endvidere bemærke, at faste procedurer for controlling ved kvartals- og årsafslutning er implementeret i 2009, og at styrelsen herudover, med vejledning fra Koncernrevision, har fået udarbejdet en række centrale regnskabsvejledninger med henblik på løbende sikring af kvaliteten i de daglige registreringer.

Afsnit III.C. § 7. Revision af statsgældsforvaltningen og 4 fonde

Rigsrevisionen har revideret Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden, Forebyggelsesfonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond (afviklet i 2008), som er omfattet af § 9-aftaler om intern revision.

Jeg har noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at Statsgældsforvaltningens og fondenes regnskaber er rigtige, og at Statsgældsboholderiets registrering, bogføring og administration har været meget tilfredsstillende og dermed har medvirket til, at regnskaberne for 2008 er rigtige. Rigsrevisionen finder den løbende kontrol med og opfølgningen af regnskabsaflæggelsen tilfredsstillende og medvirkende til at sikre rigtige regnskaber.

Afsnit IV.A. Status på implementeringen af Økonomiservicecentret (ØSC)*b. Status for implementeringen af ØSC*

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen konstaterer, at masterplanen for implementeringen af ØSC er fulgt og forsat følges. ØSC havde således pr. 1. december 2009

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

5

godt 320 ansatte, der betjener 140 institutioner fordelt på 14 ministerområder. Endvidere kan jeg fremhæve, at implementeringsforløbet for ministerområderne i 3. bølge er forløbet planmæssigt.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der er klarhed over opgavefordeling (opgavesplittet) mellem ØSC og virksomhederne. Jeg kan i øvrigt bemærke, at opgavesplittet er et dynamisk værktøj, som løbende bliver opdateret fremadrettet i takt med, at der foretages ændringer i systemunderstøttelsen og i takt med, at der indhøstes flere praktiske erfaringer med anvendelse af forretningsgangene. Opgavesplittet og forretningsgangene er blandt andet revideret i december 2009.

Det er i Rigsrevisionens beretning fremført, at det har været nødvendigt at tilbageføre visse opgaver fra eksisterende administrative fællesskaber til institutionerne, fordi systemunderstøttelsen ikke har været klar. Dette er ikke korrekt. Opgaverne er blevet tilbageført, fordi de eksisterende administrative fællesskaber har haft en udvidet opgaveportefølje set i forhold til ØSC opgavesnittet. Bl.a. var der visse af de tidligere administrative fællesskaber, som varetog rejsebestilling for institutionerne på ministerområdet og enkelte fællesskaber varetog personaleadministrative opgaver.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionens undersøgelse af aftalegrundlaget mellem ØSC og virksomhederne viser, at i nogle tilfælde er virksomheder overgået til ØSC, inden selve kundeaftalen har været underskrevet. Jeg kan hertil bemærke, at udarbejdelsen af det komplette aftalegrundlag hen over efteråret 2008 var en stor opgave, hvor der var høringer af alle relevante interessenter. Endvidere var det forelagt den Tværgående Styregruppe (den styregruppe der var etableret under FM formandskab, og hvor Ø-udvalgs ministerierne var repræsenteret), der skulle følge implementering af ØSC og Statens IT. Det samlede aftalegrundlag var derfor først endeligt færdigt primo januar 2009, dvs. efter at bølge 1 institutionerne formelt var overgået den 1. november 2008.

Jeg har endvidere noteret mig, at Rigsrevisionen finder det vigtigt, at det samlede aftalegrundlag er på plads senest ved virksomhedernes overgang til ØSC. Økonomistyrelsen har i det videre forløb haft og har fortsat stor fokus på også den formelle indgåelse af aftalegrundlaget forud for institutionernes overgang til ØSC, herunder har det været prioriteret, at særligt handlingsplanerne har været underskrevet. Status pr. 1. januar 2010 er, at 140 institutioner er overgået til ØSC, og 131 kundeaftaler er underskrevet.

Rigsrevisionen fremhæver særligt, at der har været udfordringer med ØS LDV, som er et system, der skal anvendes til analyse og rapportering på økonomi og løndata i institutionerne. I den forbindelse kan jeg bemærke, at anvendelsen af systemet er blevet forbedret siden undersøgelsen, og at der er igangsat tiltag for yderligere at forbedre anvendelsen i institutionerne, samt at Økonomistyrelsen tilbyder institutionerne at overtage driften af systemet for derigennem at sikre driftsstabiliteten. Jeg kan desuden oplyse, at institutionerne fortsat har læseadgang

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

6

til økonomisystemet, og at institutionerne derfor på økonomiområdet har mindst samme økonomistyringsmuligheder som før overgangen til ØSC.

Jeg er helt enig med Rigsrevisionen i, at standardisering af arbejdsprocesserne i ØSC er en væsentlig forudsætning for effektivisering og for at sikre ensartet, høj kvalitet af ØSC's leverancer til kunderne. Jeg kan hertil bemærke, at arbejdet med udarbejdelse af best practice samt dokumentation af processerne er meget højt prioriteret i ØSC.

Jeg har noteret, at Rigsrevisionen påpeger, at en af usikkerhedsfaktorerne ved etableringen af ØSC var, om medarbejdere hos de tidligere administrative fællesskaber ønskede at flytte med over i ØSC. Jeg skal i den sammenhæng præcisere, at overførsel af opgaver sker ved kgl. resolution, og at medarbejderoverførslen derfor følger de almindelige principper ved ressortoverdragelse. Det betyder, at medarbejderne følger opgaverne. Jeg kan i øvrigt bemærke, at der har været stor stabilitet blandt de medarbejdere, der er overflyttet til ØSC med kun 10 fratrædelser i 2009. Endvidere viste Økonomistyrelsens medarbejdertilfredshedsundersøgelse fra september 2009, at den generelle tilfredshed med Økonomistyrelsen som arbejdsplads, herunder ØSC, er på 84 pct., hvilket er samme niveau som året før.

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne finder, at det endnu er for tidligt at afgøre, i hvilket omfang ØSC har effektiviseret den statslige administration. Jeg kan hertil bemærke, at ØSC ganske rigtigt er i en implementeringsfase på nuværende tidspunkt, men at der allerede nu er stor fokus på standardisering og effektivisering. Det er således på finansloven forudsat, at der vil ske en effektivisering i centret, men der vil samtidig være nogle omkostninger til implementering, herunder systemudvikling og organisatorisk tilpasning.

c. Grundlaget for godkendelse af virksomhedsregnskabet mv.

Jeg har noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabserklæringskonceptet med den nødvendige videreudvikling vil kunne udgøre en nødvendig og hensigtsmæssig del af grundlaget for virksomhedens godkendelse af regnskabet og derfor snarest bør færdigudvikles og anvendes over for alle ØSC's kunder.

Jeg er enig i, at regnskabserklæringerne er et vigtigt redskab og kan bemærke, at alle teams i ØSC i dag anvender standardkonceptet for regnskabserklæringerne. Desuden er Økonomistyrelsen netop nu ved at implementere systemunderstøttelsen af regnskabserklæringerne i SKS.

d. Departementernes rolle i forbindelse med ØSC's opgavevaretagelse for virksomhederne

Jeg er helt enig med Rigsrevisionens i, at departementerne har en vigtig rolle i forhold til overgangen til ØSC og den efterfølgende organisering af den interne kontrol og tilsyn på ministerområdet.

På denne baggrund anbefaler Økonomistyrelsen også ved opstarten af implementeringsforløbet på et ministerområde, at departementet påtager sig en central og

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

7

aktiv koordinerende rolle i implementeringen. Dette har også været tilfældet i langt de fleste implementeringer i 2009.

Afsnit IV.B. Etablering af Statens It

I Rigsrevisionens beretning gennemgås etableringen af Statens It. Beslutningen om at etablere Statens It som et fælles servicecenter for drift af administrativ it i staten blev truffet i 2008. Efter projektets første faser viste det sig, at en række forudsætninger for projektet var ændret, hvorfor man udarbejdede en revideret business case. Dette førte til den nuværende implementeringsmodel og endelige etablering af Statens It.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet valgte at revurdere grundlaget for etableringen af Statens It, da det viste sig, at forudsætningerne for projektet var væsentligt ændret.

Jeg kan i den sammenhæng oplyse, at Finansministeriet har til hensigt at sikre en fortsat udbredelse af anvendelsen af business cases i forbindelse med udarbejdelse af beslutningsgrundlag for afgørende projektbeslutninger. Forløbet viser, at anvendelsen af business cases kan bidrage til at skærpe de involverede myndigheders fokus på økonomiske konsekvenser og risici.

Endvidere har jeg noteret mig, at Statsrevisorerne konstaterer, at det med den nye implementeringsmodel for Statens It i højere grad er tilstræbt at tage højde for risici og omkostninger ved projektet.

Afsnit IV.C. Resultatløn i staten

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen bemærker, at resultatlønskontrakterne generelt er udarbejdet efter Finansministeriets vejledninger, og at de generelt holder sig inden for de angivne beløbsmæssige rammer.

Jeg skal i den forbindelse bemærke, at Finansministeriets og Personalestyrelsens udmeldinger angående resultatlønsaftaler alene er vejledninger til inspiration og ikke regelfastsættelse.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at resultatløn, der udbetales på baggrund af en på forhånd indgået kontrakt, er et vigtigt supplement til aflønningen af chefer og direktører, da det kan give klarhed og åbenhed om kriterierne for resultatløn og understøtte et styringsfokus på mål og effekt.

Jeg mener i øvrigt, at Rigsrevisionens anbefalinger i beretningen, opsummeret i pkt. 660 som eksempler på god praksis, på mange måder er et godt supplement til Finansministeriets vejledning, og at de kan bidrage til en god anvendelse af resultatlønskontrakter.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler, at alle væsentlige forhold beskrives i resultatlønskontrakten, herunder forhold i forbindelse med pension, sygdom

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

8

og orlov samt hvilket lønniveau, der anvendes som udgangspunkt for beregning af resultatlønnen.

Jeg skal hertil bemærke, at jeg er enig i, at der skal være klarhed om alle væsentlige forhold ved indgåelse af en resultatkontrakt. Disse forhold kan enten være reguleret direkte i kontrakten og/eller fremgå af særskilte retningslinjer.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler, at Økonomistyrelsen fremadrettet sikrer, at det bliver muligt at skelne mellem engangsvederlag og resultatløn i Statens Lønssystem. Jeg skal bemærke, at Økonomistyrelsen overvejer muligheden herfor.

Jeg har ligeledes noteret mig, at Statsrevisorerne bemærker, at institutioner bør fokusere mere på at dokumentere de opgjorte resultater og begrundelser for eventuelle skønsmæssige forhøjelser af resultatlønnen.

Jeg skal hertil bemærke, at Finansministeriet, som Rigsrevisionen, finder det vigtigt, at de objektive kriterier er klare, og at det er klart, på hvilket grundlag resultatlønnen beregnes. Jeg skal dog også bemærke, at beregningen af resultatløn til direktører og øvrige chefer ikke bør baseres på objektive kriterier alene. Det er vigtigt, at der i udbetalingen af resultatløn er mulighed for en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen, der ikke knyttes til objektive kriterier, men kan tage højde for fx uforudsete belastninger eller ændrede vilkår.

I forlængelse heraf skal jeg bemærke, at Finansministeriet mener, at det kan være unødvendigt bureaukratisk at procedurefastsætte, hvordan en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen efterfølgende skal begrundes.

Desuden har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler, at Personalestyrelsen overvejer, om det bør være muligt at få udbetalt merarbejdsvederlag og resultatløn samtidig.

Jeg kan oplyse, at jeg som udgangspunkt er enig i, at institutioner bør være tilbageholdende med at yde særskilt honorering for merarbejde for opgaver, der allerede er omfattet af resultatløn.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen, som Finansministeriet, finder det hensigtsmæssigt, at direktørkontrakter og øvrige resultatlønskontrakter afstemmes med virksomhedens overordnede formål og de mål, som virksomheden arbejder efter.

Ligeledes har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen er enig med Finansministeriet i, at det kan være hensigtsmæssigt at anvende tværgående mål, at det samlede antal mål bør begrænses, og at målene bør være så ambitiøse, at fuld målopfyldelse kræver en særlig stor indsats.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

9

Endelig har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at det bør overvejes, om effektmål i højere grad kan inddrages i kontrakterne, samt at resultatkontrakter bør sikre mulighed for, at en eventuel budgetoverskridelse kan få indflydelse på det udbetalte resultatlønsbeløb.

Jeg kan oplyse, at Finansministeriet i den kommende vejledning *Ansvar for styring – vejledning om styring fra koncern til institution* giver inspiration til øget anvendelse af effektmål. Som inspiration til anvendelsen af direktørkontrakter nævnes det ligeledes, at direktørens efterlevelse af det grundlæggende ansvar for drift og budgetoverholdelse kan være et væsentligt element i den samlede vurdering, og at departementet kan se det som en forudsætning for udbetalingen af resultatløn. Der gives endvidere inspiration til vægtning af målene og til beregning af resultatlønnen.

Ansvar for styring – vejledning om styring fra koncern til institution udkommer i februar 2010 og afløser den tidligere vejledning *Effektiv opgavevaretagelse i staten* fra 2003.

Samtidig kan jeg oplyse, at Personalestyrelsen i 2009 har udviklet et værktøj til arbejdet med resultatløn til chefer (ud over direktører). Værktøjet indeholder gode råd til proces, vejledning til hvad der skal stå i resultatlønskontrakten og eksempler på at opstille mål. Som opfølgning igangsætter Personalestyrelsen i 2010 et arbejde med at udbrede anvendelsen af resultatløn til chefer. Som led i denne opfølgning vil Personalestyrelsen gøre institutionerne opmærksomme på Rigsrevisionens anbefalinger.

Afsnit IV.D. Sygefravær i staten

Det fremgår af beretningen, at alle de undersøgte statslige virksomheder har udarbejdet en sygefraværspolitik, hvor målsætninger og metoder beskrives, og at det vurderes, at virksomhederne i praksis efterlever disse. Jeg har mig noteret mig, at Statsrevisorerne finder dette positivt.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at hovedparten af departementerne følger de underliggende virksomheders arbejde med at nedbringe sygefraværet på ministerområdet, idet departementerne løbende kan følge udviklingen i virksomhedernes sygefravær via ledelsesinformation på koncernniveau eller på anden led.

Beretningen nævner, at en stor andel af de statslige virksomheder gerne så, at Personalestyrelsen ydede mere rådgivning om nedbringelse af sygefravær og udviklede yderligere værktøjer til arbejdet med sygefravær og den svære samtale, hvilket jeg har taget til efterretning.

Rigsrevisionen vurderer, at Personalestyrelsen bør overveje, om fejlretning og validering af sygefraværdata kan foretages hurtigere. Jeg kan i den forbindelse bemærke, at Personalestyrelsen vil tage initiativ til at styrke arbejdet med en hurtigere fejlretning og validering af Personalestyrelsens løn- og personalestatistikker.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

10

Rigsrevisionen er opmærksom på, at Personalestyrelsen har gennemført og planlagt tiltag, der skal sikre en øget erfaringsudveksling om sygefravær i staten, og jeg kan i den sammenhæng bemærke, at der fortsat er stort fokus på at fortsætte denne udvikling.

Rigsrevisionen har på baggrund af sin undersøgelse udarbejdet 5 gode råd for arbejdet med nedbringelse af statens sygefravær. Jeg kan i den sammenhæng oplyse, at indholdet i Rigsrevisionens gode råd indgår i Personalestyrelsens anbefalinger.

Jeg fremsender endvidere et eksemplar af min redegørelse til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

10/00181-5

3 FEB. 2010

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr.19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det er Rigsrevisionens overordnede vurdering, at Økonomi- og Erhvervsministeriets regnskab samlet set er rigtig.

Jeg må dog samtidig konstatere, at Statsrevisorerne har bemærket, at der har været fejl i Finanstilsynets regnskab for 2008, bl.a. som følge af en utilstrækkelig regnskabsforvaltning.

Finanstilsynet har fulgt op på de af Rigsrevisionen konstaterede fejl, som for langt de flestes vedkommende blev rettet i regnskabet for 2008. Finanstilsynet har desuden iværksat initiativer, som skal sikre regnskabet rigtighed. Af iværksatte initiativer kan nævnes, at regnskabsforvaltningen har fået tilført ekstra ressourcer, der er ændret procedurer for håndtering af regnskabsmateriale, ligesom der er indført en række yderligere regnskabskontroller.

Økonomi- og Erhvervsministeriets departement vil løbende følge Finanstilsynets initiativer til sikring af en pålidelig regnskabsforvaltning.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

SKATTEMINISTERIET**Skatteministeren**Nicolai Eigveds Gade 28
1402 København KTelefon 3392 3392
Fax 3314 9105CVR-nr. 17146815
EAN-nr. 5798000033757

www.skm.dk

Dato: 25.01.2010
J.nr. 2009-349-1764Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K**Skatteministerens redegørelse vedr. beretning 19/ 2008 om revision af statsregnskabet for 2008**

Hermed min redegørelse vedrørende beretning 19/08 om revision af statsregnskabet for 2008.

Jeg har noteret mig, at Skatteministeriets regnskab ifølge Rigsrevisionens vurdering samlet set er rigtigt.

Det er imidlertid beklageligt, at Rigsrevisionen har fundet det nødvendigt at tage forbehold for rigtigheden af SKATs løn- og personaleomkostninger.

Jeg har endvidere noteret mig, at Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdet ud over forbeholdet på lønområdet indeholder en række supplerende oplysninger til dele af SKATs regnskab, samt revision af SKATs tilrettelæggelse af bogføring og registrering af vægtafgift. De supplerende oplysninger vedrører:

1. Indkomst
2. intern risikostyring i SKAT
3. it
4. implementering af inddrivelsesstrategien.
5. systemmodernisering
6. toldangivelserne

Jeg har yderligere noteret mig Statsrevisorernes kritik af

- at det har været nødvendigt at tage forbehold for rigtigheden af SKATs løn- og personaleomkostninger. SKATs løn- og personaleforvaltning har generelt været så mangelfuldt dokumenteret, at det ved re-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

visionen af en række udvalgte sager ikke har kunnet konstateres, om beregninger og udbetalinger af løn var rigtige, eller om love overenskomster og andre regler har været overholdt

- at der er konstateret væsentlige mangler og svagheder i SKATs it-styring og it-sikkerhed
- at SKATs implementering af e-indkomst pr. 1. januar 2008 har givet store problemer, at inddrivelsesstrategien og – planerne ikke er gennemført som planlagt, samt at systemmoderniseringen er meget forsinket og budgettet er overskredet
- at der er mange, men dog beløbsmæssigt mindre, fejl i toldangivelserne.

Endeligt har jeg noteret mig Rigsrevisionens omtale vedrørende revision af SKATs tilrettelæggelse af bogføring og registrering af vægtafgift.

Nedenfor redegør jeg for en lang række foranstaltninger og overvejelser, som har til formål at rette op på de forhold, som har givet anledning til Statsrevisorernes kritik og Rigsrevisionens forbehold og omtale.

Forbehold for SKATs lønomkostninger

Rigsrevisionen har ikke haft mulighed for at efterprøve rigtigheden af SKATs lønberegninger og lønudbetalinger i en række af de udvalgte sager, idet disse lønudbetalinger og personalesager generelt har været mangelfuldt dokumenterede. Det har heller ikke været muligt for Rigsrevisionen at efterprøve, om dispositionerne på lønområdet i de udvalgte sager har været i overensstemmelse med love, overenskomster og andre regler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder. Rigsrevisionen har derfor taget forbehold for den mulige virkning heraf for SKATs løn- og personaleomkostninger.

Lønrevisionen viste, at SKATs forretningsgange og interne kontroller på de gennemgæede områder ikke fungerede tilfredsstillende og dermed ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning.

Rigsrevisionen anbefalede bl.a.:

- at SKAT etablerede forretningsgange, der sikrede, at personalesagerne indeholdt den fornødne dokumentation for ansættelsesforholdet
- at alle lønbilag var godkendt af en bemyndiget medarbejder inden udbetalingen, ligesom manuelle beregninger i forbindelse med indrapportering burde være dokumenteret og kontrolleret

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

- at der fremadrettet blev foretaget uddatakontrol, og at SKAT fulgte lønsumsforbruget tæt.

Jeg finder det naturligvis ikke acceptabelt, at Rigsrevisionen har fundet det nødvendigt at tage forbehold. SKAT har for mig oplyst, at SKAT siden Rigsrevisionens gennemgang af SKATs løn- og personaleforvaltning har målrettet arbejdet med at rette op på de forhold, der gav anledning til Rigsrevisionens forbehold.

I overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefalinger har SKAT blandt andet gennemført initiativer, der skal sikre, at dokumentation for sagsbehandling mv. i alle tilfælde kan genfindes. Derudover arbejdes der løbende på at videreudvikle det IT-system, som anvendes til at understøtte hele personaleområdet med henblik på at sikre, at sagsbehandlingen lever op til krav i love, bekendtgørelser, overenskomstaftaler mv. Endelig arbejder SKAT løbende på at forbedre arbejdsprocesser og uddanne personalemedarbejderne.

Nedenfor er en oversigt over konkrete gennemførte initiativer på løn- og personaleområdet:

- Det interne IT-system er videreudviklet. Det betyder bl.a., at bilag godkendes elektronisk på sagstyper, der kræver ledergodkendelse, og at sagen ikke kan gå videre, før lederen har taget stilling. Derudover vil det fremgå, hvem sagen vedrører, hvis det er andre end den – typisk en leder - der har fremsendt sagen. Det er med til at sikre, at sagerne er lettere at finde i sagsstyringssystemet efterfølgende.
- Der er udarbejdet en ny vejledning målrettet sagsbehandlerne. Den indeholder bl.a. en oversigt over, hvilke dokumenter der som minimum skal ligge i en personalesag. Samtidig bliver al dokumentation for sagsgange og beslutninger mv. journaliseret, så dokumentationen let kan genfindes.
- Processen for udbetaling af over- og merarbejde er ændret i november måned 2008, mhp. at undgå eventuelle problemer med at dokumentere udbetalinger og nedskrivning af timer i flextidssystemet. Processen er optimeret yderligere med gennemførelse af elektronisk ledergodkendelse nævnt ovenfor.
- I forbindelse med procesarbejdet, som er gennemført fra foråret 2008, er der udarbejdet en lang række standardbreve. Det interne IT-system anvendes til at notere aftaler, rettelser mv. i grunddokumentationen. Hvis der er forhold, der ikke fremgår af sagsbehandlingen, men som har betydning for sagens resultat, skrives et notat herom, som journaliseres på sagen.
- Rekrutteringsprocessen er tilrettet, så kravet om dokumentation for uddannelsesmæssig baggrund, lønmæssig indplacering, anciennitetsberegning og pensionsindplacering opfyldes.
- Processen for ansættelse af studentermedhjælpere er kortlagt, og der er udarbejdet arbejdsgangsbeskrivelser.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

- Der gennemføres funktionsadskilt kontrol på alle udbetalinger. Kontrollen på udbetalinger gennemføres som stikprøvekontrol, hvor der er tale om store mængder ensartede data.
- I forbindelse med overførsel af løn opgaven til Økonomistyrelsens ØkonomiServiceCenter er der foretaget en gennemgang af lønkoderne for at sikre korrekt og ensartet anvendelse.
- Som led i den interne risikostyring, bliver der fulgt op på, at nye processer bliver fulgt, og at standardbreve bliver anvendt i sagsbehandlingen.

Rigsrevisionen har netop foretaget en revision af løn- og personaleforvaltningen i SKAT for 2009. Rigsrevisionen har mundtlig afrapporteret om resultatet af revisionen, og ud fra det forventer SKAT, at Rigsrevisionens endelige bedømmelse vil være tilfredsstillende. *Jeg afventer resultatet af Rigsrevisionens rapport om revisionen af løn- og personaleforvaltningen, som forventes at blive offentliggjort i begyndelsen af 2010.*

Det er min overbevisning, at de ovennævnte gennemførte initiativer sikrer, at SKAT leve op til de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning.

Jeg skal herefter kommentere på de forhold, som har givet Rigsrevisionen anledning til at afgive supplerende oplysninger.

Supplerende oplysninger om SKATs regnskab – eIndkomst

Rigsrevisor har et i et notat af 14. april 2009 til Statsrevisorerne om implementering af eIndkomst givet udtryk for, at implementeringen pr. 1. januar 2008, gav anledning til massive problemer således, at det i starten var vanskeligt for virksomhederne at kommunikere med SKATs nye it – system. Det havde konsekvenser for både virksomheder og SKAT.

Den foretagne revision viste, at SKAT reagerede på risikoen for fejl i regnskabet og årsopgørelserne og med stigende ledelsesmæssig bevågenhed blev der iværksat en række handlingsplaner, der havde til formål at nedbringe opbobningen i systemerne så betids, at påvirkningen af statsregnskabet og årsopgørelserne blev mindsket.

SKAT har over for mig oplyst, at SKAT i maj 2009 konstaterede, at der på grund af en systemfejl i forbindelse med overførsel af data fra eIndkomst til SKATs øvrige systemer var opstået fejl, der havde medført fejl i en række årsopgørelser.

SKAT har oplyst mig om, at SKAT har taget konsekvensen heraf og har foretaget en justering af systemet, som ifølge SKAT vil sikre mod lignende fejl fremover. SKAT har i denne forbindelse oplyst, at rettelsen blev implementeret i august 2009. SKAT har endvidere oplyst mig om, at 14.455 oplysnings-sedler har været berørt af ovenstående fejl, og da flere oplysnings-sedler kan være relateret til samme skatteyder, skønner SKAT, at fejlene har berørt mindre end 10.000 skatteydere, og at fejlene nu er rettet.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Det er korrekt, at der har været indkørvingsvanskeligheder i de første måneder efter indberetningen til eIndkomst blev obligatorisk i 2008. SKAT har oplyst mig om, at en del af problemerne lå hos virksomhederne, der havde en stor opgave i tilretning af deres lønsystemer, så de levede op til kravene i eIndkomst. Der var således problemer med at få indberetninger og indbetalinger fra virksomhederne til at matche hinanden. Dette oprydningssarbejde er så godt som tilendebragt gennem yderligere vejledning, tilretning af eIndkomst, ændring af interne arbejdsgange og andre tiltag som foreløbig registrering af uregistrerede virksomheder. Antal fejlbehæftede årsopgørelser for indkomståret 2008 var væsentligt lavere end det hidtil har været, hvilket bl.a. må tilskrives indførelsen af eIndkomst. Det er således dokumenteret, at indførelsen af eIndkomst har givet en større kvalitet i årsopgørelserne.

Virksomhederne er nu generelt blevet mere fortrolige med systemet, hvilket kan ses i antal henvendelser til SKATs support vedr. eIndkomst, der er kraftigt faldende. eIndkomsts indberetningssystem fungerer som forventet og modtager digitale indberetninger fra 99 % af virksomhederne. Det er jeg tilfreds med.

Den revision, som Skatteministeriets interne revision har foretaget, har *også* omfattet kontraktstyringen vedrørende eIndkomst. Revisionen viste, at kontraktstyringen vedrørende eIndkomst samlet set *ikke var tilfredsstillende*, og at der ikke kunne tilvejebringes et grundlag for at gennemføre en egentlig substansrevision af udbuds- og kontraktgrundlaget vedrørende eIndkomst.

SKAT har oplyst mig om, at SKAT i forlængelse af Skatteministeriets interne revisions revision af kontraktstyringen vedrørende eIndkomst har gennemført følgende initiativer:

Der er foretaget registrering af alle de dokumenter, der vedrørte kontraktstyringen af eIndkomst:

Der er udarbejdet instruks for den generelle dokumentstyring i det kontor, hvor bl.a. kontrakter udarbejdes. Instruksen præciserer journaliseringspligten og skal sikre en ensartet og tilstrækkelig håndtering af kontorets dokumentation. Instruksens implementering er fulgt op via kontormøder og sagsopfølgning, midlertidig ansættelse af arkiveringsassistance og senest er oplæring af intern arkiveringsressource sat i gang.

Formålet med initiativerne er dels tilvejebringelse, systematisering og journalisering af materiale vedrørende indgåelse af kontrakter for eIndkomst dels at sikre, at alt relevant materiale og dokumentation i forbindelse med udbud og kontraktsindgåelse journaliseres korrekt fremover.

På den baggrund og trods sine indkørvingsvanskeligheder finder jeg udviklingen og den nuværende virken af eIndkomst systemet tilfredsstillende.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Supplerende oplysninger om SKATs regnskab – intern risikostyring i SKAT

SKAT vedtog en ny risikopolitik ultimo 2006, hvor der bl.a. blev indført en mere formaliseret og systematiseret risikostyring i SKAT. Ifølge SKAT var formålet med indførelsen af risikostyring og dermed et internt risikostyringssystem at forebygge og modvirke fejl i administrationen af SKATs kernoer, at afdække områder, hvor processer er u hensigtsmæssige, samt at levere et ledelses- og styringsværktøj til lokalt og centralt brug.

Skatteministeriets interne revision gennemførte i 2008 en revision af den interne risikostyring i SKAT. Revisionen viste:

- at SKATs retningslinjer og vejledninger for interne kontroller ikke var tilstrækkelige, hvilket bevirkede, at udførelsen af de interne kontroller blev mangelfuld og uensartet
- at der ikke var etableret tilstrækkelige procedurer, der sikrede en løbende optimering og ajourføring af det interne risikostyringssystem, og
- at de ansvarlige enheder i Hovedcentret ikke havde tilrettelagt procedurer for løbende opfølgning på resultaterne af de interne kontroller. Det interne risikostyringssystem blev således ikke i tilstrækkeligt omfang anvendt som et ledelses- og styringsværktøj i SKAT.

Ovenstående forhold fandt den interne revision *ikke tilfredsstillende*.

Skatteministeriets interne revision anbefalede, at SKAT skulle tage stilling til formål, tilrettelæggelse og omfanget af intern risikostyring i SKAT og få etableret procedurer for ajourføring og opfølgning på det interne risikosystem og resultaterne af de indrapperede interne kontrolpunkter.

SKAT har oplyst mig om, at der i overensstemmelse med anbefalingerne fra Skatteministeriets interne revision, blev nedsat en arbejdsgruppe, der skulle gennemgå og evaluere kontrolpunkterne i den operative risikostyring. Arbejdsgruppen skulle samtidig etablere en samlet procedure for den regionale og den landsdækkende afrapportering til ledelsen i SKAT. Endvidere skulle arbejdsgruppen udarbejde en model for den fremtidige risikostyring i SKAT. Arbejdsgruppen har nu afsluttet arbejdet, som er godkendt af SKATs produktionsdirektion i december 2009. På dette grundlag er der:

- foretaget en ajourføring af 34 ud af 85 kontrolpunkter. Hovedparten af de 32 kontrolpunkter, som blev kritiseret af den interne revision, er dermed ajourført
- iværksat en gennemgang og ajourføring af 17 kontrolpunkter på toldområdet
- iværksat en øvelse på inddrivelsesområdet omkring enten ajourføring af kontrolpunkter eller konvertering til en kvalitetssikring indlagt i processerne
- igangsat et arbejde med ajourføring af de resterende regnskabskontroller. Arbejdet med ajourføring fortsættes i 2010, og der vil blive etable-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

ret en procedure for en fremtidig løbende ajourføring af kontrolpunkterne

- foretaget en omskrivning af vejledningen til de interne kontroller. Vejledningen udgives som en intern vejledning for SKATs medarbejdere
- besluttet en procedure for gennemførelse, afrapportering og opfølgning på de interne kontroller.

Der vil i januar 2010 ske en ensartet implementering af det opdaterede koncept i SKATs regioner. Initiativerne skal således være med til at sikre, at det interne risikostyringssystem anvendes som et ledelses- og styringsværktøj i tilstrækkeligt omfang.

Supplerende oplysninger om SKATs regnskab – it

Det fremgår af Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, at Rigsrevisionen vil følge udviklingen i SKATs it-sikkerhed. I forlængelse heraf har Rigsrevisionen gennemført it-revision i samarbejde med Skatteministeriets interne revision. Revisionen blev gennemført med særligt fokus på it-styring.

Rigsrevisionens vurdering er, at it-styringen og den generelle it-sikkerhed af de reviderede områder i SKATs SAP-systemer er *ikke helt tilfredsstillende*.

Rigsrevisionens gennemgang indeholder anbefalinger om forhold, der bør rettes.

De væsentligste anbefalinger, som Rigsrevisionen og Skatteministeriets interne revision havde givet i forbindelse med revisionen, vedrørte konsolidering af SKATs grundlag for styring og gennemførelse af aktiviteterne på it-området.

Endvidere anbefales der, at implementering af informationssikkerhedsstandard DS 484 generelt tilrettelægges på grundlag af en risikovurdering af de forretningskritiske systemer.

Efter Rigsrevisionens vurdering bør SKAT sikre en bedre kontrol med og opfølgning på særlige rettigheder til især SAP-systemerne og på den generelle it-sikkerhed. Derudover er der behov for bedre opfølgning på, om de væsentligste leverandører faktisk sikrer efterlevelse af det af SKAT ønskede sikkerhedsniveau.

Endelig er der i SKAT behov for øget ledelsesmæssigt fokus og opfølgning på området med henblik for at sikre et tilfredsstillende sikkerhedsniveau.

Trods at sikkerhedsvurderingen i SAP-systemerne i regnskabsåret 2008 var *ikke tilfredsstillende* har systemerne kunnet understøtte regnskabsaflæggelsen.

SKAT har til mig oplyst, at på baggrund af Rigsrevisionens anbefalinger har SKAT styrket indsatsen med indhentning af revisionserklæringer fra de væsentligste it-leverandørers uafhængige revisorer, og har igangsat et arbejde med henblik på at sikre, at disse leverandørers revisorer afgiver fyldestgørende og ensartede revisionserklæringer om efterlevelse af det af SKAT ønskede sikkerhedsniveau.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Ligeledes i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefalinger er der sket et forøget ledelsesmæssigt fokus i relation til it-styringen ved at udskille arbejdet med informationssikkerhed og it-styringen i en særskilt enhed med en forventet forankring højt placeret i den fremtidige organisation.

Angående implementering af informationssikkerhedsstandarder gennemfører SKAT løbende risiko- og konsekvensvurderinger af forretningskritiske systemer og arbejdet med DS484 prioriteres efter resultaterne af disse vurderinger.

I relation til styring af særlige rettigheder og sikring en bedre kontrol med og opfølgning på særlige rettigheder er de af Rigsrevisionens foreslåede tiltag herom fuldt ud gennemført. På baggrund af Rigsrevisionens anbefalinger har SKAT taget følgende initiativer:

Administrator rettighed til SAP kan tildeles i alle systemerne for 24 timer ad gangen efter ledelsesmæssig godkendelse. Der foretages kompenserende kontrol, som dokumenteres. Kontrollen gennemføres på månedsbasis første gang primo januar 2010.

I september måned 2009 er der implementeret og tildelt nye roller til eksterne konsulenter i udvikling og testsystemerne. Dette er sket for at minimere tildelingen af administrator rettigheder som indgang til produktionsmiljøerne i SAP. De nye roller giver derfor alene adgang til at udvikle i systemerne, men ikke til at tildele autorisationer til andre eller til at arbejde i produktionsmiljøerne.

Medio december 2009 er rollerne implementeret på samtlige produktionssystemer. Der er udført kompenserende kontroller for så vidt angår produktionssystemerne for 2009.

Med virkning fra 15. januar 2010 varetages tildeling og styring af brugerautorisationer af SAP Kompetencecentret (oprettet 1/1-2010 til varetagelse af SAP platforms- og systemejerskab) og der er dermed sikret funktionsadskillelse i forhold til brugerne af SAP systemerne.

Jeg finder det helt afgørende, at it-sikkerheden er i top i SKAT, og jeg finder det meget vigtigt, at opgaven har stor ledelsesmæssig bevågenhed. Det er min overbevisning, at de ovennævnte tiltag vil sikre fremdrift i it-styring og sikring af it-sikkerhed på en tilfredsstillende måde.

Supplerende oplysninger om SKATs regnskab – implementering af inddrivelsesstrategien

Af beretningen fremgår, at Skatteministeriets interne revision konstaterede, at inddrivelsesstrategien og inddrivelsesplanerne fortsat ikke var implementeret i fuldt omfang som planlagt. Den manglende fulde implementering af inddrivelsesstrategien og inddrivelsesplanerne har blandt andet medført, at der ikke har været tilstrækkelig konsekvens over for virksomhederne i inddrivelsen af virksomhedsrestancerne, ligesom inddrivelsen af bidragsrestancer heller ikke har levet op til intentionerne i inddrivelsesstrategien og inddrivelsesplanerne. Disse

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

forhold vurderer Skatteministeriets interne revision ikke at være helt tilfredsstillende, og Rigsrevisionen har erklæret sig enig i denne vurdering.

Rigsrevisionen har påbegyndt en undersøgelse vedrørende SKATs styring af fusionen, hvori bl.a. inddrivelsen af restancer indgår, jf. rigsrevisors notat til Statsrevisorerne af 13. marts 2009 om tilrettelæggelsen af kommende undersøgelser og notater på Skatteministeriets område. Undersøgelsen forventes afsluttet med afgivelse af en beretning til Statsrevisorerne medio 2010.

Jeg vil afvente resultatet af denne undersøgelse, men jeg skal understrege, at jeg har bedt om, at inddrivelsesområdet rent ledelsesmæssigt skal have skærpet bevagenhed. Der skal være en klar ansvarsplacering i SKATs direktion, og jeg følger inddrivelsesopgaven tæt.

SKAT har til mig oplyst, at der rent organisatorisk pr. 1. januar 2009 er sket en reorganisering af inddrivelsesområdet. Der er etableret et nyt landsdækkende inddrivelsescenter, der er ansvarlig for inddrivelse af personrelaterede restancer, hvorimod ansvaret for inddrivelse af virksomhedsrelaterede restancer fortsat er placeret regionalt. Inddrivelsesopgaven kører videre i 2 spor – henholdsvis personrestancer og virksomhedsrestancer. Denne nye struktur bidrager til en optimering og effektivisering af hele inddrivelsesområdet, hvor ensretning af sagsbehandlingen sættes i fokus for at øge såvel virksomheders som borgeres retssikkerhed.

På processiden har SKAT i 2009 vedtaget en virksomhedsinddrivelsespolitik, der overordnet har til formål dels fremadrettet at sikre en ensartet og effektiv virksomhedsinddrivelse på landsplan dels medvirke til at sikre, at SKAT anvender alle de til rådighed værende og mest effektive inddrivelsesværktøjer overfor virksomheder, der kræver en skærpet indsats, således at statens tab begrænses mest muligt.

Virksomhedsinddrivelsespolitikken indeholder en segmenteringsmodel, som ikke tidligere har været anvendt i forbindelse med inddrivelse af virksomhedsrestancer. Den valgte segmenteringsmodel er inspireret af den segmenteringsmodel, der anvendes på indsatsområdet. På inddrivelsesområdet skal segmenteringen medvirke til, at SKAT anvender alle de til rådighed værende og mest effektive inddrivelsesværktøjer overfor virksomheder i de segmenter, der kræver en skærpet indsats, således at statens tab begrænses mest muligt. Virksomhedsinddrivelsespolitikken er derfor et vigtigt vejlednings- og instruktionsværktøj, som retter sig direkte ind i organisationen til inddrivelsesmedarbejderne for at få dem til at gøre "det rigtige" og sikre ensartethed. Dette skal fremadrettet medvirke til at eliminere de udsving i sagsbehandlingen, som er påpeget af Intern Revision og tiltrådt af Rigsrevisionen. Virksomhedsinddrivelsespolitikken vil dog fortsat give mulighed for at tilpasse indsatsen overfor restanter, hvor dette er konkret begrundet.

Virksomhedsinddrivelsespolitikken understøtter indsatsstrategien i SKAT, herunder den underliggende inddrivelsesstrategi. Virksomhedsinddrivelsespolitikken suppleres og understøttes af landsdækkende prioriteringer og processer - et arbejde der er påbegyndt og kommer til at række ind i 2010.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Der er således taget en række initiativer på inddrivelsesområdet, men når det er sagt, står det desværre også klart, at forsinkelserne i den samlede it-understøttelse af inddrivelsesområdet og den øvrige systemmodernisering i SKAT, har besværliggjort opgaveløsningen og udskudt mulighederne for at realisere de effektiviseringsgevinster, som ligger heri. SKAT er dog blevet kompenseret for merudgifterne som følge af forsinkelserne af nye it-systemer, således at effektiviseringsgevinsterne ikke skal realiseres, for de rent faktisk slår igennem.

Supplerende oplysning om SKATs regnskab – systemmodernisering

SKAT er i gang med at gennemføre en modernisering af egne it-systemer. Systemmoderniseringen skal bl.a. forbedre it-understøttelsen af SKATs processer, så bedre service for kunderne opnås, og så opgaverne løses mere effektivt. Ved Akt 157 2/6 2004 tiltrådte Finansudvalget, at Skatteministeriet igangsatte 1. fase af moderniseringen, og ved Akt 151 1/6 2006 tiltrådte Finansudvalget, at Skatteministeriet igangsatte 2. fase af moderniseringen.

Rigsrevisionen og Skatteministeriets interne revision har konstateret, at både fase 1 og fase 2 i SKATs igangværende systemmoderniseringsprojekt (modernisering af egne it-systemer) var betydeligt forsinket, og det oprindelige budgetestimat væsentligt overskredet med samlet 282 mio. kr., svarende til 54 % og kontrakten med en af hovedleverandørerne var opsagt. Finansudvalget og Skatteudvalget er løbende blevet orienteret gennem henholdsvis aktstykker og kvartalsrapporter.

Rigsrevisionen kan ikke på nuværende tidspunkt vurdere, i hvilket omfang forsinkelsen af systemmoderniseringen har betydning for SKATs opfyldelse af sine målsætninger. I den påbegyndte større undersøgelse indgår dette aspekt, jf. rigsrevisors notat til Statsrevisorerne af 13. marts 2009 om tilrettelæggelsen af kommende undersøgelser og notater på Skatteministeriets område.

Jeg vil afvente resultatet af denne undersøgelse.

SKATs tilrettelæggelse af bogføring og registrering af vægtafgift

Revisionen af vægtafgiftsområdet for 2008 viste, at regnskabet var rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler.

Rigsrevisionen fandt videre, at der samlet set nu var etableret hensigtsmæssige forretningsgange og interne kontroller i Centralregisteret for Motorkøretøjer (CRM) og i det centrale regnskabskontor omkring regnskabsaflæggelsen af vægtafgifterne, samt at disse generelt havde fungeret *tilfredsstillende* og medvirket til at sikre, at SKATs regnskab på vægtafgiftsområdet blev rigtigt.

Revisionen på området blev udført på baggrund af, at der ved bevillingskontrollen for 2007 konstaterede Rigsrevisionen, at Rigspolitiets uhensigtsmæssige bogføringspraksis vedrørende vægtafgift havde medført fejl i statsregnskabet. Sagen blev omtalt i Statsrevisorerne beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007. Af den videre behandling fremgik det, at Rigsrevisio-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

nen ville følge SKATs tilrettelæggelse af bogføringen, efter SKAT overtog området pr. 1. januar 2008.

Jeg er meget tilfreds med, at Rigsrevisionen har fundet, at forretningsgange og interne kontroller har fungeret tilfredsstillende.

Erklæring om revisionen af EU – midler i Danmark 2008

Den samme redegørelse indgår også i min redegørelse til Statsrevisorerne vedrørende beretning 18 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008. Her skal jeg tillade mig at henvise til min særskilte redegørelse herom.

Redegørelsen sendes ligeledes til Rigsrevisionen i 1 eksemplar.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

/ Jens Madsen

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisoratet
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

JUSTITS MINISTERIET
9510KO, Økonomikontoret

Dato: - 2 MRS. 2010
Kontor:
Sagsbeh: Rune Nør
Sagsnr.: 2010-024-0004
Dok.: 188

Kære Statsrevisorer

Jeg konstaterer, at Rigsrevisionen i Beretning nr. 19/2008 om revisionen af statens regnskab for 2008 konkluderer, at regnskaberne for 7 af Justitsministeriets 8 virksomheder samlet set er rigtige. Jeg konstaterer endvidere, at det er Rigsrevisionens vurdering, at der i disse 7 virksomheder er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Ad. 175-181 Politiets og anklagemyndighedens regnskab

Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen kritiserer, at det har været nødvendigt at tage forbehold for rigtigheden af politiet og anklagemyndighedens regnskab for 2008. I forlængelse heraf fremgår det, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at den basale økonomiske styring har været mangelfuld, og at der har været en væsentlig budgetoverskridelse.

Jeg tager statsrevisorernes kritik af politiet og anklagemyndigheden til efterretning og skal beklage de nævnte forhold. Jeg kan samtidig henvise til vedlagte notat fra Rigspolitiet, hvoraf det fremgår, at Rigspolitiet har igangsat en række initiativer, der skal rette op på de forhold, der har givet anledning til kritik.

Ad. 182-191 Øvrige revisionsresultater

Årsrevisionen har givet anledning til to erklæringer for henholdsvis løn- og personaleadministrationen ved Statsfængslet i Vridsløselille under

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Direktoratet for Kriminalforsorgens og retternes regnskabsaflæggelse under Domstolsstyrelsen.

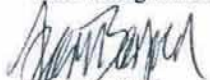
Jeg tager Rigsrevisionens bemærkninger til løn- og personaleadministration ved Statsfængslet i Vridsløselille til efterretning. Direktoratet for Kriminalforsorgen har over for Justitsministeriets oplyst, at de nævnte forhold nu er blevet rettet.

I forhold til retternes regnskabsaflæggelse har Domstolsstyrelsen igangsat en række initiativer til at forbedre disse. Jeg konstaterer i den forbindelse, at Rigsrevisionen konkluderer, at disse initiativer må forventes at medføre en forbedret regnskabsaflæggelse ved retterne.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til beretningen for Justitsministeriets område.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

RIGSPOLITIET

POLITI

Justitsministeriet
Administrationsafdelingen

22. februar 2010
J.nr.: 2009-312-25
Sagsbehandler: TJ/–

KONGERNSTYRING

Polititørvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888
Direkte: 4515 2200

Web: www.politi.dk

Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om revision af statsregnskabet 2008

Justitsministeriet har ved skrivelse af 2. december 2009, j.nr. 2009-024-0124, anmodet om Rigspolitiets bidrag til ministerredegørelsen vedrørende Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2008.

Rigspolitiet skal i den anledning indledningsvis bemærke, at de dele af Rigsrevisionens beretning, der vedrører politiet og anklagemyndigheden, delvist baserer sig på resultatet af Rigsrevisionens undersøgelse af gennemførelsen af politireformen, jf. herved Statsrevisorernes beretning nr. 16/2008 om politireformen. Rigspolitiet har ved skrivelse af 14. januar 2010 til Justitsministeriet nærmere redegjort for de foranstaltninger og overvejelser, denne beretning har givet anledning til. For så vidt angår de mere generelle problemstillinger i forbindelse med implementeringen af politireformen kan Rigspolitiet derfor henvise til skrivelsen af 14. januar 2010.

Særligt for vidt angår de regnskabs- og økonomistyringsmæssige problemstillinger, der rejses i beretningen om revision af statsregnskabet, skal Rigspolitiet herfter bemærke følgende:

Det fremgår af Rigsrevisionens erklæring, at Rigsrevisionen – ligesom politiets og anklagemyndighedens ledelse samt Justitsministeriets departement – har taget forbehold for politiets og anklagemyndighedens regnskab for 2008, idet Rigsrevisionen finder, at den basale økonomiske styring var mangelfuld.

Rigspolitiet tager Rigsrevisionens forbehold til efterretning og kan tiltræde Rigsrevisionens vurdering af den basale økonomiske styring i 2008 som mangelfuld.

Rigspolitiet finder dog, at det i den forbindelse bør bemærkes, at 2008 i meget vid udstrækning havde karakter af et implementeringsår, hvor den omfattende økonomiske decentralisering som følge af politireformen blev gennemført, og hvor

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

der skulle opbygges den fornødne understøttelse af politikredsens regnskabsfunktioner med henblik på, at politikredsen kunne aflægge retvisende regnskaber og havde mulighed for at foretage den nødvendige lokale budgetopfølgning. Samtidig blev der løbende gennem året foretaget forbedringer af den regnskabsmæssige systemunderstøttelse, både for så vidt angår funktionalitet og driftssikkerhed, ligesom politikredsens økonomifunktioner blev konsolideret, og forretningsgange blev justeret.

Side 2

Dertil kommer, at Rigspolitiet i juni 2009 påbegyndte implementeringen af en ny model for den finansielle styring – KLAPS (Koordinering, Ledelsesmæssig forankring, Ansvarliggørelse, Prioritering og Synlighed), der har til hovedformål at

- styrke den basale økonomiske styring i politiet med henblik på at sikre den fornødne kvalitet i regnskabsaflæggelsen, forbedre den interne kontrol og sikre en løbende og fyldestgørende budgetopfølgning for hele koncernen
- sikre, at der på det øverste strategiske niveau i politiet og anklagemyndigheden sker den fornødne prioritering og koordinering i overensstemmelse med de overordnede strategier og mål
- skabe grundlaget for en sammenhængende styringsmodel, der – sammen med PRES og RUKO – for såvel politikredsen som Rigspolitiet synliggør sammenhængen mellem ressourceanvendelse og resultater. Modellen udgør således fundamentet for en modernisering af styringen, som gradvist vil skulle udbygges og forbedres i de kommende år

Det er på denne baggrund Rigspolitiets vurdering, at langt størstedelen af de vanskeligheder, der gjorde sig gældende i løbet af 2008, på nuværende tidspunkt er afhjulpet, og at der således i løbet af 2009 er sket meget betydelige forbedringer i den samlede økonomiske styring i politiet og anklagemyndigheden.

Rigsrevisionens forbehold for regnskabet er konkret begrundet i følgende centrale forhold, som er konstateret gennem den udførte revision:

1. Politiets og anklagemyndighedens rapportering om mål og resultater var ikke tilstrækkeligt implementeret, dokumenteret og dækkende
2. Ved gennemgangen af balancen blev der konstateret fejl i blandt andet anlægsaktiver
3. Utilstrækkeligt fokus på kontrol med og dokumentation af korrekt periodisering og bogføring af indtægter og udgifter medførte en risiko for at regnskabet for finansåret ikke var opgjort korrekt
4. Procedurer og kontroller ved godkendelse af regnskabet for 2008 var ikke tilstrækkelige, og der var væsentlige mangler i centrale regnskabsmæssige afstemninger, hvorved politiet og anklagemyndigheden ikke i tilstrækkeligt omfang kunne dokumentere regnskabet rigtighed.

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Side 3

Ad 1 – Rapportering om mål og resultater

Rigsrevisionens kritik er baseret på resultaterne af undersøgelsen af gennemførelsen af politireformen, hvorfor Rigspolitiet i det hele kan henvise til justitsministerens redegørelse til Statsrevisorerne af 21. januar 2010, side 3 – 5.

Ad 2 – Fejl i anlægsaktiver

Rigspolitiet redegjorde i politiets og anklagemyndighedens årsrapport 2008 for en række forhold, som havde væsentlig betydning for balancen, og hvor det var nødvendigt at korrigerer de regnskabsmæssige registreringer i årsrapporten.

Rigspolitiet har foretaget de nødvendige regnskabsmæssige korrektioner, således at de i årsrapporten anførte forhold alle er bragt i orden i løbet af 2009. Disse korrektioner omfatter blandt andet udskillelse af en række beholdninger, som ikke vedrører det omkostningsbaserede regnskab, bogføring af en ny tilpasset balance, som er godkendt af Økonomistyrelsen og Justitsministeriets departement, samt regnskabsmæssig afslutning af igangværende anlægsarbejder, herunder den nye politigård i Roskilde. I forbindelse med udarbejdelsen af den tilpassede balance blev der endvidere korrigeret for et antal anlægsaktiver, som havde været forkert klassificeret.

Det er således Rigspolitiets opfattelse, at de forhold, der gav anledning til kritik, nu er rettet op.

Ad 3 – Kontrol med og dokumentation af korrekt periodisering og bogføring af indtægter og udgifter

Rigspolitiet tager kritikken til efterretning, og bemærker, at det naturligvis er Rigspolitiets ansvar, at der foreligger de fornødne instrukser og vejledninger med henblik på at sikre en tilstrækkelig kontrol af, at indtægter og udgifter henføres til det korrekte finansår.

Blandt andet på baggrund af Rigsrevisionens kritik blev der i løbet af foråret 2009 foretaget en fuldstændig revision af såvel politikredsenes som Rigspolitiets regnskabsinstrukser, og herunder en gennemgang og tydeliggørelse af periodiseringsreglerne. De nye instrukser trådte i kraft den 1. juni 2009, samme tidspunkt som implementering af en ny model for den finansielle styring, jf. ovenfor.

Rigspolitiet vurderer, at der med revisionen af regelsættet og implementeringen af den nye styringsmodel er taget de nødvendige skridt til at sikre, at periodisering og bogføring sker i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler.

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Side 4

Ad 4 - Procedurer og kontroller ved godkendelse af regnskabet for 2008 og regnskabsmæssige afstemninger

Rigspolitiet tager også denne del af kritikken til efterretning, og er enig i, at det skal kunne dokumenteres, at alle dele af politiets og anklagemyndighedens regnskaber er kontrolleret og afstemt, således at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at det samlede regnskab er retvisende.

Særligt for så vidt angår kvaliteten i regnskabsaflæggelsen og den interne kontrol, herunder såvel løbende kontroller som afstemninger, kan Rigspolitiet oplyse, at det med implementeringen af KLAPS-modellen nu påhviler alle regnskabsførende og budgetansvarlige enheder i politiet og anklagemyndigheden at udarbejde månedlige regnskabsberetninger, der dokumenterer, at de fornødne kontroller og afstemninger er foretaget. Disse erklæringer er siden sommeren 2009 af Rigspolitiets kontrollingenhed blevet sammenfattet i månedlige statusrapporter, som udgør et veldokumenteret grundlag for Rigspolitiets godkendelse af politiets og anklagemyndighedens samlede regnskab.

Herudover er der i efteråret 2009 udviklet et nyt afstemningskoncept til afstemning af politiets forskellige regnskabssystemer. Konceptet vil i løbet af foråret 2010 blive udvidet til også at omfatte mere detaljerede vejledninger til politikredsen om specifikke regnskabsmæssige sammenhænge og eventuelle mulige og relevante systemkontroller.

Endelig vil Rigspolitiet naturligvis sikre, at de specifikke afstemninger, som er nævnt i Rigsrevisionens beretning, bliver gennemført og dokumenteret, og Rigspolitiet vil i nødvendigt omfang søge Rigsrevisionen inddraget i dette arbejde.

Sammenfattende er det Rigspolitiets opfattelse, at de risici, som Rigsrevisionen har påpeget, og som har givet anledning til det regnskabsmæssige forbehold, med de omfattende tiltag, der allerede er gennemført i løbet af 2009 og starten 2010, i det væsentlige er elimineret, således at de basale regnskabsmæssige krav må anses for opfyldt.

Det kan i øvrigt oplyses, at Politiets interne revision har tilkendegivet, at man i samarbejde med Rigsrevisionen vil planlægge og gennemføre den afsluttende revision af det samlede regnskab for 2009 med særligt fokus på de områder, som gav anledning til regnskabsforbeholdet.

Endelig skal det bemærkes, at Rigspolitiet naturligvis løbende vil fortsætte arbejdet med at forbedre økonomistyringen, herunder særligt i lyset af den igangværende budgetanalyse, som blandt andet skal resultere i forslag til en sammenhængende styringsmodel i politiet, der kan sikre, at politiets budgetlægning og finan-

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

sielle opfølgning fremadrettet er effektiv og lever op til Økonomistyrelsens krav til god økonomistyring i staten. Side 5

Med venlig hilsen

Jens Henrik Højbjerg
rigspolitichef

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

03 FEB. 2010

MINISTERREDEGØRELSE TIL BERETNING 19/2008 OM STATSREGNSKABET FOR 2008

Jeg fremsender hermed min redegørelse til beretning 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008. Redegørelsen omhandler de foranstaltninger og overvejelser, beretningen har givet anledning til på Forsvarsministeriets område. Redegørelsen er samtidig sendt til rigsrevisor.

Jeg tager Rigsrevisionens forbehold og supplerende oplysning samt statsrevisorernes kritikpunkter til efterretning og vil fremadrettet sikre, at anbefalingerne inddrages i sagsbehandlingen og arbejdsgangene i Forsvarsministeriet og i ministeriets myndigheder.

Jeg noterer mig samtidig, at Rigsrevisionen – bortset fra det i forbeholdene anførte – finder, at Forsvarsministeriets regnskab samlet set er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, samt at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Jeg hæfter mig desuden ved, at Rigsrevisionen ved den udførte forvaltningsrevision ikke er blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder Rigsrevisionen har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

I det nedenstående vil jeg kommentere på de forbehold og den supplerende oplysning, som Rigsrevisionen har fremsat, samt den kritik, der er rejst af Statsrevisorerne.

Forsvarskommandoens værdiansættelse af varebeholdninger

Rigsrevisionen har taget forbehold for Forsvarskommandoens værdiansættelse af varebeholdninger, fordi den nuværende nedskrivningsmetode giver en usikkerhed på +/- 2,5 mia. kr. i for-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

hold til den samlede værdi af varebeholdningerne på 14,8 mia. kr. Statsrevisorerne kritiserer, at det har været nødvendigt at tage dette forbehold.

Jeg kan oplyse, at forsvaret nu ifølge Forsvarskommandoen har udarbejdet en mere retvisende model for værdiansættelsen, som er bragt i anvendelse i 2009. Det er derfor Forsvarskommandoens vurdering, at usikkerheden er blevet betydeligt mindre i 2009.

Forsvarskommandoens statusposter og varelagre er genstand for et stærkt ledelsesfokus, og det er min vurdering, at der er sket væsentlige fremskridt på dette område. Helt i tråd med dette bemærker Rigsrevisionen da også i sin beretning, at mængden af varer på Forsvarskommandoens varelagre nu er opgjort tilfredsstillende, og at prisfastsættelsen og klassifikationen af varebeholdninger var opgjort i overensstemmelse med Forsvarskommandoens anvendte regnskabspraksis.

Dermed ses det væsentligste udestående fra regnskabet for 2007 (Rigsrevisionens forbehold vedrørende statusposter på Forsvarskommandoens område) at være løst. Løsningen er i høj grad et resultat af den handleplan, som Forsvarskommandoen iværksatte medio 2006. Handleplanen havde bl.a. til formål at kontrollere registreringer og bogføring vedrørende varelagret, således at der kunne skabes overensstemmelse mellem de fysiske og de registrerede lagermængder samt validering af de fysiske lagre. Der blev ligeledes iværksat en validering af priserne på varelagret.

Forsvarskommandoen har oplyst, at man forventer at kunne afmelde på den samlede handleplan (med undtagelse af et enkelt udestående vedrørende regnskabspraksis) i slutningen af første kvartal 2010. Jeg vil sikre, at Rigsrevisionen til den tid modtager en samlet orientering med Forsvarskommandoens afmelding af de enkelte indsatsområder.

Forsvarskommandoens merforbrug

Rigsrevisionen har taget forbehold for Forsvarskommandoens merforbrug på 1.217 mio. kr. ud over bevillingsrammen på 20 mia. kr. i finansloven, der i 2008 medførte et uhjemlet merforbrug på Forsvarsministeriets samlede ministerområde på 233 mio. kr. Statsrevisorerne kritiserer, at det har været nødvendigt at tage dette forbehold.

Det er selvsagt ikke tilfredsstillende, at forsvaret har haft et uhjemlet merforbrug. Der er af flere omgange over for Folketinget blevet redegjort for forholdet samt for, at der er indført en række nye processer og arbejdsgange i såvel Forsvarets Materieltjeneste som i Forsvarskommandoen for at sikre, at det ikke sker igen.

Jeg kan blandt andet nævne:

- Etablering af en selvstændig økonomistab i Forsvarskommandoen, der har til opgave at varetage den overordnede økonomistyring i forsvaret. Chefen for økonomistaben er rekrutteret i Finansministeriet.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

- Ny og mere detaljeret månedlig opfølgning fra Forsvarskommandoen på myndighedernes forbrug.
- Stop for overbudgettering.
- Ny og mere detaljeret budgettering.
- Udarbejdelse af en periodeplan, der på mellemlang sigt (3-4 år) sikrer sammenhæng mellem planlagte investeringer, anskaffelser, aktiviteter og de økonomiske rammer.
- Nye procedurer i Forsvarets Materieltjeneste, herunder bedre kontrol med disponeringer og mere detaljeret ledelsesrapportering og opfølgning.

På den baggrund deler jeg Forsvarskommandoens vurdering af, at der er implementeret tiltag, der kan medvirke til at sikre, at forsvaret ikke igen kommer i en tilsvarende situation.

Mangelfuld ledelsesinformation i Forsvarets Materieltjeneste

Rigsrevisionen har ligeledes taget forbehold for, at Forsvarets Materieltjenestes økonomiske ledelsesinformation og driftsrapportering til Forsvarskommandoen har været mangelfuld og utilstrækkelig. Rigsrevisionen anfører i den sammenhæng, at Forsvarskommandoen og Forsvarets Materieltjeneste havde utilstrækkeligt fokus på mangler i økonomistyringen i Forsvarskommandoen, herunder Forsvarets Materieltjeneste. Statsrevisorerne kritiserer i den sammenhæng, at regnskabsforvaltningen – trods forbedringer – for 4. år i træk ikke er tilfredsstillende i Forsvarskommandoen.

Jeg tager Rigsrevisionens bemærkninger og Statsrevisorernes kritik til efterretning og kan til dette oplyse, at Forsvarets Materieltjeneste har implementeret en række korrigerende tiltag i forhold til den anvendte metode i økonomistyringen. Dette omfatter blandt andet – som anført ovenfor – budgettering inden for udmeldte rammer, fokus på disponeringer og disponibilitetskontrol.

Herudover har Forsvarets Materieltjeneste styrket den økonomiske ledelsesrapportering til Forsvarets Materieltjenestes ledelse og til Forsvarskommandoen. Fremadrettet sker således dels en månedlig regnskabsmæssig periodelukkning, dels en løbende opfølgning på disponeringer, forbrug og budgetter. Dette rapporteres til og behandles månedligt af Forsvarets Materieltjenestes ledelse og af Forsvarskommandoen. Samtidig gennemfører Forsvarets Materieltjeneste hvert kvartal en revurdering og tilpasning af budgetter med henblik på sikring af rammeoverholdelse og optimeret budgetanvendelse.

Farvandsvæsenets regnskab

Rigsrevisionen har afgivet en supplerende bemærkning om Det Statslige Lodsvæsen under Farvandsvæsenet. Statsrevisorerne kritiserer på baggrund heraf, at Farvandsvæsenet uden forudgående hjemmel har indgået en kreditaftale, der ultimo 2008 udgjorde 60 mio. kr., med et privat pengeinstitut.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Jeg er naturligvis enig, når Rigsrevisionen finder det uheldigt, at der ikke forud for indgåelse af kreditaftalen i 2007 og de senere forhøjelser af kreditmaksimum var sikret hjemmel til dispositionerne.

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning, er et aktstykke om kreditaftalen efterfølgende blevet forelagt Folketingets Finansudvalg, som har tiltrådt aktstykket den 5. november 2009. Med Folketingets Finansudvalgs tiltrædelse af aktstykket om kreditaftalen er der fremadrettet sikret den nødvendige hjemmel til kreditaftalen. Det er i den forbindelse blevet indskærpet overfor Farvandsvæsenet, at usikkerhed om, hvorvidt der eksisterer hjemmel til en given disposition, altid skal forelægges departementet, og at man i den givne situation burde have rettet henvendelse vedr. finansieringsmæssige muligheder langt tidligere.

Med venlig hilsen

Søren Gade

/Peter Pilgaard

Indenrigs- og socialministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail ism@ism.dk
www.ism.dk

Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

Statsrevisorerne har ved brev af 3. december 2009 (ref. 09-001004-4) anmodet Indenrigs- og Socialministeriet om bemærkninger til Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008. Ministeriet skal i den forbindelse bemærke følgende:

Dato: 2. februar 2010

J.nr. 2009-6679

Ad. 222-225 Afsluttende årsrevision i Velfærdsministeriet

Ansvar for Velfærdsministeriets kontroller og afstemninger var placeret i Velfærdsministeriets Løn- og Regnskabscenter indtil overgangen til Økonomiservicecenteret (ØSC) i september 2009. Efter at ansvaret er flyttet fra Løn- og Regnskabscentret til departementet, er der blevet udarbejdet og fremsendt afstemningslister til departementet, og der er i de sidste måneder af 2009 blevet ryddet op i gamle differencer.

Ad. 234 Revision af tilskud i Velfærdsministeriet

Forvaltningen af tilskud til kommunerne og regionerne indgår nu som et selvstændigt forvaltningsområde i regnskabsinstruksen, idet området indgår i ministeriets opdaterede regnskabsinstruks for 2010. I afsnittet om forvaltningen af tilskud indgår bidrag om "Procedurer og dokumentation til brug for opgørelse af skat, udligning og generelle tilskud", som er ministeriets interne manual for forretningsgange for opgørelse af tilskud og udligning.

Ad. 241-244 Gennemgang af regionernes regnskab for 2007

Indenrigs- og Socialministeriet har særligt noteret sig, at 2 regioners regnskab er blevet forsynet med forbehold, og at en enkelt region har haft alvorlige vanskeligheder med regnskabsaflægningen for 2007 som følge af de mange omstillingsprocesser i forbindelse med strukturreformen.

Tilsynet med regionerne varetages af statsforvaltningerne. Indenrigs- og Socialministeriet har på den baggrund fremsendt statsrevisorernes beretning til statsforvaltningerne.

Indenrigs- og socialministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

For så vidt angår den region, der havde problemer med regnskabsaflæggelsen for 2007, kan det oplyses, at den pågældende statsforvaltning, som er tilsynsmyndighed, har gennemgået regnskabet, revisionsberetningen og regionsrådets besvarelse af de enkelte revisionsbemærkninger. Gennemgangen gav ikke statsforvaltningen anledning til bemærkninger.

Ad. 245-251 Revision af kommunal afregning i Velfærdsministeriet

Indenrigs- og Socialministeriet har etableret en arbejdsgang i forbindelse med de kvartalsvise udbetalinger, hvor oplysningerne fra Navision og SAS i refusionsafdelingen sammenholdes på finanslovskontoniveau. Eventuelle rettelser sker inden udbetalingen (oversendelse af konteringslister til Løn- og Regnskabscentret). Samtidigt skal der sikres dokumentation herfor. Denne ændrede arbejdsgang vil blive indført i arbejdsgangsbeskrivelsen og i regnskabsinstruksen, som er gældende for 2010.

Indenrigs- og Socialministeriet har ligeledes etableret en arbejdsgang, der kvartalsvist sikrer en overensstemmelse mellem data fra Navision og SAS-systemet. Denne ændring vil betyde, at der ikke fremover oversendes konteringslister med forkerte finanslovskonti-henvisninger.

Indenrigs- og Socialministeriet har desuden taget initiativer til etableringen af en tjekliste til brug for arbejdsgangene omkring de kvartalsvise refusionsansøgninger og refusionsudbetalinger. Tjeklisten skal eksplicit sikre, at kontrollen er dokumenteret, og at en løbende og rettidig oversendelse af kontrollisterne til de vedkommende ministerier er sket og dokumenteret.

Herudover arbejder Indenrigs- og Socialministeriet med en udbygning af beskrivelserne af arbejds- og ansvarsfordelingen for udbetaling og opfølgning i forhold til de øvrige ministerier, som vil blive indarbejdet i refusionsafdelingens arbejdsgangsbeskrivelser og regnskabsinstruksen gældende for 2010.

Ad. 253-255 Revision af løn i Velfærdsministeriet

Der er foretaget en opstramning af forretningsgange og kontroller. Der er således indgået en fælles arbejdstidsaftale for alle medarbejdere i departementet, som er trådt i kraft fra 1. januar 2009. Aftalen indebærer, at alle flekstimer bliver registreret i det elektroniske tidsregistreringssystem. Der er udarbejdet en opdateret vejledning om tidsregistrering samt forretningsgange, der sikrer, at der foretages ferielønsregulering, og at ferieaftalens bestemmelser om overførsel af ferie overholdes.

Indenrigs- og socialministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Der ligeledes blevet ansat en medarbejder, der foretager kontrol af løndata. Kontrollen er tilrettelagt i overensstemmelse med Økonomistyrelsens vejledning fra oktober 2009 om lønkontrol.

Ad. 256-259 Revision af løn i Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har ansat en lønmedarbejder fra 1. maj 2009, der foretager løncontrolling, således at det sikres, at lønudbetalingerne i SLS er korrekte. Den anbefalede gennemgang af tjenestemandsansatte på Ny løn, der skal sikre, at der bliver indbetalt korrekt pension, er iværksat i 2009 og forventes afsluttet i løbet af kort tid.

Ad. 260-262 Afsluttende årsrevision af regional statsforvaltning

Der er i regnskabsår 2009 fulgt op med løbende afstemninger samt fortsat oplysning af åbentstående poster fra tidligere regnskabsår. I forhold til statsforvaltningernes åbningsbalancer 2007 er det sidste udestående, som vedrører momsrefusionskontoen, ved at blive afklaret med Økonomistyrelsen.

Ad. 263 TAS i Sikringsstyrelsen

Data fra alle puljer er overført fra det puljeadministrative system (PAS) til det tilskudsadministrative system (TAS) bortset fra en pulje, som af tekniske grunde ikke kan konverteres direkte. Det forventes, at afstemningen af puljen skal ske manuelt. Der foretages nu gennemgang og sikker dokumentation af logning af hændelser, og administratorrettighederne er dokumenterede og tilpasset de gældende sikkerhedsniveauer.

Der er samtidig med denne redegørelse sendt en genpart til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Karen Ellemann

Jens Kristian Poulsen

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

I brev af 3. december 2009 har Statsrevisorerne anmodet om bemærkningerne til beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har noteret sig,

- at Rigsrevisionen vurderer, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses regnskab samlet set er rigtigt, d.v.s. uden væsentlige fejl og mangler,
- at Rigsrevisionen finder, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har ikke yderligere bemærkninger til beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008.

Ministeriet har sendt 1 eksemplar af redegørelsen til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato **18 FEB. 2010**

Sags nr.: 0905436

Sagsbeh.:

SUMKT/Sundhedsøkonomisk
center

Dok nr.: 181180

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Beretning om revision af statsregnskabet for 2008

21. januar 2010

J.nr. 2009-0020585

Med skrivelse af 25. november 2009 har statsrevisoratet fremsendt beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008. I henhold til lov om revision af statens regnskaber § 18, stk. 2, skal jeg bemærke følgende om de overvejelser og bemærkninger, som beretningen giver anledning til.

Ad. 276 – 279 Forbehold for økonomisk hensigtsmæssig forvaltning ved Arbejdsdirektoratet

I relation til Statsrevisorernes bemærkninger om, at Arbejdsdirektoratet ikke har udnyttet muligheden for konkurrenceudsættelse ved EU-udbud, skal jeg beklage, at dette har været tilfældet.

Jeg kan oplyse, at området som led i en organisationsændring af ministeriet i efteråret 2009 er overført til Arbejdsmarkedsstyrelsen, der vil indgå ny kontrakt på de omhandlende områder efter gældende udbudsregler.

Ad. 280 - 284 Revision af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet

I relation til Rigsrevisionens bemærkning til den kommunale afregning har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer området som tilfredsstillende.

Jeg kan oplyse, at ministeriets behandling af revisionsberetninger som led i organisationsændringen fremover vil være forankret i Arbejdsdirektoratet, hvilket forventes at medføre en tidligere udsendelse af decisionsskrivelser til kommunerne.

Ad. 285 - 288 Revision af løn ved Arbejdstilsynet

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger ved revision af løn har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer området som tilfredsstillende, herunder Arbejdstilsynets opfølgning på tidligere bemærkninger og anbefalinger fra Rigsrevisionen.

Ad. E. Kommunernes administration og styring af sygedagpengeområdet

I relation til Rigsrevisionens gennemgang af kommunernes administration af sygedagpengeområdet har jeg med tilfredshed konstateret, at Rigsrevisionen vurderer, at ministeriets refusionsregler medvirker til, at kommunerne har fokus på området.

I relation til ministeriets gennemførte temarevision på sygedagpengeområdet har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at ministeriets initiativer er nødvendige og forventer at ministeriets initiativer vil medføre en forbedring i kommunernes administration af statsrefusion på sygedagpengeområdet.

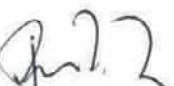
Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Rigsrevisionens beretning har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger og overvejelser i Beskæftigelsesministeriet, udover hvad der fremgår af de indarbejdede bemærkninger i beretningen.

Venlig hilsen

Inger Støjberg

/ Dan Folke Pedersen

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Beretning om revision af statsregnskabet for 2008

24 FEB. 2010

J.nr. 2009-0020585

Med skrivelse af 25. november 2009 har statsrevisoratet fremsendt beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008. I henhold til lov om revision af statens regnskaber § 18, stk. 2, skal jeg bemærke følgende til beretningens punkt 252. Forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Punktet er omtalt under § 15. Velfærdsministeriet. Ordningen blev i 2009 overdraget fra Velfærdsministeriet til Beskæftigelsesministeriet.

Jeg skal beklage, at disse bemærkninger ikke fremgik af mit tidligere fremsendte svar af 21. januar 2010.

Beretningen på dette punkt giver anledning til følgende overvejelse og bemærkning.

Ad. 252 Bevillingskontrol af § 15.23.05. Forskudsvis udbetaling af børnebidrag

I relation til gennemgangen af forskudsvis udbetaling af børnebidrag finder Rigsrevisionen det væsentligt, at der skabes et bedre grundlag for at vurdere forbruget på kontoen, herunder udviklingen i restancer samt budgetteringen af kontoen.

Jeg kan oplyse, at Pensionsstyrelsen i 2010 vil indlede et samarbejde med Skatteministeriet om, hvad der er baggrunden for udviklingen på området, og hvilke initiativer der kan tages for at bremse stigningen i nettoudgifterne.

Det kan endvidere oplyses, at der i øvrigt er skabt hjemmel til fra 1. juli 2009, at kommunerne under visse betingelser kan modregne i kontanthjælpen, hvis der er gæld som følge af forskudsvist udlagte børnebidrag.

Rigsrevisionens beretning vedrørende punkt 252 har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger og overvejelser i Beskæftigelsesministeriet.

Venlig hilsen

Inger Støjberg

Dan Folke Pedersen

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

Statsrevisorerne
Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Dato: 8 FEB. 2010

Vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 19 om revisionen af statsregnskabet for 2008.

Under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber, redegøres for de foranstaltninger og overvejelser som beretning 19/2008 giver anledning til.

Statsrevisorerne behandlede beretning nr. 19 om revisionen af statsregnskabet for 2008 og fandt ikke anledning til at give bemærkninger på Integrationsministeriets ressortområder.

Rigsrevisionens erklæring om Integrationsministeriet fremgår af side 63-65 i beretningen. Af erklæringen fremgår det, at:

"Rigsrevisionen vurderer, at Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations regnskab samlet set er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler.

Rigsrevisionen finder, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis."

Ministeriet tager Statsrevisorernes/Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning.

Et eksemplar af dette brev er sendt til Rigsrevisor, Landegreven 4, Postboks 9009, 1022 København K. Brevet er ligeledes fremsendt elektronisk til ministersvar@ft.dk.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministry of Science
Technology and Innovation

Til Statsrevisorerne

- 2 FEB. 2010

Ministerredøgørelse vedrørende beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

Jeg har modtaget Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om Statsregnskabet 2008 d. 3. december 2009. Jeg har følgende bemærkninger:

Supplerede oplysning om Forsknings- og Innovationsstyrelsens regnskab

Ved den løbende årsrevision var det Rigsrevisionens vurdering, at de gennemgåede forretningsgange og interne kontroller samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende. Forsknings- og Innovationsstyrelsen har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og noteret sig, at Rigsrevisionen ved den afsluttende årsrevision har konstateret, at styrelsen på tilfredsstillende vis har fulgt op på de forhold, der var konstateret ved den løbende revision.

Jeg skal herudover bemærke, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen har udarbejdet et ensartet koncept for afstemninger og kontroller af regnskabet, som er blevet overdraget til Økonomiservicecenter (ØSC) i forbindelse med centerets varetagelse af bogholderiopgaverne på vegne af styrelsen.

For så vidt angår den fejlagtige egenkapital i Forsknings- og Innovationsstyrelsen, så opgøres styrelsens egenkapital under driftsbevillingen (§ 19.11.03.) nu isoleret, således at den fremadrettet vil være opgjort korrekt i årsrapporterne.

Med hensyn til fejlen på 285,1 mio. kr., som følge af Det Frie Forskningsråds fejlposter i det interne regnskab, så har jeg taget Statsrevisorernes bemærkning til efterretning og vil være særlig opmærksom på dette område fremover.

Supplerende oplysning om Universitets- og Bygningsstyrelsens regnskab

Rigsrevisionens anbefalinger om at udbygge beskrivelsen af procedureerne i forbindelse med udbetalingen af tilskud til universiteterne er taget til efterretning, og Universitets- og Bygningsstyrelsen har udarbejdet en mere detaljeret beskrivelse.

Med hensyn til uoverensstemmelsen mellem opgørelsen af egenkapitalen i henholdsvis bevillingsafregning og årsopgørelsen, så noterer jeg mig, at Universitets- og Bygningsstyrelsen har taget kontakt til Økonomistyrelsen med henblik på at

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1690 5408

Sagsnr. 09-075222
Dok nr. 1186318
Side 1/3

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

foretage de fornødne justeringer og at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Jeg har ingen yderligere bemærkninger til Rigsrevisionens fremstilling.

Revision af universiteterne

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen har fundet områder, hvor der kan ske forbedringer. Dette er formidlet til de respektive universitetsledelser.

Forvaltning af lønsum på universiteterne

Jeg har noteret mig, at der er fundet områder, hvor der er sket overskridelser, og at Rigsrevisionen ikke finder dette tilfredsstillende. Dette er formidlet til lederne på de pågældende universiteter.

Endvidere har jeg noteret mig, at der er fremsat anbefalinger til Videnskabsministeriet om tilsyn med aflønning af institutledere. Jeg har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og sikret mig, at der vil blive fulgt op på dem.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 2/3

Revision af CIRIUS

Jeg kan oplyse, at CIRIUS i efteråret 2009 har gennemført oprydning og afstemning af regnskaberne for samtlige tilskudsprogrammer, styrelsen administrerer – herunder både de nordiske og de øvrige ikke-statslige programmer. I forbindelse med afstemningerne er overført væsentlige beløb til CIRIUS' SKB-konti, da CIRIUS i tidens løb har blandet statslige og ikke-statslige midler sammen.

CIRIUS har bedt det statsautoriserede revisionselskab PricewaterhouseCoopers (PwC) om at gennemgå de gennemførte afstemninger og efterfølgende likviditetsoverførsler. PwC havde ikke bemærkninger til metode eller resultat.

CIRIUS tilrettede i sommeren 2009 kontoplanen i tilskudsregnskabet i anledning af Rigsrevisionens kritik af regnskabet. Jeg har forstået, at CIRIUS' medarbejdere efterfølgende har fået konteringsvejledninger udleveret, tilpasset til netop den type tilskudsregnskab, de respektivt arbejder med, og at der også er udarbejdet en yderligere detaljeret beskrivelse af konteringen til bogholderiet.

CIRIUS har i 2009 indført faste afstemninger mellem de tilskudsadministrative systemer og Navision. Afstemningerne er gennemført med 1-2 måneders mellemrum i 2. halvår. Fra 2010 gennemføres de månedligt. Med henblik på mere effektive arbejdsprocesser og for at øge kvaliteten i regnskabet forbinder CIRIUS fagsystemerne med Navision ved elektronisk interface i forbindelse med flere af tilskudsordningerne i 2010.

CIRIUS har i 2009 gennemgået og beskrevet arbejdsgangene i alle de større tilskudsprogrammer, som styrelsen administrerer, blandt andet ved hjælp af diagrammer. Diagrammerne er tilgængelige for medarbejderne på styrelsens intranet. Dette arbejde har været til stor nytte for medarbejderne, og CIRIUS vil fortsætte med udbygning og løbende opdatering af diagrammerne i 2010.

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til beretningen om revisionen af Statsregnskabet for 2008.

Denne redegørelse er tillige fremsendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Helge Sander', is written over the typed name.

Helge Sander

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorerne
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Ministeren 10/2-10

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Beretning nr. 19/08 om revision af statsregnskabet for 2008

Statsrevisoratet har den 25. november 2009 fremsendt Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning nr. 19/08 om revision af statsregnskabet for 2008.

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne ingen bemærkninger har til Undervisningsministeriets område.

Rigsrevisionens beretning omhandler på Undervisningsministeriets område tilskudsrevision og revision af 266 selvejende institutioner. Mine bemærkninger hertil fremgår nedenfor.

Tilskudsrevision i departementet

Tilskudsrevisionen omfattede departementets forvaltning af taxametertilskud mv. til almen-gymnasiale uddannelser samt departementets økonomiske tilsyn med frie skoler.

Jeg kan oplyse, at Undervisningsministeriets departement i 2009 har fulgt op på de konstaterede fejl i indberetningerne på det almen-gymnasiale område. Ligeledes har departementet i 2009 nøje fulgt gældende procedurebeskrivelse i forbindelse med regnskabsgennemgangen, ligesom der på de frie skolers område er ført kontrol med, at det udbetalte tilskud svarer til det i regnskaber anførte modtagne stats-tilskud.

På de frie skolers område er der ligeledes over for skolernes revisorer præciseret gældende krav til forvaltningsrevision.

Jeg har noteret mig, at departementets tilskudsforvaltning samlet set er tilfredsstillende.

Revision af 266 almene gymnasier, voksenuddannelsescentre, professionshøjskoler, erhvervsskoler m.v.

Rigsrevisionen har revideret 266 selvejende uddannelsesinstitutioner, som er omfattet af en § 9-aftale om intern revision. Jeg noterer mig, at

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

2

Rigsrevisionen finder, at regnskabsforvaltningen er tilfredsstillende og årsrapporterne retvisende. Jeg har ikke yderligere at tilføje til dette.

Kopi af denne redegørelse er samtidigt sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorerne
Folketinget
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

Kulturministeren
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

01 FEB. 2010

Redegørelse i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 3. december 2010 skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 19/08 om revisionen af statsregnskabet for 2008 giver anledning til:

§ 21. Kulturministeriet, jf. pkt. 386-405

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen har vurderet, at Kulturministeriets regnskab samlet set har været rigtigt, og at der er etableret forretningsgange og intern kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Jeg har med glæde noteret mig, at Rigsrevisionen har fundet anledning til at fremhæve, at der er sket væsentlige forbedringer i forhold til tidligere års kritik på Det Kongelige Bibliotek og Ordrupgaard. Og jeg har notet mig, at Statsrevisorerne ikke har udtalt kritik på Kulturministeriets område.

Jeg finder ingen anledning til at kommentere beretningen yderligere.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Kirkeministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorerne
Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K
ministersvar@ft.dk
CC.: rr@rigsrevisionen.dk

Kirkeministeren
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 14106/10

Dato: 8. februar 2010

Vedr. statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Jeg har modtaget beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008 samt statsrevisorernes bemærkninger.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningens indhold og konklusioner eller statsrevisorernes bemærkninger.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Kopi til rigsrevisor.

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

MILJØMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren
J.nr. 0404-00124

Den 7. januar 2010

Redegørelse for overvejelser og foranstaltninger i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Jeg har ved brev den 3. december modtaget den ovennævnte beretning og i henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. vil jeg bemærke følgende:

Det er på baggrund af den udførte revision Rigsrevisionens vurdering, at Miljøministeriets regnskab samlet set er rigtigt, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har udover den løbende bevillingskontrol gennemført 10 særlige revisioner, hvor af de seks ikke gav anledning til bemærkninger, forbehold eller supplerende oplysninger.

De fire sager som førte til bemærkninger er:

- Lønrevision i Miljøministeriets departement
- Revision af Skov- og Naturstyrelsens regnskab
- Revision af Naturklagenævnets regnskab
- Revision af Kort- og Matrikelstyrelsens regnskab

Lønrevision i Departementet

Rigsrevisionen bedømte at departementets forretningsgange og interne kontroller på området ikke fungerede helt tilfredsstillende. Der blev blandt andet anbefalet at underskriftbilagene blev opdateret, manuelle beregninger bør minimeres samt en opstramning af procedurerne omkring medarbejderes fratrædelse.

Departementet fulgte op på anbefalingerne, og ved lønrevisionen i marts 2009 konstaterede Rigsrevisionen af området generelt fungerede tilfredsstillende.

Revision af Skov- og Naturstyrelsens regnskab

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Revisionen viste, at styrelsens egenkapital i årsrapporten afveg fra egenkapitalen i statsregnskabet, en fejl der også forekom i årsrapporten for 2007. Skov- og Naturstyrelsen har efterfølgende i 2009 fundet og rettet fejlen, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

Revision af Naturklagenævnets regnskab

Revisionen viste at en tolvtedelsrate af bevillingen fejlagtigt ikke var blevet bogført, hvilket førte til en afvigelse i årsrapporten af de indrapporterede indtægter, i forhold til statsregnskabet.

Naturklagenævnet har oplyst at fejlen vil blive rettet i 2009, hvilket Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

Revision af Kort- og Matrikelstyrelsens regnskab

Rigsrevisionen undersøgte de geodætiske opgaver som styrelsen i 2007-2008 udførte i Qatar.

Lov om Kort- og Matrikelstyrelsen giver styrelsen lov til at udføre opgaver i Danmark, Færøerne og Grønland samt ved visse internationale samarbejder.

Rigsrevisionen vurderer at denne hjemmel ikke er tilstrækkelig for at udføre den konkrete aktivitet, og at det heller ikke er tilstrækkeligt at tilføje en bestemmelse i finansloven om at styrelsen må oppebære indtægter fra udlandet.

Kort- og Matrikelstyrelsen vil i fremtiden søge ny hjemmel i det tilfælde at styrelsen ønsker at udføre opgaver i udlandet som ikke vurderes dækkede af den nuværende.

Beretningen giver mig ikke herudover anledning til bemærkninger eller særlige foranstaltninger.

Nærværende redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Troels Lund Poulsen

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1040 København K

København, den 27 JAN. 2010
Sagsnr.: 3544
Dok.nr.: 47360

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

Statsrevisorerne har i brev af 3. december 2009 anmodet mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008 giver anledning til på Fødevareministeriets område.

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen på Fødevareministeriets område har afgivet en erklæring om at Fødevareministeriets regnskab for 2008 samlet set er rigtigt.

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne bemærker, at Kommissionen de seneste år har rejst en række sager med krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt EU-støtte, og at der således er risiko for underkendelser af udbetalt støtte på i størrelsesorden 1 mia. kr.

Indtil nu foreligger som bekendt en underkendelse vedrørende hektarstøtten på 750 mio. kr. De danske myndigheder er ikke enige i underkendelsen og har indbragt sagen for EF-domstolen - et initiativ som Rigsrevisionen støtter.

Fødevareministeriet arbejder ihærdigt på at begrænse risikoen for underkendelser. Fødevareministeriet har på grundlag af en ekstern konsulentanalyse i 2009 taget en række initiativer med henblik på en væsentlig forbedring af kontrollen. Jeg har i redegørelsen til statsrevisorerne beretning nr. 18/2008 om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008 nærmere beskrevet disse initiativer og foranstaltninger, og vil på den baggrund henvise til redegørelsen.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

c/c: Rigsrevisor

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

MINISTEREN

Dato **25 JAN. 2010**
Dok.id
J. nr. 2010-648
Deres ref.Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K**Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008**

Statsrevisorerne har fremsendt ovenfor anførte beretning og har anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Den ønskede redegørelse følger nedenfor.

Rigsrevisionens bedømmelse af Transportministeriets institutioner

Jeg noterer, at Rigsrevisionen har taget forbehold vedr. Vejdirektoratets regnskab, og vurderer det ikke rigtigt. Ligeledes har Rigsrevisionen taget forbehold for Naviairs regnskab, nærmere bestemt vedr. værdiansættelse, levetider og afskrivninger på anlægsaktiverne.

Rigsrevisionen har afgivet supplerende oplysninger om regnskaberne for departementet og Naviair.

Jeg tager de bemærkninger, som Rigsrevisionen nævner i beretningen, til efterretning.

Samtidig noterer jeg mig, at Rigsrevisionen vurderer, at Transportministeriets regnskab, bortset fra det i forbeholdene anførte, samlet set er rigtigt.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. forbehold for Vejdirektoratets regnskab

Rigsrevisionen har som nævnt taget forbehold for Vejdirektoratets regnskab. Revisionen viste dog, at der på de øvrige erklæringsområder vedr. interne forretningsgange og kontroller, årsrapporten og forvaltningen af konsulentudgifter, ikke var bemærkninger.

Rigsrevisionen bemærker konkret, at Vejdirektoratet ved en fejl havde reguleret hensættelser for 24,3 mio. kr. Vejdirektoratet oplyser, at beløbet er tilbageført i 2009.

Rigsrevisionen bemærker endvidere, at Vejdirektoratet havde ændret regnskabspraksis for hensættelser til skyldigt overarbejde uden hjemmel, hvilket medførte en ekstrairndtægt på 7,7 mio. kr. Vejdirektoratet oplyser, at beløbet er

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

tilbageført i 2009 og at Vejdirektoratet fremover vil hensætte til skyldigt overarbejde som beskrevet i Vejdirektoratets regnskabspraksis.

Side 2/4

Rigsrevisionen har også bemærket, at der fortsat i 2008 kunne konstateres afvigelser mellem regnskabet i SAP (interne regnskab) og regnskabet i SKS (eksterne regnskab) fsva. det udgiftsbaserede regnskab. Vejdirektoratet oplyser i denne forbindelse, at der i 2009 er foretaget de nødvendige korrektioner, og at der er etableret regelmæssig afstemning mellem SAP og SKS, som skal sikre, at differencer opdages og korrigeres rettidigt.

Revisionen viste endvidere, at de i åbningsbalancen fastsatte principper for værdiansættelse af infrastruktur ikke var fulgt, hvilket betyder, at den bogførte værdi i regnskabet var for høj. Hertil oplyser Vejdirektoratet, at Økonomistyrelsen har givet de nødvendige dispensationer, indtil nye statslige principper for værdiansættelse af infrastruktur kommer på plads.

Vejdirektoratet har stor ledelsesmæssig fokus på forvaltningen af regnskabsområdet, og der er i 2009 foretaget en opnormering og omstrukturering for at sikre opgavevaretagelsen. Der er ligeledes iværksat et projekt med det formål at følge direkte op på Rigsrevisionens årsrevision 2008. Projektet indebærer en række regelmæssige afstemninger, kvalitetssikringer og forbedret periodisering og likviditetsstyring.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. forbehold og supplerende oplysninger om Naviair

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konstaterer, at der i forhold til tidligere regnskabsår er sket forbedringer af Naviairs regnskabsaflæggelse.

Revisionen har givet anledning til forbehold, idet Rigsrevisionen vurderer, at der er usikkerheder omkring værdiansættelse, levetider og afskrivninger på Naviairs anlægsaktiver, hvilket kan have væsentlig indflydelse på balancen og afledte driftsposter.

Naviair oplyser hertil, at der er udført en omfattende gennemgang af anlægskartoteket i 2009, herunder er der kortlagt ændringer i form af nedlæggelse af aktiver, ændringer af klassifikationer og afskrivningshorisonter, vedligeholdelsesomkostninger mv. med det formål at sikre regnskabets rigtighed i 2009.

Rigsrevisionen er blevet orienteret om gennemgangen, og har vurderet fremgangsmåden positiv. Rigsrevisionens endelige vurdering og konklusion vil først foreligge, når Rigsrevisionen har vurderet regnskabet for 2009.

Revisionen har endvidere vist, at der ikke i Naviair var udmeldt klare retningslinjer for og procedurer for køb af konsulentytelser. Naviair oplyser i den forbindelse, at retningslinjer for dette nu er blevet strammet op og indarbejdet i Naviairs regnskabsinstruks og indkøbspolitik. Opstramningen sikrer, at alle

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

indkøb godkendes at en budgetansvarlig og bemyndiget person forud for bestilling og at alle konsulentindkøb skal godkendes af en direktør.

Side 3/4

Revisionen har også vist, at ændringer i regnskabspraksis vedrørende klassifikation og levetider på anlægsaktiver ikke var nævnt i årsrapporten. Naviair oplyser, at disse oplysninger vil blive indarbejdet i årsrapporten 2009.

Revisionen har også vist, at forretningsgange og interne kontroller på lønområdet ikke fungerede helt tilfredsstillende. Der er efterfølgende igangsat en proces, der skal forbedre disse forretningsgange.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. supplerende oplysning om Transportministeriets regnskab

Rigsrevisionen har supplerende oplyst, at der i departementets regnskab ikke var fuldstændige oplysninger om ejerskab af værdipapirer og kapitalandele.

Departementet har efterfølgende kontaktet Økonomistyrelsen med henblik på at få kortlagt regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele. Kortlægningen har medført, at der på Transportministeriets område skal ske enkelte mindre justeringer af opstillingen i statsregnskabet.

Revisionen har også vist, at forretningsgange og interne kontroller på lønområdet ikke fungerede helt tilfredsstillende. Der er efterfølgende igangsat en proces, der skal tage højde for Rigsrevisionens konkrete kritik.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. revision af Statens Luftfartsvæsen

Rigsrevisionen har foretaget en opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger fra revisionen for 2007, og har fundet, at der manglede udligninger på enkelte balanceposter, at der var åbenstående debitorposter, at der var en difference på egenkapitalen mellem årsrapporten og SKS samt at der manglede visse regnskabsmæssige afstemninger.

Statens Luftfartsvæsen oplyser, at der allerede er igangsat en række opstrammende procedurer, der har til formål at rette op på ovenstående.

Rigsrevisionens revision af Banedanmark

Rigsrevisionen har afgivet erklæring uden forbehold eller supplerende bemærkninger samt revisionsbemærkninger til Banedanmarks bestyrelse og Transportministeriets departement.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

Statsrevisorernes bemærkninger til beretning 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

Side 4/4

Nærværende redegørelse adresserer de initiativer som er og vil blive taget for at imødekomme også statsrevisorernes bemærkninger.

./ Mit svar fremsendes i 15 eksemplarer og der fremsendes samtidig en kopi til rigsrevisor, Landgreven 4, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

**KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET**

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Klima- og energiministerens redegørelse for Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008

Ministeren

1. februar 2010

Statsrevisoratet har ved skrivelse af 3. december 2009 fremsendt beretning nr. 19/2008 om revision af statsregnskabet for 2008.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder generelt fungerer tilfredsstillende.

I beretningen om revision af statsregnskabet for 2008 omtales revisionen af Klima- og Energiministeriet departements regnskab samt revisionen af Elsparefondens regnskab, hvilket giver anledning til følgende bemærkninger.

Ad. Revision af Klima- og Energiministeriets regnskab

Rigsrevisionen vurderer, at forretningsgange og interne kontroller på de gennemgåede områder i departementet generelt fungerer tilfredsstillende.

Ved den løbende revision vurderede Rigsrevisionen dog, at departementets forvaltning af repræsentationsudgifter og tjenesterejser ikke var helt tilfredsstillende. På baggrund af Rigsrevisionens anbefalinger har departementet foretaget opstramninger af departementets forvaltning af repræsentationsudgifter og tjenesterejser. Jeg noterer mig, at opstramningerne har medført, at Rigsrevisionen ved den løbende revision i 2009 har fundet, at forvaltningen af repræsentationsudgifter og tjenesterejser var tilfredsstillende. Med udgangspunkt i Rigsrevisionen kommentarer og anbefalinger vil departementet forsætte arbejde med at forbedre forvaltningen af repræsentationsudgifterne og tjenesterejserne.

I forbindelse med den afsluttende revision i 2008 fandt Rigsrevisionen, at det ikke i tilstrækkeligt grad havde været sikret, at der var etableret forretningsgange og foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger inden regnskabs godkendelse. Rigsrevisionen vurderer dog ikke dette til at have betydning for regnskabs rigtighed. På baggrund af Rigsrevisionens anbefalinger har departementet bl.a. udarbejdet nye retningslinjer for forretningsgange og ændret arbejdsgange, der skal sikre retmæssige regnskabsmæssige afstemninger inden regnskabs godkendelse.

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 19/2008

KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET

Side 2

Ad. Revision af Elsparefondens regnskab

Jeg konstaterer, at Rigsrevisionen har vurderet, at Elsparefonden ikke har sikret, at der var foretaget basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller samt at regnskabet indeholder væsentlige fejl, hvorfor det ikke giver et retvisende billede af Elsparefondens økonomiske situation.

At Elsparefondens regnskab ikke har været retvisende er beklageligt og som ministeriet har oplyst overfor Rigsrevisionen, har Elsparefonden og ministeriet iværksat en række initiativer til at rette op på de konstaterede fejl og sikre, at der vedrørende regnskabsaflæggelsen for 2009 iværksættes de nødvendige tiltag for at rette op på tidligere fejl og manglende procedurer. De iværksatte initiativer fandt Rigsrevisionen tilfredsstillende, hvorfor jeg ikke har yderligere kommentarer hertil.

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Lykke Friis

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 19/2008 om revisionen af statsregnskabet for 2008

9. marts 2010

RN C304/10

Indledning

1. Dette notat er opbygget efter samme struktur som beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008. Ved kongelig resolution af 7. april 2009 blev Velfærdsministeriet (§ 15) nedlagt, og et nyt Indenrigs- og Socialministerium (også § 15) blev oprettet. Omlægningen medførte, at Sikringsstyrelsen, Pensionsstyrelsen og en række forvaltningsområder blev overført til Beskæftigelsesministeriets ressort (§ 17). Det er de nye ministre for henholdsvis Indenrigs- og Socialministeriet samt Beskæftigelsesministeriet, der afgiver redegørelse til Statsrevisorerne for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

II. De væsentligste sager under ministerområderne, jf. beretningens pkt. 26-30*Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010*

2. Finansministeren har i sin redegørelse noteret sig, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen har konstateret en mindre nedgang i kvaliteten af regnskabsaflæggelsen i staten generelt, bl.a. som følge af tilpasninger til de omkostningsbaserede regnskabsprincipper og overgangen til Økonomiservicecentret (ØSC).

Ministeren oplyser, at Finansministeriet løbende arbejder på at sikre virksomhederne den fornødne støtte og vejledning. I 2010 vil der desuden blive gennemført en gennemgang og modernisering af ministeriets Økonomisk Administrative Vejledning for derigennem at give virksomhederne lettere adgang til regler og vejledninger. Der vil også blive foretaget forenkling af dele af omkostningsreformen, herunder afskaffelse af it-bunker, forenkling af likviditetsordningen og opgørelse af feriepengeforpligtelsen.

Ministeren oplyser videre i forbindelse med overgangen til ØSC, at Økonomistyrelsen har særligt fokus på også at understøtte de tilbageværende opgaver i de statslige virksomheder for at sikre en fortsat tilfredsstillende regnskabsforvaltning.

Jeg finder – som jeg også tilkendegav i beretningen – at de statslige virksomheder generelt har håndteret udfordringerne på tilfredsstillende vis, og har forståelse for, at store reformer kræver tid og tilvænning. Jeg har noteret mig finansministerens initiativer, som skal medvirke til at sikre et ensartet højt niveau i statens regnskabsforvaltning. Jeg finder det tilfredsstillende, at finansministeren har fokus på at forenkle relevante elementer i omkostningsreformen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

2

III.A. § 5. Statsministeriet, jf. beretningens pkt. 31-39*Statsministerens redegørelse af 11. januar 2010*

3. Jeg finder statsministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.B. § 6. Udenrigsministeriet, jf. beretningens pkt. 40-77*Udviklingsministerens redegørelse af 30. januar 2010**Udenrigsministerens redegørelse af 1. februar 2010*

4. Jeg finder udviklingsministerens redegørelse tilfredsstillende.

5. Udenrigsministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 57-62, at der har været en dialog mellem Økonomistyrelsen og Udenrigsministeriet vedrørende hensættelser til skyldigt overarbejde. Der udestår endnu en afklaring af, i hvilket omfang en hensættelse til skyldigt overarbejde er hensigtsmæssig ud fra en væsentlighedsbetragtning.

Jeg finder fortsat, at hensættelser i regnskabet bør afspejle det overarbejde, der senere skal udbetales eller afspadses. Jeg vil følge Udenrigsministeriets afklaring af spørgsmålet med Økonomistyrelsen.

6. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 63-65, at ministeriet i november 2009 har haft besøg af Europa-Kommissionens interne revision vedrørende bl.a. EU-rådsrejser. Der pågår i forlængelse af revisionen en dialog om spørgsmål, som også relaterer sig til Rigsrevisionens bemærkninger. Det er ministeriets forventning, at der i løbet af 2010 vil ske en afklaring af kontoen for EU-rådsrejser.

Jeg vil følge ministeriets afklaring vedrørende kontoen for EU-rådsrejser.

III.C. § 7. Finansministeriet, jf. beretningens pkt. 78-108*Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010*

7. Finansministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 87-96, at udbetaling af refusion til Københavns Kommune fortsat er stillet i bero, indtil staten modtager tilfredsstillende revisionspåtegnede opgørelser. Endvidere oplyser ministeren, at Rigsrevisionen vil blive orienteret om den fremtidige ordning for refusion, når forholdene er bragt endeligt på plads.

Jeg vil fortsat følge denne sag.

8. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 97-105, at Slots- og Ejendomsstyrelsen i 2009 har implementeret nye forretningsgangsbeskrivelser for områderne huslejeadministration, drift af ejendomme, likvid styring, debitorområdet, anlæg og løn.

Ministeren har endvidere oplyst, at der i 2008 og 2009 har været fokus på udviklingen og implementeringen af en hensigtsmæssig ledelsesinformation. Arbejdet fortsætter i 2010.

Endvidere oplyser ministeren, at han er enig med Rigsrevisionen i, at det ikke var ønskeligt med difference mellem årsregnskabet og statsregnskabet. I 2009 er der implementeret faste procedurer for controlling ved kvartals- og årsafslutning samt udarbejdet en række centrale regnskabsvejledninger med henblik på at sikre kvaliteten i de daglige registreringer.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil fortsat følge Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning og ledelsesinformation.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

III.D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, pkt. 109-123

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 3. februar 2010

9. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 113-116, at departementet løbende vil følge Finanstilsynets initiativer til sikring af en korrekt regnskabsaflæggelse. Dette finder jeg tilfredsstillende.

III.E. § 9. Skatteministeriet, jf. beretningens pkt. 124-169

Skatteministerens redegørelse af 25. januar 2010

10. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 132-138, at der er gennemført en række initiativer, der skal sikre, at dokumentation for lønsagsbehandling mv. i alle tilfælde kan genfindes. It-systemerne på personaleområdet videreudvikles i SKAT med henblik på at sikre, at sagsbehandlingen lever op til krav i love, bekendtgørelser, overenskomstaftaler mv. Ministeren oplyser videre, at SKAT løbende arbejder på at forbedre arbejdsprocesser og uddannelse af medarbejdere på personaleområdet.

Jeg har noteret mig SKATs initiativer og vil følge udviklingen i forhold til SKATs løn- og personaleforvaltning.

11. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 139-142, at på trods af indkørvanskelighederne vedrørende elndkomst fungerer systemet nu tilfredsstillende. Ministeren oplyser ligeledes, at i forhold til kontraktstyringen vedrørende elndkomst er der gennemført en række initiativer, hvis formål er at sikre tilvejebringelse, systematisering og journalisering af materiale vedrørende indgåelse af kontrakter for elndkomst og kontrakter i øvrigt.

Jeg finder redegørelsen tilfredsstillende og vil fortsat følge funktionaliteten af elndkomst i forbindelse med revisionen af personskatter, da systemet er kritisk for afregningen af den væsentligste indtægtspost på § 38 i statsregnskabet.

12. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 143-144, at SKAT nedsatte en arbejdsgruppe til at gennemgå og evaluere en række elementer i den operative risikostyring i SKAT. Arbejdsgruppen har afsluttet sit arbejde i december 2009, og ministeren oplyser, at det opdaterede koncept vil blive implementeret i SKATs regioner i januar 2010.

Jeg vil følge implementeringen af det opdaterede koncept for risikostyring med fokus på systemets anvendelse som ledelses- og styringsværktøj.

13. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 145-156, at der er gennemført en række initiativer på it-området. Initiativerne skal bl.a. sikre, at it-sikkerheden er i top i SKAT, at der er stor ledelsesmæssig bevågenhed omkring it-styringen og den generelle it-sikkerhed, samt at styringen af adgangsrättigheder til bl.a. SAP-systemerne er tilfredsstillende.

Ministeren oplyser bl.a., at SKAT har udskilt arbejdet med informationssikkerhed og it-styringen i en særlig enhed med en forventet forankring højt i den nye organisation, og at SKAT løbende gennemfører risiko- og konsekvensvurderinger af forretningskritiske systemer, samt at der er etableret bedre kontrol med og opfølgning på rettigheder til SAP-systemerne.

Jeg finder redegørelsen vedrørende SKATs initiativer tilfredsstillende og vil følge arbejdet med informationssikkerhed og it-styring, da disse områder er kritiske for opgavevaretagelsen i SKAT.

14. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 157-163, at der er taget en række initiativer på inddrivelsesområdet, men at opgaveløsningen er besværliggjort af forsinkelserne i moderniseringen af it-systemerne på området. Ministeren anfører tillige, at han følger inddrivelsesopgaven tæt, og at inddrivelsesområdet skal have skærpet ledelsesmæssig bevågenhed.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

4

Ministeren oplyser videre i sin redegørelse til pkt. 157-163 om inddrivelsesstrategien og pkt. 164-166 om systemmoderniseringen, at han vil afvente Rigsrevisionens undersøgelse af SKATs styring af fusionen, jf. mit notat til Statsrevisorerne af 13. marts 2009.

Jeg finder, at inddrivelse og systemmodernisering er væsentlige områder i forhold til løsning af SKATs kerneopgaver, så det er vigtigt, at disse områder har ledelsens fokus, og at der hurtigt sker fremdrift. Jeg gør opmærksom på, at revisionen viste, at SKAT ikke har været tilstrækkelig konsekvent over for virksomhederne i inddrivelsen af virksomhedsrestancerne med en skærpet/forstærket indsats ved store virksomhedsrestancer som forudsat i inddrivelsesplanen, og at jeg ikke ud fra ministerredøgørelsen har grundlag for at vurdere, om der er reelle forbedringer på vej. Jeg finder, at SKAT skal sikre den fornødne indsats over for virksomhederne i inddrivelsen af virksomhedsrestancerne, og at ministeren ikke skal afvente Rigsrevisionens undersøgelse af SKATs styring af fusionen. Jeg vil følge udviklingen i forhold til SKATs indsats over for skatterestancerne.

15. For så vidt angår ministerens redegørelse til pkt. 167-169 om vægtafgift henviser jeg til pkt. 62-63 i dette notat.

III.F. § 11. Justitsministeriet, jf. pkt. 170-191

Justitsministerens redegørelse af 2. marts 2010

16. Justitsministeren tager i sin redegørelse til pkt. 175-181 vedrørende forbehold for politiet og anklagemyndighedens regnskab kritikken til efterretning og henviser til et notat udarbejdet af Rigspolitiet, hvor der er redegjort for de initiativer, som Rigspolitiet har taget.

Rigspolitiet henviser generelt til justitsministerens redegørelse af 21. januar 2010 til Statsrevisorerens beretning nr. 16/2008 om politireformen for så vidt angår økonomistyring og rapportering om mål og resultater.

Jeg henviser derfor til mit notat til Statsrevisorerne af 19. februar 2010 herom.

Rigspolitiet oplyser desuden, at 2008 i vid udstrækning var et implementeringsår, hvor bl.a. den omfattende økonomiske decentralisering som følge af politireformen blev gennemført. Rigspolitiet har i juni 2009 påbegyndt implementeringen af en ny model for den finansielle styring (benævnt KLAPS). På den baggrund er det Rigspolitiets vurdering, at langt størstedelen af de konstaterede vanskeligheder nu er afhjulpet.

Som omtalt i ovennævnte notat til Statsrevisorerne, pkt. 17 og 22, har Rigsrevisionen behandlet KLAPS i beretningen om politireformen, og jeg finder det tilfredsstillende, at der nu er gennemført tiltag og planlagt yderligere initiativer. Jeg vil som nævnt i notatet afvente resultaterne af den igangsatte budgetanalyse og følge det videre arbejde med at styrke og forbedre økonomistyringen.

Rigspolitiet redegør desuden for en række konkrete forhold, der var nævnt som en del af begrundelsen for forbeholdet for 2008. Fx oplyser Rigspolitiet, at fejlene i anlægsaktiverne er rettet i 2009, at bl.a. ajourførte regnskabsinstrukser vil sikre, at periodisering og bogføring sker i overensstemmelse med de statslige regnskabsregler, samt at der er taget og vil blive taget yderligere skridt til at sikre, at kontroller og afstemninger forbedres.

Jeg har noteret mig, at Rigspolitiet har taget en række initiativer, der skal sikre korrekt regnskabsafregning. Jeg vil følge effekten af disse initiativer.

17. Jeg finder ministerens redegørelse til pkt. 182-186 vedrørende revision af løn ved Direktoratet for Kriminalforsorgen tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

18. Justitsministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 187-191 vedrørende retternes regnskabsaflæggelse, at Domstolsstyrelsen har igangsat en række initiativer til at forbedre retternes regnskabsaflæggelse.

Jeg forventer, at Domstolsstyrelsen har fokus på, om initiativerne har den forventede virkning, og jeg vil følge effekten af initiativerne.

III.G. § 12. Forsvarsministeriet, jf. beretningens pkt. 192-216*Forsvarsministerens redegørelse af 3. februar 2010*

19. Forsvarsministeren oplyser i sin redegørelse, at Forsvarskommandoen forventer at kunne melde tilbage på den samlede handleplan i slutningen af 1. kvartal 2010. Handleplanen blev iværksat tilbage i 2006 og har til formål at sikre korrekt opgørelse og styring af forsvarrets lagre samt korrekt regnskabsaflæggelse på alle øvrige områder. Ministeren vil sikre, at Rigsrevisionen til den tid modtager en samlet orientering med Forsvarskommandoens tilbagemelding på de enkelte indsatsområder.

Jeg vil følge den endelige implementering af handleplanen.

20. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 203, at forsvaret nu har udarbejdet en mere retvisende model for værdiansættelsen, som er bragt i anvendelse i 2009. Det er derfor Forsvarskommandoens vurdering, at usikkerheden er blevet betydeligt mindre i 2009.

Jeg finder initiativet tilfredsstillende og vil fortsat følge området.

21. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 204, at der af flere omgange over for Folketinget er blevet redegjort for overskridelsen af bevillingsrammen for 2008 samt for, at der er indført en række nye processer og arbejdsgange i såvel Forsvarets Materieltjeneste som i Forsvarskommandoen for at sikre, at det ikke sker igen. Ministeren oplyste hertil, at der er etableret en selvstændig økonomistab i Forsvarskommandoen, der har til opgave at varetage den overordnede økonomistyring i forsvaret. Der er herunder indført en ny og mere detaljeret månedlig opfølgning fra Forsvarskommandoen på myndighedernes forbrug, ligesom overbudgettering er stoppet, og der er indført en ny og mere detaljeret budgettering. Desuden skal udarbejdelse af en periodeplan på mellemlang sigt (3-4 år) sikre sammenhæng mellem planlagte investeringer, anskaffelser, aktiviteter og økonomiske rammer. Endelig er der etableret nye procedurer i Forsvarets Materieltjeneste, herunder bedre kontrol med disponeringer og mere detaljeret ledelsesrapportering og opfølgning.

22. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 205-209, at Forsvarets Materieltjeneste har implementeret en række korrigerende tiltag i forhold til den anvendte metode i økonomistyringen. Dette omfatter bl.a. budgettering inden for udmeldte rammer, fokus på disponeringer og disponibilitetskontrol. Ministeren oplyser endvidere, at Forsvarets Materieltjeneste herudover har styrket den økonomiske ledelsesrapportering til sin ledelse og til Forsvarskommandoen. Fremadrettet foretager Forsvarets Materieltjeneste dels en månedlig regnskabsmæssig periodelukkning, dels en løbende opfølgning på disponeringer, forbrug og budgetter. Samtidig gennemfører Forsvarets Materieltjeneste hvert kvartal en vurdering og tilpasning af budgetter med henblik på sikring af rammeoverholdelse og optimeret budgetanvendelse.

23. Jeg finder det nødvendigt, at forsvaret bevarer fokus på styrkelse af økonomistyringen, og vil fortsat følge området tæt.

24. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 210-216, at det er blevet indskærpet over for Farvandsvæsenet, at usikkerhed om, hvorvidt der eksisterer hjemmel til en given disposition, altid skal forelægges departementet.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

6

III.I. § 15. Velfærdsministeriet, jf. beretningens pkt. 217-263*Indenrigs- og socialministerens redegørelse af 2. februar 2010**Beskæftigelsesministerens redegørelse af 24. februar 2010*

25. Indenrigs- og socialministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 222-225 vedrørende den afsluttende årsrevision, at der i Økonomiservicecentret er blevet udarbejdet og fremsendt afstemningslister til departementet, og at der i de sidste måneder af 2009 er blevet ryddet op i gamle differencer.

Jeg har noteret mig initiativet vedrørende udarbejdelse af afstemninger og oprydning i gamle differencer og vil følge udviklingen på dette område i departementet i forbindelse med den afsluttende revision for 2009. Jeg betragter dermed sagen som afsluttet.

26. Indenrigs- og socialministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 234, at forvaltningen af tilskud til kommunerne og regionerne nu indgår som et selvstændigt forvaltningsområde i ministeriets opdaterede regnskabsinstruks for 2010.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

27. Pkt. 238-244 omhandler regionernes regnskabsaflæggelse.

Ministeren redegør for, at Statsrevisorernes beretning om statsregnskabet for 2008 er fremsendt til statsforvaltningerne, idet statsforvaltningerne varetager det statslige tilsyn med regionerne. Af beretningen om statsregnskabet fremgik det, at for en enkelt region har de mange omstillingsprocesser betydet alvorlige vanskeligheder med regnskabsaflæggelsen for 2007. Det fremgår af ministeriets redegørelse, at den pågældende statsforvaltning efterfølgende har gennemgået regionens regnskab, revisionsberetning og regionsrådets besvarelse af de enkelte revisionsbemærkninger, hvilket ikke gav anledning til bemærkninger.

Ministeren redegør ikke yderligere for tiltag under beretningens pkt. 238-244.

I forbindelse med ministerens redegørelse til Statsrevisorerne skal ministeren desuden indhente en udtalelse fra regionsrådene, jf. rigsrevisorlovens § 18, stk. 3. Udtalelserne fra regionsrådene skal ligeledes tilsendes rigsrevisor, jf. rigsrevisorlovens § 18, stk. 4. Jeg må konstatere på det foreliggende grundlag, at der ikke er indhentet udtalelser fra regionsrådene i denne sag. Jeg forventer, at ministeren fremover sikrer, at der rettidigt bliver indhentet udtalelser fra regionerne. Jeg forventer også, at ministeren sikrer, at regionerne fremover lever op til god bogføringsskik, samt at revisionen af regionernes regnskaber omfatter alle de forudsatte revisionsområder.

Jeg vil fortsat følge området.

28. Indenrigs- og socialministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 245-251, at der er etableret nye arbejdsgange, som bl.a. dokumenterer udførte kontroller i forbindelse med udbetalinger af statsrefusion til kommunerne og sikring af overensstemmelse mellem data i Navision og SAS-systemet.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

29. Beskæftigelsesministeren oplysninger i sin redegørelse til pkt. 252 vedrørende bevillingskontrollen af § 15.23.05. Forskudsvis udbetaling af børnebidrag, at Pensionsstyrelsen under Beskæftigelsesministeriet vil indlede et samarbejde med SKAT om, hvad der er baggrunden for udviklingen på området, og hvilke initiativer der kan tages for at bremse stigningen i netto-udgifterne.

Jeg har noteret mig dette og vil fortsat følge udviklingen på området.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

7

III.I. § 16. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, jf. beretningens pkt. 264-270*Ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse af 18. februar 2010*

30. Jeg finder ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse til afsnittet tilfredsstillende.

III.J. § 17. Beskæftigelsesministeriet, jf. beretningens pkt. 271-288*Beskæftigelsesministerens redegørelse af 21. januar 2010*

31. Beskæftigelsesministeren beklager i sin redegørelse til pkt. 276-279, at Arbejdsdirektoratet ikke har udnyttet muligheden for konkurrenceudsættelse ved EU-udbud for 2 aftaler, der skulle have været udbudt efter reglerne i direktiv 2004/18/EF. Ministeren oplyser, at området er overgået til Arbejdsmarkedsstyrelsen i forbindelse med en organisationsændring. Ministeren oplyser tillige, at Arbejdsmarkedsstyrelsen vil indgå nye kontrakter efter gældende udbudsregler på de omhandlede områder.

Jeg finder beskæftigelsesministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, jf. beretningens pkt. 289-302*Ministeren for flygtninge, indvandrere og integrations redegørelse af 8. februar 2010*

32. Jeg finder ministeren for flygtninge, indvandrere og integrations redegørelse tilfredsstillende.

III.L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, jf. beretningens pkt. 303-365*Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 2. februar 2010*

33. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 307, at han har taget Statsrevisorernes bemærkning om fejlen i statsregnskabet på 285,1 mio. kr. til efterretning. Ministeren oplyser, at han vil være særligt opmærksom på dette område fremover.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

34. Ministeren oplyser videre til pkt. 308, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen har ændret sin opgørelsespraksis af egenkapitalen for at imødegå uoverensstemmelser mellem egenkapitalen i årsrapporten og egenkapitalen i statsregnskabet. Dette finder jeg tilfredsstillende.

35. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 315, at Universitets- og Bygningsstyrelsen – på baggrund af Statsrevisorernes bemærkning om uoverensstemmelse mellem egenkapitalens størrelse i årsrapporten og i bevillingsafregningen – har rettet henvendelse til Økonomistyrelsen med henblik på at foretage de fornødne justeringer.

Dette finder jeg tilfredsstillende.

36. Endelig oplyser ministeren til pkt. 318-322, at der er iværksat en række tiltag til forbedring af CIRIUS' regnskabsforvaltning, herunder oprydning og afstemning af regnskaberne for samtlige tilskudsprogrammer, faste afstemningsprocedurer mellem de tilskudsadministrative systemer og Navision samt en kortlægning af arbejdsgange ved administrationen af de større tilskudsprogrammer.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

8

37. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 332-365 noteret sig, at der er områder i universiteternes forvaltning af lønsum, hvor der er sket overskridelser, og at Rigsrevisionen ikke finder dette tilfredsstillende. Ministeren oplyser videre, at han har videreføremidlet dette til ledelse på de pågældende universiteter. Ministeren oplyser endelig, at han har taget Rigsrevisionens anbefalinger med hensyn til aflønning af institutledere til efterretning og vil sikre sig, at de bliver fulgt.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

III.M. § 20. Undervisningsministeriet, jf. beretningens pkt. 366-385

Undervisningsministerens redegørelse af 10. februar 2010

38. Jeg finder undervisningsministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.N. § 21. Kulturministeriet, jf. beretningens pkt. 386-405

Kulturministerens redegørelse af 1. februar 2010

39. Jeg finder kulturministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.O. § 22. Kirkeministeriet, jf. beretningens pkt. 406-414

Kirkeministerens redegørelse af 8. februar 2010

40. Jeg finder kirkeministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.P. § 23. Miljøministeriet, jf. beretningens pkt. 415-428

Miljøministerens redegørelse af 7. januar 2010

41. Jeg finder miljøministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, jf. beretningens pkt. 429-441

Fødevareministerens redegørelse af 27. januar 2010

42. Jeg finder fødevareministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.S. § 28. Transportministeriet, jf. beretningens pkt. 442-485

Transportministerens redegørelse af 25. januar 2010

43. Transportministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 446-452, at Vejdirektoratet har foretaget rettelse af konkrete fejl vedrørende hensættelser og skyldigt overarbejde. Endvidere er der i 2009 foretaget de nødvendige korrektioner for så vidt angår differencer mellem regnskabet i SAP (det interne regnskab) og regnskabet i SKS (det eksterne regnskab) i det udgiftsbaserede regnskab, og der er etableret regelmæssig afstemning mellem SAP og SKS, som skal sikre, at differencer opdages og korrigeres rettidigt.

For så vidt angår værdiansættelse af infrastruktur har Økonomistyrelsen givet Vejdirektoratet de nødvendige dispensationer, indtil nye statslige principper for værdiansættelse af infrastruktur kommer på plads.

Ministeren oplyser, at Vejdirektoratet har stort ledelsesmæssigt fokus på forvaltningen af regnskabsområdet, og at der i 2009 er foretaget en opnormering og omstrukturering af området med henblik på at sikre opgavevaretagelsen. Der er ligeledes iværksat et projekt med det formål at sikre regelmæssige afstemninger, kvalitetssikring og forbedret periodisering og likviditetsstyring.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Vejdirektoratets arbejde med at sikre et korrekt regnskab.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

44. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 453-460, at Naviair i 2009 har foretaget en omfattende gennemgang af anlægskartoteket og kortlagt behovet for ændringer i form af nedskrivning af aktiver, ændring af klassifikation og afskrivningsperioder, vedligeholdelsesomkostninger mv. med det formål at sikre regnskabs rigtighed i 2009.

Ministeren oplyser, at ændringer i regnskabspraksis vedrørende anlægsaktiver vil blive indarbejdet i årsrapporten for 2009.

Ministeren oplyser i relation til Naviairs manglende forretningsgange og procedurer for køb af konsulentydelser, at retningslinjerne er blevet strammet op og indarbejdet i Naviairs regnskabsinstruks og indkøbspolitik.

Endelig oplyser ministeren, at der på lønområdet er igangsat en proces, der skal forbedre Naviairs manglende forretningsgange og interne kontroller.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil fortsat følge regnskabsaflæggelsen for Naviair.

45. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 467-472, at Transportministeriets departement har taget kontakt til Økonomistyrelsen med henblik på at få kortlagt regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele, hvilket har medført, at der skal ske mindre justeringer i opstillingen i statsregnskabet.

Ministeriet oplyser, at der på lønområdet er igangsat en proces, der skal tage højde for manglende forretningsgange og interne kontroller.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge sagen om regelsættet for værdiansættelse af værdipapirer og kapitalandele, ligesom jeg vil følge udviklingen på lønområdet.

46. Ministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 473-479, at Statens Luftfartsvæsen har igangsat en række procedurer, der skal sikre regnskabsmæssig oprydning af åbentstående poster og rettelse af difference på egenkapitalen mellem årsrapporten og SKS.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge sagen.

III.S. § 29. Klima- og Energiministeriet, jf. beretningens pkt. 486-501

Klima- og energiministerens redegørelse af 1. februar 2010

47. Klima- og energiministeren anfører i sin redegørelse til pkt. 497-501 om Elsparefonden, at ministeriet tidligere har oplyst, at ministeriet og fonden har iværksat en række initiativer til at rette op på de konstaterede fejl og sikre, at der vedrørende regnskabsaflæggelsen for 2009 iværksættes de nødvendige tiltag for at rette op på tidligere fejl og manglende procedurer.

Jeg er bekendt med, at der er vedtaget en lov om nedlæggelse af fonden og oprettelse af et nyt Center for Energibesparelser i 2010. Jeg vil følge regnskabsaflæggelsen for oprettelsen af det nye center i forbindelse med den afsluttende årsrevision for 2009. Jeg betragter dermed sagen som afsluttet i forhold til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008.

IV.A. Status for implementeringen af Økonomiservicecentret (ØSC), jf. beretningens pkt. 502-581

Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010

48. Finansministeren har i sin redegørelse noteret sig, at Rigsrevisionen finder det vigtigt, at det samlede aftalegrundlag er på plads senest ved virksomhedernes overgang til ØSC. Økonomistyrelsen har i det videre forløb haft og har fortsat stort fokus på også den formelle indgåelse af aftalegrundlaget forud for institutionernes overgang til ØSC, herunder har det været prioriteret, at særligt handlingsplanerne har været underskrevet. Status pr. 1. januar 2010 er, at 140 institutioner er overgået til ØSC, og 131 kundeaftaler er underskrevet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

10

Jeg finder det tilfredsstillende, at ØSC fortsat har fokus på indgåelse af aftalegrundlaget forud for institutionernes overgang til ØSC.

49. Statsrevisorerne konstaterede, at det er en væsentlig succesfaktor for ØSC's virke fremover, at der snarest implementeres den nødvendige it-systemunderstøttelse.

Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at anvendelsen af ØS-LDV er blevet forbedret siden undersøgelsen. Ministeren oplyser herunder, at der er igangsat tiltag for yderligere at forbedre anvendelsen i institutionerne, og at Økonomistyrelsen tilbyder institutionerne at overtage driften af systemet for derigennem af sikre driftstabiliteten. Ministeren oplyser endelig, at institutionerne fortsat har læseadgang til økonomisystemet, og at institutionerne derfor på økonomiområdet har mindst samme økonomistyringsmuligheder som før overgangen til ØSC.

Jeg forventer, at Økonomistyrelsen fortsat prioriterer udviklingen af it-systemunderstøttelse højt. Jeg vil følge udviklingen på området.

50. Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at han har noteret sig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsberklæringskonceptet med den nødvendige videreudvikling vil kunne udgøre en nødvendig og hensigtsmæssig del af grundlaget for virksomhedens godkendelse af regnskabet og derfor snarest bør færdigudvikles og anvendes over for alle ØSC's kunder.

Ministeren udtrykker enighed med Rigsrevisionen i, at regnskabsberklæringerne er et vigtigt redskab, og bemærker, at alle team i ØSC i dag anvender standardkonceptet for regnskabsberklæringerne. Desuden er Økonomistyrelsen netop nu ved at implementere systemunderstøttelsen af regnskabsberklæringerne i SKS.

51. Finansministeren har i sin redegørelse noteret sig, at Statsrevisorerne fandt, at det endnu var for tidligt at afgøre, i hvilket omfang ØSC har effektiviseret den statslige administration. Ministeren bemærker hertil, at ØSC ganske rigtigt er i en implementeringsfase på nuværende tidspunkt, men at der allerede nu er stort fokus på standardisering og effektivisering. Det er således på finansloven forudsat, at der vil ske en effektivisering i centret, men der vil samtidig være nogle omkostninger til implementering, herunder systemudvikling og organisatorisk tilpasning.

52. Jeg vil følge konsolideringen af ØSC, herunder systemunderstøttelsen og anvendelsen af regnskabsberklæringerne over for ØSC's kunder.

IV.B. Etablering af Statens It, jf. beretningens pkt. 582-600

Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010

53. Jeg finder finansministerens redegørelse tilfredsstillende og vil følge den videre implementering af Statens It.

IV.C. Resultatløn i staten, jf. beretningens pkt. 601-660

Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010

54. Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at han er enig med Rigsrevisionen i, at resultatløn, der udbetales på baggrund af en på forhånd indgået kontrakt, er et vigtigt supplement til aflønningen af chefer og direktører, da det kan give klarhed og åbenhed om kriterierne for resultatløn og understøtte et styringsfokus på mål og effekt. Finansministeren finder, at Rigsrevisionens eksempler på god praksis på mange måder er et godt supplement til Finansministeriets vejledning.

55. Finansministeren har noteret sig, at Statsrevisorerne har bemærket, at virksomhederne bør fokusere mere på at dokumentere de opgjorte resultater og begrundelser for eventuelle skønsmæssige forhøjelser af resultatlønnen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

11

56. Finansministeren oplyser, at han er enig med Rigsrevisionen i, at det er vigtigt, at de objektive kriterier er klare, og at det er klart, på hvilket grundlag resultatlønnen beregnes. Beregningen af resultatløn til direktører og øvrige chefer bør ikke baseres på objektive kriterier alene, men der bør være mulighed for en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen, der ikke knyttes til objektive kriterier. I forlængelse heraf bemærker finansministeren, at det kan være unødvendigt bureaukratisk at procedurefastsætte, hvordan en skønsmæssig forhøjelse af resultatlønnen efterfølgende skal begrundes.

Jeg er enig med Statsrevisorerne i, at virksomhederne bør fokusere mere på at dokumentere de opgjorte resultater og begrundelser for skønsmæssige forhøjelser af resultatlønnen. Jeg finder derudover, at dette ikke nødvendiggør fastsættelse af yderligere procedurer. Jeg finder fortsat, at en kortfattet begrundelse for skønsmæssige forhøjelser bør foreligge, da dette efter min mening medvirker til at sikre gennemsigtighed.

57. Finansministeren oplyser, at han som udgangspunkt er enig i, at virksomheder bør være tilbageholdende med at yde særskilt honorering for merarbejde for opgaver, der allerede er omfattet af resultatløn.

Jeg finder finansministerens redegørelse tilfredsstillende.

IV.D. Sygefravær i staten, jf. beretningens pkt. 661-726

Finansministerens redegørelse af 3. februar 2010

58. Finansministeren har taget til efterretning, at flere af virksomhederne i Rigsrevisionens undersøgelse gerne så, at Personalestyrelsen ydede mere rådgivning om nedbringelse af sygefravær samt udviklede yderligere værktøjer til arbejdet med sygefravær. Videre oplyser ministeren, at der fortsat er stort fokus på, at Personalestyrelsen sikrer en øget erfaringsudveksling om sygefravær i staten.

Endelig oplyser ministeren, at Personalestyrelsen vil tage initiativ til at styrke arbejdet med en hurtigere fejlrretning og validering af løn- og personalestatistikker. Jeg har noteret mig, at arbejdet med fejlrretning og validering af virksomhedernes indberetninger vil blive styrket.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

IV.E. Kommunernes administration og styring af sygedagpengeområdet, jf. beretningens pkt. 727-776

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 21. januar 2010

59. Jeg finder beskæftigelsesministerens redegørelse tilfredsstillende.

Afslutning

60. Det er min generelle vurdering, at de afgivne ministerredegørelser er fyldestgørende og tilfredsstillende.

61. Jeg vil følge sagerne omtalt i notatets pkt. 5-8, 10-14, 16, 18-20, 23, 27, 29, 43-46, 49 og 52.

Jeg betragter de øvrige sager som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2008

12

Vedrørende skatteministerens redegørelse til beretningens pkt. 167-169

62. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 7. september 2009 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, jf. § 15, stk. 3, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling erklæret sig personligt inhabil i forhold til revision af vægtafgift under statsregnskabets § 38. Skatter og afgifter. Sagen er omtalt i beretningens pkt. 167-169. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 21. oktober 2009 udpeget mig som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil.

Jeg har derfor behandlet skatteministerens redegørelse af 25. januar 2010 for så vidt angår de foranstaltninger og overvejelser, der vedrører bogføring og registrering af vægtafgift under § 38. Skatter og afgifter.

Skatteministerens redegørelse af 25. januar 2010

63. Jeg finder skatteministerens redegørelse til pkt. 167-169 tilfredsstillende.

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

9. Opfølgning på fortsatte beretninger vedrørende tidligere år

Indhold

Fortsatte beretninger vedrørende 2002

Nr. 2/2002	Flere ministerier	
	<i>Statsamternes produktivitet og effektivitet</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	345
	Statsrevisorbemærkning	352

Fortsatte beretninger vedrørende 2004

Nr. 18/2004	Alle ministerier	
	<i>Revisionen af statsregnskabet for 2004</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	353

Fortsatte beretninger vedrørende 2005

Nr. 2/2005	Flere ministerier	
	<i>ToldSkats indsats mod sort økonomi</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	356
	Statsrevisorbemærkning	361

Nr. 13/2005	Flere ministerier	
	<i>Staten som indkøber</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	362

Fortsatte beretninger vedrørende 2006

Nr. 1/2006	Flere ministerier	
	<i>Sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	367

Nr. 4/2006	§ 24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
	<i>Fødevarekontrollen</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat (nr. 2)	370
	Statsrevisorbemærkning	373

Nr. 6/2006	§ 28 Transportministeriet	
	<i>Offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne</i>	
	Rigsrevisors fortsatte notat	374
	Statsrevisorbemærkning	377

Nr. 9/2006	Transportministeriet	
	<i>Forbedringer af Svendborgbanen</i>	

		Rigsrevisors fortsatte notat	378
		Statsrevisorbemærkning	381
Nr. 16/2006	Alle ministerier		
		<i>Revisionen af statsregnskabet for 2006</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	382
Fortsatte beretninger vedrørende 2007			
Nr 1/2007	§ 9 Skatteministeriet		
		<i>Gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	384
		Statsrevisorbemærkning	390
Nr 2/2007	§ 16 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse		
		<i>It-understøttelsen af sygehusenes opgaver</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	391
		Statsrevisorbemærkning	397
Nr 3/2007	§ 16 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse		
		<i>Cancerregisteret</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	398
		Statsrevisorbemærkning	403
Nr 4/2007	§ 9 Skatteministeriet		
		<i>Fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	404
		Statsrevisorbemærkning	406
Nr. 10/2007	§ 24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri		
		<i>Tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006)</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	407
Nr. 13/2007	§17 Beskæftigelsesministeriet		
		<i>Lønmodtagernes Dyrtidsfond</i>	
		Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse	411
		Rigsrevisors fortsatte notat	416
Nr. 19/2007	Alle ministerier		
		<i>Revisionen af statsregnskabet for 2007</i>	
		Rigsrevisors fortsatte notat	421

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om statsamternes produktivitet og effektivitet (beretning nr. 2/02)

2. marts 2010

RN A503/10

I. Indledning

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 29. september 2008, at jeg fortsat ville følge udviklingen i statsforvaltningernes sagsbehandlingstider for nævnsområderne, herunder virkningen af de initiativer, som var igangsat i Statsforvaltningen Sjælland og Statsforvaltningen Midtjylland. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2007, s. 228-231.

Statsrevisorerne fandt det væsentligt for god borgerservice, at der også i de nye statsforvaltninger måles og følges op på produktivitet og sagsbehandlingstider.

Derfor fandt Statsrevisorerne, at Indenrigs- og Socialministeriet, i dag Indenrigs- og Sundhedsministeriet, burde følge op på de enkelte statsforvaltningers initiativer og herunder sikre sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på nævnsområdet, dvs. de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne, opfylder de fastsatte mål.

2. Rigsrevisionen har som led i opfølgningen afholdt møder med og modtaget data og redegørelser fra Indenrigs- og Socialministeriet.

3. I dette notat redegøres for statsforvaltningernes resultatkrav til sagsbehandlingstiderne på nævnsområdet og for udviklingen i sagsbehandlingstiderne.

II. Resultatkrav til sagsbehandlingstiderne på nævnsområdet

4. Hver statsforvaltning har både et socialt nævn og et beskæftigelsesankenævn. Disse nævn behandler klager over kommunernes afgørelser inden for henholdsvis det sociale område og beskæftigelsesområdet.

5. Indenrigs- og Socialministeriet indgår hvert år en resultatkontrakt med de enkelte statsforvaltninger. Resultatkontrakten indeholder et samlet resultatkrav til den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på nævnsområdet, dvs. de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne. Resultatkravet til sagsbehandlingstiden var i perioden 2003-2008 fastsat til 13 uger. Resultatkravet fastsættes administrativt, da lovgivningen på nævnsområdet ikke indeholder bestemmelser om sagsbehandlingstidernes længde.

6. Indenrigs- og Socialministeriet har oplyst, at resultatkravene til sagsbehandlingstiderne søges fastsat, så de er ambitiøse, men også realistiske i forhold til de lovgivningsmæssige, økonomiske og strukturelle forudsætninger i øvrigt, som gælder for statsforvaltningernes virksomhed. Ministeriet har ligeledes oplyst, at der generelt stiles mod en gennemsnitlig

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

2

sagsbehandlingstid på 13 uger for de 2 nævnsområder, men at ændringer over tid i forudsætningerne for statsforvaltningernes virksomhed vil påvirke resultatkravene.

7. Som det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 29. september 2008, har det generelt ikke været muligt for statsforvaltningerne at overholde de 13 uger. Ministeriet og statsforvaltningerne blev i forbindelse med indgåelsen af resultatkontrakten for 2009 enige om, at det ville være urealistisk at opretholde de 13 uger som resultatkrav for alle statsforvaltninger. Resultatkrav, som på forhånd må anses for uigennemførlige, er ifølge ministeriet uden reel styringsværdi og må antages at virke demotiverende over for ledelse og medarbejdere. Ministeriet har derfor i 2009 aftalt individuelle resultatkrav for 2 af statsforvaltningerne, henholdsvis 15 uger for Statsforvaltningen Sjælland og 20 uger for Statsforvaltningen Midtjylland.

8. Ministeriet har videre oplyst, at behovet for at fastsætte individuelle resultatkrav til statsforvaltningernes gennemsnitlige sagsbehandlingstider skyldes forskelle i de enkelte statsforvaltningers situation ved indgangen til 2009, fx i mængden af verserende sager, bemandingssituation og sagsbehandleres rutine og erfaring. Ministeriet har oplyst, at resultatkravene på nævnsområdet for 2010 ligeledes vil være individuelle for de enkelte statsforvaltninger. Med den foreliggende viden om niveauet for sagsmængden, verserende sager og økonomiske rammer for statsforvaltningerne forventer ministeriet – alt andet lige – at sagsbehandlingstiden fortsat vil være længere end 13 uger i nogle af statsforvaltningerne. På sigt stiller ministeriet imidlertid mod en harmonisering af sagsbehandlingstiderne, idet det er ambitionen, at der i løbet af 2011 eller senest fra starten af 2012 realiseres et fælles resultatkrav til sagsbehandlingstiden på 13 uger.

9. Jeg er enig med Indenrigs- og Socialministeriet om, at det er afgørende, at de fastsatte resultatkrav er både ambitiøse og realistiske. Det kan derfor være nødvendigt at aftale individuelle resultatkrav for enkelte statsforvaltninger i en kortere periode, hvis de oprindelige resultatkrav vurderes at være åbenlyst uopnåelige.

10. Det er imidlertid ikke god borgerservice, hvis sagsbehandlingstiderne i nogle dele af landet ligger på et markant højere niveau end i andre dele af landet. Jeg finder det derfor afgørende, at ministeriet prioriterer dette område højt med henblik på, at der hurtigst muligt kan arbejdes efter et fælles ambitiøst resultatkrav til sagsbehandlingstiden i alle statsforvaltninger.

Jeg skal i den forbindelse pege på, at flere statsforvaltninger gennem årene har kunnet levere kortere sagsbehandlingstider end de fastsatte 13 uger.

Jeg vil fortsat følge sagen.

III. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankennævne

11. Jeg har bedt Indenrigs- og Socialministeriet redegøre for udviklingen i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for statsforvaltningernes 2 nævn.

Tabel 1 viser den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 2 nævn i perioden 2007-2009.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

3

Tabel 1. Statsforvaltningernes samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene (Antal uger)

	2007	2008	2009
Hele landet	14,4	15,3	16,1
Hovedstaden	11,7	11,3	13,4
Sjælland	17,1	16,2	11,0
Syddanmark	12,8	12,1	16,1
Midtjylland	18,8	24,1	26,9
Nordjylland	11,5	12,8	13,1

Note: 2009-tallene indeholder ikke tal for december måned.

Kilde: Beregnet på grundlag af Indenrigs- og Socialministeriets oversigt af 5. januar 2010.

Det fremgår af tabel 1, at statsforvaltningernes samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for hele landet var 16,1 uger i 2009. Den samlede sagsbehandlingstid for hele landet er således steget, da sagsbehandlingstiden var 14,4 uger i 2007 og 15,3 uger i 2008. Tabellen viser desuden, at sagsbehandlingstiden fra 2008 til 2009 er steget i 4 ud af 5 statsforvaltninger.

12. Statsforvaltningernes resultatkrav til sagsbehandlingstiden er på 13 uger. Ministeriet har dog som nævnt fastsat individuelle resultatkrav for Statsforvaltningen Sjælland og Statsforvaltningen Midtjylland i 2009 på henholdsvis 15 og 20 uger.

Tabel 1 viser, at én statsforvaltning, Statsforvaltningen Sjælland, har levet op til resultatkravet. Statsforvaltningen havde i 2009 en sagsbehandlingstid på gennemsnitligt 11 uger og levede dermed op til resultatkravet på 15 uger, men også til det sædvanlige krav på 13 uger.

Tabel 1 viser videre, at Statsforvaltningen Hovedstaden og Statsforvaltningen Nordjylland har haft mindre overskridelser i 2009. Tabellen viser endelig, at særligt Statsforvaltningen Midtjylland, men også Statsforvaltningen Syddanmark i 2009 har haft sagsbehandlingstider, der ligger markant over statsforvaltningernes resultatkrav.

13. Rigsrevisionen har som led i opfølgningen gennemgået den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i perioden 2007-2009 for hvert af de 2 nævnsområder, dvs. henholdsvis de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene.

14. Tabel 2 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn i perioden 2007-2009.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

4

Tabel 2. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn i perioden 2007-2009 (Antal uger)

	2007	2008	2009
Hele landet	13,6	14,3	15,6
Hovedstaden	10,6	11,6	12,2
Sjælland	14,4	11,7	8,7
Syddanmark	13,3	13,1	18,5
Midtjylland	18,1	23,0	25,9
Nordjylland	11,8	12,3	12,8

Note: 2009-tallene indeholder ikke tal for december måned.

Kilde: Beregnet på grundlag af Indenrigs- og Socialministeriets oversigt af 5. januar 2010.

Det fremgår af tabel 2, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn for hele landet har været stigende i perioden 2007-2009. I 2007 var sagsbehandlingstiden 13,6 uger. I 2008 var sagsbehandlingstiden øget til 14,3 uger og i 2009 yderligere til 15,6 uger.

Tabel 2 viser videre en ganske betydelig variation i sagsbehandlingstiderne statsforvaltningerne imellem. 3 statsforvaltninger, Statsforvaltningen Hovedstaden, Statsforvaltningen Sjælland og Statsforvaltningen Nordjylland, har i 2009 haft en gennemsnitlig sagsbehandlingstid, der er lavere end 13 uger.

Tabel 2 viser imidlertid også, at Statsforvaltningen Midtjylland og Statsforvaltningen Syddanmark i 2009 har haft gennemsnitlige sagsbehandlingstider på henholdsvis 25,9 og 18,5 uger, hvilket ligger markant over de respektive resultatkrav på henholdsvis 20 og 13 uger.

15. Tabel 3 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for beskæftigelsesankenævnene i perioden 2007-2009.

Tabel 3. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for beskæftigelsesankenævnene i perioden 2007-2009 (Antal uger)

	2007	2008	2009
Hele landet	14,3	16,2	16,7
Hovedstaden	13,2	11,0	14,5
Sjælland	18,7	19,8	13,3
Syddanmark	12,4	11,0	13,6
Midtjylland	16,6	25,7	28,6
Nordjylland	10,6	13,3	13,4

Note: 2009-tallene indeholder ikke tal for december måned.

Kilde: Beregnet på grundlag af Indenrigs- og Socialministeriets oversigt af 5. januar 2010.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

5

Tabel 3 viser, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for beskæftigelsesankenævnene for hele landet har været stigende i perioden 2007-2009. Sagsbehandlingstiden var i 2007 14,3 uger. I 2008 var sagsbehandlingstiden øget til 16,2 uger og yderligere til 16,7 uger i 2009.

16. Tabel 3 viser videre, at 4 statsforvaltninger i 2009 har en sagsbehandlingstid, der kun i mindre omfang overskrider 13 uger. Statsforvaltningen Midtjylland har i 2009 i lighed med de foregående år en sagsbehandlingstid, der overskrider statsforvaltningens resultatkrav ganske betydeligt. Sagsbehandlingstiden var således 16,6 uger i 2007 stigende til 28,6 uger i 2009.

17. Gennemgangen af sagsbehandlingstiderne på hvert af de 2 nævnsområder viser, at Statsforvaltningen Midtjylland på begge områder har lange sagsbehandlingstider. Gennemgangen viser desuden, at det særligt er på beskæftigelsesankenævnetsområdet, at der er tale om sagsbehandlingstider, der overskrider resultatkravene. Endelig viser gennemgangen, at Statsforvaltningen Sjælland har formået at reducere sagsbehandlingstiderne betydeligt på begge nævnsområder.

18. Som det fremgår af mit notat til Statsrevisorerne af 29. september 2008, blev der i 2008 iværksat flere initiativer, der skulle nedsætte sagsbehandlingstiden og øge produktiviteten i 2 statsforvaltninger. I Statsforvaltningen Midtjylland drejede det sig bl.a. om indførelse af resultatløns for medarbejdere for at færdigbehandle gamle verserende sager og om iværksættelse af et LEAN-projekt. Statsforvaltningen Sjælland havde ligeledes iværksat forskellige initiativer for at reducere sagsbehandlingstiden, herunder et LEAN-projekt, bedre organisering af opgaverne og specialisering.

19. En gennemgang af de 2 statsforvaltningers sagstal viser, at begge statsforvaltninger har haft en positiv udvikling i antallet af afsluttede sager i perioden 2007-2009. Gennemgangen viser imidlertid også, at begge statsforvaltninger i samme periode har haft en stigende tilgang af sager.

Gennemgangen viser desuden, at Statsforvaltningen Midtjylland i hele perioden har fået markant flere sager ind, end statsforvaltningen har afsluttet. Dette forhold betyder, at der er sket en ophobning af sager, og sagsbehandlingstiden er dermed steget.

Statsforvaltningen Sjælland fik i lighed med Statsforvaltningen Midtjylland flere sager ind, end statsforvaltningen afsluttede i 2007 og 2009. I 2008 afsluttede Statsforvaltningen Sjælland flere sager, end statsforvaltningen fik ind, hvilket har bidraget til forbedringen i sagsbehandlingstiderne.

20. Jeg konstaterer, at begge statsforvaltninger har iværksat initiativer for at reducere sagsbehandlingstiden. Begge statsforvaltninger har således afsluttet flere sager i 2009 end i 2008.

Jeg konstaterer ligeledes, at initiativerne i Statsforvaltningen Sjælland har betydet, at statsforvaltningen i 2009 har overholdt kravet om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 13 uger for nævnsområdet, og at statsforvaltningen har haft den laveste sagsbehandlingstid af de 5 statsforvaltninger. Jeg konstaterer imidlertid også, at initiativerne i Statsforvaltningen Midtjylland ikke har været tilstrækkelige til at opveje tilgangen af sager, og at dette har resulteret i en utilfredsstillende udvikling i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

21. Indenrigs- og Socialministeriet har oplyst, at de gennemsnitlige sagsbehandlingstider for de 2 nævn i Statsforvaltningen Midtjylland ikke er tilfredsstillende. Ministeriet har endvidere oplyst, at Statsforvaltningen Midtjylland nu har iværksat yderligere initiativer, som skal resultere i en gennemsnitlig sagsbehandlingstid for nævnsområderne på 13 uger.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

6

Initiativerne omfatter bl.a. en organisatorisk omlægning af nævnsssekretariatet og tilførsel af yderligere ledelseskraft til området. Samtidig er området tilført 3 sagsbehandlere. Yderligere personaleresurser vil blive tilført lige så hurtigt, som tilførsel af flere medarbejdere kan antages at øge produktionen, når der tages hensyn til resurseforbruget ved at oplære nye medarbejdere. Statsforvaltningen planlægger endvidere at gennemføre tiltag, som har særligt fokus på afviklingen af gamle sager.

Herudover har ministeriet reserveret 4 mio. kr. til pukkelfavikling på nævnsområdet i Statsforvaltningen Midtjylland, men også i andre statsforvaltninger, hvis det skønnes aktuelt.

22. På baggrund af ministeriets egen statistik har Indenrigs- og Socialministeriet desuden oplyst, at arbejdstiden pr. afgørelse på nævnsområdet er faldet, hvorved produktiviteten samlet set er øget. Stigningen i produktiviteten har imidlertid ikke været tilstrækkelig til at opveje stigningen i tilgangen af nye sager. I 2009 var tilgangen af sager på 36.325, mens tilgangen af sager i 2008 var på 31.902. Der har således været en mertilvækst på ca. 4.300 sager i 2009. Den samlede mængde af verserende sager på de 2 nævnsområder er derfor steget væsentligt i 2009 sammenholdt med 2008. Ultimo november 2009 var der således 12.054 verserende sager mod 9.485 verserende sager ved udgangen af 2008.

23. Indenrigs- og Socialministeriet har videre oplyst, at et konsulentfirma har gennemført en undersøgelse af statsforvaltningernes produktivitet og effektivitet i foråret 2009. Undersøgelsen blev iværksat efter aftale med Finansministeriet i forbindelse med, at der blev fremsat forslag til finansloven for 2009. Baggrunden var bl.a., at budgetoverslagstallet for statsforvaltningerne for 2010 var reduceret med 46 mio. kr., svarende til ca. 10 % af statsforvaltningernes driftsbevilling for 2009.

24. Konsulentundersøgelsen viste, at der er betydelige forskelle i produktiviteten mellem de enkelte statsforvaltninger. Konsulentundersøgelsen viste således, at der for statsforvaltningerne samlet set er beregnet et potentiale for effektivitetsforbedringer på ca. 41 mio. kr., hvis alle statsforvaltninger havde samme produktivitet som den bedste inden for hvert sagsområde. Det fremgår dog også af undersøgelsen, at dette effektiviseringspotentiale ikke kan realiseres på kort sigt, og at der i 2010 og 2011 kun er et effektiviseringspotentiale på ca. 5 mio. kr. Ifølge konsulentrapporten vil det kræve større modernisering af it-systemer, hvis statsforvaltningerne fremover skal tilpasse og effektivisere arbejds gange og arbejdsprocesser.

25. Indenrigs- og Socialministeriet har oplyst, at statsforvaltningerne på finansloven for 2010 skal udmønte effektiviseringer på 5 mio. kr., svarende til det niveau, der blev vurderet som realistisk i konsulentrapporten. Statsforvaltningerne har samtidig som led i "Aftale om finansloven for 2010" fået tilført 22 mio. kr. i 2010 til at fastholde aktiviteten på det familieretlige område og på nævnsområdet.

26. Ministeriet har oplyst, at ministeriet på baggrund af konsulentundersøgelsen i samarbejde med statsforvaltningerne har iværksat en række tiltag til effektivisering af opgaverne, herunder LEAN-projekter, øget videndeling samt overvejelser om øget specialisering og arbejdsdeling mellem statsforvaltningerne.

Endvidere har ministeriet gennemført en foranalyse, der skal resultere i bedre it-understøttelse af statsforvaltningernes sagsbehandling.

Som opfølgning på foranalysen vil der i foråret 2010 blive gennemført fælles tiltag på nævnsområdet. Arbejdet omfatter identificering af best practice og standardisering af arbejds gangene på tværs af statsforvaltningerne. Resultaterne herfra skal indgå i kravspecifikationerne til et elektronisk sags- og dokumenthåndteringssystem (ESDH).

Ministeriet forventer, at moderniseringen af it-understøttelsen af statsforvaltningernes arbejde, herunder implementeringen af ESDH, vil strække sig over en flerårig periode.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

7

27. Jeg finder det, i lighed med ministeriet, ikke tilfredsstillende, at den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 2 nævn fortsat ligger væsentligt over 13 uger. Jeg finder det heller ikke tilfredsstillende, at statsforvaltningernes sagsbehandlingstider på nævnsområdet samlet set har været stigende i perioden 2007-2009.

Jeg finder det dog positivt, at statsforvaltningerne har nedbragt den tid, de bruger på den enkelte sag. Dette har imidlertid ikke været tilstrækkeligt til at opveje en øget tilgang af sager.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Indenrigs- og Socialministeriet har fået gennemført en undersøgelse af statsforvaltningernes produktivitet og effektivitet. Undersøgelsen har bidraget til at afdække områder, hvor ministeriet i samarbejde med statsforvaltningerne kan iværksætte initiativer, der på længere sigt kan være med til at sikre en positiv udvikling og faldende sagsbehandlingstider.

Jeg har noteret mig, at ministeriet har iværksat yderligere tiltag, som med udgangspunkt i best practice skal harmonisere arbejdsgangene på nævnsområderne, så erfaringer og viden kan overføres mellem statsforvaltningerne og bidrage til, at sagsbehandlingstiderne reduceres. Det er dog også min opfattelse, at Indenrigs- og Socialministeriet bør følge området meget tæt for at sikre, at initiativerne hurtigt fører til den tilsigtede nedsættelse af sagsbehandlingstiden, og i modsat fald vurdere, om der er behov for yderligere tiltag, som i løbet af en kortere periode kan sikre en nedsættelse af sagsbehandlingstiderne.

Jeg vil fortsat følge udviklingen i sagsbehandlingstiderne.

IV. Sammenfatning

28. Jeg kan konstatere, at udviklingen i statsforvaltningernes gennemsnitlige sagsbehandlingstid på nævnsområdet samlet set ikke har været tilfredsstillende. Sagsbehandlingstiderne for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene overstiger i flere tilfælde resultatkravet for sagsbehandlingstiderne, som siden 2003 har været fastsat til 13 uger. Hertil kommer, at sagsbehandlingstiden i én af de 5 statsforvaltninger befinder sig på et helt utilfredsstillende niveau.

29. Statsforvaltningerne har været præget af større ændringer som følge af kommunalreformen i 2007 og har i perioden herefter oplevet en stigning i tilgangen af sager på nævnsområdet. Jeg finder det på den baggrund tilfredsstillende, at produktiviteten i statsforvaltningerne er øget. Jeg konstaterer dog samtidig, at dette ikke har været tilstrækkeligt til at opveje stigningen i sagstilgangen.

30. Jeg vil påpege, at der er tale om en sag, som jeg har fulgt siden 2003. Udviklingen har af flere årsager ikke været tilfredsstillende.

Jeg finder det på den baggrund afgørende, at ministeriet i samarbejde med statsforvaltningerne målrettet sikrer, at sagsbehandlingstiderne nedbringes til et fælles lavt niveau, så der sikres god borgerservice i hele landet.

31. Jeg vil derfor følge udviklingen på følgende områder:

- resultatkrav til sagsbehandlingstiderne på nævnsområdet
- udviklingen i sagsbehandlingstiderne på området.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 2/2002 om statsamternes produktivitet og effektivitet

Statsrevisorerne har fulgt denne sag siden 2002 og må fortsat konkludere, at de gennemsnitlige sagsbehandlingstider er for lange i nogle af de sociale nævn og i nogle af beskæftigelsesankenævnene.

Statsrevisorerne finder, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i statsforvaltning Midtjylland er helt utilfredsstillende lang.

Statsrevisorerne finder, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet bør følge initiativerne til at nedbringe sagsbehandlingstiderne og sikre, at sagsbehandlingstiderne nedbringes til et fælles lavt niveau, så der sikres god borgerservice i hele landet.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2004

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2004 (beretning nr. 18/04)

9. marts 2010

RN C301/10

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 13. marts 2009, pkt. 6, at jeg fortsat ville følge Energitilsynets arbejde med gennemgangen af fjernvarmeværkernes fejlbehæftede budgetter og regnskaber, herunder at jeg lagde vægt på, at gennemgangen fremover blev prioriteret højt, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 255.

Ad beretningens afsnit III.E. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, pkt. 100

Fjernvarmeværkernes budgetter og regnskaber

2. Energitilsynet har fra 2007 hørt under Klima- og Energiministeriet, men sekretariatsbetjenes af Konkurrencestyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet. Energitilsynet har en bevilling på 35,5 mio. kr., som er fuldt ud dækket af gebyrer fra el-, gas- og varmeforsyningsvirksomhederne. Bevillingen er opført på finansloven for 2010, § 08.21.11.11. Energitilsynet er et uafhængigt tilsyn, hvor klima- og energiministeren udpeger medlemmerne.

Energitilsynets gennemgang af fjernvarmeværkernes budgetter og regnskaber

3. Energitilsynet besluttede i december 2007 at gennemgå regnskaberne for alle 131 fjernvarmeværker i Region Midtjylland, som er den region, hvor der er flest værker. (Antallet af værker ændres over tid, fx på grund af fusioner, lukninger mv.). Energitilsynet forventede, at regnskabsgennemgangen af alle sagerne i regionen ville være afsluttet ultimo 2009.

Energitilsynet har oplyst, at status i december 2009 var, at der var sendt tilkendegivelser om vurderingen af regnskabsaflægningen til 111 værker. Heraf var 48 sager endeligt afsluttet. Det er Energitilsynets vurdering, at sagerne har vist sig mere tidskrævende end forventet, og at omfanget af konstaterede fejl har været større end først antaget.

4. Ifølge Energitilsynet er resultatet af regnskabsgennemgangen, at 55 af de 111 værker skal tilbageføre i alt 175 mio. kr. til forbrugerne. De 175 mio. kr. fordeler sig med 38,6 mio. kr. for det værk, der skal tilbageføre mest, og ca. 63.000 kr. for det værk, der skal tilbageføre mindst. 7 værker skal tilbageføre mere end 5 mio. kr. Gennemsnitsbeløbet, der skal tilbageføres pr. forbruger (målerenhed), er 2.670 kr., mens beløbet for det værk, der skal tilbageføre mest pr. forbruger, er 27.300 kr.

Energitilsynet forventer, at gennemgangen af værkernes regnskaber i Region Midtjylland først er afsluttet ultimo marts 2010. Der udestår efter gennemgangen af regnskaberne fra Region Midtjylland en gennemgang af ca. 300 værker.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2004

2

5. Energitilsynet har løbende foretaget en vurdering af, om resurseforbruget står mål med resultatet. På den baggrund har Energitilsynet konkluderet, at den fortsatte gennemgang ikke kan indstilles, uagtet der er tale om økonomiske midler, der forbliver i et lukket system, idet værkerne typisk er forbrugerejede.

Energitilsynet skønner, at man i 2010 vil kunne foretage regnskabsgennemgang af de resterende værker i Region Midtjylland og ca. 20 værker fra de øvrige 4 regioner. Desuden vil Energitilsynet udføre informationsvirksomhed.

6. Energitilsynet har tillige oplyst, at centrale værker og affaldsforbrændingsanlæg ikke har indgået i Energitilsynets regnskabsgennemgang. Dette skyldes, at en gennemgang af deres regnskaber adskiller sig fra de øvrige, da der indgår flere ydelser, herunder markedsudsatte. Det er derfor nødvendigt at fastlægge fordelingsnøgler, der kan anvendes som udgangspunkt for beregning af disse værkers omkostningspris.

7. Energitilsynet har vurderet, at de samlede tilsynsopgaver på varmeområdet kan løses sagligt inden for den eksisterende resurseramme, og at Energitilsynet derfor ikke har haft grundlag for at anmode om en forøgelse af budgetmidler. Energitilsynet har bl.a. henvist til, at der er indført nye elektroniske indberetningsblanketter, ligesom der er indført krav om en ny revisorpåtegning med virkning for regnskaber, der indberettes i 2010. Dette vil højne indberetningernes kvalitet. Endvidere vil Energitilsynet intensivere informationsindsatsen om korrekt aflæggelse af regnskab og opstilling af budget.

8. Energitilsynet har oplyst, at man er i dialog med Klima- og Energiministeriet om den videre proces. Energitilsynet har således i et notat fra januar 2010 orienteret Klima- og Energiministeriet om en skitse med flere muligheder for regnskabsgennemgangen i 2010 og frem. Det anføres, at prioriteringen af opgaven i 2011 vil afhænge af den opgaveportefølje, der på det tidspunkt foreligger i Energitilsynet, men at gennemgangen af hele fjernvarmesektoren, inden for den nuværende resurseramme, vil strække sig over en længere periode. I notatet omtaler Energitilsynet dog forskellige muligheder for en hurtigere regnskabsgennemgang, bl.a. at opgaven delvist kan udliciteres til et konsulentfirma, eller at værkerne foretager en selvevaluering af regnskaberne i samarbejde med værkets revisor på grundlag af præcise instruktioner til revisorerne fra Energitilsynet.

Ministeriet har oplyst, at ovennævnte notat vil være en del af grundlaget for ministeriets fortsatte drøftelser med Energitilsynet og Økonomi- og Erhvervsministeriet om opgavens prioritering og rammerne herfor. Klima- og Energiministeriet er opmærksom på opgavens omfang og perspektiver og vil i den videre dialog prioritere, at den løses hurtigst muligt inden for ansvarlige økonomiske rammer, herunder i sammenhæng med de andre vigtige opgaver. Ministeriet er således enig i, at regnskabsgennemgangen ikke bør strække sig over et urimeligt langt tidsperspektiv. Ministeriet har yderligere oplyst, at der i marts 2010 holdes møde med Energitilsynet og Økonomi- og Erhvervsministeriet om opfølgningen på Energitilsynets notat.

9. Rigsrevisionen kan konstatere, at Energitilsynet ikke har iværksat mere konkrete tiltag – ud over ovennævnte notat – til at få fremskyndet afslutningen af gennemgangen af samtlige værkers regnskaber, på trods af at Energitilsynet vurderer, dels at gennemgangen ikke kan indstilles, dels at denne vil strække sig over flere år. Energitilsynet har ganske vist overvejet mulige initiativer, men har vurderet, at der ikke fagligt set var grundlag for at fremskynde gennemgangen på bekostning af det øvrige tilsynsarbejde på varmeområdet under henvisning til det anførte i pkt. 7.

Rigsrevisionen kan konstatere, at Klima- og Energiministeriet først i forbindelse med Energitilsynets notat fra januar 2010 har taget initiativ til at følge op på mulige løsningsmodeller for opgaven med regnskabsgennemgangen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2004

3

Rigsrevisionens gennemgang af udvalgte sager

10. Rigsrevisionen har gennemgået en tilfældig udvalgt stikprøve af Energitilsynets sager om gennemgangen af værkeres regnskaber, herunder både sager, der alene er behandlet af Energitilsynet, og sager, der er gennemgået med bistand af et konsulentfirma.

11. Formålet med Rigsrevisionens stikprøvegennemgang var at afdække, hvorvidt Energitilsynets og konsulenternes gennemgang af værkeres regnskaber har været systematisk, og om den anvendte metode har været hensigtsmæssig set i forhold til at afdække fejl i værkeres regnskaber.

12. Rigsrevisionen konstaterede, at Energitilsynet i forbindelse med udbudsmaterialet til de eksterne revisorer har udarbejdet en detaljeret opgavebeskrivelse, som klart beskriver de forhold, medarbejderen skal være særlig opmærksom på i værkeres regnskaber.

13. Rigsrevisionen har for de stikprøvevist udtagne sager undersøgt, om de typiske fejlkilder har været efterprøvet, herunder om den fornødne dokumentation har foreligget ved sagsbehandlingen.

14. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Energitilsynet og konsulenterne har gennemført en grundig gennemgang af regnskaberne fra værkerne, og at man generelt har kunnet udfærdige en tilkendegivelse, der vedrører de typiske problemstillinger.

Afslutning

15. Jeg finder, at de konstaterede fejlbeløbs størrelse har vist, at Energitilsynets gennemgang af fjernvarmeværkeres regnskaber i Region Midtjylland har været nødvendig. Jeg finder det imidlertid ikke tilfredsstillende, at det vil tage en længere årrække at gennemgå de resterende regnskaber. Jeg finder, at gennemgangen bør afsluttes snarest af hensyn til de forbrugere, der har betalt for høje priser. Den hidtidige regnskabsgennemgang har vist, at der kan være tale om væsentlige beløb for et større antal borgere.

Jeg finder, at ministeriets og Energitilsynets forslag om at lade værkerne og deres revisorer foretage en øget selvkontrol af regnskaberne på grundlag af erfaringer og resultater fra Energitilsynets hidtidige regnskabsgennemgang vil være hensigtsmæssig. Energitilsynet kan herefter, eventuelt på stikprøvebasis, gennemgå den regnskabsgennemgang, der er foretaget af værkerne selv og deres revisorer.

Jeg finder desuden, at det er vigtigt, at Energitilsynet prioriterer at få gennemgået prisdannelsen for de centrale værker og affaldsforbrændingsanlæggene, så der kan skabes sikkerhed for, at prisfastsættelsen på det samlede fjernvarmeområde bliver korrekt.

16. Jeg vil fortsat følge udviklingen i Energitilsynets arbejde med at gennemgå fjernvarmeværkeres budgetter og regnskaber. Jeg vil på ny lægge vægt på, at regnskabsgennemgangen prioriteres højt.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om ToldSkats indsats mod sort økonomi (beretning nr. 2/05)

2. september 2009

RN A310/09

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit notat til Statsrevisorerne af 2. marts 2006, at jeg fortsat ville følge sagen om ToldSkats indsats mod sort økonomi og orientere Statsrevisorerne om sagen.

Jeg ville konkret orientere om følgende forhold:

- grundlaget for at evaluere SKATs indsats mod sort økonomi
- strategier for indsatsen mod sort økonomi
- SKATs kontrolplaner og risikovurderinger
- samlingen af SKATs kontrolbeføjelser i én lov
- opfølgningen på den gennemførte kontrol
- sagsbehandlingstiden i ansvarssager og samarbejdet mellem SKAT og politiet.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med Skatteministeriets departement og SKAT samt på en gennemgang af skriftlige redegørelser og andet materiale fremsendt af ministeriet og SKAT.

II. Grundlaget for at evaluere indsatsen mod sort økonomi

3. Det fremgik af beretningen om ToldSkats indsats mod sort økonomi, jf. beretningens pkt. 5, at ToldSkat ikke havde fulgt god praksis, idet der ikke var etableret et grundlag for at evaluere indsatsen mod sort økonomi.

Det fremgik af skatteministerens redegørelse til Statsrevisorerne af 10. februar 2006, at SKAT ville belyse omfanget af underdeklarationen i 2 målrettede undersøgelser med det formål at fastsætte sigtelinjer for nedbringelse af den sorte økonomi i Danmark.

4. SKAT har oplyst, at de 2 undersøgelser er gennemført. Undersøgelserne bestod dels af en opgørelse af det sorte arbejdes omfang i 2001 og 2005 udarbejdet af Rockwool Fondens Forskningsenhed, dels af en omfattende stikprøvekontrol af underdeklarationen i Danmark foretaget af SKAT.

5. Rockwool Fondens Forskningsenheds undersøgelse fra april 2006 viste bl.a., at det sorte arbejde i 2005 udgjorde 46 mia. kr., svarende til ca. 3 % af BNP. Undersøgelsen omfattede ikke skattesnyd, som udgør det andet element i den sorte økonomi.

6. SKAT gennemførte i 2008 en stikprøvekontrol af i alt ca. 27.000 selvangivelser og momsangivelser fra lønmodtagere, selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende. Stikprøvekontrollen skulle tegne et danmarkskort over underdeklarationen, og resultaterne forelå medio 2009. Undersøgelsen omfattede skattesnyd og til dels også sort arbejde, som kan afdæk-

Sort økonomi

Sort økonomi omfatter især sort arbejde og sort vare- og tjenestehandel, hvor både køber og sælger opnår en økonomisk fordel som følge af, at der ikke betales skatter og afgifter. Prisen er derfor lavere end den normale markedspris.

Sort økonomi omfatter desuden skattesnyd, hvor kun sælger opnår en fordel, idet handlen ikke angives over for skattemyndighederne.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2005

2

kes i forbindelse med SKATs kontroller i registrerede virksomheder. Undersøgelsen kan dog ikke bidrage til at vurdere omfanget af sort arbejde i ikke-registrerede virksomheder, fx sort arbejde udført i private hjem af ikke-registrerede virksomheder.

7. Skatteministeriet har oplyst, at det fortsat er hensigten at opstille sigtelinjer for nedbringelse af den sorte økonomi, og at et samlet estimat vil blive udarbejdet med udgangspunkt i de 2 ovennævnte målinger samt i den måling af danskernes underdeklaration af personlig indkomst – skattegabets – som indgår i finanslovens målsætninger for SKAT. På baggrund af dette estimat kan der opstilles langsigtede sigtelinjer for nedbringelsen af den sorte økonomi.

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at Skatteministeriet vil opstille sigtelinjer for nedbringelsen af den sorte økonomi.

III. Strategier for indsatsen mod sort økonomi

9. Det fremgik af beretningens pkt. 7, at ToldSkats strategier indtil 2004 primært havde fokus på kontrol som virkemiddel i indsatsen mod sort økonomi og kun i mindre grad havde prioriteret en forebyggende indsats.

10. Skatteministeriet har oplyst, at SKAT med indsatsplanen fra 2007 har udmøntet indsatsstrategien, som er SKATs strategi for opkrævning af skatter. Indsatsplanen skelner mellem 2 typer af indsats. I relation til økonomisk kriminalitet og store selskaber anvender SKAT fortsat kontrol, mens man kombinerer service med kontrol på de øvrige aktivitetsområder. Indsatsen mod sort arbejde finder desuden sted i den såkaldte Fairplay-indsats, som er en særlig indsats mod sort arbejde med fokus på bestemte brancher. Fairplay omfatter både kontrolaktioner og holdningsbearbejdelse. Kontrolaktionerne udføres i tæt samarbejde med andre myndigheder. SKATs informationskampagner, som bl.a. føres i landsdækkende og lokale medier, skal gennem en forebyggende indsats påvirke skatteydernes holdning til sort arbejde.

11. Prioriteringen af indsatsen mod sort økonomi og SKATs øvrige indsatsområder sker i en årlig prioriteringsproces, hvor SKATs landsdækkende enheder og de 6 skatteregioner indsender forslag til indsatsområder. De indsendte forslag prioriteres herefter samlet og systematisk ud fra væsentlighed og med udgangspunkt i eventuelle barrierer for indsatsen. Desuden gennemfører SKAT løbende analyser af skatteyderadfærden. Disse analyser indgår også som input i prioriteringsprocessen.

Indsatsplanen for 2009 indeholder flere lokale og landsdækkende projekter vedrørende sort økonomi. Prioriteringen af indsatsen mod sort økonomi fremgår dermed klart af indsatsplanen.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at SKAT i dag inddrager andre virkemidler end kontrol i sin indsats mod sort økonomi. Jeg finder det ligeledes tilfredsstillende, at prioriteringen af indsatsen mod sort økonomi tydeligt fremgår af SKATs årlige indsatsplaner.

IV. Kontrolplaner og risikovurderinger

13. Det fremgik af beretningens pkt. 9, at ToldSkats kontrolplaner og risikovurderinger fra 2004 fulgte god praksis. Rigsrevisionen vurderede dog, at den praktiske anvendelse heraf kunne forbedres, bl.a. ved hjælp af brancheanalyser.

14. Brancheanalyser indgår i dag i SKATs planlægning og risikovurdering i 3 forskellige sammenhænge. Dels i forbindelse med en årlig maskinel segmentering af alle danske virksomheder registreret i Det Centrale Virksomhedsregister, dels i forbindelse med SKATs stikprøveundersøgelse, jf. pkt. 6. De 2 undersøgelser resulterer i analyser af de danske virksomheders regelefterlevelse. Disse analyser kan sammenlignes og indgår ifølge SKAT

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2005

3

som et naturligt input i den årlige prioriteringsproces, jf. pkt. 11. SKAT anvender tillige brancheanalyser i forbindelse med den overordnede risikovurdering og de årlige indsatsplaner.

Endelig har SKAT videreført sine Fairplay-initiativer, som har et specifikt fokus på brancher med høj risiko for sorte økonomiske aktiviteter, jf. pkt. 10.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at brancheanalyser indgår i SKATs planlægning og risikovurderinger.

V. Samlingen af SKATs kontrolbeføjelser i én lov

16. Det fremgik af beretningens pkt. 11, at ToldSkats kontrolbeføjelser var indeholdt i ca. 50 forskellige love. Rigsrevisionen vurderede derfor, at det burde overvejes at samle disse kontrolbeføjelser i én lov.

17. Skatteministeriet har oplyst, at der for tiden gennemføres et koncernprojekt om én samlet skatteforvaltningslov. Et delprojekt under dette koncernprojekt handler om muligheden for at samle alle skatteområdets kontrolbestemmelser i én lov. Skatteministeriet har oplyst, at koncernprojektets delprojekter er afsluttede. Resultaterne af delprojekterne skal nu samles, hvorefter ministeriets arbejde med at udforme et lovforslag kan begynde.

18. Jeg konstaterer, at Skatteministeriet arbejder på at samle skatteområdets kontrolbeføjelser mv. i én samlet lov. Dette finder jeg tilfredsstillende.

VI. Opfølgning på kontrollen

19. Det fremgik af beretningens pkt. 13-14, at ToldSkat ikke i tilstrækkelig grad havde fulgt op på resultaterne og effekterne af kontrollen, og at man ikke kunne opgøre resurseforbruget for de gennemførte aktioner rettet mod sort økonomi.

20. SKAT foretager fra 2007 tidsregistrering vedrørende alle indsatser, herunder også indsatsen mod sort økonomi.

21. SKAT har arbejdet med at udvikle effektmålinger som led i indsatsstrategien. Det er i dag et krav, at der foretages effektmålinger af alle SKATs landsdækkende indsatsprojekter. I de lokale indsatsprojekter er det på grund af projekternes begrænsede rækkevidde i mange tilfælde ikke muligt at foretage effektmålinger. For disse projekter er det i stedet et krav, at der opstilles succeskriterier og gennemføres før- og eftermålinger. For så vidt angår Fairplay-indsatsen har ministeriet oplyst, at det kan være vanskeligt at foretage egentlige effektmålinger i forbindelse med den udgående kontrol. Der er dog gennemført målinger af effekten af de landsdækkende informationskampagner.

22. Jeg finder det tilfredsstillende, at SKAT fra 2007 registrerer resurseforbruget vedrørende indsatsen mod sort økonomi. Jeg finder ligeledes SKATs arbejde med at tilvejebringe viden om effekterne af indsatsen tilfredsstillende.

VII. Sagsbehandlingstiden i ansvarssager og samarbejdet mellem SKAT og politiet

23. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger til beretningen, at sagsbehandling, efterforskning og opfølgning vedrørende SKATs kontrolaktioner og den efterfølgende sagsbehandling i visse tilfælde tog så lang tid, at der på grund af forældelse ikke kunne rejses tiltale. Rigsrevisionen fandt endvidere, jf. beretningens pkt. 13-14, at der var behov for et mere formaliseret samarbejde mellem skattemyndigheder, politi og andre myndigheder med henblik på at effektivisere indsatsen mod sort økonomi.

Samarbejdet vedrører bl.a. ansvarssager, som er sager, der efterforskes for at vurdere, om der kan gøres et strafferetligt ansvar gældende. Dette kan fx være tilfældet, hvis en borger

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2005

4

eller virksomhed ikke har selvangivet indtægter mv. korrekt og dermed har betalt for lidt i skat.

24. SKAT har oplyst, at man i juni 2007 har iværksat et projekt, som skal forenkle sagsbehandlingen og dermed nedbringe sagsbehandlingstiden i ansvarssager. Projektet skal gøre SKAT i stand til at håndtere flere ansvarssager med uændrede resurser. Der er endvidere opstillet frister for sagsbehandlingstid i ansvarssager. Der er indgået samarbejdsaftaler mellem politikredsene og skatteregionerne, som skal styrke samarbejdet, herunder i ansvarssagerne. Aftalerne indebærer bl.a., at der oprettes samarbejdsfora på direktør-, chef- og øvrige lederniveauer, som skal sikre et koordineret samarbejde og tilførsel af de nødvendige resurser. Der vil blive indgået aftaler i alle skatteregioner og politikredse.

25. I beretningen er told- og skatteområdernes sagsbehandlingstid i ansvarssager opgjort, jf. pkt. 93. SKAT har oplyst, at det ikke er muligt at opgøre sagsbehandlingstiden, så den kan sammenlignes med beretningens opgørelse. Det skyldes, at tabellens opgørelse primært omfatter ansvarssager oversendt til politiet fra de kommunale skatteforvaltninger. Derimod indgår Told- og Skattestyrelsens ansvarssager ikke i tabellen, fordi styrelsen ikke havde oplysninger om sagsbehandlingstiden for alle sine ansvarssager på opgørelsestidspunktet, jf. noten til tabel 3. Efter fusionen mellem ToldSkat og de kommunale skatteforvaltninger opgør SKAT sagsbehandlingstiden i alle ansvarssager. På grund af denne forskel i datagrundlaget er det ikke muligt at foretage en direkte sammenligning af sagsbehandlingstiden før og efter fusionen. Dermed er det heller ikke muligt at vurdere, om SKATs sagsbehandlingstid i ansvarssager er reduceret eller forøget efter fusionen.

26. Desuden gør beretningen rede for udfaldet af SKATs ansvarssager oversendt til politiet i perioden 2000-2004, jf. pkt. 97. Rigsadvokaten har dog oplyst, at det ikke umiddelbart er muligt at udarbejde en tilsvarende opgørelse for perioden frem til i dag. Det skyldes, at politiet ikke kan udsøge sager anmeldt af SKAT i deres it-systemer, da der ikke er en særlig kode for sager anmeldt af SKAT eller andre myndigheder. Politiet kan således kun gøre status over de oversendte ansvarssager, hvis SKAT udarbejder en komplet liste over alle sagerne med angivelse af politijournalnummeret for hver enkelt sag. Herefter kan politikredsen så manuelt finde de enkelte sager og oplyse om deres status. Rigsadvokaten vurderer, at en sådan opgørelse vil være meget tids- og resursekrævende for politiet.

27. Det har ikke været muligt at fremskaffe oplysninger om udviklingen i sagsbehandlingstiden vedrørende ansvarssager eller om udfaldet af politiets behandling af disse sager. Endvidere har både SKAT og politiet efter beretningens afgivelse gennemgået meget omfattende organisationsændringer, som bl.a. har betydning for de 2 myndigheders opgaveløsning vedrørende økonomisk kriminalitet.

Jeg finder det imidlertid tilfredsstillende, at SKAT har iværksat et projekt, som skal forkorte sagsbehandlingstiden i ansvarssager. Ligeledes finder jeg det tilfredsstillende, at der er indgået lokale samarbejdsaftaler mellem SKAT og politiet, som bl.a. omfatter ansvarssager om sort økonomi.

VIII. Afslutning

28. Det er min samlede vurdering, at SKAT har arbejdet tilfredsstillende med at inddrage andre virkemidler end kontrol i indsatsen mod sort økonomi. Ligeledes finder jeg det tilfredsstillende, at SKAT i dag prioriterer indsatsen mod sort økonomi i de årlige indsatsplaner og kan opgøre sit resurseforbrug vedrørende indsatsen. Endelig finder jeg det tilfredsstillende, at SKAT arbejder med at tilvejebringe viden om effekten af indsatsen, og at Skatteministeriet fortsat arbejder for at samle skatteområdets kontrolbeføjelser i én lov.

29. Jeg finder det også tilfredsstillende, at Skatteministeriet vil opstille sigtelinjer for nedbringelsen af den sorte økonomi.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2005

5

30. Jeg finder det tilfredsstillende, at der er indgået lokale samarbejdsaftaler mellem SKAT og politiet, og at SKAT har iværksat initiativer, der skal forkorte sagsbehandlingstiden i straffesager.

Jeg betragter hermed denne sag som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 2/2005 om ToldSkats indsats mod sort økonomi

SKAT har efter fusionen mellem ToldSkat og de kommunale skatteforvaltninger opgjort sagsbehandlingstiden på alle ansvarssager, men pga. forskellige datagrundlag er det ikke muligt at vurdere, om sagsbehandlingstiden er reduceret eller forøget efter fusionen.

Statsrevisorerne kritiserede i 2005, at sagsbehandling, efterforskning og op-følgning ved ToldSkats (nu SKATs) kontrolaktioner og de efterfølgende ansvarssager tog for lang tid - i visse tilfælde så lang tid, at der ikke kunne rejses tiltale på grund af forældelse.

Statsrevisorerne har på den baggrund noteret sig, at SKAT har iværksat et projekt, som skal forkorte sagsbehandlingstiden i ansvarssager. Statsrevisorerne vil følge arbejdet med at forkorte sagsbehandlingstiderne i en ny undersøgelse af samarbejdet mellem SKAT og politiet. Hermed afsluttes denne sag om SKATs indsats mod sort økonomi.

Statsrevisorerne, den 28. september 2009

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om staten som indkøber (beretning nr. 13/05)

2. marts 2010

RN A302/10

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 13. september 2006 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om staten som indkøber, at jeg ville følge udviklingen i ministeriernes bestræbelser på at effektivisere statens indkøb. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 174.

2. Statsrevisorerne tilkendegav i deres bemærkninger til beretningen, at der ikke i tilstrækkelig grad var udvist sparsommelighed ved statens indkøb, og at det var utilfredsstillende, at ikke alle ministerier ydede en aktiv indsats for at effektivisere statens indkøb.

3. Det fremgik af beretningen, at staten ikke i tilstrækkelig grad erhvervede varer og tjenesteydelser under hensyntagen til sparsommelighed. Beretningen viste, at der fortsat var et betydeligt potentiale for effektivisering af statens indkøbsvirksomhed. Rigsrevisionen pegede på flere områder, hvor en yderligere indsats kunne medvirke til at realisere dette potentiale:

- flere forpligtende rammeaftaler
- koordinering og standardisering af ministeriernes indkøb
- organisering af ministeriernes indkøb
- digitalisering af indkøbsprocessen
- registrering af ministeriernes indkøb
- fokus på kompetenceudvikling af indkøberne
- større anvendelse af indkøb via internettet.

4. I forhold til Finansministeriet vurderede Rigsrevisionen desuden, at ministeriet:

- kunne styrke vejledningen af ministerierne ved udarbejdelse af indkøbspolitikker
- arbejde mere systematisk med mål- og resultatstyring.

5. Jeg behandler punkterne i nævnte rækkefølge hver for sig. Beretningen vedrørte finansministerens initiativer, idet Statens Indkøbssekretariatet i Økonomistyrelsen under Finansministeriet har det overordnede ansvar for at koordinere ministeriernes arbejde med at effektivisere statens indkøb.

Derudover indgik følgende 6 ministerier i undersøgelsen: Videnskabsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Justitsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Undervisningsministeriet og Transportministeriet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2005

2

6. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med nogle af de berørte ministerier og gennemgang af materiale, som er tilvejebragt af ministerierne, herunder statusredegørelser, indkøbspolitik, mål- og resultatstyring mv.

7. Opfølgningen har dog i alt overvejende grad været koncentreret om Finansministeriets initiativer på området, herunder Finansministeriets cirkulære om indkøb, som trådte i kraft den 13. februar 2010, og Statens Indkøbspolitik, der blev udarbejdet af Finansministeriet i februar 2010.

I. Forpligtende rammeaftaler – koordinering og standardisering af indkøb

8. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at ministerierne kunne opnå besparelser ved i højere grad at forpligte sig til at købe en vis mængde samt ved at koordinere og standardisere deres indkøb.

9. Finansministeriet har oplyst, at regeringen i foråret 2006 igangsatte Statens Indkøbsprogram med det formål at effektivisere statens indkøb. I indkøbsprogrammet etableres der indkøbsaftaler der er forpligtende for ministerierne. Hermed koordineres og standardiseres indkøbene på tværs af ministerområder.

Indkøbsprogrammets hviler på 3 principper:

- *Forpligtelse.* De statslige institutioner forpligtes til at benytte de indgåede indkøbsaftaler. Derigennem sikres lave priser, fordi leverandørerne garanteres salg. De enkelte institutioner må ikke købe på andre aftaler, når der er indgået statslige indkøbsaftaler.
- *Standardisering.* Indkøbet standardiseres til færre typer, så der kan skabes større volumen og dermed bedre priser.
- *Koordinering.* Varekøbet samles på færre leverandører for dermed at få lavere priser ved at købe stort ind hos den samme leverandør.

10. Fra 1. januar 2010 omfatter det statslige indkøbsprogram 24 indkøbsaftaler, der er fordelt på 4 faser af det fællesstatslige indkøbsprogram:

- 1. fase trådte i kraft den 1. januar 2007 og omfatter pc'er, kontormøbler, kontorvarer, kopipapir og printere.
- 2. fase trådte i kraft den 1. januar 2008 og omfatter tele- og datakommunikation, it-infrastruktur (servere og storage) mv.
- 3. fase trådte i kraft den 1. januar 2009 og omfatter it-konsulenter, telefoniudstyr, netværkskomponenter, personbefordring med fly, rejsebureauydelse og hotelophold i Danmark.
- 4. fase trådte i kraft den 1. januar 2010 og omfatter konferencefaciliteter, antivirussoftware/grafisk software, av-udstyr, videokonferenceudstyr og hjemmearbejdspladser.

11. I 1. fase af indkøbsprogrammet blev der indgået 4 indkøbsaftaler. Disse 4 aftaler har sikret gennemsnitlige besparelser på ca. 40 %. Som følge af 1. fase af indkøbsprogrammet blev der i 2007 udmøntet en samlet budgetforbedring i de statslige institutioner på 390 mio. kr. årligt.

12. I 2. fase blev der udmøntet en budgetforbedring på 214 mio. kr. i 2008. Denne budgetforbedring forventes at stige til 298 mio. kr. i 2011, når budgetforbedringen er fuldt indfaset. I 3. og 4. fase forventes der budgetforbedringer på henholdsvis 63 mio. kr. og 124 mio. kr., når budgetforbedringerne er fuldt indfaset. Den samlede effektivisering som følge af de første 4 faser er ca. 815 mio. kr. i 2010.

Finansministeriet oplyser, at yderligere faser er under planlægning.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2005

13. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet har etableret Statens Indkøbsprogram med henblik på at effektivisere statens indkøb igennem forpligtende indkøbsaftaler og ved øget standardisering og koordinering af statens indkøb. Jeg finder det endvidere tilfredsstillende, at Statens Indkøbsprogram medfører en mere effektiv indkøbsforvaltning.

II. Organisering af ministeriernes indkøb

14. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at nogle ministerier kunne effektivisere deres indkøb ved at etablere en central koordinerende enhed, fx en koncernindkøber.

15. De berørte ministerier har oplyst, at de har oprettet koncernindkøberfunktioner, der har til opgave at koordinere det samlede indkøb på ministeriets område. Organiseringen af denne koncernindkøberfunktion varierer mellem ministerierne, ligesom funktionen tillægges forskellige formål og opgaver. Fælles for ministerierne er dog formålet om at sikre en øget koordinering af indkøb på tværs af ministerområdet.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministerierne har oprettet koncernindkøberfunktioner med henblik på at forbedre koordineringen af indkøb inden for det pågældende ministerområde. Dette vil medvirke til en øget effektivisering af statens indkøb.

III. Digitalisering af indkøbsprocessen

17. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at ministerierne fortsat havde mulighed for at effektivisere deres indkøbsvirksomhed ved at digitalisere indkøbsprocessen og dermed nedbringe procesomkostningerne.

18. Finansministeriet har oplyst, at Økonomistyrelsen har indgået kontrakt om levering af et fælles elektronisk indkøbs- og fakturahåndteringssystem – IndFak – der skal understøtte indkøbs- og fakturaprocessen i statslige institutioner. Hensigten er bl.a. at effektivisere indkøbsprocessen og understøtte den statslige styring af indkøbene.

Finansministeriet har oplyst, at de første statslige institutioner gik i pilotdrift med det fælles indkøbs- og fakturahåndteringssystem ultimo 2009. De øvrige statslige institutioner overgår til fuld drift i 2010/2011. Systemet vil være obligatorisk for alle statslige institutioner, der serviceres af Økonomiservicecentret (ØSC).

19. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet har etableret et fælles elektronisk indkøbs- og fakturahåndteringssystem med henblik på at nedbringe procesomkostningerne.

IV. Registrering af ministeriernes indkøb

20. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at ministerierne kan udarbejde relevant information til brug for fremtidige indkøbsdispositioner ved at registrere deres indkøb på fælles leverandør- og varenumre, så det fremgår, hvad der indkøbes og til hvilke priser.

21. Finansministeriet har oplyst, at indkøbsrapporteringen er indført, så der systematisk indsamles indkøbsdata for alle ministerområder. Som en del af regeringens afbureaukratiseringsplan (Enkel administration i staten) ændres indkøbsrapporteringen. Fremover vil Statens Indkøb selv trække indkøbsdata fra Statens Koncernsystem (SKS) og andre økonomisystemer. Institutionerne skal således fremover alene foretage en kvartalsvis godkendelse af, at indkøbsdata er konsolideret i regnskabssystemet og reflekterer ministerområdets samlede indkøb. Statens Indkøb kan dog anmode om uddybende forklaringer på afvigelser og køb uden for aftalerne, hvor det er relevant.

22. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet systematisk følger op på, om alle ministerområder registrerer deres indkøb på standardiserede indkøbskategorier. Der kan derudover udarbejdes relevant information til brug for fremtidige indkøbsdispositioner.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2005

4

V. Fokus på kompetenceudvikling hos indkøberne

23. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at kompetenceudviklingen for de medarbejdere, der er beskæftiget med indkøb, generelt ikke var et fokusområde i ministerierne, hvilket Rigsrevisionen fandt mindre tilfredsstillende. Kompetenceudvikling af indkøberne er en væsentlig forudsætning for at opnå en effektivisering på området.

24. Finansministeriet har oplyst, at der har været afholdt kursusforløb i indkøb, der understøttede indkøbernes kompetenceudvikling. Kursusforløbene afholdes efter behov.

25. Hovedparten af de berørte ministerier har oplyst, at medarbejdere, der beskæftiger sig med ministeriets indkøb, har gennemført den statslige indkøberuddannelse, som Finansministeriet har etableret.

26. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet har etableret en egentlig indkøberuddannelse med henblik på at forbedre indkøbernes kompetencer i ministerierne.

VI. Indkøbspolitik

27. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at Finansministeriet kan styrke vejledningen af ministerierne, bl.a. vedrørende udarbejdelsen af indkøbspolitikker.

28. Finansministeriet har den 13. februar 2010 offentliggjort et nyt cirkulære om indkøb, der fastsætter de overordnede rammer for ministeriernes politik på området. På baggrund af dette cirkulære har Finansministeriet udarbejdet en egentlig fællesstatslig indkøbspolitik.

29. Hensigten med den fællesstatslige indkøbspolitik er dels at præcisere de overordnede krav til ministeriernes indkøb, dels at fungere som et opslagsværk, hvor ministerierne kan finde vejledning og anbefalinger om forskellige temaer.

30. Indkøbscirkulæret indeholder ikke længere krav om, at de enkelte ministerområder skal udarbejde egne indkøbspolitikker og omsætte disse i handlingsplaner.

31. De overordnede krav i indkøbscirkulæret og i Statens Indkøbspolitik er:

- Ministerområderne skal koordinere deres indkøbsaktiviteter på koncernniveau og medvirke til gennemførelsen af Statens Indkøbsprogram.
- Økonomistyrelsen skal årligt udarbejde en fællesstatslig udbudsplan. Udbudsplanen skal udarbejdes på baggrund af ministeriernes rapporteringer om fremtidige indkøb. Udbudsplanen identificerer, hvilke indkøb der med fordel kan gennemføres fællesstatsligt mellem udvalgte ministerier, inden for et ministerområde eller for en enkelt institution.
- Alle indkøb, der er dækket af fællesstatslige aftaler i Statens Indkøbsprogram, skal gennemføres på disse aftaler. Ministerierne er forpligtet til at følge op på anvendelsen af disse aftaler med kvartalsvise indrapporteringer til Økonomistyrelsen.
- Enhver statslig institution skal, hvor det er muligt og økonomisk fordelagtigt, benytte elektronisk handel til indkøb (e-handel).

32. Temaerne i Statens Indkøbspolitik vil ifølge Finansministeriet blive justeret og revideret efter behov. De aktuelle temaer er følgende:

- fordeling af opgaver på indkøbsområdet
- dokumentation af brug af fælles indkøbsaftaler
- samfundsansvar (menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrupcion).

33. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet har etableret en fællesstatslig indkøbspolitik, der fastsætter overordnede krav om koordinering af indkøb inden for ministeriet og krav om en årlig udbudsplan, der identificerer muligheder for at koordinere statens indkøb yderligere. Hertil kommer krav om, at indkøb gennemføres på fællesstatslige aftaler i Statens

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2005

Indkøbsprogram, og krav om, at statslige institutioner skal benytte e-handel, hvis det er økonomisk fordelagtigt.

Jeg finder det endvidere tilfredsstillende, at Statens Indkøbspolitik indeholder vejledning og anbefalinger til ministerierne på væsentlige områder, der kan bidrage til øget sparsommelighed og samfundsansvar i statens indkøb. Disse initiativer finder jeg tilfredsstillende.

VII. Mål- og resultatstyring

34. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at Finansministeriet anbefalede ministerierne at udarbejde mål og resultatkrav på indkøbsområdet, men at ministerierne ikke arbejdede systematisk med mål- og resultatstyring.

35. Inden etableringen af Statens Indkøbspolitik udarbejdede hovedparten af ministerierne ledelsesinformation om, i hvilket omfang ministeriet anvendte de forpligtende statsaftaler. Finansministeriet har oplyst, at Statens Indkøb i Økonomistyrelsen, i samarbejde med ministerierne, nu kvartalsvist følger op på anvendelsen af de fællesstatslige indkøbsaftaler.

36. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet kvartalsvist følger op på anvendelsen af de fællesstatslige indkøbsaftaler. Jeg vurderer, at denne løsning er med til at sikre et fortsat fokus på sparsommelighed, hvilket jeg anser for tilfredsstillende.

VIII. Afslutning

37. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet og de øvrige ministerier, der er omfattet af undersøgelsen, har gennemført initiativer på de områder, hvor beretningen viste, at der var potentiale for effektivisering af statens indkøb. Jeg vurderer endvidere, at der er gennemført tiltag, der har styrket statens indkøbsvirksomhed og medført betydelige besparelser og en mere omkostningsbevidst anvendelse af statens midler.

38. Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet (beretning nr. 1/06)

17. november 2009

RN A206/09

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 4. juni 2008 om den fortsatte udvikling i sagen om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge udviklingen i sagen og rapportere til Statsrevisorerne herom, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 289-293. Jeg ville konkret følge op på:

- udviklingen i sagsbehandlingstiden i Konkurrenceankenævnet
- udviklingen i sagsbehandlingstiden i Energiklagenævnet
- bestræbelserne på at fremme et tættere samarbejde mellem sekretariaterne for en række erhvervsrettede ankenævn.

I. Udviklingen i sagsbehandlingstiden i Konkurrenceankenævnet

2. Det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 4. juni 2008, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Konkurrenceankenævnet var faldet fra 8,9 måneder i 2005 til 8,2 måneder i 2006, mens den i 2007 var steget til 10,5 måneder og dermed lå noget over sagsbehandlingstiderne i de øvrige ankenævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet. Konkurrenceankenævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid for hele 2007 dækkede dog over et gennemsnit i 1. halvår 2007 på 15,5 måneder, som i 2. halvår var faldet til 5,5 måneder. Det høje gennemsnit i 1. halvår 2007 skyldtes, at nævnets formand i en længere periode havde været forhindret i at varetage sin funktion.

3. Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at tilgangen af nye klagesager nu er meget begrænset, og tilskriver det, at Konkurrencerådet har øget bestræbelserne på at opnå enighed, så klager så vidt muligt undgås. De få sager, der indbringes for Konkurrenceankenævnet, er til gengæld komplicerede med ofte flere parter, og det er bestemmende for sagsbehandlingstiden. Ministeriet vurderer på den baggrund, at den samlede sagsbehandlingstid i nævnets sager generelt ikke vil kunne bringes under 6-7 måneder.

De gennemsnitlige sagsbehandlingstider i perioden 2005-2008 er vist i tabel 1.

Tabel 1. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid i Konkurrenceankenævnet (Måneder)

2005	2006	2007	2008
8,9	8,2	10,5	7,5

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

2

Det fremgår af tabellen, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2008 var 7,5 måneder. Konkurrenceankenævnet traf det år afgørelse i 2 sager med sagsbehandlingstider på henholdsvis 8,5 måneder og 6,5 måneder.

4. I 2009 er der foreløbig indkommet 3 sager. Ministeriet forventer, at sagsbehandlingstiden for den første af disse sager vil blive 8-9 måneder. For de 2 øvrige sager blev der berammet forhandling henholdsvis 3 og 4 måneder efter sagernes modtagelse. Den forberedende sagsbehandling inden forhandlingen omfatter indhentning af sagsmateriale og høring af sagens parter.

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at Konkurrenceankenævnet i de 2 sager, der blev behandlet i 2008, har anvendt mindre tid, end der gennemsnitligt medgik til sagsbehandlingen i de foregående år. De foreløbige oplysninger om tidsforbruget i 2009 tyder på, at den udvikling vil kunne fastholdes. Der anvendes dog mere sagsbehandlingstid end i 2. halvår 2007. Her til skal dog anføres, at Konkurrenceankenævnet som omtalt nu kun behandler ganske få, men komplicerede sager. Dette skal tages i betragtning ved sammenligning af gennemsnitlig sagsbehandlingstid med tidligere år.

II. Udviklingen i sagsbehandlingstiden i Energiklagenævnet

6. Det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 4. juni 2008, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Energiklagenævnet var steget markant i 2006 til 29,1 måneder fra 6,2 måneder i 2005. Udviklingen skyldtes en længerevarende vakance det år i hvervet som nævnsformand og stillingen som sekretariatschef. Efter at en ny ledelse var tiltrådt, faldt sagsbehandlingstiden til 21,6 måneder i 2007 og yderligere til 7,5 måneder i 1. kvartal 2008, som var den seneste registrering af sagsbehandlingstiden, der var foretaget på tidspunktet for afgivelsen af mit notat.

7. De seneste oplysninger om sagsbehandlingstiden i Energiklagenævnet viser, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i hele 2008 var 7,0 måneder. For sager afsluttet i 1. halvår 2009 er sagsbehandlingstiden faldet yderligere til 4,3 måneder.

De gennemsnitlige sagsbehandlingstider i perioden 2005-2009 er vist i tabel 2.

Tabel 2. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid i Energiklagenævnet (Måneder)

2005	2006	2007	2008	1. halvår 2009
6,2	29,1	21,6	7,0	4,3

De korte sagsbehandlingstider i 2008 og især i 2009 skyldes i nogen grad, at der i løbet af 2008 indkom usædvanligt mange klager – typisk fra enkeltpersoner – vedrørende nogle få forhold. Sagerne har derfor i vidt omfang kunnet grupperes i sagstyper og underkastes en ensartet behandling og afgørelse med en deraf følgende kort sagsbehandlingstid.

Energiklagenævnet forventer for hele 2009, at der i forhold til 2008 vil være en mere moderat tilgang af sager, der kan samles i sagstyper og afgøres med korte sagsbehandlingstider. Nævnet forventer dog for 2009 og de kommende år, at man i det væsentlige vil kunne fastholde den positive udvikling i sagsbehandlingstiden. Den forventning er udtrykt i nævnets resultatkontrakt med Klima- og Energiministeriets departement, som for 2009 indeholder et resultatkrav om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på højst 8 måneder.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

3

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at Energiklagenævnet har fastholdt den positive udvikling i sagsbehandlingstiden, som blev påbegyndt i 2007.

III. Bestræbelserne på at fremme et tættere samarbejde mellem sekretariaterne for en række erhvervsrettede ankenævne

9. Det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 4. juni 2008, at der havde været nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe om et nærmere samarbejde mellem nævne under Økonomi- og Erhvervsministeriet, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Transportministeriet (tidligere Transport- og Energiministeriet), Miljøministeriet og senest Klima- og Energiministeriet. Arbejdsgruppen indstillede i en rapport fra sommeren 2007, at der var grundlag for at arbejde videre med et tættere samarbejde om og eventuelt en sammenlægning af nævnssekretariaterne. Det fortsatte arbejde hermed blev iværksat i foråret 2008, da ændringer af visse ministeriers ressort var gennemført efter folketingsvalget i november 2007. Jeg vurderede, at dette arbejde burde tage udgangspunkt i arbejdsgruppens indstilling.

10. Efter en fornyet gennemgang af denne problemstilling vurderede ressortministerierne imidlertid, at der samlet set næppe kunne opnås effektiviseringer ved en sammenlægning af sekretariater som først forventet. Det beroede bl.a. på, at forskellene i nævnenes sagsområder ville vanskeliggøre en fleksibel brug af medarbejderne. Overvejelserne om sammenlægning af en række nævnssekretariater er derfor indtil videre sat i bero.

11. Jeg har noteret mig, at de gennemførte analyser af mulige fordele ved at etablere administrative fællesskaber for klagenævne i en række ministerier ikke har givet grundlag for at gennemføre et sådant initiativ på nuværende tidspunkt. Jeg er opmærksom på, at der er gjort en indsats for at undersøge mulighederne for et tættere samarbejde mellem nævnssekretariaterne. Jeg finder det beklageligt, at det indtil videre ikke har ført til et positivt resultat. Jeg finder, at det løbende bør undersøges og vurderes, om der er grundlag for at etablere et tættere samarbejde mellem nævnssekretariaterne.

IV. Afslutning

12. Jeg finder, at udviklingen i sagsbehandlingstiden i Konkurrenceankenævnet og Energiklagenævnet er tilfredsstillende.

Jeg har endvidere noteret mig, at der for tiden ikke vurderes at være grundlag for at etablere et administrativt fællesskab for klagenævne i en række ministerier. Jeg er opmærksom på, at der er gjort en indsats for at undersøge mulighederne for et tættere samarbejde mellem nævnssekretariaterne. Jeg finder det beklageligt, at det indtil videre ikke har ført til et positivt resultat. Jeg finder, at det løbende bør undersøges og vurderes, om der er grundlag for at etablere et tættere samarbejde mellem nævnssekretariaterne.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Kirsten Leth-Nissen
fg.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om fødevarekontrollen (beretning nr. 4/06)

11. januar 2010

RN A402/10

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 7. maj 2008, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 300 ff., fandt jeg det positivt, at Fødevarestyrelsen primo 2008 indførte et nyt tilsynskoncept, så Fødevarestyrelsen i højere grad kan målrette kontrolindsatsen mod brancher og virksomheder, hvor fødevarerisikoen og behovet for kontrol er størst.

Jeg tilkendegav i notatet, at jeg fortsat ville følge implementeringen af tilsynskonceptet og orientere Statsrevisorerne om erfaringerne med konceptet.

2. Dette notat vedrører Rigsrevisionens opfølgning på implementeringen af tilsynskonceptet. Rigsrevisionen har som led i opfølgningen drøftet erfaringerne med konceptet med Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen. Rigsrevisionen har desuden gennemgået dokumentation for implementeringen af tilsynskonceptet og for erfaringerne med konceptet.

II. Implementeringen af Fødevarestyrelsens tilsynskoncept

3. Fødevarestyrelsen indførte i januar 2008 et nyt tilsynskoncept som led i fødevareforliget fra maj 2007. Målet med konceptet er at sikre, at flere virksomheder efterlever reglerne, og at færre mennesker bliver syge af den mad, de spiser. Fødevarestyrelsen ønsker at opnå dette gennem en række tiltag, hvor kontrolindsatsen i højere grad fokuseres på de virksomheder, der udgør den største risiko, og på de virksomheder, der mangler evne eller vilje til at overholde reglerne.

Konceptet er udmøntet i Fødevarestyrelsens kontrolfrekvensvejledning og i initiativer med henblik på øget vejledning og rådgivning af virksomhederne.

Konceptet indebærer bl.a., at Fødevarestyrelsen risikovurderer virksomhederne på 2 niveauer. Risikovurderingen sker dels i form af en generel risikovurdering på brancheniveau, dels i form af en konkret risikovurdering af den enkelte virksomhed.

Konceptet indebærer også, at virksomheder opnår status som elitevirksomheder, når de seneste 4 kontrolrapporter er uden anmærkninger, og når samtlige kontrolrapporter inden for de seneste 12 måneder ligeledes er uden anmærkninger. Når en virksomhed har opnået status som elitevirksomhed, modtager virksomheden herefter færre kontrolbesøg.

4. Fødevarestyrelsen og Fødevareministeriet følger op på implementeringen og effekten af tilsynskonceptet. Dette sker som led i Fødevarestyrelsens mål- og resultatstyring.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

2

5. Implementeringen af tilsynskonceptet har således i 2008 og 2009 indgået i Fødevarestyrelsens og fødevareregionernes resultatkontrakter. I kontrakterne er der opstillet resultatkrav for efterlevelsen af kontrolfrekvensvejledningen, jf. boks 1.

BOKS 1. UDVALGTE RESULTATKRAV FRA FØDEVARESTYRELSENS RESULTATKONTRAKT

Resultatkrav – efterlevelse af kontrolfrekvensvejledningen

Det indebærer, at fødevareregionerne skal gennemføre:

- ordinære kontrolbesøg ud fra nærmere angivne standardfrekvenser
- mindst ét kontrolbesøg i alle virksomheder bortset fra virksomheder med lavere frekvens
- opfølgende kontrolbesøg, dvs. inden for 3 måneder skal der følges op på anmærkninger¹⁾
- 10 % stikprøvekontrol i elitevirksomheder som supplement til de ordinære kontrolbesøg.

¹⁾ Fra 2009 er denne frist reduceret til 2 måneder.

6. Gennemgangen af Fødevarestyrelsens årsrapport for 2008 viser, at resultatkravet om efterlevelse af kontrolfrekvensvejledningen blev opfyldt i 2008.

7. Effekten af det nye tilsynskoncept har ligeledes været et fokuspunkt i Fødevarestyrelsens resultatkontrakt. Resultatkontrakten for 2008 indeholder således 2 resultatkrav vedrørende virkningen af tilsynskonceptet. Resultatkravene skal fungere som indikatorer på, om tilsynskonceptet bidrager til at sikre øget regelefterlevelse, og at færre mennesker bliver syge af den mad, de spiser. Resultatkravene fremgår af boks 2.

BOKS 2. UDVALGTE RESULTATKRAV FRA FØDEVARESTYRELSENS RESULTATKONTRAKT 2008

Resultatkrav – elitevirksomheder

- Andelen af fødevarerirksomheder, der er elitevirksomheder, skal stige i 2008.

Resultatkrav – "brodne kar"

- Andelen af virksomheder, der ved de sidste 4 kontrolbesøg har fået anmærkninger ved 3 eller 4 af besøgene, skal falde i forhold til 2007.

8. Gennemgangen af Fødevarestyrelsens årsrapport for 2008 viser, at begge resultatkrav blev opfyldt i 2008.

Antallet af elitevirksomheder steg således fra 31,1 % primo 2008 til 40,2 % ved udgangen af 2008. Samtidig faldt andelen af "brodne kar" fra 7,9 % i 2007 til 4,1 % i 2008.

9. Fødevarestyrelsen har i årsrapporten for 2008 tilkendegivet, at opfyldelsen af resultatkravene er tegn på, at flere virksomheder overholder reglerne, hvilket øger sandsynligheden for, at færre mennesker bliver syge af den mad, de spiser.

10. Fødevarestyrelsens resultatkontrakt for 2009 indeholder i lighed med resultatkontrakten for 2008 resultatkrav, der gør det muligt for styrelsen at følge op på, om andelen af elitevirksomheder øges, og om andelen af "brodne kar" reduceres.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

3

III. Justeringer i tilsynskonceptet på baggrund af erfaringer

11. Jeg har noteret mig, at Fødevarestyrelsen siden indførelsen af tilsynskonceptet løbende har taget initiativ til justeringer på baggrund af erfaringerne med konceptet. Senest den 5. november 2009, hvor partierne bag fødevarerforliget for 2007-2010 har indgået en politisk aftale om styrkelse af fødevarerkontrollen. Aftalen indebærer visse justeringer af tilsynskonceptet og en tilførsel af 4,8 mio. kr. til Fødevarestyrelsen med henblik på nye initiativer.

Justeringerne sker på baggrund af en række sager vedrørende svindel med kød i detailvirksomhederne, som har været omtalt i pressen.

Det fremgår af den politiske aftale, at erfaringer fra rutinekontrollen viser, at efterlevelsen af de basale regler, herunder hygiejnereglerne, er høj. Erfaringerne viser imidlertid også, at hyppig rutinekontrol ikke kan stå alene, hvis kontrollen skal afsløre svindel. På baggrund heraf vil Fødevarestyrelsen justere kontrolfrekvenserne for udvalgte virksomhedskategorier med henblik på at frigøre resurser, der kan anvendes til kontrolkampagner rettet mod særlige problemer, herunder svindel. Justeringerne af tilsynskonceptet iværksættes fra 2010.

12. Ud over justeringen fra november 2009 har Fødevarestyrelsen tidligere i forligsperioden foretaget mindre justeringer af tilsynskonceptet. Styrelsen har således bl.a. nedsat tilsynsfrekvensen for udvalgte brancher med lav risiko (agenturhandlere og vinimportører), ligesom der er indført mulighed for, at virksomheder kan videreføre den tidligere ejers kontrolresultater ved ejerskifte.

IV. Afslutning

13. Fødevarestyrelsens nye tilsynskoncept, der er en del af fødevarerforliget for 2007-2010, har nu været i kraft i omkring 2 år.

Fødevarestyrelsen har høstet de første erfaringer og har på baggrund heraf taget initiativ til justeringer i konceptet. Dette er senest sket i november 2009, hvor det er besluttet at omlægge en del af kontrollen fra rutinekontrol til kampagnekontrol, bl.a. med henblik på at afdække svindel.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsen har indarbejdet tilsynskonceptet i kontrolvejledningen, og at der i 2008 og 2009 er opstillet resultatkrav på centrale områder i Fødevarestyrelsens resultatkontrakt.

Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsen løbende følger erfaringerne med tilsynskonceptet og justerer konceptet efter behov.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 4/2006 om fødevarekontrollen

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsens nye tilsynskoncept fungerer og viser resultater. Dermed er der en større sandsynlighed for, at færre mennesker bliver syge af den mad, de spiser.

Det er ligeledes tilfredsstillende, at tilsynskonceptet løbende justeres på baggrund af erfaringerne med konceptet. Derved søger man at målrette indsatsen mod problem områder - fx detailhandelens svindel med kød.

Statsrevisorerne, den 20. januar 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne
(beretning nr. 6/06)**

5. august 2009

RN A605/09

I. Indledning

1. Det fremgik af Statsrevisorernes bemærkning til beretningen, at der skal arbejdes målrettet på at gøre regningerne til forbrugerne forståelige og gennemskuelige, da der er tale om flere og komplicerede ordninger og væsentlige beløb.

2. Det fremgik af transport- og energiministerens (nu transportministeren) redegørelse til beretningen, at Energitilsynet arbejdede med at udforme bindende faktureringsforskrifter på henholdsvis naturgas-, elektricitets- og varmeområdet. Ministeren oplyste hertil, at det er vigtigt, at regningerne til forbrugerne gøres forståelige og gennemskuelige, så det sikres, at forbrugerne får oplysning om, hvor meget der betales til varetagelse af de offentlige forpligtelser.

3. Statsrevisorerne tilkendegav i forbindelse med deres behandling af mit § 18, stk. 4-notat til beretningen, at sagen ikke skulle afsluttes, før jeg havde fulgt op på, om de nye regninger på el og naturgas bliver forståelige og gennemskuelige for forbrugerne.

4. Jeg baserer dette notat på redegørelser fra og møder med Energitilsynet.

II. Bindende faktureringsforskrifter for naturgas- og elselskaber

5. Der er trådt 2 nye bekendtgørelser i kraft, som specificerer de oplysninger, der skal fremgå af forbrugernes regninger. Den ene bekendtgørelse, der gælder for naturgasselskabernes fakturering og specificering af omkostninger over for modtagere af transport- og energiydelser, trådte i kraft den 1. januar 2007. Den anden bekendtgørelse, der gælder for elselskaber, trådte i kraft den 1. januar 2008.

Der skal på elregninger specifikt anføres, hvad der betales i offentlige forpligtelser. Det er ikke tilfældet for naturgasregninger. Energitilsynet har oplyst, at det skyldes, at afgiften på naturgasområdet er af beskeden omfang sammenlignet med elområdet.

6. Energitilsynet har ikke udstedt tilsvarende regler for varmeområdet. Det skyldes, at Energitilsynet har vurderet, at der ikke er behov herfor, fordi varmeområdet tariffmæssigt er forholdsvist ukompliceret, og der stort set ikke har været nogen henvendelser omkring regningsforståelse. Herudover er der på varmeområdet ikke mulighed for at skifte leverandør, hvorfor der ikke er samme behov for sammenligning af regninger.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2006

2

7. Energitilsynet har oplyst, at bekendtgørelserne for gas- og elområdet er udarbejdet i tæt dialog med branche- og forbrugerrepræsentanter. Formålet med de nye bekendtgørelser er at gøre regningerne gennemsigtige og dermed lettere at forstå. Der har specielt for de mindre forbrugere skullet findes en balance mellem det at gøre regningen så gennemskelig og enkel som muligt og samtidig sikre, at forbrugeren får de nødvendige oplysninger og specifikationer.

8. Energitilsynet har oplyst, at tilsynet har udpeget en forbrugerportal for henholdsvis el (www.elpristavlen.dk) og naturgas (www.gasprisguiden.dk), hvor selskaberne skal rapportere deres priser. Elpristavlen blev i april 2009 relanceret i en mere brugervenlig udgave på baggrund af en udredning fra en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Energitilsynet, Dansk Energi, Foreningen for Slutbrugere af Energi, Energinet.dk og Energistyrelsen.

III. Stikprøveundersøgelse af elselskabernes udformning af regninger

9. Energitilsynet foretog i december 2008 en stikprøveundersøgelse af, om elselskaberne overholder de nye regler.

Energitilsynet har oplyst, at tilsynet ikke foretog en undersøgelse af naturgasselskabernes regninger, fordi naturgasmarkedet i modsætning til elmarkedet er overskueligt med kun få selskaber. Tilsynet har endvidere ikke oplevet, at naturgasselskaberne ikke fulgte reglerne ligesom der stort set ingen henvendelser har været om regningsforståelse.

10. Energitilsynet gennemgik i stikprøveundersøgelsen regninger fra 20 ud af 129 netelskaber og elhandelsselskaber. Tilsynet vurderede bl.a., om regningerne indeholdt de oplysninger, som bekendtgørelsen kræver, og om regningerne var sammenlignelige med henblik på et eventuelt leverandørskifte.

Undersøgelsen viste, at 11 selskaber overholdt de nye regler, mens 9 ikke gjorde. Af disse 9 havde 2 selskaber mere end én mangel på regningerne. Energitilsynet har efterfølgende påtalt manglerne over for de enkelte selskaber.

Energitilsynet konkluderede, at regningerne i høj grad var sammenlignelige. Energitilsynet påtalte samtidig de tilfælde, hvor sprogbrugen eller udformningen af teksten på regnings-eksemplerne var misvisende eller forvirrende, og anbefalede, at selskaberne ændrede sprog og tekst. Tilsynet kan alene anbefale selskaberne at ændre sprog og tekst, hvis der er tale om misvisende sprogbrug, fordi bekendtgørelsen ikke stiller krav til sprog og terminologi på regningen.

Energitilsynet har anmodet de påtalte selskaber om at bringe regningsmaterialet i overensstemmelse med reglerne senest med udgangen af 3. kvartal 2009. Tilsynet vil herefter følge op på, om dette er sket.

Energitilsynet har videreformidlet resultatet af undersøgelsen til alle 129 elselskaber.

11. Energitilsynet har oplyst, at tilsynet på nuværende tidspunkt ikke finder behov for at foretage yderligere stikprøveundersøgelser. Tilsynet vil overveje en ny undersøgelse forud for en eventuel revision af bekendtgørelsen. Det vil i givet fald ske om senest 2-3 år.

IV. Afslutning

12. Jeg kan konstatere, at Energitilsynet har udstedt bindende faktureringsforskrifter på naturgas- og elområdet med det formål at gøre regningerne gennemsigtige og dermed lettere at forstå.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2006

3

Jeg finder det tilfredsstillende, at Energitilsynet har gennemført en stikprøveundersøgelse af, om elselskaberne overholder faktureringsforskrifterne. Energitilsynet overvejer at foretage en ny stikprøveundersøgelse senest om 2-3 år. Jeg anbefaler i forlængelse heraf, at Energitilsynet overvejer at tilrettelægge stikprøveundersøgelsen på en sådan måde, at også slutbrugernes opfattelse af regningernes udformning inddrages.

13. Jeg betragter hermed beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 6/2006 om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne

Statsrevisorerne finder det positivt, at der er gjort en indsats for at gøre regningerne til energiforbrugerne mere forståelige og gennemskuelige. Energitilsynet har således udstedt bindende forskrifter for, hvordan naturgasselskaberne og elselskaberne skal udforme regninger til forbrugerne med henblik på, at regningerne bliver lettere at forstå.

Statsrevisorerne, den 19. august 2009

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om forbedringer af Svendborgbanen (beretning nr. 9/06)

26. februar 2010

RN A202/10

I. Indledning

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 1. juni 2007 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om forbedringer af Svendborgbanen, at jeg fortsat ville følge sagen og orientere Statsrevisorerne om udviklingen i Transport- og Energiministeriets (nu Transportministeriet) initiativer. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 134. Jeg ville mere konkret følge op på:

- Trafikstyrelsens godkendelse af opgraderingsprojektet
- status for handlingsplanens effekter
- status for levering af IC2-togene.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling med Transportministeriet, møde med ministeriets departement og Banedanmark samt gennemgang af materiale, som er tilvejebragt af ministeriet.

II. Trafikstyrelsens godkendelse af opgraderingsprojektet

3. Det opgraderede baneanlæg blev sat i drift i september 2003 på en midlertidig ibrugtagningstilladelse fra Trafikstyrelsen. Der er dog fortsat ikke givet en endelig ibrugtagningstilladelse.

Rigsrevisionen har løbende fulgt udviklingen og har ved henvendelser om sagen til Banedanmark kunnet konstatere, at det forventede tidspunkt for en endelig tilladelse til drift af banen flere gange er blevet udskudt. Den manglende endelige ibrugtagningstilladelse har dog ikke beroet på forhold, som har haft betydning for banens funktionalitet og drift. Senest har Banedanmark oplyst, at Trafikstyrelsen nu forventes at give en endelig ibrugtagningstilladelse den 1. juli 2010.

Trafikstyrelsens fortsatte forlængelse af den midlertidige ibrugtagningstilladelse skyldtes i første omgang mangler i dele af Banedanmarks anlægsdokumentation og forsinket afslutning af enkelte aktiviteter. Banedanmark indsendte i december 2007 ansøgning om en endelig ibrugtagningstilladelse. Trafikstyrelsen udstedte imidlertid ikke denne tilladelse, og den væsentligste begrundelse herfor var, at Banedanmark i ansøgningen havde anlagt en anden vurdering af visse krav til baneoverkørsler end Vejdirektoratet, som indtil udgangen af 2008 varetog ansvaret for vejvndte dele af baneoverkørsler. De generelle drøftelser i 2008 mellem ministeriets departement, Trafikstyrelsen, Vejdirektoratet og Banedanmark førte ikke til en afklaring. I 2009 overgik myndigheden vedrørende jernbaneoverkørsler til Trafikstyrelsen, som umiddelbart herefter besluttede, at Banedanmark skulle forholde sig til de

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2006

2

krav, som Vejdirektoratet tidligere havde stillet. De foranstaltninger, som Banedanmark skulle gennemføre, er imidlertid endnu ikke afsluttet.

4. Banedanmark har oplyst, at andre projekter af samme karakter som Svendborgbanen også har haft lange godkendelsesforløb. Der er dog nu indført strukturerede godkendelsesforløb, som i de konkrete projekter vil fremgå af projektmaterialet. Trafikstyrelsen har endvidere udarbejdet en vejledning for ansøgninger om myndighedsgodkendelse på området.

På baggrund af oplysninger fra Banedanmark om forventede godkendelsestider for forskellige projektyper vurderer Rigsrevisionen, at et projekt af samme karakter som Svendborgbanen fremover vil kunne forventes godkendt i løbet af ca. 2 år.

5. Jeg finder det ikke tilfredsstillende, at Banedanmark ikke har opnået en endelig ibrugtagningstilladelse til Svendborgbanen mere end 6 år efter, at opgraderingen af banen blev afsluttet. Jeg vil følge det videre forløb i sagen i den løbende revision af området og orientere Statsrevisorerne herom i den årlige beretning om revisionen af statsregnskabet.

III. Effekten af handlingsplanen for Svendborgbanen

6. Efter opgraderingen af Svendborgbanen var afviklingen af togtrafikken præget af flere forsinkelser end tidligere. Størstedelen af det samlede antal forsinkelser og aflysninger skyldtes fejl i banens sikringsanlæg, hvis drift hører under Banedanmarks ansvarsområde. På den daværende transport- og energiministers foranledning iværksatte Banedanmark i maj 2005 en handlingsplan, der skulle forbedre driftssituationen på Svendborgbanen.

Handlingsplanens aktiviteter blev afsluttet i juli 2006, og Rigsrevisionen kunne i beretningen konstatere, at planen havde bidraget til at nedbringe antallet af forsinkelser og aflysninger i 3. kvartal 2006. De registreringer af forsinkelser og aflysninger, som siden er foretaget, dækker perioden frem til udgangen af 2009. Bortset fra ganske få og kortvarige stigninger er niveauet for forsinkelser og aflysninger for 3. kvartal 2006 fastholdt i hele den undersøgte periode.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at omfanget af forsinkelser og aflysninger på Svendborgbanen igennem en årrække har været fastholdt på et stabilt lavt niveau.

IV. Levering af IC2-togene

8. Det fremgik af beretningen, at der i tilslutning til opgraderingsprojektet skulle anskaffes IC2-tog til at betjene strækningen. Togene ville være miljøvenlige, give øget passagerkomfort og nedbringe rejsetiden ud over den reduktion, der fulgte af opgraderingsprojektet. Leveringen, som også omfatter IC4-tog, har imidlertid endnu ikke fundet sted.

9. I mit notat til Statsrevisorerne af 9. juni 2008 om besvarelse af et supplerende spørgsmål til fortsat notat om DSB's anskaffelse af IC4-tog tilkendegav jeg, at jeg på et passende tidspunkt ville igangsætte en afsluttende undersøgelse af anskaffelsen af IC4-tog. I notatet anførte jeg endvidere, at udviklingen i IC4-sagen kunne få betydning for, hvornår det var muligt og relevant for mig at igangsætte undersøgelsen. Jeg tilkendegav derfor, at jeg ville afgive et tilrettelæggelsesnotat herom, når alle IC4-tog (og dermed også alle IC2-tog) var leveret, eller når kontrakten var ophævet og et eventuelt retsligt efterspil var afsluttet.

V. Afslutning

10. Jeg finder det ikke tilfredsstillende, at Banedanmark ikke har opnået en endelig ibrugtagningstilladelse til Svendborgbanen mere end 6 år efter, at opgraderingen af banen blev afsluttet. Jeg vil følge det videre forløb i sagen i den løbende revision af området og orientere Statsrevisorerne herom i den årlige beretning om revisionen af statsregnskabet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2006

3

Jeg finder det tilfredsstillende, at omfanget af forsinkelser og aflysninger på Svendborgbanen igennem en årrække har været fastholdt på et stabilt lavt niveau.

Jeg vil afgive et notat om tilrettelæggelsen af en afsluttende undersøgelse om anskaffelsen af IC4-tog, når alle IC4-tog (og dermed også alle IC2-tog) er leveret, eller når kontrakten er ophævet og et eventuelt retsligt efterspil er afsluttet.

Idet jeg vil følge status på ibrugtagningstilladelsen til Svendborgbanen i den årlige beretning om revisionen af statsregnskabet, betragter jeg hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 9/2006 om forbedringer af Svendborgbanen

Statsrevisorerne afslutter denne sag skønt Banedanmark - mere end 6 år efter afslutning af opgraderingen - endnu ikke opnået en endelig ibrugtagningstilladelse til Svendborgbanen, og skønt der endnu ikke er leveret IC2-tog til betjening af strækningen.

Statsrevisorerne vil følge status på den manglende ibrugtagningstilladelse i den årlige beretning om revisionen af statsregnskabet og status på levering af IC2-togene i en kommende beretning, der følger op på DSB's anskaffelse af IC4-tog.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2006 (beretning nr. 16/06)

9. marts 2010

RN C302/10

Ad beretningens kap. III.I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, pkt. 212, om revision ved sundhed.dk

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 13. marts 2009, pkt. 2, at jeg fortsat ville følge op på it-sikkerheden ved sundhed.dk, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 219.

Rigsrevisionen har i november 2009 gennemgået de generelle it-kontroller hos sundhed.dk omfattende it-styring, adgangsstyring og it-drift. Rigsrevisionen har ved valg af revisionsområder taget udgangspunkt i sundhed.dk's rolle som databehandler. Sundhed.dk behandler og formidler data til borgere og sundhedsfagligt personale på vegne af dataansvarlige, fx Lægemiddelstyrelsen og Sundhedsstyrelsen, i henhold til databehandleraftaler. Ifølge disse aftaler er det bl.a. sundhed.dk's opgave at tilrettelægge og styre adgangen til de data, som kan vises på portalen, samt foretage logning af denne adgang.

2. Samarbejdsaftalerne med regionerne og Kommunernes Landsforening mfl. samt databehandleraftalen med bl.a. Lægemiddelstyrelsen er under opdatering. Arbejdet hermed har været udskudt, bl.a. fordi det var nødvendigt for sundhed.dk først at reorganisere portalens programmæssige platform mv. for fremadrettet at sikre portalens stabilitet og en større leverandøruafhængighed. Arbejdet med sundhedsportalens platform er nu afsluttet, og portalen er idriftsat i december 2009 hos en ny leverandør. Samarbejdsaftalerne foreligger p.t. i udkast og forventes færdiggjort i løbet af 2010.

3. Gennemgangen af adgangsstyringen viste, at adgang til sundhedsportalens kun gives ved brug af digital signatur. Borgere har alene adgang til data knyttet til deres personnummer ved brug af deres personlige digitale signatur. Sundhedsfagligt personale (læger, sygeplejere, lægesekretærer, farmaceuter o.l.) har adgang til data om patienter ved brug af personlig digital medarbejdersignatur. Alle rettigheder, som tildeles sundhedsfagligt personale, styres endvidere af Sundhedsstyrelsens Autorisationsregister, regionernes ydelsesregister, behandlerrelationen og Farmaceutregisteret.

4. Gennemgangen af it-styringen viste, at sundhed.dk har en klar opgave- og ansvarsfordeling på it-området, og at sundhed.dk løbende har fokus på it-sikkerheden.

5. Gennemgangen af it-driftsområdet viste, at sundhed.dk det seneste år har gennemført en fuldstændig genetablering af portalens programmæssige platform. Genetableringen er bl.a. gennemført for at opnå større uafhængighed af leverandøren.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2006

2

6. Samlet set var det Rigsrevisionens vurdering, at it-sikkerheden på de gennemgåede områder fungerede tilfredsstillende.

7. Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)
(beretning nr. 1/2007)**

3. marts 2010

RN A404/10

I. Indledning

1. Med dette notat følger jeg op på mit notat til Statsrevisorerne af 24. januar 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.). Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2007, s. 27-28.

2. Skatteudgifter er indtægter, der ikke opkræves som følge af undtagelser fra de generelle skatte- og afgiftsregler. Skatteudgifter kan være skattefradrag samt fritagelse for eller reduktion af skatter og afgifter, som indebærer et provenutab for det offentlige.

3. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at der kunne opnås større gennemsigtighed vedrørende de danske skatteudgifter.

Rigsrevisionen vurderede endvidere, at anbefalingerne fra Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) og International Monetary Fund (IMF) udgjorde et godt grundlag for at forbedre gennemsigtigheden.

Statsrevisorerne tilsluttede sig Rigsrevisionens vurdering af, at der kunne opnås større gennemsigtighed vedrørende skatteudgifterne. Statsrevisorerne bad skatteministeren redegøre for, hvordan gennemsigtigheden kunne forbedres i forhold til lovforberedelse, budgettering, rapportering og evaluering af effekten.

Skatteministeriet tilkendegav i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse, at ministeriet lagde afgørende vægt på at skabe gennemsigtighed om den samlede skatte- og afgiftslovgivning.

4. Som det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 24. januar 2008, fandt jeg det på baggrund af skatteministerens redegørelse imidlertid ikke klart, om ministeren reelt var indstillet på at imødekomme Statsrevisorerne anmodning og Rigsrevisionens anbefalinger om at sikre større gennemsigtighed vedrørende skatteudgifterne.

5. Ministeren var dog indstillet på at lade Skatteministeriet undersøge praksis vedrørende skatteudgifter i sammenlignelige lande og forventede, at resultatet af ministeriets undersøgelser ville foreligge i 2009.

6. I forbindelse med Statsrevisorerne bemærkning til mit notat af 24. januar 2008 gentog Statsrevisorerne, at der principielt ikke bør være forskel på, om Folketinget vælger at overføre resurser til borgere og virksomheder ved direkte tilskud eller ved reduktion af skattebetalingen. Skatteudgifterne bør, ligesom statens udgifter i øvrigt, undergå en politisk prioriterings- og beslutningsproces. Statsrevisorerne tilføjede, at det er skatteministerens an-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

2

svar at sikre, at der foreligger et tilstrækkeligt gennemsigtigt grundlag for disse politiske beslutninger og prioriteringer.

7. I dette notat redegøres der for definition og opgørelse af skatteudgifterne, deres inddragelse i lovforberejdelse og budgettering samt for rapportering om og evaluering af skatteudgifterne.

8. Rigsrevisionens opfølgning har bestået i møder og brevveksling med Skatteministeriet. Skatteministeriet har endvidere henvist til skatteministerens svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 381 af 4. september 2008, hvori ministeren anmodes om dels at oversende ministeriets analyser og rapporter om skatteudgifter, dels at gøre rede for de ændringer og initiativer, som analyserne måtte resultere i.

II. Definition og opgørelse af skatteudgifter

9. Rigsrevisionen fandt i beretningen, at Skatteministeriet burde fastlægge en ny definition af skatteudgifter med udgangspunkt i internationale anbefalinger og praksis i sammenlignelige lande. Ifølge beretningen ville en bredere definition end den hidtil anvendte således medføre, at de danske skatteudgifter kunne opgøres til et væsentligt større beløb.

10. OECD definerer skatteudgifter som "en overførsel af offentlige resurser til borgere eller virksomheder. Overførslen sker ved at reducere skattebetalingen i forhold til de generelt gældende skatteregler snarere end gennem et direkte offentligt tilskud", jf. beretningens pkt. 20.

Som det blev påpeget i beretningen, jf. pkt. 30, er det imidlertid et problem at opgøre skatteudgifterne entydigt ved hjælp af OECD-definitionen. Det skyldes, at det kan være vanskeligt at afgøre, om fx et skattefradrag er en afvigelse fra et lands skattesystem eller derimod er et generelt træk ved systemet.

11. Skatteministeren oplyser, at der arbejdes på en ny definition, der baserer sig på amerikanske erfaringer. Med den tilgang vil skatteudgifter blive defineret som "afvigelser fra klart identificerbare skatteregler i lovgivningen, som medfører et lavere provenu end den generelle regel".

12. Den nye definition sigter ifølge ministeren på en mere neutral analyse af skattesystemet, dvs. en analyse, som ikke er afhængig af en normativ målestok i form af et teoretisk optimalt skattesystem. Hensigten med den foreslåede justering er at gøre det mere klart, hvad der er omfattet af begrebet skatteudgifter, og hvad der ligger uden for begrebet. Ifølge ministeren vil den nye definition dog formentlig ikke betyde store ændringer i, hvad der kategoriseres som skatteudgifter i Danmark, idet hidtidige opgørelser i høj grad har taget udgangspunkt i den faktiske udformning af skattesystemet.

Skatteministeren oplyser desuden, at erfaringerne fra andre lande ikke taler for at udvide definitionen til også at omfatte flere skatteregler, fx rentefradraget.

13. Skatteministeren oplyser videre, at der vil blive opstillet nye generelle retningslinjer for opgørelsen af skatteudgifter på de enkelte områder: personskatter, erhvervsbeskatning, kapitalbeskatning samt moms og andre afgifter. De nye retningslinjer forventes offentliggjort i marts 2010, og fremtidige opgørelser af skatteudgifter vil tage udgangspunkt heri.

14. Jeg finder det tilfredsstillende, at skatteministeren vil opgøre skatteudgifterne ved hjælp af en ny operationel definition. Ministeren vil på denne måde gøre det mere klart, hvornår der er tale om skatteudgifter, og sikre en mere systematisk afgrænsning end tidligere. Jeg konstaterer dog samtidig, at den nye foreslåede definition ikke vil betyde en bredere definition af skatteudgifter, og den vil efter ministerens opfattelse formentlig ikke medføre store ændringer i, hvad der allerede kategoriseres som skatteudgifter.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

III. Inddragelsen af skatteudgifterne i lovforberedelse og budgettering

15. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at det ville øge gennemsigtigheden, hvis skatteudgifterne indgik i finanslovssammenhæng. Dette var baseret på internationale anbefalinger. OECD anbefaler bl.a., at skatteudgifter, ligesom direkte udgifter, integreres i de budgetter, som præsenteres for de budgetansvarlige politikere. Rigsrevisionen anbefalede på den baggrund, at skatteudgifterne bør indgå i finanslovssammenhæng og dermed skabe grundlag for en politisk behandling og prioritering af disse udgifter.

Statsrevisorerne fremhævede i deres bemærkning til beretningen, at skatteudgifterne bør fremstå mere synlige på finansloven og i statsregnskabet. De bad derfor ministeren redegøre for, hvordan der kan opnås gennemsigtighed i lovforberedelse og budgettering af skatteudgifter, så der er grundlag for politisk budgetbehandling og prioritering.

16. Skatteministeriet har, siden beretningen blev afgivet, undersøgt praksis i forskellige lande vedrørende skatteudgifter. Ministeriet har bl.a. deltaget i arbejdsgrupper i OECD-regi og i nordisk regi. Ministeriets undersøgelser viser, at skatteudgifter i de fleste af de undersøgte lande præsenteres i tilknytning til budgettet, men dog ikke side om side med direkte udgifter.

17. Ministeren er fortsat ikke indstillet på at lade skatteudgifter indgå i finanslovssammenhæng. Begrundelsen herfor er følgende: "Skatteudgifter er ikke en direkte del af det bevillingsmæssige grundlag og kan ikke regnes med i det samlede budget, hvorfor de ikke hører naturligt hjemme i finansloven. I Danmark er indførelse eller ændringer af skatteudgifter genstand for 3 behandlinger i Folketinget. Det skaber i sig selv en meget høj grad af gennemsigtighed".

18. I et uddybende svar til Rigsrevisionen oplyser Skatteministeriet, at da det ikke fremgår af grundloven, at skatter, der ikke opkræves, skal fremgå af finansloven, skal skatteudgifter således ikke fremgå eksplicit af finansloven. Ministeriet anfører videre, at skatteudgifter ikke er regnskabstal, idet opgørelsen af skatteudgifterne afhænger af henholdsvis beregningsmetoden og den anvendte benchmark – dvs. målestok for, hvad der udgør skatteudgifter. Skatteudgifter kan dermed ifølge ministeriet ikke sammenlignes direkte med finanslovens indtægter og udgifter. Hvis skatteudgifterne skulle indarbejdes fuldt ud i finansloven, ville det endvidere kræve, at der også blev posteret fiktive indtægter på andre konti, der modsvarede skatteudgiften.

Skatteministeren oplyser i tilknytning hertil, at "fra og med folketingsåret 2007/2008 indgår skatteudgifterne i gennemførte skatte- og afgiftslove i en samlet oversigt på Skatteministeriets hjemmeside".

Skatteministeriet oplyser videre, at denne oversigt på ministeriets hjemmeside fremover vil omfatte en stadig opdateret liste over samtlige skatteudgifter, og at der vil blive henvist til denne oversigt på det årlige finanslovsforslag, så skatteudgifter kan indgå i den samlede statsfinansielle prioritering. De tal, oversigten vil vise, er de tal, der blev skønnet i 2005 (i forbindelse med finanslovsforslaget for 2006) eller i det lovforslag, der indførte/ændrede skatteudgiften. Oversigten over skatteudgifterne på hjemmesiden vil således ikke blive opdateret årligt. Såfremt der gennemføres analyser af skatteudgifter på særlige områder, vil der dog ske en opdatering på disse områder.

19. Jeg er enig med ministeren i, at skatteudgifterne ikke skal behandles på samme måde som statens direkte udgifter. Sigtet med Rigsrevisionens anbefaling i beretningen var, at skatteudgifterne bør synliggøres, så de kan inddrages i finanslovssammenhæng – ikke at skatteudgifterne skal optages som bevillinger på finansloven og konteres i statsregnskabet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

4

Jeg finder således fortsat, at en synliggørelse af skatteudgifterne i finanslovssammenhæng er hensigtsmæssig i forbindelse med den overordnede prioritering, da skatteudgifterne dels har et væsentligt økonomisk omfang, dels har samme virkning for borgere og virksomheder som et direkte tilskud. Jeg konstaterer, at skatteministeren ikke er indstillet på at imødekomme Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens anbefaling om at lade skatteudgifterne indgå i finanslovssammenhæng. Jeg bemærker imidlertid, at Skatteministeriet har accepteret at ville henvise til opgørelsen af skatteudgifter på ministeriets hjemmeside i finanslovsforslaget, hvilket er et skridt i den rigtige retning. Såfremt hjemmesiden er den eneste mulighed for at inddrage skatteudgifterne i finanslovssammenhæng, finder jeg dog, at listen bør opdateres med skatteudgifternes provenu.

IV. Rapportering og evaluering

20. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at Skatteministeriet kunne øge gennemsigtigheden af skatteudgifterne ved at:

- rapportere om det samlede provenutab og de administrative omkostninger som følge af skatteudgifterne
- evaluere skatteudgifternes målopfyldelse og effekter.

21. Rigsrevisionen fandt endvidere, at evaluering af skatteudgifterne kan ske på baggrund af væsentlighed og risiko og i sammenhæng med øvrig skattelovgivning.

Statsrevisorerne bad i forlængelse heraf ministeren redegøre for, hvordan skatteudgifterne kan evalueres årligt, så der sikres en gennemsigtig rapportering om skatteudgifternes økonomiske konsekvenser og deres effekter.

22. Skatteministeren oplyser, at det ikke er hensigten, at der fremover skal rapporteres årligt om samtlige skatteudgifter med opdaterede provenuberegninger. Det er dog samtidig skatteministerens opfattelse, at skatteudgifterne ikke lever "en skyggetilværelse uden opsyn". Ministeren henviser til Økonomi- og Erhvervsministeriets årlige "Redegørelse om erhvervsstøtte", som bl.a. behandler skatteudgifterne på erhvervsområdet, samt til en opgørelse af skatteudgifterne i lovforslaget "Forårspakke 2.0".

Ministeren finder endvidere ikke, at skatteudgifterne bør evalueres selvstændigt eller med faste tidsintervaller. Skatteudgifterne skal derimod evalueres som en del af det samlede skatte- og udgiftssystem eller ved større ændringer som ved skattereformer mv. Ministeren anfører, at der ved evalueringer også skal tages hensyn til, om resurseforbruget står mål med udbyttet.

23. Folketinget modtog frem til 2006 en samlet oversigt over de skønnede skatteudgifter, som indgik i et bilag til finanslovsforslaget. Folketinget er i dag henvist til at sammenstille oplysninger fra flere forskellige kilder for at få et overblik. Ministeren henviser i den forbindelse til Økonomi- og Erhvervsministeriets årlige "Redegørelse om erhvervsstøtte" og til Skatteministeriets hjemmeside. Redegørelsen fra Økonomi- og Erhvervsministeriet omfatter imidlertid kun omkring 1/3 af skatteudgifterne, og Skatteministeriets hjemmeside indeholder ikke en ajourført fortegnelse over de samlede skønnede skatteudgifter. Folketinget kan derfor ikke få et samlet overblik over størrelsen af de skønnede skatteudgifter. Denne udvikling er i øvrigt blevet forstærket i 2009, hvorefter der ikke længere vil blive udarbejdet en statusrapport om personalegoder og naturalieydelse til Folketinget. Ministeriet oplyser dog, at de statistiske oplysninger fra personalegoder rapporten fortsat vil blive offentliggjort på ministeriets hjemmeside. Oplysningerne for 2003-2008 er således i februar 2010 blevet opdateret på hjemmesiden.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

24. Skatteministeriet oplyser vedrørende evalueringer, at der, siden beretningen blev afgivet, er foretaget eller planlagt gennemført følgende gennemgange af skatteudgifter:

- Skattekommissionen gennemgik i 2008-2009 skatteudgifterne. Dette arbejde har ført til, at Folketinget har ændret en række skatteudgifter i forbindelse med "Forårspakke 2.0", som nedbragte de samlede skatteudgifter med ca. 1,5 mia. kr. årligt.
- I "Udredningen af den fremtidige mediestøtte", som blev offentliggjort i november 2009, indgik skatteudgifterne også.
- Lovforslag L 112 fremsat den 27. januar 2010, som harmoniserer beskatningen af kursgevinster på forskellige værdipapirer, berører også spørgsmålet om skatteudgifter.
- I forbindelse med "Forårspakke 2.0" blev det aftalt, at konkurrenceforholdene for energintensive virksomheder mv. skal undersøges i de kommende år. Undersøgelserne forventes at inddrage skatteudgifter på energi- og miljøområderne.

25. Jeg finder ikke, at omtalen af skatteudgifterne i lovforslaget om "Forårspakke 2.0" og i Økonomi- og Erhvervsministeriets "Redegørelse om erhvervsstøtte" umiddelbart har karakter af en egentlig evaluering af skatteudgifternes effekter. Lovforslaget omtaler alene ændringerne af gældende regler samt økonomiske og administrative konsekvenser heraf. Desuden omfatter det kun en mindre del af skatteudgifterne, herunder et antal støtteordninger for erhvervslivet samt multimediebeskatning og befodringsfradrag mv. Økonomi- og Erhvervsministeriets redegørelse beskriver de eksisterende erhvervsstøtteordninger og deres økonomiske omfang, men omtaler ikke ordningernes effekter.

Skatteudgifterne udgør et betragteligt beløb. I oversigten på finanslovsforslaget for 2006 skønnede Skatteministeriet således, at ordningerne ville medføre et provenutab for staten i 2009 på knap 38 mia. kr. Henset til skatteudgifternes omfang finder jeg det hensigtsmæssigt, at det evalueres, om de enkelte ordninger og skatteudgifter forbundet hermed har den effekt, som Folketinget har tilsigtet. Som det fremgik af beretningen, finder jeg, at evaluering af skatteudgifter bør ske ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko og kan ske i sammenhæng med evaluering af øvrig lovgivning på skatteområdet.

26. Jeg konstaterer, at skatteministeren ikke er indstillet på at imødekomme Statsrevisorernes anmodning og Rigsrevisionens anbefalinger om at rapportere om skatteudgifternes økonomiske konsekvenser og deres effekter. Jeg må dog samtidig konstatere, at ministeriet siden beretningens afgivelse har foretaget eller planlægger at foretage gennemgang af udvalgte områder, ligesom ministeriets hjemmeside vil give et bedre overblik over skatteudgifterne.

V. Afslutning

27. Jeg må konstatere, at skatteministeren med sine tiltag vil bidrage til at øge gennemsigtigheden vedrørende skatteudgifterne på enkelte punkter. Skatteministeren har tilkendegivet, at Skatteministeriet vil opstille en ny og mere entydig definition af skatteudgifter. Ministeren vil desuden offentliggøre samtlige skatteudgifter på Skatteministeriets hjemmeside.

Ministeren er imidlertid ikke indstillet på at lade skatteudgifterne indgå i finanslovssammenhæng – ud over med en henvisning til ministeriets hjemmeside – og er ikke indstillet på at opdatere oversigtens provenuberegninger årligt og finder heller ikke, at skatteudgifterne bør evalueres årligt.

På den baggrund finder jeg fortsat, at der er grundlag for at øge gennemsigtigheden vedrørende skatteudgifterne.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

6

Sammenfattende er det dog samtidig min vurdering, at mulighederne for, på nuværende tidspunkt, at opnå større åbenhed og synlighed omkring skatteudgifterne via en revisionsmæssig undersøgelse er udtømt.

Jeg betragter derfor beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)

Statsrevisorerne bemærker, at skatteministeren ikke har været indstillet på at følge Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens anbefaling om at øge gennemsigtigheden i skatteudgifterne – dvs. indtægter som staten ikke opkræver, fordi der fx gives skattefradrag – selv om

- internationale sammenligninger viser, at skatteudgifterne i de fleste andre lande præsenteres i sammenhæng med finanslovsforslaget, fastholder skatteministeren, at oplysninger om skatteudgifterne alene skal findes på Skatteministeriets hjemmeside og ikke i finanslovsforslaget
- og selv om Folketinget har tilsigtet forskellige formål med skatteudgifterne, fastholder skatteministeren, at skatteudgifternes effekt og konsekvens ikke løbende vil blive selvstændigt evalueret og rapporteret til Folketinget.

Ikke mindst henset til skatteudgifternes betydelige beløb – et provenutab for staten på knap 38 mia. kr. i 2009 – finder Statsrevisorerne det nødvendigt, at skatteministeren sikrer, at der foreligger et tilstrækkeligt gennemsigtigt grundlag for Folketingets prioriteringer og beslutninger om skatteudgifter.

Statsrevisorerne afslutter sagen, idet Statsrevisorerne henleder Folketingets opmærksomhed på, at der fortsat er gode grunde til at øge gennemsigtigheden i skatteudgifterne.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver
(beretning nr. 2/2007)**

4. marts 2010

RN A304/10

I. Indledning

1. Beretningen handlede om de it-systemer, der understøtter sygehusenes opgaver i relation til patientforløb og sygehusadministration. Endvidere omhandlede beretningen regionernes strategier og planer på området.

2. Statsrevisorerne anførte bl.a. i deres bemærkninger til beretningen, at der med etablering af regionerne er en enestående – måske historisk – mulighed for videndeling, koordination og samarbejde på tværs af regionerne om fælles og omkostningsbevidste fremtidige it-løsninger på sygehusområdet.

3. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. april 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver, at jeg ville følge op på resultaterne af:

- det koordinerende samarbejde i Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark (SDSD)
- strategien for it i sundhedsvæsenet for perioden 2008-2012
- lovrevisionen med hensyn til fælles standarder
- regionernes videre arbejde med it-strategier.

Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 32.

De første 2 punkter behandles under ét i notatet, da udmøntning af strategien for it i sundhedsvæsenet hænger nært sammen med spørgsmålet om et koordineret samarbejde i regi af SDSD.

Opfølgningen er baseret på møder og brevveksling med Indenrigs- og Sundhedsministeriet og på orienteringer fra regionerne om status på arbejdet med it-strategier. Rigsrevisionen har indhentet bemærkninger til notatet fra såvel ministeriet som regionerne.

II. Det koordinerende samarbejde og den nationale it-strategi

Organisering af samarbejdet vedrørende udmøntning af den nationale it-strategi

4. Statsrevisorerne anførte bl.a. i deres bemærkninger til beretningen, at de forventede, at indenrigs- og sundhedsministeren sikrede et forpligtende samarbejde mellem regionerne om udvikling af fælles it-løsninger på basis af fælles standarder – især udviklingen af den elektroniske patientjournal.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

2

5. For at sikre et forpligtende samarbejde mellem regionerne etablerede ministeren som led i økonomiaftalen for 2007 den tværgående organisation SDSD. SDSD ledes af en direktør, der refererer til en bestyrelse bestående af 7 medlemmer fra henholdsvis Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Finansministeriet, Danske Regioner og KL (Kommunernes Landsforening). For at sikre sammenhængen til myndighedsniveauet er direktøren for SDSD samtidig direktør i Sundhedsstyrelsen. SDSD's arbejdsopgaver er primært strategiudvikling, initiativer til nationale it-projekter samt den overordnede styring og koordinering af disse initiativer. Organisationens arbejde finansieres via finansloven, jf. hovedkonto 16.11.14. Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark.

6. SDSD fremlagde den 12. december 2007 en national strategi for digitalisering af sundhedsvæsenet for perioden 2008-2012. Ifølge strategien fastlægges de overordnede rammer og krav til it i sundhedsvæsenet på nationalt niveau. Ministeriets myndighedsfunktion på it-området er i den forbindelse blevet styrket, jf. sundhedslovens § 193a, hvoraf det fremgår, at indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte krav og bindende standarder for it-ansværelsen i sundhedsvæsenet, herunder for elektroniske patientjournaler (jf. lovbekendtgørelse nr. 95 af 7. februar 2008 med senere ændringer). Ansvaret for driften af it-systemerne i sundhedsvæsenet er fortsat placeret i henholdsvis regionsrådene (sygehuse og praksissektoren) og kommunalbestyrelserne (forebyggelse og hjemmesygepleje mv.).

I det følgende gøres status på strategiens udmøntning i forhold til at udvikle og indføre den elektroniske patientjournal og fælles nationale it-løsninger.

Elektronisk patientjournal

7. Et væsentligt mål som led i den nationale strategi har været at sikre udbredelsen af den elektroniske patientjournal (EPJ). Af strategien fremgår det, at regionerne skal udvikle og indføre EPJ ved: "at opstille konkrete mål for anvendelse (fx hvor mange brugere, hvilke moduler, hvilken funktionalitet, hvilke arbejds gange) og nytteværdi, hvorefter der skal arbejdes mod løbende forbedringer i forhold til de opstillede mål".

Grundidéen i EPJ er at skabe en digital version af patientens papirjournal. EPJ er ikke et veldefineret begreb, og der er derfor plads til fortolkning af, hvilke krav der skal stilles til det specifikke indhold. I den nationale it-strategi fremgår dog følgende: "Med EPJ indføres den elektroniske kliniske arbejdsplads, som skal give sygehuspersonalet adgang til relevant information i det daglige arbejde. Det er vigtigt at fastholde fokus på, at EPJ skal understøtte arbejdet med patientbehandlingen". Teknisk set kan EPJ betegnes som en sammenkædning af it-systemer med forskellige funktionaliteter, som kan give overblik og elektronisk adgang til oplysninger, der er relevante for patientforløbet, herunder oplysninger om fx medicinering, undersøgelsessvar, notater, booking af undersøgelser mv.

8. Der er gennem en årrække investeret betydelige resurser i at udvikle og udbrede it-løsninger, der betegnes som EPJ i sundhedsvæsenet. Ved regionsdannelsen den 1. januar 2007 overtog regionerne forskellige EPJ-løsninger, som var udviklet af de enkelte amter og på de enkelte sygehuse. Regionerne har fra starten søgt at integrere og konsolidere deres forskellige EPJ-løsninger, bl.a. for at sikre en højere grad af ensartethed i den måde, EPJ anvendes i den enkelte region.

9. Rigsrevisionens opfølgning har vist, at det er forskelligt, hvor langt regionerne er nået med at indføre EPJ.

10. Region Sjælland er den eneste region, der på nuværende tidspunkt har indført én EPJ-løsning, som indebærer, at der kan udveksles data om patienterne på tværs af sygehusafdelinger og regionens forskellige sygehuse. Region Sjælland har desuden baseret EPJ-løsningen på en såkaldt single sign-on løsning, som betyder, at personalet siden maj 2009 har benyttet ét log-on for alle væsentlige patientrelaterede programmer. Dette er tidsbesparende for læger og sygeplejersker, der ellers skal logge på, hver gang de skal have adgang til et system. På afdelings- og specialniveau har regionen dog oplyst, at der fortsat er min-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

3

dre systemer af ældre dato, som ikke er omfattet af single sign-on og heller ikke kan blive det, før de udskiftes.

11. Region Hovedstaden har oplyst, at man er tæt på at have indført én fælles EPJ-løsning på tværs af regionens sygehuse. I regionens status for realiseringen af it-handlingsplanen for 2009 fremgår det, at der nu er adgang til basale journalinformationer på tværs af regionens sygehuse og psykiatrien, og at der er taget et væsentligt teknisk skridt på vejen i forberedelse til at få en papirløs patientbehandling. Regionen har videre oplyst, at der fortsat i en periode kan være forskel på, hvordan systemerne anvendes på de enkelte sygehuse. Dette illustrerer, at EPJ ikke kun er en teknologisk udfordring, men også en stor organisatorisk udfordring, som indebærer ændring af arbejds gange mv.

Ingen af de øvrige regioner har endnu etableret en fælles EPJ-løsning, herunder single sign-on. Én region har i forbindelse med single sign-on peget på, at også svartider og stabilitet har afgørende betydning for sundhedspersonalets anvendelse af it-systemerne. Det hjælper således ikke meget, at det er nemt at logge på systemerne, hvis det bagefter er svært at finde data, eller svartiderne er dårlige.

12. Ministeriet og regionerne har samlet oplyst, at det allerede i dag er muligt at få adgang til elektroniske oplysninger om patienterne på tværs af sygehuse og regioner. Alle regionale sygehuse leverer data fra deres EPJ og centrale patientadministrative systemer til den landsdækkende e-journal på sundhed.dk. Én region har oplyst, at e-journalen oprindeligt blev udviklet til brug for informationsøgning på tværs af sygehuse med forskellige it-systemer. Siden er det også blevet muligt for almen praksis og speciallæger at få adgang til e-journalens patientregistreringer om diagnoser, behandlingsnotater, udskrivningsbreve mv. E-journalen har siden efteråret 2009 også været tilgængelig for patienterne. Ifølge ministeriet består begrænsningen i e-journalen i, at der ikke er adgang til fuldt opdaterede data om patienten. Én region fremhæver desuden, at det fx ikke er muligt at få adgang til patienternes røntgenbilleder i e-journalen.

13. Sammenfattende må det konkluderes, at udgangspunktet for regionernes arbejde med at etablere en EPJ-løsning på sygehuse har været forskelligt, idet nogle regioner har overtaget flere forskellige it-systemer end andre. Opfølgningen har vist, at der er forskel på, hvor lang tid der vil gå, inden alle regioner har indført en EPJ-løsning på sygehuse. EPJ på sygehuse vil bl.a. kunne bidrage til mere effektive behandlingsforløb og større patientsikkerhed, og jeg finder det derfor væsentligt, at der er klare målsætninger for at indføre EPJ.

På baggrund af status for regionernes etablering af EPJ har jeg besluttet at igangsætte en større undersøgelse af regionernes indførelse og anvendelse af EPJ med henblik på at afgive en beretning til Statsrevisorerne.

Fælles nationale it-løsninger

14. SDSD har udmøntet den nationale it-strategi i forskellige initiativer og fælles nationale it-løsninger, som bl.a. omfatter Fælles Medicinkort, nationalt patientindeks, telemedicin, og it-arkitektur. I det følgende gives en status på udmøntningen af 2 centrale fælles it-løsninger, som skal gøre det muligt at udveksle relevante data om patienterne på tværs af regioner og øvrige sektorer i sundhedsvæsenet.

- *Fælles medicinkort (FMK)*. Ved økonomiaftalerne for 2010 mellem regeringen og de kommunale organisationer blev det aftalt at etablere et landsdækkende FMK. Ministeriet har oplyst, at FMK skal betragtes som en tværsektoriel- og landsdækkende elektronisk medicinjournal, der til enhver tid giver både sundhedspersonalet og patienterne adgang til opdaterede medicindata for den enkelte patient. Ministeriet oplyser videre, at FMK udvikles i etaper og forventes fuldt indført i regionerne, kommunerne og i almen praksis inden udgangen af 2011.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

4

- *Nationalt Patientindeks (NPI)*. Ministeriet oplyser, at det forventes, at første version af NPI vil være udviklet i foråret 2010. NPI muliggør bl.a., at patienter og sundhedspersonale kan få adgang til oplysninger i regionernes EPJ på tværs af sundhedsvæsenet. Målet med NPI er generelt at stille data fra eksisterende datakilder til rådighed på en hensigtsmæssig måde for såvel sundhedspersonalet som den enkelte patient. Projektet udvikles i etaper, afhængigt af hvordan der kan skaffes finansiering, og hvilke delsystemer det måtte være hensigtsmæssigt at give adgang til.

15. Ministeriet har oplyst, at de fælles nationale it-løsninger gennemføres i etaper, og at der på nuværende tidspunkt ikke er skabt klarhed over realiseringen og den samlede finansiering af initiativerne. Usikkerheden om finansieringen af it-investeringerne gør det bl.a. vanskeligt at opstille tidsplaner for realiseringen af de fælles it-løsninger.

16. Det fremgår af den nationale strategi, at SDSD skal sikre et forpligtende samarbejde og koordinere den fremtidige udvikling af it på hele sundhedsområdet, uanset om opgaverne varetages af staten, regionerne, kommunerne, almen praksis eller private sygehuse. SDSD skal derudover sikre, at der træffes de nødvendige beslutninger af bindende karakter for alle aktører, samt at der gennemføres en løbende styring, koordinering og opfølgning.

17. Ministeriet har videre oplyst, at Regeringens Økonomiudvalg i oktober 2008 besluttede at igangsætte en analyse af sundheds-it med henblik på at styrke arbejdet med at it-understøtte sundhedsvæsenet. Analysen omfatter bl.a. en vurdering af, hvordan de eksisterende organisatoriske løsninger, herunder SDSD, fungerer. Ministeriet har oplyst, at der endnu ikke er foretaget en endelig vurdering af analysens konklusioner. Ministeriet finder det derfor vanskeligt at vurdere, om SDSD udgør en tilfredsstillende ramme med hensyn til at sikre et koordineret og forpligtende samarbejde om udviklingen af fælles it-løsninger og EPJ på tværs af regionerne.

18. Flere regioner har oplyst, at det kun i begrænset omfang har været muligt at skabe grundlag for fælles beslutninger i regi af SDSD. Endvidere har SDSD's rolle i relation til sundheds-it været begrænset til en observerende og koordinerende rolle. Regionerne finder det desuden vanskeligt at vurdere, hvor stor betydning SDSD reelt vil få for udviklingen af sundheds-it.

19. Jeg finder det positivt, at der som led i udmøntning af den nationale it-strategi arbejdes med forskellige projekter og fælles nationale it-løsninger, der vil kunne understøtte udvekslingen af data om patienterne på tværs af sundhedsvæsenet. Jeg er endvidere enig i den etapevise gennemførelse af initiativerne, idet jeg finder denne fremgangsmåde mindre risikofyldt.

Jeg må dog konstatere, at jeg ikke finder det godtgjort, at SDSD har været i stand til at sikre et forpligtende samarbejde om udvikling og indførelse af EPJ og fælles nationale it-løsninger. Der er således ikke i regi af SDSD fastsat fælles mål for udviklingen af EPJ i regionerne, og SDSD har haft vanskeligt ved at skabe klarhed over realisering af den samlede finansiering af de fælles nationale it-løsninger.

III. Lovrevisionen med hensyn til fælles standarder

20. Det fremgik af beretningen, at den fremtidige udvikling af it til sygehusene bør foregå på baggrund af fælles standarder. Standarder for dataudveksling er en forudsætning for, at it-systemer kan kommunikere med hinanden, og dermed også forudsætningen for, at regionernes EPJ kan dele data på tværs af regioner, kommuner og almen praksis.

21. Ministeriet har oplyst, at der med ændringen af sundhedslovens § 193a er skabt de nødvendige hjemler til, at indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte bindende standarder. Det er med den nationale strategi for udvikling af it-systemer i sundhedsvæsenet besluttet,

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

5

at de systemer, der anvendes, bør bygge på internationalt anerkendte standarder, og at det skal være muligt at gøre brug af en strategi for flere leverandører.

22. Ministeriet har videre oplyst, at der er oprettet 3 standardiseringsråd for henholdsvis *it-arkitektur*, *informationssikkerhed* og *indhold*. Ifølge ministeriet skal rådene sikre koordinering, spredning af viden og medinddragelse af alle relevante parter i standardiseringsarbejdet. Rådene skal følge og vurdere forslag til fælles standarder og i givet fald anbefale ministeren at fastsætte bindende regler på området.

23. Ministeren har ikke hidtil fundet behov for at gøre brug af bemyndigelsen til at fastsætte standarder og krav til godkendelse af anvendelsen af standarder. Dette skyldes dels, at der ikke er opnået international enighed på området, dels at der konkret udvikles og indføres standarder gennem samarbejder i regi af fx MedCom, som er et samarbejde mellem myndigheder, organisationer og private firmaer med tilknytning til sundhedsvæsenet.

24. Jeg finder det positivt, at ministeriet har oprettet 3 standardiseringsråd, der skal koordinere udviklingen i det igangværende standardiseringsarbejde for at sikre, at fælles standarder udbredes, så sundhedsvæsenets it-systemer kan kommunikere med hinanden. Det er dog fortsat ikke afklaret, hvilke standarder der kommer til at ligge til grund for udviklingen.

IV. Regionernes videre arbejde med it-strategier

25. Det fremgik af beretningen, at regionerne var i færd med at udarbejde deres egne strategier, herunder investeringsplaner, for hele it-udviklingen på sygehusområdet.

26. Alle regioner har oplyst, at de har investeringsplaner på it-området. Opfølgningen har vist, at omfanget af og karakteren af regionernes arbejde med investeringsplaner og it-strategier varierer. 2 regioner oplyser, at de stadig mangler at vedtage en egentlig strategi for sundheds-it. Region Nordjylland har oplyst, at den forventer at have vedtaget en strategi i sensommeren 2010. Region Midtjylland har oplyst, at den forventer at have færdigbehandlet et forslag til strategi i løbet af foråret 2010. Regionerne har oplyst, at de primært har været optaget af at konsolidere det store antal it-systemer, der understøtter sygehusenes kerneopgaver i relation til bl.a. patientforløb og sygehusadministration.

27. Statsrevisorerne anførte bl.a. i deres bemærkninger til beretningen, at regionerne i højere grad bør analysere og vurdere, hvilke it-opgaver der kan løses og koordineres på tværs af regionerne.

Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Hovedstaden har oplyst, at de har identificeret en række fælles it-opgaver, som de har indledt et samarbejde omkring. Dette omfatter bl.a. fælles udbud på konkrete it-opgaver samt udveksling og koordinering af erfaringer. Endvidere har regionerne samlet oplyst, at de i februar 2010 tog initiativ til at oprette Regionernes Sundheds-it Organisation (RSI). Flere regioner har i den forbindelse oplyst, at RSI er oprettet ud fra regionernes erkendelse af et stigende behov for forpligtende samarbejde og sammenhæng på tværs inden for sundheds-it. Regionerne vil i regi af RSI foretage fælles indkøb, udvikling og koordinering af bl.a. single sign-on, laboratoriesystemer, ambulancejournaler og "serviceeftersyn" af leverandøraftaler, licenser mv.

Ministeriet har oplyst, at det er positivt, at regionerne i regi af RSI vil styrke det forpligtende samarbejde med at koordinere og realisere eventuelle økonomiske gevinster inden for udviklingen af sundheds-it.

28. Opfølgningen har vist, at det har været en stor opgave for regionerne at konsolidere it på sundhedsområdet, og jeg finder det positivt, at der arbejdes med de forskellige initiativer med henblik på at styrke mulighederne for et forpligtende samarbejde om udvikling, drift og indkøb af it-løsninger mv.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

6

V. Afslutning

29. Det har været – og er fortsat – en stor opgave for regionerne at konsolidere det store antal it-systemer på sygehusene. Rigsrevisionens opfølgning har vist, at det er forskelligt, hvor langt regionerne er nået med at indføre en EPJ-løsning. Det er endvidere forskelligt, hvornår regionerne forventer at afslutte konsolideringen af it på sygehusene, herunder EPJ. Jeg finder det i den forbindelse ikke godtgjort, at SDSD har været i stand til at sikre et forpligtende samarbejde om udvikling og indførelse af EPJ i regionerne. Der er således ikke i regi af SDSD fastsat fælles mål for udvikling af EPJ i regionerne.

30. Jeg kan videre konstatere, at der er taget en række initiativer til at udvikle fælles nationale it-løsninger, som på sigt vil gøre det muligt at udveksle data om patienterne på tværs af regionerne til gavn for patienterne og sundhedspersonalet. Jeg finder det positivt, at der som led i udmøntningen af den nationale it-strategi arbejdes med forskellige projekter og fælles nationale it-løsninger, der vil kunne understøtte udvekslingen af data til patienterne på tværs af sundhedsvæsenet. Jeg er endvidere enig i den etapevise gennemførelse af initiativerne, idet jeg finder denne fremgangsmåde mindre risikofyldt. Det er dog usikkert, hvornår de fælles nationale it-løsninger på sundhedsområdet forventes gennemført. Dette skyldes i høj grad uklarhed om tidsplaner og finansiering af fælles it-løsninger i sundhedsvæsenet.

31. Statsrevisorerne anførte bl.a. i bemærkningerne til beretningen, at de forventede, at ministerens bebudede initiativ (vedrørende SDSD) sikrer et forpligtende samarbejde mellem regionerne om udvikling af fælles it-løsninger. Ministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at formålet med SDSD er at samle og koordinere indsatsen for it i sundhedsvæsenet, uanset om opgaverne varetages af staten, regionerne, kommunerne, almen praksis eller private sygehuse.

Jeg kan konstatere, at ministeriet på nuværende tidspunkt finder det vanskeligt at vurdere, om SDSD udgør en tilfredsstillende ramme med hensyn til at sikre et koordineret og forpligtende samarbejde om udvikling af fælles it-løsninger, herunder EPJ. Jeg finder det på den baggrund væsentligt, at der træffes de nødvendige beslutninger, som kan sikre en hensigtsmæssig ramme for et forpligtende samarbejde om it på sundhedsområdet.

Jeg har noteret, at regionerne af egen drift har taget initiativ til at styrke et forpligtende samarbejde om it på sundhedsområdet i form af oprettelsen af RSI, hvilket jeg finder positivt.

32. Jeg finder grundlag for at følge sagen om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver, og jeg vil fortsat følge resultaterne af:

- det koordinerende samarbejde i SDSD
- lovrevisionen med hensyn til fælles standarder.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

33. Derudover har jeg besluttet at igangsætte en større undersøgelse af regionernes indførelse og anvendelse af EPJ med henblik på at afgive en beretning til Statsrevisorerne.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 2/2007 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver

Statsrevisorerne konstaterer, at der fortsat udestår et stort arbejde i Indenrigs- og Sundhedsministeriet, regioner, kommuner og den tværgående organisation SDSD (Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark) med at etablere fælles nationale it-løsninger i sundhedsvæsenet.

Statsrevisorerne finder det ikke helt tilfredsstillende, at det – tre år efter regionernes etablering – stadig er uafklaret, hvilke standarder der skal ligge til grund for it-udviklingen, og at der ikke er klare målsætninger for at indføre Elektronisk Patientjournal.

Rigsrevisionen vil derfor iværksætte en større undersøgelse af regionernes indførelse og anvendelse af Elektronisk Patientjournal.

Statsrevisorerne, den 18. marts 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om Cancerregisteret (beretning nr. 3/2007)

2. februar 2010

RN A301/10

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, skrev jeg, at jeg ville følge op på 3 forhold vedrørende beretningen om Cancerregisteret.

Jeg ville konkret følge op på:

- om Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har ført tilsyn med og fulgt op på, om Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret er ajourført
- om Cancerregisteret er ajourført
- om Dødsårsagsregisteret er ajourført.

2. Rigsrevisionen har i sin opfølgning på beretningen gennemgået dokumenter og rapporter fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Sundhedsstyrelsen. Endvidere har Rigsrevisionen interviewet medarbejdere på 3 sygehuse om deres indberetning til Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret.

II. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses tilsyn og opfølgning

3. Ministeren for sundhed og forebyggelse har i sin redegørelse af 5. februar 2008 til beretningen oplyst, at Sundhedsstyrelsen den 21. november 2007 har udarbejdet en projektplan, der beskriver, hvordan Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret skal føres ajour og moderniseres. I projektplanen beskrives en række tiltag til at sikre ministeriets tilsyn og opfølgning:

- A. Ministeriet modtager hver måned et statusnotat for fremdriften i projektet, herunder om projektets deadlines overholdes.
- B. Sundhedsstyrelsen offentliggør hver 3. måned et notat om projektet.
- C. Der nedsættes en opfølgningsgruppe med repræsentanter fra ministeriet og Sundhedsstyrelsen.

Ad A. Rigsrevisionens opfølgning har vist, at ministeriet hver måned fra januar til oktober 2008 har modtaget en status for moderniseringen af Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret fra Sundhedsstyrelsen. Statusnotaterne følger op på den tidsplan og de milepæle, som fremgår af Sundhedsstyrelsens projektplan af 21. november 2007.

Ad B. Sundhedsstyrelsen har i februar, april, august og oktober 2008 på styrelsens hjemmeside offentliggjort notater om moderniseringen af Cancerregisteret. Notaterne fra februar, april og august beskriver fremdriften i både Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret. Notatet fra oktober indeholder alene informationer om Cancerregisteret.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

2

Ad C. En opfølgingsgruppe med medlemmer fra ministeriet og Sundhedsstyrelsen har været nedsat i perioden 1. januar - 31. oktober 2008. Fra oktober 2008 og fremover følges Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret i regi af ministeriets koncernledelse.

4. Jeg finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse gennem ovenstående tiltag har sikret en ramme for ministeriets tilsyn med og opfølgning på Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret.

III. Ajourføring af Cancerregisteret

5. Ministeren for sundhed og forebyggelse oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Cancerregisteret i oktober 2008 vil være fuldt ajourført og moderniseret.

Sundhedsstyrelsen har i 2008 udgivet endelige tal for Cancerregisteret for 2004, 2005 og 2006. I 2009 har styrelsen udgivet endelige tal for 2007 og 2008. Det er Sundhedsstyrelsens mål, at fremtidige årgange skal udkomme ultimo det efterfølgende år.

Registeret er nu opdateret, så det ifølge Sundhedsstyrelsen svarer til niveauet i andre lande i Norden og i EU.

6. Cancerregisteret er moderniseret, idet den såkaldte automatiske cancerlogik er fuldt implementeret pr. 1. januar 2009. Den automatiske cancerlogik er et it-system, der elektronisk håndterer indberetningerne til Cancerregisteret, så manuel kodning minimeres. Moderniseringen har været undervejs siden 2004, hvor canceranmeldelserne ikke længere kunne indberettes på papir.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har sikret, at Cancerregisteret er moderniseret og ajourført – om end noget forsinket – med endelige tal til og med 2008.

IV. Ajourføring af Dødsårsagsregisteret

8. Ministeren for sundhed og forebyggelse oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Dødsårsagsregisteret i december 2007 var ført ajour til og med 2006.

Det fremgår videre af den projektplan, som Sundhedsstyrelsen udarbejdede den 21. november 2007, at:

- endelige tal fra Dødsårsagsregisteret for 2002-2006 offentliggøres i løbet af 2008
- endelige tal fra Dødsårsagsregisteret for 2007 offentliggøres i december 2008.

9. Rigsrevisionens opfølgning har vist, at endelige tal fra Dødsårsagsregisteret for 2002-2006 blev offentliggjort i september 2008, mens foreløbige tal for 2007 blev offentliggjort i marts 2009. Endelige tal for 2007 og 2008 er offentliggjort i december 2009.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har oplyst, at de endelige tal fra Dødsårsagsregisteret for 2007 var forsinket dels på grund af en mere omfattende validering af Dødsårsagsregisteret for 2002-2006, dels på grund af træghed, især fra sygehusene, i forhold til at indberette elektronisk. Det sidste betød, at Sundhedsstyrelsen skulle kode flere indberetninger manuelt.

10. Dødsårsagsregisteret er i gang med at blive moderniseret, men processen er ikke fuldt afsluttet. Ministeriet oplyser i notat til Rigsrevisionen af 5. januar 2010, at knap 85 % af dødsattesterne for 2009 er indberettet elektronisk. Ministeriet oplyser videre, at Sundhedsstyrelsen pr. 1. december 2009 har indført en ny praksis, hvor attester, der bliver modtaget på papir, bliver sendt retur med besked om, at indberetningen skal ske elektronisk. Ministeriet forventer således en udvikling frem mod fuld elektronisk indberetning.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

11. Jeg finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har sikret, at Dødsårsagsregisteret er ved at blive moderniseret, og at registeret – om end noget forsinket – nu er opdateret med endelige tal til og med 2008.

V. Indberetning til Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret

12. Rigsrevisionen har undersøgt sygehusenes indberetning til Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret. Undersøgelsen omfatter interviews på 3 sygehuse og gennemføres for at belyse, om der kan være forhold ved indberetning af cancertilfælde og dødsårsager, som påvirker datakvaliteten negativt i de 2 registre.

Rigsrevisionen har for både Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret undersøgt, om

- der er let elektronisk adgang til at indberette cancertilfælde og dødsårsager
- opgaven med at indberette er entydigt placeret
- der er adgang til vejledning i, hvad og hvordan der indberettes
- den anvendte tid på indberetning er rimelig
- indberetningerne kvalitetssikres.

Cancerregisteret

13. Undersøgelsen viser, at indberetning til Cancerregisteret sker elektronisk gennem sygehusenes patientadministrative systemer, og der er således let adgang til at indberette cancertilfælde.

14. Opgaven med at indberette cancertilfælde er entydigt placeret. Lægen krydser af i et skema, hvad der skal indberettes, mens lægesekretæren taster anmeldelsen ind i det patientadministrative system.

15. Sygehusene har adgang til vejledning om indberetning til Cancerregisteret gennem Sundhedsstyrelsens vejledning i registrering "Fællesindhold for basisregistrering af sygehuspatienter". Sygehusene har endvidere udviklet sygdomsspecifikke skemaer til brug for lægerne, der stemmer overens med retningslinjerne i Sundhedsstyrelsens vejledning.

16. Anmeldelse til Cancerregisteret gennemføres inden for en rimelig tid. Både lægen og lægesekretæren bruger maks. 5 minutter pr. indberetning.

17. Kvalitetssikring af de indberettede data sker gennem det patientadministrative system, hvor canceranmeldelser ikke kan registreres færdig, hvis der mangler oplysninger. Endvidere opfanges fejl ved datas overførsel fra det patientadministrative system til Landspatientregisteret, hvorfra data går videre til Cancerregisteret. Sygehusene modtager månedligt fejllister fra Landspatientregisteret, der angiver, hvor fejlen i indberetningen er.

Dødsårsagsregisteret

18. Indberetning til Dødsårsagsregisteret har siden 1. januar 2007 skullet ske elektronisk. Indberetning til Dødsårsagsregisteret kan ikke ske gennem sygehusenes patientadministrative systemer, men kræver særskilt login, digital signatur og installation af Sundhedsstyrelsens Elektroniske Indberetningssystem (SEI).

19. Undersøgelsen viser, at 2 af de sygehuse, som Rigsrevisionen har besøgt, indberetter nogle eller alle deres dødsattester på papirblanket. Dette skyldes ifølge sygehusene, at flere af regionerne har problemer med at sikre, at lægerne får digital signatur og kan logge ind i Dødsårsagsregisteret.

En af regionerne har oplyst, at regionen har haft en teknisk og organisatorisk udfordring med at udbrede digitale certifikater og installation samt med at anvende Sundhedsstyrelsens program til at indberette. Regionen har dog aftalt med Sundhedsstyrelsen, at regionens sygehuse indberetter fuldt elektronisk til Dødsårsagsregisteret pr. 1. februar 2010.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

4

20. Indberetning af en dødsattest tager på de 3 sygehuse mellem 15 minutter og 1 time. Tiden, det tager at indberette, afhænger bl.a. af, om lægen kender patientens sygehistorie, og af, om lægen ofte indberetter til registeret og derved har rutine i indberetningen. Hvis patientens sygehistorie er mindre kendt af lægen, kan indberetningen medføre en tidskrævende gennemgang af patientens journal for at finde ud af, hvilken sygdom der oprindeligt startede det sygdomsforløb, der førte frem til døden (tilgrundliggende dødsårsag).

En af regionerne har oplyst, at problemet med at indberette til Dødsårsagsregisteret skyldes, dels at Sundhedsstyrelsens program til at indberette er vanskeligt at installere, dels at indberetningen er vanskelig og også giver de praktiserende læger problemer. Dette skyldes bl.a., at læger, der kun anvender systemet få gange årligt, ikke opnår tilstrækkelig rutine. Regionen fremhæver på denne baggrund behovet for bedre arbejdsgange omkring indberetningen til Dødsårsagsregisteret.

21. Opgaven med at indberette dødsattester er entydigt placeret på det enkelte sygehus hos enten de yngre læger og/eller vagthavende læge.

22. Der er adgang til vejledning om indberetning til Dødsårsagsregisteret på Sundhedsstyrelsens hjemmeside. Et af de besøgte sygehuse har desuden udarbejdet egen vejledning i indberetning til Dødsårsagsregisteret.

23. Elektronisk registrering af data kan kun ske, hvis alle obligatoriske oplysninger er angivet. Da side 1 i dødsattesten kan indberettes separat, kan det forekomme, at side 2 ikke indberettes. I de tilfælde vil Sundhedsstyrelsen sende en meddelelse tilbage til sygehuset.

24. Rigsrevisionen konstaterer, at ikke alle sygehuse indberetter elektronisk, som krævet af Sundhedsstyrelsen. Endvidere konstaterer Rigsrevisionen, at der kan være stor variation i, hvor lang tid det tager at indberette til Dødsårsagsregisteret. Ifølge de 3 sygehuse, som indgår i undersøgelsen, sker indberetningen til Dødsårsagsregisteret ikke altid inden for en rimelig tid. Dette skyldes dels, at en tidskrævende gennemgang af patientens journal kan være nødvendig for at finde den tilgrundliggende dødsårsag, dels at søgefunktionen i Dødsårsagsregisteret kan være vanskelig og tidskrævende at arbejde med.

Ifølge et af sygehusene kan det omfattende tidsforbrug få den konsekvens, at der i pressede situationer ikke indberettes den korrekte tilgrundliggende dødsårsag. Da indberetning til Dødsårsagsregisteret således ikke i alle situationer foregår hensigtsmæssigt, kan det være en kilde til, at datakvaliteten i Dødsårsagsregisteret bliver forringet.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har oplyst, at der ikke findes en standard for, hvor lang tid det bør tage at konstatere dødsårsagen. Ministeriet finder, at det afgørende i forhold til statistikens kvalitet er, at dødsårsagen registreres korrekt.

Ministeriet bemærker endvidere, at et stort antal dødsattester indberettes med betydelig forsinkelse. Det er ministeriets opfattelse, at den hurtige arbejdsgang, som kræver mindst gennemgang af journaler, er at indberette dødsattesten kort efter dødsfaldet, som reglerne siger.

25. Dødsårsagsregisteret bidrager i mindre grad til registreringerne i Cancerregisteret (0,1 % i Cancerregisteret for 2008). Datakvaliteten i Dødsårsagsregisteret påvirker derfor ikke nævneværdigt datakvaliteten i Cancerregisteret.

26. Jeg finder det afgørende, at indberetningen til både Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret foregår så effektivt som muligt. Jeg finder det videre afgørende, at it-systemernes funktionalitet og søgefunktionen i Dødsårsagsregisteret understøtter korrekte og hensigtsmæssige indberetninger, så unødvendig spildtid ved lægernes indberetninger af dødsattester undgås. Ministeriet bør derfor fremadrettet overveje, hvordan den systemmæssige understøttelse af arbejdsgangene omkring selve indberetningen til Dødsårsagsregisteret kan medvirke til at sikre en forbedret datakvalitet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

5

VI. Afslutning

27. Det er min samlede vurdering, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har arbejdet tilfredsstillende med de områder, der blev fremhævet i beretningen og i Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen. Cancerregisteret for 2008 og Dødsårsagsregisteret for 2008 er nu offentliggjort.

28. Jeg finder, at der er grundlag for at effektivisere indberetningerne til Dødsårsagsregisteret. Rigsrevisionen forventer i en kommende beretning at undersøge kvaliteten i sundhedsdata. Jeg vil i den forbindelse inddrage spørgsmålet om, hvordan den systemmæssige understøttelse af arbejdsgangene omkring indberetning kan sikre, at kvaliteten i sundhedsdata forbedres.

29. Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Kirsten Leth-Nissen
fg.

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 3/2007 om Cancerregisteret

Statsrevisorerne har med tilfredshed noteret sig, at Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret – om end noget forsinket – er ajourført med tal til og med 2008.

Statsrevisorerne har også bemærket, at indberetningerne til Dødsårsagsregisteret kan effektiviseres med henblik på at sikre datakvaliteten og undgå unødvendig spildtid ved lægernes indberetninger til registeret. Statsrevisorerne afslutter sagen med henvisning til, at Rigsrevisionen i en ny beretning vil følge op på, hvordan der kan sikres en forbedring af kvaliteten i sundhedsdata.

Statsrevisorerne, den 10. februar 2010

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning (beretning nr. 4/2007)

2. april 2009

RN A307/09

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2008 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge udviklingen i SKATs restancemasse og orientere Statsrevisorerne herom. Dette var det eneste udestående punkt i beretningen (nr. 4/2007).

2. I mit notat til Statsrevisorerne af 30. november 2006 om SKATs inddrivelse af skatter og afgifter fremgik det, at SKATs restancemasse i perioden november 2005 - november 2006 steg med 1,7 mia. kr., jf. pkt. 42 i notatet.

3. I Rigsrevisionens beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning fremgik det, at restancemassen i perioden november 2006 - september 2007 var steget med yderligere 1,2 mia. kr., jf. pkt. 3 i beretningen. Statsrevisorerne bemærkede, at de fandt det utilfredsstillende, at restancemassen var steget med 1,7 mia. kr. i 2006 og med 1,2 mia. kr. i 2007.

4. Det fremgik af beretningen, at stigningen i restancemassen efter fusionen skyldtes en række indkørvanskeligheder kombineret med personalemangel umiddelbart efter fusionen. Der var endvidere tale om en omfattende fusion, og det var på denne baggrund forventet, at restancemassen ville stige i en periode.

5. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med SKAT, Skatteministeriets kvartalsrapporter til Skatteudvalget, gennemgang af materiale fra SKAT samt Skatteministeriets øvrige redegørelser om udviklingen på området.

II. Kort om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

6. Som en del af fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning blev restanceinddrivelsen hos kommunerne, ToldSkat og Økonomistyrelsen samlet hos SKAT den 1. november 2005. Med virkning fra 1. juni 2006 overtog SKAT endvidere inddrivelsen af politiets restancer. Hensigten var at etablere et enstrengt inddrivelsessystem, som kunne sikre en ensartet og retssikker inddrivelse med større ensartethed i afgørelserne og gennemskelighed for borgere og virksomheder.

7. Kommunerne inddrev bl.a. underholdsbidrag, kontanthjælp og restancer vedrørende daginstitutioner, mens ToldSkat inddrev virksomhedsrestancer vedrørende selskabsskat og moms. Restancerne på SU-området blev inddrevet af Økonomistyrelsen, og politiet inddrev restancer vedrørende parkeringsafgifter, sagsomkostninger, erstatninger og bøder.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2007

2

III. Udviklingen i restancemassen i perioden 2005-2008

8. Tabel 1 viser udviklingen i restancemassen i perioden 2005-2008. Der er tale om en foreløbig opgørelse for 2008, da regnskabstallene for personskat, AM-bidrag og virksomhedsrestancer endnu ikke foreligger.

Tabel 1. Restancemassen i perioden 2005-2008, løbende priser (Mio. kr.)

	2005	2006	2007	2008 ¹⁾	Stigning Mio. kr.	Stigning %
Personskat og AM-bidrag	6.213	5.819	5.323	6.207	+6	0
Virksomhedsrestancer ²⁾	3.715	4.050	4.219	6.428	2.713	73
Kommunale krav	3.049	4.494	5.192	6.181	3.132	103
Politikrav	-	2.144	2.759	3.274	1.130	53
Øvrige restancer ³⁾	5.608	6.057	6.312	6.705	1.097	20
I alt	18.585	22.564	23.805	28.795	10.210	55

¹⁾ Personskat, AM-bidrag og virksomhedsrestancer er opgjort for 3. kvartal 2008. Kommunale krav, politikrav samt øvrige restancer er regnskabstal for 2008.

²⁾ Virksomhedsrestancer er korrigeret for en enkelt restance på 3,5 mia. kr. med henblik på sammenlignelighed.

³⁾ Øvrige restancer vedrører gæld til DSB, licens, SU, vægtafgifter mv.

Kilde: Kvartalsrapporter fra SKAT og oplysninger om foreløbige regnskabstal for 2008 fra SKAT.

9. Tabellen viser, at den samlede restancemasse i perioden 2005-2008 er steget med i alt 55 % eller 10,2 mia. kr. En del af denne stigning skyldes, at politiets restancer først blev overført til SKAT fra juni 2006, og at overførslen af de kommunale krav først var endeligt gennemført medio 2006.

Endvidere valgte SKAT i september 2008 at overføre 2,4 mia. kr. til restancemassen som følge af problemer med indførelsen af elndkomst. Dette forklarer hovedparten af stigningen på 2,7 mia. kr. i de virksomhedsvendte restancer. Hovedparten af disse restancer skyldes registreringsproblemer vedrørende elndkomst og er derfor ikke udtryk for en reel stigning i restancemassen.

10. Selv om der korrigeres for, at de kommunale restancer og politiets restancer først endeligt var overført i 2006, samt at SKAT i september overførte 2,4 mia. kr. ikke-reelle virksomhedsrestancer, må det konstateres, at der har været en stigning i restancemassen i alle årene fra 2005 til 2008.

IV. Afslutning

11. Siden fusionen mellem den kommunale og statslige inddrivelsesforvaltning og samlingen af restanceinddrivelsen hos SKAT kan det konstateres, at restancemassen er steget i alle årene fra 2005 til 2008.

Jeg vil derfor inddrage SKATs styring af restanceområdet i Rigsrevisionens større undersøgelse om status for SKATs styring af fusionen i perioden 2005-2009. Denne undersøgelse afgives til Statsrevisorerne i marts 2010.

Jeg betragter hermed beretnings sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

Det var forventet, at fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning kunne indebære en stigning i restancemassen i en periode, men det var næppe forventet, at perioden ville være så lang, og at stigningen ville blive så stor.

De samlede restancer på SKATs inddrivelse af skatter og afgifter er således steget med i alt 55 % eller 10,2 mia. kr. i perioden 2005-2008, så den samlede restancemasse ved udgangen af 2008 udgjorde i alt ca. 28,8 mia. kr.

Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at restancemassen er steget i alle årene siden fusionen. Statsrevisorerne vil følge op på udviklingen i restancerne i en ny undersøgelse af SKATs styring af fusionen. Undersøgelsen forventes at foreligge i foråret 2010.

Statsrevisorerne, den 22. april 2009

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006)
(beretning nr. 10/2007)**

12. januar 2010

RN A201/10

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 19. juni 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, vurderede jeg de initiativer, som Statsrevisorerne beretning nr. 10/2007 om tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006) havde givet anledning til. Jeg tilkendegav, at jeg ville følge udviklingen på følgende områder:

Styringsgrundlaget for tilskud til dansk fiskeri

- Fødevareministeriets tiltag for at sikre en bedre målstyring
- Fødevareministeriets etablering af tydelig sammenhæng mellem de forskellige mål i EFF-programmet.

Administration af tilskud

- Inddragelse af tilskudsordningernes formål og de forventede effekter i vurderingen af ansøgningerne
- FødevareErhvervs initiativer i forhold til vurdering af ansøgninger
- FødevareErhvervs initiativer for at sikre et hurtigere afløb af EFF-programmets midler.

Programmets gennemførelse

- Fødevareministeriets tiltag for at sikre et bedre grundlag for evaluering af ordningernes effekt
- Fødevareministeriets løbende indsamling af information om, hvilke resultater og forandringer de enkelte projekter har medført
- Fødevareministeriets tiltag med henblik på at sikre, at tilskuddet til danske havne medfører størst mulig effekt.

2. Fødevareministeriet fremsendte i maj 2009 en redegørelse til Rigsrevisionen, som beskriver de hidtidige resultater af de initiativer, som ministeriet iværksatte på baggrund af Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorerne bemærkninger. Rigsrevisionen afholdt herefter et møde med Fødevareministeriet, hvor redegørelsen og de iværksatte initiativer blev drøftet. Rigsrevisionen anmodede på dette møde om en opfølgende redegørelse, hvor nogle af de igangsatte aktiviteter blev nærmere beskrevet. Denne redegørelse blev fremsendt til Rigsrevisionen i september 2009. Endelig har Rigsrevisionen til brug for vurderingen af opfølgningen på programmets gennemførelse gennemgået registreringerne i FødevareErhvervs sagsbehandlersystem.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

2

II. Styringsgrundlaget for tilskud til dansk fiskeri

Fødevareministeriets tiltag for at sikre en bedre målstyring og etablering af tydelig sammenhæng mellem de forskellige mål i EFF-programmet

3. Det fremgik af beretningen, at Fødevareministeriet havde etableret et formelt styringsgrundlag for FIUF-programmet, der dog ikke tydeligt tog udgangspunkt i programmets strategiske mål. Der var ikke etableret en tydelig sammenhæng mellem programmets 3 målniveauer, som kunne skabe klarhed over, hvordan de enkelte tilskudsordninger bidrog til at opfylde de strategiske mål.

4. Det nuværende EFF-program, som dækker perioden 2007-2013, blev godkendt nationalt i marts 2007 og af Europa-Kommissionen i december samme år. Rigsrevisionens beretning om FIUF-programmet blev afgivet i marts 2008. Fødevareministeriet har derfor ved udformning af EFF-programmet ikke kunnet tage højde for beretningens bemærkninger vedrørende FIUF-programmet. Størstedelen af tilskudsordningerne under EFF-programmet er identiske med ordningerne under FIUF-programmet.

5. Fødevareministeriet har efter EFF-programmets godkendelse og Rigsrevisionens beretning iværksat en række tiltag, som inden for rammerne af det godkendte program skal forbedre målstyringen af programmet.

6. Fødevareministeriet har for det samlede ministerområde igangsat udviklingen af et mål- og resultatstyringssystem, der løbende kan opgøre effekten af ministeriets indsats. Projektet startede i oktober 2008 og vil ifølge planen også være afspejlet i ministeriets resultatkontrakter. Ministeriet oplyser, at indsatser i relation til EU's programmer som fx EFF-programmet gradvist også vil blive omfattet af den nye styringstilgang, efterhånden som der igangsættes nye tilskudsordninger.

7. EFF-programmet indeholder mål på 3 niveauer. Den nationale strategi for programmet indeholder ét overordnet formål, som udmøntes i mål under 4 tematiske områder som fx bæredygtig udvikling af fiskeriområder. For hver af programmets tilskudsordninger er der fastsat specifikke mål, som skal bidrage til at opfylde målene under de tematiske områder og dermed også programmets overordnede mål.

Ministeriet anerkender, at sammenhængen mellem de enkelte mål i EFF-programmet kunne fremstå tydeligere. Ministeriet er derfor begyndt at synliggøre denne sammenhæng. Det sker ved, at ministeriet på nuværende tidspunkt har udarbejdet målhierarkier for nogle af programmets tilskudsordninger. Det indebærer, at der skabes tydelig sammenhæng mellem målene på de forskellige niveauer. Målhierarkier, der tydeliggør tilskudsordningernes sammenhæng med programmets mål, vil gradvist blive udarbejdet for flere tilskudsordninger under programmet.

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at Fødevareministeriet har igangsat en proces, der skal forbedre målstyringen af EFF-programmet. Til brug herfor er Fødevareministeriet begyndt at udarbejde målhierarkier, som vil tydeliggøre sammenhængen mellem målene under EFF-programmet.

III. Administration af tilskud

Inddragelse af tilskudsordningernes formål og de forventede effekter i vurderingen af ansøgningerne

9. Det fremgik af beretningen, at Fødevareministeriet ved vurdering og prioritering af ansøgningerne i højere grad burde tage udgangspunkt i programmets mål.

10. Fødevareministeriet har opstillet krav til ansøgninger for at komme i betragtning til at opnå tilskud. Der er endvidere udarbejdet kriterier for prioritering af ansøgninger med udgangspunkt i målene for hver enkelt tilskudsordning, som fremgår af bekendtgørelsen for den pågældende ordning. Krav og kriterier har forinden været forelagt til godkendelse i Fiskeriud-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

3

viklingsudvalget (tidligere Overvågningsudvalget). Ministeriet foretager nu som noget nyt en systematisk prioritering af indkomne ansøgninger med henblik på at sikre, at tilskud ydes til de projekter, som bedst muligt fremmer formålet med den pågældende tilskudsordning. Som led i denne prioritering vurderes de enkelte ansøgninger også på baggrund af ansøgers egne forventede effekter af projektet. De elementer, der indgår i vurderingen, vægtes efter, hvor væsentlige de er for tilskudsordningens formål.

11. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet nu foretager en systematisk prioritering af ansøgninger på grundlag af tilskudsordningernes formål og de forventede effekter.

Fødevarerhvervs initiativer i forhold til vurdering af ansøgninger

12. Det fremgik af beretningen, at komplekse ansøgninger i højere grad burde underkastes en uvildig faglig vurdering af eksperter for at sikre, at de bedste projekter prioriteres.

13. Ministeriet har oplyst, at der for 2 tilskudsordninger indhentes en uvildig faglig vurdering af alle ansøgninger om tilskud til projekter. Endvidere er ministeriet i forlængelse af etableringen af en ny tilskudsordning ultimo 2009 i gang med at etablere et udvalg af fagkyndige, der skal bistå med prioritering og udvælgelse af projekter inden for denne ordning. For projekter under de øvrige tilskudsordninger indhentes uvildig faglig vurdering efter en konkret vurdering af sagens faglige indhold og kompleksitet samt tilgængelighed af uvildig faglig ekspertise.

14. Jeg finder ministeriets initiativer tilfredsstillende.

Fødevarerhvervs initiativer for at sikre et hurtigere afløb af EFF-programmets midler

15. Det fremgik af beretningen, at Fødevarerministeriet burde sikre et hurtigere afløb af tilskudsmidler for at minimere risikoen for, at midlerne ved manglende anvendelse vil skulle tilbageføres til EU. Midlerne kan først anvises til tilskudsmodtageren, når der foreligger dokumentation for afholdte tilskudsberettigede udgifter.

16. Ministeriet har efterfølgende forenklet procedurer for gennemførelse af obligatorisk myndighedskontrol, ligesom opmærksomheden om sagsbehandlingstider er skærpet ved at indskrive vejledende sagsbehandlingstider i relevante vejledninger.

Generelt er fristerne for anmodning om tilskudsudbetaling forkortet, og der er indført en rutinemæssig rykning for udgiftsdokumentation ved tilsagnsperiodens udløb. Ved større projekter undersøger ministeriet på et tidligt tidspunkt, om projektet kan forventes gennemført. Initiativerne har til formål at sikre, at tilskud, der ikke kan anvendes til de oprindeligt godkendte projekter, i stedet vil kunne tilgå andre projekter.

17. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet har gennemført en række initiativer, som reducerer risikoen for, at der skal tilbageføres midler til EU.

IV. Opfølgning på programmets gennemførelse*Fødevarerministeriets tiltag for at sikre et bedre grundlag for evaluering af ordningernes effekt og ministeriets løbende indsamling af information om de enkelte projekter*

18. Det fremgik af beretningen, at grundlaget for evalueringer burde forbedres, ved at der løbende indsamles data til belysning af programmets målopfyldelse.

19. Fødevarerministeriet oplyser, at der under det nye EFF-program indsamles data om programmets effekter på 3 niveauer:

- Data, der indsamles i henhold til EU-forordningen. En del af disse data belyser de enkelte projekters output.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

4

- Data fra hver ansøger om forventede resultater af det enkelte projekt, der ansøges om tilskud til. Derudover skal ansøger på de fleste tilskudsordninger indsende information om de opnåede resultater 2 og 5 år efter projektets afslutning.
- Data, der belyser den generelle udvikling inden for fiskeriet i Danmark. Denne dataindsamling er systematiseret i et samarbejde med Danmarks Statistik.

20. Fødevareministeriet oplyser, at de indsamlede data vil blive analyseret og indgå i den løbende vurdering af programmets gennemførelse. Da det imidlertid er relativt få projekter, der er afsluttet, vedrører de foreliggende data på nuværende tidspunkt primært projekternes planlagte indhold og forventede resultater. Først på et senere tidspunkt vil der foreligge data om det realiserede output og resultater.

21. Rigsrevisionen har konstateret, at de indsamlede data på projektniveau registreres i sagsbehandlersystemet og dermed kan anvendes til at gennemføre evalueringer. Data fra Danmarks Statistik registreres ikke i FødevareErhverv, men sendes direkte til Fødevareministeriet.

22. Fødevareministeriets årlige rapport til Europa-Kommissionen indeholder fra 2008 også vurderinger af, i hvilket omfang programmet er på rette vej i forhold til de mål, der er opstillet inden for de 4 tematiske områder i programmet. Rapporten for 2008 konstaterer, at der på nogle områder allerede er opnået positive resultater, mens der på andre områder endnu ikke kan konstateres nogen udvikling i forhold til de opstillede effektmål.

23. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet gennem løbende indsamling og registrering af data fra de enkelte projekter har forbedret grundlaget for at gennemføre evalueringer af ordningernes effekt.

Fødevareministeriets tiltag med henblik på at sikre, at tilskuddet til danske havne medfører størst mulig effekt

24. I beretningen anførte Rigsrevisionen – i lighed med den opfølgende evaluering af FIUF-programmet fra 2005 – at Fødevareministeriet burde gennemføre en national analyse af den danske fiskerihavnskapacitet. Det skulle ske for at sikre, at tilskudsordningen vedrørende fiskerihavne ikke bidrager til at opbygge overkapacitet i de danske havne.

25. Ministeriet besluttede i sommeren 2009 at iværksætte en evaluering af fiskerihavnsordningen, herunder de effekter, der er opnået under ordningen. Evalueringen, der forventes afsluttet i januar 2010, vil danne grundlag for en eventuel tilpasning af den nuværende fiskerihavnsordning, som bl.a. vil kunne bidrage til at sikre, at havnekapaciteten er hensigtsmæssig.

26. Jeg finder det tilfredsstillende, at Fødevareministeriet har iværksat en særskilt evaluering af fiskerihavnsordningen, som også vil omfatte en vurdering af kapaciteten i de danske havne. Set i lyset af, at den opfølgende evaluering af FIUF-programmet allerede i 2005 advarede mod risiko for at opbygge overkapacitet i de danske havne, finder jeg dog, at Fødevareministeriet burde have taget initiativ til en sådan evaluering på et tidligere tidspunkt.

V. Sammenfatning

27. Jeg finder, at Fødevareministeriet på tilfredsstillende måde har iværksat initiativer på de områder, som jeg tilkendegav, at jeg ville følge op på.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 13/2007

Statsrevisorerne
Sekretariatet
Prins Jørgens Gård 2
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Statsrevisorernes beretning nr. 13 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond

27 FEB. 2009

Supplerende svar til statsrevisorerne i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 13 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

J.nr. 2008-0001283

Statsrevisorerne afgav den 29. maj 2008 beretning nr. 13 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Statsrevisorerne anmodede i beretningen om følgende:

"Statsrevisorerne finder det relevant, at beskæftigelsesministeren overvejer, hvorledes reglerne for LD's forvaltning kan gøres klarere – også med hensyn til etablering af dattervirksomheder – og fremover skærper tilsynet med disse."

Ved brev af 1. oktober 2008 tilkendegav jeg bl.a. følgende overfor Statsrevisorerne:

- at Beskæftigelsesministeriet for fremtiden vil anmode LD om at foranledige en ekstern benchmark-analyse af LD's afkast, således at disse oplysninger kan tilgå Beskæftigelsesministeriet.
- at jeg fandt det tilfredsstillende, at LD fremover ville fremsende formue- og medlemsfremskrivninger med tilhørende analyser og vurderinger til orientering til Beskæftigelsesministeriet med henblik på orientering frem mod afviklingen af fonden.
- at det fordrede en tilbundsående analyse af det eksisterende regelsæt før Statsrevisorernes anmodning om at det overvejes, hvorledes reglerne for LD's forvaltning og anbringelse af midler kan gøres klarere, herunder også omkring etablering af dattervirksomheder, kunne besvares. I den forbindelse oplyste jeg, at Beskæftigelsesministeriet sammen med Finanstilsynet havde iværksat en gennemgang og analyse af regelsættet, der gælder for LD, og at Beskæftigelsesministeriet havde anmodet Kammeradvokaten om en retlig vurdering af de for LD gældende regler, herunder også spørgsmålet om habilitet.

I relation til gennemgangen af det lovmæssige grundlag for LD som jeg har gennemgået i samarbejde med Finanstilsynet kan jeg oplyse følgende:

Lønmodtagernes Dyrtidsfond er reguleret i lovbekendtgørelse nr. 1156 af 3. oktober 2007 med senere ændringer i lov nr. 515 af 17. juni 2008 og lov nr. 517 af 17.

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 13/2007

juni 2008. Lovens kapitel 3 og 5a omhandler administrationen af LD og tilsynet med LD.

Det fremgår af lovens kapital 3, at LD ledes af en bestyrelse og en direktør. Det er bestyrelsen, der har ansvar for at forvalte midlerne i LD således, at de bliver til størst mulig gavn for de berettigede lønmodtagere. Sammensætningen af bestyrelsen i LD afspejler, at LD administrerer lønmodtager-tilgodehavender i form af indfrosne dyrtidsportioner.

Bestyrelsen i LD består af 21 personer. 15 personer er de til enhver tid værende lønmodtagerrepræsentanter i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension. De øvrige 6 medlemmer af LD's bestyrelse udpeges af finansministeren for 3 år ad gangen. Af de af finansministeren udpegede medlemmer udpeges 1 medlem efter indstilling af statsrevisorerne.

De øvrige regler i lovens kapitel 3 er overordnet set identiske med reglerne i kapital 8 i lov om finansiel virksomhed, lovbekendtgørelse nr. 897 af 4. september 2008. Reglerne benævnes typisk som spekulationsforbudsreglerne. Disse regler opstiller et værn mod, at der sker sammenblanding af typisk ledende medarbejders egne og den finansielle virksomheds interesser. Reglerne om spekulationsforbud er således overført fra lov om finansiel virksomhed, og skal derfor anvendes og fortolkes efter den praksis og de formål, der kan afledes af lov om finansiel virksomhed.

Lovens kapitel 5 a omhandler tilsynet med LD. Det kan heraf udledes, at det er Beskæftigelsesministeren, der har det overordnede tilsyn med Lønmodtagernes Dyrtidsfond, men at det er Finanstilsynet, der påser overholdelsen af reglerne om midlernes forvaltning samt revision og rapportering.

Der er således en klar arbejdsdeling mellem Beskæftigelsesministeren og Finanstilsynet. Finanstilsynet afgiver en årlig beretning til mig om Finanstilsynets del af tilsynet med LD, dvs. LD's overholdelse af reglerne om midlernes forvaltning, spekulationsreglerne m.v.

Som nævnt har Kammeradvokaten på min foranledning undersøgt spørgsmålet om det offentligretlige og forvaltningsretlige grundlag for LD's virke. Kammeradvokatens undersøgelse har bekræftet, at LD er en del af den offentlige forvaltning, og at forvaltningsloven derfor som udgangspunkt finder anvendelse på LD's virksomhed.

Kammeradvokaten har videre præciseret, at det forhold, at LD loven blev ændret i 2004 og at der herefter er sket strukturelle ændringer i LD, ikke betyder, at dette udgangspunkt er ændret.

På baggrund af ovennævnte analyser af regelgrundlaget for LD, er det min vurdering, at LD og LD's bestyrelse ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang har iagttaget de regler, der gælder ved siden af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, som følge af at LD er en del af den offentlige forvaltning i forbindelse med beslutningen om etablering af FMS Holding af 2004 A/S / Fondsmæglerselskabet af 2004 A/S og overførsel af aktiver til forvaltning i LD Equity I.

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 13/2007

Jeg har derfor meddelt LD's bestyrelse, at jeg forudsætter, at forvaltningslovens regler om habilitet iagttages for så vidt angår LD's dispositioner.

Jeg har endvidere meddelt LD's bestyrelse, at ved dispositioner, herunder overførsel af aktiver til forvaltning uden for LD eller salg af aktier i LD-datterselskaber, vil der skulle ske iagttagelse af de EU-retlige principper om publicitet, gennemsigtighed og ligebehandling.

Jeg vedlægger notat fra LD om, hvilke initiativer man har iværksat for at adressere den rejste kritik. Jeg har noteret mig disse initiativer, som jeg finder hensigtsmæssige.

På baggrund af ovenstående er det således min konklusion, at reglerne for LD's forvaltning er tilstrækkelig klare. Jeg vil, som tidligere meddelt, i øvrigt skærpe mit tilsyn med LD.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 13/2007

LØNMODTAGERNES DYRTIDSFOND
Notat til Beskæftigelsesministeriet

17. februar 2009

Initiativer vedrørende den interne styring i LD

I forlængelse af Rigsrevisionens beretning om Lønmodtagernes Dyrtidsfond har Beskæftigelsesministeriet ønsket en oversigt over tiltag, som LD har gennemført med relation til de i beretningen omhandlede problemstillinger. Afgrænsningen af en sådan oversigt er vanskelig, fordi der er tale om en relativt lang tidsperiode, hvor LD under alle omstændigheder ville have foretaget løbende justeringer af interne retningslinjer og forretningsgange.

Men følgende initiativer, som har relation til problemstillinger rejst i løbet af processen, kan fremdrages:

- Forretningsordnerne for forretningsudvalget og bestyrelsen er blevet opdaterede, og bestemmelserne om habilitet er blevet tydeliggjort.
- Bestyrelsens instruks til direktionen er tilsvarende opdateret og tydeliggjort.
- Der er i forlængelse heraf indført en række nye, faste procedurer i forbindelse med forberedelse af forretningsudvalgs- og bestyrelsesmøder, udsendelse af skriftligt materiale, gennemførelse af møderne og udarbejdelsen af referat.
- Bestyrelsen har indhentet ekstern rådgivning i konkrete sager, hvor der skønnedes at være mulige habilitetsproblemstillinger.
- Der er igangsat udarbejdelse af retningslinjer fra bestyrelsen for outsourcing og eksterne porteføljeformidlere. Arbejdets afslutning afventer afklaring fra Finanstilsynet vedr. afgrænsning af outsourcing i relation til porteføljeformidling.
- Bestyrelsen har truffet beslutning om, at investeringsrådgivningsaftalen med fondsmæglerforeningen sendes i EU-udbud i forbindelse med udløbet af den nuværende aftale ved udgangen af 2010. Dette skyldes en ændring i udbudsreglerne siden 2005, hvor den nuværende kontrakt blev indgået.

Beskæftigelsesministerens supplerende redegørelse til beretning nr. 13/2007

2

- Den skriftlige forretningsgang for omkostningsfordeling mellem LD og fondsmæglerselskabet/FMS Holding er blevet opdateret, og mødefrekvensen mellem de to økonomidirektører om omkostningsfordelingen er øget fra helårlige til halvårige møder. LDs bestyrelse har endvidere besluttet, at LDs økonomidirektør i forbindelse med omkostningsfordelingen refererer direkte til bestyrelsen.
- Den faste udarbejdelse af medlems- og formuefremskrivninger er udvidet til at omfatte en længere periode.
- Der er indført en kvartalsvis rapportering til bestyrelsen vedr. medlemsforhold og -udvikling.
- Den afkastsammenligning med en lang række øvrige pensionsudbydere, som LD løbende får udarbejdet hos Kirstein Finansrådgivning, vil fremover også blive omtalt i årsberetningen.
- Det er aftalt med virksomheden Morningstar, at de skal udarbejde en rating af LDs puljeudbud. Denne rating vil blive offentliggjort i årsberetningen og på LDs hjemmeside.
- Det er aftalt med Beskæftigelsesministeriet, at der laves en særskilt rapportering til ministeriet vedr. formuefremskrivning og afkastsammenligning en gang årligt.

Endvidere har LDs bestyrelse drøftet en opfølgning på strategien i forbindelse med LDs omdannelse og besluttet at iværksætte fase 2, som indebærer en opdeling af direktionerne i hhv. LD og fondsmæglerselskabet. Carsten Koch er ansat som direktør i LD for en 2-årig periode fra 1. april 2009 og vil sammen med vicedirektør Dorrit Vanglo, som samtidig fratræder i fondsmæglerselskabet, udgøre LDs direktion. Der indgås kontrakter med LDs direktion, som ikke indeholder incitamentsordninger knyttet til fondsmæglerselskabet (Dorrit Vanglo afhænder sine aktier i fondsmæglerselskabet og andele i LD Equity fondene 2 og 3).

Der sker samtidig en yderligere adskillelse af de nuværende fællesfunktioner, hvilket indebærer en reduktion i antallet af dobbeltansatte medarbejdere, som herefter kun vil være knyttet til områderne reception og it, samt i begrænset omfang kommunikation.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om Lønmodtagernes Dyrtidsfond (beretning nr. 13/2007)

4. marts 2010

RN A504/10

I. Indledning

1. I maj 2008 afgav jeg beretning nr. 13/2007 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD) til Statsrevisorerne. Det fremgik af beretningen, at LD's bestyrelse ikke handlede hensigtsmæssigt i forbindelse med etableringen af datterselskabet LDE 1. Det fremgik desuden af beretningen, at der var en mulig interessekonflikt hos direktionen i forbindelse med etableringen af LDE 1.

Det fremgik videre af beretningen, at Rigsrevisionen fandt, at Beskæftigelsesministeriet under sit løbende tilsyn bør vurdere, om LD lever op til lovens hensigt, herunder om bestyrelsen har tilstræbt bedst mulige afkast.

Det fremgik desuden, at Beskæftigelsesministeriet efter Rigsrevisionens opfattelse burde overveje at klargøre reglerne om LD's midlers forvaltning og anbringelse.

Endelig anbefalede Rigsrevisionen i beretningen, at Beskæftigelsesministeriet skulle fastlægge en strategi for afviklingen af fonden frem mod 2031.

2. Jeg har derfor fulgt udviklingen på følgende områder:

- Beskæftigelsesministeriets tilsyn med LD
- Beskæftigelsesministeriets overvejelser om regelsættet for LD
- Beskæftigelsesministeriets og LD's initiativer vedrørende habilitet
- Beskæftigelsesministeriets strategi for afvikling af LD.

3. Beskæftigelsesministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen af 1. oktober 2008, at ministeren på baggrund af Statsrevisorerne bemærkning havde iværksat en gennemgang af regelsættet for LD. Ministeren oplyste videre, at det på grund af dette arbejdes kompleksitet ikke var muligt for ministeren at afgive en fyldestgørende redegørelse inden for den af Statsrevisorerne fastsatte frist. Ministeren forventede derfor at afgive en endelig redegørelse den 1. februar 2009.

Jeg lovede i mit notat af 4. november 2008 til Statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, at jeg ville afgive et notat efter at have modtaget beskæftigelsesministerens redegørelse. Notatet af 4. november 2008 findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 116-119.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

2

Jeg modtog ministerens redegørelse den 27. februar 2009. Efter modtagelsen af redegørelsen har jeg stillet en række spørgsmål til beskæftigelsesministeren og har i den forbindelse bedt om dokumentation for LD's initiativer. Jeg modtog ministerens svar og dokumentationen primo december 2009 og har i januar 2010 drøftet LD's organisatoriske ændringer med Beskæftigelsesministeriet og LD. Jeg vil med dette notat redegøre for udviklingen i sagen.

II. Beskæftigelsesministeriets tilsyn med LD

4. Det fremgik af beretningen om LD, at Beskæftigelsesministeriet under sit løbende tilsyn bør vurdere, om LD lever op til lovens hensigt, herunder om bestyrelsen har tilstræbt det bedst mulige afkast. Ligeledes fremgik det af beretningen, at Beskæftigelsesministeriet bør foretage en vurdering af, om fondens afkast er tilfredsstillende for kontohaverne.

5. Beskæftigelsesministeren har oplyst, at Beskæftigelsesministeriet for så vidt angår en styrkelse af tilsynet med forvaltningen af LD's midler, herunder afkastet, har taget Statsrevisorernes beretning til efterretning. Ministeren vil således skærpe sit tilsyn med LD. Beskæftigelsesministeren har videre oplyst, at ministeriet i fremtiden vil anmode LD om at foranledige en ekstern benchmarkinganalyse af fondens afkast. Resultatet af analysen skal tilgå Beskæftigelsesministeriet. Beskæftigelsesministeren har desuden oplyst, at Beskæftigelsesministeriet fremover selv vil foretage en årlig vurdering af LD's afkast.

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at beskæftigelsesministeren har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning, herunder at ministeriet vil styrke tilsynet med LD, bl.a. med krav om, at fonden gennemfører en benchmarkinganalyse af fondens afkast. Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at ministeriet selv vil vurdere LD's afkast.

III. Beskæftigelsesministeriets overvejelser om regelsættet for LD

7. Det fremgik af beretningen, at Beskæftigelsesministeriet burde overveje at klargøre reglerne vedrørende midlernes forvaltning og anbringelse efter at have vurderet konsekvenserne af LD's anvendelse og fortolkning af loven. Hvis LD etablerer et fondsmæglersekselskab eller et investeringsforvaltningsselskab, må LD's ejerskab/indflydelse ikke falde under det niveau, der er påkrævet, for at der foreligger et moder-/datterselskabsforhold, jf. LD-lovens § 6, stk. 2. Betingelserne herfor er beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget.

LD oplyste hertil, at LD's bestyrelse var opmærksom på dette forhold, men anførte samtidig, at fonden efter lovgivningen også har mulighed for at investere i et fondsmæglersekselskab som ren porteføljeinvestering, jf. LD-lovens § 6, stk. 1. Hvis fondens ejerandel derfor falder under det, der betinger et moder-/datterselskabsforhold, vil det indebære, at investeringen i så fald sker som en porteføljeinvestering.

Beskæftigelsesministeriet oplyste i forbindelse med beretningen, at ministeriet ikke havde forudset, at LD efter ændringen af loven i 2004 ville etablere dattervirksomhederne LDE1 og FMS04. Særligt havde man ikke forudset valget af en konstruktion, hvor ledelse og medarbejdere er medejere.

8. Beskæftigelsesministeren har oplyst, at ministeriet i samarbejde med Finanstilsynet har gennemført en undersøgelse af regelsættet for LD.

Beskæftigelsesministeren fremhæver på baggrund af analysen, at LD-lovens kap. 3 indeholder regler, der opstiller et værn mod, at der sker sammenblanding af typisk ledende medarbejders egne interesser og den finansielle virksomheds interesser. Reglerne benævnes typisk som spekulationsforbudsreglerne og er overført fra lov om finansiell virksomhed.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

Ministeren har desuden fremhævet, at det af LD-lovens kap. 5a kan udledes, at beskæftigelsesministeren har ansvaret for det overordnede tilsyn med LD, mens Finanstilsynet påser overholdelsen af reglerne om midlernes forvaltning samt revision og rapportering. Finanstilsynet afgiver årligt en beretning til ministeren om LD's overholdelse af reglerne om midlernes forvaltning, spekulationsreglerne mv. Beskæftigelsesministeren finder, at der er en klar arbejdsdeling mellem Beskæftigelsesministeriet og Finanstilsynet.

9. Beskæftigelsesministeren har herudover bedt Kammeradvokaten om at vurdere de forvaltningsretlige regler og principper om habilitet i forbindelse med LD's virke.

Det fremgår af Kammeradvokatens redegørelse til Beskæftigelsesministeriet, at LD er en del af den offentlige forvaltning, og at forvaltningsloven som udgangspunkt finder anvendelse på LD's virksomhed. Det er beskæftigelsesministerens vurdering, at Kammeradvokatens undersøgelse har bekræftet og præciseret, at LD er en del af den offentlige forvaltning og er underlagt forvaltningslovens regler om habilitet.

På baggrund af ovennævnte analyser af regelgrundlaget for LD er det ministerens opfattelse, at reglerne for LD's forvaltning er tilstrækkeligt klare. Det er samtidig ministerens opfattelse, at LD og LD's bestyrelse ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang iagttog de regler, der gælder ved siden af LD-loven i forbindelse med etableringen af kapitalfonden LDE1, som er omtalt i Rigsrevisionens beretning.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at beskæftigelsesministeren har foretaget en analyse af regelsættet for LD. Ministeren har på baggrund af analysen fremhævet de eksisterende regler om spekulationsforbud og om tilsynet med midlernes anbringelse og forvaltning og har ligeledes fremhævet, at LD er underlagt forvaltningslovens regler om habilitet. Ministeren har samlet vurderet, at reglerne for LD's forvaltning er tilstrækkeligt klare. Jeg er enig i denne vurdering og forventer, at tilsynet fremover vil indeholde et skærpet fokus på LD's dispositioner vedrørende fondens datterselskaber.

IV. Beskæftigelsesministeriets og LD's initiativer vedrørende habilitet

11. Det fremgik af beretningen, at der var en mulig interessekonflikt hos direktionen i LD i forbindelse med etableringen af kapitalfonden LDE 1. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at bestyrelsen ikke burde have ladet direktionen fremlægge beslutningsgrundlaget og deltage i drøftelserne, fordi der ikke måtte kunne ses tvivl om habiliteten hos direktionen.

12. Beskæftigelsesministeren bad som nævnt, på baggrund af beretningen, i oktober 2008 Kammeradvokaten om at vurdere de forvaltningsretlige regler og principper om habilitet i forbindelse med LD's virke.

13. Beskæftigelsesministeren har oplyst, at ministeren på baggrund af Kammeradvokatens undersøgelse har meddelt bestyrelsen for LD, at forvaltningslovens regler om habilitet skal iagttages for så vidt angår fondens dispositioner.

Beskæftigelsesministeren har videre oplyst, at LD's bestyrelse på 2 områder har iværksat ændringer med henblik på, at forvaltningslovens regler om habilitet iagttages.

14. For det første har bestyrelsen for LD foretaget organisatoriske ændringer på direktionsniveau. Det er således besluttet, at den tidligere direktør for LD, Jeppe Christiansen, fremover kun skal være direktør for Fondsmæglerselskabet LD Invest A/S, samt at bestyrelsen pr. 1. april 2009 har ansat Carsten Koch som direktør kun for LD.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

4

15. Bestyrelsen for LD har for det andet taget initiativ til at revidere og ændre det juridiske grundlag for LD's virke, så LD fremover følger forvaltningslovens regler om habilitet. Bestyrelsen har således opdateret bestemmelserne om habilitet i forretningsordenerne for bestyrelsen og forretningsudvalget. Instruksen til direktionen er ligeledes ændret i overensstemmelse hermed.

16. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet finder, at LD's nye regelsæt – bestyrelsens instruks for direktionen, forretningsordenerne for forretningsudvalget og forretningsordenerne for bestyrelsen – indeholder en række sikkerhedsforanstaltninger, der medvirker til at sikre saglige og velfunderede beslutninger til overholdelse af såvel privatretlige som offentligtretlige regler.

17. Jeg er enig i ministerens vurdering og finder, at ændringerne i LD's interne regelsæt sikrer, at LD's bestyrelsesmedlemmer og direktionsmedlemmer tydeligt er gjort opmærksom på de nødvendige habilitetsregler, herunder at det enkelte medlem af egen drift har pligt til at oplyse om forhold, der kan give anledning til habilitetstvivl. Jeg har i den forbindelse noteret mig, at LD har indført nye faste procedurer ved forberedelse af bestyrelsesmøder og forretningsudvalgsmøder. Efter de nye procedurer skal det i forhold til samtlige dagsordenspunkter vurderes, om der eventuelt kan foreligge inhabilitet i forhold til direktionsmedlemmer, der har deltaget i forberedelsen af eller i beslutningen om en sag. Dette gælder fx sager, hvor der efter forvaltningslovens § 3 kan forekomme inhabilitet for et direktionsmedlem, fx som følge af, at direktionsmedlemmet har en økonomisk interesse i en sags udfald.

18. Jeg finder det tilfredsstillende, at LD har iværksat initiativer med henblik på, at forvaltningslovens regler om habilitet bliver iagttaget. Jeg finder det særligt væsentligt, at LD har tilrettet fondens interne regelsæt, så der fremover er klare regler for håndteringen af habilitetsspørgsmålet, både i forbindelse med forberedelsen af og beslutningen om en sag.

Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at bestyrelsen for LD har foretaget organisatoriske ændringer på direktionsniveau.

19. Beskæftigelsesministeren har oplyst, at ministeriet har bedt LD's bestyrelse om, på baggrund af presseomtale i juni 2009, at foretage en ny undersøgelse af habilitetsspørgsmål i forbindelse med udvalgte LD-investeringer. Undersøgelsen pågår i øjeblikket hos Kammeradvokaten.

Det fremgår af opdraget til undersøgelsen, at Kammeradvokaten skal vurdere, om der kan have været en habilitetskonflikt på grund af ledende medarbejders investeringer i selskaber, hvori LD's midler også er investeret. Kammeradvokatens undersøgelse forventes afsluttet i 1. halvår 2010.

20. Jeg vil orientere Statsrevisorerne, når resultatet af Kammeradvokatens undersøgelse foreligger.

V. Beskæftigelsesministeriets strategi for afvikling af LD

21. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen, at Beskæftigelsesministeriet fastlagde en strategi for afviklingen af fonden frem mod 2031.

22. Beskæftigelsesministeren har oplyst, at LD årligt udarbejder formue- og medlemsfremskrivelser frem mod afviklingen af LD, forventeligt i 2025. Ministeren har endvidere oplyst, at disse fremskrivelser med tilhørende analyser og vurderinger vil blive fremsendt til orientering i ministeriet. LD's bestyrelse har i en redegørelse til ministeriet tilkendegivet, at bestyrelsen – i god tid, inden fondens formue ud fra omkostningsmæssige kriterier forventes at nå en kritisk masse – vil tage initiativ til drøftelser med ministeriet om de nødvendige justeringer af LD-lovens grundlag og administration.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

23. Jeg finder det tilfredsstillende, at LD har taget initiativ til at orientere ministeriet om formue- og medlemsfremskrivninger frem til afviklingen af fonden. Ligeledes finder jeg det tilfredsstillende, at bestyrelsen for LD, når fondens formue nærmer sig et såkaldt afviklingsniveau, vil drøfte lovgrundlaget for fonden og den fortsatte administration af loven.

VI. Afslutning

24. Jeg finder det tilfredsstillende, at beskæftigelsesministeren vil skærpe tilsynet med LD. Jeg finder det tilfredsstillende, at beskæftigelsesministeren har fået gennemført analyser af regelsættet for LD. Ministeren vurderer, at de eksisterende regler er tilstrækkeligt klare, idet reglerne indeholder en klar arbejdsdeling af tilsynet med LD's dispositioner. Jeg er enig i denne vurdering, idet jeg forventer, at tilsynet fremover vil indeholde et skærpet fokus på LD's dispositioner vedrørende fondens datterselskaber.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet og bestyrelsen for LD har taget initiativer til at sikre øget fokus på forvaltningslovens regler om habilitet, herunder særligt at LD's interne regelsæt er tilrettet, så det sikres, at habilitetsreglerne iagttages. Endelig finder jeg det tilfredsstillende, at bestyrelsen for LD vil tage initiativ til at drøfte grundlaget for afviklingen af fonden, når fondens formue nærmer sig det niveau, hvor omkostningsmæssige kriterier tilsiger nedlæggelse.

25. Jeg vil følge udviklingen på følgende område:

- Kammeradvokatens undersøgelse af visse habilitetsspørgsmål.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2007 (beretning nr. 19/2007)

9. marts 2010

RN C303/10

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 58, i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om revisionen af statsregnskabet for 2007, at jeg ville følge udviklingen i 24 sager, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 221.

De 12 sager omtalt i notatets pkt. 3, 4, 5, 10, 11-12, 15, 27, 35, 40, 42 og 44 er fulgt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, jf. beretningens pkt. 71-72, 83-85, 97-98, 167-169, 203, 205-209, 318-322, 422-423, 449-452, 473-479 og 461-466. Jeg betragter derfor sagerne som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Sagen omtalt i notatets pkt. 47 er fulgt i beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008, jf. beretningens pkt. 204-209 og pkt. 223. Sagen omtalt i notatets pkt. 49 er fulgt i beretning om revisionen af EU-midler i Danmark i 2008, jf. beretningens pkt. 198-203 og pkt. 220-222. Jeg betragter derfor sagerne som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

De øvrige 10 sager er fulgt nedenfor.

Ad beretningens kap III.C. § 7. Finansministeriet, pkt. 112-118

2. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 6, at jeg ville følge Finansministeriets endelige afklaring af spørgsmålet om indregning af skatterestancer og -bøder i opgørelsen af nettoformuen i amterne mfl., jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 213.

Finansministeriet har oplyst, at spørgsmålet endnu ikke er afklaret, men at ministeriet i forbindelse med regionsforhandlingerne vil søge en afslutning på sagen frem mod sommeren 2010.

Jeg vil fortsat følge Finansministeriets afklaring af spørgsmålet.

Ad beretningens afsnit III.D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, pkt. 127-129

3. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 7, at jeg ville følge spørgsmålet om hjemmel til Patent- og Varemærkestyrelsens opkrævning af gebyrer, som giver overdækning i forhold til medgåede omkostninger, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 213.

4. Rigsrevisionens opfølgning har vist, at Patent- og Varemærkestyrelsen fortsat afventer Justitsministeriets vurdering af sagen. Justitsministeriet har senest i januar 2010 anmodet om yderligere oplysninger til vurdering af sagen i forhold til grundlovens § 43.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

2

5. Jeg finder, at der har været tale om et meget langt sagsbehandlingsforløb. Hjemmelsproblematikken blev rejst tilbage i januar 2008 og blev forelagt Justitsministeriet i efteråret 2008. Jeg finder det uheldigt, at sagen endnu ikke er afklaret. Jeg vil fortsat følge sagen.

Ad beretningens kap III.F. § 11. Justitsministeriet, pkt. 175-184

6. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 9, at jeg ville følge og redegøre for udviklingen i sagen om Rigspolitiets administration og regnskabsmæssige registrering af vægtafgift, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 213.

Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen af statsregnskabet for 2008 gennemgået politiets regnskab på dette område. Revisionen viste, at posterne i SKS og Navision var bogført og afsluttet korrekt i politiets regnskab, og jeg betragter derfor sagen som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Ad beretningens kap. III.G. § 12. Forsvarsministeriet, pkt. 239-241

7. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 14, at jeg ville følge og redegøre for udviklingen i sagen om styrkelse af regnskabsforvaltningen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 214.

Ved årsrevisionen af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste i 2009 konstaterede Rigsrevisionen og Forsvarsministeriets Interne Revision, at den påbegyndte opbygning af økonomifunktionen er videreført. Stillingen som økonomichef blev besat i 2009, og der er nu udarbejdet relevante forretningsgange og arbejdsfordelinger mellem Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste og Forsvarets Regnskabstjeneste til sikring af interne kontroller og afstemninger på det regnskabsmæssige område, og disse er under implementering. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste har desuden styrket anvendelsen af DeMars' indkøbsmodul med henblik på en forbedret registrering og opfølgning på indgåede aftaler og forpligtelser af økonomisk art. Endelig er der nedsat en projektgruppe med det formål at sikre et samlet og opdateret bestemmelsesgrundlag for Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. Det er samlet set Rigsrevisionens vurdering, at initiativerne har styrket regnskabsforvaltningen og økonomistyringen, og at ledelsens bevågenhed i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste har været tilfredsstillende.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.J. § 17. Beskæftigelsesministeriet, pkt. 334-359

8. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 23, at jeg ville følge sagen om Arbejdsskadestyrelsens gebyrindtægter og vurdere den praktiske udmøntning af de særlige bevillingsregler for opgørelse af indtægterne og betydningen heraf for Arbejdsskadestyrelsens regnskabsaflæggelse, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 215.

Som oplyst af ministeren er de særlige bevillingsregler blevet indarbejdet på finansloven for 2009 og lov om tillægsbevilling for 2008. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at styrelsens gebyrindtægter for 2008 er opgjort i overensstemmelse med de nye regler.

Jeg vurderer, at de særlige bevillingsregler er egnede til at løse de finansieringsproblemer, som opstod for Arbejdsskadestyrelsen ved overgangen til omkostningsbaserede bevillinger, og at de samtidig muliggør en korrekt regnskabsaflæggelse.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

3

Ad kap III.M. § 20. Undervisningsministeriet, pkt. 436-439

9. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 28, at jeg ville følge departementets implementering af Rigsrevisionens anbefaling til ændringer i tilskudssystemet CØSA og den videre håndtering af problemet med mangelfuld dokumentation, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 216.

Rigsrevisionen har fulgt op på sagen i januar 2010 vedrørende mangler i systemets transaktions- og kontrolspor. Rigsrevisionen har konstateret, at departementet nu har etableret en løsning, der udvider systemets datamodel, så der bliver opsamlet data til dokumentation af sammenhængen mellem skolernes indberetninger (tilskudsansøgninger) og ministeriets udbetaling af tilskud. Da løsningen endnu ikke er testet og sat i drift, har Rigsrevisionen endnu ikke haft mulighed for at gennemgå og vurdere, om den etablerede løsning sikrer, at der er et tilstrækkeligt transaktions- og kontrolspor til afstemning af ansøgte og udbetalte tilskud.

Jeg har tidligere fremhævet det som et problem, at ministeriet var afhængig af en ekstern konsulent. Ministeriet har i 2008 indgået en rammeaftale med en ekstern serviceleverandør om udvikling, vedligeholdelse og driftsstøtte af bl.a. CØSA, og ministeriet finder, at det nu ikke længere er afhængig af en enkelt konsulent.

Endelig har jeg også tidligere nævnt, at ministeriet fortsat manglede at udarbejde, systematisere og ajourføre vigtig dokumentation for systemet, herunder en sikkerhedsinstruks.

Rigsrevisionen har konstateret, at ministeriet arbejder på en løsning af problemet med transaktions- og kontrolspor, og at ministeriet ikke længere er afhængig af en enkelt konsulent. Jeg finder det ikke helt tilfredsstillende, at ministeriet endnu ikke i januar 2010 har idriftsat systemets datamodel og dokumenteret systemet. Jeg forventer, at ministeriet snarest afslutter dette arbejde, og vil fortsat følge sagen.

Ad beretningens kap. III.M. § 20. Undervisningsministeriet, pkt. 440-445

10. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 29, at jeg ville følge departementets skridt til at forbedre regnskabsforvaltningen og rette fejl i regnskabet for 2007 for Lokaleforsyningen til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 216-217.

Som det fremgik af beretningen, havde departementet efter afslutning af regnskabet for 2007 afdækket en række fejl i regnskabet, men departementet arbejdede fortsat på at opgøre det eksakte beløb for disse fejl. Departementets efterfølgende undersøgelser har vist, at regnskabet for 2007 bl.a. indeholdt huslejeudgifter, hvoraf nogle i stedet burde have indgået i regnskabet for 2008, mens nogle bygningsudgifter burde have været registreret som aktiver. Departementet har rettet de konstaterede fejl, og efterfølgende kan det opgøres, at fejlene tilsammen havde forøget Lokaleforsyningens udgifter med 29,7 mio. kr. i regnskabet for 2007. De samlede nettoudgifter skulle således have udgjort 314,0 mio. kr. og ikke som anført i regnskabet 343,7 mio. kr.

Rigsrevisionen har ved den afsluttende revision for 2008 konstateret, at departementet har etableret procedurer, der skal modvirke, at tilsvarende fejl fremover opstår. Departementet følger således i et samarbejde med Universitets- og Bygningsstyrelsen løbende op på alle registreringer, som styrelsen indrapporterer til Lokaleforsyningens regnskab.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

4

Ad beretningens kap. III.M. § 20. Undervisningsministeriet, pkt. 452-455

11. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 30, at jeg ville følge arbejdet i Europanævnets sekretariat med at rette fejlene i nævnets bogføring for tidligere år, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 217.

Rigsrevisionen har ved den afsluttende revision af nævnets regnskab for 2008 konstateret, at nævnets sekretariat nu har rettet fejlene i bogføringen vedrørende tidligere år.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.S. § 28. Transport- og Energiministeriet, pkt. 577 og 611

12. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 39, at jeg på baggrund af problemer med Vejdirektoratets og Banedanmarks infrastrukturbalancer ville følge udviklingen i arbejdet med at opstille ensartede regnskabsprincipper for statslig infrastruktur, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 218.

13. Transportministeriet har oplyst, at arbejdet med at opstille ensartede regnskabsprincipper for statslig infrastruktur foregår i regi af en arbejdsgruppe, der er forankret i Økonomistyrelsen.

Arbejdsgruppen er nedsat af Statens Regnskabsråd og har til opgave at udarbejde fælles regnskabsregler for registrering og måling af infrastrukturelle aktiver. Arbejdsgruppen består af Transportministeriet, Banedanmark, Vejdirektoratet, Kystdirektoratet, Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen.

14. Arbejdsgruppen har udarbejdet en statusredegørelse til et møde i november 2009 i Statens Regnskabsråd og et notat om "Behandling af infrastruktur i omkostningsreformen", der beskriver eksisterende regler og retningslinjer for ministeriernes behandling af statslig infrastruktur. Arbejdsgruppens arbejde forventes genoptaget i marts 2010.

Transportministeriet har endnu ikke været et af de ministerområder, som Økonomistyrelsen har koordineret med. Økonomistyrelsen har oplyst, at styrelsens bilaterale drøftelser med ministerierne afventer afslutning af regnskaberne for 2009, hvorefter drøftelserne vil blive genoptaget.

15. Jeg konstaterer, at der er taget initiativer til at få tilvejebragt ensartede regnskabsprincipper for statslig infrastruktur. Jeg vil fortsat følge udviklingen i arbejdet hermed i regi af Statens Regnskabsråd, og jeg betragter derfor sagen som afsluttet i forhold til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Ad beretningens kap. V.D. 6 kommuners administration af førtidspensionsområdet, jf. beretningens pkt. 769-810

16. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 56, at jeg ville følge op på, hvordan Velfærdsministeriet kommunikerer muligheden for at tilkende førtidspension med krav om efterfølgende revurdering, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 221.

I henhold til kongelig resolution af 7. april 2009 er førtidspensionsområdet overført til Pensionsstyrelsen under Beskæftigelsesministeriet.

Pensionsstyrelsen oplyser, at kommunernes administration af reglerne om tilkendelse af førtidspension med krav om efterfølgende revurdering understøttes af Ankestyrelsens arbejde.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

5

Ankestyrelsen har dels i en praksisundersøgelse, dels i flere principafgørelser udstukket retningslinjer for kommunernes administration af de gældende regler på området, herunder også muligheden for at tilkende førtidspension med krav om efterfølgende revurdering.

Pensionsstyrelsen vil være opmærksom på problemstillingen og kommunernes overholdelse af regler og praksis.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Ankestyrelsens arbejde bidrager til kommunernes viden om regler og praksis på området. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at Beskæftigelsesministeriet på tilfredsstillende vis har fokus på kommunernes overholdelse af sagsområdets regler.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Vedrørende opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2007 (beretning nr. 19/2007, pkt. 153-158)

17. Rigsrevisor har i brev til Folketingets formand af 14. april 2008 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, jf. § 15, stk. 3, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandlingen erklæret sig personlig inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabet § 9. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget mig som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil.

18. I notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 60 og 61, tilkendegav jeg, at jeg ville følge 2 sager, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 222.

Sagen omtalt i notatets pkt. 60 vedrørende it-revisionen i SKAT er fulgt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, jf. beretningens pkt. 145-156. Jeg betragter derfor sagen som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Den anden sag er omtalt nedenfor.

Ad beretningens kap. III.E. § 9. Skatteministeriet, pkt. 158

19. I mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 61, tilkendegav jeg, at jeg ville følge op på, at der fremadrettet etableres klare retningslinjer for fastsættelse og opgørelse af SKATs måltal vedrørende restancer, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 222.

Rigsrevisionen har, jf. beretning om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 163, påbegyndt en undersøgelse vedrørende SKATs styring af fusionen, hvori bl.a. inddrivelsen af restancer indgår. Undersøgelsen forventes afsluttet med afgivelse af en beretning til Statsrevisorerne medio 2010, og jeg betragter derfor sagen som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

10. Oplysninger om inhabilitet i enkelte sager

Følgende statsrevisorer har erklæret sig inhabil i disse beretningssager, som er behandlet i denne betænkning:

Fortsatte beretninger vedrørende 2006

Beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen

Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag

Fortsatte beretninger vedrørende 2007

Beretning nr. 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)

Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag

Beretning nr. 2/2007 om it-understøttelse af sygehusenes opgaver

Statsrevisor Henrik Thorup har ikke deltaget i behandlingen af denne sag

Beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

Statsrevisor Peder Larsen og statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag

Beretninger vedrørende 2008

Beretning nr. 15/2008 om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse

Statsrevisor Henrik Thorup har ikke deltaget i behandlingen af denne sag

Statsrevisorerne

Prins Jørgens Gård 2
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf. 33 37 59 87
Fax 33 37 59 95

www.ft.dk/statsrevisorerne
statsrevisorerne@ft.dk